

SZ. K. PESTVÁROSA
STATISZTIKAI HIVATALÁNAK KÖZLEMÉNYEI.

VII.

PESTVÁROSI
STATISZTIKAI ÉVKÖNYV.

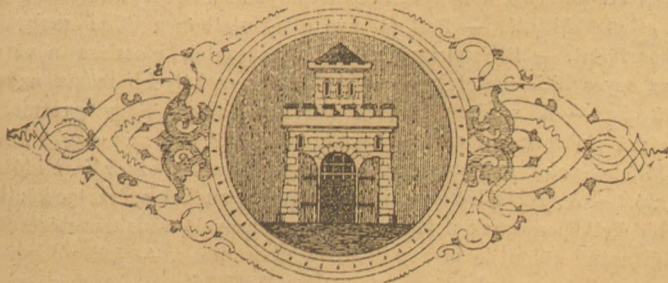
*

ELSŐ FOLYAM.

IRTA

KÖRÖSI JÓZSEF,

A PESTVÁROSI STATISZTIKAI HIVATAL IGAZGATÓJA.

PEST, 1873.

A VÁROS TULAJDONA.

RÁTH MÓR BIZOMÁNYA.

PEST SZABAD KIRÁLYI VÁROS AZ 1870^{DIK} ÉVBEN.

A NÉPSZÁMLÁLÁS ÉS NÉPLEIRÁS EREDMÉNYEI.

A pestvárosi statisztikai hivatal közleményeinek IV. része.

Irta

KÓRÖSI JÓZSEF,

a statisztikai hivatal igazgatója.

10 grafikus rajzzal. — Ára 3 frt 50 kr.

TARTALOM:

Visszapillantás és általános összehasonlítások. A város gyors növekedése. — Összehasonlítás más városokkal. — Népszerű adatok 1780-tól máig. — Pest városának rövid fejlődési története. — A vízáradások statisztikája. — Az 1786. és 1787. évi népszámlálások eredményei. — **A városrészek és azok lakossága.** A város és a városrészek kiterjedése és lakossága. — A nagyobb utcák népessége. — A lakosság szaporodása 1857 óta. — A nagyobb magyar és ausztriai városok növekedése ugyanazon időszak alatt. — Állandóan és ideiglenesen jelenlevők. — A jogi és a tényleges népesség. — A távollevők. — **Nem.** A nőnem túlsúlya az egész országban. — A magyarországi és a külföldi városok számviszonyai. — A férfiak túlsúlya Pesten. — Ennek valószínű okai. — **Származás és honosság.** A honosságra vonatkozó adatok elégtelensége. — Idegenek és honosak. — Az idegen lakók honossága. — A lakók szülőországuk szerint. — A városrészek jellemzése lakosságuk származása szerint. — A lakosság származása, és a megyéknek valamint a külszolgáknak járuléki hányada Pest lakosságához. — **Kor.** A korstatisztika szerepe jelen munkában. — A lakosság kora. — A kerek korévek körüli viszonyok. — A nemek egymáshoz való aránya a gyermekkorban és a későbbi korosztályokban. — Feltűnő eltérések az egyes városrészek közt. — Valószínű összefüggése e tűneménynek a városrészek vagyonsági állapotával. — A városi lakosság korelemeinek sajátosságai. — A termelésre képes korosztályok a nagyvárosban túlnyomók. — A termelésre képes korosztályok növekedése Pesten 1857 óta. — Pest fölénye e tekintetben a többi magyar város és néhány külföldi város fölött. — **Hitfelekezet.** A vallásfelekezetek eloszlása a városrészekben. — Nemi viszonyok az egyes hitfelekezeteknél. — A nőnem csekélyebb száma az akatholikusoknál s ennek valószínű oka. — A vallásfelekezetek korviszonyai. — Nagy gyermekszám a zsidóknál, — kisebb mérvű gyermek halandóság és nagyobb születési szaporaság következtében. — A különböző vallásfelekezetek szaporasága. — A legmagasabb életkor a zsidóknál és a katolikusoknál található. — A szülők házassági kora és a gyermekek egészsége közti összefüggés. — Kísérlet a nagyobb életképességnek a foglalkozási módra való visszavezetésére. — **Családi állapot.** A házassági arány különféle országokban és városokban. — Látszólagos nagy házassági arányszám Pesten. — A házassági arány emelkedése 1857 óta. — A házassági statisztikát a korviszonyoktól való függőségében kell tekintenünk. — Az előbb kitűnt magas arány ily számítás mellett már nem bizonyul be. — A városok felnőtt lakosságának voltaképeni arányszáma mily módon volna kiszámítandó. — Az egy korbeli nők férfiak és férjes nők számának aránya. — Összefüggés házasság és hitfelekezet közt. — Legtöbb házaspár a katolikusoknál és zsidóknál, legkevésbé helvéteknél és görögöknél. — Ugyanazon arány 1857-ben is tapasztalható. — Legkevésbé házaspár a bel- és Lipótvárosban, legtöbb a külteleken és Kőbányán. — E jelenség sem kor- sem hitfelekezeti viszonyokra vissza nem vezethető. —

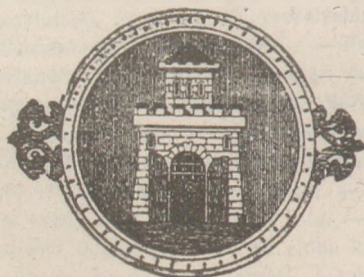
SZ. K. PESTVÁROSA
STATISZTIKAI HIVATALANAK
KÖZLEMÉNYEI.

VII.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

PESTVÁROSI
STATISZTIKAI ÉVKÖNYV.

ELSŐ FOLYAM.

PEST, 1873.

A VÁROS TULAJDONA.
RÁTH MÓR BIZOMÁNYA.

Stat
395

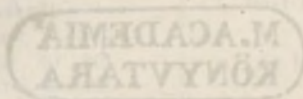
PESTVÁROSI
STATISZTIKAI ÉVKÖNYV.

1.
ELSŐ FOLYAM.

IRTA

KÓRÖSI JÓZSEF,

A PESTVÁROSI STATISZTIKAI HIVATAL IGAZGATÓJA

PEST, 1873.

A VÁROS TULAJDONA.

RÁTH MÓR BIZOMÁNYA.

Sajtóhibák.

64.	lap	18. sor	alulról	4.42 %	helyett olvass	4.23 %.
79.	»	14. »	felülről	1871	»	1872.
123.	»	19. »	alulról	követelt	»	» követelt.
125.	»	11. »	»	pénzügyei nevezetes	»	» pénzügyei körül nevezetes.
125.	»	11. »	»	változásokba	»	» változások be.
128.	»	11. »	fölről	17,000	»	» 18,000
128.	»	9. »	alulról	1873	»	» 1872
141.	»	10. »	felülről	kivételkép	»	» bevételkép
148.	»	20. »	»	1770	»	» 1870.
153.	»	9. »	alulról	látszanék	»	» látszanának.
154.	»	23. »	felülről	692,090	»	» 505,000.
200.	»	19. »	alulról	birka	»	» bika.
202.	»	2. »	»	Moralstatistik II. 869.	»	»
220.	»	13. »	felülről	ez irányban	»	» ez irányban.
227.	»	c z i m s o r	»	1860	»	» 1870.
236.	»	16. »	alulról	sőt árt	»	» sőt nagyobb árt.
263.	»	14. »	»	1836	»	» 1826.
270.	»	11. »	»	olvasd 104 százalékkal.	»	»
272.	»	13. »	»	1861	»	» 1860.
272.	»	11. »	»	1850	»	» 1830.
272.	»	10. »	»	1880	»	» 1800.
296.	»	4. »	»	papirpénz	»	» pengőpénz.
298.	»	5. »	»	napja	»	» junius.
299.	»	16. »	»	1813	»	» 1811.
311.	»	5. »	felülről	64	»	» 65.
311.	»	14. »	alulról	külv	»	» kült.
349.	»	5. »	felülről	kapus	»	» kapu.
350.	»	18. »	alulról	1.500,000	»	» 500,000.
350.	»	9. »	»	87 cent, 2 arany	»	» 87 cent — 2 arany.
350.	»	2. »	»	négy drb szalonna	»	» egy drb szalonna.
350.	»	2. »	felülről	2 cent	»	» 5 cent.
350.	»	7. »	felülről	leirásból	»	» leiratból
353.	»	13. »	»	modern röpirodalom	»	» modern szépirodalom.
353.	»	3. »	alulról	olvasd 12 nagyobb szakaszok	»	»
355.	»	29. »	»	5.2	»	» 15.2.
355.	»	45. »	»	1.0	»	» 10.0.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

TARTALOM.

Népességi mozgalom.

Budapest főváros az 1870-diki népszámlálás eredménye szerint.

Pestvárosa népességének évenkénti kimutatása 1813-tól 1857-ig.

Pesti esketések statisztikája 1858-tól 1870-ig.

Általános észrevételek a pestvárosi népesség mozgalmának statisztikájáról. — Az esketések száma 1858-tól 1870-ig a hitfelekezetek különváltásával. — Esketések száma 1858-tól 1870-ig. — Nagy ingadozások az esketések számában. — Összehasonlítás 24 külföldi várossal. — Esketési arány az egyes hitfelekezetek körében. — 2. A házasságok családi állapota. — A völegények és menyasszonyok családi állapota. — A házasságok családi állapotának kombinációja. — A protogam és a palingam esketések aránya. A palingam esketések jelleméről és kételyek az azoknak tulajdonított fontosság felől. — A házasságok családi állapota az egyes hitfelekezetek körében. — Protogam és palingam esketések hitfelekezet szerint. — 3. A házasságok kora. — A házasságok korviszonya az egész országban és a fővárosban. — A nagy városban a völegények később nőülnek, de Pesten még később mint Bécsben és Prágában. — A házasságra lépés kora egyes hitfelekezeteknél. — A legnagyobb korban házasságok. — A völegények és menyasszonyoknak átlagos házassági kora Magyarországon, Ausztriában, Pesten. — A két házasság korának kombinációja. — Ugyanez hitfelekezetek szerint. — A normal és anormal korviszonyú kombinációk jelentőségéről és az anormal korviszonyú házasságok kártékony befolyásáról a szülők élettartamára, sőt állítólag a gyermekek egészségére is . . .

Pesti születések statisztikája az 1868, 1869 és 1870-diki évekről.

Szülések száma és aránya 1868, 1869 és 1870-ben. — Összehasonlítás 30 külföldi várossal. — Hitfelekezet szerinti termékenység. — Hónapok és évszakok szerinti termékenység. — Fiu- és leány szülések száma. — A szülések aránya a leányszülésekhez hónap és évszak szerint. — A szülések nemi aránya az

egész lakosságban és az egyes hitfelekezeteknél. — A törvénytelen szülések száma és összehasonlítás 24 külföldi város törvénytelen születésével. — A törvénytelen szülések vallás szerint. — Kevesebb fiu a törvénytelenek közt és ennek lehető okairól. — A évszakok befolyása a törvénytelen születésekre. — A halvaszülöttekről

Pesti halálozások 1868, 1869 és 1870-ben.

A halandósági szám mint a népesség jólétének fokmérője. — Nehézségek a nagy városok halandósági számának megbírálásánál. — Rendkívüli halandóság Pest városában. — Összehasonlítás más városokkal. — Hitfelekezet szerinti halandóság. — Férfiak és nők halandósága. — Halandóság hónapok és évszakok szerint. — A tavaszi idő életveszélyes befolyásáról

Pest városa szolgálatában álló személyek fizetésekének statisztikája.

Ügydarabok forgalma a városi hivatalokban 1859, 1870 és 1871.

A pesti kényszerdologház fegyenczeinek statisztikája 1861-től 1870-ig.

A dologházbeli fegyencziforgalom 1861-től 1870-ig. — A hónapok és évszakok befolyása a fegyenczek bekerülésére. — A nőnem vétkeességi hajlama. — A családi élet mint a vétkeesség elleni óvszer. — A kényszerönczök kora. — Gyermek és aggastyán kényszerönczök. — A kényszerönczök vallásuk tekintetében. — A kényszerönczök származása. — Azok foglalkozása. — Csavargók és tolvajok száma, azok kora családi állapota és származása. — A dologházi letartóztatás tartama. — A dologházba ismételtén visszakerülők és a dologház állandó lakói. — A visszakerülések tekintetével az illetők nemére, korára és foglalkozására

Pest városának börtönbeli lakossága 1870. január 1-jén.

Az 1870. és 1871. évi pesti építkezések.

Az 1870. évi költségvetés.

A számvevőség és pénzügyi bizottság előterjesztése
Statisztikai észrevételek

Lap

Lap

XI

1

50

62

69

79

8

81

94

122

106

122

	Lap		Lap
Az 1870. és 1871. évi zárszámlák	137	C) Hüvelyes vetemények ára 1822-től 1851-ig.	
Pestváros fogyasztása 1870. és 1871-ben.	195	Borsó. — Lencse. — Bab	270
A pestvárosi fogyasztási adó pénzügyi eredménye 1870 és 1871-ben.	203	D) A marhahús ára 1788—1872	276
A hatósági jótékonyág és szegénysegélyezés.	206	E) Vegyes élelmi cikkek ára 1820-tól 1851-ig.	
A tanköteles gyermekeknek 1872-dik évi december hóban történt összeírásának eredménye.		Só. — Vaj. — Tojás. — Tej. — Bor. — Sör. — Rozspálinka. — Szilvapálinka .	276
Jelentés Pest városa tanácsához	209	F) Állatok és egyéb termények ára 1828—1850.	
A városi telkek haszonbérének statisztikája.	213	Marha. — Ló. — Juh. — Sertés. — Gyapjú. — Kender. — Len. — Gubacs. — Bőr. — Méz. — Viaszk. — Dohány . .	281
A nemzeti színház az 1871—1872-diki színházi évben.	215	G) A fa ára 1831—1870	286
Adalékok az árak történetéhez.	221	H) Faggyú, szappan és gyertya ára 1789—1850	291
Bevezetésül.		egyzetek :	
A) A gabna ára 1791-től 1870-ig	224	1) Adalékok a váltópénz keletkezése történetéhez	293
I. Általános észrevételek a gabnanemlék ár hullámzásairól és azok okairól.		2) A vásárfelügyelői gabnajejegyzések	298
A gabona ár hullámzásának nagysága az 1820—1870. időszakban. — A vasúti rendszer befolyása e tüneményre. — A háborúk hatása az árak emelkedésére. — Bizonyítékok a napoleoni, 1848-diki, krími, olasz és porosz háborúk idejéből. — A háború előidézte drágulás a vasúti rendszer kifejlődésével alább hagy. — A XIX. századbeli hadi készülétek és háborúk befolyása a buza és rozs drágulására. — A rozs termések befolyásairól a gabna árakra. — Magyarhoni inséges évek és az évbeli gabnaárak. — A vasutak mint inségenyhítő intézmény	227	3) Az ezüst árfolyam 1799—1818	299
II. Az egyes gabnanemlék ingatlozása 1791-től 1870-ig	231	Függelék :	
B) Liszt és dara ára 1791-től 1870-ig	263	Dr. Weisz Béla: Adalékok Magyarország ártatisztikájához (1200—1800) .	300
		Az 1857. évi népszámlálás :	
		A statisztikai hivatal által 1870-ben történt újabb földmunkázás eredménye szerint .	309
		Egyveleg :	
		Az 1872-dik évi iskolaszéki választások. — Az 1872-dik évi országos választások. — A pestvárosi polgármesterek és bírák névjegyzéke. — Jegyzéke a Pestvárosában 1768-ban létezett nyilvános és nemes épületeknek. — Pestváros magyarsága 1688-ban. — Adatok a pesti gőzmalomiparról. — A pesti királyi törvényszék büntető igazságszolgáltatása 1870-ben. — Nyilvános könyvtárak használati módja .	347

T A B L A K

Lap	Lap
Budapest népessége, házai és állatai az 1870-diki népszámlálás szerint.	
I. Budapest főváros lakosságának vallása, honossága, családi állapota és művel- tségi foka	XI
II. Buda pest főváros lakosságának kora	XII
III. Szellemi és testi hiányokban szenvedők	XIII
IV. Budapest lakosságának foglalkozása és keresetmódja	XIV
V. Jelenlevő idegen és látollevő helybeli lakosság	XV
VI. Budapest épületei	XVI
VII. Budapest lakásai	XVI
VIII. Budapest házi állatai	XVI
Népesség 1813—1857 :	
1. Pest város népességének évenkénti ki- mutatása 1813-tól 1857-ig plebámák szerint. Az egyházi összeírások alapján	6
Esketések :	
2. Pestvárosi esketések 1858—1870-ig ; családi állapot szerinti kimutatás	24
3. Az 1858—1870-ig Pesten esketett pá- rok korviszonyai	42
4. A házassulók korának korévenkénti ki- mutatása ; egyuttal kiszámítása a vő- legénynek, menyasszonynak és a mind- két nembeli házassulók átlag házassu- lási korának	46
5. Esketett párok korviszonya egyes kor- évek szerint 1858—1870	47
Szülések :	
6. Elve születtek 1868—1870-ig	58
7. Születések az 1870-iki évben. (Élveszü- lettek.)	58
8. Az 1868—1870-diki törvényes (mindkét nembeli) és a törvénytelen szüléseknek eloszlása az egyes hónapokra	61
9. Halvaszülettek havi kimutatás 1868-tól 1870-ig	61
Halálozások :	
10. Pesti halálozások havi kimutatása 1868—1869—1870-ről	68
11. Az 1870-diki halálozások	68
Fizetések :	
12. Pest város szolgálatában álló szemé- lyek fizetésének statisztikája (lakhér- átalány nélkül)	74
Hivatalok ügyforgalma :	
13. A városi hivatalokba 1869., 1870. és 1871-ik évben át befolyt ügydarabok száma	80
Dologház :	
14. Az 1861—1870-diki évtized alatt a pesti dologházba került kényszerönczőknek száma és kora tekintettel beérkezések hónapjaira	89
15. Az 1861—1870-diki dologházi kény- szerönczők korév és nem szerinti ki- mutatása	89
16. Pestvárosi dologházba szállított kény- szerönczők száma 1861—1870-ig tekin- tettel a nemre és korra	90
17. A dologházi kényszerönczők vallás szerinti kimutatása tekintettel a nemre és a korra 1861—1870	90
18. A fegyenczek letartóztatásának tartama tekintettel a nemre és korra	92
19. Az 1861—1870-diki fegyen-zek vissza- esésének kimutatása tekintettel a nemre és a korra	92
20. Az 1861—1870-diki fegyenczek előbbi foglalkozása	93
Börtönbeli lakosság :	
21. Pest városa börtönbeli lakosságának honossága	95
22. Pest városa 1870. január első napján börtönbeli népességének előbbeni ke- reseti módja	96
1870. és 1871-diki építkezések :	
23. Kimutatás az 1871-dik évi építkezések által beépített területről és az épít- kezési költségekről	104
24. Kimutatás az 1870. és 1871-dik évben újbol épült, ugyszintén a ráépített eme- letek által átváltoztatott lakházaknak	104
25. Az 1870. évi építkezések által kelet- kezett szobák kimutatása	104
26. Kimutatás az 1871-dik évi összes épít- kezések által keletkezett új szobáknak és egyéb épületeknek	105
27. Kimutatás az 1871-dik évi építkezések által keletkezett szobák fekvéséről és az utcái ablakokról	105
Városi pénzügy :	
28. Az 1873-diki költségelőirányzat	130
29. Az 1870 és 1871-diki pénzkézelés főbb eredményei (rendes és rendkívüli té- telek megkülönböztetésével)	160
30. Részletes kimutatás az 1870-diki és 1871 diki pénzkézelés eredményeiről (a zárszámlák alapján összeállítva)	162
31. Számadási kimutatás Pest városa összes pénztári forgalmáról 1871 ben (a szám- vetéségi előterjesztés lenyomata)	170

	Lap
Tankötelezettség :	
32. Tanköteles (6—14 éves) gyermekek összeírásának eredménye (1872. év december havában)	212
Haszonbérek :	
33. A városi telkek haszonbérletének állapota 1872. év végével	214
Nemzeti színház :	
34. Statisztikai kimutatás a nemzeti színházban az 1871., 1872-dik évben eladott színművekről és egyéb hasonló művekről	215
Árak története :	
35. Gabonaárak a pesti piacon 1791-től 1870-ig felhavi kimutatásban	242
36. A gabona évi átlagárai a pesti piacon 1791—1870.	256
37. A gabnaneműek árhullámzásának nagysága 1820—1870.	257
38. A gabnaneműek áraik egymásközi ingadozása 1791—1870. (A búza árához való %-os arányban kimutatva)	258
39. Az 1791—1870-diki gabonaárak változásának %-os kiszámítása (az 1800-ban fenállott árakat 100-al egyenlőnek tévén)	261
40. A liszt és dara évi átlagárai 1791—1842	269
41. Liszt és dara árai 1791—1842	265
42. Hüvelyes vetemények ára 1822—1851 havi jegyzésekben	271
43. A marhahús ára 1788—1872	273
44. Vegyes élelmi cikkek árai 1820—1851. havi jegyzésekben	278
45. Állatok és egyéb termények árai 1828—1850. negyedévi jegyzésekben	282
46. A fa ára 1831—1870. havi jegyzésekben	287

	Lap
47. A fa évi átlagára 1831—1870.	290
48. Faggyú, szappan és gyertyaárak 1789—1850.	292

1857-diki népszámlálás :

49. Lakók kora egyes korévek szerint	314
50. A városrészek lakosságának korosztály szerinti kimutatása a nemek megkülönböztetésével	318
51. A hitfelekezetek városrész és nem szerinti kimutatása	319
52. Egyes városrészek lakossága hitfelekezeti elemekre fölbontva	320
53. Korviszonyok az egyes hitfelekezeteknél korévek szerint	320
54. Korviszonyok az egyes hitfelekezeteknél; 4 korszakasz szerinti kimutatás	322
55. Családi állapot az egész városban és a városrészekben	323
56. Családi állapot, korévek szerinti megkülönböztetéssel	323
57. Házassági arány a hitfelekezeteknél három fő-korszak szerint	325
58. Családi állapot a hitfelekezeteknél; a kor megkülönböztetésével	326
59. Az özvegyeknek és elváltaknak városrész és vallás szerinti kimutatása	327
60. Özvegyek és elváltak városrészenkénti kimutatása, tekintettel a korra.	327
61. Foglalkozási mód tekintettel az illetők származására	328
62. A kereseti ágak elosztása az egyes városrészekben	332
63. Özvegy és elvált nők foglalkozása	334
64. Foglalkozás és kor	335
65. Összefüggés a férfiak foglalkozási módja és azok nősülése közt	335

ELŐSZÓ.

A pestvárosi statisztikai hivatal által kiadandó »Évkönyv« föladata a főváros közigazgatási és társadalmi életének minden mozzanatait egy összképben visszatükrözni.

E feladatnak az Évkönyv csak oly mértékben fog megfelelni, a melyben a statisztikai hivatalnak összefüggése az egyes városi hivatalokkal és az e körön kívül álló egyéb magán közegekkel szervezé válik. Ily összekötetés létrehozására szolgál azon, 1872. január elsejével életbe lépett rendszeres statisztikai adat-szolgáltatás, mely e hivatalt a kivüle törtéző eseményekről, részben heti, havi és évi, kis részben negyedévi kimutatásokban értesíti. A heti és havi kimutatások azonnal dolgoztatván föl, a hivatalnak az egész éven át elhúzódó rendes munka nagyobb részét szolgáltatják, és e munkálkodások eredménye heti és havi kimutatásokban közzé is tétetik, míg a negyedévi és szintugy azon kimutatásoknak feldolgozása, melyek évenként csak egyszer folynak be, csak a rakövetkező évben történhetik. Tekintettel azon körülményre, hogy az évi kimutatások beérkezése ápril — május hónapig elhúzódik, az 1872-diki Évkönyv kinyomtatásához csak a folyó év dereka felé lehet fogni, és így csak is 1874 elején fogna megjelenhetni azon első statisztikai évkönyv, mely a statisztikai adatok beszolgáltatásának rendszeresített ügymenetéből meríti anyagát.

A statisztikai hivatal azonban ezen rendszeresített adatgyűjtés megindítását be nem várván, egyes kérdések felől közvetlen utánjárás által igyekezett magának tájékozást szerezni, és ez irányban kifejtett működése eredményét a jelen évkönyvben teszi le.

Szerves egész lenni — ezt e munka, az előbb kifejtett okoknál fogva, nem igényelheti: feladatát elérte volna, ha az olvasó azt találná, hogy az évkönyvnek ezen első folyama több oly fontos kérdést karol fel, mely eddigelé vagy kellően nem, vagy pedig épenséggel nem volt tárgyalva — pedig fájdalom, e munka legnagyobb részét ily tabula rasa-ra kellett fektetni.

A táblákat illetőleg megjegyzendő, hogy azok a nagy költség kimélese tekintetéből e könyvben is két nyelven nyomattak ki. Az arányszámoknál előforduló Δ és * jegyek ez évkönyvben is az eddigi jelentőséggel bírnak; a * jegy t. i. ott alkalmaztatott, hol az észlelt összes esetek száma 100-nál nem nagyobb, de 50-nél nem kisebb, míg 50-nél csekélyebb alapszámból százalék nem számított, míg a Δ jeggyel jelöltünk.

Pesten, 1873-dik év ápril havában.

I. Budapest főváros lakosságának vallása, honossága, családi állapota és műveltségi foka, az 1870-dik évi népszámlálás eredményei szerint.

	Területe		Lakosság			Vallások							Honosság				
	Hold(1200 ^o)		férfi	nő	együtt	katholikus	ápostai	helvét	görög n. e.	zsidó	egyéb vallású	idegen lakosság					
	□	□										Magyarországban honos	Ausztriában honos	Külföldön honos	Összesen idegen		
Belváros	91	318	12396	12556	24952	18222	1912	2288	518	1855	157	18010	5661	991	290	6942	
Lipótváros	158	702	10190	11570	21760	14573	1592	1026	182	7399	78	15695	4374	1226	465	6066	
Terézváros	452	111	38010	33720	71730	40882	4070	2082	228	26392	106	58614	11204	3333	609	15144	
Józsefváros	419	998	21476	20355	41831	31754	2276	2488	114	2050	149	34075	6028	1442	286	7756	
Ferencváros	248	1105	10396	9793	20189	16370	971	1791	98	326	33	16615	2531	827	216	357	
Kültelkek	7640	5991	13631	1653	2819	133	38	3440	2362	158	31	1435	171	3031	2170	355	3466
Kőbánya	17491	390	2603	1750	4353	2804	278	96	64	75	30	2438	989	1137	137	1918	
Pest	18862	.	102711	97735	200476	136892	11874	10470	1277	30381	578	155495	33022	9735	2224	14983	
Vár	.	.	2282	2761	5043	4348	276	257	75	50	37	3798	979	242	24	1245	
Viziváros	.	.	7655	8534	16189	14143	764	503	95	592	90	12783	2431	799	176	3406	
Tabán	.	.	6530	6916	13446	11320	389	395	304	1028	10	9580	2705	1002	159	3866	
Krisztinaváros	.	.	3535	4056	7591	6697	312	291	66	212	10	6604	789	178	20	987	
Országút	.	.	3023	2862	5885	5399	150	159	11	443	17	4957	755	138	35	928	
Újlak	.	.	2927	2917	5844	5072	128	107	5	529	8	4833	773	217	21	1011	
Buda	18280	.	25952	28046	53998	46979	2027	1745	551	2551	172	42555	8432	2576	135	1144	
Óbuda	5982	513	8229	7773	16002	11753	445	823	10	2952	49	14860	781	320	38	1142	
Budapest	43124	936	136922	133554	270476	195621	14316	13008	1838	44890	800	212910	42238	12631	2697	57566	

	Lakosság			Családi állapot								Műveltségi fok							
	férfi	nő	együtt	férfiak				nők				férfiak				nők			
				nőtlen	házas	özvegy	elvált	nőtlen	házas	özvegy	elvált	tud irni és olvasni	csak olvasni tud	sem irni sem olvasni nem tud	tud irni és olvasni	csak olvasni tud	sem irni sem olvasni nem tud		
Belváros	12396	12556	24952	8463	3495	369	69	7188	3291	1618	159	10538	93	1765	8869	769	3925		
Lipótv.	10190	11570	21760	6761	3113	270	11	7363	3109	1035	72	8170	90	1939	7516	687	3307		
Terézv.	38010	33720	71730	25098	11819	904	189	19789	11729	3908	294	27680	481	9879	17564	1802	16351		
Józsefv.	21476	20355	41831	13809	7036	512	89	10746	6924	2518	167	14078	352	7946	8649	1257	10440		
Ferencv.	10396	9793	20189	6605	3592	229	39	5193	3367	1160	73	6337	204	3255	3674	659	5156		
Kültelkek	7640	5991	13631	1653	2819	133	38	3440	2362	158	31	4435	171	3031	2170	355	3466		
Kőbánya	2603	1750	4353	1577	963	53	10	922	692	128	8	1209	38	1350	442	78	1230		
Pest	102711	97735	200476	66967	32779	2590	493	54644	31165	10825	804	73017	1429	28265	48881	5607	43247		
Vár	2282	2761	5043	1417	719	106	10	1671	726	347	17	1959	26	297	2002	190	569		
Viziváros	7655	8534	16189	4693	2640	275	17	4564	2689	1201	80	5891	109	1655	5134	451	2946		
Tabán	6530	6916	13446	3671	2616	199	44	3328	2602	924	62	3977	51	2502	3119	138	3659		
Krisztinav.	3535	4056	7591	2410	1295	103	27	2213	1277	525	41	2360	34	1241	2111	201	1744		
Országút	3023	2862	5885	1778	1145	85	15	1435	1086	314	27	4076	98	1249	1087	206	1500		
Újlak	2927	2917	5844	1628	1200	80	19	1486	1147	269	15	4412	54	1461	911	116	1890		
Buda	25952	28046	53998	15327	9615	848	163	14697	9527	3580	212	17175	372	8405	14364	1395	12377		
Óbuda	8229	7773	16002	4638	3298	277	16	4058	3131	569	13	5162	53	3044	3461	47	4265		
Budapest	136922	133554	270476	86932	45692	3625	670	73396	44126	14973	1059	95384	1854	39684	66706	6959	59589		

1) Budavárosa részecskének területét, egy-egy városrész bel- és kültelki területének egybeeszmításával, nem sikerült megtudnunk.

II. Budapest főváros lakosságának kora, az 1870-diki népszámlálás eredménye szerint.

Születési év	Korév	Pest			Buda			Óbuda			Budapest			
		férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	
1869	0	2642	2504	5146	727	744	1473	301	275	576	3672	3523	7195	
1868	1	1778	1671	3449	521	502	1023	188	222	410	2487	2395	4882	
1867	2	1666	1694	3360	465	479	944	196	189	385	2327	2362	4689	
1866	3	1634	1618	3252	449	487	936	175	183	358	2258	2288	4546	
1865	4	1375	1534	2909	369	446	815	176	176	352	1920	2156	4076	
1864	5	1520	1436	2956	424	462	886	178	179	351	2122	2071	4193	
1863	6	1545	1603	3148	444	442	886	162	189	351	2151	2234	4385	
1862	7	1477	1620	3097	383	510	893	83	148	156	304	2008	2286	4294
1861	8	1420	1478	2898	371	441	812	159	160	319	1950	2079	4029	
1860	9	1453	1600	3053	379	468	847	169	180	349	2001	2246	4249	
1859	10	1552	1737	3289	454	514	968	131	164	295	2137	2415	4552	
1858	11	1571	1666	3237	460	471	931	176	153	329	2307	2290	4497	
1857	12	1844	1691	3535	468	494	962	181	192	373	2493	2377	4870	
1856	13	1997	1892	3889	487	542	1029	155	158	313	2639	2592	5231	
1855	14	2102	2017	4119	494	489	983	164	159	323	2760	2665	5425	
0—14		25576	25761	51337	6897	7491	14388	2650	2729	5388	35132	35081	71113	
1854	15	2141	2327	4468	480	558	1038	162	197	359	2789	3082	5865	
1853	16	2125	2287	4412	501	552	1063	141	181	322	2767	3030	5797	
1852	17	2455	2654	5109	536	613	1149	155	186	341	3146	3453	6599	
1851	18	2523	2395	4918	559	578	1130	149	129	278	3224	3102	6326	
1850	19	2795	2610	5405	559	558	1117	181	162	343	3535	3330	6865	
1849	20	2223	2515	4738	449	569	1018	126	127	253	2798	3241	6039	
15—20		14262	14818	29080	3077	3438	6515	914	982	1890	18253	19238	37491	
1848	21	2200	2342	4542	420	523	943	118	128	246	2738	2993	5731	
1847	22	2212	2226	4438	392	511	903	101	112	213	2705	2849	5554	
1846	23	2180	2235	4415	407	552	959	128	150	278	2715	2937	5652	
1845	24	2492	2252	4744	393	582	1075	120	121	247	3111	2955	6066	
1844	25	2905	2366	5271	511	511	1055	155	123	274	3604	3000	6604	
21—25		11980	11421	23410	2256	2679	4935	628	634	1262	14873	14734	29607	
1843	26	2523	2012	4535	470	487	957	143	98	241	3136	2597	5733	
1842	27	2430	2266	4696	485	552	1037	158	127	285	3273	2945	6218	
1841	28	2350	1891	4241	451	450	901	130	101	231	2931	2142	5073	
1840	29	2448	2239	4687	571	583	1154	190	164	354	3209	3036	6245	
1839	30	2316	2092	4408	475	520	995	112	99	211	2908	2711	5619	
26—30		12267	10550	22817	2452	2592	5044	733	589	1322	15452	13731	29183	
1838	31	1913	1707	3620	507	478	985	140	124	264	2560	2309	4869	
1837	32	1868	1801	3669	415	425	840	124	118	242	2407	2144	4551	
1836	33	1945	1691	3636	459	485	944	130	110	240	2534	2286	4820	
1835	34	1727	1512	3239	449	443	892	139	110	249	2315	2065	4380	
1834	35	1841	1533	3374	448	479	927	145	112	267	2434	2134	4568	
31—35		9294	8044	17338	2278	2310	4588	678	574	1252	12250	10928	23178	
1833	36	1697	1405	3102	443	416	859	110	89	205	2256	1910	4166	
1832	37	1586	1384	2970	397	430	827	125	126	251	2108	1940	4048	
1831	38	1361	1216	2577	361	350	711	99	86	185	1811	1652	3463	
1830	39	1476	1317	2793	460	473	933	151	131	282	2087	2421	4508	
1829	40	1530	1432	2962	428	414	872	107	91	198	2065	1967	4032	
36—40		7910	7254	15164	2089	2113	4202	598	523	1121	10627	9890	20517	
1828	41	1219	1031	2250	372	354	726	104	81	183	1699	1466	3165	
1827	42	1165	1032	2197	401	367	768	95	93	188	1661	1492	3153	
1826	43	1266	995	2261	368	384	752	90	85	175	1724	1461	3185	
1825	44	1364	1139	2503	395	377	772	125	107	232	1848	1688	3536	
1824	45	1100	1182	2282	346	401	747	104	85	187	1850	1666	3516	
41—45		6444	5439	11883	1882	1883	3765	516	449	965	8812	7771	16583	
1823	46	920	801	1721	347	315	662	97	75	172	1334	1191	2525	
1822	47	1049	914	1963	338	369	708	101	100	204	1432	1333	2765	
1821	48	970	817	1787	323	296	619	89	63	152	1388	1172	2560	
1820	49	1252	1158	2410	387	427	814	125	117	242	1764	1702	3466	
1819	50	1143	1071	2214	328	322	650	92	75	167	1562	1468	3030	
46—50		5334	4757	10091	1694	1729	3423	507	430	937	7535	6916	14451	

Szüle- tési év	Korév	Pest			Buda			Óbuda			Budapest		
		férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
1818	51	892	670	1502	325	265	590	90	72	162	1247	1007	2254
1817	52	828	617	1445	269	255	524	68	60	128	1165	932	2097
1816	53	721	616	1337	232	270	502	73	57	130	1026	943	1969
1815	54	648	583	1231	225	248	473	62	55	117	935	886	1821
1814	55	650	612	1262	243	236	479	61	56	117	924	934	1858
51—55		3679	3128	6807	1261	1274	2534	351	300	654	5297	4702	9999
1813	56	579	499	1078	220	198	418	52	34	86	851	751	1592
1812	57	476	481	960	174	172	346	55	44	99	705	700	1405
1811	58	462	461	923	166	180	346	39	52	91	687	693	1360
1810	59	499	590	1089	145	203	348	32	58	140	726	851	1577
1809	60	529	567	1096	129	167	296	59	47	106	717	781	1498
58—60		2545	2601	5146	834	920	1754	287	235	522	3666	3756	7422
1808	61	372	314	686	110	133	243	41	31	72	523	478	1001
1807	62	324	310	634	129	109	238	11	26	37	494	445	939
1806	63	243	274	517	90	124	214	40	28	68	373	426	799
1805	64	286	344	630	100	139	239	33	31	64	448	514	963
1804	65	293	297	590	86	115	201	30	23	53	409	435	844
61—65		1518	1539	3057	515	620	1135	185	139	324	2218	2297	4516
1803	66	232	259	491	77	114	191	13	23	36	322	396	718
1802	67	210	231	441	75	91	166	22	25	47	307	347	654
1801	68	217	241	458	75	115	190	22	14	36	314	370	684
1800	69	289	357	640	84	123	207	35	31	66	402	511	913
1799	70	152	148	300	60	76	136	10	16	26	222	240	462
1798	71	102	136	238	46	59	105	7	9	16	155	204	359
1797	72	98	118	216	49	58	107	15	7	22	162	183	345
1796	73	102	142	244	50	58	108	7	13	20	159	213	372
1795	74	81	124	205	33	49	82	9	11	20	123	184	307
1794	75	65	90	155	29	46	75	4	5	9	98	141	239
1793	76	50	82	132	19	31	50	3	5	8	72	118	190
1792	77	67	90	157	24	28	52	3	5	8	94	123	217
1791	78	33	73	106	15	29	44	2	2	4	50	104	154
1790	79	56	93	149	16	34	50	4	8	12	76	135	211
1789	80	28	43	71	9	16	25	3	1	4	40	60	100
1788	81	32	27	59	12	12	24	2		4	16	39	55
1787	82	22	26	48	5	10	15				27	36	63
1786	83	17	21	38	6	12	18	4	1	5	27	34	61
1785	84	17	21	38	6	9	15	1	6	7	24	36	60
1784	85	15	16	31	8	5	13	1		1	21	21	42
1783	86	12	12	24	3	3	6	1		1	16	15	31
1782	87	8	8	16	3	6	9			2	11	16	27
1781	88	4	6	10	2	5	7		1	1	6	12	19
1780	89	6	13	19	5	3	8		1	1	11	17	28
1779	90	6	11	17	2	2	4		1	1	8	14	22
1778	91	2	4	6			4		1	1	3	4	7
1777	92	1	1	2							1	1	2
1776	93	1	6	7		1	1		1		2	7	9
1775	94	1	4	5		1	1		1		1	6	7
1774	95	2	1	3		1	1		1		2	3	5
1773	96		3	3								3	3
1772	97		3	3								3	3
1771	98												
1770	99	1	11	12	1		1				2	11	13
1769	100		1	1								1	1
1768	101												
1767	102												
1766	103		1	1								1	1
66-on felül		1923	2423	4346	714	997	1711	170	189	359	2807	3609	6416
		102741	97735	200476	26952	28046	53998	8229	7773	16002	136922	133554	270476

III. Szellemi és testi hiányokban szenvedők Budapesten az 1870-dik évi népszámlálás eredményei szerint.

	Pesten:	Budán:	Ó-Budán:	Budapesten:
Vak:	167 f. 142 n. = 309,	30 f. 30 n. = 60,	5 f. 8 n. = 13,	202 f. 180 n. = 382.
Süketnéma:	62 f. 45 n. = 107,	29 f. 27 n. = 56,	5 f. 4 n. = 9,	96 f. 76 n. = 172.
Elmebeteg:	40 f. 38 n. = 78,	335 f. 227 n. = 562 ¹⁾ ,	3 f. 4 n. = 7,	378 f. 269 n. = 647.
Hülye:	96 f. 98 n. = 194,	38 f. 15 n. = 53 ¹⁾ ,	6 f. 5 n. = 11,	140 f. 118 n. = 258.
Mindössze:	365 f. 323 n. = 688,	432 f. 299 n. = 731,	19 f. 21 n. = 40,	316 f. 643 n. = 1459.

¹⁾ A lipótmezei tébolydával együtt.

IV. Budapest jelenlevő idegen és Budapestről távollevő helybeli lakosság, az 1870-dik évi népszámlálás eredményei szerint.

Ország, melyből a jelenlevő idegenek származnak, vagy helybeliek tartózkodnak	Jelenlevő idegenek												Távollevő helybeliek																			
	Pesten				Budán				Ó-Budán				összesen Budapestben				Pestről				Budáról				Ö Budáról				összesen Budapestről			
	férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő	
	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen	egyült	összesen		
A. m. korona tartományai	18903	14219	33022	.	.	8432	.	.	784	.	.	42238	.	.	756	232	988	149	92	241	101	81	182	1006	405	1411		
Auszria	1690	707	2397	356	345	701	111	18	129	2157	1070	3227	166	68	234	3	284	45	15	60	9	5	14	220	88	308		
Gácsor- és Bukovina	1259	240	1499	140	103	243	8	.	8	1407	343	1750	3	.	1	
Karintia	51	24	75	7	12	19	17	.	17	75	31	106	
Krajna	58	24	82	19	10	29	10	.	10	87	34	121	
Stajerszág	174	97	271	86	72	158	11	.	11	271	169	440	4	.	9	.	8	55	4	9	1	.	.	9	8	17		
Csehország	2056	727	2783	510	353	863	70	29	39	2656	1109	3745	21	6	27	13	5	18	5	18	1	1	3	35	11	46		
Morvaország	1446	581	2027	240	159	399	24	3	27	1710	743	2453	10	1	11	2	1	3	2	1	3	2	1	8	14	3	17	
Szilézia	276	128	404	37	27	64	4	4	8	317	159	476	3	.	3	.	3	2	1	3	2	.	.	5	1	6		
Tirol	76	30	106	50	37	87	2	2	4	128	69	197	1	.	1	.	4	1	5	1		
Szalzburg	21	7	28	1	2	3	.	.	7	22	9	31	.	.	1	.	3	1	1	1		
Isztria és Triest	42	21	63	7	8	15	7	.	7	56	29	85	.	.	3	.	3	1	2	3	5		
Az ausztriai tartományokból	7149	2586	9735	1453	1123	2576	264	56	320	8806	3765	12631	209	84	243	70	29	99	12	6	18	6	18	291	119	410		
Poroszország	365	122	487	46	28	74	.	.	2	411	150	561	16	4	20	4	4	4	2	6	1	2	.	20	4	24		
Egyéb Németország	657	251	908	76	48	124	22	.	24	755	301	1056	36	11	47	4	4	2	6	1	2	.	.	41	15	56		
Olaszország	146	36	182	26	25	51	8	1	9	180	62	242	10	4	14	2	2	3	1	2	.	.	.	12	4	16		
Franciaország	64	56	120	15	16	31	.	.	4	73	151	216	14	2	16	3	3	1	1	3	.	.	.	18	2	20		
Helvetia	198	92	290	38	27	65	4	.	4	170	119	289	15	1	16	15	1	16		
Német-alföld	7	1	8	1	1	2	1	1	1	4	4	4	4	.	4	1	
Belgium	7	1	8	1	1	2	.	.	1	7	2	9	1	.	1	1	
Dánország	4	1	5	1	1	2	.	.	.	5	1	6	.	.	1	1	
Angolország	98	20	58	10	10	15	.	.	.	43	30	73	4	.	4	4	2	6		
Svédország	10	1	11	2	2	4	.	.	.	10	1	11	.	.	2	
Spanyolország
Oroszország	31	12	43	3	8	21	.	.	2	44	20	64	1	1	1	1	1	1	
Szerbia	72	19	91	3	3	11	.	.	1	80	12	92	1	1	1	1	1	1	1	
Romania	34	11	45	2	1	4	.	.	4	37	12	49	6	7	13	1	2	3	.	3	.	.	.	7	9	16		
666-oroszország	3	3	6	3	3	3	.	.	3	5	5
Törökország	25	7	32	2	2	4	.	.	2	27	7	34	2	.	2	3	5	1	1	
Egyiptom	1	1	2	2	2	4	.	.	1	1	1	2	.	.	1	1	1	1	
Montenegró	2	1	3	2	2	4	.	.	2	10	7	17	8	.	8	2	3	5		
Amerika	8	7	15	13	2	30	.	.	2	28	2	30	1	.	1	3	1	4	1	
Afrika	1	1	1
Ausztrália	1	1	1
Japán	1597	627	2224	266	169	435	35	3	38	1898	739	2637	115	30	145	17	6	23	5	10	5	5	10	137	41	178		
Összesen	27549	17432	44981	.	.	11443	.	.	1142	.	.	57566	1080	346	1426	236	127	343	118	92	210	1434	565	1999	

V. Budapest főváros lakosságának foglalkozása és keresetmódja, az 1870-diki népszámlálás eredményei szerint.

	P e s t	B u d a	Ó-Buda	Budapest
Papok, lelkészek	139	116	11	266
Közhivatalnokok { állami	1120	1573	31	2724
{ megyei, kerületi, vidéki	108	27	1	136
{ városi, községi	396	346	22	764
Tanítók	1031	198	40	1272
Tanulók	6205	1338	52	7595
Irók	151	26	-	177
Művészek	777	191	-	968
Ügyvédek	555	75	7	637
Egészségügyi személyek { orvosok	368	62	9	439
{ sebészek	61	18	3	82
{ bábák	196	40	13	249
{ gyógyszereszek	123	28	6	157
{ mások	393	46	10	449
Föld- és erdő-művelésnél ¹⁾	1653	7982	1987	11622
Vadászat és halászatnál	52	19	-	71
Bányászat és kohászatnál ²⁾	16	1	-	17
{ építészeti és művészeti iparnál ³⁾	4080	1136	86	5302
{ fém-, kő-, faipar-ágaknál ⁴⁾	10288	2589	1592	14869
{ vegyészeti, élelmezési dohányzártszerek termelésénél ⁵⁾	4360	849	198	5407
Az ipar körül { szövő iparnál ⁶⁾	548	1226	873	2647
{ bőr és papírgyártásnál és egyéb iparágaknál ⁷⁾	18288	1244	399	19931
{ nem közvetlenül termelő foglalkozásnál ⁸⁾	4351	480	175	5006
{ kereskedelemnél ⁹⁾	9769	851	385	11005
{ szállítási vállalatoknál ¹⁰⁾	2818	1427	645	4890
Pénz- és hitelintézetek (tisztviselők, szolgák és munkások)	214	182	10	406
Háztulajdonosok	374	411	84	869
Járadék-tulajdonosok	758	761	109	1628
személyes szolgálatokat teljesítők	46951	4267	547	51765
Bizonyos foglalkozás nélküliek { 11 éven felül (nő	5253	1365	177	6794
{ 14 éven felül (nő	39848	12805	3397	56050
{ 14 éven alul (nő	17997	5612	2263	25902
{ 14 éven alul (nő	20659	6678	2470	29807
{ foglalkozás nélküli összesen	83757	25489	8307	118553
Vételeim	573	7524	-	8097

¹⁾ Föld- és erdő-művelésnél: Pest: birt. 637, haszonb. 27, tiszt 65, éves szolgák 38, napszám. 886, Buda „ 440, „ 36, „ 33, „ 619, „ 6851, Ó-Buda „ 495, „ 5, „ 8, „ 380, „ 1098,

²⁾ Bányászat és kohászatnál: Pesten: birtokosok 1, bérlők 1, hivatalnokok 6, munkások 8, Buda: „ — „ — „ 1, „

³⁾ Építészeti és művészeti iparnál: Pest: önálló vállalkozó 284, hivatalnok 40, munkás 3756, Buda: „ 103, „ — „ 1033, Ó-Buda „ 4, „ — „ 82

⁴⁾ Fém-, kő- és faiparnál: Pest: önálló vállalkozó 1064, hivatalnok 14, munkás 9210, Buda: „ 309, „ 90, „ 2190, Ó-Buda „ 59, „ 111, „ 1822

⁵⁾ Vegyészeti élelmezési dohány- és cigarettatermelésénél: Pest: önálló vállalkozó 485, hivatalnok 65, munkás 3810, Buda: „ 208, „ 4, „ 642, Ó-Buda: „ 72, „ 5, „ 121

⁶⁾ Szövő iparnál: Pest: önálló vállalkozó 91, hivatalnok 1, munkás 456, Buda: „ 814, „ — „ 412, Ó-Buda: „ 105, „ 5 „ 763

⁷⁾ Bőr- és papírgyártásnál és egyéb iparágaknál: Pest: önálló vállalkozó 2366, hivatalnok 64, munkás 15858, Buda: „ 282, „ — „ 962, Ó-Buda: „ 107, „ 9 „ 283

⁸⁾ Nem közvetlenül termelő foglalkozásnál: Pest: önálló vállalkozó 851, hivatalnok 18, munkás 3482, Buda: „ 244 „ 2 „ 234, Ó-Buda: „ 55 „ 2 „ 118

⁹⁾ Kereskedelemnél: Pest: önálló vállalkozó 361, hivatalnok 3113, munkás 6295, Buda: „ 470, „ 150, „ 231, Ó-Buda: „ 222, „ 5, „ 158

¹⁰⁾ Szállítási vállalatoknál: Pest: önálló vállalkozó 230, hivatalnok 1109, munkás 1479, Buda: „ 113, „ 419, „ 895, Ó-Buda: „ 22, „ 5, „ 618

s halálzási anyakönyvében azonban csak azon halálesetek, és jobbra csakis azon születések iratnak be, melyek a kórházban történtek.

Ha már most áttérünk az idecsatolt táblának tanulmányozására, azt találjuk, hogy városunk népessége 1813 óta a következőleg szaporodott:

Év.	Népesség.	Évi szaporodás.	Év.	Népesség.	Évi szaporodás.
1813	36,153	—	1836	64,313	— 2,475
1814	36,358	+ 205	1837	61,859	— 2,454
1815	43,575	+ 7,217	1838	64,541	+ 2,672
1816	44,691	+ 1,116	1839	54,587	— 9,944
1817	44,858	+ 167	1840	60,685	+ 3,098
1819	45,165	+ 153	1841	68,266	+ 7,581
1821	45,318	+ 76	1842	72,321	+ 4,055
1822	46,828	+ 1,510	1843	74,972	+ 2,651
1823	46,637	— 191	1844		
1824	50,559	— 3,922	1845	79,777	+ 4,805
1825	53,134	+ 2,575	1847	92,122	+ 12,345
1826	53,188	+ 54	1848	94,835	+ 2,713
1827	55,051	+ 1,873	1849	101,278	+ 6,443
1828	59,189	+ 4,128	1850	93,979	— 7,299
1829	62,229	+ 3,040	1851	94,955	+ 976
1830	60,520	— 1,709	1852	49,262	+ 4,307
1831	64,137	+ 3,617	1858	102,234	+ 1,486
1832	62,952	— 1,185	1855	112,661	+ 10,427
1833	63,148	+ 196	1856	111,826	— 835
1834	65,745	+ 2,597	1857	116,683	+ 4,857
1835	66,788	+ 1,043	1870 (népsz.)	200,476	+ 4,906

Összehasonlítván ezen számokat azon adatokkal, melyeket városunk hajdani népességéről más források szerint közöltünk¹⁾, ezen kétrendbeli adatok eltéréseknek mutatkoznak, még pedig olyformán, hogy a régibb években az egyházi kimutatás az általunk idézett népességi számok mögött jóval elmarad, míg későbbi években azokat gyakran túllépi. Mi okozza ezen eltéréseket, azt ma nehéz volna megállapítani; lehet, hogy a katolikus lelkészek részéről régibb időkben csak a katolikus egyházközséghez tartozó hívek vétettek számba. 1857-ben már 16,000 lélekre rüg az egyházi és a népszámlálási eredmény közt a különbség; volt t. i. ezen évben:

	kath.	ág.	helv.	gör.	zsidó.	egyéb vall.	összesen.
az egyházi összeírás szerint:	84,212	5604	3206	930	22,731	—	116,683
a népszámlálás szerint pedig:	96,218	7908	4224	1056	23,101	144	132,651
e szerint az egyházi összeírás eltérése:	— 12,206	— 2304	— 1018	— 126	— 370	— 144	— 15,968

Még nagyobb eltérést mutat azonban az 1870-iki eredmény. Volt t. i.:

	kath.	ág.	helv.	gör.	zsidó.	egyéb vall.	összesen.
az egyházi összeírás szerint:	107,901	6948	4451	439	39,196	—	159,935
a népszámlálás szerint:	136,892	11,874	10,470	1277	39,384	579	200,476
e szerint az egyházi összeírás eltérése	— 28,991	— 4926	— 5019	— 838	— 188	— 579	— 40,541

Az egyházi összeírás tehát annál inkább eltér a valóságtól, minél inkább

¹⁾ L. a fentemlített »Pest 1871-ben« 4. és 5-ik lap.

nagyobbodott a város, és mentül nehezebbé vált ennél fogva annak népességi változásait szemmel tartani, illetőleg merő becslés által az igazi számot eltalálni.

Ezen oknál fogva nem tartottuk czélszerűnek az egyházi összeírások közlését mai napig folytatni, hanem azt az 1857-ik évvel — melyben amugy is rendes népszámlálás történt — befejeztük.

Kideríteni azon hullámlásoknak okát, melyek az előbbi lapon tartalmazott számokból kitűnnek, annyival hálátlanabb munka volna, minthogy a számok becslésen alapulnak, és így annak magyarázatául, mért van egy-egy évben néhány száz lakossal több vagy kevesebb, nem is lehetne mindig tényekre és eseményekre hivatkozni, hanem gyakran csakis a lelkésznek fölfogására vagy tévedésére.

A nagyobb horderejű események befolyása azonban még az ilyenmő adatokban is felismerhető. Így például látjuk, hogy az 1831-iki kholeravész után városunk lakossága jelentékenyen fogyott, hogy továbbá legnagyobb fogyatkozást az 1838-iki áradás okozott; az egyházi összeírás szerint t. i. 1838-ról 1839-re városunk népessége tízezerrel, azaz a lakoságnak majdnem egy ötödével fogyott. Az 1847—1849-iki időszak alatt a népesség több mint húszezer lélekkel szaporodott, azonban az ezután bekövetkezett vaskorszak alatt egy év alatt ismét 7300 emberrel megfogyottnak látjuk városunkat.

Az egyházi összeírásokból az iránt is nyerhetünk fölvilágosítást, mily irányban változott városunkban az egyes hitfelekezetek hiteinek száma, mely adatokból már is megbízhatóbb következtetéseket vonhatunk, a mennyiben itt t. i. már nem annyira az abszolút számokat, mint inkább egy-egy hitfelekezeti hitek számának arányát a másik hifelekezeti hitek számához vesszük szemügyre.

Ha e célra az 1813-iki évet választjuk kiindulási pontul, és az akkori lakosságot = 1000-re tesszük, akkor úgy találjuk, hogy 1870-ben a népesség több mint ötször annyira rúgott, azaz az 1813-iki népesség úgy aránylik az 1871-ikihez (a népszámlálási eredmény szerint), mint 1000 : 5545. Az egyes hitfelekezeteknél pedig azoknak 1813-iki létszáma úgy aránylik a mostanihoz,

a katolikusoknál mint	1000 : 4329,
az ágostaiaknál mint	1000 : 13120,
a helvéteknél mint	1000 : 26175,
a görögöknél mint	1000 : 1205,
a zsidóknál mint	1000 : 18175.

E szerint az utolsó félszázad alatt csakis a görögvallásúak azok, kiknek száma alig szaporodott, ma is csak egy ötöddel több görög élven városunkban, mint 57 évvel ezelőtt, midőn pedig Pest lakossága csak 36,000-nyi volt. A katolikusok száma időközben megnégyszerezedett, az ágostaiaké megtizenháromszorozódott. A zsidó lakosság ugyanezen idő alatt tizennyolcszor annyira növekedett, míg a legnagyobb aránylagos szaporodást a helvétek mutatják fel, kik jelenleg t. i. huszonhatszorta számosabbak, mint voltak 57 évvel ezelőtt.

Érdeklél bir e hullámlásokat kisebb időszakok szerint is tanulmányozni. Ha e célra számításunk alapjául egy-egy évtizedbeli létszámot választunk, és az 1813-dik évi létszámokat = 1000-nek vesszük, a következőket találjuk:

	katholikus	ágostai	helvét	görög	zsidó	egész lakosság
1813	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1821 ¹⁾ =	1221	1334	3054	974	1463	1253
1830 =	1619	2803	2635	1051	2127	1674
1840 =	1513	2990	4207	807	3501	1678
1850 =	2239	4453	6480	804	7245	2599
1860 ²⁾ =	2763	5672	7052	838	10052	3264
1870 ³⁾ =	4329	13120	26175	1205	18174	5545

Még inkább kitűnik az egyes hitfelekezetek számaránya, ha az elősorolt hét évről azt számítjuk ki, mily részét tette egy-egy hitfelekezet a város azon időbeli egész népességének. Ha ezen népességet az említett évek mindegyikében = 1000-re tesszük, a következő számokat nyerjük:

	katholikus	ágostai	helvét	görög	zsidó	egész lakosság
1813	875	25	11	29	60	1000
1821	854	27	27	23	69	1000
1830	846	42	17	18	77	1000
1840	788	45	28	14	125	1000
1850	753	43	38	9	167	1000
1860	741	44	24	7	184	1000
1870	683	59	52	6	197	1000

Pest városának a Lipót király által nyert szabadalom értelmében nem volt szabad akatholikus lakost fölfogadnia; azon időben tehát a katholikusok arányszáma = 1000 lett volna. A mint azonban, a korszellem szabadabb irányának engedvén, az idegen vallásbeliek is befogadtattak, világos, hogy ezáltal a katholikus vallásuaknak az összes lakossághoz való arányszáma apad. Így 1813-ban már 875-re szállt ezen arányszám, 1820-ban 854-re és napjainkban 683-on áll. A helvétek arányszáma ellenben, mely 1813-ban ezer közt tizenegyet tett, maig

¹⁾ 1820-ról egyházi összeírás nem létező, az 1821-iki adatokat fogadtuk el.

²⁾ Az 1860-ik évben nem történt népszámlálás, ezáltal szintén a schematismusbeli adatokat fogadtuk el, a czéhből, hogy az ez évtized utolsó évére eső számot szintén közölhesük. Az egyházi schematismus ezen évről a következő adatokat közli:

Plebánia neve	kath.	ágostai	helvét	görög	zsidó	összesen
Ad assumptam	17212	970	618	417	690	19907
> S.-Franciscum	8516	231	384	38	136	9305
> S.-Josephum	20693	714	85	14	151	21657
> S.-Leopoldum	8569	665	248	217	300	13576
> S.-Rochum	6220	513	405	37	150	7326
> S.-Theresiam	26150	2040	1031	165	16854	46240
Egész városban	87387	5133	2821	888	21782	118011

³⁾ Az 1870-iki népszámlálás szerint. Az 1870-iki schematismus a következő adatokat közli:

Plebánia neve	kath.	ágostai	helvét	görög	zsidó	összesen
Ad assumptam	20196	2540	1612	397	687	25432
> S.-Franciscum	16370	971	1791	98	926	20156
> S.-Josephum	38558	2554	2584	178	2125	45999
> S.-Leopoldum	10120	360	210	140	12015	22845
> S.-Rochum	1575	200	150	15	160	2100
> S.-Theresiam	47501	4070	2082	282	26392	80327
Az egész városban	134320	10695	8429	1110	42305	196859

minek folytán a fentemlített arányszámok helyeibe a következők lépnek:

kathol.: 3412, ág.: 7697, helv.: 1128, gör.: 474, zsidó: 18,088, egész lakosság: 4395.

ötvenkettőre emelkedett, míg az ágostaiak kisebb emelkedést mutatnak, t. i. 25-ről 59-re. A zsidók 1813-ban ezer-ezer lakos közt hatvannal voltak képviselve, most 197-et mutatnak föl. A görögöknél ellenben igen nagy fogyatkozást tapasztalunk. Számuk évtizedről évtizedre fogy: 1813-ban még 29-et tett minden ezer lakos közt, 1820-ban már csak 23-at, 1830-ban 18-at, 1840-ben 14-et, és így folytonosan apadva, mai nap 6-on állva csak haterzed részét képviselik lakosságunknak. E jelenséget sajnálattal vehetjük tudomásul; a görög lakosságban városunknak ép oly szorgalmas és törekedő osztálya, mint nagyobbára lelkes hazafiakból álló, tiszta magyar érzelmű eleme megy veszendőbe.

Vajjon a folyó év végével mily nagyságra tegyük városunk lakosságát, azt rendszeres népszámlálás nélkül meghatározni nem igen lehet. A mennyiben azonban vannak a népesség életében oly jelenségek, melyek annak számától függnék, ezen jelenségek számbavételéből lehetséges volna, népességünket hozzávetőleg meghatározni.

Ily jelenségek gyanánt tekinthetjük az egy évben előfordult szülések, esketések és halálesetek adatait, és azon számok alapján, melyeket a folyó év eddigelé felmutat, és melyekből hozzávetőleg következtelhetni, mennyire fogának azok ez év végéig emelkedni, városunk népességét 1872. végével legalább **230,000** lélekre tehetjük ¹⁾. Buda és Ó-Budával való egyesülése után tehát Magyarország fővárosának népessége **300,000**-re rúgna és e szerint az európai nagy városok közt az 1870-ben elfoglalt 23-dik helyből a 17-dikre lépett elő, és azóta Róma, Hamburg, Varsó, Leeds és Amsterdam városait túlszárnyalta.

¹⁾ Ezen föllevés a következő számításon alapszik:

1) A szülések szerint:

1864-ben történt 8066 szülés, az év utolsó napján pedig latalunk 200,476 lakost; tehát egy szülési eset 24,8 lakosnak felelt meg.

Eszerint tenne városunk népessége

1870. végén 8300 szülés után számítva 205,000

1872. » 10,000 eset után számítva (augusztus végéig volt 6600) 248,000

2) Az esketések után:

Az 1869-dik évben minden esketési esetnek 72 lakó felelt meg; eszerint tenne a népség

1870. végén 2771 esketési eset után számítva 202,000

1872. » 2800 » » » » (szeptember végéig volt 1977) 202,000

3) A halálesetek szerint:

Az 1869-dik évben minden halálesetnek 26 lakó felelt meg. Eszerint tenne népességünk

1870. végén 8652 haláleset után számítva 221,000

1872. » 9100 » » » » (július végéig volt 5458) 244,000

Városunk népessége a folyó 1870-dik év végén tenne eszerint

az esketések száma után itélve 202,000

a szülések » » » 248,000

a halálesetek » » » 244,000

tehát a három eredmény átlagát véve 231,000 lakost.

Ezen szám megítélésére szolgáljon még a következő adat: 1869-dik évben volt Pest 64,538 szoba és élt ezekben 200,476 lakos; 1871. végén a szobák száma 74,279 rúgott (l. a pestv. statiszt. közlem. V. részét), tehát 230,000 személynek nyújtott volna lakást. Az 1872-dik évi építkezések eredményét jelenleg még nem közölhetjük; azon esetre azonban, ha az ép oly jelentékeny volna, mint az 1871-dik évi, akkor a most létező lakásokban 260,000 ember találna lakhelyt és így még akkor is, ha felfeszszük, hogy lakosságunk ma jóval kényelmesebben lakik, mint három évvel ezelőtt, még akkor is inkább mondunk keveset, mint sokat, ha Pest népességét a folyó év végével 230,000-re tesszük.

1. számú tábla.
Pest város népességének évenkénti kimutatása, 1813-tól 1857-ig plebániák szerint. — Az egyházi összeírások alapján.
Die Bevölkerung der Stadt Pest, von 1813 bis 1857 nach Pfarreien in jährlichen Ausweisen. — Auf Grund der kirchlichen Conscriptioenen.

Év Jahr	Ad assumptiam virginem										Ad Sct. Leopoldum										Ad Sct. Theresiam									
	Kathol.	Ágost.	Augsb. Conf.	belvél.	Catharer	Görög Griech. n. n.	zsidó	összesen	Zusammen	Kathol.	Katholiken	Ágost.	Augsb. Conf.	hely.	Catharer	Görög Griech. n. n.	zsidó	összesen	Kathol.	Katholiken	Ágost.	Augsb. Conf.	hely.	Catharer	Görög Griech. n. n.	zsidó	összesen			
1813	10835	108	109	110	996	986	271	12821	4485	809	129	57	4980	•	•	•	•	•	9688	362	100	49	1599	19238						
1814	10856	109	110	996	986	986	274	12845	4489	810	180	59	4988	•	•	•	•	•	10032	360	176	63	1845	19306						
1815	10862	1631	684	1277	514	17798	4525	17798	4525	815	198	13	56	5036	•	•	•	•	10950	358	155	70	2008	19321						
1816	14094	1725	680	1087	590	18185	4485	18185	4485	287	205	116	63	5136	•	•	•	•	11073	544	161	69	7051	19800						
1817	14094	1725	680	1087	590	18185	4485	18185	4485	287	205	116	63	5136	•	•	•	•	11073	544	161	69	7051	19800						
1818	10864	584	393	446	602	12480	4600	12480	4600	272	205	116	70	5263	4733	238	172	279	502	5904	328	145	65	2319	18541					
1819	10863	353	446	446	602	11857	4750	11857	4750	272	205	116	73	5213	5141	243	191	248	575	6328	310	145	65	2430	18304					
1820	10783	348	264	651	117	12163	5225	12163	5225	205	133	90	5102	•	•	•	•	•	5939	456	137	74	2880	14273						
1821	10766	781	794	606	79	13226	•	13226	•	•	•	•	•	•	4150	88	256	600	5299	11266	210	129	47	2900	14423					
1822	10966	795	690	725	85	13421	•	13421	•	•	•	•	•	•	4189	90	258	615	5302	13606	310	146	52	2794	10887					
1823	11111	806	650	725	85	13421	•	13421	•	•	•	•	•	•	4200	100	258	685	5302	13632	360	144	40	3223	10309					
1824	11111	806	650	725	85	13421	•	13421	•	•	•	•	•	•	4200	100	258	685	5302	13632	360	144	40	3223	10309					
1825	11111	806	650	725	85	13421	•	13421	•	•	•	•	•	•	4200	100	258	685	5302	13632	360	144	40	3223	10309					
1826	11111	806	650	725	85	13421	•	13421	•	•	•	•	•	•	4200	100	258	685	5302	13632	360	144	40	3223	10309					
1827	13820	445	343	918	113	14394	•	14394	•	•	•	•	•	•	4762	153	223	625	5543	15145	913	139	142	3310	10651					
1828	14382	1084	1056	789	115	17216	•	17216	•	•	•	•	•	•	4903	69	252	633	6436	15250	890	134	124	3711	20130					
1829	15099	925	683	708	123	17367	•	17367	•	•	•	•	•	•	5000	543	70	219	640	6502	15346	883	133	113	6579	22156				
1830	15115	869	505	676	123	17308	•	17308	•	•	•	•	•	•	5005	519	250	645	6512	15446	822	132	110	3514	20808					
1831	15893	869	481	441	139	17827	•	17827	•	•	•	•	•	•	5085	275	285	250	700	6635	17738	833	230	157	4222	23239				
1832	15893	869	481	441	139	17827	•	17827	•	•	•	•	•	•	5085	275	285	250	700	6635	17738	833	230	157	4222	23239				
1833	15975	694	385	384	159	17577	•	17577	•	•	•	•	•	•	6070	271	133	201	1011	8693	17784	802	250	167	4822	23179				
1834	16115	725	397	391	141	17769	•	17769	•	•	•	•	•	•	6070	271	133	201	1011	8693	17784	802	250	167	4822	23179				
1835	16800	742	442	419	143	18164	•	18164	•	•	•	•	•	•	6400	373	136	216	1045	8773	17681	743	217	157	4434	23644				
1836	16800	742	442	419	143	18164	•	18164	•	•	•	•	•	•	6400	373	136	216	1045	8773	17681	743	217	157	4434	23644				
1837	16806	304	303	332	114	11658	•	11658	•	•	•	•	•	•	6443	380	140	218	1060	8546	18497	968	327	88	5391	23271				
1838	11650	596	555	401	163	13248	•	13248	•	•	•	•	•	•	6452	386	154	220	1175	8934	18138	473	327	98	5099	24730				
1839	11995	596	555	475	181	13844	•	13844	•	•	•	•	•	•	6452	386	154	220	1175	8934	18138	473	327	98	5099	24730				
1840	13658	798	615	481	159	15692	•	15692	•	•	•	•	•	•	6000	800	160	240	1400	8000	10847	557	523	93	5987	15019				
1841	13658	798	615	481	159	15692	•	15692	•	•	•	•	•	•	6000	800	160	240	1400	8000	10847	557	523	93	5987	15019				
1842	14785	890	724	598	176	17173	•	17173	•	•	•	•	•	•	7000	675	302	235	1500	8697	12937	779	465	207	7453	23761				
1843	15265	925	834	687	195	17806	•	17806	•	•	•	•	•	•	7630	1029	453	398	1801	11331	16111	753	470	208	7453	24024				
1844	15265	925	834	687	195	17806	•	17806	•	•	•	•	•	•	7630	1029	453	398	1801	11331	16111	753	470	208	7453	24024				
1845	15745	985	870	702	202	18344	•	18344	•	•	•	•	•	•	7908	958	467	313	1899	11445	17093	763	482	173	7537	24308				
1846	16534	913	874	487	488	18496	•	18496	•	•	•	•	•	•	7927	719	217	235	3345	12346	20373	1730	940	206	10073	34884				
1847	16534	913	874	487	488	18496	•	18496	•	•	•	•	•	•	7927	719	217	235	3345	12346	20373	1730	940	206	10073	34884				
1848	17770	898	588	540	371	20097	•	20097	•	•	•	•	•	•	8737	774	314	237	2207	18220	20373	1730	940	206	10073	34884				
1849	17770	898	588	540	371	20097	•	20097	•	•	•	•	•	•	8737	774	314	237	2207	18220	20373	1730	940	206	10073	34884				
1850	17850	830	598	558	385	20409	•	20409	•	•	•	•	•	•	8737	774	314	237	2207	18220	20373	1730	940	206	10073	34884				
1851	17850	830	598	558	385	20409	•	20409	•	•	•	•	•	•	8737	774	314	237	2207	18220	20373	1730	940	206	10073	34884				
1852	17748	914	478	454	379	19923	•	19923	•	•	•	•	•	•	8736	742	192	•	3000	12670	19120	1973	1001	207	13767	34074				
1853	15593	816	503	372	412	17895	•	17895	•	•	•	•	•	•	8630	780	410	266	346	10898	21278	1501	1247	236	16700	43446				
1854	15593	816	503	372	412	17895	•	17895	•	•	•	•	•	•	8630	780	410	266	346	10898	21278	1501	1247	236	16700	43446				
1855	15916	815	507	481	592	18311	•	18311	•	•	•	•	•	•	8611	690	324	218	3740	13653	23307	1897	1353	280	13700	45811				
1856	16112	815	503	372	412	18314	•	18314	•	•	•	•	•	•	8690	790	316	219	3500	13443	23307	1897	1353	280	13700	45811				
1857	16320	815	503	372	412	18324	•	18324	•	•	•	•	•	•	8690	790	316	219	3500	13443	23307	1897	1353	280	13700	45811				
1858	16320	815	503	372	412	18324	•	18324	•	•	•	•	•	•	8690	790	316	219	3500	13443	23307	1897	1353	280	13700	45811				

Pesti esketések statisztikája

1858-tól 1870-ig.

Általános észrevételek a pestvárosi népesség mozgalmának statisztikájáról.

A pestvárosi hivatal legelső teendői közé számította, hogy a lakosság népesedési mozgalmára vonatkozó adatoknak birtokába jusson, de egyúttal már kezdettől fogva oda is irányzta figyelmét, hogy az ősanyag beszerzésével több olyan körülményt is vonhasson be a statisztikai földolgozás keretébe, melyek társadalmi és tudományos szempontból fontossággal bírnak.

A népesedési mozgalom statisztikájának három fő szakasza, t. i.:

- a születések,
- az esketések és
- a halálozások

statisztikája a statisztikai hivatal munkaerejét hosszabb ideig vette igénybe, és pedig nemcsak azért, mivel a hivatal, nem érvén be avval, hogy csakis az utolsó évre vonatkozó adatokat beszerezte legyen, ez iránybani kutatásaival az 1858-ik évig nyult vissza, (mint mely év az 1857-ben történt népszámlálás következtében népességi viszonyaink ösmertetésénél határtiszabó jelentőséggel bír,) hanem kiváll azért, mivel a népesedési mozgalom adatainak földolgozásában ezen kérdésnek oly oldalai is fölkaroltattak, melyek az anyagnak behatóbb kiaknázását tették kívánatossá.

A népesedési mozgalom adatait t. i. a statisztikai hivatal a következő irányban dolgozta föl:

1. Születések. Ezen szakasz alatt rendszeren csak a törvényes és törvénytelen, valamint az élve- és halvaszülöttek szoktak kimutatatni, mihez még a többes szülések följegyzése járul. A pestvárosi hivatal azonban még más irányban is vélte értékesíthetni azon nagybecsű adatokat, melyek a születési anyakönyvekben tartalmazvák.

A két nemnek egyensúlyában a természet egyik megfejthetlen titka áll előttünk, mely titok homályát fokozza még azon körülmény, hogy ezen egyensúly fenáll, daczára azon ténynek, hogy a fészülések száma mindig nagyobb a leány-szülésekénél. Ezen utóbbi körülmény, mely a legnagyobb szabályszerűséggel következik be, elég feltűnő arra, hogy a szakemberek figyelmét már rég magára vonja. Sadler, Hofacker, Geoffroy de St. Hilaire, Breslau, Göhlert, Legoyl, Boulanger, Noiret, Ploss, Girou de Bouzarcignes, Thury és sok más orvos, statisztikus, bölcész és phisiolog évtizedek óta fáradoznak azon, hogy ezen tüneménynek velejéig hatoljanak, hogy annak okát magyarázhassák.

Leginkább elfogadhatónak látszik vagy látszott legalább eddigelé a Hofacker-Sadler-féle hypothesis, mely szerint a szülők kora volna azon körülmény, mely a születendő gyermek nemére befolyással bír.

Ezen állításnak bizonyítására azonban még csak igen kevés anyag gyűjtetett össze. Maguk a tan alapítói oly csekély számú észleletekből indultak ki, hogy azokat ily általános törvény levonására elegendőknek sehogyszem tart-hatjuk. Kivülök még Legoyt, Boulanger, Göhlert és Breslau gyűjtöttek adatokat hogy a szülők korának a születendő magzat nemére gyakorolt befolyását kiderít-sék. De a kérdés maiglan még oly kevéssé van tisztába hozva, hogy Wappäus szükségesnek találja legmelegebben ajánlani a statisztikai hivataloknak, hogy e kérdés földerítésére szolgáló adatokat gyűjteni el ne mulasztják.

A pestvárosi statisztikai hivatal ezen fölhívásnak engedett, és midőn az 1858-ik évtől 1869-ig Pesten előfordult 21447 törvényes szülés mindegyikénél a szülők korát is kutatta és ezen elég nagyszámu esetekből az eredményt levonta, azon hiszemben él, hogy ezen fáradságos munkával némileg megfelelt azon követelményeknek, melyeket a statisztikai hivatalokhoz a tudomány álláspontjából intézni szoktak és mely követeléseknek lehetőleg megfelelni kétségkívül minden hivatal mulaszthatlan kötelességének tartandja, még akkor is, ha az — mint történt az a pestvárosi hivatalnál is — nem tudományos intézetnek, hanem adminisztratív hivatalnak teremtetett.

Az ezen irányban folytatott kutatások eredménye a legközelebbi évkönyvben fog helyet találni.

Egy másik, az előbbinél még sokkal fontosabb kérdés, az emberi nem termékenységének kérdése véglegesen és alaposan szintén csak a születési anyakönyvek segítségével volna megoldható. De ezen megoldás mind-aldig lehetlenné válik, míg ezen anyakönyvekben egy új rovatot nem nyit-nak, melybe bejegyeztetnék, hogy az ujonszülött gyermek a nőnek hányadik szülése volt? Ha egy ilyen rovat léteznék, belőle a társadalom legfontosabb kér-dései felől nyernénk fölvilágosítást. Mindenekelőtt tisztába jönnénk a malthusia-nismus szigorú tana felől, és azt, mit alapítója inkább csak sejtett mint tudott, számokkal támogathatnók vagy megczáfolhatnók. Létesíthetnénk továbbá egy nativitási táblát is, mely eddigelé tökéletesen hiányzik és mely kimutatná: 1) hány gyermek jut átlag egy házaspárra; 2) hány egy nőre; 3) a nőnem szülési valószínűsége, egyes korévek szerint; 4) ugyanezt a férfiakról. Idővel kiterjeszthetnők továbbá kutatásainkat azon társadalmi problema megoldására is: vajjon a nemzési erő csakugyan hanyatlóban van-e vagy nem? vajjon mily befolyást gyakorolt erre a művelődés? milyent a foglalkozás módja? milyent a jólét és az inség? És ha meggondoljuk, hogy e kutatásainkat kiterjeszthetnők az egyes fajoknál és nemzeteknél mutatkozó tulajdonságokra, ugy találjuk, hogy az új igazságoknak oly gazdag kincse tártnék fel előttünk a fentemlített kis rovat-nak az anyakönyvekbe való beiktatása által, hogy legmélyebben kell sajnálnunk, miszerint ez már korábban lehetővé nem tétetett¹⁾. Bátran véljük e körülményre fölhívatni a nemsokára Pétervárti összegyűlő statisztikai congressus figyelmét, melynek napirendjére a népesezési mozgalom statisztikájának reformja amúgy is ki van tűzve és mely ezen rovat elfogadása által a tudománynak igen nagy szolgálatot tehetne.

¹⁾ Pedig e rovat befogadását Dr. Engel már 1852-ben ajánlta azon anyakönyvi mintá-jában, melyet a szász népesezési mozgalomról írt hírneves munkájában (Stat. Mitth. ans dem Königr. Sachsen: Beweg. d. Bevölk. 1834—1850, 136. lap) közvettelt.

A pestvárosi statisztikai hivatal ezen rovat nemléteben munkálatát a fentemlített irányban ki nem terjeszthetné. A meglevő anyagból azonban megkísérté: 1) egy nativitási tábla szerkesztését (szülések aránya az életkor minden éve után); 2) hozzávetőleges kimutatása a termékenység azon különféle fokainak a mint ez az egyes hitelekezeteknél szemlélhető.

2. A halálozások statisztikája tudományunknak egyik őségát képezi. Egy évszázadnál tovább kutadják már azon törvényeket, melyek szerint e világból kiszóllítatunk: egy évszázad óta iparkodunk halandósági táblákat fölláttítani. És mégis be kell vallani, hogy még mai napig sem vagyunk birtokában oly halandósági táblának, mely helyes alapból kiindulva, megbízható eredményeket felmutathatna. Mindaddig t. i., míg a halandósági táblák kizárólag a halotti jegyzékekből fognak készülni, és míg az élők számát a számításba be nem foglalandják, mindaddig nem leszünk képesek helyes halandósági táblát felmutatni. Hopf, ki ezen szakmában jogosan tekintélynek van elismerve, nyíltan kimondja¹⁾, hogy »oly észleletek (melyek t. i. az élőkre is kiterjednek) nagyobb mértékben pontosan még sehol sem tétettek és a statisztikának egyik megoldatlan problemája még, mikép lehetne egy egész lakosságról pontosan meghatározni azon élők számát, kiknek soraiból a halálesetek származtak. Az eddigi rendszer hiányosságát ösmerik ugyan, de más menedék nem lévén, a mai napig is követtek azt. Minthogy pedig az ily módon becsüszott hibák pótlására czélzó javítások nem elégségesek, még mai napig sem birunk oly megbízható halandósági táblával, mely mutatná, milyen volt hosszabb időn át nagyobb területen minden életkornak halandósága.«

A pestvárosi hivatal ezen problema megoldását megkísérté és e czélra az 1858—1870-ik időszakbeli adatokat használta föl. Távol sem hitegeti el magával, mintha a nyert eredményben, mely néhány hónap mulva a sajtót elfogja hagyni, csakugyan oly megbízható halandósági táblát nyujtana, mint minőt a tudomány férfiai követelnek. Hiszen erre már azon egy körülmény is gátlólag hat, hogy csakis Pest lakóinak halandóságát akarta és birta megállapítani, míg a tudomány tágabb területekről kíván észleleteket. Azonban czélunkat elértnek tartanok, ha sikerült volna bebizonyítanunk, hogy egy olyan halandósági táblának szerkesztése, mely az élők számára alapittatik, lehetséges, hogy ily táblának szerkesztését minden országban nagyobb nehézség nélkül folytatni lehetne és hogy elvégre a nyert eredmény — habár az általános helyességre igényt nem tarthat, — mégis Pest városának lakosságát illetőleg ép oly megbízható, sőt megbízhatóbb, mint az akármelyik más rendszer szerint eddig készült pesti táblázatok — a mi elvégre kellett, hogy a városi hivatalnak főczélja legyen.

3. Az esketések. Ezen népesedési mozzanatnak statisztikája leginkább csak négy szempontból szokott megközelítetni, a mint t. i. az esketés idejét, a házasulandók vallását vagy azok családi állapotát, vagy korukat vesszük szemügyre. A vőlegények foglalkozása eddigelé még nem igen méltattatott figyelemre, minélfogva azon adatok, melyeket ez érdemben Fabricius Hessenről közöl²⁾, különös érdekekkel birnak.

¹⁾ L. azon értekezését a halandósági táblázatokról, mely Kolb »Handbuch der vergleichenden Statistik« 4-ik kiadásában tartalmazzatik.

²⁾ Lásd a »Beitr. zur Stat. des Grossh. Hessen« czinű kiadványok 10-dik kötetét, mely különben is igen érdekes és fontos adalékait nyujtja a népességi mozgalmaknak.

A pesti esketések statisztikájában a korra vonatkozó adatok bővítettek, leginkább azon czélból, hogy a korai házasságok aránya felől tudomást nyerhesünk. Az ekkép nyert eredmények továbbá külön-külön mutattatnak ki minden hitfelekezet után¹⁾, mely eljárás több, társadalmilag jellemző eredményt hozott napfényre. Ugyanezen vonatkozással a hitfelekezetekre készült az esketések családi állapot szerinti statisztikája is.

A statisztikai tudomány azon szakaszának határpontjait, mely a népesedési mozgalommal foglalkozik, Engel szellemdús áttekinthetőséggel tüzte ki azon munkájában, melyet a szászországi 1834—1850-diki népességi mozgalomról szerkesztett.

Engel mindenekelőtt sorrendbe állítja azon tüneményeket, melyek a népesedési mozgalom statisztikájának alapjait képezik, minők tehát a szüléseknél: azok száma, neme, törvényesége, az élve vagy halva születés; a haláleseteknél: azok száma, az elhaltak neme, kora, vallása stb.

Ezen észlelendő tünemények mindegyikével szembe állítja aztán azon természeti és társadalmi körülményeket, melyek e jelenségekre befolyást gyakorolhatnak és melyekből összesen 62-öt sorol fel. Ezen 62 tényező mindegyikét viszonyítván a népesedési mozgalom egyes jelenségeihez, megjegyzi, vajjon ezek közt létezik-e összefüggés, illetőleg vajjon ily összefüggés valószínű-e, és egyuttal hozzáteszi azt is, vajjon a szászországi statisztikai hivatal bír-e elegendő adatokkal ezen összefüggés kiderítésére vagy sem?

Engelnek ezen kimutatása tiszta képet nyújt azon fejlődési fokról, melyet a tudomány azon időig, midőn munkáját írta (1852) elért, és a mennyiben ezen összeállítás egyuttal igen használható alpmérték gyanánt szolgálhat az iránt, hogy a tudomány továbbfejlesztésére irányzott törekvéseknek az összefeladat keretén belül megillető helyükkel kijelöljük, a következőkben rövid ösmertetését nyújtjuk azon statisztikai feladatoknak, melyek Engel szerint, vagy még egyáltalában kellőleg meg nem oldattak, vagy melyek tekintetében a szászországi statisztikai hivatal elegendő adatokkal 1852-ben még nem rendelkezett.

Ez alkalommal azonban az Engel által felállított 62 tényező közül csak azokat emeljük ki, melyeket ő első sorban mint az »egyéni befolyásokat« felsorolt és melyek közé a következők számítandók.

- a) physikai életviszonyok: nem, kor, testi alkat, életmód, (lakás és eledel);
- b) társadalmi életviszonyok: családi állapot, vallás, nemzetiség, foglalkozás és rang, kereset és jólét.
- c) erkölcsi életviszonyok: erkölcsiség, mértékletesség, tisztaság, takarékoság, családi élet, gyermeknevelés, munkakedv, önségély.

A felsoroltak közül a c) alatti tényezők a legnehezebben megközelíthetők, azért, mivel az ott felemlített körülményeket statisztikailag felösmerni majduem lehetetlen. Mily alapon mondhatnánk például ítéletet egy nemzet mértékletességéről, tisztaságáról, takarékoságáról stb? A statisztikának ezen részére aligha fog valaha teljes világosság deríthetelni és e szakaszban a szász statisztika is nagy bővében van a kételyeknek és kérdéseknek, és egyetlenegy tényezőnek befolyásáról sem tud határozott statisztikai választ nyújtani. Ezen okoknál fogva alább mi is mellőzzük e tényezőknek a népesség mozgalmára vonatkozó befolyásának felsorolását, és szorítkozunk azon tényezők vizsgálatára, melyek fentebb a) és b) alatt felsoroltattak. Ezen tényezők közül Engel szerint a következők befolyása nincsen még elegendőleg kiderítve.

A) Physikal életviszonyok.

- 1) a nem befolyása:
 - a halálesetek okára*,

¹⁾ Azaz azon hitfelekezetek után, melyek a népszámlálásnál is önállóan mutattattak ki, t. i. katolikusok, ágostaiak, helvéték, görög-nemegyesültek és zsidók.

- 2) a kor befolyása:
 - a szülések számára*, nemére*, törvényességére és az elveszülésre;
 - a halálokokra*, az esketések számára*, az eskettek családi állapotára;
- 3) a testi alkathat befolyása:
 - a szülések számára, nemére, törvényességére és az elveszülésre;
 - a halottak számára, nemére, korára, a halálokokra;
 - az eskettek számára, és az eskettek korára.
- 4) az életmód befolyása:
 - a szülések számára, nemére, törvényességére és az elveszülésre;
 - a halottak számára*, nemére*, korára* és a halálokokra*;

B Társadalmi életviszonyok.

- 1) a családi állapot befolyása:
 - a szülések számára*, nemére*, törvényességére és az elveszülésre;
 - a halottak vallására és a halálokokra;
 - az esketések számára*, korára*;
- 2) a vallás befolyása:
 - a szülések számára*, törvényességére* és az elveszületésre*, mihez részünkről még hozzátoldjuk a vallás befolyását a szülések nemére*, mely befolyást Engel összeállítása tagadja ugyan, de mely — utalunk például a törvénytelen szülések nemi arányára — tényleg mégis létezik;
 - a halottak számára*, nemére*, korára*, családi állapotára*, a halálokokra*;
 - az eskettek számára*, korára*, családi állapotára*;
- 3) a nemzetiség befolyása:
 - a szülések számára, nemére, törvényességére és az elveszületésre;
 - a halottak számára, nemére, korára, családi állapotára és a halálokokra;
 - az eskettek számára, korára, családi állapotára;
- 4) a rang és foglalkozás befolyása:
 - a szülések számára, nemére, törvényességére és az elveszületésre;
 - a halottak számára*, nemére*, korára*, vallására* és a halálokokra*;
 - az eskettek számára, korára, családi állapotára és vallására.
- 5) a kereset és jólét befolyása:
 - a szülések számára, nemére, törvényességére és az elveszületésre;
 - a halottak számára*, nemére*, korára*, családi állapotára, vallására*, foglalkozására* és a halálokokra*;

az eskettek számára, korára, családi állapotára, vallására és foglalkozására. Annak kimutatására, mily irányban járult a pestvárosi stat. hivatal a tudományak e függőben levő kérdéseinek megoldásához önálló adatokkal és kutatásokkal, azon fejezetek, melyekben ez kisebb-nagyobb mértékben megtörtént, * jeggyel jelöltettek meg. Nem a hivatalon múlt, hogy számos fontos tényezőnek befolyását nem kutathatta. Az adatok beszerzésében, t. i. az egyházi anyakönyvekre lévén utalva, csakis azon körülményekre terjeszthető ki munkálkodását, melyek számára ezen anyakönyvekben rovat nyilatolt és a mennyiben ott sem a nemzetiség, sem a kereset és jólét, sem a testi alkathat vagy életmód stb. figyelembe nem vették, ezen körülményeket a statisztikai hivatal sem vehette számba. A halálokok képezik azon szakaszt a pesti népesedési statisztikának, mely nem az anyakönyvekből, hanem a halottkének jelentéseiből merítetik; már ezen szakaszban több oly körülmény figyelembevétele ösmerhető fel, melyet az anyakönyvekből merített születési és esketési statisztika körül hiába keresnénk.

A népesedési mozgalomnak adatai majdnem kizárólag a felekezeti anyakönyvekből voltak nyerhetők, és a mennyiben úgy a születek, mint a halálozások és esketések statisztikája az 1858-ik évig nyúl vissza, ezen adatok beszerzése a hivatalnak nem csekély fáradságot, de az anyakönyvvezető uraknak is nem csekély kellemetlenséget okozott. A statisztikai hivatal

kiküldöttjei hetekig foglaltak helyet az anyakönyvvezető hivatalokban és aligha nem akadályozták ezáltal itt-ott e könyveknek folytonos vezetését is. A kivonatokban később felmerült tévedések és hibák helyreigazítása újból igénybe vette az anyakönyvvezető urak közbenjárását. Szívesen ragadjuk meg ezen alkalmat, hogy mindazon tisztelt uraknak, kik ezen munkának elkészítésére szíves segédkezést nyújtottak és annak mintegy munkatársaiul tekinthetők, e helyen barátságos támogatásukért őszinte köszönetünket nyilvánítsuk¹⁾.

A népesedési mozgalom adataiból a születésekre és a halandóságra vonatkozók, részletes munkálatok — minők a halandósági tábla, a nativitási tábla, stb. — mint említők, csak később fognak megjelenni, míg az általános eredménynyel már a jelen évkönyvben szolgálunk. Az esketések statisztikáját ime közöljük:

I. Az esketések száma 1858-tól 1870-ig a hitfelekezetek különválasztásával.

Esketések száma 1858 óta 1870-ig. — Nagy ingadozások az esketések számában. — Összehasonlítása 24 külföldi várossal. — Esketési arány az egyes hitfelekezetek körében.

Az 1858-iki éven át Pesten 1084 esketés ment végbe. Az előttevaló évben Pest városának lakossága az akkor megejtett népszámlálás szerint 132,651 lelket számlált. E szerint tehát minden 122 lélekre esett egy esketés.

A következő évekről nem lévén megbízható tudomásunk, mennyire rugott városunk lakossága, nem is boesátkozhatunk ezen esketési aránynak évről évre való ösmertetésébe, és így a legközelebbi támpontot csakis az 1870-iki népszámlálásban leljük föl, mely alkalommal t. i. városunkban 200,476 lakost találtak; miután pedig az esketések száma ugyanazon évben 2771-re rúgott, az arány időközben olykép módosult, hogy most már minden 72 lakos közül egy pár nősül egy évben.

Az 1858-iki és az 1870-iki év esketési arányszáma közt mutatkozó eltérés igen feltűnő és annak kielégítő magyarázatot nem találunk. Amott egy évben 10,000 lakóra 82 esketés esett, míg emitt 138. Ezen jelentékeny eltérés magyarázatául azon állítást kockáztatni, mintha a házassági kedv és e szerint a család alapítására kedvező befolyást gyakorló körülmények időközben ily nagy mértékben emelkedtek volna, nagyon is merésznek látszik. Társadalmi viszonyainknak igen mélyre ható megrázkódtatásokon kellett volna átmenniök, hogy az említetthez csak megközelítő eredmény létrejöhessen. De azon felül a népszámlálás nyújtotta adatok is mutatják, hogy a házasságok arányszáma városunkban — bár az 1857 óta némileg emelkedett — oly óriás

¹⁾ Ez urak a következők:

Schwendtner Mihály apát, belvárosi kath. plébános. Simon Ferencz lipótvárosi kath. plébános. Klempa Simon, aranykulcsos, terézvárosi kath. plébános. Kanovics Béla Mór, józsefvárosi kath. plébános. Déry Mihály, sz. rókusai kath. plébános. Székács József, superintendens, az ágostai magyar hitközség lelkésze. Lang Mihály, senior, az ágostai német hitközség lelkésze. Elefánt Mihály senior, az ág. tót hitközség lelkésze. Török Pál helvétvallású superintendens. Mikulesku János, a g. n. e. román ajku, Figment E., a gör. n. e. görög, és Mandorovics György, a görög n. e. szerb ajku hitközség plébánosai. Barnay Ignác, az izraelita hitközség titkára. Végül még különösen ki kell emelnünk Kurz Vilmos ferenczvárosi plébános urat, kiben a statisztikai hivatalnak ez iránybani törekvései mindig ép oly szakavatott mint buzgó és szolgálatkész támogatóra akadtak.

szaporodást mégsem tapasztalt, minőt a fenti számok jeleznének. 1857-ben t. i. 10,000 lakó közt 3043 házasságban élő találtatott, 1870-ben pedig csak egy tizenötöd részzel több, míg azonban 1870-ki évben előfordult esketések száma az 1858-ik évbőliekét tizenegy tizenötöd részzel mulja felül.

Midőn ezen feltűnő emelkedésnek magyarázatáról e szerint lemondunk, csakis mint egyik lehető kútforrására akarunk utalni azon eshetőségre, hogy a nagy városokban történő esketések közül számos idegen jegyes is lehetne található. Lehetséges, hogy ezen körülmény egyéb nagyvárosokban is befolyással bír az esketések számának szabálytalan ingadozására. Így például, ha Hamburg városában az esketések számát 1821 óta szemügyre vesszük, a legeltérőbb jelenségekre akadunk. 1821-ben például 10,000 lakóra 75 esketés esett, tehát még kevesebb, mint Pestre 1857-ben, ellenben 1868-ban már 137.

A népesedési mozgalom törvényeit tehát a hamburgi tények méginkább feldöntik mintsem a pestiek, a nélkül, hogy ezen körülményt kellően megmagyarázva találják. A hamburgi statisztikai hivatal jelentésében¹⁾ ezen felszökkenéseket társadalmi események (háború, törvényhozás, tüzvész) befolyására véli ugyan visszavezethetni; azonban mindamellett nem találjuk annak magyarázatát, mért ingadoznak például az utolsó három év számai oly nagyon; ezek t. i.

1867 : 108, 1868 : 137, 1869 : 122.

Alább közöljük 24 külföldi városnak esketési arányszámát, mely összeállításból kiderül, hogy Pesttel, az 1870-iki esketések számából kiindulván, az esketések sűrűsége tekintetében igen kevés város vetélkedhetik, mely körülményre azonban az előbb felhozott észrevételek folytán nagyobb súlyt nem fektethetünk.

Város neve :	Év :	10,000 lakosra esik hány esketés ?	Forrás megnevezése :
1) Bern	1863	59. ^a	Statist. Jahrb. des Canton Bern. III. Jahrg. 1870.
2) Majnai Frankfurt	1865	77. ^a	Beiträge zur Statistik d. St. Frankf. a. M. II. kötet.
3) Gent	1870	79	Rapport sur l'administration de la ville de Gent 1871.
4) Antwerpen	1870	83. ^a	Verslag over het Bestuur en den Zaken-toestand d. St Antwerpen 1871.
5) Crefeld	1864	84. ^a	Preussische Statistik. X. kötet.
6) Aachen	1864	86. ^a	» »
7) Bécs	1856	88. ^a	Statistik der Stadt Wien 1857.
8) Stettin	1864	91. ^a	Preuss. Stat. X.
9) Köln	1863	91. ^a	» »
10) Lübeck	1867	94. ^a	Statist. Jahrbuch der freien u. Hansastadt Lübeck. 1867.
11) Páris	1866	95. ^a	Annuaire de Paris, I. Année 1872.
12) Brüssel	1867	95. ^a	Jannsens, Annuaire de la Mortalité de Bruxelles 1868.
13) Elberfeld	1864	103. ^a	Preuss. Statist. X.
14) Breslau	1864	103. ^a	» »
15) Magdeburg	1864	105. ^a	» »
16) Danzig	1864	105. ^a	» »

¹⁾ L. N e s s m a n n igazgatónak jeles munkálata a »Statistik des Hamburger Staates« 3-ik füzetét.

Város neve :	Év :	10,000 lakosra esik hány esketés ?	Forrás megnevezése :
17) Barmen	1864	106. ₂	Preuss. Statist. X.
18) London	1858	109.	Annual Report of the Registrar General.
19) Berlin	1864	112. ₆	Preuss. Stat. X.
20) Posen	1864	114. ₃	» »
21) Königsberg	1864	117. ₅	» »
22) Prága	1870	120.	Erben, Statistik der kön. Hauptstadt Prag 1871.
23) Hamburg (város)	1869	122. ₂	Statistik des hannovr. Staates, 3. füzet.
24) Boston	1871	139.	Annual report of the city registrar.

Ha az esketések számának változását az egyes hitfelekezeteknél kutatjuk, a következőket találjuk :

1858-ban :

	katholikusok	ágostaiak	helvétek	görög n. e.	zsidók.
Létszám	96,218	7908	4224	1056	23,101
Esketések száma	847	76	39	9	113
Tehát 10,000 lakóra jut esketés	88	96.3	92.5	85.5	48.9

ellenben 1870-ben :

	katholikusok	ágostaiak	helvétek	görög n. e.	zsidók
Létszám	136,862	11,874	10,470	1277	39,384
Esketések száma	2,080	166	138	11	376
Tehát 10,000 lakóra jut esketés	151.9	139.9	131.8	86.9	95.4

E szerint a leghatalmasabb emelkedés a katolikusoknál mutatkoznék ; a zsidóknál 1858-ban mutatkozó fölttöbb csekély esketési szám alighanem azon, az osztrák kormány által létesített akadályokra vezethető vissza, mely akkoriban az e hitfelekezeti eljegyzéseket gátolá, és a nőülést csakis a kormány engedélye mellett tette lehetővé. Ezen sorompók mellőztével kellett, hogy a zsidóknál az esketési szám is emelkedjék, a mi tényleg be is következett, a nélkül azonban, hogy a többi vallásoknál mutatkozó arányt elérte volna.

A görög nemegyesülteknél tapasztalható csekély esketési szám azon körülményre vezetendő vissza, hogy városunknak ezen vallásbeli polgárai közt sokkal több férfi, mintsem nő található. Minthogy pedig az esketés leginkább a menyasszony lakhelyén szokott történni, ezen körülmény elegendőleg magyarázza a bemutatott számok csekélységét.

Az alább következő összeállítás az esketések menetét évről évre tükrözi vissza és egyúttal külön mutatja ki az adatokat az egyes hitfelekezetek szerint.

Év.	E s k e t é s e k s z á m a.					Összesen
	katholikusoknál	ágostaiaknál	helvéteknél	görög n. e.-eknél	zsidóknál	
1858	847	76	39	9	113	1084
1859	726	80	16	10	139	971
1860	902	82	32	9	282	1307
1861	1123	88	51	8	275	1545
1862	1149	85	47	7	217	1505
1863	1021	100	47	10	171	1349
1864	972	91	46	2	223	1334
1865	1096	94	55	5	236	1486

Év.

E s k e t é s e k s z á m a .

	katholikusoknál	ágostaiaknál	helvétéknél	görög n. e.-eknél	zsidóknál	összesen.
1866	919	88	45	10	245	1367
1867	1199	117	65	6	265	1652
1868	1765	158	113	11	315	2362
1869	1962	242	127	19	367	2714
1870	2080	166	138	11	376	2726

Az 1859-ik évi olasz háborúnak a nősülést gátló befolyását a fentebbi számokból világosan felismerhetjük. Míg az előtte való évben majd 1100 esketés történt, 1859-ben csak 970-et látunk bejegyezve. Azon észlelet azonban, hogy olyan időszakosok után, melyek a nősülésre gátlólag hatnak (minők a háborúk, járványok sat.), az esketési arány gyors felszökkenése szokott ismét bekövetkezni, itt is igazoltatott. Az olasz háború utáni két évben 1500-ra emelkedik az esketések száma. Az erre következő években az esketések száma, miután az 1300-ra leszállt, lassanként — alighanem a lakosság szaporodása folytán — 1500 felé emelkedik ismét, míg az 1866-iki porosz háború közbejöttével megint 1360-ra süllyed. A háború utáni 1867-ik évben ismét 1600-ra emelkedik. Az utolsó négy évben következik be aztán azon hatalmas emelkedése az esketési számnak, mely azt 1870-ben 2771-ig emeli, oly magas fokig, melynek magyarázatára — mint említők — kellő okokat nem találunk.

II. A házasságok családi állapota.

A vőlegények és a menyasszonyok családi állapota. — A házasságok családi állapotának kombinációjára. — A protogam és a palingam esketések aránya. — A palingam esketések jelleméről és kétélyek az azoknak tulajdonított fontosság felől. — A házasságok családi állapota az egyes hitfelekezetek körében. — Protogam és palingam esketések hitfelekezet szerint.

Azon 21,447 esketés közt, mely Pesten 1858 kezdetétől 1870 végeig költetett, a vőlegény 18,702 esetben először lépett oltárhoz, és 2745 esetben — mint özvegy vagy elvált ember — ismételten, míg a menyasszonyok közt 19,175 hajadon volt. A menyasszonyok közt tehát 473-al több volt azok száma, kik először léptek az oltár elé, ellenben épen annyival kevesebb az özvegyeké, illetőleg az elváltaké.

E számok statistikai kifejezését képezik azon elősmert ténynek, hogy a férfiak sűrűbben lépnek második házasságra, mint a nők, miből ismét következik, hogy a nőnemből többen jutnak az oltár elé, mint a finemből.

Az idevágó adatokat a 2-dik számú tábla tartalmazza, melyből a következő arányszámokat vonhatjuk le.

Az 1858—1870-ig esketett vőlegényeknek és menyasszonyoknak családi állapota.

Év	1000 vőlegény közül volt			1000 menyasszony közül volt			Év	1000 vőlegény közül volt			1000 menyasszony közül volt		
	legény	özvegy	elv.	hajadon	özvegy	elv.		legény	özvegy	elv.	hajadon	özvegy	elv.
1858	846	153	1	879	120	1	1865	858	139	3	899	98	3
1859	854	145	1	887	112	1	1866	829	166	5	906	91	3
1860	882	116	2	897	98	5	1867	843	154	3	880	116	4
1861	887	109	4	909	89	2	1868	889	108	3	889	109	2
1862	876	122	2	894	103	3	1869	893	103	4	898	101	1
1863	871	125	4	893	103	4	1870	896	98	6	899	97	4
1864	851	145	4	883	112	5	13 évi átlag	872	125	3	893	103	4

Ezen adatokon kívül azonban ki kell terjesztenünk figyelmünket arra is, mely kombinációt mutat a házasulandók családi állapota, azaz hány esketés történt legény és hajadon, legény és özvegy, ugy legény és elvált közt? Hányszor lépett özvegy vőlegény hajadon, vagy özvegy vagy elvált menyasszonynyal az oltár elé? stb. Az erre vonatkozó adatok, szintén a 2-dik számú táblán találhatók, mely az 1858—1870. évek mindegyikéről kimutatja, mely kombináció mutatkozott a házasfelek családi állapota közt. Ezen adatokat az itt következő táblába foglaljuk össze:

Év	Nőtlen				özvegy				elvált				összes			
	v ő l e g é n y															
	haja- don	özvegy	elvált	összesen	haja- don	özvegy	elvált	összesen	haja- don	özvegy	elvált	összesen	haja- don	özvegy	elvált	összesen
	menyas- szonynyal				menyas- szonynyal				menyas- szonynyal				menyas- szonynyal			
1858	826	90	1	917	126	40	166	1	.	.	1	1	953	130	1	1084
1859	759	69	1	829	101	40	141	1	.	.	1	1	861	109	1	971
1860	1052	96	5	1153	120	32	152	1	.	1	2	1173	128	6	1307	
1861	1280	88	2	1370	118	50	169	6	.	.	6	1404	138	3	1545	
1862	1227	89	2	1318	116	67	184	2	.	1	3	1345	156	4	1505	
1863	1071	101	3	1175	130	38	169	3	.	2	5	1204	139	6	1349	
1864	1025	105	5	1135	149	44	193	4	.	2	6	1178	149	7	1334	
1865	1168	103	4	1275	164	41	206	4	1	.	5	1336	144	5	1486	
1866	1057	74	2	1133	176	51	227	5	.	2	7	1238	125	4	1367	
1867	1260	129	4	1393	192	61	254	3	1	1	5	1455	191	6	1652	
1868	1916	180	3	2099	178	75	255	6	2	.	8	2100	257	5	2362	
1869	2231	189	3	2423	196	85	281	9	1	.	10	2436	275	3	2714	
1870	2287	190	5	2482	194	76	273	11	2	3	16	2492	268	11	2771	
összesen																
1858—1870	17159	1503	40	18702	1960	700	102670	56	7	12	75	19175	2210	62	21447	

Ezen táblából a következő arányszámokat vonhatjuk le:

Év	1000 esketés közt volt									Összesen
	legény			özvegy			elvált			
	v ő l e g é n y									
	haja- don	özvegy	elvált	haja- don	özvegy	elvált	haja- don	özvegy	elvált	
menyas- szonynyal										
1858	762	83	1	116	37	.	1	.	1000	
1859	782	71	1	104	41	.	1	.	1000	
1860	805	73	4	92	24	.	1	1	1000	
1861	829	57	1	76	32	1	4	.	1000	
1862	815	59	1	77	44	1	2	.	1000	
1863	794	75	2	96	28	1	3	.	1000	
1864	768	79	4	112	33	.	3	.	1000	
1865	786	69	3	110	28	1	3	.	1000	
1866	773	54	2	129	37	.	4	.	1000	
1867	763	78	2	116	37	1	1	1	1000	
1868	811	76	2	75	32	1	3	.	1000	
1869	822	70	1	72	31	.	4	.	1000	
1870	825	69	2	70	27	1	4	1	1000	
13 évi átlag	800	70	2	91	33	1	2	.	1000	

Tehát 1000 esketés közt van 800 olyan, melyben mindkét fél először lép az oltár elé (protogam), míg 200 esetben ez ismételten történik (palingam).

Ez utóbbiak közül 34 esetben volt mindkét fél özvegy (illetőleg elvált), 94 esetben volt csak a vőlegény, 72 esetben csak a menyasszony özvegy.

Ha továbbá azt kérdezzük, mily választást ejtett a vőlegény, a szerint a mint az legény vagy özvegy állapotú volt, a lefolyt tizenhárom év tapasztalata a következőt bizonyítja:

V ő l e g é n y	M i n d - ö s s z e	Ezek közül választott		
		haja- don	özvegy	elvált
		menyasszonyt		
Legény	18702	17159	1503	40
Özvegy	2670	1960	700	10
Elvált	75	56	7	12
Összesen	21447	19175	2210	62

Ha ezen számokat százalékra átszámítjuk, úgy találjuk, hogy: 1000 vőlegény közül átlagban, azaz nem tekintve családi állapotát:

hajadont vett el 894,
özvegyet „ „ 103,
elváltat „ „ 3.

de 1000 legény vőlegény közül:

hajadont vett el 917,
özvegyet „ „ 80,
elváltat „ „ 3.

1000 özvegy vőlegény közül:

hajadont vett el 734,
özvegyet „ „ 262,
elváltat „ „ 4.

vége 1000 elvált vőlegény közül:

hajadont vett el 747,
özvegyet „ „ 93,
elváltat „ „ 160.

Továbbá a menyasszonyoknál, ha azok családi állapotát nem tekintjük, átlag:

1000 menyasszony közül:

legényhez ment nőül 872,
özvegyhez „ „ 125,
elválthoz „ „ 3.

de 1000 hajadon menyasszony közül:

legényhez ment nőül 895,
özvegyhez „ „ 102,
elválthoz „ „ 3.

továbbá 1000 özvegy menyasszony közül:

legényhez ment nőül 680,
özvegyhez „ „ 317,
elválthoz „ „ 3.

s végre 1000 elvált menyasszony közt:

legényhez ment nőül	645,
özvegyhez „ „	161,
elváltához „ „	164.

E szerint mondhatjuk, hogy a vőlegények majd kilencz-tizedrésze hajadon menyasszonyt keresett magának. Még pedig nemcsak a legény vőlegények tartják így, hanem az özvegyek, illetőleg az elváltak is. 10,000 nőtlen vőlegény közt 9170 hajadont választ menyasszonyául, és csak a maradó egynéhányszáz özvegy vagy ritka esetben elvált nőt; de még az özvegy vőlegényeknél is, azoknak háromnegyedrésze inkább választ hajadont, mint özvegyet, valamint úgy tartják azon férfiak is, kik első feleségeiktől elválván, újból lépnek házasságra. Ez utóbbiaknál azonban jellemző, hogy az elvált nők felé inkább vonzódnak, mint teszik ezt az özvegy vagy éppen a legény vőlegények. Az elvált és ismét házas frigyre lépett nők száma nem eléggé nagy ugyan, — 13 év alatt mindössze esakis 62 esel, s ezek is jobbadán csupán a zsidók közt fordultak elő —, mindamellet mégis érdekes megjegyezni, hogy ezen 13 évi tapasztalat szerint 1000 legényállapotu vőlegény közül csak kettő akadt, ki elvált nőt elvett volna, 1000 özvegy vőlegény közül csak 5, de 1000 elvált közül 160.

A statisztikusok elfogadott igazságnak tekintik, hogy a protogan (első izbeni) házasságoknak túlsúlyát a palingam (másod- vagy többizbeni) fölött azon ismérvek közé számítják, melyek kedvező társadalmi viszonyokról tesznek tanuságot.¹⁾ Bár ennek ellenkezőjét mi sem állítjuk, még sem tekintjük annak kifejtését fölöslegesnek, miért tartjuk e következtetéseket kevésbé megbízhatóknak, sőt az esetek többségében egészen mellőzendőeknek.

A népesség jólétének kitudása a statistika leggyengébb oldalát képezi. Arra lévén hivatva e tudomány, hogy a népek állapotáról és jó- vagy rosszletéről megbízható ítéletet nyújtson, mégis éppen ott hágy bennünket eszerben, a hol egyenesen ezen kérdésre kívánunk választ. Az emberek jóléte oly kevésbé kézzelfogható valami, oly kevésbé definiálható, hogy arra újjal rámutatni, még kevésbé pedig azt számokban kifejezni nem lehet. A statistika tehát itt is csak mellékkaton közelítheti meg czélját, a mennyiben t. i. azon körülményekre igyekszik világot deríteni, melyek a jólétnak következményei és melyeknek beálltából a nép boldogságára következtethetni vélnek. E czélból vették szemügyre az egészséget, az élet hosszabb vagy rövidebb tartamát, a nagyobb vagy kisebb fogyasztási képességet, az adóképeséget, a családalapításra kínálkozó alkalmat, — a mint ez a házassági arányban nyilvánul — és több efféle indiciumot.

Az ily módon nyert ítéletet egy nemzet jólétéről annál megbízhatóbbnak tarthatjuk, mentül nagyobb fontossággal bír a számbevett jelenség és mentül közvetlenebb függésben áll ez a jóléttel, azaz mentül szorosabb az ok és okozati viszony e jelenség és a népesség jóléte közt. Ezért mondhatjuk, hogy a halandóság, illetőleg az élet tartama a nemzetek jólétének legérzékenyebb hévmérője. Az t. i. kétséget nem is szenvedhet, hogy mentül kevesebb jólétnak örven-

¹⁾ A statisztikai tudománynak egyik legérdemesebb tekintélye e kérdésről így nyilatkozik: »Eine geringere Proportion der ersten Ehe zeigt entweder an, dass die mittlere Dauer der Ehen eine geringere ist, und deshalb verhältnissmässig viele Wittwer sich wieder verheiraten, oder sie kann auch dadurch bewirkt werden, dass die Heiratsfrequenz bei den verschiedenen Classen der Gesellschaft eine sehr verschiedene ist, indem von der grossen Masse der Bevölkerung ein so geringer Theil zur Verheirathung kommt gegenüber den wohlhabenderen Classen der Gesellschaft, dass die Wiederverheirathungen in diesem dadurch gegen die ersten Ehen überhaupt ein grosses Verhältniss gewinnen, und dies deutet auf eine sehr ungleiche Vertheilung der Glücksgüter hin. Beide Ursachen sind aber als negative Zeichen der allgemeinen Prosperität anzusehen und so möchte man schliessen dürfen, dass die Proportion der ersten Ehen unter den Heiraten überhaupt im genauen Verhältnisse zur Prosperität der Bevölkerung steht. (Wappaus, Allgemeine Bevölkerungsstatistik, II-ik rész, 263-ik lap.)

dünk, annál kevésbé fog physikai erőnk kifejlődhetni, annál kevésbé fogunk jó egészségnek örvendhetni és annál korábban fog életünk fonala megszakadni.

A jólét egyenes, okozó viszonyban áll az egészséghez és a hosszabb élettartamhoz és a halandósági szám ezért nagyon is megbízható symptomája jólétünknek.

Ámde másképp áll a dolog ott, hol oly jelenségeket szemelünk ki, melyek az okozó körülménnyel csak távolabb, közvetett összefüggésben állanak, ha például azt mondanók, hogy a nemzetek jólétét a temetők száma után is lehetne megítélni, azon tagadhatlan igazsággal indokolván ezt, hogy a temetők száma csak ott lehet nagy, hol nagy a halandóság, ez pedig csak ott következhetik be, hol a nemzet a kellő jólétnek nem örvend, — tehát a temetők száma ellenkező viszonyban áll a lakosság jólétéhez.

Az ily következtetések nem hamisak ugyan, de bírnak két más hibával, hogy t. i. 1) kevésbé megbízhatók, mivel a jelenség a felösmerendő társadalmi viszonyokkal nem áll közvetlen okozatos viszonyban és így ez utóbbi csak gyengült erővel hathat ki ezen távolabb eső körülményre, 2) fölöslegesek, mivel legjobb esetben is nem bizonyíthatnak többet, mint bizonyít már önmagában az első okozat (példánkban a nagy halandóság). A temetők száma, mely mindig csakis halovány tükörképét mutathatja a halandóságnak, legjobb esetben csakis annyit fog jelezni, mennyit maga a halandósági szám már is megértetett velünk; ez esetben pedig fölösleges.

Ezen oknál fogva csak igen alárendelt jelentőséget tulajdoníthatunk minden másodfokú, nem közvetlen okozatos viszonyban álló jelenségnek és ezért történik, hogy a protogam és palingam esketések számát csak igen csekély mértékben találjuk illetékesnek arra nézve, hogy a társadalmi fejlődés kedvező vagy kedvezőtlen irányáról tanúságot tegyen.

Ha pedig szemben azon tényvel, hogy vannak évek, melyekben a palingam esketések száma tetemesen emelkedik, azt kérdezzük, vajjon mi okozhatja e kétségkívül feltűnő jelenséget, annak okát vagy abban kell keresnünk, hogy az illető időszakon át a rendesnél nagyobb számmal voltak az özvegyek képviselve, vagy pedig, ha ezen föltevészt el nem fogadjuk, abban, miszerint daczára annak, hogy az özvegyek arányos száma a lakosság közt nem nagyodott, mégis érvényesíthették magukat oly tényezők, melyek az özvegyek újbóli házasulását kívánatosabbá vagy könnyebbé tették. Ezen utóbbi eshetőség azonban statisztikai valószínűséggel nem bír. Ha az özvegyek száma hosszabb időközön át nem változott, tökéletesen megbízhatunk abban, hogy ezen időköz alatt az özvegy lakosság egyéb kor- vagy nembeli viszonyai sem fogtak változásokat felmutatni, hogy tehát sem a férfiozvegyek aránya a nőözvegyek számához nem fogott ingadozni, és hogy ép oly kevéssé fogott változni azon arány, melyben az özvegyek közt ifjabbak és vénebbek találhatnak. Miután továbbá az általános gazdasági körülmények befolyása nem olyan, hogy azok épen az özvegyek vagyoni állapotára gyakorolnának befolyást, és így azon föltevészel nem élhetünk, hogy bizonyos évben épen az özvegyek közül lehetett volna gazdagabb házasfőit kiszemelni, világos, hogy a hányszor azt tapasztaljuk, hogy az özvegyek mégis a szokottnál sűrűbb számmal lépnek újabb házasságra, ezen körülményre, — miután erre sem az illetőknek megváltozott korviszonyai, sem azok netalán jobb anyagi állapota befolyást nem gyakorolhatott — kielégítő magyarázatot csakis azon föltevésben találhatunk, hogy az észlelt időszakban több özvegy létezett a lakosság közt, minlsem rendszeren létezni szokott¹⁾.

Ha azonban a palingam esketések nagyobb számban való föllépését elfogadható módon csakis azon föltevés igazolhatja, hogy ugyanazon időben a rendesnél több özvegy is élt a lakosságban, ezen jelenségnek oka pedig kizárólag csakis abban kereshető, hogy egy előbbi korszakban a rendesnél több házasság bomlott föl halál által, — mert az özvegyek számát a népességben csakis egyetlenegy körülmény képes szaporítani, t. i. a nagy halandóság —: akkor bátran állíthatjuk, hogy a hányszor tapasztaljuk, hogy a házasulók közt a rendesnél több özvegy található, ez közvetve csakis arról lehet tanúságot, hogy egy előbbi korszakban a halandóság emelkedett, — de semmi egyébről nem. A palingam esketések arányszáma e szerint a népesség jólétére újabb világot vetni se hogy sem képes. Mindössze csak annyit

¹⁾ Ezen, a körülmények összeműködésén alapuló deductiv állítás oly természetesnek látszik, hogy szinte resteljük annak inductiv igazolására számokat is felhozni. Saját megnyugtatónkra azonban megkísérteltünk néhány adatot hazánkról és a tőzsomszédásunkban fekvő osztrák tartományokból összeállítani, melyeket ime azok számára közlünk, kiket e kérdés közelebről érdekel.

Az utolsó két évtizedben három népszámlálásunk volt: 1851., 1857., 1870-ben. Az első két kornak összehasonlítása csak Magyarországra, Erdélyre és Dalmáciára nézve lehetséges, míg az 1857-diki és az 1870-diki állapot csak az osztrák tartományokban hasonlítható össze egymással,

mond, a mennyit a halandósági arányból különben is tudtunk, mert a palingam esketések arányszáma nem egyéb, mint a halandósági arálynak homályos és elmosódott visszatükrözése, és így mindaddig, míg a halandóságot magát közvetlen szemlélhetjük, a palingam arányszámot a népesség jólétének felösmérésére sem alkalmasnak, sem szükségesnek nem mondhatjuk¹⁾.

azért, mivel a magyarországi népesedési mozgalmat az utolsó évekről nem ösmerjük, és így azt sem tudhatjuk, mily nagy volt 1870-ben a palingam esketések száma.

1) Magyarország:

özvegyek száma palingam esketések
10,000 lakó közt aránya 10,000 esketés közt

1851	595	300
1857	606	424

2) Erdély:

1851	611	305
1857	615	307

3) Dalmátia:

1851	695	157
1857	699	119 *

4) Alsó-Austria:

1857	623	272
1870	563	215

5) Felső-Austria:

1857	578	306
1870	534	237

6) Salzburg:

1857	512	283
1870	475	200

7) Steiermark:

1857	472	315
1870	451	233

8) Karinthia:

1857	474	230
1870	454	166

9) Krajna:

özvegyek száma palingam esketések
1000 lakó közt aránya 100 esketés közt

1857	583	249
1870	563	181

10) Tengermellék

1857	674	227
1870	820	183 *

11) Tirol:

1857	611	192
1870	604	174

12) Gsethország:

1857	562	229
1870	561	201

13) Morvaország:

1857	597	287
1870	583	229

14) Silézia:

1857	583	312
1870	527	227

15) Galiczia:

1857	578	462
1870	471	259

16) Bukovina:

1857	440	284
1870	493	270 *

(Ezen arányok alapszámait l. az 1. sz. jegyzetben.)

Tizenhat ország közül tehát 13-ban, melyekben 28 milliónál több ember lakik, beteljesedni látjuk azon feltevésünket, miszerint t. i. az özvegyek sűrűbb vagy ritkább házasságrake-
lése attól függ, vajjon nagyobb vagy kisebb számmal vannak a lakosságban képviselve, meg-
czáfolva ellenben csak a három *jellel ellátott országban látjuk, mely országok azonban a
magyar-osztrák monarchiának legkisebb alkatrészeihez tartozván (tengermellék, Dalmácia,
Bukovina) és mindössze csak 1 1/2 millió lakost számlálván, lehetséges, hogy az eredmény eltérését
abban kellene keresnünk, miszerint itt nem kellő nagyságu számok állottak rendelkezésre.

¹⁾ Hogy a palingam esketési arányszám valóban csakis halvány tükröképe a halandósági
számak, legyen szabad annak bebizonyítására néhány példát felhozni:

Az ausztriai »Statistisches Jahrbuch« közlése szerint az utolsó évtizedben az osztrák
(lajtántúli) tartományokban a halandóság és a protogam és palingam esketések arányszámai
a következők voltak (l. a 2-dik számú jegyzetet):

10,000 lakó közt elhal	sorszám a halandóság emelkedése szerint	10,000 esketés közt volt protogam	sorszám a palingamok emelkedése szerint
1862	291	III	7776
1863	295	V	7725
1864	299	VI	7746
1865	303	VII	7623
1866	408	VIII	7264
1867	292	IV	7189
1868	285	I	7656
1869	289	II	7868

Mily befolyással bírt a halandóság a jövő évben kötendő esketések palingam jellemére,
az már most igen világosan kitűnik, ha a sorszámokat egymás mellé írjuk. Ez esetben azt látjuk,
hogy az 1862-diki halandóság tekintetében a III-dik rangba állított év után következő 1863-dik
évet a palingam esketések sűrűségét tekintve a közel eső V-dik rang megilleli és így tovább
a következő sorrendben:

ágostaiaknál 871, a helvéteknél 881, addig a görögöknél 886, és a zsidóknál 892. Ezer menyasszony közül pedig a helvéteknél 878 volt hajadon, a katolikusoknál 886, az ágostaiaknál 888, ellenben a görögöknél 912 és a zsidóknál 937.

Ennek ellenképét nyújtják az özvegyek számai, melyek megint ellenkező rendben mutatkoznak, t. i. 1000 vőlegény közt a zsidóknál 89 (illetőleg az elváltak hozzászámításával 108), katolikusoknál 132, és ezer menyasszony közül a zsidóknál 48 (illetőleg 63), de a katolikusoknál és helvéteknél 114 tehát több, mint kétszer annyi.

Később fogjuk látni, hogy ezen jelenség összefüggésben áll azon körülménnyel, mely korban lépnek az egyes hitfelekezetbeli párok házasságra.

Elváltak a katolikusoknál újabb házasságra nem léphetnek, és így az elváltakról szóló adatok csak az akatholikusokra vonatkoznak. Legszámosabban vannak képviselve a zsidóknál, t. i. ezer vőlegény közül 19, ezer menyasszony közül 15-el; a görögöknél egyetlenegy elvált sem volt a menyasszonyok közül, ellenben 1000 vőlegény közt 18; hasonló számú helvétek közül 8 férfi és 9 nő és az ágostaiaknál 4 férfi és 5 nő.

1858—1870	1000 vőlegényből			1000 menyasszonyból		
	legény	özvegy	elvált	hajad. özvegy	elvált	
katolikusoknál	868	132	.	886	114	.
ágostaiaknál	871	125	4	888	107	5
helvéteknél	881	111	8	878	113	9
görög n. e.-teknél	886	96	18	912	88	.
zsidóknál	892	89	19	937	48	15

Ha már most a házasságok családi állapotát nem a házasságok állapota, hanem az egy-egy párnál mutatkozó kombináció szerint vesszük szemügyre, az eddigiek után már előre is föltehetjük, hogy oly protogam házasságok, melyeknél úgy a vőlegény mint a menyasszony először lép az oltár elé, szintén a görögöknél és a zsidóknál lesznek legszámosabbak és csakugyan úgy találjuk, hogy 1000 esketés közt ily értelemben vett protogam volt:

a katolikusoknál 789, a görögöknél 807,
 az ágostaiaknál 794, a zsidóknál 858.
 a helvéteknél 798,

Özvegy vőlegény özvegy menyasszonynyal legtöbb volt a helvéteknél és katolikusoknál, özvegy vőlegény hajadonnal legtöbb a katolikusoknál és görögöknél, valamint azon eset is, hogy legény vőlegény özvegyet vett el, szintén ezen két vallásnál fordult elő legstürbbeu (1000 esetben 79-szer), legritkábban a zsidóknál (25-ször).

Volt t. i. ezer esketés közt:

1858—1870	Legény		Özvegy				Elvált	
	v ő l e g é n y							
	hajad.özvegy	elvált	hajad.özvegy	elvált	hajad.özvegy	elvált		
m e n y a s s z o n y								
katolikusoknál	789	79	.	97	35	.	.	.
ágostaiaknál	794	73	4	91	34	.	3	1
helvéteknél	798	78	5	75	35	1	5	3
görög n. e.-teknél	807	79	.	96	.	.	9	9
zsidóknál	858	25	9	65	21	3	14	2 3

Pestvárosi esketések 1858—1870-ig; családi állapot szerinti kimutatás.

Trauungen in Pest von 1858—1870. Ausweis nach Familienstand-Kategorien.

	Nőtlen Ledige			özvegy Verwitwete			elvált Geschiedene			összesen Zusammen							
	v ö l e g é n y — Bräutigame mit																
	hajad. ledigen	özvegy verw.	elvált gesch.	összesen Zusammen	hajad. ledigen	özvegy verw.	elvált gesch.	összesen Zusammen	hajad. ledigen	özvegy verw.	elvált gesch.	összesen Zusammen					
menyasszonnyal Bräuten				menyasszony. Bräuten				menyassz. Bräuten		összesen Zusammen		menyasszonnyal Bräuten		összesen Zusammen			
1858	kathol. — Kath.	638	79	.	717	95	35	.	130	733	114	.	847
	ágostai — Luth.	56	5	.	61	12	3	.	15	68	8	.	76
	helvét — Calv.	27	2	.	29	10	.	.	10	37	2	.	39
	gör. n. e. Gr. n. u.	9	.	.	9	9	.	.	9
	zsidó — Juden	96	4	1	101	9	2	.	11	1	.	.	1	106	6	1	113
	összes. Insgemt.	826	90	1	917	126	40	.	166	1	.	.	1	953	130	1	1084
1859	kathol. — Kath.	555	59	.	614	79	33	.	112	634	92	.	726
	ágostai — Luth.	63	5	1	69	9	2	.	11	72	7	1	80
	helvét — Calv.	12	2	.	14	1	1	.	2	13	3	.	16
	gör. n. e. Gr. n. u.	8	1	.	9	.	.	.	1	.	.	.	1	9	1	.	10
	zsidó — Juden	121	2	.	123	12	4	.	16	133	6	.	139
	összes. Insgemt.	759	69	1	829	101	40	.	141	1	.	.	1	861	109	1	971
1860	kathol. — Kath.	708	77	.	785	93	24	.	117	801	101	.	902
	ágostai — Luth.	70	4	.	74	7	1	.	8	77	5	.	82
	helvét — Calv.	27	3	.	30	1	1	.	2	28	4	.	32
	gör. n. e. Gr. n. u.	5	3	.	8	1	.	.	1	6	3	.	9
	zsidó — Juden	242	9	5	256	18	6	.	24	1	.	1	2	261	15	6	282
	összes. Insgemt.	1052	96	5	1153	120	32	.	152	1	.	1	2	1173	128	6	1307
1861	kathol. — Kath.	921	73	.	994	91	38	.	129	1012	111	.	1123
	ágostai — Luth.	64	11	.	75	10	3	.	13	74	14	.	88
	helvét — Calv.	39	3	.	42	4	5	.	9	43	8	.	51
	gör. n. e. Gr. n. u.	7	.	.	7	1	.	.	1	8	.	.	8
	zsidó — Juden	249	1	2	252	12	4	1	17	6	.	.	6	267	5	3	275
	összes. Insgemt.	1280	88	2	1370	118	50	1	169	6	.	.	6	1404	138	3	1545
1862	kathol. — Kath.	939	74	.	1013	91	45	.	136	1030	119	.	1149
	ágostai — Luth.	68	5	.	73	7	5	.	12	75	10	.	85
	helvét — Calv.	34	4	1	39	3	4	.	7	.	.	1	1	37	8	2	47
	gör. n. e. Gr. n. u.	6	.	.	6	1	.	.	1	7	.	.	7
	zsidó — Juden	180	6	1	187	14	13	1	28	2	.	.	2	196	19	2	217
	összes. Insgemt.	1227	89	2	1318	116	67	1	184	2	.	1	3	1345	156	4	1505
1863	kathol. — Kath.	808	83	.	891	102	28	.	130	910	111	.	1021
	ágostai — Luth.	76	7	1	84	12	4	.	16	88	11	1	100
	helvét — Calv.	37	3	.	40	5	2	.	7	42	5	.	47
	gör. n. e. Gr. n. u.	7	1	.	8	2	.	.	2	9	1	.	10
	zsidó — Juden	143	7	2	152	9	4	1	14	3	.	2	5	135	11	5	171
	összes. Insgemt.	1071	101	3	1175	130	38	1	169	3	.	2	5	1204	139	6	1349
1864	kathol. — Kath.	732	84	.	816	122	34	.	156	854	118	.	972
	ágostai — Luth.	60	11	2	73	11	5	.	16	1	.	1	2	72	16	3	91
	helvét — Calv.	36	5	.	41	4	1	.	5	40	6	.	46
	gör. n. e. Gr. n. u.	1	1	.	2	1	1	.	2
	zsidó — Juden	196	4	3	203	12	4	.	16	3	.	1	4	211	8	4	223
	összes. Insgemt.	1025	105	5	1135	149	44	.	193	4	.	2	6	1178	149	7	1334

2. sz. tábla. (vége.)

Tabelle Nr. 2. (Schluss.)

	Nőtlen <i>Ledige</i>				özvegy <i>Verwitwete</i>				elvált <i>Geschiedene</i>				összesen <i>Zusammen</i>				
	v ö l e g é n y — Bräutigame mit																
	hajad. <i>ledigen</i>	özvegy <i>verw.</i>	elvált <i>gesch.</i>	összesen <i>Zusammen</i>	hajad. <i>ledigen</i>	özvegy <i>verw.</i>	elvált <i>gesch.</i>	összesen <i>Zusammen</i>	hajad. <i>ledigen</i>	özvegy <i>verw.</i>	elvált <i>gesch.</i>	összesen <i>Zusammen</i>	hajad. <i>ledigen</i>	özvegy <i>verw.</i>	elvált <i>gesch.</i>	összesen <i>Zusammen</i>	
menyasszonnyal <i>Bräuten</i>				menyasszony- <i>Bräuten</i>				menyasz. <i>Bräuten</i>				menyasszonnyal <i>Bräuten</i>					
1905	kathol. — <i>Kath.</i>	248	89	.	931	130	35	.	165	972	126	.	1096
	ágostai — <i>Luth.</i>	71	4	2	77	14	2	.	16	1	.	.	1	86	6	2	94
	helvét — <i>Calv.</i>	44	3	.	47	6	2	.	8	50	5	.	55
	gör. n. e. <i>Gr.n.u.</i>	2	1	.	4	1	.	.	1	4	1	.	5
	zsidó — <i>Juden</i>	208	6	2	216	13	2	1	16	3	1	.	4	224	9	3	236
	összes. <i>Insgsmt.</i>	1163	103	4	1275	164	41	1	206	4	1	.	5	1336	145	5	1486
1906	kathol. — <i>Kath.</i>	739	62	.	801	138	40	.	178	877	102	.	979
	ágostai — <i>Luth.</i>	70	3	.	73	11	4	.	15	81	7	.	88
	helvét — <i>Calv.</i>	37	1	.	38	4	2	.	6	1	.	.	1	42	3	.	45
	gör. n. e. <i>Gr.n.u.</i>	6	1	.	7	3	.	.	3	9	1	.	10
	zsidó — <i>Juden</i>	205	7	2	214	20	5	.	25	4	.	2	6	229	12	4	245
	összes. <i>Insgsmt.</i>	1057	74	2	1133	176	51	.	227	5	.	2	7	1238	125	4	1367
1907	kathol. — <i>Kath.</i>	896	103	.	999	154	46	.	200	1050	140	.	1190
	ágostai — <i>Luth.</i>	88	11	.	99	11	7	.	18	99	18	.	117
	helvét — <i>Calv.</i>	50	7	.	57	6	2	.	8	56	9	.	65
	gör. n. e. <i>Gr.n.u.</i>	6	.	.	6	6	.	.	6
	zsidó — <i>Juden</i>	220	8	4	232	21	6	1	28	3	1	1	5	244	15	6	265
	összes. <i>Insgsmt.</i>	1260	129	4	1393	192	61	1	254	3	1	1	5	1455	191	6	1652
1908	kathol. — <i>Kath.</i>	1409	150	.	1559	141	65	.	206	1550	215	.	1765
	ágostai — <i>Luth.</i>	129	15	.	144	9	4	.	13	1	.	.	1	139	19	.	158
	helvét — <i>Calv.</i>	93	6	2	101	9	1	.	10	2	.	.	2	104	7	2	113
	gör. n. e. <i>Gr.n.u.</i>	10	1	.	11	10	1	.	11
	zsidó — <i>Juden</i>	275	8	1	284	19	5	2	26	3	2	.	5	297	15	3	315
	összes. <i>Insgsmt.</i>	1916	180	3	2099	178	75	2	355	6	2	.	8	2100	257	5	2362
1909	kathol. — <i>Kath.</i>	1578	159	.	1737	155	70	.	225	1733	229	.	1962
	ágostai — <i>Luth.</i>	214	11	.	225	10	6	.	16	1	.	.	1	225	17	.	242
	helvét — <i>Calv.</i>	104	12	.	116	7	4	.	11	111	16	.	127
	gör. n. e. <i>Gr.n.u.</i>	15	.	.	15	1	.	.	1	16	.	.	16
	zsidó — <i>Juden</i>	320	7	3	330	23	5	.	28	8	1	.	9	351	13	3	367
	összes. <i>Insgsmt.</i>	2221	189	3	2423	196	85	.	281	9	1	.	10	2436	275	3	2714
1970	kathol. — <i>Kath.</i>	1717	152	.	1869	151	60	.	211	1868	212	.	2080
	ágostai — <i>Luth.</i>	136	15	.	151	11	4	.	15	147	19	.	166
	helvét — <i>Calv.</i>	115	13	1	129	2	4	1	7	1	.	1	2	118	17	3	138
	gör. n. e. <i>Gr.n.u.</i>	9	.	.	9	1	.	.	1	.	1	.	1	10	1	.	11
	zsidó — <i>Juden</i>	310	10	4	324	20	8	2	30	10	1	2	13	349	19	8	376
	összes. <i>Insgsmt.</i>	2287	190	5	2482	194	76	3	273	11	2	3	16	2492	268	11	2771
Ö s z e s i t é s .																	
<i>Recapitulation.</i>																	
1958-1970	kathol. — <i>Kath.</i>	12182	1244	.	13725	1542	553	.	2095	11024	1797	.	15821
	ágostai — <i>Luth.</i>	1165	107	6	1278	134	50	.	184	4	.	5	5	1303	157	7	1467
	helvét — <i>Calv.</i>	658	64	4	723	62	29	1	92	4	.	6	6	721	93	7	821
	gör. n. e. <i>Gr.n.u.</i>	92	9	.	101	11	.	.	11	1	1	2	2	104	10	.	114
	zsidó — <i>Juden</i>	2745	79	30	2874	211	68	9	288	47	6	62	62	3023	153	48	3224
	összes. <i>Insgsmt.</i>	17159	1503	40	18702	1960	700	10	2670	56	7	75	75	19175	2210	62	21417

III. A házasulók kora.

A házasulók korviszonya az egész országban és a fővárosban. — A nagyvárosban a vőlegények később nőülnek, de Pesten még később mint Bécsben és Prágában. — A házasságralépés kora egyes hitfelekezeteknél — A legmagasabb korban házasulók. — A vőlegényeknek és a menyasszonyoknak a t l a g o s házasulási kora, Magyarországon, Ausztriában, Pesten. — A két házsfél korának kombinációja. — Ugyanez hitfelekezetek szerint. — A normal és az anormal korviszony kombinációk jelentőségéről és az anormal korviszonyú házasulások kártékony befolyásáról a szülők élettartanára, sőt állítólag a gyermekek egészségére is.

Azon kérdés, mily korban történik a házasságrakelés, már azért is megérdemli különös figyelmünket, mivel a házasfelek korától függ leginkább a házasságok valószínű tartama, és azon czéloknak lehető legteljesebb elérése, melyek az összekelés által megvalósíttatni szándékoltnak.

Minél később korban történnek e szerint az összekelések, annál kedvezőtlenebb jelnek kell ezt tekintenünk, míg legkedvezőbbnek, ha a házasulás az élet kellő korszakában eszközöltetik

A házasulási kor számbavételénél a két nemet külön-külön kell vizsgálat alá vennünk, mivel a nőknél a nemi érettség korábban áll be, mint a férfiaknál.

Az osztrák örökös tartományokról például azon majd harmadfél milliónyi esketés után itélve, mely az 1851-től 1865-ig terjedő korszakban történt, mondhatjuk, hogy az összes vőlegényeknek 21%-ka 25-dik éve előtt nősült, míg a menyasszonyok közül 16% volt 20 éves és még fiatalabb; 25-dik évének elérte előtt pedig azoknak 41%-a ment férjhez.

Az élet későbbi éveiben ezen arány — természetes — ismét megfordul; míg t. i. az esketések majd fele részében 30 évesnél idősebb férfi szokott az oltár elé lépni, addig a menyasszonyoknak alig egy harmada áll ezen korban.

Magyarországon Erdély, a határvidék és Horvát-Tótország nélkül e viszony, kivált a vőlegényekre nézve igen lényegesen módosul. Az említett 16 évi korszak alatt t. i. a 25-ik év előtt nősült férfiak száma az összes vőlegények 43 százalékát teszi (Cislajthániában csak 21%!), míg a menyasszonyok közül a betöltött 20-dik évig 39 $\frac{1}{2}$ %, (Cislajthániában 16), és huszonöt éven alul 65%, (Cislajthániában csak 41) állottl. A 30 évesnél idősebb vőlegények száma ellenben Magyarországon 29%-ra, a 30-dik élet meghaladt menyasszonyoké 17%-ra rúg.

Ezen adatok a »Tafeln zur Statistik der österreichischen Monarchie.« Neue Folge. ötödik kötetében tartalmazott nagybecsű átlagszámításokból vannak merítve¹⁾. Ezek szerint az 1851—1865. években volt átlag,

¹⁾ Az 1852—1857-diki korszakbeli adatoknál igen részletes és a magyarországi adatok különválasztott feldolgozását a magy. tudom. akadémia »statistikai közleményeinek« 3-dik kötetében nyújtja Dr. Konek Sándor tanár »a magyar birodalom népességi mozgalmak« czimű értekezésében.

a vőlegények közt:

	25 éven alul	25—30 éves	31—40 éves	41—50 éves	51—60 éves	60 éven felül	összesen
Cislajthániában :	30882	46864	45884	15061	6215	2197	147103
Vagyis százalékkal kifejezve :	20.99	31.86	31.19	10.24	4.23	1.49	100.00
Magyarországon :	37959	24773	15482	6396	2778	914	88302
Vagyis százalékkal kifejezve :	42.99	28.05	17.53	7.24	3.15	1.04	100.00

továbbá a menyasszonyok közt:

	20 éven alul	21—24 éves	25—30 éves	31—40 éves	41—50 éves	50 éven felül	összesen
Cislajthániában :	23886	36893	44873	30036	9145	2270	147103
Vagyis százalékkal kifejezve :	16.24	25.08	30.50	20.42	6.22	1.54	100.00
Magyarországon :	34886	22435	15559	9701	4232	1489	88302
Vagyis százalékkal kifejezve :	39.51	25.41	17.62	10.98	4.79	1.69	100.00

Azonban ugy Magyarországon mint a monarchia többi részében az utóbbi években jelentékenyen apadt a fiatalabb évükben házasulók arányszáma.

Mig t. i. hazánkban az esketések összes számából tett

a 25 éven aluli vőlegények száma a 20 éven aluli menyasszonyok száma

1852-től 1859-ig 50.4% 44.6%

addig 1864-ben csak 35.8% 27.4%

és 1865-ben 37.4% 29.0%

mely feltűnő hanyatlás leginkább az 1858-dik évi ujonczozási szabály és annak a házasságot-nehezítő befolyására vezetendő vissza. (L. bővebben Konek »Statistikai kézikönyv«-ét, a 80-ik lapon.)

A 1865-dik éven túl a magyarországi népesedési mozgalomról adatokat még nem bírnak.

Ha már most áttérünk a pesti esketések korviszonyaira, mindenekelőtt előre kell bocsátanunk azon figyelmeztetést, hogy azon nagyobb igények, melyeket a városi élet a család fentartásához köt, a lakbér magassága, az élet drágasága stb igen érzékenyen nehezítik a városokban a házasságrakelést, mely akadályozó körülmények nemcsak a csekélyebb esketési arányban jutnak kifejezésre, hanem abban is, hogy a városban a vőlegények jóval később lépnek az oltár elé, ugyannyira, hogy faluhelyen a 24-dik év előtt akár három annyian is szoktak nősülni, mint nagy városban. Alsó-Ausztriának és Bécs városának vőlegényei közt például kor tekintetében oly különbség uralkodik, hogy a nevezett herczegségben nősült 1000 24 éven alatti vőlegényre Bécsben csak 331 esik, Prágában (1000 25 éven alóli csehországi vőlegényre) 528 ilyenkorú jut. A legkedvezőtlenebb viszonyok azonban Pest városában uralkodnak. Ezer-ezer 25-dik éve előtt nősült magyar vőlegény mellett Pesten, t. i. csak 265 nősül ily korban, tehát városunkban négyszerte nehezebbnek látszik a család alapítása és fentartása, mint átlag egész Magyarországon!

A menyasszonyok korviszonyai a férjhezmenetelt gátló körülmények által nem másíttatnak meg, sőt inkább jellemző, hogy a leányok, Bécsben például, sokkal korábban mehetnek férjhez, mint vidéken, hol néha évekig jegyben járnak, sőt a keresztelés gyakran meg is előzi az esketést. Csak ebből magyarázható, hogy 1000 alsóausztriai 21 éven aluli menyasszonyra Bécsvárosában 1320 ily korban férjhezmenő leány jut, hogy tehát a székvárosban egyharmaddal több leány mehetett férjhez 21-dik éve előtt, mintsem Ausztriában. Prágára nézve ez már nem áll, miután ott a csehországi 21 éven aluli menyasszonyok száma a prágaiakéhoz ugy aránylik, mint 1000 : 940. Pest városa ellenben még a menyasszonyok tekintetében is nagyon kedvezőtlen képet mutat; az országbeli viszony t. i. kétszerte lévén kedvezőbb a városénál (1000 vidéki 21 éven aluli menyasszonyra jut Pesten csupán 480).

A pesti, bécsi és prágai esketések korviszonyát a magyarhoni, alsóausztriai és csehországihoz a következő összeállítás mutatja ki.

Ezer völegény közt volt:								
	24 éven alóli	25—39 éves	31—40 éves	41—50 éves	51—60 éves	60 évesnél idősebb	összesen	
1) Magyarországon (1851—1865)	42.99	28.05	17.53	7.24	3.15	1.04	100.00	
Pesten (1858—1870)	11.20	39.80	36.76	9.15	2.51	0.58	100.00	
tehát aránylik mint 1000 :	265	1419	2097	1264	797	557		
2) Alsó Ausztriában (Bécs nélkül)								
	1856	10.95	28.58	39.67	13.80	5.21	1.79	100.00
Bécsben	»	3.31	29.81	46.21	14.34	4.71	1.62	100.00
tehát aránylik mint 1000 :		302	1043	1165	1039	904	905	
3) Csehországban 1869								
		16.85	45.60	24.97	7.23	3.61	1.74	100.00
Prágában	»	9.00	47.94	29.34	7.84	3.71	2.17	100.00
tehát aránylik mint 1000 :		528	1051	1175	1084	1028	1257	

Ellenben volt ezer menyasszony közt:

							Összesen	
1) Magyarországon (1851—1865)	39.51	25.41	17.62	10.98	4.79	1.69	100.00	
Pesten (1858—1870)	18.95	24.95	28.10	11.47	5.68	0.84	100.00	
tehát aránylik mint 1000 :	480	982	1595	1955	1186	491		
2) Alsó Ausztriában (Bécs nélkül)								
	1856	4.50	18.74	37.03	28.07	9.34	2.32	100.00
Bécsben	»	5.94	15.91	32.55	37.72	9.48	1.40	100.00
tehát aránylik mint 1000 :		1320	890	879	1237	1015	607	
3) Csehországban 1869								
		11.30	29.73	34.82	17.78	5.09	1.28	100.00
Prágában 1869		10.70	22.88	35.33	23.20	5.93	1.96	100.00
tehát aránylik mint 1000 :		946	769	1015	1298	1165	1531	

(Az erre vonatkozó abszolút számokat a 3-dik számú jegyzet közli.)

Eddigelé a fiatalabb korban esküdt felek korával foglalkoztunk. Az idősebb korban állókról a következő adatokat közölhetjük a helyben 1858-tól 1870-ig előfordult esketések nyomán.

10,000 pesti völegény közt volt:

25 éven alóli	1120
25—30 éves	3980
31—40 „	3677
41—50 „	914
51—60 „	251
60 éven felül	58

Az 50-ik életkoron túl történt esketések, melyeket joggal koramultaknak tekinthetünk, e szerint az összes völegényeknek három százalékát foglalják magukban.

A menyasszonyoknál a jókori, sőt részben korai házasságok határevéül a 18-ik korévet tűzhetjük ki; 10,000 esketés közül volt ilyen:

jókori esketés		304
idején való	18—20 évben	1592
	21—24 „	2495
késői	25—30 évben	2810
	31—40 „	2147
kora-mult	41—50 évben	568
	51—60 „	76
	60 éven felül	8
		4957
		652

Ha valahol, ugy kétségkívül a statistikában kívánatos, hogy az egyszer felállított és több oldalról elfogadott schematikus beosztás a később fellépők által még azon esetben is megtartassék, ha az netán valamely tekintetben hiányosnak mutatkozott volna is. A haszon, mely egy elfogadott rendszer alkalmazásával karöltve jár, t. i. az általános összehasonlíthatás nagy előnye, aligha gyakran többet nem nyom, mint azon áldozat, melyet egy nem tökéletesen kielégítő schema elfogadása magában rejt.

Ha mindazonáltal ez alkalommal a házassulók korának összeállítását újabb osztályozás szerint megkísérljük, és a Horn által felállított osztályozást — annak dacára, hogy azt Wappäus is elfogadta, — részünkéről nem alkalmazzuk, ez csak azért történik, mivel Horn osztályozása ellen annyi komoly ellenvetésünk vagyon, hogy annak fentarthatóságában bizhatni egyáltalán nem vélünk.

Szerinte t. i. idejénvaló házasságalépésnek (rechtzeitige Ehe) az volna tekintendő, mely a 26. egész 35-dik életkorban köttetik, míg az ezen idő előtt vagy után végbement házasságokat koraiaknak avagy későknek nevezi, még pedig:

- a 21-dik korévet megelőzőt *korainak* (vorzeitig),
 - a 22—25-dik korév közé esőket *jókorinak* (frühzeitig);
- ellenben:

- a 36—45-dik év közt kötötteket *későknek* (nachzeitig), s végre az 45-dik éven túl megtörténteket *koramultnak* (verspätet).

Ezen osztályozás főhibája azonban abban áll, és — ezt Wappäus is elismeri — hogy a két nemet nem veszi külön-külön figyelembe, holott a nők nemcsak a nemi érettség beállása tekintetében, de még sokkal inkább a termékenység megszűnésének időpontját tekintvén, igen jelentékenyen különböznek a finemtől. A nő érettségét nálunk a 16-dik, sőt néha a 15-dik korévben is éri el, a férfi két évvel később. Ha Horn tehát azt állítja, hogy a 21-dik évük előtt nősülő férfiak érettségük elérése előtt léptek házasságra, már akkor is némileg túloz, de tökéletesen elveti a sulykot, ha ugyanez ítéletet a nőnemre is kiterjeszti. A 18, 19, 20 éves menyasszonyra azt mondani, hogy házasságra még nem érett, homlokegyenest ellenkezik a természet törvényeivel, összes physiologiai ösmereteinkkel, s a mindennapi tapasztalattal. Minden egyéb szóvita helyett azon tényre utalok, mely a nemsókára megjelenendő nativitási táblázatomból ki fog tűnni, miszerint t. i. a törvényes szülések maximuma a nő 25-dik évére esik. A 20-dik év tehát nemcsak hogy az éretlenségi korszakhoz nem számítható, hanem a nemzési tehetség telőpontjához igen közel áll. Az idejénvaló házasságot pedig Horn épen azon évnél kezdi, melyben a nők nemzési tehetsége már hanyatlásnak indul, t. i. 26-dik évvel, sőt mi több, még a 35-dik évig is idejénvalónak tekinti a házasságot: világos, hogy ez csak a férfiről állhat, de a nőről, melynek nemzési tehetsége a 35-dik korévben már oly nagyon alábbhagyott — a 40-dik éven túl az már majdnem egészen megszűnik, — ezt már jogosan nem állíthatjuk. (A fentebb említett nativitási tábla szerint 14,000 szülésnél a 43-dik évre csak 34 esett, a következő két évre 24 és 13, a 46-dik évre már csak 7, a 47-dikre csak 3 szülés esett.) Továbbá sehogy sem mernők Horn-al állítani, miutna a 25 éven túl levő nő épen kellő idején ment volna férjhez, hanem inkább, hogy elkésve.

A korosztályozást tehát a két nemre külön-külön kell felállítanunk és ha Horn osztályozását a finemre nézve el is fogadjuk¹⁾, a nők számára más csoportozatot kell alkalmaznunk. Részemről a következőt ajánlom:

- 17 éves és fiatalabb: *korai* (frühzeitig),
- 18—24 évig: *idején* (rechtzeitig),
- 25—40 évig: *késői* (spätzeitig),
- 40 éven túl *koramult* (verspätet).

Ha a házassulókat vallásuk szerint külön osztályozzuk, és egy-egy ily osztálynál kutatjuk a korviszonyok természetét, igen feltűnő eltéréseket fogunk tapasztalni. Közöljük mindenekelőtt magukat a számokat:

¹⁾ A jelen értekezéshez csatolt táblákban ugyan a férfiaknál sincsenek azon határévek elfogadva, melyeket Horn javasol, ez azonban csak azért történt, mivel ez alkalommal a magyar-osztrák monarchia statisztikájában elfogadott osztályozással lépést kívántunk tartani. A 4-dik sz. táblából azonban nem nehéz a Horn-féle osztályozást is, vagy helyette akármelyik másikat összeállítani.

1870 — 1870

Vallás	vőlegények száma						Összesen	menyasszonyok száma							Összesen	
	25 év. alul	éves				60 év. fel.		18 év. al.	éves					60 év. fel.		
	25—30	31—40	41—50	51—60	60 év. fel.	18—20		21—24	25—30	31—40	41—50	51—60	60 év. fel.			
katholikusoknál	1772	5753	6184	1583	427	102	15821	465	1960	3445	4738	3980	1076	142	13	15821
ágostaiaknál	124	628	524	140	43	8	1467	43	213	373	455	301	74	6	2	1467
helvéteknél	81	339	290	81	25	5	821	24	136	210	246	151	45	9		821
gör. n. e.-eknél	19	41	40	7	6	1	114	7	36	31	26	9	5			114
zsidóknál	405	1774	847	151	38	9	3224	95	1068	1277	586	159	32	7		3224
összesen	240	18535	7885	1962	539	125	21447	634	3413	5336	6051	4600	1232	164	17	21447

Ezen adatok arányszámokra átszámítva, a következőt mondanak:

1870 — 1870

Vallás	10,000 vőlegény közt							10,000 menyasszony közt						
	25 év. alul	éves				60-on felül	18 év. alul	éves					60-on felül	
	25—30	31—40	41—50	51—60	60-on felül	18—20	21—24	25—30	31—40	41—50	51—60	60-on felül		
katholikus	1120	3636	3909	1000	270	64	294	1240	2176	2992	2514	679	96	9
ágostai	845	4281	3572	954	293	55	293	1452	2543	3101	2052	504	41	14
helvét	987	4129	3532	987	305	60	292	1656	2558	2996	1840	548	110	
görög n. e.	1667	3596	3509	614	526	88	614	3158	2719	2281	789	439		
zsidó	1256	5503	2627	468	118	28	295	3313	3961	1818	492	99	22	
összesen	1120	3980	3676	915	251	58	296	1591	2487	2320	2147	575	76	8

Ezek szerint a legtöbb korai házasság a görögöknél fordult elő. Ezen lény igen érdekesen bizonyítja, mily hatalmasan tudja magát a fajbéli különbség még ott is érvényesíteni, hol joggal véltük volna azt föltehetni, hogy a külső élet-föltételek, és kivált az éghajlat változásával a fizikai kifejlés mindnyajunknál egy és ugyanazon módon fog nyilvánulni. Ezen feltevésünket azonban megczáfolja azon tény, hogy a déliebb éghajlatból hozzánk átszármazott görögök közül nálunk Pesten is, ugy a nők, mint a férfiak sokkal korábban képesek házasságra lépni, mint mi többiek, kik ily korban a fizikai fejlődésnek még az éretlenséggel azonos, vagy legalább igen határos fokán állunk. Mig a pesti menyasszonyok közt például csakis 3% ment férjhez 18 éves kora előtt, addig a görögöknél kétszerannyi. A koránérésnek nyomait ezen felül még a vőlegények korviszonyaiban is felismerhetjük: 24 éves és még ennél fiatalabb vőlegény akadt városunkban átlag 11%, a görögöknél majd 17. Sajnos, hogy a görög vallásuakról rendelkezésre álló adatok számára nézve oly csekélyek, hogy belőlük bizonyossággal állitható következtetéseket alig vonhatni.

A zsidóknál, kik szintén keleti fajnak, a koránérés már nem igen ismerhető föl; sem vőlegényeik, sem menyasszonyaik közt nem találunk több korai házasságot, mint a többi hitfelekezetbelieknél. Legkevesebb korai házasság akadt az ágostaiaknál és a helvéteknél.

A lefolyt tizenhárom év alatt (1858—1870) eskettetett 21,447 pár közt idején házasuló, azaz

25—40 ¹⁾ évében álló vőlegény volt	16,420
menyasszony azaz 18—24 „ „ leány volt	8,749

Ezen korszakban történik tehát a nősülések $\frac{3}{4}$, a férjhezmenetelek $\frac{4}{10}$ része, és miután egyrészt ezen korszak az, melybe a nemzeti erő tetőpontja esik, másrészt pedig az ezen korban házasulóknál a házas élet hosszabb tartama remélhető; ezen korban várhatják leginkább, hogy a gyermekek az állam hű polgáraivá föl fognak neveltetni, és nem igen kell attól tartani, vajjon talán nem csak azért születnek-e gyermekek, hogy néhány év múlva elhagyott árvákként maradjanak vissza a társadalomban; ezért mondhatjuk, hogy minél sűrűbben tolnak épen ezen korszakban az oltár felé, ez úgy physiologiai, mint társadalmi-ethikai szempontból annál örvendesebb jelenségnek tekinthető.

Az egyes hitfelekezeteknél mármint a vőlegényeket illetőleg úgy találjuk, hogy 25—40 korévében nősülés előadta magát 100 eset közül:

a görögöknél	71.05 esetben (minimum)
a katolikusoknál	75.45
a helvéteknél	76.61
az ágostaiaknál	78.53
a zsidóknál	81.30 (maximum).

A menyasszonyokat illetőleg pedig szintén tapasztaljuk, hogy kellő idején való férjhezmenés (18—24 év) a legsűrűbben a zsidóknál történik, ellenben legritkábban a katolikusoknál.

A 18—24-dik évében állott t. i.:

a katolikus menyasszonyok	34.16 ⁰ / ₀ -a
az ágostai „	39.95 ⁰ / ₀ -a
a helvét „	42.14 ⁰ / ₀ -a
ellenben a görög n.-e. „	58.77 ⁰ / ₀ -a
és a zsidó „	72.74 ⁰ / ₀ -a

Oly elkésve nősülő vőlegények, kik 41—50-dik korévükben szánták magukat e lépésre, leggyakrabban fordulnak elő a katolikusoknál, t. i. az összes esetek egy tizedrészével, míg ellenben a két protestans egyháznál majdnem egy arányban t. i.

	9 ⁰ / ₀
a görögöknél	6 ⁰ / ₀
a zsidóknál majd	5 ⁰ / ₀

míg a menyasszonyok közt 41—50 éves volt: a katolikusoknál 7⁰/₀

az ágostaiaknál	5 ⁰ / ₀
a helvéteknél	5 ⁰ / ₀
a görögöknél	4 ⁰ / ₀
a zsidóknál	1 ⁰ / ₀ .

¹⁾ Kimutatásaink, mint előbb említők, a magyar-osztrák osztályozásra való tekintetből a 35-dik korév helyett a 40-diknél mutatnak határvonalat; ez alkalommal tehát az idején, azaz a 25—35-dik évben nősülő vőlegényekhez még a 36—40 éveseket is kellett számitanunk.

Előbb fejtegettük, mért tartjuk az ezen korban történő házassulásokat későbbieknek. Itt csak e rovat statistikai fontosságát illetőleg azt kívánjuk kiemelni, hogy a hitfelekezeteknek az imént közölt rangfokozata azért bir különös érdekel, mivel az ezen korban (41—50) történt nősülések nagyobb része egy későn megért szándék bélyegét viseli magában.

Kétségkívül van az ezen korban házasságra lépettek közt elég oly vőlegény, kinek anyagi helyzete nem engedte meg, hogy családot ennél előbb alapítson, lesz számos özvegy családapa, ki gyermekei számára másodizben anyát keresni kényszerül stb.; de nagyjából ezen elkésve házassulók osztálya oly elemekből képződik, kik ezen korig még mindig haboztak magokban, vajjon e lépést megtegyék-e vagy nem, és kik elvégre midőn évről évre közelébb látják lépni az öregség és az elhagyatottság barátságatlan képét, eltökélik magukat e lépésre, de máris kisebb-nagyobb mértékben elkésve; az ember élete oly rövid, hogy a nősülés — ezen legfontosabb lépéseink egyike, — ha az öt-hat évet késik, máris késői korszakba esik¹⁾.

A mi végül a koramult házasságokat illeti, ezeket a legkülönfélébb elemekből látjuk alkotva. Részben az elkéssett házassulások közé sorozandók, részben özvegy családapáknak ismételt nősüléséből, részben, kivált a férfiaknál, az aggkor által sem kioltott érzéki vágyak csillapításának szándékából, részben az ápolgatás és támogatás iránti szükségéből erednek. Ez utóbbi rovatba sorozhatjuk kétségkívül, ha látjuk, hogy egy hetven éves aggastyán egy 65 évet élt ősz haju asszonyt menyasszonyaként vezet az oltár elé. Pedig, az ily anomaliáknak látszó esetek sokkal számosabban történnek, mintsem hinnők. A lefolyt 13 év alatt 14 ízben állott hetven évnél idősebb vőlegény a pap előtt és ezek közt volt három 71 éves, három 72, egy-egy 73 és 74 éves, három 77, két 79 és egy 84 éves. A menyasszonyok közül a legidősbik egy 75 éves hajadon volt, kit 77 éves legényállapotú vőlegény vezetett az oltár elé.

Ezer-ezer vőlegény közt koramultán (az 50-dik éven túl) nősült:

a zsidóknál	13
a katolikusoknál	33
az ágostaiaknál	35
a helvéteknél	36
a görögöknél	61

Ellenben 1000 menyasszony közt koramultával ment férjhez:

a görögöknél (egy eset sem fordul elő.)

a zsidóknál	2
az ágostaiaknál	4
a helvéteknél	11

¹⁾ A menyasszonyokat illetőleg be kell ismernünk, kívánatosnak mutatkozott volna az idején való férjhezmenetel fogalmát a 27-dik korévig kiterjeszteni. Itt azonban a physiologia áldozatul esett az alakszerűségnek, mert hogy a határt nem a 27-ik év után vontuk, leginkább csak azért történt, mivel a statisztikai kimutatásokat lehetőleg kerek számmal szeretik lezárni. Igaz, hogy ez épenséggel nem logikai ok, de tekintvén, hogy kívülünk hányan tesznek épen úgy, van reményünk, hogy e hiba nekünk sem fog komolyabban felrovatni, még pedig annál kevésbbé, mivel a 4-dik táblában közölt részletes és korévről korévre haladó házassulási adatokban kiki azon egyes korévet tűzheti ki statisztikai kutatásainak határvonalaíul, mely neki leginkább látszik megfelelőnek.

Figyelemreméltó, hogy legtöbb aggastyán vőlegény a görögök közt találtott, míg a zsidók és a katolikusok azok, kik legkevesebb ezen korszakban nősülőt mutattak fel.

Az eddig elmondottakban részleteikben ösmertettük a házassulók korviszonyait. Ezen részletek azonban oly sokfélék, hogy azokból egy magában befejezett, e g y gondolatban kifejezhető itéletet alig képezhetünk. Ugyanezt tapasztaltuk a lakosság korviszonyainak vizsgálásánál; ott is éreztük, hogy még akkor is, ha a lakosság korviszonyait nem is korévek, hanem nagyobb korosztályok szerint vesszük szemügyre, még ez uton is oly sokszámu és oly sokszinű képeket nyerünk, hogy azok összjelentőségéről itéletet nem alakíthatunk magunknak. Ez okból találtuk szükségesnek ¹⁾ a korra vonatkozó összes körülményeket egy közös nevezőre hozni, és a lakosság korviszonyainak jellemzésére egy átlag számot teremteni: az átlagkort, mely egyeben kívül még azon nagy előnyt is nyújtja, hogy a más városokkal való összehasonlítást könnyebbé teszi.

Ugyanezen érvek döntenek ez alkalommal is, midőn a házassulók korát szemügyre vesszük: itt is egy átlagkort kellend kiszámítanunk, melyhez aztán más országok vagy városok átlagkorát könnyen hasonlíthatjuk.

Különféle országban különféle a házassulók átlagos kora. E körülményre ugyan a természeti és égalji viszonyok is gyakorolnak nagy, de korántsem egyedül döntő befolyást. Így például daczára azon ténynek, hogy a déliebb országokban a nemi kifejlődés korát korábban érik el, mégis Anglia egyik olyan ország, melyben a házassulás legkorábban szokott megtörténni t. i. a férfiaknál átlag a 28-dik korévben, a nőknél két évvel előbb, míg ellenben Szardiniában a vőlegények átlagos nősülési kora egy évvel később esik, sőt az Angliánál szintén délfelebb eső Belgiumban átlag három évvel később szoktak nősülni a vőlegények. (L. W a p p ä u s : »Allgemeine Bevölkerungsstatistik« II. kötet, 285. lap).

Hazánk átlagos házassulási korának kiszámítását a 4-dik számú jegyzetben kísértök meg és ugyanott áttértünk a cislajthániai országok átlagos házassulási korának kiszámítására is; a mennyiben Magyarország népességének mozgalmáról csak az 1866-dik évig birunk adatokkal, nem alapíthatni a számítását a legujabb adatokra. A hivatolt számítások szerint hazánkban a férfiak átlag 29-dik évükben nősülnek, tehát $2\frac{1}{2}$ évvel jobbkor mint Cislajthániában. Még nagyobb a különbség a nőnemnél; míg t. i. (a palingam esketéseket is számítván) a magyar nők átlag $24\frac{1}{2}$ éves korukban jutnak a fejkötő alá, addig a Lajlhán túl csakis $27\frac{1}{2}$ éves korukban.

A mi mármost városunk lakosságának házassulási átlagkorát illeti, tudjuk, hogy az az életnek jóval későbbi szakára kellend esnie és az 5-dik számú jegyzet számítása szerint a fővárosban élő férfiak házassulási kora csakugyan a 32-dik évre, a nőké pedig a 27-dik évre esik.

Ezen számításokban a házassulók átlagkorát az illető korosztály közéjére tettük át, például a 26—30-dik évükben nősülő férfiakat átlag $27\frac{1}{2}$ éveseknek tekintettük. Ezen számítás azonban nem egészen szabatos, és Magyarországot illetőleg csak azért alkalmaztuk, mivel ott a házassulópárok korát korév szerint nem ismerjük, Pestre nézve pedig azért, hogy az országos eredménnyel egyértékűt a fővárosról is nyerjünk. Ezenfelül azonban a 4. és 5-dik számú táblán közöl-

¹⁾ L. a »Pest városa 1870-ben« című munka 28. és 33. lapjait.

jük a pesti, 1858-tól 1870-dik esketett párok korának korévenkénti kimutatását, és ez alapon számítván ki az átlagkort, úgy találjuk, hogy lakosságunk átlag **30.18**-dik évében szokott házasodni, még pedig a finem **32.58**-dik és a nőnem **27.98**-dik évében.

Nem szabad azonban felednünk, hogy úgy a fővárosi mint az országos átlagszámokban a másodizbeni házasságok is befoglalhatnak. A mi az egész ország lakosságát illeti, miután erre nézve a házasságok korának statisztikai feljegyzésénél nem vétetik tekintetbe vajjon az illetők nem özvegyek-e, az átlagkor kiszámításában nem tehetünk e tekintetben megkülönböztetést. Ámde igenis a főváros tekintetében. Itt pedig azt tapasztaljuk, hogy fővárosunk fiataljai átlag **31**-dik évük előtt, leányaink pedig **26—27** éves koruk előtt nem szoktak házasulni¹⁾. Ezen számok valóban meglepők, és fenhargon hirdetik azon rendkívüli nehézséget, melyek a fővárosban a családalapításra nézve fennállanak.

Miután eddigelé külön szemléltük, mily korban nőszülnek városunkban a vőlegények, milyenben megy férjhez a menyasszony, kell, hogy most egy lépéssel tovább menjünk, s hogy figyelmünket arra is kiterjesszük, mily viszonyban áll egymáshoz mindkét házasságkora a házasságalépés idejében. Mert világos, hogy habár a vőlegények péld. mind kivétel nélkül 25—30 éves korszakban nőszülnek is, ez mégis távol sem volna kedvező jelenségnek tekinthető, ha az általuk eljegyzett menyasszonyok mind a 40-ik éven túl volnának, és ismét fordítva. Ilyféle házassági esetek azért tekintendők kedvezőtlen jelenségnek, mivel ily korviszonyok mellett a házasság legfőbb céljai el nem érhetnek, sőt mint állítják, ily házasságok élendősége (vitalitas, eleterő) a rendes korviszonyokhoz képest jóval alább áll, és ezen gyengébb eleterő — állítólag — még a gyermekekre is átörökül. Oesterlen például egész határozottsággal állítja²⁾, hogy az anormal korviszonyú házasságban élő szülők rövidebb életűek, és hogy az ily házasságokból származó gyermekek vagy korán halnak el, vagy később scrophulosis- és tuberculosisnak esnek áldozatul. Ezen igen fontos állítás kimutatására Oesterlen azonban adatokat nem mutathat fel.

Mily korviszonyok körül csoportosulnak a pesti esketések, azt a 3-dik számú tábla az 1858—1870-dik és mindegyikéről külön, s az összesítésben az egész tizenhárom évi korszakról mutatja ki, külön-külön közölvén az egyes hitfelekezeti viszonyát.

Ezen adatoknak százalékos összehasonlítását a táblán közöljük, ahol azonban az igen csekély számban fellépő görög-keleti vallásúak számon kívül vannak hagyva, (de megjegyzendő, hogy az „egész lakosság“ című rovat összegeiben ezen hitfelekezeti is befoglalvák.) Ezen százalékos kimutatásaink azonban a 60 évesnél idősebb vőlegényekre és az 50 évesnél idősebb menyasszonyokra nem terjednek ki, minthogy azon magas korosztályokból már csak oly csekély anyag áll rendelkezésünkre, mely százalékszámításra nem alkalmas.

¹⁾ Az észlelt 21,447 esetben t. i. volt:

az első ízben nősülő férfiak átlagkora	31.10 év
» » férjhezmenő nők »	26.66 »
az ismétellen nősülő férfiak »	42.59 »
» » férjhezmenő nők »	37.26 »

²⁾ Oesterlen, »Medicinische Statistik«. Hasonlót állit Lugol is (»Recherches sur les scrophules«) I. idézve Dr. Reich: »Der Mensch und die Seele« című munkájában.

Száz 25 éven aluli völegény választott	18 éven aluli	18—20 éves	21—24 éves	25—30 éves	31—40 éves	41—50 éves	51—60 éves	60 éven felüli	összesen
a katolikusoknál	8.06	29.57	36.17	19.42	6.20	0.57	.	.	100.00
az ágostaiaknál	5.65	29.84	39.51	19.35	5.65	.	.	.	100.00
a helvéteknél	6.17	33.33	38.27	21.00	1.23	.	.	.	100.00
a zsidóknál	6.67	44.44	41.73	7.16	100.00
összesen	7.66	32.45	37.23	17.32	4.92	0.42	.	.	100.00
menyasszonyt									
száz 25—30 éves völeg.									
a katolikusoknál	3.86	16.24	27.94	34.46	15.55	1.89	0.06	.	100.00
az ágostaiaknál	3.66	19.75	29.62	34.39	12.10	0.48	.	.	100.00
a helvéteknél	3.25	21.24	29.79	31.56	12.99	1.17	.	.	100.00
a zsidóknál	2.87	37.09	42.56	15.73	1.74	.	.	.	100.00
összesen	3.62	21.12	31.20	30.37	12.28	1.37	0.04	.	100.00
száz 31—40 éves völeg.									
a katolikusoknál	1.43	7.30	16.19	32.95	35.27	6.53	0.29	0.04	100.00
az ágostaiaknál	2.48	8.59	21.57	33.01	28.43	5.72	0.20	.	100.00
a helvéteknél	2.76	11.04	23.11	35.17	24.48	3.10	0.34	.	100.00
a zsidóknál	2.01	25.97	37.78	25.50	7.91	0.71	0.12	.	100.00
összesen	1.65	9.63	19.15	32.23	31.34	5.70	0.27	0.03	100.00
száz 41—50 éves völeg.									
a katolikusoknál	0.69	2.85	10.36	20.47	40.25	22.80	2.46	0.12	100.00
az ágostaiaknál	.	5.00	14.29	25.00	36.43	16.43	2.86	.	100.00
a helvéteknél	.	6.17	13.58	16.05	33.33	24.70	6.17	.	100.00
a zsidóknál	.	4.64	19.87	36.42	29.14	9.93	.	.	100.00
összesen	0.56	3.32	11.62	21.77	38.78	21.40	2.45	0.10	100.00
száz 51—60 éves völeg.									
a katolikusoknál	.	0.93	6.33	10.31	32.32	35.84	12.87	1.40	100.00
az ágostaiaknál	.	.	9.30	11.63	37.21	39.53	2.33	.	100.00
a helvéteknél	.	.	.	24.00	32.00	36.00	8.00	.	100.00
a zsidóknál	.	7.89	7.89	15.80	39.47	18.42	10.53	.	100.00
összesen	.	0.80	4.80	9.60	19.20	37.60	23.20	4.80	100.00

Száz 18 éven aluli menyasszony választott:	25 éven aluli	25—30 éves	31—40 éves	41—50 éves	51—60 éves	60 éven felüli	összesen
a katolikusoknál	30.75	47.74	19.14	2.37	.	.	100.00
az ágostaiaknál	16.28	53.49	30.23	.	.	.	100.00
a helvéteknél	20.83	45.84	33.33	.	.	.	100.00
a zsidóknál	28.42	53.68	17.90	.	.	.	100.00
összesen	29.03	48.74	20.50	1.73	.	.	100.00
völegényt							
száz 18—20 éves menyasszony:							
a katolikusoknál	26.74	47.66	23.06	2.29	0.20	0.05	100.00
az ágostaiaknál	17.36	58.22	21.13	3.29	.	.	100.00
a helvéteknél	19.85	52.94	23.53	3.68	.	.	100.00
a zsidóknál	16.85	61.61	20.60	0.66	0.28	.	100.00
összesen	22.82	52.80	22.24	1.90	0.21	0.03	100.00
száz 21—24 éves menyasszony:							
a katolikusoknál	18.70	46.65	28.95	4.77	0.78	0.15	100.00
az ágostaiaknál	13.14	49.87	30.29	5.36	1.07	0.27	100.00
a helvéteknél	14.76	48.10	31.90	5.24	.	.	100.00
a zsidóknál	13.23	59.12	25.06	2.35	0.24	.	100.00
összesen	16.76	40.91	28.30	4.27	0.65	0.11	100.00
száz 25—30 éves menyasszony:							
a katolikusoknál	7.26	41.83	43.00	6.84	0.93	0.14	100.00
az ágostaiaknál	5.28	47.47	38.02	7.69	1.10	0.44	100.00
a helvéteknél	6.91	43.50	41.46	5.28	2.44	0.41	100.00
a zsidóknál	4.95	47.58	36.89	9.39	1.02	0.17	100.00
összesen	6.87	42.84	42.00	7.05	1.05	0.19	100.00
száz 31—40 éves menyasszony:							
a katolikusoknál	2.75	22.47	54.76	16.00	3.52	0.50	100.00
az ágostaiaknál	2.32	25.25	49.50	16.94	5.32	0.67	100.00
a helvéteknél	0.66	29.14	47.02	17.88	5.30	.	100.00
a zsidóknál	.	19.50	42.14	27.67	9.43	1.26	100.00
összesen	2.57	22.78	53.72	16.54	3.87	0.52	100.00

Száz 41—50 éves menyasz- szony választott:	25 éven aluli	25—30 éves	31—40 éves	41—50 éves	51—60 éves	60 éven felül	összesen
a katolikusoknál	0.93	10.13	37.54	33.56	14.22	3.62	100.00
az ágostaiaknál	.	4.06	40.54	31.08	22.97	1.85	100.00
a helvéteknél	.	8.89	20.00	44.44	20.00	6.67	100.00
a zsidóknál	.	.	18.75	46.87	21.58	.	100.00
ö s s z e s e n	0.81	9.50	36.52	54.09	15.26	3.82	100.00
v ö l e g é n y t							
száz 51—60 éves menyasszony:							
a katolikusoknál	.	2.45	12.80	29.27	37.80	17.68	100.00
az ágostaiaknál	.	.	16.67	66.66	16.67	.	100.00
a helvéteknél	.	.	11.11	55.56	22.22	11.11	100.00
a zsidóknál	.	.	14.29	.	57.14	28.57	100.00
ö s s z e s e n	.	2.44	12.80	29.28	37.80	17.68	100.00

Minthogy a fölállított különféle korosztályozásoknak egymáshoz való viszonyítása a kombinációk olyan nagy számát adná, melyeknek sem áttekintése nem lehetséges, sem pedig minden kombinációja érdeklél és így jogosultsággal nem bír, azon kell lenni, hogy ezen kombinációkat a lehető legszűkebb számra szorítsuk; céljainknak tökéletesen megfelelőnek tartjuk, ha csak két osztályt állítunk föl: normalis viszony és anormalis viszony.

Anormalisnak tekinthetjük mindazon házasságokat,

- 1) hol a menyasszony 17 éves, illetőleg még fiatalabb,
- 2) hol a menyasszony 30 évnél idősebb,
- 3) hol a vőlegény 40 évnél idősebb¹⁾.

Ha az előttünk kitárt 21,447 esketési eset korviszonyait ezen általunk fölállított osztályozás szempontjai szerint vizsgáljuk, úgy látjuk, hogy ezek közt volt:

¹⁾ Anormalnak mondható azon viszony is, ha két fél közt jelentékeny korkülömbőség létezik; az efféle házasságok azonban az imént említett osztályozás szerint szintén az anormal osztályba jutnak, mint ez az ide kapcsolt ábrából, melyben a normalis korviszonyok fehéren, az anormalisok feketén tűnnek föl, leginkább kivehető.

		17 éves és fiatalabb	18—20 éves	21—25 éves	26—30 éves	31—40 éves	40 év-nél idősebb
		m e n y a s s z o n y					
v ö l e g é n y	25 éven aluli	Nor-	má-	lis			
	25—30 éves	kor-	vi-	szonyú			
	31—40 éves	es-	ke-	tések.			
	41—50 éves						
	51—60 éves						
	60 év-nél idősebb						

Az ezen ábrán foglalt 36 kombináció közül tehát kilencz képezi a normal viszonyú és huszonhét az anormal viszonyú házasságokat.

normalis korviszonyú esketés 13945 azaz 65%,
 anormalis „ „ 7502 azaz 35%,
 tehát az összes esketéseknek két harmadrésze normalis korviszonyokat mutatott föl.

Ha azonban hitfelekezet szerint vesszük szemügyre ezen korviszonyokat, az ekkép napfényre jutó különbségek igen érdekes és tanulságos következtetésekre nyújtanak alkalmat. Mint már előbb volt alkalmunk megjegyezni, a zsidó és a görög nemegyesült vallásúak azok, kiknél — külön szólnán a menyasszony és külön a vőlegény koráról — leginkább találhatóak kellő idején való házasságra lépések, míg a katolikusoknál ily esketések legritkábban mutatkoztak. Ezen körülményekre okvetlenül rá kellend ösmernünk akkor is, ha mindkét házafél korának kombinációjára térünk át, csak hogy ez alkalommal sokkal nyomatékosabban szólnak a számok, mint előbb, midőn csak az egyik fél korát ismertük, és így még mindig előttünk állt azon eshetőség, hogy az egyik fél kedvező korviszonya a másiknak magasabb vagy igen fiatal kora által ellensúlyoztathatnék. Ha azonban mindkét félnek nem is annyira kora, mint inkább kölcsönös korviszonya a kedvezőtlennek — vagy mint elnevezzük anormalisnak — mutatkozik, ott már oly statisztikai jelenséggel állunk szemben, mely mély pillantást enged tennünk a családi életbe, oly jelenséggel, mely midőn — ha Oesterlen és Lugol igazat állítanak, — egészséget és életet, sőt a gyermekek életét is veszélyeztetni, joggal tekinthető társadalmi bajaink legkomolyabb, és legnagyobb figyelmet érdemlő egyikének.

Tizenhárom év tapasztalata pedig arról tesz tanuságot, hogy :

15821 katolikus esketés közt anormalis korviszonyú volt	6300	vagyis	34.48%
1467 ágostai „ „ „ „ „	500	„	34.08%
821 helvét „ „ „ „ „	265	„	32.28%
114 görög nemegyesült „ „ „ „ „	29	„	25.44%
3224 zsidó „ „ „ „ „	398	„	12.— ⁰ / ₁)

Hogy pedig Oesterlennek állítása legalább felerészben igaznak látszik, igaznak t. i. annyiban, a mennyiben az anormal korviszonyú házasságokban élő személyeknél az élet tartama rövidebbnek mondható, mint a normalisoké, ezt bár nem bizonyítja, de legalább némileg támogathatja a következő a pesti népszámlálási eredményből merített statisztikai összeállítás.

A valószínűség t. i. azt helyezné kilátásba, hogy a lakosság azon osztályainál, melyekben később szoktak házasságra lépni, több lesz az idősebb házaspárok száma, mint azoknál, hol az összekelés fiatalabb korban történik. Ha például

A porosz kimutatásokban három-féle kombinációt különböztetnek meg :

- 1) jókori, ha a férfi 45, a nő 30 évnél nem idősebb.
- 2) elkészt, ha ugyan ily koros férfiak mellett a nő 30—45 éves, vagy ha 45-60 éves férfi mellett a nő 30 évnél idősebb,
- 3) segélyzési házasságok, hová a legmagasabb életkorbeliek számíttatnak.

Ezen csoportosítás azonban azért nem elégit ki, mivel a korai házasságokat tökéletesen ignorálja, mit tudni, különösen a menyasszonyokat illetőleg, igen fontos.

¹) A zsidók kedvező korban házasulásáról Konek (i. h. 96. l.) következőt jegyez meg :

*A nagyobb megfontolás és óvakodás, mely az izraeliták minden vállalatát jellemzi, nyilván a házasságkötésben is egyik szerepívő momentum, úgy hogy könnyelműen kötött, vagy túlkorú házasságok igen ritkák.

tudnók, hogy jelenleg a helvét vallásuaknál a házasságra lépők 25 százaléka olyan személyekből áll, kiknél a menyasszony 30 évnél, a vőlegény 40 évnél idősebb, míg a katolikusoknál 40% házasodik ily korban, helyesen föltehetnők, hogy 10—20 évvel reá, egyenlő halandóság mellett, a katolikusok közt ismét több idősebb házaspárt találhatnánk, mint a helvéteknél.

Ha e helyett azt találnók, hogy mindkél hitfelekezetenél az idős házaspárok száma egyenlő, okvetlen föl kellene tennünk, hogy a katolikus pároknál időközben annnyival több halt el, a mennyivel 10—20 évvel ezelőtt túlsúlyban voltak, úgy, hogy az ellensúly helyreállítása a katolikus házaspárok gyengébb és a helvét párok erősebb életerejéről tenne tanuságot. Még kedvezőtlenebbnek kellene pedig tartanunk a katolikus párok halandóságát, ha azon későbbi időszakban, midőn az akkoráig életben maradt magas korú párok számát vizsgáljuk, talán nemcsak azt találnók, hogy azok száma a helvétek által utóéletetett, hanem épenséggel túl is haladtatott.

Miután már most tudjuk, hogy 1858-tól 1870-ig mily korviszonylatokban nősültek úgy a katolikus mint a helvét vagy egyéb vallású párok, és miután tudjuk, hogy a katolikusok közt mennyivel számosabban fordultak elő a magasabb korviszonyuak (pedig ezek képezik az anormal viszonyuak legfőbb alkatrészét), mint például a helvéteknél vagy a zsidóknál: annak kitudására, vajjon melyik hitfelekezetben él ma több magasabb korú házaspár, a városunkban élő különféle hitfelekezetű egyéneket egy bizonyos perczben össze kellene olvasni. Ki kellene szemelni ezek közül a házasságban élőket, és ezek közül ismét a magasabb kornak számát és arányát meghatározni.

Ez történt azon általános népszámlálás alkalmával, mely városunknak lakosságát az 1870-ik év első napján megolvasta.

Ezen előzmények után kellőleg megítélhetjük a következő népszámlálási adatok jelentőségét.

Az 1870-dik év első napján találtatott Pesten, az 50 évesnél idősebb helvétek közt 55.85% házasságban élő, de 50 évesnél idősebb katolikus közt csak 50.65%. (L. a 6-dik sz. jegyzetet.)

Még nagyobb különbséget tapasztalunk azonban a zsidóknál; ezeknél t. i. az 50 éven felüliek közt 65.65% házasságban élő egyén találtatott. (L. a 6-dik számú jegyzetet.)

Midőn tehát 1858-tól 1870-ig folyvást több volt a magasabb korban házasulók száma a katolikusoknál, az 1870-ben életben levő házaspárok közt mégis sokkal kevesebb érte el 50-dik évét, mint a helvéteknél vagy a zsidóknál, kell, hogy föltegyük, miszerint időközben a katolikus párok közt nagyobb volt a halandóság mintsem a helvét vagy a zsidó párok közt, ha csak azt nem akarnók föltenni, hogy a magasabb korosztályú házasok túlsúlya arra vezetendő vissza, miszerint a városokba bevándorlók közt az akatholikusok túlnyomók, és hogy épen ezen bevándorlók közt sok szokott lenni a házassfél.

De miután ez leginkább a zsidókról állana, kiknek száma leggyorsabban szaporodott, és kik közt csakugyan a legtöbb idős házaselet találtunk, ezen ellenvetést megczáfolja azon tény, hogy már 1857-ben is ép ilyen viszony mutatkozott a zsidó és a katolikus lakosság korviszonya közt, pedig tudjuk, hogy az

előbbeni években városunk zsidó lakossága nem szaporodott oly gyorsan mint az utolsó tizedben¹⁾.

Az 1857-diki népszámlálás t. i. következő tényeket mutatott föl:

az 50 évesnél idősebb katolikusok közt volt házas 49.61%

az 50 „ „ „ zsidók „ „ „ 61.55%

Az egyes hitfelekezetek élendőségét még helyesebben tüntethetné föl a magasabb korosztályok közt található özvegyek száma. Már itt t. i. azon ellenvetés is sokat veszít erejéből, mintha a magasabb korú bevándorlók okozhatnák a magasabb korú özvegyek túlsúlyát, miután ezek száma leginkább a halandóság nagyobb vagy kisebb fokától függ. A hatodik jegyzetben közölt adatok szerint volt pedig az 50 évesnél idősebb egyének közül mindkét nembeli özvegy:

	1857-ben	1870-ben
a katolikusoknál	40%	30%
a helvéteknél	40%	32%
az ágostaiaknál	34%	31%
a görögöknél	35%	34%
a zsidóknál	15%	27%

Ezen számokból annyi látszik kitünni, hogy a protestáns vallásuak életereje valamivel jobban áll, mint a katolikusoké, a zsidóké pedig még jobban (a görög vallásuaknál mutatkozó ingadozás alighanem az észlelhető esetek csekélységére vezethető vissza). Vajjon ez csakugyan a normalis korviszonyú házasságnak befolyása, azt nem mernők állítani. Az élettartam oly sokféle és oly bonyodalmas tényezők befolyásától függ, hogy ezek közül egyik-másikat kihasítani és annak tulajdonítani az élettartam hosszúságát nem lehet. De azért mégis tény, hogy lakosságunk azon osztálya, melynél a normalis korviszonyú házasságok legsűrűbbek, egyuttal leghosszabb élettartamnak örvendenek is, míg azok, melyeknél az anormal viszony legsűrűbb, legrövidebbnek, és így aligha kételkedhetünk azon, hogy ezen körülményben az élettartam hosszúságára befolyást gyakorló tényezők egyikével, még pedig talán nem a legjelentéktelenebbikével állunk szemben.

J e g y z e t e k.

Első jegyzet (a 21. számú laphoz).

1851.

Forrás: »Tafeln zur Statistik der österreichischen Monarchie« neue Folge. I. Band:

	összes lakosság	közülök	özvegy	összes esketés		
				protogam	palingam	
Magyarország	7659151	455499		95910	67262	28648
Erdély	2061910	126024		20586	14306	6280
Dalmátia	402646	28011		4020	3389	631

1857.

Forrás: »Tafeln zur Statistik der österreichischen Monarchie« neue Folge. III. Band.

	összes lakosság	közülök	özvegy	összes esketés		
				protogam	palingam	
Magyarország	8054471	488176		61081	35200	25881
Erdély	2178704	133779		16680	10416	6264
Dalmátia	415618	29051		3324	2930	394

1) A szaporodás tett 1841-től 1850-ig évenként átlag 5.5 %

1850 » 1860 » » » 3.9 %

1860 » 1870 » » » 8.0 %

	összes lakosság	közülök özvegy	összes esketés	közülök	
				protogam	palingam
Alsó-Ausztria	1369699	85320	10410	7513	2897
Felső-Ausztria	688294	39814	3686	2559	1127
Salzburg	140197	7173	612	439	173
Stiria	1010076	47630	5743	3935	1808
Karinthia	324325	15388	1316	1014	302
Krajna	467441	27241	2470	1822	648
Tengermellék	507931	34239	3444	2665	779
Tirol és Vorarlberg	865553	52904	4161	3365	796
Csehország	4778693	268515	28199	21745	6454
Morvaország	1878029	112338	11231	8018	3213
Szilézia	462051	26959	2484	1701	783
Galicia	4632866	267848	34772	18713	16059
Bukovina	447095	19739	3371	2414	957

1870.

Forrás: »Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik.« XVII. Wien, 1870.

	összes lakosság	közülök özvegy	összes esketés	közülök	
				protogam	palingam
Alsó-Ausztria	1952251	109978	16704	13118	3586
Felső-Ausztria	731541	39066	4976	3796	1180
Salzburg	151410	7293	880	704	176
Stiria	1131309	51031	7713	5914	1799
Karinthia	336400	15276	1569	1308	261
Krajna	463273	26099	3617	2961	656
Tengermellék	583535	47851	5663	4627	1036
Tirol és Vorarlberg	878524	53020	5846	4827	1019
Csehország	5105682	286499	45431	36281	9150
Morvaország	2011406	117246	21191	16331	4859
Szilézia	511581	26466	5250	4059	1191
Galicia	5416742	255190	53532	38070	15462
Bukovina	511964	25240	6646	4849	1797

Második jegyzet (a 21. számú laphoz).

Forrás »Statistisches Jahrbuch der österreichischen Monarchie« 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870.

	összes lakosság	halálesetek	esketések száma	és pedig	
				protogam	palingam
1862	21740912	633327	190453	148112	42341
1863	31974236	649868	185047	142941	42106
1864	22194189	663415	182117	141064	41053
1865 (Velence nélkül)	19750318	598863	153492	117010	36482
1866	19692487	804338	128051	93021	35030
1867	19838970	580055	191661	137803	53858
1868	20026554	571558	182940	140141	42799
1869	20217531	583995	208787	164018	44769

Harmadik jegyzet (a 28. számú laphoz) A magyarhoni adatok: a »Tafeln zur Statistik der österreichischen Monarchie« Neue Folge 5-dik kötetéből, az alsó-ausztriaiak és csehországiak a »Statistisches Jahrbuch«-ból, a bécsiek a »Statistik der Stadt Wien« (Bécs, 1857), a prágaiak a »Statistik der königl. Hauptstadt Prag« (Prága, 1871) című munkából vannak merítve. Az abszolút számok a következők:

a) v ö l e g é n y e k

	20 éven	25—30	31—40	41—50	51—60	60 éven	összesen
	alól	éves	éves	éves	éves	felüli	
Magyarországban, 1851—1856 (átlag)	37959	24773	15482	6396	2778	914	88302
Pesten 1858—1872 (összesen)	2491	8535	7885	1962	539	125	21447
Alsó-Ausztriában 1870	977	2548	3529	1232	465	170	8921
Bécsben 1870	143	1287	1995	619	203	70	4317
Csehországban 1869	8294	22439	12286	3556	1778	858	49211
Prágában 1869	170	905	554	148	70	41	1888

b) menyasszonyok:

	21 éven aluli	21—24 éves	25—30 éves	31—40 éves	41—50 éves	50 éven felül	összesen
Magyarországon 1851—1865 (átlag)	34886	22435	15559	9761	4232	1489	88302
Pesten 1858—1870 (összesen)	9067	5341	6026	4604	1219	180	21447
Alsó-Ausztriában 1856	402	1672	3303	2504	834	206	8921
Bécsben 1856	256	687	1405	1499	409	61	4317
Csehországban 1869	5558	14629	17134	8753	2505	632	49211
Prágában	202	432	667	438	112	37	1888

Negyedik jegyzet (a 33. számú laphoz). Az átlagos házassági kor kiszámításánál, azt az 1851—1865-ös évek tapasztalataira fektetve, a következő eredményre jutunk:

Átlagos házassági kor.

A) Vőlegények után:					B) Menyasszonyok után:						
korosztály	átlagkor (a)	Magyarországon		ausztriai örökös tartományokban		korosztály	átlagkor (a)	Magyarországon		ausztriai örökös tartományokban	
		Létsz. (b)	szorzat (a×b)	Létsz. (b)	szorzat (a×b)			Létsz. (b)	szorzat (a×b)		
—24	22	37959	835098	30882	679404	—20	18	34886	627948	23886	429948
25—30	27.5	24773	681257	46864	1286760	21—24	22.5	22435	504787	36893	831092
31—40	35	15482	541870	45884	1605940	25—30	27	15559	420093	44873	1211571
41—50	45	6396	287820	15061	677745	31—40	35	9701	339535	30036	1051260
51—60	55	2778	152790	6215	341825	41—50	45	4232	190440	9145	411525
60 év. id.	63	919	57582	2197	138411	50 év. id.	55	1489	81895	2270	124850
összesen	—	88302	2556417	147103	4730085	összesen	—	88302	2164786	147103	4060246
Tehát átlagkor		28.95		32.15		Tehát átlagkor		24.51		27.60	

Ötödik jegyzet (a 33. számú laphoz):

A pesti házaspárok átlagkorát ime kiszámítjuk:

A) Vőlegények után:				B) Menyasszonyok után:			
korosztály	átlagkor (a)	Létszám szorzat		korosztály	átlagkor (a)	Létszám szorzat	
		(b)	(a×b)			(b)	(a×b)
—24	22	2401	52822	—20	18	4047	72846
25—30	27.5	8535	234712	21—24	22.5	5336	120060
31—40	35	7885	275975	25—30	27	6051	163377
41—50	45	1962	88290	31—40	35	4600	161000
51—60	55	539	29645	41—50	45	1232	56440
60 éven felül	63	125	4500	50 éven felül	55	181	9955
összesen	—	21447	685944	összesen	—	21447	573678
Tehát átlagkor			31.98	Tehát átlagkor			26.75

Hatodik jegyzet (a 38. sz. laphoz). Ime az illető alapszámok:

	1857			1870				
	lét-szám	összegy		lét-szám	hajadon		összegy	
		létsz.	%		létsz.	%	létsz.	%
katholikus	9033	3597	39.87	13303	6738	50.65	5154	38.74
ágostai	740	252	31.05	1146	640	55.85	360	31.41
helvét	349	136	39.65	883	479	51.24	283	32.05
protestáns együtt	1083	388	35.84	2029	1119	53.18	643	31.68
görög	166	57	34.84	182	89	48.90	61	33.52
zsidó	1915	599	31.12	3782	2483	65.65	1033	27.31

3. sz. tábla.

Az 1858-tól 1870-ig Pesten

Altersverhältnisse der vom Jahre 1858

Év — Jahr	Meny- asszony kora Alter der Braut	K a t h o l i k u s <i>Katholiken</i>						Ágostai vallásu <i>Lutheraner</i>						Helvét vall. <i>Calviner</i>				
		v ö l e g ; é n y k o r a																
		bis 24-ig	25—30	31—40	41—50	51—60	üb. 60 felül	összes Zusamm.	bis 24-ig	25—30	31—40	41—50	51—60	üb. 60 felül	összes Zusamm.	bis 24-ig	25—30	31—40
1858	bis 17-ig 18—20 21—24 25—30 31—40 41—50 51—60 über 60 felül	3 20 22 11 5 . . 61	12 51 82 93 61 5 . 304	8 34 65 122 119 19 . 367	1 2 13 21 36 13 2 88	1 1 3 4 7 11 1 27	24 108 185 251 228 48 3 847	1 6 7 8 4 1 . 4	2 11 12 12 1 3 . 25	3 2 11 2 1 . . 39	1 1 . 2 . . . 6	1 . . 1 2	1 10 21 23 17 4 . 76	1 2 1 4 6 1 . 4	1 4 4 6 1 . . 16	1 1 2 2 4 . . 11	1 1 2 2 3 . . 8	1 1 2 2 3 . . 8
1859	bis 17-ig 18—20 21—24 25—30 31—40 41—50 51—60 über 60 felül	4 15 29 16 1 . . 68	15 42 68 91 32 2 1 251	6 21 52 111 98 23 2 320	1 1 3 13 30 16 2 67	1 1 1 1 6 4 1 16	26 82 153 237 172 46 9 726	1 2 4 1 1 . . 8	5 5 10 15 7 3 . 25	1 2 6 12 5 3 . 34	1 2 5 1 1 . . 8	1 . . 1 . 4 . 5	2 14 14 30 13 7 . 80	1 1 1 5 2 . . 3	1 2 2 5 . . . 9	1 1 2 2 . . . 4	1 1 1 2 . . . 4	1 1 1 1 . . . 4
1860	bis 17-ig 18—20 21—24 25—30 31—40 41—50 51—60 über 60 felül	5 33 32 21 4 . . 95	14 48 73 109 47 2 . 293	8 31 68 180 150 20 . 405	1 5 12 18 29 19 2 85	1 1 1 1 3 1 5 22	27 117 189 278 233 56 8 902	4 5 10 14 1 . . 7	5 5 10 6 11 7 . 33	3 5 14 6 11 1 . 36	1 1 1 1 1 . . 2	1 1 1 1 1 . . 2	9 14 31 18 14 1 . 82	1 1 1 5 3 . . 2	1 1 4 4 3 . . 12	1 1 4 6 3 . . 15	1 1 1 1 . . . 2	1 1 1 1 . . . 2
1861	bis 17-ig 18—20 21—24 25—30 31—40 41—50 51—60 über 60 felül	12 41 69 27 6 . . 155	14 66 119 111 48 2 . 360	7 30 75 167 176 28 1 479	1 6 16 15 4 24 1 106	1 1 1 1 8 4 2 18	28 149 280 324 282 61 5 1123	1 6 1 1 1 1 . 10	5 7 4 11 8 1 . 36	1 2 8 7 4 3 . 28	1 2 2 2 1 4 . 9	1 . 1 5	7 15 16 21 20 9 . 88	1 3 1 1 3 . . 5	1 3 8 6 3 . . 21	1 2 3 4 9 1 1 . 19	1 2 2 1 9 1 . 4	1 1 1 1 . . . 2
1862	bis 17-ig 18—20 21—24 25—30 31—40 41—50 51—60 über 60 felül	12 39 56 13 5 1 . 125	15 56 119 133 52 3 1 379	7 46 79 156 182 32 1 502	1 4 11 24 10 9 2 111	1 1 1 1 4 1 1 25	35 145 266 327 285 73 4 1149	1 4 3 3 1 . . 12	2 8 9 11 7 7 . 37	1 2 5 8 10 2 . 28	1 . 1 2 1 1 . 4	1 . 1 1 3 . . 4	3 14 19 25 21 3 . 85	1 2 2 5 1 . . 4	1 4 3 4 4 1 . 14	1 3 2 9 2 4 1 17	1 3 2 1 4 1 . 10	1 1 1 1 . . . 2
1863	bis 17-ig 18—20 21—24 25—30 31—40 41—50 51—60 über 60 felül	16 87 57 24 11 1 . 146	18 61 95 101 50 7 . 332	6 24 64 153 148 17 1 418	1 7 4 22 47 17 2 98	1 2 1 5 5 2 1 23	40 132 224 305 261 49 7 1022	1 3 3 1 1 . . 7	2 15 12 18 14 5 2 48	2 2 8 14 1 4 . 30	1 2 3 1 1 2 . 10	1 . . 1 3 1 . 4	2 20 26 34 13 4 . 100	1 2 1 1 1 . . 4	1 7 7 9 4 . . 21	1 4 2 4 4 5 . 14	1 2 2 2 1 . . 5	1 2 2 2 1 . . 3
1864	bis 17-ig 18—20 21—24 25—30 31—40 41—50 51—60 über 60 felül	8 44 36 12 6 2 . 109	7 45 99 117 48 12 . 328	6 29 65 132 87 24 1 392	2 13 19 21 37 25 11 104	1 1 2 3 6 3 4 25	23 124 213 288 235 75 13 972	1 2 1 1 7 . . 4	1 5 8 13 12 5 . 26	2 6 8 13 5 2 . 46	1 2 2 5 1 2 . 14	1 . . 1 1 . . 1	4 11 17 27 25 7 . 91	1 2 5 2 2 . . 7	1 4 4 4 4 2 . 12	1 3 4 8 4 2 . 22	1 2 2 2 1 . . 5	1 1 2 2 1 . . 5

Tabelle Nr. 3.

esketett párok korviszonyai.

bis 1870 in Pest getrauten Paare.

Görög nem egyesült Griechisch n. u.						Zsidó Juden					Összesen Zusammen					
Alter des Bräutigams																
üb. 60 feletlül	összes Zusamm.	bis 24-ig	25—30	31—40	41—50	51—60	üb. 60 feletlül	összes Zusamm.	bis 24-ig	25—30	31—40	41—50	51—60	üb. 60 feletlül	összes Zusamm.	
2	2						2	1							30	
3	3						3	3							162	
4	4						4	4							264	
5	5						5	5							315	
6	6						6	6							258	
7	7						7	7							52	
8	8						8	8							3	
9	9						9	9							1084	
10	10						10	10								
11	11						11	11								
12	12						12	12								
13	13						13	13								
14	14						14	14								
15	15						15	15								
16	16						16	16								
17	17						17	17								
18	18						18	18								
19	19						19	19								
20	20						20	20								
21	21						21	21								
22	22						22	22								
23	23						23	23								
24	24						24	24								
25	25						25	25								
26	26						26	26								
27	27						27	27								
28	28						28	28								
29	29						29	29								
30	30						30	30								
31	31						31	31								
32	32						32	32								
33	33						33	33								
34	34						34	34								
35	35						35	35								
36	36						36	36								
37	37						37	37								
38	38						38	38								
39	39						39	39								
40	40						40	40								
41	41						41	41								
42	42						42	42								
43	43						43	43								
44	44						44	44								
45	45						45	45								
46	46						46	46								
47	47						47	47								
48	48						48	48								
49	49						49	49								
50	50						50	50								
51	51						51	51								
52	52						52	52								
53	53						53	53								
54	54						54	54								
55	55						55	55								
56	56						56	56								
57	57						57	57								
58	58						58	58								
59	59						59	59								
60	60						60	60								
61	61						61	61								
62	62						62	62								
63	63						63	63								
64	64						64	64								
65	65						65	65								
66	66						66	66								
67	67						67	67								
68	68						68	68								
69	69						69	69								
70	70						70	70								
71	71						71	71								
72	72						72	72								
73	73						73	73								
74	74						74	74								
75	75						75	75								
76	76						76	76								
77	77						77	77								
78	78						78	78								
79	79						79	79								
80	80						80	80								
81	81						81	81								
82	82						82	82								
83	83						83	83								
84	84						84	84								
85	85						85	85								
86	86						86	86								
87	87						87	87								
88	88						88	88								
89	89						89	89								
90	90						90	90								
91	91						91	91								
92	92						92	92								
93	93						93	93								
94	94						94	94								
95	95						95	95								
96	96						96	96								
97	97						97	97								
98	98						98	98								
99	99						99	99								
100	100						100	100								

3. sz. tábla. (Vége.)

Év - Jahr	Meny- asszony kora Alter der Braut	K a t h o l i k u s <i>Katholiken</i>						A g o s t a i v a l l a s u <i>Lutheraner</i>						H e l v é t v a l l . <i>Calviner</i>						
		v ő l e g é n y k o r a																		
		bis 24-ig	25-30	31-40	41-50	51-60	üb.60 felül	összes zusamm.	bis 24-ig	25-30	31-40	41-50	51-60	üb.60 felül	összes zusamm.	bis 25-ig	25-30	31-40	41-50	51-60
1865	bis 17-ig	12	9	8	1	.	30	1	1	2	.	.	.	4	1	.	1	.	.	
	18-20	32	60	22	1	.	115	3	5	3	1	.	12	1	4	5	5	.	.	
	21-24	52	100	70	12	.	236	4	12	5	2	.	28	4	9	10	.	.		
	25-30	26	145	145	23	3	312	1	16	5	3	1	23	1	4	3	.	.		
	31-40	5	47	160	62	11	285	1	8	12	3	.	24	.	8	3	1	.		
	41-50	2	9	26	23	9	76	.	.	2	.	.	4	.	.	1	.	.		
	51-60	.	.	2	5	2	10	
über 60 felül	.	.	1	.	.	1		
		129	370	434	132	27	4	1096	10	42	29	11	1	1	94	7	21	23	2	2
1866	bis 17-ig	8	16	1	1	.	26	.	1	1	.	.	.	2	.	2	1	.	.	
	18-20	34	59	31	2	.	126	2	11	4	.	.	17	.	6	1	.	.		
	21-24	30	112	63	17	1	229	5	2	7	1	.	19	.	3	7	1	.		
	25-30	23	109	115	21	6	277	2	15	8	2	1	23	2	6	3	1	1		
	31-40	9	44	136	47	10	250	2	7	10	1	.	20	.	3	3	.	.		
	41-50	1	3	23	18	7	61	.	1	1	3	2	7	.	1	1	2	.		
	51-60	.	1	.	4	6	15	.	.	.	1	.	1		
über 60 felül	1	1		
		105	344	374	110	31	15	979	9	37	31	8	3	88	2	18	16	7	2	
1867	bis 17-ig	14	14	7	1	.	36	.	1	1	1	1	.	.		
	18-20	42	59	25	2	.	128	.	7	2	.	.	9	6	6	2	.	.		
	21-24	48	133	92	18	.	292	3	16	9	2	1	31	1	13	2	.	.		
	25-30	23	140	147	24	7	341	.	22	22	4	.	48	8	6	6	1	.		
	31-40	9	67	159	38	11	234	.	2	8	5	2	17	.	5	6	2	.		
	41-50	1	12	35	29	26	106	.	1	2	4	1	8	.	1	1	1	.		
	51-60	.	.	1	2	4	11	.	.	1	2	.	3		
über 60 felül	1	1			
		137	425	466	114	49	8	1199	3	49	44	17	4	117	11	31	17	4	1	
1868	bis 17-ig	16	22	7	3	.	48	1	1	2	.	.	.	4	.	.	1	.		
	18-20	46	120	41	4	.	211	3	7	3	1	.	14	5	4	3	1	.		
	21-24	76	175	85	15	1	352	6	35	5	3	.	49	2	18	14	2	.		
	25-30	46	263	200	36	2	547	3	27	20	3	.	53	2	9	22	2	.		
	31-40	13	108	240	68	17	451	.	8	19	9	1	31	.	7	10	5	1		
	41-50	1	16	51	44	21	134	.	.	4	2	.	7	.	1	.	2	1		
	51-60	.	.	1	5	10	18	1	.		
über 60 felül			
		198	704	625	175	51	12	1765	13	78	47	18	1	158	9	39	50	13	2	
1869	bis 17-ig	14	26	9	.	.	49	2	6	2	.	.	.	10	.	8	.	.		
	18-20	49	119	49	5	.	222	5	24	4	1	.	34	3	11	7	.	.		
	21-24	65	215	95	12	3	391	6	42	13	2	1	64	7	15	7	.	.		
	25-30	46	300	227	45	2	621	6	32	28	5	1	72	1	30	12	1	2		
	31-40	10	134	261	88	22	517	2	15	24	8	9	63	.	10	6	4	.		
	41-50	.	19	60	37	16	140	.	.	5	1	3	9	.	1	2	1	.		
	51-60	.	.	5	4	5	18	1	.		
über 60 felül	.	.	2	1	1	4			
		184	813	708	192	49	16	1962	21	119	76	17	7	242	11	69	33	8	3	
1870	bis 17-ig	19	40	14	.	.	73	1	2	.	.		
	18-20	92	148	62	.	.	307	4	19	5	1	.	29	1	20	2	.			
	21-24	70	217	130	15	12	447	8	24	14	2	1	49	5	11	11	1	.		
	25-30	55	270	223	41	6	600	4	23	18	4	.	49	5	14	19	4	2		
	31-40	23	157	215	67	20	484	.	7	18	6	1	33	1	9	14	1	.		
	41-50	1	17	41	69	16	147	.	.	1	2	1	4	.	1	1	4	2		
	51-60	.	1	4	4	16	21	.	.	.	1	.	2	.	.	.	1	2		
über 60 felül	1			
		260	850	694	201	64	11	2080	16	73	56	16	4	166	12	56	49	13	8	
Ö S S Z E -																				
R e c a p i -																				
1858-1870	bis 17-ig	152	215	108	10	.	483	7	29	19	.	.	41	5	11	8	.	.		
	18-20	522	872	515	48	4	1962	37	124	45	7	.	219	27	72	32	5	.		
	21-24	631	1555	1084	158	27	3460	49	186	113	20	4	373	31	101	67	11	.		
	25-30	353	1968	2011	325	49	4713	24	216	173	35	5	457	17	107	102	13	6		
	31-40	105	1013	2077	633	138	3984	7	76	149	51	16	2	301	1	44	71	27	8	
	41-50	11	127	374	363	149	1063	.	3	30	23	17	1	74	4	4	9	20	9	
	51-60	.	3	15	44	54	142	.	.	1	4	1	.	6	.	1	5	2		
über 60 felül	.	.	.	2	6	4	2			
		1772	5753	6184	1583	427	102	15821	124	628	524	140	43	8	1467	81	339	290	81	25

Tabelle Nr. 3. (Schluss.)

Görög nem egyesült Griechisch n. u.						Z s i d ó Juden						Ö s s z e s e n Zusammen					
Alter des Bräutigams																	
üb. 60 felül	összes zusamm.	bis 24-ig	25--30	31--40	41--50	51--60	üb. 60 felül	összes zusamm.	bis 24-ig	25--30	31--40	41--50	51--60	üb. 60 felül	összes zusamm.		
2	2								8	4					43		
11	11								17	51	13				219		
24	24								22	45	25				378		
9	9		1						2	17	19				421		
7	7		1	1					2	4	3	2			928		
2	2				1				1	1	1				85		
						1			1						10		
									1						2		
55	55	2	1	1	1			5	44	121	61	8	2		1486		
									6	6	2				45		
7	7		1	2				3	6	61	11				232		
11	11		2					3	15	46	23	1			338		
15	15	1						1	2	22	17	7			369		
6	6		1		1			3	2	1	5	4	1		290		
5	5										1	1			76		
															16		
															1		
45	45	1	4	2	1	2		10	29	136	59	17	3	1	1367		
									2	12	8	3			45		
14	14	1	1					2	8	55	13				235		
16	16				1			2	7	70	25	3	1		448		
17	17			1				1	2	31	10	7			458		
14	14			1				1	2	5	3	6			330		
2	2											2	1		120		
															15		
															1		
1	65	2	1	2	1			6	22	165	54	19	4	1	1652		
									1	2	6	1			63		
13	13	1	1					3	20	66	25				353		
36	36		1	3				4	13	73	26	3	1		557		
35	35		1					2	6	29	22	5			700		
21	21			1				1		3	5	3			518		
4	4										1	1			151		
1	1														20		
113	113	2	3	6				11	41	177	81	13	1	2	2362		
									1	2	8	3			76		
3	3		1					1	2	8	3				415		
21	21	3	2					5	21	84	24		1		642		
29	29	1	2	1				4	18	81	19	5			788		
46	46		3		1			5	4	20	20				607		
20	20									5	8	2	2		162		
6	6				1			1				5	1		20		
1	1														1		
3	127		5	8	2	1		16	48	219	84	12	4		2714		
									2	4	11	4			97		
25	25	1	1	2				4	18	81	19	1	1		485		
24	24			2				2	20	93	33	2			674		
44	44		1		1			2	3	26	23	8	1		761		
27	27									9	3	5	2		569		
8	8											3			163		
3	3		1					1					1		27		
															1		
138	138	1	3	6		1		11	45	114	93	19	5		2771		

S I T E S.

tulation.

24	2	2	3					7	27	51	17				95	193	302	117	10			652
196	11	14	10					36	180	658	230				1068	777	1740	822	68	7	1	3415
210	4	14	9	3	1			31	169	755	320	30	3		1277	884	2611	1593	222	35	6	5351
1	210	2	8	13		2	1	26	29	270	216	55	6	1	586	425	2578	2515	428	68	12	6026
	151		2	4	2	1				31	67	44	15	2	159	111	1166	2368	757	178	24	4604
3	5		1	1	1	2		5			6	15	7	4	32	11	335	420	422	184	47	1219
1	9																3	18	53	61	29	164
																		2	2	6	6	16
5	821	19	41	40	7	6	1	114	405	1814	847	151	38	9	3224	2401	8535	7885	1962	539	125	21447

A völégény kora	A menyasszony kora — Alter der Braut																						
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	31-40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	41-50	
18
19
20	.	1	2
21	.	1	2	.	.	1	.	1	.	.	.	5
22	.	2	4
23	.	8	2	3	1	1	2	3	2	.	.	26	1	1	1
24	.	15	15	13	9	11	3	7	.	.	.	81	3	.	.	1	1	1	.	.	1	.	7
18-24	27	19	16	13	16	6	11	2	4	4	118	4	2	.	1	1	1	.	.	1	.	10	
25	18	20	13	11	8	4	9	7	1	2	93	1	3	3	.	2	1	.	.	1	.	11	
26	16	27	18	14	6	11	12	7	8	5	119	3	9	7	4	3	3	1	.	.	1	1	33
27	39	33	20	21	15	8	12	5	5	2	160	2	1	2	2	1	2	.	.	1	.	10	
28	42	42	28	22	13	19	9	11	10	6	202	3	3	2	1	2	.	.	1	1	.	13	
29	27	39	36	32	16	14	13	10	7	7	201	3	12	3	5	4	2	2	.	.	1	1	32
30	42	45	32	29	32	33	17	15	11	17	273	4	4	2	1	2	3	.	.	1	1	18	
25-30	184	206	147	129	90	89	72	55	37	39	1018	16	32	19	13	14	11	5	1	4	2	117	
31	66	45	32	31	27	31	18	18	6	11	295	12	6	8	6	.	3	.	.	1	.	36	
32	54	55	46	43	29	26	19	15	14	16	317	13	9	9	5	1	2	1	.	2	1	3	48
33	43	50	51	51	34	22	22	21	11	15	320	3	10	8	4	3	3	2	.	1	1	1	36
34	32	53	33	31	42	27	22	18	17	17	292	10	15	2	2	6	1	1	1	.	.	.	36
35	28	40	31	30	32	12	21	22	17	9	242	14	7	5	2	9	4	1	3	3	.	42	
36	31	37	34	32	21	35	14	14	11	14	250	13	10	7	6	6	1	1	2	2	1	45	
37	23	27	30	23	28	21	28	24	11	11	226	8	10	6	5	6	3	5	3	1	2	4	4
38	16	14	21	17	22	22	15	29	21	13	130	8	10	8	3	5	3	1	2	.	2	4	4
39	22	20	18	19	10	14	9	14	14	13	157	8	9	3	15	5	6	3	4	2	1	5	5
40	17	25	17	9	25	22	15	19	16	17	182	6	13	5	6	4	4	3	4	3	3	51	
31-40	339	366	313	286	270	246	183	194	133	130	2471	95	99	61	54	45	30	18	22	13	13	450	
41	10	12	13	16	17	16	14	9	6	8	121	5	8	8	5	6	6	3	2	2	.	45	
42	14	12	11	16	10	16	14	9	11	14	127	8	12	5	8	6	1	2	1	3	.	46	
43	10	7	11	11	9	6	7	10	9	4	84	5	7	5	9	7	2	3	2	2	1	43	
44	9	5	16	9	11	8	6	8	11	13	90	6	6	4	5	5	2	4	1	1	1	34	
45	3	13	3	6	6	7	11	11	4	11	75	5	9	8	6	11	4	2	7	1	2	55	
46	6	7	6	12	6	6	6	8	5	7	69	9	7	5	6	6	5	2	6	1	.	47	
47	3	6	1	6	9	5	4	5	6	5	50	3	7	7	6	6	1	3	.	6	3	49	
48	6	5	3	7	7	3	2	3	5	4	45	7	7	3	7	9	9	.	7	2	1	52	
49	2	9	5	3	6	8	4	4	4	5	50	2	6	2	2	3	1	5	4	4	3	33	
50	5	4	3	.	4	4	9	7	.	3	44	1	1	4	.	5	4	4	2	1	2	24	
41-50	68	80	72	86	85	79	77	71	61	79	761	51	70	51	54	64	35	28	31	23	13	420	
51	2	3	2	3	2	3	.	4	3	6	28	2	3	4	3	3	2	2	2	3	1	25	
52	3	1	2	5	2	2	4	3	4	5	31	2	4	3	3	4	2	1	3	4	2	28	
53	1	2	.	1	2	4	2	2	2	5	21	5	.	2	1	1	3	4	3	1	1	20	
54	2	.	2	1	2	6	6	5	3	1	28	.	2	1	5	1	2	3	4	2	1	21	
55	2	4	2	4	2	2	2	1	1	5	25	2	3	2	1	3	2	.	5	.	3	21	
56	2	1	1	1	.	2	2	.	2	2	13	2	3	3	1	2	1	2	1	.	1	16	
57	.	.	1	.	1	1	1	1	.	.	5	1	4	2	1	2	5	1	1	.	.	17	
58	.	1	1	.	.	1	.	3	.	1	7	.	3	.	3	2	1	1	.	.	4	14	
59	1	.	1	.	1	1	1	1	1	.	7	1	2	5	1	3	.	.	2	1	.	15	
60	1	1	.	1	1	1	.	1	3	4	13	.	2	.	1	.	1	.	2	3	2	11	
51-60	14	13	12	16	13	23	18	21	19	29	178	15	26	22	20	21	19	14	23	13	15	188	
61	1	.	.	.	1	.	2	1	1	.	6	.	.	1	.	3	1	.	1	.	.	7	
62	.	.	1	.	.	1	.	1	.	1	3	2	.	.	.	1	1	.	1	.	1	6	
63	1	1	2	.	2	.	1	1	.	.	1	.	.	6	
64	1	1	.	.	1	.	2	.	1	1	.	1	6	
65	1	1	1	.	1	.	.	.	1	1	1	.	5	
66	1	.	.	1	.	2	.	1	.	.	.	1	.	.	1	.	3	
67	.	.	.	1	1	2	1	.	1	.	.	1	.	.	2	.	6	
68	1	1	2	
69	
70	1	1	2	1	1	
über 70 éven fel	1	1	1	.	.	3	.	1	.	.	1	1	1	2	.	.	6	
über 60 éven fel	2	.	1	1	2	4	3	3	5	3	24	4	6	3	2	6	8	5	8	3	2	47	
Összesen Insgesamt	634	684	568	534	476	437	364	349	261	290	4600	185	235	156	144	151	104	70	85	57	45	1232	

5. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 5. (Schluss.)

A vőlegény kora	A menyasszony kora — Alter der Braut																			Összesen Insges.						
	Alter des Bräutigams	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	51— 60	61	62	63	64	65	66	67		68	69	70	über 70 éven fel.	über 60 éven fel.	Összesen
18	2
19	5
20	32
21	133
22	303
23	677
24	1240
18—24	2401
25	1316
26	2	3	1490
27	1	1	1	1320
28	1	.	.	1	1599
29	1	1311
30	1499
25—30	3	1	.	.	4	8535
31	.	.	1	1	1	1	.	1165
32	2	.	1	.	1	4	1256
33	2	2	1023
34	1	.	.	1	.	1	2	960
35	.	.	1	.	1	.	1	1	778
36	1	708
37	1	1	.	.	.	2	543
38	1	1	2	510
39	1	.	.	.	2	3	1	1	.	453
40	1	.	.	.	1	2	1	.	1	.	450
31—40	9	1	3	1	5	.	2	.	.	.	21	1	2	.	3	.	7885
41	2	.	.	1	.	.	1	4	273
42	.	.	.	2	.	.	1	1	1	.	.	5	.	1	1	.	306
43	1	.	1	2	.	.	1	1	1	.	.	7	.	.	1	245
44	214
45	.	.	1	.	1	1	3	211
46	1	1	5	1	1	1	8	182
47	1	1	.	.	2	.	1	5	152
48	1	.	1	1	1	1	.	1	.	.	.	5	151
49	1	2	.	2	1	6	121
50	1	3	1	5	1	.	.	1	.	102
41—50	8	7	8	9	5	1	5	3	2	.	48	.	.	1	1	.	.	.	1	.	1962
51	2	1	.	.	1	.	1	5	1	1	2	.	75
52	4	1	4	3	1	.	.	1	.	.	.	12	.	1	.	.	1	2	.	.	88
53	1	4	1	1	.	.	1	1	.	.	.	9	66
54	1	1	.	3	5	63
55	1	.	.	1	1	1	.	1	.	.	.	5	1	1	.	.	57
56	4	1	1	1	1	1	1	9	49
57	2	1	1	1	.	1	.	1	.	.	.	5	33
58	.	.	1	2	1	3	7	.	1	1	.	37
59	.	.	.	3	3	33
60	1	.	.	1	.	2	38
51—60	14	9	8	13	5	5	2	3	1	2	62	2	3	.	.	.	1	6	.	539
61	.	.	.	1	1	.	.	2	17
62	.	1	.	1	.	1	1	1	1	.	.	5	16
63	.	.	1	1	.	.	.	1	.	.	1	1	.	13
64	.	.	1	.	.	.	1	2	.	1	1	2	.	.	14
65	1	1	.	1	.	.	.	3	.	.	1	1	1	.	.	10
66	.	1	1	.	.	2	9
67	.	.	.	1	1	.	.	1	.	.	.	3	13
68	5
69	1	.	.	2	3	4
70	2	1	.	.	.	1	1	5	10
über 70 éven fel.	.	1	1	1	3	1	.	.	.	1	2	.	.	14
über 60 éven fel.	3	4	3	6	2	3	3	3	2	.	24	.	.	1	1	2	1	.	1	.	.	1	0	.	.	125
Összesen Insgesamt	37	21	22	29	17	9	12	10	5	2	104	3	3	2	1	2	1	1	1	2	1	17	17	17	.	21147

Pesti születések statisztikája.

1868, 1869 és 1870.

Szülések száma és aránya 1868., 1869. és 1870-ben. — Összehasonlítás 30 külföldi várossal. — Hitfelekezet szerinti termékenység. — Hónapok és évszakok szerinti termékenység. — Fiu- és leányszülések száma. — A fiszülések aránya a lányzülésekhez hónap és évszak szerint. — A szülések nemi aránya az egész lakosságban és az egyes hitfelekezeteknél. — A törvénytelen szülések száma, és összehasonlítás 24 külföldi város törvénytelen születésével. — A törvénytelen szülések vallás szerint tekintve. — Kevesebb fiu a törvénytelenek közt, és ennek lehető okairól. — Az évszakok befolyása a törvénytelen fiszületésekre. — A halvaszülöttekről.

A pestvárosi statisztikai hivatalban minden hétfőn gyűlnek össze a rendes kimutatások azon születésekről, melyek a megelőző szombattal végződő héten Pesten előfordultak. Ezen kimutatások arról nyújtanak felvilágosítást: hány fiu, hány leány született a lefolyt héten, hány volt ezek közt törvényes, hány törvénytelen; mindezekről még megkülönböztetvén azt is, vajjon élve- vagy halvaszülöttek?

Ezen adatok azonban csak az 1872-diki január elseje óta folynak be a statisztikai hivatalba; az előbbi korszakokról csakis azon kimutatások állanak rendelkezésre, melyek — statisztikai hivatal nemlétében — a főorvosi hivatal által gyűjtettek össze és állítottak egybe. Ezen főorvosi kimutatásokban azonban a törvényes és törvénytelen szülések nem szerint nem lévén megkülönböztetve, valamint hiányozván a szüléseknek hitfelekezet szerinti kimutatása is, a 6. táblában foglalt adatokból azok, melyek az 1868. és 1869-diki évre vonatkoznak, és melyek ezen kimutatásokból vannak merítve, a nevezett irányban hézagosak; az 1870-diki adatokat a hivatal közegei közvetlenül az anyakönyvekből vonták ki, minek következtében azokban a hézagok pótolva vannak. A mennyiben az 1870. évi adatokban a saját és a főorvosi hivatal által közzétett adatok közt eltérés mutatkozik, a statisztikai hivatal az előbbi, az anyakönyvből kivont adatokat tekinté illetékeseknek.

A 6. tábla szerint a születések száma volt:

1868-ban 7502,

1869-ben 8066,

1870-ben 8300.

Az évről évre mutató emelkedést leginkább a népesség szaporodásának tulajdoníthatjuk. 1870-ben az akkori lakossághoz képest a születési arányszámot 4.13% tehetjük ¹⁾ azaz 10,000 lakó után egy évben 413 születés volna várható. Miután Magyarországon az évi születések átlaga a népesség 4.1 száza-

¹⁾ Konek (Statiszt. kézikönyv 99. l.) 1862/3-ben 5% teszi ezen arányszámot. Ezen fölötté ritka magasságú arányszám valószínűleg onnét ered, hogy Konek 1863-ra is az 1857-diki csekélyebb népességi számot vette fel, holott a város lakossága azóta évről évre szaporodott.

lékának felel meg, a születési esetek számát illetőleg Pest némileg visszamarad az ország szülési aránya mögött.

Ime közöljük harmincz európai városnak szülési arányát:

Város neve:	Szülési %:	Év:	Forrás megnevezése:
Páris	3.00	1869	Annuaire de Paris 1871.
Frankfurt am Main	3.12	1865	Beiträge zur Statistik der Stadt Frankfurt a. M. 1870.
Boston	3.22	1870	Annual Report of the City Registrar of the city of Boston 1871.
Brüssel	3.38	1870	Rapport fait au conseil communal 1871.
Gent	3.43	1870	Rapport des affaires de la ville de Gand 1871.
Boroszló	3.60	1864	Preussische Statistik X.
London	3.61	1855	Eighth Report of the Registrar General of England 1857.
Bern	3.63	1868	Statistisches Jahrbuch für den Canton Bern 1870.
Antwerpen	3.64	1870	Rapport de la ville d'Anvers 1870.
Posen	3.70	1870	Preussische Statistik X.
Florenz	3.75	1869	Bolletino ufficiale della giunta di statistica di Firenze 1869.
Glasgow	3.94	1871	Watson, Report upon the vital, social and economic statistics of Glasgow 1872.
Lemberg	3.92	1869	Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik. 17. évfolyam 1870.
Crefeld	3.95	1864	Preussische Statistik X.
Aachen	3.95	1864	» » X.
Köln	3.97	1864	» » X.
Berlin	3.99	1864	» » X.
Turin	4.00	1869	Rendiconto statistico per l'anno 1869.
Elberfeld	4.13	1864	Preussische Statistik X.
Pest	4.13	1870	
Königsberg	4.16	1864	Preussische Statistik X.
Magdeburg	4.20	1864	» » X.
Bécs	4.29	1869	Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik. 17. évfolyam 1870.
Grác	4.33	1869	Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik. 17. évfolyam 1870.
Barmen	4.43	1864	Preussische Statistik X.
Brünn	4.47	1869	Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik. 17. évfolyam 1870.
Prága	4.47	1869	Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik. 17. évfolyam 1870.
Danzig	4.86	1864	Preussische Statistik X.
Bremen	5.71	1861	Zur Statistik des bremischen Staates 1862.
Triest	5.81	1869	Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik. 17. évfolyam 1870.

Ezen harmincz város közt csak tizet találunk, mely Pestnél nagyobb születési arányt mutathatna fel, és ezek közt látjuk Bécsset, Prágát, Triestet, Brünn, Brémát. A prágai és triesti feltűnő nagy szülési arány az ezen városokban fennálló szülházaknak tulajdonítandó.

Áttérvén annak kutatására, mely szaporaságot tüntetnek fel a városunkban előforduló különféle hitfelekezetek, miután az 1868. és 1869-diki főorvosi kimutatások vallás szerint különbséget nem tesznek, csakis 1870-ről közölhetünk ada-

tokat. Ezen adatokból kitűnik, hogy a legnagyobb szaporaság a katolikusoknál, a legkisebb ellenben a helvéteknél és zsidóknál találtatott. Jutott t. i. :

10,000 katolikus lakosra	431	születés,
10,000 ágostai	»	390 »
10,000 helvét	»	385 »
10,000 zsidó	»	379 »

A születések eloszlása az egyes hónapokra a 6. táblán szemlélhető s e szerint volt **10,000** születés közül :

	1868	1869	1870	1868—1870 átlag
Januárban	773	848	843	823
Februárban	813	821	781	804
Márcziusban	883	870	869	874
Áprilban	822	782	787	797
Májusban	910	896	893	900
Juniusban	790	808	814	805
Juliusban	807	839	866	838
Augusztusban	880	859	890	876
Szeptemberben	767	787	789	781
Októberben	835	890	839	855
Novemberben	895	792	824	835
Decemberben	825	808	805	812
Összesen	10000	10000	10000	10000

A születések maximuma e szerint a lefolyt három évben májusra, minimuma pedig szeptemberre és némileg márcziusra esett. Ez nem igen hangzik össze azon általános tapasztalattal, mely szerint rendszeren február felé szokott a szülések maximuma bekövetkezni, míg ezen hónapon túl ősziig a szülések száma apadni szokott. Nem rendelkezvén azonban a fentebbiekben oly számos adatokkal, melyekből a szüléseknek hónapok szerinti eloszlását Pestet illetőleg eléggé megbízhatóan felismerhetők, érvük be azon könnyebben áttekinthető kimutatással, melyet az egyes hónapoknak évszakok szerinti összefoglalása nyújt, a midőn tudniillik — (télnak véve december, január, február hónapokat, tavasz-
nak márczius, április, május hónapokat, nyárnak június, július, augusztus hónapokat és őszenk szeptember, október, november hónapokat) — a következőket észleljük :

10000 szülés közül történt :

	1868-ban	1869-ben	1870-ben	1868—1870-ben
Télien	2411	2477	2429	2439
Tavaszzal	2615	2548	2549	2571
Nyáron	2477	2506	2570	2519
Őszszel	2497	2469	2452	2471
Összesen	10000	10000	10000	10000

(Az abszolút számokat l. az 1. sz. jegyzetben.)

Ha figyelembe vesszük, hogy a szülések okait egy háromnegyed évvel korábbi korszakban kell keresnünk, a fentebbi adatokból, melyek szerint télen és tavaszkor legkevesebb szülés történik, következtethetünk, hogy a nemzeti öszlön városi lakosságunknál tavasszal és nyáron gyengébb, mint őszszel és télen.

A lefolyt három évi szüzüések közt volt:

1868-ban:	3852	fiu,	3650	leány,
1869-ben:	4133	»	3933	»
1870-ben:	4295	»	4005	»

Miként oszolnak el külön a fiu- és külön a leányszüzüések az egyes hónapok közt, arról szintén a 6-dik számú tábla tanuskodik. Esik pedig az egyes hónapokra — az 1868., 1869. és 1870-dik évi népszámlálás szerint 10,000 szüzülés közül:

	a fiuknál	a lányoknál		a fiuknál	a lányoknál
Jannár hóra	823	822	Julius hóra	844	833
Február »	776	834	Augusztus »	883	869
Márczius »	862	886	Szeptember »	749	815
April »	799	794	Október »	880	828
Május »	958	838	November »	820	851
Junius »	795	816	Deczember »	811	814

(Ugyanezen adatokat százalékszámításban, de külön-külön az 1868., 1869. és 1870-dik évről a 8. számú tábla tartalmazza.)

A szüzüések nemi aránya és azon okok kutatása, melyek ez arányra befolyást gyakorolnak, a népesedési mozgalom egyik legvitásabb kérdése lévén, ezen kérdéssel ez alkalommal bővebben nem foglalkozhatunk. A tényleges állapotról csak annyit jegyezzünk meg, hogy városunkban 100 leányszüzületésre átlag 105.97 füzüzületés jut. Ezen arány tökéletesen megfelel a világszerite tett tapasztalásnak, hogy a szüzületési arány inkább kedvez a fiuknak, mint a leányoknak. Ezen jelenségnek okai eddig még ninesenek felderítve; leginkább szeretik annak magyarázatára a Hofacker-Sadler-féle theoriát alkalmazni, mely szerint t. i. a szüzék kora birna befolyással a szüzüések nemi arányára. A mennyiben a pesti adatokból e föltevés felől felvilágosítást szerzhetünk, más helyen e kérdéssel behatóbban fogunk foglalkozni.

Tekintettel az egyes hónapok szerinti szüzüésekre, a fi- és nőnem közti arányban következő különbséget veszünk észre:

hónap	100 leányszüzüésre esik füzüzülés			
	1868	1869	1870	1868—1870
Jannár	107.14	113.75	98.30	106.08
Február	90.62	101.82	103.13	98.55
Márczius	99.09	104.07	106.00	103.11
April	107.74	114.62	98.48	106.63
Május	112.77	122.46	128.00	121.11
Junius	121.26	92.89	99.41	103.22
Julius	113.02	100.88	109.01	107.35
Augusztus	104.33	100.00	118.63	107.64
Szeptember	91.66	102.67	97.28	97.35
Október	118.88	105.73	114.81	112.72
November	97.93	105.14	103.57	102.12
Deczember	107.02	98.78	111.39	105.62
Ö s s z e s e n	105.53	105.09	107.22	105.97

Ebből világos, hogy a leányszüzüések állandóan kevesebbek, mint a füzüzüések, daczára annak, hogy egyes hónapok szerint tekintve, lényeges eltérések

mutatkoznak. Az észleletünk tárgyát képező három évi átlag a leányszülések legnagyobb számát szeptemberben, legcsekélyebbét pedig októberben mutatja.

A nemek aránya egyináshoz vallás szerint is lényeges eltéréseket mutat fel. Mig ezen viszony — a mint fentebb láttuk — városunkban általában akkép alakult 1870-ben, hogy 100 leányra 105.97 fiu jutott, addig — vallások szerint különböztetvén — 100 leányra találunk a katolikusoknál 104.07 fiut, ágostaiaknál 145.50 fiut, helvétéknél 117.20 fiut és zsidóknál 106.06 fiut¹⁾. A görög nem-egyesült hitfelekezetben mindössze csak 28 szülés fordult elő, ezek közt 19 fiu és 9 leány.

A törvénytelen szülések száma, azon kis számú statisztikai ismérvek közé tartozik, melyekből a társadalom erkölcsi állapotára meglehetősen megbízhatósággal vonhatunk következtetést, még pedig annál inkább, minél kevésbbé menthetjük a törvénytelen szülések nagyobb számát az egybekelésre gátlólag beható törvényekkel és társadalmi intézkedésekkel. Ezekről hazánkban szó nincsen.

A pestvárosi törvénytelen szülések megbirálásánál azonban egy másik körülményt kell figyelembe vennünk: a szülészeti klinika fenállását, melyhez a pestieken kívül sok vidéki anya is folyamodik. Ezen tényezőnek különválasztása azonban igen nehéz, vagyis inkább lehetetlen. Mondani, hogy a szülészeti kórodán előfordult szülések mind számon kívül maradjanak, nem lehet, mint-hogy azoknak nagyobb része mégis Pestvárosának lakosságából kerül ki; másrészt pedig a szülési kóroda lajstromát átvizsgálni és a helybe való anyáktól a máshová honosokat különválasztani szintén nem igen lehet, mint-hogy egyrészt aziránt sincsen törvényes magyarázatunk, ki tekintessék Pestre valónak, ki idegennek; de még ha erre egy adhoc magyarázatot elfogadnánk is, akkor is nagyon tévednénk, ha csakis a Pesten honos anyák törvénytelen gyermekeit vennők számba: mert tudjuk, hogy a törvénytelen szülések mily nagy hányadát szolgáltatják a nőcselédek, a kik nagyobbbrészt a vidékre valók ugyan, de kiknek törvénytelen szülése majd egytől-egyig Pestváros erkölcsi állapotának kifolyása és fokmutatója.

Ilyformán nem tehetünk egyebet, minthogy constatáljuk, mily arányban szerepelnek a törvénytelen szülések a törvényesek mellett, az előbbiekhöz a szülészeti kóroda eseteit is számítván²⁾.

Az 1868-dik évtől 1870-ig a törvénytelen szülések aránya örvendetes apadást mutat, mint az a 6-dik számú táblából kitünik:

¹⁾ Az ágostaiak és helvétek arányszámánál tekintetbe kell vennünk, hogy nem eléggé nagy számmal van dolgunk.

²⁾ Mennyire kényes dolog általában a törvénytelen szülések arányából lokalizált itéletet levonni, mutatja azon némileg mulattató quiproquo is, hogy t. i. városunk egyes részei közül eddigelé a Józsefvárost és a Ferenczvárost vádolták a legnagyobb erkölcsteleenséggel. Csakugyan való, hogy a két városrészben a törvénytelen szülések száma a törvényesekét majdnem eléri. Azonban ennek oka nemcsak abban rejlik, hogy azon anyák, kiknek okuk van állapotjukat titkolni, leginkább ezen félreesőbb városrészeket keresik föl és itt szülnék, hanem méginkább rejlik azon körülményben, hogy a szülészeti kóroda a Józsefvárosban létezik, minek következtében az ott született törvénytelen gyermek (évenként mintegy hatszáz) mind a józsefvárosi anyakönyvbe iktattatik! Ha a kórodát maholnap a belvárosba tennék át, egy évvel reá kétségkívül fog ott akadni sok ember, ki e városrész erkölcsi romlására fölött jajveszékelenél, míg a Józsefvárosról annak kézzelfogható javulását hirdethetné!

1868-ban tett a törvénytelen szülések száma az összes születekből 33.92 százalékot,

1869-ben 32.58 »

1870-ben 30.56 »

Mindhárom évben tehát a születeknek 32.27 százaléka volt törvénytelen, holott Bécsben, Prágában és Triestben majd 50 százalékra, sőt Grácban a születeknek 62¹/₂ százalékra rúg a törvénytelen születek száma, ellenben Londonban csak 4 százalékra!

Ime közöljük huszonkilencz külföldi városból a törvénytelen születek számlékszámát; világosan kitünik ezen kimutatásból, hogy Pest az osztrák nagyvárosokkal szemben legerkölesübbnek mondható, azonban mégis jóval elmarad a porosz, angol, belga és németalföldi városok mögött. (A forrásokat l. az 51-dik számú lapon.)

Város neve:	a törvénytelen esetek %	év	Város neve:	a törvénytelen esetek %	év
Barmen	2.84	1864	Danzig	19.04	1864
London	4.03	1855	Turin	19.40	1869
Aachen	4.12	1864	Boroszló	19.68	1864
Elberfeld	7.33	1864	Frankfurt	22.10	1865
Crefeld	5.77	1864	Brüssel	22.44	1870
Bréma	8.46	1861	Páris	28.45	1869
Lübeck	10.10	1865	Pest	30.46	1870
Gent	10.98	1870	Lemberg	41.06	1869
Köln	12.00	1864	Brünn	41.08	1869
Antwerpen	12.43	1870	Róma	44.48	1871
Magdeburg	12.58	1864	Triest	48.19	1869
Berlin	14.94	1864	Prága	49.59	1869
Posen	16.25	1864	Bécs	49.97	1869
Bern	16.31	1868	Grác	62.49	1869
Königsberg	18.91	1864			

Ha a törvénytelen születek számarányát vallásfelekezetek szerint vizsgáljuk, úgy találjuk, hogy legkevesebb ily eset a zsidóknál mutatkozik; majd hétszer annyi az ágostaiaknál, tízszer annyi a helvéteknél, és tizenkilencszer annyi a katolikusoknál — mint ez a 7-dik táblából kitünik.

Volt t. i.:

a zsidóknál	1496	szülés közt	1448	törvényes	18	törvénytelen	=	3.21 %
az ágostaiaknál	464	»	»	355	»	109	»	= 23.45 »
a helvéteknél	404	»	»	276	»	128	»	= 31.68 »
a katolikusoknál	5908	»	»	3669	»	2239	»	= 37.89 »

Míg a görög hitközségben 28 szülés közt három törvénytelen fordult elő.

A helvéteknél nagyobb mértékben mutatkozó számarány azon körülményre vezetendő vissza, hogy nőcselédjeink nagy része ezen hitfelekezethez tartozik.

Átmenvén most már a törvénytelen születéseknek hónap- és évszak szerinti vizsgálatához, nem lesz felesleges mindenekelőtt azon állításra fordítani figyelmünket, mely szerint a törvénytelen születések szoros összeköttetésben állanak az astronomikus viszonyokkal, a földnek a nap körül forgásával, illetőleg az évszakok változásával.

Igy különösen a tavasszal beálló fejlődés, a természet megifjulása, a természeti erők ébredése a nemi ösztönre is hathatósan befoly és habár nem

állíthatni, hogy e tényezők teljesen lerontják az erkölcsi akarat által szabott sorompókat, de kétséget nem szenved, hogy nagyobb energiával lépven föl, a házasságon kívüli fogantatások számára is emelkedőleg befolyanak. Különben nem szenvedhet kétséget, hogy a tavaszra a fogamzások legnagyobb száma szokott esni, csakhogy ezt a törvényes születéseknél nem igen lehet annyira észrevenni, miután a házasság élet és az avval összekötött nemi közösülés folytonossága — mint sociális befolyás állván szemközt a jelzett természeti befolyással — annak zavartalan észlelését gátolja. Miképen felelnek meg a pesti adatok ez állításnak, arra az alább következő arányszámok adnak feleletet. Esett ugyanis az egész évi 10,000 törvénytelen születek közül 1868., 1869. és 1870-ben az egyes hónapokra (l. az abszolút számokat a 6. sz. táblán):

	%		%
Januárban	8.89	Juliusban	8.02
Februárban	9.57	Augusztusban	8.03
Márcziusban	8.91	Szeptemberben	7.80
Áprilisban	7.83	Októberben	7.78
Májusban	8.67	Novemberben	8.72
Juniusban	7.78	Deczembenben	8.20
	(l. a. 2. sz. jegyzetek.)		100.00

Látjuk ebből, hogy a legnagyobb arányszámok januárnak, februárnak és márcziusnak felelnek meg, azaz április, május és június mint fogantatási hónapoknak. Ezek után tehát világos, hogy a házasságon kívüli fogantatás sokkal nagyobb mérvben áll természeti befolyás alatt, mintsem a törvényes, a mint azt a fentidézett adatok Pestre nézve is bizonyítják. — A novemberi és deczemberi születek emelkedése, mely a január-február havi fogantatások következménye, a farsangnak befolyására is enged következtetést.

Még inkább feltűnik az évszakoknak a fogamzásokra gyakorolt befolyása, ha a születéseket évszakok szerint vesszük szemügyre. Esik ugyanis 100 törvénytelen születsből:

a tavaszra	25.40
nyárra	23.83
őszre	24.08
télre	26.66

A nemek aránya is másképen alakul a törvénytelen születéseknél, mint a törvényeseknél. Míg általában a törvényes születéseknél 100 leányra 107.24 fiu jut, addig a törvénytelen születéseknél átlagban csak 106.19 fiszületés jut, tehát 1.05%-kal kevesebb mint a törvényeseknél. A szakférfiak ezen körülményt a fentemlített Hofacker-Sadler-féle hypothesis által igyekeznek megfejtani. Ha tudniillik elfogadjuk azt, hogy a szülők kora befolyást gyakorol a magzat nemére, még pedig olyformán, hogy fiatalabb atyától kevesebb fiu származnék, mint idősebb atyától, akkor a törvénytelen gyermekeknél mutatózó csekélyebb nemi arányt csakugyan abból magyarázhatnók, hogy atyjok nagyobb-részt fiatal korban álló egyének.

Az egyes vallásokat tekintve, 100 törvénytelen leányra jut a katolikusoknál 104.66 törvénytelen fiu, az ágostaiaknál és helvétéknél 101, a zsidóknál 106.06.

Azon adatok, melyeket eddigelé a születésekről közöltünk, csak az élveszülöttekre vonatkoznak; a halvaszülöttek száma tett:

1868-ban	343-at	azaz az élveszülöttek	4.57 %/o-át
1869-ben	437-et	» » »	5.42 »
1870 »	485-öt	» » »	5.90 »

tehát három évi átlagban az élveszülöttek 5.29 %/o-át.

Miben rejlik a halvaszületések oka, afölött sem az orvostan, sem a statisztika eddigelé tisztába nem jöttek. Annak kimutatása, mily befolyást gyakorolnak e körülményre az évszakok, a 9. számú táblán közölt adatokból válik lehetségessé. A lefolyt három évben a hideg hónapok mindegyikére (október—február) az összes halvaszülöttek átlag 8.91 %/o-a jut, ellenben a melegebb hónapokra 7.93 %/o.

Jegyzetek.

1. számú jegyzet (az 52-dik sz. laphoz): A születek száma az egyes évszakokban lett:

	1868-ban	1869-ben	1870-ben	1868—1870-ben
Télen	1809	1968	2046	5823
Tavaszzsal	1963	2056	2115	6134
Nyáron	1858	2021	2134	6013
Őszszel	1872	1991	2035	5898
Összesen	7502	8066	8300	23868

2. számú jegyzet (az 56-dik sz. laphoz): Száz törvényes szülésre esell törvénytelen szülés:

	1868	1869	1870
Januárban	56.3	52.3	53.1
Februárban	58.—	87.5	45.9
Márcziusban	52.1	51.3	44.2
Áprilban	55.—	47.8	38.1
Májusban	43.5	47.5	44.4
Juniusban	49.4	47.5	40.—
Juliusban	53.2	36.7	45.—
Augusztusban	50.—	36.7	40.5
Szeptemberben	54.1	42.4	46.9
Októberben	44.9	46.5	34.1
Novemberben	52.2	47.0	48.1
Deczemberben	50.6	46.5	48.1
Összesen	51.4	48.3	43.8

6. sz. tábla.

Tabelle Nr. 6.

Élveszülettek 1868—1870-ig.

Lebendgebörne 1868—1870.

1868., 1869. a főorvosi hivatal, 1870. a statisztikai hivatal által gyűjtött adatok szerint.
1868, 1869 nach den vom Oberphysikate, 1870 nach den vom statistischen Bureau gesammelten Daten.

H ó n a p Monat		F i u s z ü l é s e k Knabengebörnten				L e á n y s z ü l é s e k Mädchengebörnten				M i n d k é t n e m Beide Geschlechter			
		1868	1869	1870	1868 1870	1868	1869	1870	1868 1870	1868	1869	1870	1868 1870
Január	Jänner	300	364	347	1011	280	320	353	953	580	684	700	1964
Február	Feber	290	334	329	953	320	328	319	967	610	662	648	1920
Márczius	März	330	358	371	1059	333	344	350	1027	663	702	721	2086
Ápril	April	320	337	324	981	297	294	329	920	617	631	653	1901
Május	Mai	362	398	416	1176	321	325	325	971	693	723	741	2147
Június	Juni	325	314	337	976	268	338	339	945	593	652	676	1921
Julius	Juli	321	340	375	1036	284	337	344	965	605	677	719	2001
Augusztus	August	397	345	401	1084	323	346	338	1007	660	692	739	2091
Szeptember	September	275	322	323	920	300	313	332	945	575	635	655	1865
Óktóber	October	340	369	372	1081	286	349	324	959	626	718	696	2040
November	November	332	327	348	1007	339	311	336	986	671	638	684	1993
Deczember	December	320	324	352	996	299	328	316	943	619	652	668	1939
Összesen	Zusammen	3852	4133	4295	12280	3650	3933	4005	11588	7502	8066	8300	23868

E z e k k ö z ü l H i e r u n t e r

H ó n a p Monat		törvényes ehelich	törvény- telen unehelich	törvényes ehelich	törvény- telen unehelich	törvényes ehelich	törvény- telen unehelich	törvényes ehelich	törvény- telen unehelich
		1868		1869		1870		1868—1870	
Január	Jänner	371	209	449	235	459	241	1279	685
Február	Feber	386	254	353	309	444	201	1183	737
Márczius	März	436	227	464	238	500	223	1400	680
Ápril	April	398	219	427	204	473	180	1298	603
Május	Mai	476	207	490	233	513	224	1479	668
Június	Juni	397	196	442	210	483	193	1322	599
Julius	Juli	395	210	492	185	496	223	1383	618
Augusztus	August	440	220	506	186	526	213	1472	619
Szeptember	September	373	202	446	189	446	209	1265	600
Óktóber	October	432	194	490	228	519	177	1441	599
November	November	441	230	434	204	462	222	1337	656
Deczember	December	411	208	445	207	451	217	1307	632
Összesen	Zusammen	4956	2546	5438	2628	5772	2528	16166	7702

7. számú tábla.

Tabelle Nr. 7.

Születések az 1870-diki évben. (Élveszülettek.)

Gebörten im Jahre 1870. (Lebend geboren.)

(Az anyakönyvek szerint. — Nach den Geburtsinatrikeln.)

H ó — Monat	K a t h o l i k u s o k Katholiken								Á g o s t a i a k Lutheraner					G ö r ö g n. e. v. Griech. n.-u.			Z s i d ó k Juden		M i n d ö s s z e Zusammen	
	Belváros Innere Stadt	Lipótváros Leopoldstadt	Tereztváros Theresienstadt	Józsefváros Josefsstadt	Ferencváros Franzstadt	Sz. Rókus St. Rochus	Összesen zusammen	magyarok Czigaren	németek Deutsche	tóták Slaven	Összesen zusammen	görögök Griechen	szerták Serben	oláhok Walachen	Összesen zusammen	fiúk Jungen	leányok Mädchen	Összesen Zusammen		
Január hó	10	10	51	50	20	141	3	11	2	16	9	•	•	•	53	219	272			
február	14	10	67	49	20	161	2	3	3	12	8	•	•	•	58	240	298			
márczius	24	20	118	99	40	302	5	18	5	28	18	•	•	•	111	459	570			
április	5	5	40	55	6	113	3	3	1	7	5	•	•	•	9	128	137			
május	1	6	31	51	3	99	1	1	1	3	9	•	•	•	5	118	123			
június	6	11	71	106	11	212	4	4	2	10	14	•	•	•	24	241	265			
július	11	15	91	105	26	254	6	14	3	23	14	•	•	•	56	347	403			
augusztus	19	16	98	100	25	260	3	8	4	15	18	•	•	•	60	353	413			
összesen	30	31	189	205	51	514	9	22	7	38	32	•	•	•	116	700	816			

7. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 7. (Fortsetzung.)

Hó — Monat	Katholikusok <i>Katholiken</i>										Ágostaiak <i>Lutheraner</i>					Görög n. e. v. <i>Griech. n.-u.</i>				Zsidók <i>Juden</i>	Mindössze <i>Zusammen</i>
	Belváros <i>Innere Stadt</i>	Lipótváros <i>Lipowitzstadt</i>	Terézváros <i>Theresienstadt</i>	Józsefváros <i>Josefstadt</i>	Ferencváros <i>Franzstadt</i>	Sz. Rókus <i>St. Rokus</i>	összesen <i>zusammen</i>	magyarok <i>Ungarn</i>	németok <i>Deutsche</i>	tótok <i>Slaven</i>	összesen <i>zusammen</i>	Heiligt <i>Geister</i>	görögok <i>Griechen</i>	szerbok <i>Serben</i>	oláhok <i>Wallachen</i>	összesen <i>zusammen</i>					
Február hó	fiu	<i>Kn.</i>	14	7	52	42	17	.	132	3	9	1	13	9	.	.	1	1	72	227	
	leány	<i>Md.</i>	18	12	45	30	21	.	135	12	5	5	12	11	.	.	1	1	58	217	
	együtt	<i>zus.</i>	32	19	97	81	38	.	267	5	14	6	25	20	.	.	2	2	130	444	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	5	2	25	43	7	3	85	2	5	.	7	8	2	102	
	leány	<i>Md.</i>	4	2	34	23	11	5	90	2	2	1	5	6	1	102	
	együtt	<i>zus.</i>	9	10	59	71	18	8	175	4	7	1	12	14	3	204	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	19	9	77	85	24	3	217	5	14	1	20	17	.	.	1	1	74	329	
	leány	<i>Md.</i>	22	20	79	67	32	5	225	4	7	6	17	17	.	.	1	1	59	319	
	együtt	<i>zus.</i>	41	29	156	152	56	8	442	9	21	7	37	34	.	.	2	2	133	648	
Márczius hó	fiu	<i>Kn.</i>	13	13	55	54	21	.	156	6	14	2	22	22	1	.	.	1	59	260	
	leány	<i>Md.</i>	19	11	48	51	29	.	152	2	4	2	8	9	.	.	1	1	70	240	
	együtt	<i>zus.</i>	32	24	103	105	44	.	308	8	18	4	30	31	1	.	2	2	129	500	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	5	3	25	54	13	1	101	1	2	1	4	3	3	111	
	leány	<i>Md.</i>	6	6	39	38	12	1	90	4	2	1	7	7	3	110	
	együtt	<i>zus.</i>	5	9	64	92	25	2	197	5	4	2	11	10	3	221	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	18	16	80	104	34	1	257	7	16	3	26	25	1	.	1	1	62	371	
	leány	<i>Md.</i>	19	17	87	89	35	1	243	6	6	3	13	16	.	.	1	1	70	350	
	együtt	<i>zus.</i>	37	33	167	197	69	2	505	13	22	6	41	41	1	.	2	2	132	721	
Április hó	fiu	<i>Kn.</i>	16	14	60	40	27	.	157	4	6	4	14	14	.	.	1	1	57	243	
	leány	<i>Md.</i>	19	15	46	39	23	1	143	2	5	4	11	7	.	.	2	2	67	230	
	együtt	<i>zus.</i>	35	29	106	79	50	1	300	6	11	8	25	21	.	.	3	3	124	473	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	3	6	18	30	9	3	69	.	1	3	4	3	5	81	
	leány	<i>Md.</i>	3	8	24	40	9	2	86	.	2	2	4	3	1	99	
	együtt	<i>zus.</i>	6	14	42	70	18	5	155	.	3	5	8	11	6	180	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	19	20	78	70	36	9	224	4	7	7	13	17	.	.	1	1	62	324	
	leány	<i>Md.</i>	22	23	70	79	32	3	229	2	7	6	15	15	.	.	1	1	68	329	
	együtt	<i>zus.</i>	41	43	148	149	68	6	455	6	14	13	33	32	.	.	2	2	130	653	
Május hó	fiu	<i>Kn.</i>	9	20	71	55	37	.	192	2	12	3	17	15	65	289	
	leány	<i>Md.</i>	17	14	51	46	29	.	157	2	7	2	11	12	44	224	
	együtt	<i>zus.</i>	26	34	122	101	66	.	349	4	19	5	28	27	109	513	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	5	9	31	55	8	3	111	3	1	1	5	9	.	.	1	1	2	127	
	leány	<i>Md.</i>	2	8	33	35	7	2	87	2	4	3	9	2	.	.	1	1	3	101	
	együtt	<i>zus.</i>	7	17	64	90	15	5	198	5	5	4	14	11	.	.	2	2	3	228	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	14	29	102	110	45	3	309	5	13	4	22	21	.	.	1	1	65	416	
	leány	<i>Md.</i>	19	22	84	81	36	2	244	4	11	5	20	14	.	.	1	1	47	325	
	együtt	<i>zus.</i>	33	51	186	191	81	5	547	9	24	9	42	38	.	.	2	2	112	741	
Június hó	fiu	<i>Kn.</i>	12	15	47	44	27	.	145	3	14	3	20	12	.	.	2	2	53	237	
	leány	<i>Md.</i>	16	18	54	43	24	.	153	3	11	4	18	7	.	.	1	1	64	246	
	együtt	<i>zus.</i>	28	33	101	87	51	.	300	6	25	7	38	19	.	.	3	3	122	483	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	3	1	22	47	.	2	84	3	2	.	5	7	4	100	
	leány	<i>Md.</i>	3	5	30	34	13	3	88	.	.	.	5	5	9	98	
	együtt	<i>zus.</i>	6	6	52	81	22	5	172	3	2	.	5	12	4	193	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	15	16	69	91	32	2	229	6	16	3	23	19	.	.	2	2	62	337	
	leány	<i>Md.</i>	19	23	84	77	37	3	240	3	11	4	13	12	.	.	1	1	64	339	
	együtt	<i>zus.</i>	34	39	153	168	73	5	472	9	27	7	43	31	.	.	3	3	126	666	
Július hó	fiu	<i>Kn.</i>	10	12	53	47	27	.	158	4	21	9	30	10	.	.	1	1	55	260	
	leány	<i>Md.</i>	11	22	60	45	14	1	154	4	5	1	10	11	.	.	1	1	60	236	
	együtt	<i>zus.</i>	30	34	113	92	42	1	312	10	26	10	46	21	.	.	2	2	115	496	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	2	9	29	40	17	7	104	.	2	.	9	4	5	115	
	leány	<i>Md.</i>	4	2	30	42	12	8	98	1	1	.	2	8	10	108	
	együtt	<i>zus.</i>	6	11	59	82	29	15	202	1	3	.	4	12	5	223	
mindentörvény- össze	fiu	<i>Kn.</i>	21	21	82	87	44	7	262	6	23	9	38	14	.	.	1	1	60	375	
	leány	<i>Md.</i>	15	24	90	87	27	9	252	5	6	1	12	19	.	.	1	1	60	344	
	együtt	<i>zus.</i>	36	45	172	174	71	16	514	11	29	10	50	33	1	.	2	2	120	719	

Hó — Monat	Katholikuskok Katholiken										Ágostaiak Lutheraner						Görög n. e. v. Griech. n.-u.					Zsidók Juden	Mintössze Zusammen
	Belváros Innere Stadt	Lipótváros Lipowitzstadt	Terézváros Theresienstadt	Józsefváros Josephstadt	Kerecsnyváros Kerenszstadt	Fránzsztadt S.-Rókus	Szt. Rókus St.-Rochus	összesen zusammen	magyarajkú Ungarn	németajkú Deutsche	oroszajkú Slaven	összesen zusammen	Helyb Galejar	görögajkú Griechen	szerbajkú Serben	oláhajkú Walachen	összesen zusammen						
Augusztus hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	16	18	67	58	28	1	138	4	4	1	9	7	1	2	9	78	285				
	leány	<i>Md.</i>	12	14	47	50	18		141	6	7	2	15	12			72	211					
	együtt zus.		28	32	114	108	46		329	10	11	3	24	19			150	526					
Szeptember hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	6	11	27	20	9	13	87	1	4	2	7	4		1	1	97	216				
	leány	<i>Md.</i>	4	7	36	24	11	20	102	1	1	1	3	6			1	97	112				
	együtt zus.		9	18	63	44	20	33	187	2	5	3	10	10			2	112	209				
Október hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	8	8	23	29	8	9	85	2	1	1	4	4			3	90	216				
	leány	<i>Md.</i>	4	10	18	24	9	7	72	2	2	1	3	4			2	81	243				
	együtt zus.		12	18	41	53	17	16	157	4	3	2	7	8			5	177	459				
November hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	29	29	90	74	38	10	264	10	13	4	27	20			61	379	893				
	leány	<i>Md.</i>	15	26	86	65	40	7	339	2	8	4	14	18			53	324	808				
	együtt zus.		38	55	176	139	78	17	503	12	21	8	41	38			114	693	1701				
December hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	13	12	60	47	30		162	5	10	1	16	12		2	50	242	584				
	leány	<i>Md.</i>	15	12	50	50	23		150	2	7		9	5		1	55	220	540				
	együtt zus.		28	24	110	97	53		312	7	17	1	25	17		3	105	462	1124				
Január hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	4	2	28	46	16	2	98	2	2	2	6	1			1	100	242				
	leány	<i>Md.</i>	1	7	26	49	14	5	102	3	3	2	5	8			1	116	220				
	együtt zus.		5	9	54	95	30	7	200	5	5	4	11	9			2	222	462				
Február hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	17	14	88	93	46	2	260	7	12	3	22	13		1	51	348	856				
	leány	<i>Md.</i>	16	19	70	98	37	5	252	2	10	2	14	18		1	56	336	840				
	együtt zus.		33	33	164	192	83	7	512	9	22	5	36	26		2	107	684	1696				
Március hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	10	19	40	37	20		120	8	9	3	20	19		1	68	229	558				
	leány	<i>Md.</i>	12	14	41	40	29		136	3	6	1	10	11			65	222	560				
	együtt zus.		22	27	81	77	49		256	11	15	4	30	30		1	133	451	1118				
Április hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	3	13	32	45	11		104	5	1	1	6	7			6	123	306				
	leány	<i>Md.</i>	1	7	23	51	6	1	88	2	1	1	3	3			2	94	217				
	együtt zus.		4	20	54	96	17	1	192	7	2	2	9	10			8	217	523				
Május hó mind-örvény-össze tüzes, unehel, chelich	fiu	<i>Kn.</i>	13	26	72	82	31		224	8	14	4	26	26		1	74	359	893				
	leány	<i>Md.</i>	14	21	63	91	35	1	224	5	7	1	12	18		1	67	316	809				
	együtt zus.		26	47	135	173	66	1	448	13	21	5	39	38		2	141	668	1702				

ÖSSZESÍTÉS.

Recapitulation.

törvényes chelich	fiu	<i>Kn.</i>	153	169	678	558	308	2	1808	55	123	36	211	100	4	5	6	13	736	2993
	leány	<i>Md.</i>	178	168	638	531	280	3	1801	33	77	31	141	110	1	4	4	9	712	2779
	együtt zus.		331	337	1316	1092	588	5	3669	88	200	67	355	270	5	9	10	24	1448	5772
törvénytelen unehel.	fiu	<i>Kn.</i>	46	77	329	488	129	76	1148	17	29	15	61	58		3	1	4	34	1302
	leány	<i>Md.</i>	35	88	347	488	117	74	1091	13	20	15	48	70				14	1236	3028
	együtt zus.		81	160	676	926	246	150	2239	30	49	30	109	128		3	1	4	48	2528
mind-össze tüzes, unehel.	fiu	<i>Kn.</i>	199	246	1007	1046	437	78	3013	72	152	51	275	218	4	8	7	19	770	4295
	leány	<i>Md.</i>	213	251	985	972	397	77	2859	46	97	49	189	186	1	4	4	19	724	4005
	együtt zus.		412	497	1992	2018	834	155	5908	118	249	97	464	404	5	12	11	28	1496	8300

Az 1868—1870-diki törvényes (mindkétmombeli) és a törvénytelen szüléseknek eloszlása az egyes hónapokra. Vertheilung der ehelichen (Knaben- und Mädchen-) und der unehelichen Geburten der Jahre 1868—1870 auf die einzelnen Monate.

	10,000 törvényes és törvénytelen Von 10,000 ehelichen und unehelichen																			
	10,000 törvényes Von 10,000 ehelichen					10,000 törvénytelen Von 10,000 unehelichen														
	1868	1869	1870	1868—1870	1868—1870	1868	1869	1870	1868—1870	1868—1870										
Január	749	826	795	791	821	894	889	779	881	808	828	767	814	881	822	773	848	843	823	
Február	779	639	769	732	830	1176	807	757	808	776	957	766	877	834	797	834	813	821	781	804
Márczius	880	863	866	866	892	905	874	890	864	862	912	862	912	874	888	888	870	869	874	874
Április	803	785	820	803	860	776	712	788	830	815	754	739	814	821	794	822	782	787	797	790
Május	990	901	889	915	813	889	902	896	940	968	958	880	826	811	835	910	896	893	900	900
Június	801	813	837	800	778	800	763	778	844	760	785	734	859	846	816	790	808	814	805	814
Július	797	905	860	855	825	825	882	833	873	844	778	844	778	857	860	833	807	839	866	838
Augusztus	888	934	911	864	708	843	804	875	837	934	888	885	880	844	869	880	859	890	876	876
Szeptember	732	820	778	753	798	719	827	780	714	779	752	749	821	796	829	815	767	787	789	781
Október	873	901	890	891	889	778	778	883	893	866	880	784	887	809	838	885	800	839	855	855
November	800	798	800	897	9.3	776	878	882	791	810	820	929	791	839	851	895	792	824	835	835
December	824	818	781	868	817	788	869	850	784	820	811	813	834	789	814	825	808	805	812	812
Egész év	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000

fit. — Knaben- — leány. — Mädchen- — összes — Geb. beth. Geschl.

szülés közül az első rovatban megnevezett óra esik: Geburten entfallen auf die in der Rubrik 1 genannten Monaten

Halvaszülöttek havi kimutatása 1868-tól 1870-ig. 1868. és 1869. a főorvosi hivatal, 1870. a statisztikai hivatal által gyűjtött adatok szerint. Monatlicher Ausweis über die Todtgeburten für die Jahre 1868—1870. 1868 und 1869 nach den vom Oberphysiccate, 1870 nach den vom statistischen Bureau gesammelten Daten.

	1868—1870																							
	1868		1869		1870		1868—1870		1868—1870															
	éveszülött	halvaszülött	éveszülött	halvaszülött	éveszülött	halvaszülött	éveszülött	halvaszülött	éveszülött	halvaszülött														
Január	580	684	46	5.85	718	45	6.27	1982	115	5.8	Augusztus	660	575	26	3.33	6.07	715	42	5.87	2067	106	5.13		
Február	610	662	42	6.31	647	40	6.16	1921	109	5.67	September	626	636	33	4.52	5.51	696	52	8.25	1840	113	6.14		
Márczius	669	702	38	5.41	714	35	4.90	2079	93	4.3	Október	671	671	36	6.07	5.29	665	32	4.81	2009	108	5.38		
Április	617	681	40	6.34	564	43	7.62	1812	113	6.23	November	619	638	31	5.99	4.86	681	36	5.29	1990	103	5.18		
Május	683	723	36	4.98	739	30	4.09	2139	94	4.40	December	7502	652	37	5.98	6.52	853	49	5.74	2124	129	6.07		
Június	592	626	26	4.38	673	46	6.81	1945	97	5.00	Egész év	7502	652	343	4.57	8066	437	5.42	8300	485	5.85	23868	1265	5.30
Július	605	677	27	3.99	705	35	4.96	1987	85	4.2	Gazdas J.													

1) Azaz 100 éveszülötthe esik hány halvaszülött. — D. h. es entfallen auf je 100 Lebendgeborene Todtgeborene.

Pesti halálozások

1868-, 1869- és 1870-ben.

A halandósági szám mint a népesség jólétének fokmérője. — Nehézségek a nagyvárosok halandósági számának megbíralásánál. — Rendkívüli halandóság Pestvárosában. — Összehasonlítások más városokkal. — Hitfelekezet szerinti halandóság. — Férfiak és nők halandósága. — Halandóság hónapok és évszakok szerint. — A tavaszi idő életveszélyes befolyásáról.

A halálozási statisztika azon része tudományunknak, mely legszorosabb összeköttetésben áll a népelet legfontosabb kérdéseivel. Mert ámbár kétséget nem szenved, hogy a halál kikerülhetlen sorsa minden emberi lénynek, mégis az életből való kiszólltatásunk időpontja és módja tekintetében határozott rend és törvényszerűség uralkodik. Nem kevésbé igaz, hogy életünk tartamának meghosszabbítása nagyobb mértékben függ önmagunktól, illetőleg azon körülményektől, melyek közt élünk, mintsem rendesen gondolni szoktuk. Az anyagi és szellemi jólét emelkedésével hosszabbra nyulik életünk fonala is, és ellenkezőleg rövidebbé válik erkölestelen vagy nyomorban tengődő népeknél. Ezért bir a halandósági szám oly mély jelentőséggel, ezért tartják azt joggal a népesség jóléte megbízható kritériumának.

Ily szempontból itélvén meg a halandósági arányszámot, mindenekelőtt azon meggyőződésre kell jutnunk, hogy a nagyvárosok lakói sokkal kedvezőle-
nebb viszonyok közt élnek, mint a vidékbeliek. A szűk utcákban összeszorult néptömeg, az egészséges levegő hiánya, a középosztály szűk és gyakran nem is eléggé világos lakásai, a szegényebb osztályoknak sötét és nedves pinczelakásai, az emberekkel túltömött lakások és végre maga a városi foglalkozásnak egészségtelen volta — mindezen tényezők összműködése igen megérthetővé leszik, hogy a városban lakó emberek miért számíthatnak csakis négy-ötödére azon élet-tartamnak, melyet a gondviselés az emberi nem számára általában kiszabott. Ha pedig különösen Pest városának halandóságát tekintjük, az vajmi kedvezőtlen egészségügyi állapotokról tesz tanuságot!

Tett t. i. a pesti halálesetek száma:

1868-ban 7384-et

1869-ben 7616-ot

1870-ben 8652-öt

Mig tehát Magyarországon ezer-ezer ember közül évenként 35 szokott elhalni, addig ezer pesti lakos közt 43 (1870-ben), azaz majd kétszer

annyi, mint Londonban vagy Párisban, és felével több, mint Bécsben, Brüsszelben vagy Berlinben!

Habár — az alább előadandó körülményeknél fogva — a halandósági számot oly általánosságban alkalmazva, mint azt az imént tettük, és mint ezt rendszeren alkalmazni szokták, tökéletesen megbízhatónak nem is tartjuk, annyiban mégis kell biznunk benne, hogy városunk egészségi viszonyainak állapotáról illuzióknak tért ne engedjünk. A túllapon közölt összehasonlító adatok nyomán ténynek kell tekintenünk, hogy Pest az európai városok legegészségtelenebbjei közé számítandó.

Hogy mennyire kényes dolog a nagyvárosi halálozások számából a halandósági fokra következtetni, azonnal föltűnik, ha meggondoljuk, hogy minden nagyobb városban az idegen látogatóknak és a munkakeresés céljából bevándorlott munkásoknak mily nagy serege létezik, kik közül aztán egy bizonyos százalék el is hal, mi a városnak lálszólagos halandóságát szaporítja. Még fontosabbá válik ezen körülmény, ha meggondoljuk, hogy a fővárost a környékről, sőt az egész országból föl szokták keresni a betegek, vagy a kórházba való fölvétel végett, vagy pedig hogy a főváros hirneves orvosainak segélyet igénybe vegyék. Az idegenek ezen osztályából azonban egy tetemes százalék föl nem gyógyulván, itt temettetik el; ennél fogva statisztikai szempontból tekintve, állíthatni, miszerint Pest idegen népességének jelentékeny része oly egyénekből áll, kik azért jönnek a fővárosba, hogy itt meghaljanak, — mi által természetesen jóval felszökkelik e város halandósági arányát is ¹⁾.

A nagyvárosi lakosság halandóságáról tehát csak akkor fogunk teljes és megbízható ítéletet mondhatni, ha a z élő k s o r á b ó l k i h a l o e g y é n e k e t e g y e n k i n t és személyesen ellenőrizhetjük. (Mint előbb említők, a pestvárosi statisztikai hivatal jelenleg foglalkozik ily halandósági tábla föllállításával.)

Mindazáltal tagadhallan, hogy az általános halandósági arány — kivált míg más nem létezik — elégséges kritérium még a nagyvárosok egészségügyi állapotának felismerésére is, különösen azért, mivel az imént említett zavaró körülmények nemcsak az egyik-másik, hanem rendszeresen minden nagyváros halandóságára érvényesítik befolyásukat, és így bár igenis megmástitják a halandóság a b s o l u t számát, mégis nem nagyon mástitják különféle városok lakossága halandóságának egymáshoz való a r á n y á t. És azért még az előbb fölhozott kételyek daczára is, nagyon is figyelemre méltónak tartjuk azon alább következő és huszonkilencz, 50,000 lakosnál népesebb városra vonatkozó halandósági kimutatást, melyből kitűnik, hogy Pest egészségi állapot tekintetében e 29 város közt majdnem utolsó helyet foglal el, és hogy azt égészségtelenségre nézve csakis két oly város mulja fölül, — Bréma és Triest — melyeknek nagy halandóságát már azon körülmény is kimentí, hogy mint kikötő-helyek, nagy mérvben vannak kitéve mindazon veszélyeknek, melyeket a tengeri kikötő élet tudvalevőleg magában rejt.

¹⁾ Ezen körülmények zavaró befolyásáról panaszkodik Dr. Jannsens is, azon polemia alkalmával, melyet a belgiumi orvosi akadémiának 1871. július 8-diki ülésében, Brüsszel városának egészségi állapotáról, Dr. Graninx ellen folytatott.

A halandóság t. i. a lakosságnak következő százalékát ragadja el egy-egy évben¹⁾:

Város neve:	Év:	Halandósági arányszám:	Város neve:	Év:	Halandósági arányszám:
Barmen	1864	2.42 %	Róma	1871	3.11 %
Boston	1870	2.43 »	Boroszló	1864	3.11 »
Elberfeld	1864	2.46 »	Glasgow	1871	3.28 »
Paris	1869	2.46 »	Königsberg	1764	3.28 »
Créfeld	1864	2.51 »	Aachen	1864	3.29 »
London	1855	2.62 »	Grác	1869	3.51 »
Köln	1864	2.73 »	Danzig	1864	3.57 »
Florenz	1869	2.76 »	Posen	1864	3.57 »
Gent	1870	2.82 »	Lemberg	1869	3.64 »
Brüssel	1870	2.83 »	Brünn	1869	4.11 »
Berlin	1864	2.92 »	Prága	1869	4.18 »
Turin	1869	3.00 »	P e s t	1870	4.31 »
Bécs	1869	3.05 »	Bréma	1861	4.41 »
Magdeburg	1864	3.09 »	Triest	1869	5.52 »
Antwerpen	1870	3.10 »			

Mielőtt a pestvárosi halandósági statisztika bővebb tanulmányozásába bocsátkoznánk, szükségesnek látszik, a bemutatott adatok természetéről néhány szót megjegyezni. Az 1868. és 1869-dik évi adatok t. i. azon kimutatásból vannak merítve, melyet a városi főorvosi hivatal összeállított; ezen adatok azonban a vallás szerinti felosztás híján lévén, hitfelekezeti összeállítás ezen évekről nem közölhető. Az 1870-diki halálozást a statisztikai hivatal az anyakönyvek szerint állítá egybe. Ezen adatoknál a vallási különbség ki van tüntetve²⁾.

Ha hitfelekezet szerint tekintjük a halandóságot, úgy 1870-ben a következő számokat találjuk:

a katolikusoknál	6560	azaz a katolikus lakosság közt	4.80 %	-ot
az ágostaiaknál	554	» az ágostai	»	4.66 % »
a helvéteknél	353	» a helvét	»	3.37 % »
a görögöknel	51	» a görög	»	4.42 % »
a zsidóknál	1111	» a zsidó	»	1.82 % »

Legnagyobb ennélfogva a halandóság a katolikusoknál, legkisebb a zsidóknál; az ágostai hitfelekezetük halálozási arányszáma a lakosság általá-

¹⁾ Forrásként ugyanazon munkák szolgáltak, melyeket az esketések és a születések statisztikájánál közöltünk.

²⁾ E tekintetben csakis a rökus-kórházi anyakönyvekben akadunk nehézségre, mint-hogy ugyanis ezekben minden a Rökus-kórházban meghalt egyén, legyen az bármily vallású, beiktattatik, minek folytán ezen anyakönyvek valósággal hitfelekezeti-külieknek mondhatók. Mint-hogy ezen körülmény csak utólagosan jutott a statisztikai hivatal tudomására, a szükséges intézkedéseket csak az 1872-diki évtől fogva tehette meg, mely évtől fogva a halottkének útján érkeznek a hivatalba pontos és minden tekintetben kimerítő tudósítások a lefolyt hét halottjairól. Az 1870-diki hitfelekezet szerinti halandóság megállapítására pedig a rökusbeli halottak összes számát azon arány szerint osztotta fel az egyes hitfelekezetekre, mely szerint az 1872-diki év tapasztalataihoz képest az egyes hitfelekezetek a rökusbeli halottak közt tényleg képviselve vannak. Megjegyzendő továbbá, hogy a 10. számú láblán »Kórház« című rovatába a Rökus-on kívül még a következő kórházak halottai tartalmaztatnak: az összes egyetemi kórház, a barak-kórház és a gyermek-kórház.

nos halálozási arányszámánál nagyobb, a görög és helvét hitfelekezetbelieké azonban már jóval kedvezőbb.

A halálozások hónapok szerinti bekövetkezéséről az itt következő összeállítás nyújt felvilágosítást. 1000 halál-esetből tudnillik jut a következő hónapokra:

Hónapok	1868	1869	1870	1868—1870
Január	843	806	766	810
Február	892	764	739	794
Márczius	1020	922	970	970
Április	388	735	972	870
Május	924	938	996	956
Junius	987	880	1017	964
Julius	826	922	932	896
Augusztus	767	854	881	836
Szeptember	721	816	676	735
Október	708	768	662	711
November	711	747	636	695
December	713	848	733	763
Egész év	10000	10000	10000	10000

(Az alapszámokat l. a 10. sz. táblán.)

Az egyes hónapok közt tehát a márczius, május és junius voltak azok, melyek legtöbb embert elragadtak. Ellenben szeptember, október és november legkevésbé halálessettel járultak az összhalandósághoz.

Az időjárásnak befolyása a halandóságra kézzel-foghatóbbá válik, ha a halálozásoknak évszakszerinti eloszlását tekintjük. Volt t. i. halálesset:

	1868-ban	1869-ben	1870-ben	1868—1870
Télen	24.47 %	24.19 %	22.57 %	23.69 %
Tavaszzal	28.33 »	25.96 »	29.38 »	27.95 »
Nyáron	25.60 »	26.55 »	28.30 »	26.95 »
Őszszel	21.40 »	23.30 »	19.75 »	21.41 »

(l. az 1. sz. jegyzetet.)

Eltételezve azon csekély eltéréstől tehát, melyet 1869-ben látunk, azt találjuk, hogy a legnagyobb halandóság tavaszra esik. A tavasznak ezen életveszélyes hatása nem csak a városokról áll — hol leginkább a tüdőbajokban szenvedők szoktak ezen hónapokban elhalálozni, — hanem egész országokról is, legalább azokról, melyek a mérsékelt éghajlat alatt fekszenek.

C a s p e r (»Medicin. Statistik,« 19-dik lap) 23 nagyvárosnak évszak szerinti halandóságát összeállítván, azt találja, hogy ezek közt 3 helyütt volt legveszedelmesebb a nyár, csak 1 helyütt az ős, 8 helyütt a tél, de 12 helyütt a tavasz. Ily összehasonlításoknál azonban csak e gy és ugyanazon éghajlatú városokat szabadna kiszemelni. Olaszországban a mi tavaszunknak a tél felel meg leginkább (Szardíniában csakugyan a télre esik a legnagyobb halandóság) és ha a Casperidézte 23 városból levonjuk a déli éghajlat alatt fekvő Genf, Milano és Padua városokat, akkor a téli időszak nagyobb veszélyessége csakis 5 esetben állott volna be.

Ugyancsak Genf város halandóságáról Villerme és Mallett fölötté érdekes adatokat közölnek, melyek két évszázadra nyulnak vissza. (L. »Archives de la hygiène publique« IX. és XVII. kötet.) Ezen adatok szerint Genfben a következő volt az évszakok halandósági sorrendje, mi mellett ismételve megjegyezzük, hogy a genfi tél a mi éghajlatunk tavaszának felel meg.

	a XVII. században	a XVIII. században első felében — második felében	a XIX. században
halandósági maximum:	tél, tavasz, ősz,	tél, ősz, tavasz,	tél, tavasz, ősz,
> minimum:	nyár,	nyár,	nyár.

Áttérvén mármost annak vizsgálatára, mily arányban esik lakosságunk férfi- vagy nő-része a halál áldozatául, úgy találjuk, hogy 1000 halott (l. a 10. számú táblát) közt volt:

	1868-ban	1869-ben	1870-ben	átlag e három évben
férfi	5540	5596	5802	5654
nő	4460	4402	4198	4346

1870-ben tehát az összes férfi-lakosságnak 4.88%-a, a nő-lakosságnak csak 3.71%-a mult ki.

A finem ezen nagyobb halandóságát eléggé magyarázza azon körülmény, hogy a férfiak sokkal inkább vannak kitéve nemcsak az élet számtalan esélyeinek, de azon kártékony befolyásoknak is, melyeket a nehezebb munkát vagy a nagyobb szellemi működést igénylő nemesebb keresetágak gyakorolnak, mi fölött — kivált a városoknál — tekintetbe veendő még azon körülmény is, hogy a munka-idő alatt itt tartózkodó munkás-osztály tulnyomó része férfiaktól áll, és így az ezen osztályból származó halálesetek a finem halálozási arányát nagyobbítják.

Az egyes hitfelekezeteknél következőleg módosult (1870-ben) a két nem aránya: (l. a 11-dik számú táblát.) 10,000 haláletet közt volt:

	katholikusoknál	ágostaiaknál	helvéteknél	görögöknél	zsidóknál
férfi	5712	6690	6092	6734	5751
nő	4288	3310	3908	3266	4249
	10000	10000	10000	10000	10000

A következő tábla mutatja, mily arányban oszoltak el 1868-tól 1870-ig a férfiak és a nők halálesetei az egyes hónapokra. (Az arányszámok a 10. sz. táblából vannak levonva.)

1868 — 1870:

hónap	férfi	nő	hónap	férfi	nő
Január	8.24	7.92	Augusztus	8.26	8.50
Február	7.79	8.13	Szeptember	7.25	7.47
Márczius	9.71	9.69	Október	7.23	6.97
Április	8.89	8.45	November	6.87	7.05
Május	10.07	8.89	Deczember	7.85	7.35
Junius	9.38	9.96	Összesen	100.00	100.00
Julius	8.46	9.60			

Látjuk tehát, hogy míg a férfiaknak legnagyobb halandósága májusra esik, addig a nőké júniusra.

Évszakok szerint pedig a következő eredményekhez jutunk, ha t. i. az összes férfi-halottak számát 100-ra, a nőké is 100-ra tesszük, azt találjuk, hogy az egyes évszakokra esik (l. az 1. sz. jegyzetet):

	1868		1869		1870		átlag 1868—1870	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
Télre	25.20	23.57	24.20	24.16	22.55	22.60	23.89	23.42
Tavaszcra	28.82	27.73	27.02	24.62	20.94	23.61	28.66	27.02
Nyárra	24.27	27.69	25.75	27.57	27.87	28.88	26.10	28.07
Őszre	21.71	21.01	23.03	23.65	19.64	19.91	21.35	21.49
Összesen	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Mig tehát a tavaszi időjárás a férfi-nemnek legfélelmetesebb ellensége és állandóan a halálesetek maximumját mutatja, addig a női halottak legnagyobb száma — 1868 kivételével — a nyárra esik. Ezen tényre talán némileg befoly azon körülmény, hogy városunkban a születések legnagyobb száma tavasz és nyár felé esik.

E fejezetben még két fontos körülményre kellene figyelmünket kiterjeszteni: a halál okára és a halottak korára. Mig azonban az utóbbi adatokat azért nem közöljük, minthogy ily kimutatások a halandósági tábla szerkesztésével azonosak és erre a jelen évkönyvben elég hely nem nyílik, addig a halálokok statisztikáját a jövő évkönyvig halasztjuk azért, hogy ott egy ötös korszak eredményeit összefoglalhassuk.

Ugyancsak a jövő évben fogunk némi felvilágosítást nyújthatni azon fontos kérdés felől is, mily befolyást gyakorol a foglalkozás az élet tartamára és a halálokra, mely irányban a statisztikai hivatal az 1872-dik év eleje óta az anyagot rendszeresen gyűjti.

J e g y z e t e k.

I. számú jegyzet (a 66. laphoz). Az évszakok szerinti halandóságra vonatkozó abszolút számok a következők:

	1868-ban			1869-ben			1870-ben			1868—1870-ben		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
Télen	1031	776	1807	1032	810	1842	1132	821	1953	3195	2407	5602
Tavaszcra	1179	913	2092	1152	825	1977	1503	1039	2542	3834	2777	6611
Nyáron	993	912	1905	1098	924	2022	1399	1049	2448	3490	2885	6375
Őszszel	888	692	1560	982	793	1775	986	723	1709	2856	2206	5064
Összesen	4091	3293	7384	4264	3352	7616	5020	3632	8652	13375	10277	23652

Utólagos megjegyzés a 9-dik laphoz. E munkálatnak első ívei még őszkor adták sajtó alá. Időközben megtartott Pétervártt a nemzetközi statisztikai kongresszus, melyen az e sorok írója, mint Pestváros képviselője részt vévén, nem mulasztotta el annak figyelmét a 9-dik lapon említett rovatra föl hívni. Ezen kérdés a II. osztály ügyköréhez tartozván, annak körében igyekeztem ezen — nézetem szerint igen fontos és nagy horderejű rovat alkalmazását kereszttől vinni. Sikerülvén az osztály elnökei Dr. Farr-t Londonból és Levasseur-t a francia akadémia tagját megnyerni, megkeresésemre e két úr beadta az erre czélzó indítványt, mely aztán — ily tekintélyek által támogatva — jelentékenyebb nehézség nélkül elfogadtatott. A pétervári kongresszus idevágó határozata következőkép szól: »Il est désirable, qu'on indique dans les registres de naissance le nombre d'années depuis laquelle la mère est mariée et le nombre d'enfants qu'elle a eu en comprenant les mort-nés et en distinguant les naissances multiples«.

10. sz. tábla

Tabelle Nr. 10.

Pesti halálozásoknak havi kimutatása 1868—1869—1870-ről.
 Monatlicher Ausweis der Sterbefälle in Pest für die Jahre 1868—1869—1870.

Hónap Monat	Finem — Männlich				Nőnem — Weiblich				Mindkét nem — Zusammen			
	1868	1869	1870	1868—1870	1868	1869	1870	1868—1870	1868	1869	1870	1868—1870
Január	367	331	404	1102	255	233	276	814	622	614	680	1914
Február	367	313	364	1044	292	269	275	836	659	582	639	1880
Márczius	410	195	493	1298	343	307	346	996	753	702	839	2294
Április	383	314	492	1189	273	246	349	868	656	560	841	2057
Május	386	443	518	1347	297	272	314	913	633	715	862	2260
Junius	401	363	491	1255	328	307	38	1024	721	670	880	2271
Julius	398	366	457	1131	302	336	349	987	610	702	806	2118
Auguszt.	234	369	451	1104	232	281	311	874	566	650	762	1978
Szeptem.	292	333	345	970	240	288	240	768	532	621	585	1738
Október	305	336	325	966	218	249	249	716	523	535	574	1632
Nov.	291	313	316	92	234	256	234	724	525	569	550	1644
Decz.	297	338	364	1049	223	258	270	751	526	646	634	1806
Összesen	4091	4264	5020	13375	3293	3352	3632	10277	7384	7616	8652	23652

Ugyanaz százalékban: — Dasselbe in Procenten:

Január	8.97	7.76	8.05	8.24	7.74	8.44	7.60	7.91	8.43	8.06	7.86	8.10
Február	8.97	7.34	7.25	7.79	8.87	8.02	7.57	8.13	8.92	7.64	7.39	7.91
Márczius	10.03	9.26	9.82	9.71	10.42	9.16	9.52	9.99	10.20	9.22	9.70	9.70
Április	9.36	7.37	9.81	8.89	8.29	7.34	9.55	8.45	8.86	7.35	9.72	8.70
Május	9.49	10.39	10.32	10.07	9.02	8.12	9.46	8.89	9.24	9.38	9.96	9.56
Junius	9.80	8.51	9.78	9.38	9.66	9.15	10.70	9.96	9.87	8.80	10.17	9.64
Julius	7.52	8.58	9.16	8.40	9.17	10.09	9.55	9.60	8.26	9.22	9.32	8.96
Auguszt.	6.97	8.66	8.98	8.20	8.56	8.38	8.50	8.50	7.67	8.54	8.81	8.30
Szeptem.	7.13	7.81	6.87	7.25	7.29	8.59	6.61	7.47	7.21	8.16	6.76	7.35
Október	7.45	7.88	6.48	7.23	6.62	7.43	6.86	6.67	7.08	7.68	6.62	7.11
Nov.	7.11	7.34	6.29	6.87	7.11	7.64	6.00	7.06	7.11	7.47	6.39	6.95
Decz.	7.26	9.10	7.25	7.85	6.95	7.70	7.42	7.37	7.13	8.48	7.33	7.68
Összesen	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

11. sz. tábla.

Halálozások az 1870-ik évben.

Tabelle Nr. 11.

Sterbefälle im Jahre 1870.

Hónap Monat	N e m Geschlecht	Katholikuskok — Kathol.					Ágosth. — Luth.					Gr. n. o. Gr. n. u.					Zsidók Juden	Közház hal. in Spitälen versterben	F.összeség Hauptsumme
		Bely. Inn. St.	Lipótv. Leop. St.	Terézv. Ther. St.	Józsefv. Josephst.	Fer. v. Franzst.	Összes zusam.	magyar ungar.	német deutsch	ítél italien.	slavák slavisch	összes zusam.	Helyvérek Catheder	Grófok aristoch.	szérb. serb.	oláh rumän.			
január	férfi — männlich	25	17	68	59	18	187	7	10	6	23	14	1	2	1	1	41	135	404
január	nő — weiblich	23	11	68	43	20	165	1	3	3	7	11	1	1	1	1	36	26	276
január	együtt — zusam.	48	28	136	102	38	352	8	13	9	30	25	1	3	1	5	77	191	680
február	férfi — männlich	11	14	64	64	18	171	1	14	3	18	14	1	1	1	1	44	116	364
február	nő — weiblich	17	13	65	55	16	169	2	6	7	13	7	1	1	1	1	39	54	275
február	együtt — zusam.	28	27	129	119	34	337	3	20	10	31	21	1	1	1	1	77	170	639
márczius	férfi — männlich	19	15	86	73	29	222	4	12	5	21	15	1	1	1	1	76	157	493
márczius	nő — weiblich	14	24	79	66	25	208	4	8	4	16	9	1	1	1	1	43	70	346
márczius	együtt — zusam.	33	39	165	139	54	430	8	20	9	37	24	1	1	1	1	119	227	839
április	férfi — männlich	16	9	85	81	32	223	11	18	4	33	20	1	1	1	1	74	140	492
április	nő — weiblich	13	13	71	62	35	194	5	9	3	17	12	1	1	1	1	56	68	349
április	együtt — zusam.	29	22	156	143	67	417	16	27	7	50	32	1	1	1	1	130	208	841
május	férfi — männlich	24	23	92	79	36	254	11	18	9	38	21	1	3	2	6	45	144	518
május	nő — weiblich	15	18	68	65	35	201	1	2	4	8	14	1	1	1	1	48	72	344
május	együtt — zusam.	39	41	160	144	71	455	12	20	14	46	35	1	3	3	7	93	226	862
junius	férfi — männlich	14	18	99	94	42	267	4	14	6	26	16	1	1	1	1	55	127	491
junius	nő — weiblich	19	25	113	6	35	255	3	6	7	16	12	1	1	1	1	39	66	389
junius	együtt — zusam.	33	43	212	157	77	522	7	20	15	42	28	1	1	1	1	94	193	880
julius	férfi — männlich	20	16	76	75	41	228	4	12	9	25	13	1	1	1	1	49	141	457
julius	nő — weiblich	23	17	73	62	38	213	2	5	9	16	11	1	1	1	1	39	69	349
julius	együtt — zusam.	43	33	149	137	79	441	6	17	18	41	24	1	1	1	1	88	210	806
auguszt.	férfi — männlich	20	18	86	82	50	256	3	12	3	18	5	1	2	1	3	42	127	451
auguszt.	nő — weiblich	11	14	67	63	30	185	2	4	7	13	6	1	1	1	1	29	76	311
auguszt.	együtt — zusam.	31	32	153	145	80	441	5	16	10	31	11	1	2	2	4	71	203	762
szeptem.	férfi — männlich	12	17	51	56	24	160	5	6	7	18	11	1	1	3	5	36	115	347
szeptem.	nő — weiblich	9	16	65	34	27	151	1	4	1	7	7	1	1	1	1	31	40	240
szeptem.	együtt — zusam.	21	33	116	9	51	311	5	10	8	23	18	1	1	1	1	67	161	585
október	férfi — männlich	13	11	61	49	22	166	4	9	3	16	6	1	3	1	4	41	95	325
október	nő — weiblich	12	12	55	45	22	142	1	8	6	14	10	1	1	1	1	27	55	240
október	együtt — zusam.	20	23	116	94	52	305	4	17	9	30	16	1	1	1	1	68	150	574
november	férfi — männlich	14	10	56	47	20	147	1	12	3	30	6	1	1	1	1	48	104	316
november	nő — weiblich	16	12	40	1	15	124	3	7	3	13	8	1	1	1	1	36	59	234
november	együtt — zusam.	29	22	96	88	36	271	4	19	6	29	14	1	1	1	1	79	157	550
december	férfi — männlich	18	12	63	68	24	185	4	8	3	15	16	1	2	1	3	38	107	364
december	nő — weiblich	10	14	47	54	19	144	3	9	3	15	7	1	1	1	1	37	67	270
december	együtt — zusam.	28	26	110	122	43	329	7	17	6	30	23	1	2	1	1	75	174	634
évi összesen	férfi — männlich	206	180	887	827	363	2463	59	145	63	267	157	4	15	12	9	584	1518	5020
évi összesen	nő — weiblich	176	189	811	650	319	2145	25	71	58	155	114	1	3	3	9	454	759	3632
évi összesen	együtt — zusam.	382	369	1698	1480	682	4611	85	216	121	422	271	4	18	15	40	1038	2270	8652

Pest városa szolgálatában álló személyek fizetéseinek statisztikája.

A főváros igazgatásának gépezete az 1871-dik év vége felé egyez er hatszáz harminczöt rendes fizetéssel díjazott egyénnek közreműködését vette igénybe, kiknek évi fizetése négyötöd millió forintnál többet, vagyis pontosan évi 841.136 frt 60 krt vett igénybe ¹⁾. Hozzá számítván ezen összeghez a lakbérátalány fejében fizetendő 85.903 forintot, a fővárosi adminisztráció személyes költsége összesen 927.000 forintra rüg.

Hogy azon nagy embertömeget, mely a város szolgálatában működik, könnyebben áttekinthessük, czélszerű lesz, azokat alkalmaztatásuk különféleségéhez képest néhány kisebb csoportra osztani.

Az első csoportba számítjuk a voltaképeni tisztviselőket, azaz azon személyeket, kik rendes évi fizetést huzván, rendszerint a hivatalban való folytonos jelenlétre kötelezvék, és ennél fogva, hivatalukon kívül más kereseti ággal — hacsak kivételesen nem — nem foglalkoznak.

Ezektől eltérően számos oly személyt is látunk a város szolgálatában alkalmazva, kinek a várostól huzott fizetésen kívül egyéb jövedelmi forrása van, sőt kiknél az esetek többségében épen ezen magánkereset képezi jövedelmük főbb forrását. Ide számítjuk például mindazon orvosokat és tanárokat, kik mint tiszti orvosok, mint osztályfőorvosok a Rókuskórházban, vagy mint halottképek alkalmazvák, a várostól is huznak fizetést; ide továbbá a katolikus lelkészeket, kik a várostól fizettetnek.

Körülbelül ugyanezen szempont alá esnének a tanítók is, kiket azonban úgy különváló állásuknál, mint nagy számuknál fogva külön csoportba osztályozunk.

Hivatusuknál fogva az eddig említettektől eltérő jelleggel bírnak a rendőrségi biztosok, és a többi rendőri és egyéb című őr, hajdú, huszár, kikhez még a szolgálai személyzetet is lehet beosztani. Ha már most azon egynéhány személyt, ki különféle mellékszolgálatért rendes fizetést huz (így a karénekesek, a városi vegyész stb.) egy külön csoportba állítjuk, ezen öt csoportban az összes évi fizetéssel ellátott személyeket elhelyeztük volna, és ezeken kívül csakis a díjnokok maradnának föl, kik nem évi, hanem napi fizetésre vannak fölfogadva.

¹⁾ Ezen összegben befoglaltatik azon 43,312 forint is, mely mint személyes, lótar-tási vagy egyéb című fizetési pótlék fizettetik. Ezen tételnek nagyobb része (30,060 frt) a kapitányságra esik, mivel 345 poroszló mindegyike évi 300 frt fizetésén kívül 60 frtnyi fizetési pótlékban részesül. Ezenkívül még a mérnöki hivatalnál, valamint a katolikus plebániáknál (itt a segédlelkészek élelmezésére) fordulnak elő jelentékenyebb összegek.

Ezek szerint tehát az összes személyzetet hat csoportba osztályozhatjuk t. i. (l. a 80. lapon létező 13. sz. táblát):

I. Rendes hivatalnoki személyzet.

Áll összesen 317 tagból, és kerül évi 276.250 forintba (fizetési pótlékkal együtt), e szerint kerül egy hivatalnok átlag 871 forintba.

Ezen személyek következőképp oszlanak el az egyes szakokra:

a) Közigazgatásnál ¹⁾	216 szem.	198.467 frtfizetés.,	tehát átl.fizetés ²⁾	920 frl.
b) rendőrségnél	43 »	33.100 »	»	770 »
c) tűzoltásnál	1 »	1.400 »	»	— »
d) vám és j.-kezelésnél	19 »	9 740 »	»	513 »
e) vízvezetéknél	14 »	16.000 »	»	1.240 »
f) Rókus-kórházban	14 »	8.640 »	»	618 »
g) szegényháznál	2 »	1.400 »	»	— »
h) dologháznál	2 »	2.640 »	»	— »
i) mért.-hitelesítő hiv.	5 »	4.600 »	»	— »

E szerint a vámkezelés körül vannak a legolcsóbb hivatalok, míg a legdrágábbak a vízvezetékiek.

II. Közegészségügyi és lelkeszi személyzet

áll összesen 95 tagból és kerül évi 51.302 forintba,
 tehát átlag egy személy 540 forintba,
 még pedig jut
 a közegészségi személyzetre 37.030 frt, tehát átlag (67 személyre) . . . 552 frt,
 a lelkeszi » 14.272 frt, » » (28 személyre) . . . 509 frt,

III. Tanítói személyzet

áll összesen 252 személyből és kerül évi 142.270 forintba,
 tehát átlag egy személy 671 forintba.

A tanítói személyzet áll a következő tagokból:

a) 202 elemi tanító	97.400 frt	fizetéssel — átlag	482 frt ³⁾
b) 11 polgári »	11.200 frt	» — »	1.010 frt
c) 30 reálisk. tan.	30.400 frt	» — »	1.013 frt
d) 9 tanító a szegényházb. és az árvaházakban	2.770 frt fizetéssel ⁴⁾ .		

IV. Őrségi (biztosi) és szolgálai személyzet

áll összesen 912 tagból, kiknek évi fizetése 341.141 frtra rúg,
 tehát egy személyé átlag 374 „ „

¹⁾ Mely a következő hivatalokat foglalja magában: Tanács- és jegyzői kar, ügyészség, iktató és kiadó-hivatal, levéltár, számvevőség, statisztikai hivatal, házi pénztár, letélhivatal, gazdasági hivatal és bizottmány, mérnöki hivatal, szállásolási hivatal, adószámvitel, adópénztár, adóbehajtási hivatal, építési bizottság, gyámhivatal. Rendesen még az egészségügyi személyzet (főorvosi hivatal, Rókus) és az egyházi személyzet is szokott a »közigazgatási« szakaszba foglaltatni; mi azonban azon személyeket külön mutatjuk ki.

²⁾ Az átlagos fizetést csak azon hivataloknál számítjuk ki, melyek legalább 10 személyből állanak.

³⁾ Tornatanítókkal és női kézimunka-tanítókkal együtt, a többi tanítók átlagfizetése 587 frt.

⁴⁾ Ezenkívül a kapitányság még 500 frtot fordít évenként a poroszlók taníttatására.

Ezek közül alkalmazva van:

a) a közigazgatásnál	79	személy,	évi	29,584	frttal,	tehát	átlagos	fizetés	375	frt
b) a rendőrségnél	634	»	»	248.690	»	»	»	»	390	»
c) tűzoltásnál	42	»	»	18.720	»	»	»	»	445	»
d) vámkezelésnél	1	»	»	360	»	»	»	»	—	»
e) reáliskolánál	6	»	»	2.160	»	»	»	»	—	»
f) elemi népisk.-nál	11	»	»	3.963	»	»	»	»	360	»
g) vízvezetéknél	8	»	»	4.040	»	»	»	»	—	»
h) közegészs.-ügynél	99	»	»	24.590	»	»	»	»	248	»
i) szegényháznál	4	»	»	958	»	»	»	»	—	»
k) dologháznál	22	»	»	7.030	»	»	»	»	320	»
l) fiárvaháznál	4	»	»	569	frt	60	kr.	»	—	»
m) leányárvaháznál	1	»	»	120	frttal	»	»	»	—	»
n) mértékhitelintéznél	1	»	»	360	»	»	»	»	—	»

V. Egyéb czímen rendesen fizetett személyzet.

Áll 13 személyből, kiknek évi fizetése 1848 frtra, tehát az átlagos fizetés 150 frtra rúg.

Ezen személyek közül egy 200 frt fizetéssel az egészségügynél 11, összesen 1588 frt fizetéssel a lelkési személyzetnél és egy 60 frttal a szegényházban van elhelyezve.

VI. Dijnokok.

Ezek száma 46-ra rúg, kiknek évi fizetése összesen 28.325 frt, átlag 615 forintra rúg. Ezek közül alkalmazva van:

a) a közigazgatásnál	23	évi	16.972	frt	50	kr.	fizetéssel	—	átlag	738	frt	¹⁾
b) a rendőrségnél	10	»	5.475	frt	—	kr.	fizetéssel	—	átlag	547 ¹ / ₂	frt,	
c) a reáliskolánál	1	»	120	frt	—	kr.	fizetéssel	—	átlag	—	frt,	
d) Rókusban	10	„	4.662	frt	50	kr.	fizetéssel	—	átlag	466 ¹ / ₄	frt,	
e) a szegényházban	2	»	1.095	frt	—	kr.	fizetéssel	—	átlag	—	frt.	

Összefoglalván már most az adminisztráció egyes szakaiban alkalmazott különféle foglalkozási személyeket, a következő eredményre jutunk:

	alkalmazott egyének száma	azok járan- dósága	egy személy átlagos fizetése
1) Közigazgatás	318	245.226 frt 50 kr.	771 frt 15 kr.
2) Rendőrség	687	287.265 frt — kr.	418 frt 15 kr.
3) Tűzoltás	43	20.120 frt — kr.	467 frt 90 kr.
4) Vám és jöved. kezelés	20	10.100 frt — kr.	505 frt — kr.
5) Vízvezeték	22	20.040 frt — kr.	910 frt 90 kr.
6) Közegészségügy	191	75.332 frt 50 kr.	394 frt 41 kr.
7) Szegényház	9	3.513 frt — kr.	
8) Dologház	25	9.720 frt — kr.	388 frt 80 kr.
9) Mértékhitelítő hiv.	6	4.960 frt — kr.	
10) Egyházügy	39	15.660 frt — kr.	401 frt 69 kr.
11) Tanügy	270	148.510 frt — kr.	550 frt 04 kr.

¹⁾ A mérnöki hivatalban kilencz dijnok van napi 3 frt fizetéssel alkalmazva.

12) Josefimum	4	569 frt 60 kr.
13) Leányárvaház	1	120 frt — kr.

Attérvén a személyzet fizetése nagyságának statisztikájára, a következőket találjuk:

I. Rendes hivatalnokok.

Ezek közt csak három van, kinek fizetése 2000 forintnál többet tenne: a főpolgármester 3000 frttal és az alpolgármester és főkapitány 2400 forinttal.

1501—2000 forint fizetéssel csak 19 személy bír:

t. i. 2000 forinttal: 6 tanácsnok, főjegyző, főügyész, főszámvevő, házi pénztárnok, főmérnök, vízvezetési gondnok, üzleti mérnök. 1600 forinttal: letétnök, statisztikai igazgató, adó-főpénztárnok, adószámviteli főnök, adóbehajtási főnök, gyámhivatali főpénztárnok.

1201—1500 forinttal kilencz személy van díjazva:

t. i. 1500 forinttal: házfelszerelési felügyelő, a vízvezetéknél. 1400 forinttal: alszámvevő, házi pénztári ellenőr, almérnök, catastralis mérnök, adóhiv. ellenőr, gyámhivatali ügyész, vízvezetési számvevő.

E szerint mondhatjuk, hogy az összes hivatalnoki személyzetnek csak

hét százaléka bír 1501—3000 forintnyi jövedelemmel

három » » 1201—1500 » »

míg kilenczven %-a » 1200 forintnyi és ennél kisebb jövedelemre van utalva.

Ezen csekélyebb fizetésű hivatalnokok következőkép oszlanak el az egyes fizetési kategóriákra:

1001—1200 forintos fizetést húz: 31 — 9.78%

801—1000 » „ „ 55 — 17.35%

800 forintos és ennél kisebb „ 200 — 63.08%.

Tovább folytatván az egy-egy kategóriába tartozó hivatalnokok felsorolását, úgy találjuk, hogy

az 1001—1200 forintos fizetést húzó személy van: harminczegy;

t. i. 1200 forinttal: levéltárnok, 2 aljegyző, 6 számvizsgáló, 2 pénztári utalványozó, 4 ellenőr, 2 gazda, 2 almérnök, 2 építési felügyelő mérnök, 2 gyámhivatali ügyész, 3 alkaptány, 1 mezei kapitány, 1 part-kapitány, 1 cselédhiv. főnök, 1 tűzoltó-felügyelő, 1 rókusi gondnok, 1 mérték-hitelesítő-hiv. igazgató.

901—1000 forintos fizetést húzó személy van: harminczhét;

t. i. 5 aljegyző, 1 iktató, 1 allevéltárnok, 1 kiadó, 6 számvizsgáló, 2 utalványozó, 5 mérnök-segéd, 4 felügyelő-mérnök, 1 catastralis-mérnök, 1 szállásmester, 2 végrehajtó, 3 segéd, 1 város-felügyelő, 1 gépmester, 1 vezető gépész, 1 gondnok, 1 ellenőr.

801—901 forint fizetést húzó személy van tizennyolcz,

t. i. 7 számtiszt, 4 segéd, 1 utalványozó, 2 végrehajtó, 1 jegyző, 1 iktató, 1 ellenőr és 1 művezető 840 forinttal.

800 forintot és ennél kisebb fizetést húzó személy van kétszáz:

t. i. 800 forinttal: 1 alügyész, 16 tollnok, 7 számtiszt, 7 segéd, 2 műszaki gyakornok, 1 ideiglenes útmester, 2 utalványozó, 2 végrehajtó, 1 iktató, 1 raktárnok, 1 pénzszedő, 1 gondnok, 1 ellenőr. — 700 forinttal: 2 aliktató, 16 segéd, 2 kiadó, 2 végrehajtó, 1 toloncz-ügykezelő, 1 alvársárfelügyelő, 1 gépmester. — 600 forinttal: 1 alügyész, 1 lajstromozó, 21 segéd, 1 irnok, 1 útmester, 1 iktató, 6 alvégreajtó, 1 köztisztasági felügyelő, 1 városligeti kertész, 4 tollnok, 1 városi házi gondnok, 1 mázsamester, 1 irnok, 1 ellenőr. — 500 forinttal: 47 irnok, 10 segéd, 18 felügyelő, 1 raktárnok, 1 ruhakezelő. —

480 forinttal: 1 mérleg hivatali kezelő. — 400 forinttal: 2 felügyelő. — 430 forinttal: 1 vék ahivatali kezelő. — 400 forinttal: 2 felügyelő, 1 raktárnok, 1 fatenyésztő, 1 kertész, 4 becsős.

II. Közegészségügyi és lelkeszi személyzet.

Az 1201—1500 frtos fizetési kategóriába esik egy személy, t. i. a belvárosi plébános 1260 forinttal.

Az 1001—1200 frtos kategóriába szintén egy, t. i. a lipótvárosi plébános 1050 frttal.

901—1000 forinttal: négy személy, t. i. a rókuskórházi igazgató, egy kerületi és két kórházi főorvos egyenként 1000 forinttal.

800 és ennél kisebb fizetést húzó személy van nyolczvankilencz,

t. i. 800 forinttal: 7 kerületi főorvos, 6 osztály-főorvos, 1 hasonszenvi főorvos, 1 kórhoncznok, 1 szemészeti főorvos, 3 ideigl. főorvos. — 630 forinttal: 4 plébános. — 500 forinttal: 2 háromorvos, 1 kerületi orvos, 1 hasonszenvi orvos, 1 szemészeti orvos és 7 orvos, 1 segédlelkész. — 400 forinttal: 8 halottkém, 2 főorvos, 8 segédorvos, 4 ideigl. segédorvos. — 300 forinttal: 22 segédlelkész, végre 1 főbába. — 200 forinttal 8 kerületi bába.

III. Tanári és tanítói testület.

1600 forint fizetéssel egy, t. i. reáltanodai igazgató.

1201—1600 „ 5,

t. i. 4 reáltanodai tanár, és Preis rendelkezési állapotban levő tanár 1400 forinttal.

1001—1200 forintos fizetést húzó személy van: 11, t. i. egy igazgató tanár és 10 tanár 1200 forinttal.

E szerint 6.75 % 1000 forintnál nagyobb fizetéssel

9.52 % 801—1000 forintos fizetéssel

32.14 % 601—800 „ „

51.59 % 600 forintos és ennél kisebb fizetéssel.

901—1000 forintig van: 23 személy, t. i. 12 igazgató tanár, 8 tanár, 3 rajztanító.

801—900 forint fizetéssel bir 1 egyén, t. i. 1 főtanító 900 forinttal.

701—800 forinttal díjazva van 9 egyén, t. i. 5 segédtanár, 1 szépirás-tanár, 3 mintatanító.

601—700 forintos fizetést húz 72 személy, t. i. 1 mintatanító, 60 rendszer altanító, 6 segéd-rajztanító, 3 előkészítő tanító, 2 elemi tanító.

600 forintos és ennél kisebb fizetést kap: 130.

t. i. 6 ideiglenes rendkívüli tanító, 1 főtanító 600 forinttal; 2 tanár-segéd. 62 helyettes altanító 400 forinttal; 1 gondnoknő 300 forinttal; 1 tanító 240 forinttal; 1 rajztanító 220 forinttal; 17 tornatanító, 36 női kézimunka-tanítónő 200 forinttal; 1 vallástanárr 80 forinttal; 1 tornatanító 60 forinttal; 1 vallástanárr 50 forinttal.

IV. Őrségi (biztosi) és szolgálai testület.

Ezen csoportban a legnagyobb fizetés 800 forint, mely járandóság a be-töltendő kapusi állomásra van előirányozva.

501—600 forinttal tizenegy személy van ellátva, t. i. 1 rendőri főfel-ügyelő, 1 őrmester 600 forinttal, 1 tüzoltó gépész és 6 tüzoltó-őrparancsnok 540 frttal, 2 vízvezetéki fűtő 520 forinttal. (Szöveg folytatását l. a 78-dik lapon.)

12. sz. tábla.

Pest városa szolgálatában álló személyek fizetése

Statistik der Bezüge (ohne Quartierpauschale) der im

Alap megnevezése, melyből a kiadás fedezendő	forint évi fizetéssel bíró						
	Unter 201 fl. 201 frtnál kevesebb		201—300	301—400	401—500	501—600	601—700
	száma wie viel Pers.	járandósága Summe der Bezüge	száma wie viel Pers.	járandósága Summe der Bezüge	száma wie viel Pers.	járandósága Summe der Bezüge	száma wie viel Pers.
I. Rendes hivatalnokai személyzet.							
1) a közigazgatásnál <i>Administrativbeh.</i>	közs. alap <i>Communalfond</i>				500	180	480
2) a rendőrségnél <i>Polizei</i>	" "				24050	23	17400
3) a tüzoltásnál <i>Feuerwehr</i>	" "				15	7500	5
4) a vám és jövedék kez. <i>Mauth u. Gefälle</i>	" "					240	
5) a vízvezetéknel <i>Wasserleitung</i>	vízvezetési alap <i>Wasserleitungsfond</i>					18	8900
6) közegészség (Rókus kórh.) <i>Gesundheitspf.</i>	kórházi alap <i>Spitalsfond</i>					1	600
7) a szegényháznál <i>Armenhaus</i>	szegényházi alap <i>Armenhausfond</i>					7	3450
8) a dologháznál <i>Arbeitshaus</i>	dologházi alap <i>Arbeitshausfond</i>					4	2400
9) a mértékhitelítés <i>Rechnung</i>	mértékhitelítő a. <i>Rechnungsfond</i>					1	600
Összesen <i>Zusammen</i>					740	180	480
					90	43900	42
II. Közegészségügyi és lelkeszi személyzet.							
1) Közegészségügy: <i>Gesundheitspflege:</i>							
a) Rókus-kórház <i>Rochusspital</i>	kórházi alap <i>Spitalsfond</i>					1	300
b) főorvos és ker. orv. <i>Physicat</i>	községi alap <i>Communalfond</i>	8	1600			8	3200
c) szegényházi orvos <i>Armenhausarzt</i>	szegényházi alap <i>Armenhausfond</i>					1	400
d) dologházi orvos <i>Arbeitshausarzt</i>	dologházi alap <i>Arbeitshausfond</i>					2	800
Összesen a közegészség. <i>Gesundheitspflege insg.</i>		8	1600	1	300	22	8800
						12	6000
2) kathol. plébániák <i>kathol. Pfarreien</i>	községi alap <i>Communalfond</i>					1	500
Összesen <i>Zusammen</i>		8	1600	23	6900	22	8800
						13	6500
III. Tanítói személyzet.							
a) elemi tanítók <i>Elementarschulen</i>	népnevelési alap <i>Volkunterrichtsf.</i>	52	10400			62	21800
b) polgári tanítók <i>Bürger-schulen</i>	" "						
c) reáliskolai tanítók <i>Realschulen</i>	községi alap <i>Communalfond</i>					2	800
d) kapitánysági tan. <i>Unterr. d. Polizeiw.</i>	" "					1	500
e) szegényházi tanítók <i>Armenhaus-Schule</i>	szegényházi alap <i>Armenhausfond</i>	1	80				
f) fiárvaházi tanítók <i>Knabenwaisen.-F.</i>	fiárvaházi alap <i>Knabenwaisen.-F.</i>	1	60	1	220		
g) leányárvaházi tan. <i>Mädchenwaisen.-Sch.</i>	leányárvaházal. <i>Mädchenwaisen.-F.</i>	2	250	2	540	1	60
Összesen <i>Zusammen</i>		56	10790	3	760	64	25600
						500	7
IV. Örségi (biztosi)- és szolgai személyzet.							
1) a közigazgatásnál <i>Administrativbeh.</i>	községi alap <i>Communalfond</i>	2	224	1	240	78	28320
2) a rendőrségnél <i>Polizei</i>	" "					8	2400
3) a tüzoltásnál <i>Feuerwehr</i>	" "					596	202230
4) a vám és jöv. kez. <i>Mauth und Gefälle</i>	" "					28	13000
5) a reáliskolánál <i>Realschule</i>	" "					35	11940
6) az elemi iskoláknál <i>Elementarschule</i>	népiskolaalap <i>Volkunterrichtsfond</i>					7	3780
7) a vízvezetéknel <i>Wasserkunst</i>	vízvezetési alap <i>Wasserleitungsfond</i>					1	360
8) közegészség (Rókus) <i>Gesundheitspf. (Roch.)</i>	Rókusalap <i>Rochusspitalsfond</i>					6	2160
Összesen		86	20640	13	3950	35	13960
						28	13000
						2	1200
						7	3780
						2	1940
						13	3950

*) A fizetési, lótarási- és egyéb nemű példék (lakbóráltalányi ide nem értvén) állt irásból szedvék. —

12. sz. tábla. (Vége).

Alap megnevezése, melyből a kiadás fedezendő		Unter 201 rtól keve- sebb						forint évi fizetéssel bíró					
		201—300		301—400		401—500		501—600		601—700			
		száma wie viel Pers.	Járandósága Summe der Bezüge	száma wie viel Pers.	Járandósága Summe der Bezüge	száma wie viel Pers.	Járandósága Summe der Bezüge	száma wie viel Pers.	Járandósága Summe der Bezüge	száma wie viel Pers.	Járandósága Summe der Bezüge		
9) a szegényháznál Armenhaus	szegényházalap Armenhausfond	2	198	.	.	2	760		
10) a dologháznál Arbeitshaus	dologházalap Arbeitshausfond	1	200	19	5700	2	750	100	.	.	.		
11) a fiárvaháznál Knabenwaisenhaus	fiárvaházalap Knabenweisenhausf.	4	569 ⁶⁰		
12) a leányárvaháznál Mädchenwaisenhaus	leányárvaházalap Mädchenweisenhausf.	1	120		
13) a mértékhitelcsítés Aichungamt	mértékhi elcsítési a. Aichungsfond	1	360		
Összesen Zusammen		10	1311 ⁶⁰	114	28980	707	242850	69	4300	11	6020	.	
V. Pest városától egyéb czimen rendes fizetést													
1) Egészségügy Gesundheitspflicht	községi alap Communalfond	1	20		
2) egyh. zi ügy Cultus	.	10	973	1	300	.	315		
3) a szegényháznál Armenhaus	szegényházi alap Armenhausfond	1	60		
Összesen Zusammen		12	1233	1	300	.	315		
VI. Díjlok													
1) a közigazgatásnál Administrations-Bef.	községi alap Communalfond	5	2190	9	4927 ⁶⁰		
2) a rendőrség. Polizei	10	5475		
3) a reáliskol. Realsch.	.	1	120		
4) Közegs. Rökusk. Gesundheitspf. Roch.	Rökus-kórházalap Rochuspitalsfond	.	.	5	1825	5	2837 ⁶⁰		
5) a szegényháznál Armenhaus	szegényházalap Armenhausfond	2	1095		
Összesen Zusammen		1	120	5	1825	.	.	5	2190	26	14335		
		87	15054 ⁶⁰	146	3765	793	277565	177	84030	86	49755	101	66820
Összesítés alapok szerint													
Községi alap Communalfond		22	3117	32	9540	688	237385	155	5140	69	8992 ⁶⁰	26	17990
Népoktatási alap Volksunterrichtsfond		52	10400	.	.	73	28760	72	46800
Vízvezetési alap Wasserleitungsfond		6	3000	3	1610	1	700
Rökuskórházi alap Szegényházalap	Rochuspitalsfond Armenhausfond	4	338	92	22765	24	8350	16	7950	9	5237 ⁶⁰	2	1330
Dologházalap Josefinum fiárvah. a.	Arbeiterhausfond Josephinum-Knaben- waisenhausfond	1	200	19	5700	4	1550
Leányárvaházalap Mértékhitel. hiv. a.	Mädchenweisenhausf. Aichungsfond	3	629 ⁶⁰	1	220	2	540	.	.	1	600	.	.
Összesen — Zusammen		87	15054 ⁶⁰	146	3765	793	277565	177	84030	86	49755	101	66820
Összesítés szakmák szerint													
Közigazgatás Administrativbehörd.		2	224	1	240	75	28320	55	26240	38	22327 ⁶⁰	19	13300
Rendőrség Polizei		.	.	8	2400	596	202230	43	20500	17	9675	4	2800
Tűzoltás Feuerwehr		35	14940	7	3780	.	.
Vám- és jövedékkez. Vízvezeték	Mauth und Gefälle Wasserleitung	1	360	18	900	1	600	.	.
Közegészségügy Szegényház	Gesundheitspflege Armenhaus	9	180	92	22765	35	12750	19	9450	9	5237 ⁶⁰	2	1330
Dologház Mértékhitelcsítés. hiv.	Arbeitshaus Aichungamt	3	258	.	180	2	760	.	.	3	1695	.	.
Egyházi ügy Tanügy	Cultus Unterricht	10	973	23	6900	.	315	1	500	.	.	3	1890
Árvaházak Waisenhäuser		57	10910	3	760	.	31720	.	500	7	4200	72	46800
Működésze Hauptsumme		87	15054 ⁶⁰	146	3765	793	277565	177	84030	86	49755	101	66820

*) A fizetési-, lótarási- és egyéb nemű pótlékok lakbérátalányt ide nem értvén, állt irásból szedvék. —

401—500 forint fizetése 69 személynek van,

t. i. 500 forinttal: 7 rendőrfelügyelő, 4 vízvezetési zárcsapzáró, 1 huszárörmester, 1 vízvezetési szolgál. — 480 forinttal: 3 tűzoltói csőtartó. — 450 forinttal: 20 közhuszar, 2 tűzoltási zárcsapzáró. — 420 forinttal: 30 tűzoltó.

301—400 forint fizetéssel bir hétszázhét személy,

t. i. 400 forinttal: 1 házi pénztári biztos, 3 szállásolási biztos, 36 adóbiztos, 1 városligeti biztos, 1 városligeti esősz, 200 rendbiztos, 5 cselédhiv. biztos, 6 partbiztos, 2 fa-, 2 hús- 1 mezei biztos, 1 szegényházi felügyelő, 1 dologházi felügyelő. — 360 forinttal: 2 polgármesteri huszar, 1 kapitány-huszar 54 szolgál, 6 szakaszvezető, 4 reálisk. laboráns, 1 reálisk. kapus. — 350 forinttal: 1 ideigl. vasúti biztos, 20 mezei kerülő, 1 rókusi kapus, 1 dologh. alfelügyelő. — 300 forinttal: 345 közporoszló, 2 boncztoni, 6 ideiglenes szolgál, 2 rókusi főmosó, 1 rókusi fürdős.

201—300 forint fizetése van 114 személynek,

t. i. 300 forint: 16 dologházi poroszlónak, 8 toronyőrnek, 6 rendes házi szolgának, 1 dolgh. munkafelügyelőnek, 1 dologh. kulesárnak, 1 dologh. szolgának. — 240 forint: 80 rókusi betegápolónak, 1 városligeti esősznek.

201 forintnál kisebb fizetése van 11 személynek,

t. i. 200 forint: 1 dologházi felügyelő; 180 frt: 2 fiárvaházi felügyelő; 159 frt 60 kr.: 1 fiárvaházi felügyelő; 150 frt: 1 szegényh. felügyelő; 120 frt: 1 leányvárházi és 1 vigardai házmaster; 104 frt: 1 szolgál; 50 frt: 1 fiárvaházi házmaster; 48 frt: 1 szegényházi szolgál.

V. Egyéb czímen rendes fizetést húzó személyek.

Ezen osztályba tartozik: 1 zenekarigazgató 300 frt, 2 vegyész 200 frt, 4 egyházi énekes 121 frt, 2 orgonás 60 frt, 3 karzenész 68 forint, 3 karzenész 53 frt évi fizetéssel.

VI. Díjnoki személyzet.

Ezek rendszeren 1 frt, 1 frt 20 v. 1 frt 50 krnyi napidij mellett szoktak fölfogadtatni. 1 frt 20 krral 5 van alkalmazva, t. i. a kiadóhivatalban 4, a mérnöki hivatalban 1; 1 frt 50 krral 25 van alkalmazva, 3 a számvevőségnél, 2 a gazdasági hivatalban, 4 az adóbehajtási hivatalban, 9 a rendőrségnél, 2 a szegényháznál, 1 a vásárfelügyelőségnél, 4 a rókusi hivatalban; h á r o m forintnyi napidijjal a mérnöki hivatalban 9 díjnok van alkalmazva. Azon kívül van a reáliskolánál egy évi 120 forinttal alkalmazott díjnok, és a Rókuskórházban 5 orvos, kik naponként 1 forinttal, és egy segédlelkész, ki naponként 1¹/₂ forinttal díjaztatik.

Ügydarabok forgalma a városi hivatalokban.

1869—1870—1871.

A mennyiben lehetséges, hogy az ügydarabok számából a hivatal tevékenységének fokáról képet nyerjünk, e kívánatnak a 80-dik lapon levő 13-dik számú tábla megfelel.

A közgyűlésnél, tanácsnál, hivataloknál, valamint az önálló hatáskörrel biró bizottmányoknál befolyt ügydarabok száma 1869-ben 136,000-re rügött és 1871-ben 180,000-re emelkedett. A teljesítendő munka e szerint egy harmadával szaporodott, mely nagy emelkedéssel a személyzet szaporítása lépést nem tartott.

A legjelentékenyebb emelkedéseket tapasztaljuk ¹⁾ a gazdasági bizottmánynál, hol a számok három év alatt megnégyszeresedtek, az építési bizottmánynál és a szállásolási hivatalnál, hol kétszeresenél többre emelkedtek, míg az adóbehajtási hivatal teendői 90 százalékkal emelkedtek, a mérnöki hivatal és a számvivőségé 25 százalékkal. A statisztikai hivatal, mely adatgyűjtési működését csak 1872-ben kezdte meg, 1871-ben — midőn a népszámlálással s a statisztikai szervezet előmunkálataival volt elfoglalva, — ügydarabokban csak csekély számot mutathat fel, de 1872-ben a beérkezett ügydarabok száma már 2567-re rúg.

A 13-dik számú táblán tartalmazott adatokból, ha egyebet nem, egy igen tanulságos igazságot vonhatunk le, azt: hogy Pestváros tanácsa nem lesz képes a napról napra szaporodó teendőket az eddig alkalmazásban levő testületi tanácskozás alakjában elvégezni, és hogy már nagyon is ideje, hogy ennek helyébe a szakszerinti igazgatás lépjen, mint ezt az 1872. XXXVI. törvényczikkkel is rendeli. A városi tanács az 1871-dik évben 45,000 ügyszámot, tehát legalább 25,000 ügydarabot intézett el, azaz többet mint a m. k. honvédelmi vagy igazságügyi miniszterium. Daczára annak tehát, hogy egy évben 168 ülést tartott ²⁾, egy-egy ülésen átlag mégis 150 ügy (állván mintegy 270 ügyszámból) volt elintézendő. Emberi erőt meghaladó munka, három óra alatt egyhuzamban 150 különféle ügygyel behatóan foglalkozni, mi physikailag már azáltal is lehetetlenné válik, hogy egy-egy ügy előadásúra, megvitatására és elintézésére átlag csak másodfél percz állhatott rendelkezésre. Ha tehát a városi tanács fontosabb ügyeknek 5—10 perczet akart szentelni, lehetetlen volt, hogy a kevésbbé fontos ügyeknél azok érdemleges birálatába bocsátkozzék, hanem szükségkép arra volt utalva, hogy egyszerűen jóváhagyja a szakbizottmánynak vagy a szakvezetéssel megbízott egyes tanácsnoknak előterjesztését. A testületi tanácskozás eszerint tényleg csakis lényegesebb tárgyakra nézve létezik, a kevésbbé fontosak pedig tényleg úgy intéztetnek el, mintha a tanács kebelében saját ügykörükben önállóan intézkedő szakosztályok léteznének. Azon tény azonban, hogy a külső látszat ellentétben áll a valósággal, hogy testületi formák on kell keresztülvezetni sok dolgot, melyek tényleg mégis csak egy csekély által intéztettek el, — azt csak sajnálni lehet. Sajnálni egyrészt azért, mivel hiányzik a személyes intézkedésnek azon leghatalmasabb ellenőrzője, mely az intéző közegnek személyes felelősségében rejlik, mely felelősség jelenleg a tanácsi testület összfelelősségében alámerül, másrészt pedig azért, mivel, midőn oly ügyek miatt, melyek elvégre mégis csak egy személy által intéztetnek el, a város legmagasabb hivatalnokainak idejét és munkaerejét veszszük igénybe (állván a tanácsi működésre igényelt szellemi munkaerő 1 polgármesternek, 1 alpolgármesternek, hét tanácsnoknak, 1 főjegyzőnek, és az egész jegyzői karnak közreműködéséből) ily módon pazaron létezoljuk és lehetőleg meddőbben alkalmazzuk a hatóságnak legbecsesebb munkareit, melyek ugyanezen idő alatt önállóan és gyümölcsözőbben működven, a közügyeknek sokkal nagyobb szolgálatot tehettek volna. Ha meggondoljuk, hogy minden 3 óráig tartott tanácsülés, ha abban csak 10 személy vett részt, máris 30 munkaórát emésztett meg, csakis nagy meglepéddel lehet üdvözölni a törvény azon intézkedését, mely a testületi tanácskozás hatáskörét csakis a legnélkülözhetlenebbekre szorítá meg.

¹⁾ Csak azon hivatalokat vévén számba, melyeknél az ügydarabok száma 1868-ban 1000-nél több volt.

²⁾ Azonkívül pedig 55 közgyűlésben és 787 bizottmányi ülésben, és ha az albizottmányi üléseket 150-re tesszük, a városi hatóság kebelében tartott 1160 ülés mindegyikében részben testületileg, részben egyes tagjai által vett részt.

13. sz. tábla.

Tabelle Nr. 13.

A városi hivatalokba 1869., 1870. és 1871-ik éven át befolyt ügydarabok száma.
Acteneinlauf in den städtischen Aemtern in den Jahren 1869, 1870 und 1871.

Hivatal ill. bizottság megnevezése Benennung des Amtes resp. der Commission	Szám a befolyt ügydaraboknak Zahl der Acteneinlauf			Ügyszámok szaporodása Steigerung der Actenzahl	
	1869	1870	1871	1869-1871	1871-re
				von 1869	auf 1871
A. A közgyűlésnél és hivataloknál:					
Bei der Repräsentantenversammlung und bei den Aemtern:					
I. Közgyűlés	Repräsentantenversammlung	944	752	779	- 165 - 17
II. Tanács	Magistrat	37331	42076	41857	+ 7526 + 20
III. Elnökségiroda	Präsidentkanzlei	1710	1785	1841	- 369 - 21
IV. Főkapitányság	Oberstadthauptmannschaft	39557	31738	36183	- 3404 - 8
V. Ügyészség	Procuratur	1833	2359	1922	+ 39 + 2
VI. Mérnöki hivatal	Ingenieuramt	1810	2070	2258	+ 443 + 25
VII. Számvevőség	Buchhaltung	15293	18515	19433	+ 4145 + 26
VIII. Statisztikai hivatal	Statistisches Bureau		115	131	+ 131
IX. Adószámviteli hivatal	Steuerrechnungsbüro	832	1358	2074	+ 1242 + 66
X. Adóbeajtási hivatal	Steuerertrübsungsamt	9416	12710	18000	+ 8584 + 91
XI. Szállásolási hivatal	Bequartierungsamt	5333	8750	13454	+ 7616 + 130
XII. Gazdasági hivatal	Wirtschaftsamt	666	1559	1578	+ 912 + 136
XIII. Vásárfelügyelőség	Marktinspectorat	581	474	285	- 296 - 50
XVI. Mértékhitelítő hivatal	Aichungsamt	433	4133	4395	+ 3902 + 791
XV. Házi pénztár	Domesticalcassa	903	1136	1194	+ 291 + 32
XVI. Letéthivatal	Depositencassa	344	401	396	+ 52 + 15
XVII. Rókus-kórház	Kochusspital	10162	10740	11765	+ 1543 + 15
XVIII. Szegényház	Armenhaus	169	370	303	+ 134 + 78
XIX. Dolgozház	Arbeitshaus	500	439	372	- 128 - 25
XX. Vízvezetési hivatal	Wasserkunstbureau		533	1050	+ 1050
Összesen a közgyűlésnél és hivataloknál Zusammen bei den Repräsentantensitzungen und Aemtern					
		128462	142019	161715	+ 33253 + 25
B. Az állandó bizottságoknál:					
Bei den ständigen Commissionen:					
I. Adóbizottság	Steuercommission	500	429	789	+ 289 + 57
II. Albrecht Hildegard-alapítványi bizottm.	Albrecht Hildegardfondcomm.	339	337	429	+ 90 + 26
III. Dolgozházi bizottság	Arbeitshauscommission	133	81	90	- 43 - 32
IV. Építési bizottság	Baucommission	1828	2169	4024	+ 2196 + 120
V. Ferencvárosi templomépítési bizottság	Franzstädter Kirchenbaucomm.	19	20	30	+ 11 + 57
VI. Lipótvárosi templomépítési bizottság	Leopoldstädter Kirchenbaucomm.	76	111	15	- 61 - 90
VII. Huszági bizottság	Fleischcommission	202	231	280	+ 78 + 38
VIII. Javadalmi és költségvetési bizottság	Gefäll- und Budgetcommission	77	31	27	- 50 - 64
IX. Jogügyi és szerz. biz.	Rechts- und Vertragscommission	21	8	32	+ 11 + 52
X. Katonaiügyi bizottm.	Militärcommission		909	1067	1067
XI. Kövezési bizottság	Pflasterungscommission	110	181	160	+ 50 + 45
XII. Közegészségi és kórházi bizottság	Sanitäts- und Spitalscommission	134	186	176	+ 42 + 31
XIII. Kültetki bizottság	Extravallancommission	31	15	24	- 7 - 22
XIV. Lakhatási és honosági bizottság	Incolats- und Indigenatscomm.	226	184	126	- 100 - 44
XV. Fiárvaházi bizottság	Knabenwaisenhauscommission	192	161	172	- 20 - 10
XVI. Leányarvai bizottm.	Mädchenwaisenhauscommission	24	31	50	+ 26 + 108
XVII. Légészvillágítási biz.	Gasbeleuchtungscommission		61	2	- 82 -
XVIII. Gazdasági bizottság	Wirtschaftscommission	139	7282	5616	+ 3218 + 301
XIX. Tanügyi bizottság	Unterrichtscommission	73	86	88	+ 15 + 20
XX. Szervező bizottság	Organisationscommission	0	59	106	+ 26 + 32
XXI. Széplétsi bizottság	Versehnerungscommission	10			- 10 -
XXII. Szegény és lelenyügyi bizottmány	Armen- und Findlingscommission	428	410	500	+ 92 + 21
XXII. A városi üggyelvi bizottm.	Stadtweibchencommission	134	414		- 134
XXIV. Városi épületekre felügyelő bizottmány	Comm. zur Beaufsichtigung der städtischen Gebäude		44	50	+ 50
XXV. Rakpartépesi bizottm.	Quarbaucommission	132	145	133	+ 1 + 07
XXVI. Ruházati bizottmány	Bekleidungscommission	25	46	46	+ 46
XXVII. Tűzoltási bizottmány	Feuerwehrcommission		26	14	- 11 -
XXVIII. Vízvezetési bizottm.	Wasserkunstcomm.	761	1207	1036	+ 275 + 36
XXIX. Ártezi kút	Artes. Brunnencommission	41	17	10	- 31 - 75
XXX. Házi pénztári hátralékokat vizsgáló bizottm.	Comm. zur Prüfung der Rückstände der Domesticalcassa	137	205	257	+ 120 + 87
XXXI. A letéthivatali hátralékokat vizsgáló bizottm.	Comm. zur Prüfung der Rückstände der Depositencassa	169	38	24	- 145 - 85
XXXII. A számadásokat felülvizsgáló bizottmány	Rechnungscommission	126	27	37	- 89 - 70
XXXIII. Közisztasági bizottm.	Reinlichkeitscommission	118	205	98	- 20 - 23
XXXIV. Temető bizottmány	Friedhofcommission	32	34	45	+ 13 + 40
XXXV. Gyámügyi bizottm.	Waisencommision		1007	2348	+ 2348
XXXVI. Redonté-épületi bizottm.	Redontengebäudecommission		20	34	+ 34
XXXVII. Pénzügyi bizottm.	Finanzcommission			22	+ 22
Összesen a bizottságoknál Zusammen bei den Commissionen					
		7551	16150	18032	+ 10481 + 138
Küzigazg. ügydarabok összesen Ges.-Zahl d. Administ.-Geschäftsstücke					
		36013	158169	179787	+ 43734 + 32

A pesti kényszer dologház fegyenczeinek statisztikája.

1861-től 1870-ig.

A dologházbeli fegyencz forgalom 1861-től 1870-ig. — A hónapok és évszakok befolyása a fegyenczek bekerülésére. — A nőnem vétkeességi hajlama. — A családi élet mint a vétkeesség elleni óvszer. — A kényszerönczök ¹⁾ kora. — Gyermekek és aggastyán-kényszerönczök. — A kényszerönczök vallásuk tekintetében. — A kényszerönczök származása. — Azok foglalkozása. — Csavargók és tolvajok száma, azok kora, családi állapota és származása. — A dologházi letartóztatás tartama. — A dologházba ismételten visszakérülők és a dologház állandó lakói.

— A visszakérülések tekintettel az illetők nemére, korára és foglalkozására.

A dologház feladata a lakosságnak feslett erkölcsű osztályait letartóztatás által ártalmatlanná tenni, de egyuttal a kényszermunka által szorgalomra szoktatni, és azokat tanítás és egyéb ösztönzés által javítani. A dologházba csak helybeli illetőségűek vétetnek föl.

Az ezen értekezésben közölt adatok a dologházi lajstromokból — melyek az 1861-diki évvel veszik kezdetüket — merítették.

1861-től 1869-ig összes 4985 személy került a dologházba, tehát évenként átlag ötszáz. Az egyes években volt a forgalom:

	férfi	nő	együtt
1861	596	182	778
1862	318	155	523
1863	328	168	496
1864	362	150	512
1865	275	123	398
1866	343	134	477
1867	318	100	418
1868	271	96	367
1869	374	113	487
1870	397	132	529
Összesen	3632	1353	4985

Mint látjuk, a férfiak mintegy háromszor mulják felül számban a nőket (100 nőre 268 férfi jut) és e tekintetben ezen adatok egy érdekes adalékát képezik a bűnügyi statisztikának. Quételet vizsgálatai szerint t. i. azon leg-súlyosabb vétkeknél, melyek az ember személye ellen irányozvák, a nőnem részvéte (Franciaországban) 16% tett; azon kevésbbé súlyos vétkeknél, melyek a tulajdon elleni merényletekben állanak, a nők 24%-al vannak képviselve; a pesti dologház fegyenczeiben a veszélyes osztályoknak egy harmadik neme áll előttünk: oly egyének, kik ugyan nem büntett miatt zárattak be, de kiktől ily bünteteket mégis várhatni vélünk, kiket épen praeventiv rendőri tekintetből elzárattunk, és ezek közt 27%-ra száll a nőnemnek aránya. 27—24—16% — körülbelül ez volna tehát a nőnem vétkezési skálája, ha t. i. a

¹⁾ Ezen kifejezéssel szokás megnevezni a dologházban kényszer-munkára letartóztatott fegyenczeket.

büntett iránti pusztá hajlamon kezdjük és a legsúlyosabb vétkekig, a személyek ellen intézett merényletekig emelkedünk.

Ha figyelmünket azon körülményre fordítjuk, mely hónapokban történtek a legszámosabb beszállítások, úgy tapasztaljuk (l. a 14. sz. táblát), hogy a melegebb hónapokat illeti az elsőség. A minimumot február hóban találjuk (258 személy), a maximumot áprilisban (529). A november—februári hidegebb hónapok mindegyikére átlag 367 beérkező esik, míg a többi hónapokra átlag 440. — Annak oka, miért forog fen épen a melegebb időszakban nagyobb szüksége a dologházba való beküldetésnek, alighanem abban rejlik, hogy azon alsóbb néposztályokból, melyekből a dologházi kényszerönczök kikerülnek, nyáron át, mint a nagyobb munkák idején, többen tartózkodnak városunkban mint télen.

Ugyanezen táblából kitűnik azon körülmény is, hogy a női kényszerönczök száma az egyes hónapok szerint igen ingadozó, a nélkül, hogy ezen ingadozások határozott tendenciát fölmutatnának. A lefolyt évtizedben t. i. az egy-egy hóbeli érkezések közt tett a nők száma:

Januárban	27.56 %	Májusban	30.36 %	Szeptemberben	23.85 %
Februárban	34.50 »	Juniusban	20.83 »	Októberben	23.10 »
Márcziusban	27.46 »	Juliában	26.81 »	Novemberben	23.15 »
Áprilisban	26.47 »	Augusztusban	30.41 »	Decemberben	23.42 »

Annak megítélésére, vajjon gyakorol-e a családi élet nemesítő befolyást az alsóbb néposztályok erkölcsére, a lefolyt évtized alatt dologházba került kényszerönczök mindegyikénél figyelembe vettük azon körülményt, vajjon házas-e vagy sem¹⁾ és ezen vizsgálódás csakugyan azon eredményre vezetett, hogy családos emberek a kényszerönczök közt alig találhatók. Azon majd 5000-re rugó eset közt t. i., melyekre vizsgálatunk kiterjed, csak 207 esetben találtatott házasságban élő egyén. Ezen jelenséget még jobban tudjuk méltányolni, ha meggondoljuk, hogy míg általában száz 20 éven felüli férfi közt 50 szokott nős lenni, addig ugyanannyi 20 éven felüli kényszeröncz közt csak 6 nős találtatott; hogy továbbá, midőn száz 15 évesnél idősebb nő közt Pesten átlag 40—50 férjes találtatik, addig ugyanannyi ily korban álló kényszeröncz nő közt csak 6 ilyen akadt.

Ha a dologházi fegyenczek korát vizsgáljuk, mindenekelőtt feltűnik azon körülmény, mily sok közöttük a 15—20 éves korban levő serdülők száma. A 14. és 15. sz. a. táblából látható, hogy az összes fegyencszeregnek kétötöde huszonegy évnél fiatalabb személyekből és $\frac{1}{16}$ része 15 évesnél fiatalabb gyermekekből állott.

Franciaországban²⁾ a rendőri javító törvényszék elé állítottak közt a következő számarányban voltak képviselve az egyes korszakok:

¹⁾ A szóban forgó szempontból természetesen az özvegyeket és elváltakat nem házasoknak tekintvén.

²⁾ Lásd Quételet: »Physique sociale« II., 308. lap.

	16-dik éven alúl	16—21. évében	21 évnél idősebb korában
a férfiaknál:	5 %	14 %	81 %
ellenben a pesti kényszerönczök közt:	16 »	36 »	48 »
a nőknél:	6 »	16 »	78 »
amíg a pesti kényszerönczök közt:	4 »	36 »	59 »

Mint látjuk, a pesti fegyenczek közt, kik mint említők, nem elkövetett büntettért zártak be, jelentékenyebben vannak képviselve a fiatalabb korosztályok, mintsem a parisi »tribunaux correctionnels« által, elkövetett vétség miatt bevádolt egyének közt.

A 15. sz. táblán a pesti kényszerönczök kora korévek szerint van kimutatva, és ezen táblából kitűnik, hogy a maximum a férfiaknál és a nőknél egyaránt a 18-dik évre esik. Ezen korév elé és annak utána igen szabályos fokozatban látjuk a többi koréveket — előbb emelkedő és aztán apadó sorrendben — sorakozni.

A legfiatalabb kényszeröncz egy kilencz éves fiu volt, kihez egy évtized folyamában még egy tiz éves leány csatlakozott. Tizenegy éves gyermek 4 volt, tizenkét éves már 23, tizenhárom éves 57. A tizennegyedik korévvvel egyszerre erősen szökik fölfelé a kényszerönczök száma, t. i. 248-ra; a rákövetkező évekből 309, 340, 315 és a 18-dik évből mint maximumot 410-et találunk. Ezen éven túl a 25-dik évig következőleg apad a fegyenczek száma: 333, 266, 180, 157, 124, 124 és 98¹⁾.

Hatvan évesnél idősebb egyén 85 esetben került be; ezek közt két 75, egy 76, két 77 és egy-egy 78, 80 éves. A dologház legvénebb lakosa egy 87 éves aggastyán volt.

Azon számaránynak különbségét tekintvén, melyben a két nem az élet különféle korszakaiban képviselve volt, a vizsgált 5000 eset teljes törvényyszerűséget nem mutat ugyan föl, de annyit mégis felismerhetni a táblán található számsorból, hogy a nőnem részesülése a gyermekkorban leggyengébb, hogy azonban a nők veszélyessége életük közepe felé jelentékenyen nő és — a mi igen jellemző — az erőhanyatlás korában, sőt az élet vége felé mindig nagyobb nyomatókkal lép föl, ugyannyira, hogy a 60 éves kényszerönczök közt már több mint kétszerannyi nő található, mintsem a 25—30 évesek közt.

Ezen lélektani processusnak érdeket keltő párhuzamát találjuk a francia bünyfenyítőleg bevádolt (1830—1831) személyek közt létező nemi arányban²⁾.

Esik t. i. 100 férfira :

	a gyermekkorban ³⁾	a 16—25. k o r é v b e n	a 26—40.	a 41—60.	a 60. kor- éven túl
Franciaországi vádoltaknál	14	21	21	23	23
Pesti kényszerönczöknél	9	36	43	43	77 *

A pesti számok, melyek csak a büntett iránti képességet tükrözik vissza, sokkal élelnebben jellemzik a nőnemnek az évek sorával mindinkább növekedő büntetti hajlamát

1) Mindezen számoknál természetesen nem szabad megfejelteknünk arról, hogy azokban egy és ugyanazon egyén gyakran ismételve fordul elő — miről különben a visszakerüléseket tárgyaló szakaszban bővebben szólunk.

2) L. Quételet i. h. 303. lap.

3) A 15-dik koréven alúl.

(»penchant au crime« mint Quételet nevezi), mint a francia adatok, melyek a tényleg bevádoltak számaiból vannak merítve.

A nemeknek számarányáról az egyes korosztályokban a következő két részletesebb kimutatást közöljük, melyek szintén a 15. sz. táblából vannak levonva.

Az összes egy-egy korosztálybeli kényszerönczök közt volt:

	a férfiak a nők számaránya			a férfiak a nők számaránya	
a 15 éven alóli	91.62 %	8.38 %	a 41—45	72.37 %	27.63 %
a 15—20	76.18 »	23.32 »	a 46—50	62.07 »	37.93 »
a 21—25	63.10 »	36.90 »	az 51—55	73.76 »	26.24 »
a 26—30	71.85 »	28.15 »	az 56—60	77.87 »	22.13 »
a 31—35	73.26 »	26.14 »	a 60 éven fe-	56.47*	43.53*
a 36—40	63.87 »	36.13 »	lül		

Ha pedig azt keressük, hogy az összes férfi és az összes nő kényszerönczökből mily százalék jut egy-egy korosztályra, akkor ugyancsak a 14. sz. táblából a következő arányszámokat számíthatjuk ki:

	férfi	nő	mindkét nem (átlag)		férfi	nő	mindkét nem (átlag)
0—14	8.42	2.08	6.70	41—45	5.12	5.25	5.15
15—20	41.66	33.99	39.60	46—50	4.46	7.32	5.23
21—25	11.87	18.62	13.70	51—55	2.87	2.74	2.82
26—30	8.65	9.09	8.77	41—55	12.45	15.31	13.20
31—35	6.94	6.80	6.90	56—60	2.42	1.85	2.27
36—40	6.28	9.53	7.16	61—65	0.79	1.40	0.96
15—40	75.40	78.03	76.13	65—6n túl	0.52	1.33	0.74
				56-on túl	3.73	4.58	3.97

A »penchant au crime« fejlődése e szerint a nőnemnél később áll be mint a férfinemnél, azonban a 20-dik éven túl épen a nőknél erősebben hat és többet sodor magával, mint a férfiaknál.

Különösen a 15 éven alatti gyermekkorát vévén szemügyre, ezen korszakban, mint említők, az összes kényszerönczöknek 6.7 százaléka állott. Azonban 1861-től 1870-ig az egyes években igen különféleképen aránylottak az ezen korbéli gyermekényszerönczök, a többi kényszerönczök számához. Eziránt, valamint általában az évtized egy-egy évbeli fegyenczeinek korviszonyairól a 16. sz. tábla nyújt fölvilágosítást. Tett t. i. a

gyermek fegyenczek százaléka:

	a finemből	a nőnemből	mindkét nemből		a finemből	a nőnemből	mindkét nemből
1861	6.21 %	1.10 %	5.01 %	1866	14.57 %	7.30 %	12.60 %
1862	5.16 »	— »	3.63 »	1867	15.41 »	1.00 »	11.96 »
1863	1.83 »	0.59 »	1.41 »	1868	11.44 »	4.16 »	9.53 »
1864	3.32 »	— »	2.34 »	1869	10.16 »	0.88 »	8.01 »
1865	8.00 »	0.81 »	5.78 »	1870	10.58 »	6.06 »	9.45 »

A kényszerönczök vallásáról a 17. számú tábla nyújt fölvilágosítást. A lefolyt évtizedben volt a kényszerönczök közt:

	katholikus	ágostai	helvét	görög n. e.	zsidó	egyéb v.
férfi	2984	95	79		461	13
nő	1193	19	38		101	2
együtt	4177	114	117		562	15

vagyis százalékban számítván és a férfiak, valamint a nők összsámát külön-külön — 100-nak véve:

férfi	82.16	2.62	2.17		12.69	0.36
nő	88.17	1.40	2.81		7.47	0.15
együtt	83.79	2.29	2.35		11.27	0.30

A kényszerönczök — az intézet rendeltetéséhez képest — csak pesti honosságuak lehetnek. Szülőhelyüket tekintvén, 15% nem pesti születésű található, és pedig 13% magyarországi, 2% osztrák és külföldi születésű. (Külföldi csak nyolcz volt, mind a nyolcz olasz.)

A lefolyt tíz év alatt bekerült kényszerönczök szülőhelyét a következő összeállítás mutatja.

	Megye :				Megye :			
	férfi	nő	együtt		férfi	nő	együtt	
I. Magyar birodalom (Pest nélküli)	Arad	3	5	6	Torontál	3	.	3
	Abauj	.	3	3	Trencsén	12	7	19
	Árva	13	10	23	Turóc	6	2	8
	Bács	8	2	10	Vas	6	2	8
	Baranya	2	2	4	Veszprém	6	1	7
	Bars	9	5	14	Ung	.	1	1
	Bereg	.	1	1	Zala	3	3	6
	Bihar	5	3	8	Zemplén	6	.	6
	Borsod	8	6	14	Zólyom	10	5	15
	Csongrád	2	.	2	Erdély	2	.	2
	Esztergom	5	6	11	Szlavon } ország	.	1	1
	Fehér	20	16	36	Horvát }	1	2	3
	Gömör	6	1	7	Egész magyar birodalom (Pestnélküli)	424	249	673
	Győr	9	6	15	a) Ausztriai birodalom			
	Heves	6	13	19	Ausztria	18	4	22
	Hont	6	6	12	Csehország	20	5	25
	Komárom	18	12	30	Galiczia	15	.	15
	Jász-Kunság	2	8	10	Krajna	1	.	1
	Liptó	18	8	26	Morvaország	27	11	38
	Máramaros	1	.	1	Stíria	.	1	1
Nógrád	15	6	21	Szilézia	6	.	6	
Nyitra	23	13	36	ausztriai birod.				
Pestmegye	121	76	197	b) Egyéb külföld	87	21	108	
Pozsony	28	11	39	Olaszország	.	8	8	
Sáros	1	1	2	Egyéb külföld	.	8	8	
Somogy	1	.	1	(Ausztria s együtt külföld)	87	29	116	
Soprony	3	1	4	III. Pestvárosa	3121	1075	4196	
Szabolcs	3	.	3	Főösszeg	3632	1353	5985	
Szatmár	1	.	1					
Szepes	20	4	24					
Temes	1	.	1					
Tolna	11	.	11					

Mint az 20. számú táblából kitünik, a dolgozási kényszerönczök közt a társadalomnak minden rétege — természetesen nem egyforma számarányban —

van képviselve. Kényszermunka mellett látunk letartóztatva négy izben tanítókat is, egy izben dijnokot, négy izben kofát és koldust, hat izben kéjhölgyet, egy izben cigányt, két izben tanulót, hat izben kerítőt stb.

Leggyakrabban találkozunk e helyen cselédekkel (59), még pedig leginkább nőcselédekkel (53), molnárokkal (25), czipészekkel (67), kőművesekkel (68), cserépfedőkkel (37), asztalosokkal (43), szabókkal (141), leggyakrabban pedig napszámosokkal (299). Ellenben feltűnő ritkán fordulnak elő betűszedők, kőfaragók, kövezők, kovácsok, üvegesek, aranyozók, míg a számosabban képviselt iparosok közül egyetlenegyszer sem került be: földművelő, majoros, tehenész, czukrász, serfőző, keztűs, sipkás, fazekas, pipakészítő, fényképész, vésnök, cserző, szijgyártó, köszörüs, kéményseprő, puskaműves.

A »foglalkozás« rovatában 218 izben találunk csavargót és 49 izben tolvajt beírva, ez utóbbiak természetesen nem tetten érettek, mert ez esetben a fogházba szállíthatnának, hanem mint csavargók befogattván és a rendőrség részéről tolvajoknak lévén ösmerve, a dolgházba küldettek. Ez érdekes egyénnel valamivel közelebről foglalkozhatunk.

A csavargók közt a »szépnem« 23 százalékkal van képviselve, a tolvajok közt majd 30 százalékkal. A csavargók közt volt 37 tizenöt éven aluli gyermek (köztük a két legfiatalabb 11 éves ¹⁾), míg a tolvajok közt egy 13 éves fiu és egy 13 éves leány találtatott.

Ugy a csavargók, mint a tolvajok közt azon korszak, melyben tudvalevőleg a büntettek iránti kisértés leginkább vesz erőt az emberen, t. i. a 15—20 éves korszak, legsűrűbben van képviselve. A férfi csavargóknak majd felerésze, a nőknek ^{2/5} része ezen korban áll, míg a tolvajoknak ^{1/3} része.

Ime részletesebb adatok a két osztály korviszonyairól :

		0—14	15—20	21—25	26—40	41—50	51—60	60-on felül
		é v e s						
Csavargó	{ férfi	36	70	14	28	9	7	3
	{ nő	1	20	7	16	5	1	1
	{ együtt	37	90	21	44	14	8	4
Tolvaj	{ férfi	1	12	4	13	1	1	
	{ nő	1	4	4	6	2		
	{ együtt	2	16	8	19	3	1	

A csavargó férfiak közt csak 3% volt nő, a nők közül 8% férjes. Harminckét férfi tolvaj közt pedig csak kettő volt nő.

A férfi csavargók közül Pestmegyében 2, Barsban 1, Bácsban 1, Komáromban 1, Liptóban 1, Trencsénben 1, Krasznában 1, Pestvárosában 159 született; a nőkből 1 Baranya megyében, 1 Kis-Kunságban, 1 Borsod-1 Pestmegyében, 1 Morvaországban, 46 Pestvárosában született.

A férfi tolvajok közt csak egy idegen születésű volt (pozsonymegyei), nők közt négy (egy-egy Pest, Heves, Szepes, Komárommegyéből).

A bekerülés időpontját illetőleg érdekes megtudni, miszerint úgy a csavargók, mint a tolvajok leginkább az őszi időszakban zárattak el²⁾. Téli időben t. i.

¹⁾ A telet decemberberrel kezdvén és az ősz végét novemberre tévén.

²⁾ Minthogy minden feyencz annyiszor vétetik számba, a hányszor a dolgházba kerül, lehetséges, hogy ezen két 11 éves feyencz egy és ugyanazon személy.

csak 10, tavasszal csak 19 csavargó zárattott be, ellenben nyáron már 53 és őszén át 136. És ennek megfelelőleg a tolvajokból: 5, 8, 13, 23.

A csavargók közül 213 első izben került a dolgházba, 5 másodizben ; a tolvaj mind elsőizbeni vendég volt.

Alább közöljük, mily évszakban szoktak a kényszerönczök különféle foglalkozásuk szerint a dolgházba bekerülni. Látnivaló, hogy télen az elzárattások általában alábbszállnak, hogy tavasszal és nyáron át maximumukat érik el, a csavargók, tolvajok és napszámosok kivételével; az előbb említették, mint látók, az év kezdetétől annak vége felé mindinkább növekedő arányban zárattnak el, míg a napszámosoknál a maximum a tavaszi hónapokra esik.

1861—70-ig a sűrűbben képviselt osztályokban a következő arányban történtek a dolgházba küldések :

	Télien	Tavasszal	Nyáron	Őszszel	Összesen
Pék	—	12	5	2	19
Mészáros és hentes	5	7	6	3	21
Molnár	2	7	4	12	25
Pinczér	2	9	4	4	19
Szabó	25	47	44	25	141
Czipész	5	30	17	15	67
Kőműves	7	30	15	16	68
Cserépfedő	7	10	12	8	37
Lakatos	5	4	8	5	22
Asztalos	3	18	13	9	43
Egyéb iparág	31	54	40	29	161
Összesen	92	228	168	128	616
Kereskedelem	2	5	13	3	23
Ellenben: Napszámos férfi	2	126	41	53	222
» » nő	1	43	13	18	75
Összesen	3	169	54	71	297
és nőcseléd	—	27	9	17	53

A dolgházi alapszabályok értelmében az elíteltetés legalább egy hónapig, de legfőlebb egy évig tarthat. Tekintettel azonban az alapszabályoknak azon — újabb időben ugyan már nem igen alkalmazott — pontjára, mely oly egyéneknél, kikre a dolgházi kényszermunka javítólag nem hat, s kik több izben kerültek ismét vissza, a fogságot mindig három-három hónappal meghosszabbíttatja, a 18. sz. táblán egy-néhány oly feyzenczet is találunk, ki egy évnél többet töltött a dolgházban.

Az elzárattások leginkább három óra szoktak történni; ezen büntetési mérték alá esett az elzárattak 30.5 százaléka. Egy hónapra 6.6% itéltetett el, míg egy évnél tovább tartó dolgházi fogság egy évtized alatt csak 13 esetben mondatott ki.

Ezer-ezer elfogott között t. i. a dolgházban letartóztatott (mint ez a 18. sz. táblából kitünik):

	férfi	nő	együtt
1 naptól 1 hónapig	70	53	66
1 hónapon felül 2 hónapig	145	115	137
2 » » 3 »	297	325	305
3 » » 6 »	320	297	314
6 » » 9 »	127	148	133
9 » » 12 »	37	59	42
12 » » 24 »	3	3	3

Azon körülményt, vajjon hányadszor kerül egy fegyencz a dologházba vissza, a 19. számú tábla mutatja ki. Az ott közölt számokból kitűnik, hogy egy évtized alatt a férfi fegyenczek közül valamivel több mint azoknak $\frac{3}{4}$ része ismételten visszakerül a dologházba, a nők közül pedig majd $\frac{3}{4}$ — $\frac{4}{5}$ -nél több. Ebből az látszik következni, hogy a dologháznak megvannak a maga törzsvendégei, s hogy a népességnek azon részénél, melyből a dologházi kényszerönczök kikerülnek, ezen inkább emberbaráti, mint büntető intézmény sem tud igen javítólag hatni.

Mert ha meggondoljuk, hogy az összes dologházba került 4985 fegyencz közül, az 1870-dik utolsó évben 529 került be, ezek közt pedig $\frac{1}{4}$ rész első izbeni fegyencz lévén, az ezek levonásával fenmaradó, kerek számban 4800-ra tehető fegyencz közt tíz év leforgása alatt 1900 kétszer, 900 háromszor, 550 négyszer, 300 ötször, 150 hatszor került vissza; hogy pedig ezeken kívül volt 76 személy, ki egy évtized alatt hét izben, 34 ki nyolcz, 11 ki kilencz és 4 ki tíz izben került vissza, míg azok száma, kik egyszeri befogatás után ismételve vissza nem kerültek, tíz év alatt csak 900-ra rug : akkor ugy látszik, nem tudjuk, hogy mondhatjuk, hogy a dologháznak egyszer áldozatul eső személyek javítása, daczára a hatóság minden emberbaráti intenczióinak, daczára annak, hogy a kényszerönczök a dologházban neincsak mesterségre taníttatnak, de rendes oktatásban is részesülnek, csak kivételes esetben válik lehetségessé. Vajjon tényleg hány izben sikerült ez, azt nem mutathatjuk ki. Mert nem szabad felejtenünk, hogy nem tudjuk, hogy a fönti 900 személy közhány került ismét vissza a vizsgálatunk határán kívül eső 1871- és 1872-dik évben, hány fog még ezentul bekerülni, és végül, hogy az ezek levonásával fenmaradók közt is, hány látszik csak azért mentnek maradni a visszakerüléstől, mivel időközben vagy meghalt, vagy a városból eltávozott, vagy pedig komolyabb büntettért börtönben bűnhődik.

Még elszomorítóbb azon tapasztalat, hogy már 14 éven aluli gyermekfegyenczek közt is, kiknek száma egy évtized alatt 334-re rúgott, csak 84 első izben bekerülő találtatott, a többi mind többször vagy kevesebbszer már megfordult a dologházban, és pedig 146 két izben, 62 három izben, 31 négy izben, 9 öt és hat izben. A hetven éven felüli korban beszállított 85 fegyencz közt csak husz volt, ki első izben lépte át a dologház küszöbét, ellenben 37 másodizben, 11 harmadizben. Legveszedelmesebbnek mutatkozott azonban a 21—25 éves kor. Az ezen korban beszállítottak közt csak $\frac{1}{6}$ rész került be első izben, de ötödik izben került be 683 közt 52, hat izben 33, hét izben 18, nyolcz izben 8. A beszállított napszamosok közül csak 21% volt ismételve befogva, mely kedvezőnek látszó arány a napszamos-lakosságnak nem állandó itt tartózkodásából magyarázható. Ellenben a beszállított iparosok közt, mely osztály már tartósabban tartózkodik városunkban, felénél több ismételve került vissza, még pedig az asztalosokból és kőművesekből 38%, a cipészekből 31%, a szabókból 49%.

14. sz. tábla. **Tabelle Nr. 14.**
Az 1861—1870-diki évtized alatt a pesti dologházba került kényszerönczöknek száma és kora tekintettel beérkezésük hónapjaira.

Anzahl und Alter der im Decennium 1861—1870 in das städtische Arbeitshaus eingelieferten Zwänglinge, mit Berücksichtigung des Monats der Einlieferung.

A dologházba kerülés ideje Einlieferungszeit	A fegyencz neve Geschlecht		A fegyencz kora — Alter der Zwänglinge												Összes szám Ges.-Zahl
	0—14	15—20	21—25	26—30	31—35	36—40	41—45	46—50	51—55	56—60	61—65	65 felül			
Január	férfi	männlich	16	75	29	29	18	23	6	13	10	5	1	1	226
	nő	weiblich	1	34	7	3	8	13	7	4	3	2	1	1	86
Február	együtt	zusammen	17	109	36	32	26	36	13	17	13	8	3	2	312
	férfi	männlich	8	71	23	19	12	8	9	9	6	4	1	1	169
Márczius	nő	weiblich	2	29	13	13	3	11	4	7	2	2	1	2	89
	együtt	zusammen	10	100	35	32	15	19	13	16	8	6	1	3	258
Április	férfi	männlich	26	132	27	22	19	15	17	14	6	6	3	1	248
	nő	weiblich	1	37	19	6	8	12	11	10	1	2	2	1	109
Május	együtt	zusammen	27	169	46	28	27	27	28	24	7	8	5	1	397
	férfi	männlich	43	145	34	43	27	31	23	19	6	14	2	2	389
Június	nő	weiblich	6	44	27	14	16	12	4	6	4	1	2	4	140
	együtt	zusammen	49	189	61	57	43	43	27	25	10	15	4	6	529
Július	férfi	männlich	20	146	55	36	30	21	17	15	9	6	5	1	351
	nő	weiblich	2	51	44	18	6	11	5	8	3	4	1	1	153
Augusztus	együtt	zusammen	22	197	99	54	36	32	22	23	12	10	5	2	504
	férfi	männlich	39	142	40	27	24	15	20	12	5	6	2	2	342
Szeptember	nő	weiblich	2	28	16	7	5	9	9	6	3	3	2	2	90
	együtt	zusammen	41	170	56	34	29	24	29	18	8	6	3	4	432
Október	férfi	männlich	41	135	35	25	28	18	19	15	8	5	4	2	383
	nő	weiblich	3	43	30	15	4	9	5	5	1	1	1	1	122
November	együtt	zusammen	44	181	65	40	32	22	24	20	13	6	5	3	455
	férfi	männlich	24	121	30	22	15	11	16	11	8	7	2	2	270
December	nő	weiblich	1	46	18	11	6	10	10	11	4	1	1	1	118
	együtt	zusammen	25	167	48	33	21	24	26	22	12	8	2	2	388
Összesen Zusammen	férfi	männlich	22	142	36	27	21	29	20	14	10	4	1	1	249
	nő	weiblich	21	167	42	19	23	15	11	13	12	6	5	3	318
Január	együtt	zusammen	30	216	63	31	39	23	21	27	13	10	5	4	484
	férfi	männlich	22	129	43	24	21	30	15	16	12	17	5	4	342
Február	nő	weiblich	1	31	19	10	10	8	3	8	5	2	4	3	108
	együtt	zusammen	22	161	62	38	31	38	18	24	17	19	9	7	445
Márczius	férfi	männlich	20	133	48	27	20	22	14	15	13	9	2	2	325
	nő	weiblich	5	40	26	4	4	18	2	16	5	4	3	2	129
Április	együtt	zusammen	25	173	74	31	24	40	16	31	18	13	5	4	454
	férfi	männlich	306	1513	431	314	252	223	186	162	104	8	29	19	3632
Május	nő	weiblich	28	460	252	129	92	129	71	99	37	25	19	13	1358
	együtt	zusammen	334	1973	683	437	344	357	257	261	141	113	48	37	4985

15. sz. tábla. **Tabelle Nr. 15.**
Az 1861—1870-diki dologházi kényszerönczök korév és nem szerinti kimutatása.
 Ausweis über die Zwänglinge d. Arbeitshauses in den Jahren 1861—1870, nach Altersjahr u. Geschlecht.

Korszak Altersj.	Korév Alters-jahr				Korszak Altersj.	Korév Alters-jahr				Korszak Altersj.	Korév Alters-jahr			
	Férfi männl.	Nő weibl.	Együtt zus.	Együtt zus.		Férfi männl.	Nő weibl.	Együtt zus.	Együtt zus.		Férfi männl.	Nő weibl.	Együtt zus.	Együtt zus.
0—14	9	1	1	1	31—35	34	45	13	58	56—60	58	18	4	17
	10	1	1	1		35	43	28	71		59	17	5	22
	11	3	1	4		31—35	252	92	344		60	19	6	25
	12	21	2	23		36	58	34	87		56—60	88	25	113
15—20	13	53	4	57	36—40	97	31	19	47	61—65	61	9	11	20
	14	223	20	243		98	55	31	86		62	8	2	10
	15	210	31	303		39	32	13	45		63	1	1	2
	16	281	59	340		40	54	38	92		64	6	2	8
21—25	17	242	73	315	41—45	41	29	7	36	66—70	66	4	2	6
	18	301	106	410		42	49	18	67		67	4	5	9
	19	239	94	333		43	32	13	45		68	3	2	5
	20	177	89	266		44	34	18	59		69	1	1	2
26—30	21—25	513	460	1973	45	49	15	57	65 éven felül über 65 Jahre	70	1	2	3	
	21	122	68	160	41—45	186	71	257		71	1	2	3	
	22	90	67	157	46	35	20	55		72	1	2	3	
	23	84	36	124	47	24	8	32		73	1	2	2	
31—35	24	63	61	124	48	38	25	63	65 éven felül über 65 Jahre	74	1	1	1	
	25	68	30	98	49	20	20	40		75	1	2	2	
	26	65	32	100	46—50	162	99	261		76	1	1	1	
	27	49	19	68	51—55	104	37	141		77	1	1	2	
Összesen Zusammen	28	77	27	104	Összesen Zusammen	51	30	8	3	Összesen Zusammen	78	1	1	1
	29	51	19	78		52	23	7	30		79	1	1	1
	30	61	26	87		53	19	8	27		80	1	1	1
	26—30	314	123	437		54	18	9	27		81	1	1	1
Összesen Zusammen	31	44	14	58	55	14	5	19	65 éven felül über 65 Jahre	87	1	1	1	
	32	77	22	99	56	22	8	30		88	1	1	1	
	33	43	15	58	57	17	2	19		89	1	1	1	
	Összesen Zusammen	3632	1353	4985	Összesen Zusammen	3632	1353	4985		Összesen Zusammen	3632	1353	4985	

16. sz. tábla.

Tabelle Nr. 16.

Pestvárosi dologházba szállított kényszerönczök száma 1861—1870-ig tekintettel a nemre és a korra.

Anzahl der in das städtische Arbeitshaus eingelieferten Zwänglinge in den Jahren 1861—1870 mit Rücksicht auf deren Geschlecht und Alter.

Beérkezés éve Einlieferungs-Jahr	Nem — Geschlecht		A fegyencz kora — Alter des Sträftings													Összes szám Ges.-Zahl
			9-14	15-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	üb. 65 feltül		
			14	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	feltül		
1861	férfi	männlich	27	256	94	46	54	37	33	14	8	5	4	3	596	
	nő	weiblich	2	58	43	21	11	12	12	8	4	1	6	4	182	
	együtt	zusammen	39	314	137	67	65	49	50	22	12	6	10	7	778	
1862	férfi	männlich	19	168	49	24	27	27	28	17	8	1	4	1	368	
	nő	weiblich		60	39	14	9	14	6	7	2	3	1		155	
	együtt	zusammen	19	228	88	38	36	41	29	24	10	4	5	1	523	
1863	férfi	männlich	6	161	40	27	23	18	26	15	10	2			328	
	nő	weiblich	1	71	38	6	10	17	8	11		3	2	1	169	
	együtt	zusammen	7	232	78	33	33	35	34	26	10	5	2	1	496	
1864	férfi	männlich	12	139	44	33	28	31	23	22	10	10	2	3	362	
	nő	weiblich		57	31	12	11	12	8	12	3	2			150	
	együtt	zusammen	12	196	75	45	39	43	36	34	13	12	4	3	512	
1865	férfi	männlich	22	108	38	27	21	20	12	14	7	4	1	1	275	
	nő	weiblich	1	42	21	9	12	6	12	4	7	1			123	
	együtt	zusammen	23	150	59	36	33	28	18	26	11	11	2	1	398	
1866	férfi	männlich	50	125	35	23	15	16	14	27	15	12	2	2	343	
	nő	weiblich	10	40	25	9	4	15	7	3	5	2	1	7	134	
	együtt	zusammen	60	165	63	32	19	31	25	36	20	14	3	9	477	
1867	férfi	männlich	49	115	22	27	18	19	15	20	14	14	4	3	318	
	nő	weiblich	1	27	16	16	8	10	5	8	7	2			100	
	együtt	zusammen	50	142	38	41	26	29	20	28	21	16	4	3	418	
1868	férfi	männlich	31	112	24	34	15	12	7	7	10	11	7	1	271	
	nő	weiblich	4	31	14	10	6	13	3	7	3	1			96	
	együtt	zusammen	35	143	38	44	21	27	10	14	13	12	7	3	367	
1869	férfi	männlich	38	163	45	35	22	17	13	14	9	13	1	4	374	
	nő	weiblich	1	39	13	9	11	12	6	14	2	1	2	3	113	
	együtt	zusammen	39	202	58	44	33	29	19	28	11	14	3	7	487	
1870	férfi	männlich	42	106	37	40	29	34	6	12	13	16	4	1	397	
	nő	weiblich	8	35	12	17	10	14	10	11	7	3	4	1	132	
	együtt	zusammen	50	201	49	57	39	45	16	23	20	19	8	2	529	
Összesen 1861—1870	férfi	männlich	306	1513	431	314	252	228	186	162	104	88	29	19	3632	
	nő	weiblich	28	466	252	123	92	129	71	99	37	25	19	13	1353	
	együtt	zusammen	334	1973	683	437	344	357	257	261	141	113	48	37	4985	

17. sz. tábla.

Tabelle Nr. 17.

A dologházba szállított kényszerönczök vallás szerinti kimutatása tekintettel a nemre és a korra.

Die Zwänglinge des Arbeitshauses nach Confessionen mit Berücksichtigung des Geschlechtes und des Alters.

1861 — 1870.

		A kényszeröncz kora — Alter des Zwänglings													Összesen Zusammen				
		0—14			15—25			26—40			41—60			üb. 60 f. l.			férfi	nő	egy.
		férfi	nő	egy.	férfi	nő	egy.	férfi	nő	egy.	férfi	nő	egy.	férfi	nő	egy.			
1861	kathol. — Kath.	32	2	34	245	74	319	96	33	129	52	22	74	6	9	15	431	140	571
	ápostai — Luth.				17	4	21	8	2	10	1	1	2	1	1		28	8	34
	belvét — Calv.	1		1	19	10	29	7	4	11	1						22	14	36
	zsidó — Juden	4		4	71	11	84	29	5	28	10	2	12	1		1	109	20	129
	összes. Insgesmt.	37	2	39	350	101	451	137	44	181	65	25	90	7	10	17	596	182	778
1862	kathol. — Kath.	13		13	167	86	253	63	31	94	35	18	53	5	1	6	283	186	419
	ápostai — Luth.				9	1	10	1	1	2	7		7				17	2	19
	belvét — Calv.				3	2	5				2						5	2	7
	zsidó — Juden	6		6	38	10	48	14	5	19	3		3				61	15	76
	összes. Insgesmt.	19		19	217	99	316	78	37	115	49	18	67	5	1	6	368	155	523

*) Hozzászámítottán az egyéb vallásuakból: Inclusive folgender anderen Confessionen Angehöriger: 1) 4 férfi 2) 3 f. 3) 1 f. 4) 2 f.

17. sz. tábla (vége.)

Tabelle Nr. 17 (Schluss).

Év-Jahr	Vallás Religion	A kényszeröncz kora — Alter des Zwänglings															Összesen Zusammen		
		0—14			15—25			26—40			41—60			über 60 év fel.			férfi m.	nő w.	egy. zus.
		férfi m.	nő w.	egy. zus.	férfi m.	nő w.	egy. zus.	férfi m.	nő w.	egy. zus.	férfi m.	nő w.	egy. zus.	férfi m.	nő w.	egy. zus.			
1841	kathol. — Kath.	4	1	5	159	88	247	56	29	85	45	22	67	.	3	3	244	143	407
	ágostai — Luth.	1	.	1	4	1	5	4	2	6	3	.	3	.	.	.	13	7	15
	helvét — Calv.	.	.	.	4	5	9	1	1	2	1	.	1	.	.	.	6	6	12
	zsidó — Juden	1	.	1	31	15	49	7	1	8	4	.	4	.	.	.	46	16	62
	összes. Insgmt.	6	1	7	201	109	310	68	33	101	53	22	75	.	3	3	328	168	496
1841	kathol. — Kath.	8	.	8	150	81	231	78	31	109	60	25	85	4	2	6	300	139	439
	ágostai — Luth.	.	.	.	5	.	5	7	.	7	3	.	3	1	.	1	16	.	16
	helvét — Calv.	.	.	.	3	2	5	3	1	4	4	.	4	.	.	.	10	3	13
	zsidó — Juden	4	.	4	25	5	30	4	3	7	3	.	3	.	.	.	36	8	44
	összes. Insgmt.	12	.	12	183	88	271	92	35	127	70	25	95	5	2	7	362	150	512
1851	kathol. — Kath.	21	1	22	127	60	187	61	27	88	33	23	61	2	1	3	244	117	361
	ágostai — Luth.	.	.	.	2	.	2	2	.	2	4	.	4
	helvét — Calv.	.	.	.	1	1	2	1	.	1	2	1	3
	zsidó — Juden	1	.	1	16	2	18	4	2	6	4	1	5	.	.	.	25	5	30
	összes. Insgmt.	22	1	23	146	63	209	58	23	81	37	29	66	2	1	3	275	123	398
1861	kathol. — Kath.	41	7	48	139	62	201	47	23	70	69	22	91	4	6	10	300	120	420
	ágostai — Luth.	.	.	.	1	.	1	2	.	2	1	.	1	1	1	2	2	3	5
	helvét — Calv.	.	.	.	5	.	5	1	.	1	1	.	1	1	1	2	6	2	8
	zsidó — Juden	9	3	12	18	3	21	7	2	9	1	1	2	.	.	.	35	9	44
	összes. Insgmt.	50	10	60	163	65	228	54	28	82	72	23	95	4	8	12	343	134	477
1867	kathol. — Kath.	40	.	40	114	42	156	54	31	85	59	22	81	6	.	6	273	95	368
	ágostai — Luth.	2	.	2	1	.	1	1	.	1	1	.	1	.	.	.	6	.	6
	helvét — Calv.	.	.	.	4	.	4	1	.	1	1	.	1	1	.	1	6	1	7
	zsidó — Juden	6	1	7	18	1	19	7	2	9	1	.	1	.	.	.	32	4	36
	összes. Insgmt.	49	1	50	137	43	180	62	34	96	63	22	85	7	.	7	318	100	418
1868	kathol. — Kath.	31	3	34	113	43	156	54	27	81	32	13	45	7	2	9	237	83	325
	ágostai — Luth.	.	1	1	.	.	.	2	.	2	1	.	1	.	.	.	4	1	4
	helvét — Calv.	.	.	.	9	.	9	4	2	6	.	.	.	1	.	1	8	2	10
	zsidó — Juden	.	.	.	20	2	22	1	2	3	1	.	1	.	.	.	22	4	26
	összes. Insgmt.	31	4	35	136	45	181	61	31	92	35	14	49	8	2	10	271	96	367
1869	kathol. — Kath.	37	1	38	169	43	212	66	26	92	44	21	65	3	5	8	319	96	415
	ágostai — Luth.	1	.	1	2	.	2	1	.	1	4	.	4
	helvét — Calv.	.	.	.	4	3	7	2	1	3	2	.	2	.	.	.	8	4	12
	zsidó — Juden	1	.	1	31	6	40	5	5	10	1	2	3	1	.	1	42	13	55
	összes. Insgmt.	38	1	39	208	53	260	74	32	106	47	23	72	5	5	10	374	113	487
1870	kathol. — Kath.	39	8	47	165	43	208	80	35	115	44	28	72	5	5	10	333	119	452
	ágostai — Luth.	4	1	5	1	1	2	.	.	.	5	2	7
	helvét — Calv.	1	.	1	1	.	1	3	3	6	1	.	1	.	.	.	6	3	9
	zsidó — Juden	2	.	2	37	4	41	13	2	15	1	1	2	.	.	.	53	7	60
	összes. Insgmt.	42	8	50	203	47	250	100	41	141	47	31	78	5	5	10	397	132	529
1869-1870	kathol. — Kath.	266	23	289	1518	622	2170	655	293	948	473	221	694	42	31	76	2984	1199	4177
	ágostai — Luth.	3	1	4	30	6	45	30	8	38	21	2	23	2	4	4	45	19	114
	helvét — Calv.	2	.	2	41	23	64	21	14	35	13	.	13	2	1	3	79	38	117
	zsidó — Juden	34	4	38	311	61	372	85	29	114	20	7	30	2	2	4	461	101	562
	összes. Insgmt.	306	28	334	1944	712	2656	794	344	1138	540	232	772	48	37	85	3632	1353	4985

*) Hozzászámítván az egyéb vallásuaktól: Inclusive folgender anderen Confessionen Angehöriger:

5) 1 férfi 1) 1 f. 1 nő = 2 2) 1 f. 2) 1 nő.

18. számú tábla.

Tabelle Nr. 18.

A fegyenczek letartóztatásának tartama tekintettel a nemre és korra.

Dauer der Zwänglingshaft mit Berücksichtigung des Geschlechtes und des Alters.

Letartóztatás tartama Dauer der Detenirung	N e m Geschlecht		A fegyencz kora Alter des Zwänglings													Összes létszám Ges.-Zahl
			11—	15—	21—	26—	31—	36—	41—	46—	51—	56—	61—	üb. 65		
			14	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	év. felü.		
1 hónapig 1 Monat	férfi	männlich	22	98	94	18	23	18	15	8	5	8	5	6	255	
	nő	weiblich	1	24	20	5	2	9	1	2	1	1	5	1	72	
	együtt	zusammen	23	117	54	23	25	27	16	10	6	9	10	7	327	
1 hónapon felül 2 hóig üb. 1—2 M.	férfi	männlich	50	197	70	56	40	30	22	9	9	1	3	3	527	
	nő	weiblich	5	52	34	11	13	10	9	11	2	1	3	5	156	
	együtt	zusammen	55	249	104	67	53	50	39	33	11	10	4	8	683	
2 hónapon felül 3 hóig üb. 2—3 Mon.	férfi	männlich	115	439	126	98	77	68	44	52	39	23	7	4	1083	
	nő	weiblich	10	168	68	45	30	35	18	32	10	12	7	5	440	
	együtt	zusammen	125	607	194	143	107	103	62	84	40	35	14	9	1523	
3. hónapon felül 6 hóig üb. 3—6 Mon.	férfi	männlich	81	518	130	92	81	69	61	42	38	32	10	6	1162	
	nő	weiblich	9	132	68	41	30	41	30	28	14	5	2	2	402	
	együtt	zusammen	93	650	198	133	111	109	91	70	52	37	12	8	1564	
6 hónapon felül 9 hóig üb. 6—6 Mon.	férfi	männlich	30	203	50	44	24	29	29	25	17	9	3	2	469	
	nő	weiblich	2	64	40	14	13	25	12	17	5	4	2	2	300	
	együtt	zusammen	32	267	90	58	37	54	41	42	22	13	5	2	663	
9 hónapon felül 12 hóig üb. 9—12 M.	férfi	männlich	5	58	19	6	7	5	7	11	5	7	3	2	139	
	nő	weiblich	1	20	21	7	3	8	1	9	5	2	1	2	79	
	együtt	zusammen	6	78	40	13	10	13	8	20	10	9	3	2	212	
1 felül 2 évig über 1—2 Jahre	férfi	männlich	.	.	5	1	1	
	nő	weiblich	1	1	
	együtt	zusammen	.	.	5	2	.	.	.	2	.	.	.	1	10	
Összesen	férfi	männlich	306	1518	431	314	252	228	186	162	104	88	29	19	3632	
Zusammen	nő	weiblich	28	460	252	123	92	120	71	99	19	25	19	18	1353	
	együtt	zusammen	334	1973	683	437	344	357	257	261	123	113	48	37	4985	

19. számú tábla.

Tabelle Nr. 19.

Az 1861—1870-iki fegyenczek visszaesésének kimutatása tekintettel a nemre és a korra.

Ausweis über die Rückfälligkeit der Zwänglinge seit 1861 bis 1870, mit Berücksichtigung des Alters und des Geschlechtes.

Hányadszor van a dolgot házban Zahl wiederholte Male im Arbeitshaus	N e m Geschlecht		A fegyencz kora Alter des Zwänglings													Összes létszám Ges.-Zahl
			11—	15—	21—	26—	31—	36—	41—	46—	51—	56—	61—	üb. 65		
			14	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	év. f.		
1-ször zum 1. Mal	férfi	männlich	80	338	84	73	52	46	19	27	22	29	5	5	780	
	nő	weiblich	4	76	76	26	20	27	16	25	8	4	6	4	242	
	együtt	zusammen	84	414	110	99	72	73	35	52	30	33	11	9	1022	
2-ször zum 2. Mal	férfi	männlich	132	522	159	122	113	91	76	59	31	29	11	11	1356	
	nő	weiblich	14	218	105	47	47	41	25	31	9	7	8	8	546	
	együtt	zusammen	146	735	264	169	150	132	101	90	40	38	18	19	1902	
3-ször zum 3. Mal	férfi	männlich	55	298	85	46	45	39	47	21	19	8	5	2	671	
	nő	weiblich	7	81	43	20	16	29	17	14	9	5	2	2	245	
	együtt	zusammen	62	379	128	66	61	68	64	38	28	13	7	4	918	
4-szer zum 4. Mal	férfi	männlich	29	199	40	35	22	21	24	20	15	9	4	1	411	
	nő	weiblich	3	50	30	11	10	11	8	14	3	2	3	2	146	
	együtt	zusammen	31	243	70	46	32	32	30	34	18	11	7	3	557	
5-ször zum 5. Mal	férfi	männlich	9	100	30	21	9	16	10	11	7	4	2	2	219	
	nő	weiblich	.	23	22	8	2	11	5	7	2	2	1	.	83	
	együtt	zusammen	9	123	52	29	11	27	15	18	9	6	3	2	302	
6-ször zum 6. Mal	férfi	männlich	1	42	23	11	5	7	8	9	4	3	1	1	114	
	nő	weiblich	.	12	10	7	3	3	3	4	2	2	1	1	44	
	együtt	zusammen	1	54	33	18	8	10	8	13	6	5	1	1	158	
7-szer zum 7. Mal	férfi	männlich	.	15	7	4	5	3	2	5	4	2	1	1	48	
	nő	weiblich	.	3	11	3	2	3	2	2	1	1	1	1	28	
	együtt	zusammen	.	18	18	7	7	6	2	7	6	3	1	1	76	
8-ször zum 8. Mal	férfi	männlich	.	4	3	2	1	3	1	4	1	3	.	.	22	
	nő	weiblich	.	1	5	1	.	2	.	1	1	.	.	.	12	
	együtt	zusammen	.	5	8	3	3	5	1	4	2	3	.	.	34	
9-szer zum 9. Mal	férfi	männlich	.	1	.	.	.	2	1	2	1	1	.	.	7	
	nő	weiblich	.	1	.	.	.	1	1	1	1	.	.	.	4	
	együtt	zusammen	.	2	.	.	.	3	1	3	1	1	.	1	11	
10-szer zum 10. Mal	férfi	männlich	1	.	1	1	.	.	.	2	
	nő	weiblich	2	2	
	együtt	zusammen	1	.	2	4	
Összesen	férfi	männlich	306	1513	431	314	252	228	186	162	101	88	29	19	3632	
Zusammen	nő	weiblich	28	460	252	123	92	129	71	99	37	25	19	18	1353	
	együtt	zusammen	334	1973	683	437	344	357	257	261	141	113	48	37	4985	

Az 1861-1870-diki fegyenczek előbbi foglalkozása.

Erwerbszweig der Züchtlinge von 1861-1870.

Férh		Nő		Együtt		Férh		Nő		Együtt		Férh		Nő		Együtt	
Mannl.	Wobl.	Mannl.	Wobl.	Mannl.	Wobl.	Mannl.	Wobl.	Mannl.	Wobl.	Mannl.	Wobl.	Mannl.	Wobl.	Mannl.	Wobl.	Mannl.	Wobl.
A) Östermelés. — Urproduction.																	
kertész	9	3	9	12	szegverő	2	3	2	2	4	2	2	2	2	4	2	2
szőlőműves	3	2	5	8	késműves	3	3	6	3	3	6	3	3	6	3	3	6
halász	2	1	3	3	rézműves	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
erdősztyakornok	1	1	2	2	ötvös	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
összesen östermelés	15	15	30	30	ércnyomó	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
gesamt	15	15	30	30	vasöntő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
B) Ipar. — Industry.																	
pék	19	19	38	38	bétiszelő	19	19	38	19	19	38	19	19	38	19	19	38
mészáros	13	13	26	26	nyomdász	13	13	26	26	26	52	26	26	52	26	26	52
hentes	8	8	16	16	összesen sokszorosító ipar	4	4	8	8	4	8	4	4	8	4	4	8
molnár	25	25	50	50	gesamt	15	15	30	30	15	30	15	15	30	15	15	30
pincéz	19	19	38	38	szobafestő	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40
pálinkafőző	1	1	2	2	czimfestő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
gesamt	85	85	170	170	kátyafestő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
szabó	141	141	282	282	összesen iparos művészet	21	21	42	21	21	42	21	21	42	21	21	42
szűcs	5	5	10	10	gesamt	45	45	90	45	45	90	45	45	90	45	45	90
kalapos	6	6	12	12	szűrművelő	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4
czipész	67	67	134	134	órák	4	4	8	4	4	8	4	4	8	4	4	8
gépműves	219	219	438	438	gépezés	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4
kőfaragó	68	68	136	136	összesen műszeripar	4	4	8	4	4	8	4	4	8	4	4	8
kőszobrász	3	3	6	6	gépművelő	4	4	8	4	4	8	4	4	8	4	4	8
kőszobrász	6	6	12	12	összesen	4	4	8	4	4	8	4	4	8	4	4	8
ács	15	15	30	30	összesen	5	5	10	5	5	10	5	5	10	5	5	10
gombkötő	88	88	176	176	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
takács	3	3	6	6	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
kötélverő	13	13	26	26	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
mosónő	19	19	38	38	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
divatárusnő	6	6	12	12	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
asztalos	8	8	16	16	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
esztorgályos	43	43	86	86	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
bogárnár	1	1	2	2	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
kádár	8	8	16	16	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
aranyműves	53	53	106	106	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
lakatos	3	3	6	6	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
bádós	22	22	44	44	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
kovács	5	5	10	10	összesen	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
C) Kereskedelem. — Handel.																	
kereskedő	16	16	32	32	kereskedő	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4
házaló	5	5	10	10	kereskedő	3	3	6	3	3	6	3	3	6	3	3	6
lököpez	1	1	2	2	kereskedő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
rangyosító	1	1	2	2	kereskedő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
sítiménykereskedő	1	1	2	2	kereskedő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
kofa	4	4	8	8	kereskedő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
összesen kereskedelem	28	28	56	56	kereskedő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
D) Személyes szolgálat. — Persönliche Dienstleistung.																	
napszámos	232	232	464	464	napszámos	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4
cseléd, szolgáló	6	6	12	12	cseléd, szolgáló	4	4	8	4	4	8	4	4	8	4	4	8
képlőhely	6	6	12	12	képlőhely	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30
tanító	4	4	8	8	tanító	4	4	8	4	4	8	4	4	8	4	4	8
díjnok	1	1	2	2	díjnok	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4
összesen	228	228	456	456	összesen	21	21	42	21	21	42	21	21	42	21	21	42
E) Foglalkozás nélküliek. — Ohne Beschäftigung.																	
koldus	4	4	8	8	koldus	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
kerülő	15	15	30	30	kerülő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
szabadságos katona	1	1	2	2	szabadságos katona	5	5	10	5	5	10	5	5	10	5	5	10
cigány	1	1	2	2	cigány	5	5	10	5	5	10	5	5	10	5	5	10
tanuló	2	2	4	4	tanuló	10	10	20	10	10	20	10	10	20	10	10	20
csavargó	167	167	334	334	csavargó	23	23	46	23	23	46	23	23	46	23	23	46
tolvaj	32	32	64	64	tolvaj	23	23	46	23	23	46	23	23	46	23	23	46
összesen	223	223	446	446	összesen	23	23	46	23	23	46	23	23	46	23	23	46
F) Foglalkozás nélküliek összesen																	
összesen	1104	1104	2208	2208	összesen	610	610	1220	610	610	1220	610	610	1220	610	610	1220
Összes foglalkozás nélküliek összesen																	
összesen	223	223	446	446	összesen	18	18	36	18	18	36	18	18	36	18	18	36
Összes kénszercégek száma																	
összesen	2598	2598	5196	5196	összesen	34	34	68	34	34	68	34	34	68	34	34	68
Összes kénszercégek száma																	
összesen	3632	3632	7264	7264	összesen	5	5	10	5	5	10	5	5	10	5	5	10

Pest városának börtönbeli lakossága.

1870. január elsején.

Az itt következő adatok a népszámlálási felvétel pótlékát képezik, és azon polgári személyekkel foglalkoznak, a kik az 1870-dik év első napján a városi fenyítő törvényszéki fegyházban, a városházi börtönben mint tolonczok, a megyeházi börtönökben, vagy a városi dologházban letartóztatva voltak.

Ezen személyek száma mindössze 867-re rúg, kik közül 197 nő.

Korukra nézve volt köztük

	férfi	nő	együtt		férfi	nő	együtt
0—14 éves	28	4	32	41—45 éves	33	7	43
15—20 »	153	55	208	46—50 »	30	11	41
21—25 »	123	34	157	51—55 »	13	4	17
26—30 »	113	32	145	56—60 »	17	3	20
31—35 »	80	22	102	61—65 »	8	5	13
36—40 »	70	17	87	65 éven túl	2	3	5

Tehát itt is találkozunk azon jelenséggel, miszerint a büntettek körül a 15—20-diki korosztály szokott leginkább kitűnni.

A fegyenczek műveltségét illetőleg meg kell jegyezni, hogy köztük 469 volt, ki írni nem tudott, tehát 54%

Családi állapot szerint volt:

	nem házas	házas	özvegy	elvált
férfi	471	170	28	1
nő	130	24	42	1
összesen	601	194	70	2

Vallás szerint találtatott:

	kath.	ág.	helv.	gör. n. e.	zsidó	egyéb r.
A fenyítő törvényszéki fegyenczek és tolonczok közt	325	23	23	4	54	1
A dologházi kényszerőnezők közt	144	4	6	—	20	1
A megyeházi rabok közt	186	14	59	1	2	—
összesen	655	41	88	5	76	2

A 21. táblán foglaltatik a fegyenczek honosságának kimutatása, míg a 22. sz. tábla azoknak előbbi foglalkozását tünteti föl.

Pestvárosa 1870. január első napján börtönbeli népességének előbbi kereseti módja.

Früherer Erwerbszweig der am 1. Januar 1870 in den Gefängnissen Pest's befindlichen Personen.

Előbbi kereseti mód		Dolgozási kényszerítő- erők és tolonczok Zucunglinge im Arbeitshause u. Schlichtlinge	Fenyttörtörvényeszek Fegyeneczek Originalstráflinge	Megyei rabok Stráflinge im Comitathause	Összesen Zusammen
Frühere Erwerbsart					
mezőgazdaság marhatenyésztés egyéb östermelés	Landwirthschaft Viehzucht sonstige Urproduction	1	6	35	42
	összes östermelés — gesammte Urproduction	1	7	69	77
pék	Bäcker	1	5	.	6
mészáros	Fleischer	3	9	6	18
hentes	Selcher	.	2	.	2
malomipar	Mühlindustrie	1	11	2	14
sör- és szeszital	Bier- und Branntweinzeuget	.	1	.	1
vendéglős, kávé (pinczér)	Gast- und Kaffeeuirthschaft	1	8	1	10
egyéb éledeipar	sonstige Nahrungsgewerbe	.	1	.	1
szabó	Schneider	6	11	1	18
cipész	Schuster	3	8	2	13
szűcs	Kürschner	.	.	1	1
egyéb ruházó ipar	sonstige Kleidungsgeuerbe	.	1	.	1
kőműves	Maurer	.	7	.	7
kőfaragó	Steinmetze	.	2	.	2
ács	Zimmerleute	2	5	1	8
egyéb építő ipar	sonstige Baugewerbe	3	.	.	3
tisztítás és pipere ipar	Putz- und Reinigungsgewerbe	.	1 ¹⁾	.	1
agyagipar	Thonindustrie	3	1	1	5
asztalos	Tischler	1	11	1	13
csztergályos	Drechsler	2	1	.	3
egyéb faipar	sonstige Holzgewerbe	1	2	2	5
drágakő és nemesérez	Juwelen- und Edelmetallindustrie	.	2	.	2
bűdagos	Spengler	.	1	3	4
lakatos	Schlosser	3	4	1	8
kovács	Schmiede	1	10	.	11
egyéb vas- és aczélipar	sonstige Stahl- und Eisenindustrie	2	.	.	2
óráás	Uhrmacher	.	1	.	1
festőiparos	gewerbliche Maler	2	8	1	11
női kézipar	weibliche Handarbeit	.	1 ¹⁾	.	1 ¹⁾
egyéb iparos	sonstige Gewerbe	2	4 ¹⁾	.	6 ¹⁾
	összes iparos — gesammte Industrie	37	118 ²⁾	23	178 ²⁾
lófuvar	Pferdeverkehr	.	11	1	15
hajózás	Schiffahrt	.	1	.	1
	összes forgalom — gesammter Verkehr	.	15	1	16
terményekkel kereskedő	Handel mit Urproducten	1	7	.	8
iparezikkkel kereskedő	Handel mit Industrieerzeugnissen	.	6	.	6
egyéb ezimen kereskedő	sonstiger Handel	.	7 ¹⁾	1	8 ¹⁾
	összesen kereskedő — gesammter Handel	1	20	1	22
napszámos	Tagelöhner	36 ¹⁾	107 ³⁾	120 ⁴⁾	263 ⁵⁾
szolga	Diener	.	50 ⁶⁾	117 ⁷⁾	167 ⁸⁾
szakácsné	Köchinnen	.	29	3 ³⁾	32 ⁹⁾
egyéb testi szolgálat	sonstige körperliche Dienstleistung	.	15 ¹¹⁾	.	15 ¹²⁾
állami hivatalnok	Staatsbeamte	.	3	.	3
egyéb hivatalnok	sonstige Beamte	.	2	1	3
ügyvéd	Advocaten	.	.	1	1
egészségügy	Sanitätspersonen	.	2	.	2
nevelésügy	Unterrichtspersonen	.	1	.	1
könyvvivő	Buchhalter	.	1	.	1
kocsis	Kutscher	.	7	3	10
egyéb különféle szolgálat	sonstige verschiedene Dienstleistungen	1	9	.	10
katonaság	Soldaten	.	.	20	20
személyes szolgálat összesen	Summe der persönl. Dienstleistung	37 ¹⁾	199 ¹²⁾	159 ¹³⁾	395 ¹⁴⁾
gyámoltáshól élő	von Unterstützung Lebende	2	.	.	2
egyéb önálló kereset vagy foglal- kozás nélküli	sonstige Personen ohne Beruf oder Beschäftigung	97 ¹⁵⁾	71 ¹⁶⁾	9	177 ¹⁷⁾
	foglalkozás nélküli összesen — Summe der Personen ohne Beruf	99 ¹⁸⁾	71 ¹⁶⁾	9	179 ¹⁹⁾
főösszeg — Hauptsumme					
	férfi	127	307	236	670
	nő	48	123	26	197
	összesen	175	430	262	867

Ezek közt nő: — Darunter Frauen: 1) 1. — 2) 3. — 3) 34. — 4) 18. — 5) 53. — 6) 43. — 7) 5. — 8) 48. — 9) 2. — 10) 5. — 11) 9. — 12) 88. — 13) 26. — 14) 115. — 15) 47. — 16) 31. — 17) 78. — 18) 99. — 19) 31. — 20) 73.

Az 1870. és 1871. évi pesti építkezések.

Ezen czim alatt jelent meg mint a statisztikai hivatal V. közleménye egy a pesti építkezéseket tárgyaló dolgozat. Mi e helyen annak lényegesebb részeit reprodukáljuk; azokra nézve pedig, kik a tárgy iránt jobban érdeklődnek, maga helyén az eredeti dolgozatra utalni fogunk.

Az építkezési statisztika anyaga az 1871-dik év óta az építési bizottságnál alkalmazott építési felügyelők által szereztetik meg, kik minden építkezés befejezése után azt hivatalos szemle alá veszik és a tudnivaló statisztikai adatokat a hely színén felveszik. Ugyancsak a felügyelők által történik az építkezési költségek becslése is, mely becslések alapján mutattatnak ki úgy az összes költségek, melyek a pesti építkezésekre kiadattak, valamint a 103. lapon közölt átlagárak is.

Miután az 1870-diki népszámlálás által a városban létező összes épületeknek mintegy leltára nyeretett, az ezen leltáron előfordult változások pedig csak 1871 óta voltak megfigyelhetők, mivel 1870-ben az építési felügyelők még nem működtek: azon czélból, hogy az 1870-diki évben mutatkozó sajnos hézag kitöltessék, a statisztikai hivatal a pesti pénzügyigazgatóságnál fellelhető feljegyzésekhez folyamodott. Ezek ugyan nem oly tökéletesek, mint statisztikai szempontból szükségesnek mutatkoznék; arra azonban mégis elégségesek, hogy áthidalják azon űrt, mely különben a népszámlálási felvétel és az időközben felmerült változások közt léteznék, minek elérését a statisztikai hivatalnak annál fontosabbnak kellett tartania, mivel máskülönben az év folyamában előfordult építkezések statisztikáját ugyan közölhette volna, de arról le kellett volna mondania, hogy az iránt is nyújtson felvilágosítást, milyenné lett ezen építkezések által a város jelenlegi képe.

Pest városa 1786-ban 1919 házzal birt, 1810-ben 2900-al, 1820-ban 3895-el, 1844-ben 4685-el, 1857-ben 4418-al, míg az 1870-dik évi népszámlálás alkalmával 5259 ház találtatott.

E szerint 1870-ben egy-egy házban átlag 38 személy lakott.

A szárazföld nagyobb városai közt igen kevés van, mely ily sűrű lakottságot felmutathatna, így például Milanoban 42 lakó esik egy házra, Prágában 43, Berlinben 59, Bécsben 59, Turinban 81, ellenben a nagyobbbrészt családi házakkal beépített Londonban csak 8, Amsterdamban 9 ¹⁾.

Az 1870-dik év elején talált 5259 ház ezen év folytában új építkezések következtében 146-al szaporodott, levonván ellenben azon 25 házat, mely ezen új építkezések céljából lebontatott, a házak száma az 1870-dik év végén 5380-at tett, tehát 121-el szaporodott.

¹⁾ Közlelbbi adatok szerzőnek »Pestvárosa 1870-ben« című művében (a pestvárosi statisztikai közlemények IV-dik részében) a 130—133-dik lapon találhatók.

Az 1871-dik év folytatában 165 új építkezést fejeztek be; levonván a lerombolt 47 házat, a szaporodás 118 és a házak létszáma a múlt év végén 5498.

A két év alatt tehát városunk 239 új lakházzal szaporodott. Az építkezési kedv azonban még egyéb építkezésekre is kihatott.

Az említettekén kívül t. i. még számos toldalékepítkezés¹⁾ és átalakítás, ugyszintén emeletfelrakás is fordult elő, miáltal, habár a lakházak száma nem, de a lakrészeké szaporodott, míg ezenfelül nem szabad megfigyelésünknél azon nagyszámú egyéb építkezésekről is, melyek nem lak-, hanem iparos, kereskedelmi és egyéb czélokra szolgáltak.

Kimutatás az 1870- és 1871-ik évben újból épült, valamint a ráépítés által nagyobbított lakházakról.

	1870			1871			1870 és 1871		
	Új építkezés	Ráépítés ²⁾	Összesen	Új építkezés	Ráépítés ³⁾	Összesen	Új építkezés	Ráépítés	Összesen
Belvárosban	7	10	17	17	10	27	24	20	44
Lipótvárosban	13	2	15	8	5	13	21	7	28
Terézvárosban	51	8	59	50	19	69	101	27	128
Józsefvárosban	20	3	23	51	13	64	71	16	87
Ferencvárosban	6	1	7	16	6	22	22	7	29
Külfelkeken és Kőbányán .	49	1	50	23	2	25	72	3	75
Egész városban	146	25	171	165	55	220	311	80	391

Míg tehát 1870-ben 171 helyen részben új lakház épült, részben fennálló épületek ráépítés és átalakítás által megnagyobbítottak, addig 1871-ben 220 helyen folytak ily építkezések. Tisztán csak az új építkezéseket véve, ebből (csak a lakházakról szólván) 146 esik az 1870-dik évre és 165 az 1871-dikre.

Legtöbbet építettek a Terézvárosban, t. i. 1870-ben 59 és 1871-ben 69 lakház körül, második sorban a Józsefvárosban. Ezen városrész az egyuttal, melyben 1870-ről 1871-re az építkezési kedv leggyorsabban felszökött, míg t. i. az

¹⁾ Toldalékepítkezésnek tekintettük, a hányszor oly háztelken építettek, melyen már régebben valamely épület fennállott vala. Ily toldalékepítkezés által új házak keletkeznek ugyan, de a házak létszámát általuk nem szaporíthatjuk, miután a régebbi ház már számba lévén véve, az újabb toldalékepületnek ismételt beszámítása által egy és ugyanazon telek kétszer szerepelne a kimutatásban. Ellenben igenis elfogadtatott azon eljárás, hogy oly toldalékepítkezéseknél, melyek a régi épületnél magasabbak, ez utóbbinak magassága helyett a toldaléknak magassága iratott be. A nyilvántartás ily eselben úgy történt, mint a ráépítésekénél. Ha például az udvar hátsó részében fennálló földszinti épület elé egy 3 emeletes rész toldatott, az ezen telken álló 3 emeletes és földszinti házrészek egyenként lajstromozhatók nem lévén, az egész épület 3 emeletesnek iratott be, a földszinti házak létszámából egy levonatott és a háromemeletesekéhez hozzáadatott.

²⁾ Ezen rovatba foglaltattak azon toldalékepítkezések is, melyek által a régebbi épületnél magasabb házrész keletkezett. (L. az előbbi jegyzetet.)

³⁾ Levonván azon 12 toldalékepítést, mely a már telken álló régebbi háznál magasabb lévén, az előbbi rovat alá foglaltatott. (L. az előbbi jegyzetet.)

előbb említett évben csak 23 lakház volt munka alatt, egy évvel reá már majdnem háromszor annyi helyen látjuk a munkát folyni. A toldalék- valamint az egyéb építkezésekről csak az 1871. évtől fogva birván kimutatásokkal, itt azon kimutatásban, mely az 1870. és 1871. építkezéseket egymás mellé párhuzamba állítja, mindkétnevel nevezett építkezés kihagyatott, ellenben felvették azon alább következő kimutatásba, mely kizárólag az 1871. építkezésekkel foglalkozik.

Az 1871-iki építkezések részletesebb kimutatása:

Városrész	I. Lakházak				II. Egyéb épületek								Mind- össze	
	Új- és rá- építések (a fön- tebbi táblázat szerint)	Toldalék építkezés ¹⁾	Átalakítás	Összesen	Fényképeszi műterem	Nyomdai műterem	Raktárak	Istálló- és színek	Gyári épü- letek	Műhelyek	Nyári lakok	Különféle építkezések		Összesen
Belvárosban . .	27	2	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
Lipótvárosban . .	13	—	2	15	1	1	2	—	—	—	—	1	5	20
Terézvárosban . .	69	18	11	98	1	—	—	4	1	1	1	9	17	115
Józsefvárosban . .	64	76	3	143	—	—	—	7	1	4	4	4	20	163
Ferenczvárosban . .	22	32	4	58	—	—	1	2	—	2	1	—	6	64
Külföldön és Kőbányán . .	25	33	1	64	—	—	—	—	4	1	10	5	20	84
Egész városban	220	166	21	407	2	1	3	13	6	8	16	19	68	475

Az 1871-diki építkezések közül az oroszlanrész a Józsefvárosra esik, mely a lefolyt évben százhatvanhárom helyen látott építeni.

Ezen adatokból következtetve, állíthatjuk, hogy azon esetre, ha az építkezési kedv városunkban ezentúl is oly élénk marad, mint a lefolyt két évben, városunk külseje ezáltal két évtized alatt gyökeresen megváltoztatná. Tekintetbe vévén t. i. a nagyobb toldaléképítkezéseket is, valamint az emelet-felrakásokat, mondhatni, hogy városunk az utolsó két év alatt évenként 200 új lakházzal szaporodott, a mi husz év alatt négyezer házzal való öregbedést tenne, mi a mindössze csupán ötezer házzal biró városnak külső jellegét és képét tetemesen megváltoztatná.

Hogy pedig Pest városa építkezési tekintetben mennyire nem bir még ma nagyvárosi jelleggel, azt elég világosan tünteti föl a földszinti kis házak oly mértékben mutatkozó túlsúlya, mint az egyetlen nagyobb európai városban sem található. 1870-ben t. i. 5259 ház közt 3831, azaz 72% vagyis majdnem háromnegyed rész földszinti ház volt; még pedig megjegyzendő, hogy ily földszinti és gyakran ronda házak legszebb utcáinkon található; volt például a váczúton nem kevesebb mint 18, az országúton 9, de még a hatvani-utcán is kettő, míg a barátok terét, kétsasutczát, három korona- és sok más díszes utczát is ékteleníti egy vagy több földszintes házikó.

Ime összeállítása a földszinti házak számarányának néhány európai városból:

¹⁾ Levonván azon 12 toldaléképítést, mely a már telken álló régibb háznál magasabb lévén, az előbbi rovat alá foglaltatott. (L. a 98-dik lapon levő jegyzetet.)

Párisban	van	57686	ház,	köztök	4778	földszinti	(1866)	vagyis	8 %
Bécsben	»	9711	»	»	1707	»	(1870)	»	17 %
Brüsszelben	»	12788	»	»	1118	»	(1846)	»	7 %
Gentben	»	17103	»	»	5516	»	»	»	32 %
Antwerpenben	»	11759	»	»	3274	»	»	»	28 %
Lüttichben	van	9144	»	»	1535	»	»	»	17 %
Berlinben	»	13376	»	»	712	»	(1867)	»	5 %

Az 1871-dik év végén 3872 földszinti ház volt Pesten található, tehát 41-el több, mint két évvel azelőtt, ami abból magyarázandó, hogy az időközben épített új házak közt 144-re rúg a földszintiek száma, míg a lebontott földszinti házaké 57-re, az emelettel ellátottaké csak 46-ra. A földszinti házak arányszáma a meglevő házak összegéhez 1870 óta eszerint csak $1\frac{1}{2}$ %-kal apadt, t. i. 72% -ról $70\frac{1}{2}$ százalékra. Ily lassú emelkedés mellett még egy évszázadnál tovább tarthat, míg Pesten a földszinti házak aránya azon fokig apadna, minőt például Bécsben találunk.

Magasságuk szerint szemlélvén a lefolyt két évnek összes új építkezéseit, úgy találjuk, hogy volt köztük ¹⁾:

földszinti ház	144	azaz . . .	45%	háromemeletes ház	41	azaz . . .	14%
egyemeletes »	75	» . . .	24%	négymeletes »	11	» . . .	4%
kéteemeletes »	40	» . . .	13%	összesen	311	azaz . . .	100%

Az 1870-diki évi népszámlálás alkalmával találtatott Pesten 64,538 szoba. Az 1871-diki építkezések által számuk 6741-el szaporodott; ezen egy év alatt tehát a szobák össz-számuknak egy tized részével szaporodtak.

Legtöbb szobával szaporodott a Terézváros és a Józsefváros, t. i. ezen két év alatt 3692-vel, ezek után a Józsefváros 2783-al, míg a Lipótvárosra alig 2000, a Ferenczvárosra pedig csak fél annyi jut.

Az alább közölt 25., 26. és 27. számú táblán az újból keletkezett lakrészek kimutattnak. (A mi azoknak utcánkénti oszlását az egyes városrészekben illeti, utalunk a többször idézett munkára.)

Megjegyzendő, hogy a hatóság két év óta pinczében nem engedett lakásokat építeni, hacsak azok magasságuknak legalább felével az utca felszíne felett nem állanak. De mégily lakások építésével is mindinkább felhagynak. Így 1870-ben a pinczébeni szobák az összes újból épült szobáknak $\frac{1}{10}$ részét képezték; 1871-ben már csak $\frac{1}{20}$ -át.

A földszinti szobák az újból keletkezett szobáknak $\frac{2}{5}$ (1870), ill. $\frac{1}{3}$ (1871) részét teszik.

¹⁾ Egyes városrészek szerint lásd: »Pesti építkezések 1870. és 1871-ben« 9—14. lap.

A többi emeletekben a következő számú szobák keletkeztek:

	1870:	1871:		1870:	1871:
Első emelet	1410	1943	Harmadik emelet	405	818
Második emelet	907	1440	Negyedik emelet	77	248

Látnivaló tehát, hogy az utolsó évbeü aránytalanul szaporodott a magasabb fokvésü szobák létszáma. Mig t. i. az 1871-ben keletkezett elsőemeleti szobák a megelőzött évben keletkeztek számát csak mintegy 40%-al mulja felül, addig a második emeletié már 90%-al, mig a harmadik emeletben kétszer annyi és a negyedikben majd négyszer annyi szoba keletkezett, mintsem az előbbi évben.

Az 1871-ben épült lakházak összesen 6229 ablakkal birnak az utczára. Ezen ablakszámból jut a belvárosra 18%, a Lipótvárosra 15%, a Terézvárosra 28%, a Józsefvárosra 27%, a Ferenczvárosra 8%, kültelkekre és Kőbányára 4%.

Száz utczai szobának van a belvárosban 199 ablaka, a Lipótvárosban 207, a Terézvárosban 193, a Józsefvárosban 209, a Ferenczvárosban 265; miből kitünik, hogy a gazdagabb városrészekben jóval kisebbre szabják az utczai szobákat, és így jóval több köztük az egyablakos utczai szoba, mintsem a szegényebb részekben ¹⁾).

Azon összeg, mely Pesten az 1871-dik év folyama alatt építkezésekre kiadatott — az 1870-diki évről adatokkal nem birunk — nem kevesebb, mint 12¹/₃ millióra vagyis pontosabban, a hely színére kiküldött építési felügyelők becslése szerint 12.361,950 forintra rüg.

Ezen jelentékeny összegből — melyben a telek ára benn nem foglaltatik — a legnagyobb rész a Terézvárosra csik, tudniillik 3.463,348 firt vagyis 28 %
 a Józsefvárosra 3.138,880 » » 26 »
 a belvárosra 2.281,450 » » 19 »
 a Lipótvárosra 2.026,347 » » 16 »
 a Ferenczvárosra 909,525 » » 7¹/₂ »
 a kültelkekre (Kőbányát is ide számítván) 542,400 » » 4¹/₂ »

Az összes, tizenkét milliót meghaladó kiadásból 11¹/₂ millió forintnál több fordítottak lakházak építésére és ³/₄ millió gyárak, műhelyek, raktárak és egyéb nem lakcélokra szolgáló épületekre.

Ha azt kérdezzük, vajjon melyik városrészben fordítottak legtöbb költséget a lakházak előállítására, czélszerűnek látszik, ha ennek kimutatására csakis az új építkezésekre szorilkozunk, a toldalék- valamint a ráépítéseket pedig az átlagos előállítási költség megállapításaul számon kívül hagyjuk.

¹⁾ E mellett figyelembe veendő még azon körülmény is, hogy a vagyonosabb részek földszintjén leginkább boltok léteznek szobák helyett. Az utczai ablakok közé azonban a földszinti nyilások (ablak és ajtó) lévén beszámítva, világos, hogy a boltok különszámítása mellett, e városrészekben még kevesebb ablakot találhánk.

Ily szempontból osztályozván az építési költségeket, úgy találjuk, hogy került:

	A) új építés		B) toldalakepítés	
	hány?	ennyibe?	hány?	ennyibe?
a belvárosban	17	1.973,100	2	13.400 frlba
a Lipótvárosban	8	1.794,300		
a Terézvárosban	50	2.636,170	22	221,400 »
a Józsefvárosban	51	1.724,635	79	643,320 »
a Ferenczvárosban	16	496,750	36	273,230 »
a külteleken és Kőbányán	23	172,530	39	158,610 »
Az egész városban a kültelekekkel együtt	165	8.797,485	178	1.309,960 frtba
» » » a kültelek nélkül	142	8.624,955	139	1.151,350 frtba

és e szerint tesz egy-egy újból épített háznak költsége átlag az egész városban 53,000 forintot, illetőleg a belteleken 61,000 forintot.

Azon városrész gyanánt, melyben a legdrágább, tehát a legnagyobb és a legszebb házak épültek, a fentiek szerint a Lipótvárost kell felismernünk, miután itt t. i. egy új ház építése átlag **224,000** forintba kerül, míg a legolcsóbb házak (a kültelek kivételével, a hol ugyanis átlag **7000** forintjával épültek a házak), a Ferenczvárosban épültek t. i. átlag **31,000** forintjával.

A Józsefvárosban egy-egy ház építése **33,000** forintot vett átlag igénybe;

a Terézvárosban **52,000** forintot;

a belvárosban **116,000** forintot.

Ezen kiszámításoknál azonban nagyon is érezzük két főtenyezőnek hiányát. Hogy t. i. alaposan ítélhessünk, kell hogy ne csak a felhasznált költséget, hanem hogy azt is tudjuk: 1) mily nagy volt a beépített terület és 2) mily magas a ház. Mert világos, hogy daczára az egyik városrészben kimutatott magasabb költségnek, az abban épült házak mégis úgy külsőn mint magasság tekintetében elmaradhattak egy másik, kevesebb költséget feltüntetelő városrésznél, ha t. i. az imitt kiadott költség kisebb területre fektettetett be, mint amott.

Tekintettel erre, nyomban fogjuk kimutatni az építkezési költségeket a házak magassága szerint, és minden egyes magasságra nézve a talaj egy □ ölére redukálván a költséget. Előbb azonban kimutatjuk, mennyi költség fordított (az új építkezéseknél) egy-egy városrészben egy □^o beépítésére.

Az egész városban az újból épült lakások által 19,907 □^o-nyi terület építetett be (az udvart nem, hanem csakis a tényleg beépített telekrészt számítván); e szerint fordított egy □^o beépítésére 442, illetőleg ha csakis a belbelki építkezéseket vesszük tekintetbe, 458 forint.

Az átlagon alúl marad (a külteleken kívül, a hol egy négyszeg öl beépítése 156 forintból kikerült) a Ferenczváros 236 forinttal, a Terézváros 382 forinttal és a Józsefváros 401 forinttal.

Ellenben az átlagon felül találjuk a belvárost és a Lipótvárost: amott egy négyszegöl beépítése 684 forintba, imitt 760 frlba került.

E szerint a Lipótváros az, melyben a legdíszesebb és legdrágább épületek emeltettek, még pedig olyformán, hogy a

Lipótvárosban ugyanazon terület beépítésére kétszer annyi költséget szentelnek mint a Terézvárosban, és több mint háromszorosát a ferencvárosi költségeknek.

Áttérünk már most annak kimutatására, mennyibe került a lefolyt 1871-dik évben egy-egy négyszegöl beépítése a házak magassága szerint.

Földszintes házakkal beépített					
egyemeletes	»	»	} beleértve mindig a to- daléépítkezé- süket	8,614 ⁰	1.436,385 frt költséggel
kétemeletes	»	»		5,320 ^{1/2}	1.636,065 » »
háromemeletes	»	»		4,946 »	2.099,545 » »
négymeletes	»	»		4,831 »	2.598,350 » »
	»	»		2,586 »	2.337,100 » »

Került tehát átlagban egy földszintes ház felépítése négyszegöl szerint **167** forintba, 1 emeletes házé **307** frtba, kétemeletesé **425** frtba, háromemeletesé **538** frtba, négymeletesé — többnyire diszépületek — **900** frtba¹⁾.

¹⁾ Az idézett munka aziránt is közöl adatokat, milyen nagy volt azon épületek száma, melyek ezen átlagösszeget felülmúlták, vagy azt el nem érték, és egyszersmind megkülönböztetést tesz a bel- és a kültek közt. Ugyanott található kimutatások is: 1) a nyers anyagok, 2) a munka és 3) a feldolgozott anyag áráról és pedig 3 évre (1869, 1870, 1871). Az 1871. építkezések által beépített területről és az építkezési költségekről a 23. számú tábla nyújt felvilágosítást.

23. számú tábla.

Kimutatás az 1871-dik évi építkezések által
Ausweis über das durch die Bauhätigkeit des

Házak magassága Höhe der Häuser	Belváros Innere Stadt				Lipótváros Leopoldstadt				Terézváros Theresienstadt			
	épületek száma Zahl d. Gebäude	a beépített terület in □ öblben verbautes Areal in □ Klaftern	az építési költség Bankosten	□ öl kerüli frba Kosten pr. □ Kl.	épületek száma Zahl d. Gebäude	a beépített terület in □ öblben verbautes Areal in □ Klaftern	az építési költség Bankosten	□ öl kerüli frba Kosten pr. □ Kl.	épületek száma Zahl d. Gebäude	a beépített terület in □ öblben verbautes Areal in □ Klaftern	az építési költség Bankosten	□ öl kerüli frba Kosten pr. □ Kl.
Földszintes — Parterre	•	•	•	•	1	222	110000	495	17	740	143900	194
Egyemeletes — Einstöckig	•	•	•	•	•	•	•	•	9	1835	557100	303
Kéteemeletes — Zweistöckig	6	612	300300	491	1	86	58000	674	14	2078 1/2	804170	387
Háromemeletes — Dreistöckig	8	1141 1/2	686700	558	3	586	325300	555	10	2180 1/2	1131000	518
Négyemeletes — Vierstöckig	3	1131	1036100	910	3	1455	1301000	894	•	•	•	•
Összesen — Zusammen	17	2884 1/2	1973100	684	8	2319	1794300	760	50	6881	2636170	382
Földszintes — Parterre	•	•	•	•	•	•	•	•	13	555	86400	150
Egyemeletes — Einstöckig	1	23 1/2	7000	298	•	•	•	•	8	427 1/2	118000	271
Kéteemeletes — Zweistöckig	1	16	6400	400	•	•	•	•	1	54	170000	315
Háromemeletes — Dreistöckig	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Négyemeletes — Vierstöckig	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Összesen — Zusammen	2	39 1/2	13400	339	•	•	•	•	22	1036 1/2	221400	213
Összes emeletfölrakások s átalak. Stockerrhöhtungen u. Umbauten	29	3229 1/2	2281450	•	15	2941	200620	•	98	10314 1/2	3429020	•
Összesen lakh. Summe d. Wohnh.	10	305 1/2	294950	•	7	592	211900	•	26	2443	571450	•
Összes egyéb épület Gesamnte sonstige Gebäude	•	•	•	•	5	196 1/2	20147	•	17	218 1/2	34328	•
Főösszeg — Hauptsumme	29	3229 1/2	2281450	•	20	3137 1/2	2026347	•	115	10532 1/2	3463348	•

24. sz. tábla.

Tabelle Nr. 24.

Kimutatása az 1870. és 1871. évben újból épült, ugyszintén a ráépített emeletek által átváltoztatott lakházaknak¹⁾.
Ausweis über die Zahl d. in den Jahren 1870, 1871 neugebauten sowie über die durch Erhöhungen vergrößerten Wohnhäuser¹⁾.

	1870				1871				Összesen 1870 és 1871									
	Földszinti házak Ebenerd. Häuser		összesen zusammen		Földszinti házak Ebenerd. Häuser		összesen zusammen		Földszinti házak Ebenerd. Häuser		összesen zusammen							
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4						
Házak száma január 1. Zahl der Häuser am 1. Jänner	3831	767	469	175	17	5259	3881	793	489	195	22	5380	6831	767	469	175	17	5259
Új építkezés ezen év folyamán Neubauten im Laufe dieses Jahres	79	36	11	15	5	146	65	99	29	26	6	165	144	75	40	41	11	311
Összesen — Zusammen	3910	803	480	190	22	5405	3946	832	518	221	28	5545	6975	842	509	216	28	5570
Lebontás — Demolierungen	17	7	1	•	•	20	40	7	•	•	•	47	57	14	1	•	•	72
Marad — Verbleiben	3893	796	479	190	22	5383	3906	825	518	221	28	5498	6918	828	508	216	28	5498
Emeletfölrakás és toldalék Stockerrhöhtungen und Zubauten	-12	-10	-3	•	•	-25	-34	-18	-3	•	•	-55	-46	-28	-6	•	•	-80
Házak száma december 31. Zahl der Häuser am 31. December	•	+7	+13	+5	+25	•	+23	+23	+9	+55	•	+30	+36	+14	•	•	•	+80
	3881	793	489	195	22	5380	3872	830	534	230	28	5498	6872	830	538	230	28	5498

25. sz. tábla.

Az 1870. évi építkezések által keletkezett szobák kimutatása²⁾. Tabelle Nr. 25.
Ausweis der durch die Bauhätigkeit des Jahres 1870 entstandenen Zimmer²⁾.

	Újból keletkezett szobák száma — Zahl der neuentstandenen Zimmer im							
	pincozben Keller	Földszint Parterre	félemeletes Halbstock	I. emeleten I. Stock	II. emelet. II. Stock	III. emelet. III. Stock	IV. emelet. IV. Stock	padlás Dachkamm.
Belváros Innere Stadt	•	42	•	94	110	49	•	295
Lipótváros Leopoldstadt	3	143	•	243	250	259	•	975
Terézváros Theresienstadt	218	669	4	450	261	55	•	1677
Józsefváros Josephstadt	161	481	•	301	99	•	•	1084
Ferencváros Franzstadt	102	236	•	130	93	•	•	561
Kütelkek Extravillan	•	•	•	•	•	•	•	•
Kőbánya Steinbruch	61	486	•	192	94	•	•	833
Egész város Ganze Stadt	545	2057	4	1410	907	405	77	5405

¹⁾ Ugyanazt városrészenként I. i. h. 14—15. l. — Dasselbe nach einzelnen Stadttheilen s. o. a. S. 15—16.
²⁾ A 25., 26. és 27. táblán talált adatok utczánkenti részletezését I. i. h. 18—26. l. — Die detaillirte Darstellung der auf T. 25, 26 und 27 befindlichen Daten s. o. a. d. S. 19—27.

beépített területről és az építkezési költségekről.
Jahres 1871 verbaute Areal und über die Baukosten.

Tabelle Nr. 23.

Józsefváros <i>Josephstadt</i>				Ferenczváros <i>Franzstadt</i>				Kütelkek és Kőbánya <i>Extravillan u. Steinbruch</i>				Egész város <i>Ganze Stadt</i>			
épületek száma Zahl d. Gebäude	beépített terület letölthető verbautes Areal in □ Klaftern	az építési költség Baukosten	□öl kerül frába Kösten pr. □ Kl.	épületek száma Zahl d. Gebäude	beépített terület letölthető verbautes Areal in □ Klaftern	az építési költség Baukosten	□öl kerül frába Kösten pr. □ Kl.	épületek száma Zahl d. Gebäude	beépített terület letölthető verbautes Areal in □ Klaftern	az építési költség Baukosten	□öl kerül frába Kösten pr. □ Kl.	épületek száma Zahl d. Gebäude	beépített terület letölthető verbautes Areal in □ Klaftern	az építési költség Baukosten	□öl kerül frába Kösten pr. □ Kl.
<i>Wohnhäuser.</i>															
<i>Zubauten.</i>															
23	1453	301410	207	12	709	134910	190	21	1031 1/2	150530	146	65	3913 1/2	730750	185
17	1753	554425	334	2	477	129240	271	2	77	22000	288	39	4364	1372765	314
6	915	478950	522	2	711	232600	336	29	4102 1/2	1874020	426
5	713	389850	547	26	4621	2482850	538
.	6	2586	2337100	903
51	4834	1724635	401	16	1897	496750	230	23	1108 1/2	172530	156	165	19007	8797455	4412
<i>Zubauten.</i>															
67	2080	336145	162	33	877	112230	162	37	1168 1/2	140560	120	150	1680 1/2	705635	150
7	292	85250	320	1	132	35000	265	2	81 1/2	18050	223	19	956 1/2	263300	275
1	240 1/2	106125	441	2	233	96000	412	8	543 1/2	225525	415
1	210	115500	550	1	210	115500	550
79	2822 1/2	643320	228	36	1242	273230	220	39	1250	158610	126	178	6390 1/2	1309960	205
<i>Stockerhöhungen und Umbauten.</i>															
143	8251 1/2	2660870	.	58	3358	872150	.	64	2458 1/2	367740	.	407	30552 1/2	11617430	.
13	595	202915	.	6	219	102170	.	2	100	36600	.	64	4255	1509985	.
<i>Sonstige Gebäude</i>															
20	1815 1/2	478010	.	6	205 1/2	37375	.	20	813 1/2	174660	.	68	3249 1/2	744520	.
163	10067	3138880	.	64	3563 1/2	909525	.	84	3272	542400	.	475	33802	12361950	.

26. sz. tábla.

Tabelle Nr. 26.

Kimutatása az 1871-diki évi összes építkezések által keletkezett új szobák ak és egyéb épületeknek.

Ausweis über die durch die Banthatigkeit des Jahres 1871 neuerstandenen Zimmer und sonstiger Gebäudetheile.

	Utcai szoba Gassenzimmer	Udvári szoba Hofzimmer	Előszoba Vorzimmer	Szobák összesen Zimmer insges.	Alkóv Alkoven	Konyha Küchen	Étészakma Speisekammer	Holt Gewölbe	Műoly Werkstätten	Raktár Magazine	Istálló Ställe	Fészer Scheuern	Moskonyha Waschbüden	Kilbifuték Dürnye
I. Belváros — <i>Innere Stadt</i>	567	540	149	1265	97	202	168	32	3	57	6	3	12	16
II. Lipótváros — <i>Leopoldstadt</i>	455	365	169	989	58	223	156	16	3	17	3	3	3	50
III. Terezzváros — <i>Theresienst.</i>	884	921	230	2035	237	84	351	77	20	26	6	39	4	33
IV. Józsefváros — <i>Josephstadt</i>	303	738	158	1699	125	802	293	29	28	70	24	20	29	25
V. Ferenczváros — <i>Franzstadt</i>	195	289	23	507	40	287	108	5	24	38	14	8	3	9
VI. és VII. Kütelkek és Kőbánya — <i>Extravillan u. Steinbr.</i>	121	120	5	246	15	145	54	3	7	11	24	6	1	.
Egész város — <i>Ganze Stadt</i>	3025	2982	734	6741	572	2513	1180	102	92	219	77	79	42	133

27. sz. tábla.

Tabelle Nr. 27.

Kimutatás az 1871. évi építkezések által keletkezett szobák fekvéséről és az utcai ablakokról.

Ausweis über die Höhenlage der durch die Banthatigkeit des Jahres 1871 entstandenen Zimmer u. über die Gassenfenster

	Uj- és toldalék-építkezések ¹⁾ alkalmával keletkezett Zahl der durch die Neu- und Zubauten ¹⁾ entstandenen Zimmer im								Uj- és toldalék-építkezések ¹⁾ alkalmával keletkezett Zahl der durch die Neu- und Zubauten ¹⁾ entstandenen Gassenfenster im							
	emeletlen — Stock				padlásos Dachraum	összesen Zusammen	emeletlen — Stock				padlásos Dachraum	összesen zusammen				
	1/2	1	2	3			4	1/2	1	2			3	4		
hány szoba?																
I. Belváros, <i>Innere Stadt</i>	5	169	329	363	249	103	47	1265	86	183	273	273	171	85	45	1124
II. Lipótváros, <i>Leopoldstadt</i>	8	95	247	252	250	145	.	989	12	113	212	242	218	113	.	910
III. Terezzváros, <i>Theresienst.</i>	61	546	745	469	211	.	.	2035	94	429	592	402	199	.	.	1707
IV. Józsefváros, <i>Josephstadt</i>	208	634	1147	735	265	91	.	17	1699	400	566	412	209	85	.	1678
V. Ferenczváros, <i>Franzstadt</i>	41	210	121	91	11	.	.	507	132	196	81	108	.	.	.	517
VI. és VII. Kütelkek és Kőbánya, <i>Extravillan u. Steinbr.</i>	33	185	28	246	61	170	32	266
Egész város <i>Ganze Stadt</i>	348	1869	111943	1440	818	248	64	6741	791	1657	1632	1239	667	198	45	6229

¹⁾ T. i. csak oly toldaléképítkezések, melyek magasabbak az ugyanazon telken előbb állott régebb épületnél.
D. h. nur solche Zubauten, welche höher sind, als der auf demselben Grundstücke stehenden älteren Gebäude.

Az 1873-dik évi költségvetés.

A városi költségvetés évenként a számvevőség által összeállítván, előbb a pénzügyi bizottságban tárgyalatik, onnét a tanács elé kerül, mely az egész munkálatot a közgyűlés elé terjeszti.

A nagy közönség eddigelé ezen költségvetéseket nem igen ismerhette; csak néhány éve, hogy azok egyáltalában nyomtatásban megjelennek, de e nyomtatvány csakis a közgyűlési tagok közt osztatik ki, könyvkereskedésben pedig nem kapható. — Azok pedig, kik a főváros pénzügyi állapotát tanulmányozandók, e nyomtatvány magánuton meg is szerezték, még sem rendelkeznek azon adatokkal, melyek nélkül ily nagy költségvetés bírálata lehetlenné válik: az indokolásokkal, melyek részben azon számvevőségi írásbeli jelentésben, melynek kapcsában e hivatal a költségvetést előterjeszti, részben pedig a pénzügyi bizottság tárgyalásaiban foglaltnak.

Tekintettel azon nagy jelentőségre és azon nagy érdekeltségre, melyre a fővárosnak több millió forintra rúgó költségvetése igényt tarthat, nem vélünk hibázni, midőn ezennel a költségvetésnek és annak indokolásának közzétételét megkezdjük, és azt ezentúl minden évkönyvben folytatni fogjuk.

Közléseink alapját azon előterjesztésnek kivonatos közlése képezi, melyet a számvevőség 1872. okt. havában benyújtott¹⁾; kapcsolatban evvel pont-ról pontra idézzük a pénzügyi bizottság véleményét, illetőleg változásait (szintén kivonatban), melyek dűlt betűk által feltűnnek. Ezek után közöljük a tanács véleményét és végül a közgyűlés határozatát.

Ezen szöveges részt követeli a költségvetés maga, oly alakban, mint ezt a közgyűlés megszavazta; ezt azonban egy rövid összefoglalással előzzük meg, melyben a terjedelmes költségvetést főbb pontjaiban ismertetjük.

Midőn a költségvetési bizottmány az 1873. évre — a mult évinél is tetemesebb hiánnyal — összeállított hatósági költség-előirányzat tárgyalásába bocsátkozott, már előre meg volt arról győződve, hogy a számvevőség által amugy is lehetőleg mérsékelve előirányzott költségvetési tételeken, oly lényeges törléseket eszközölni, melyek a nagy méroben mutatkozó hiányt annyira érezhetőleg csökkenthetnék, hogy ez új bevételi források nyitása nélkül az egyensúly helyreállítására vezessen, alig lehet; meggyőződve volt továbbá arról is, hogy bizonytalanba a működés lehetetlen s így rendkívüli fedezetről gondoskodni okvetlen kell. Ezen minden ellenvetést elnémitő tényeket tekintve, alólirt bizottmány mindenekelőtt a számvevőség által javasolt községi adópótlék-felemelés és e mellett egy új községi adónemnek: a mai nagyobb városokban is már régen elfogadott ugynevezett házbér-krajczároknak, elvben el vagy el nem fogadásának szükségességét tette megfontolás tárgyává.

¹⁾ Ezen fontos jelentést Faller József számvevő és Lampl Hugó számvizsgáló szerkesztették.

Városunk jelen pénzvviszonyainak és teremthető jövedelmi forrásainak tüzetes megvitatása után, a bizottmány annak teljes tudatára jutott, hogy mostanában semmi oly rendes segélyforrás, mely a költség-előirányzat ellensúlyának helyreállítását elősegíteni képes lenne, található nem lévén, a közadminisztratio akadálytalan menetének fentartására egyelőre más eszköz nem kínálkozik, mint a közmegadóztatás. Alulírt bizottmány ennél fogva a tárgyalás végeredményeként a számvevőség által javasolt két nembeli megadóztatást, jelen helyzetünk parancsolta kényszerűségből változtatlanul elfogadni volt kénytelen.

A bizottmány érzi ugyan, hogy javaslatának határozattá emelése által a főváros közönségére tetemes új teher fog nehezedni és jól tudja azt is, hogy a közterheknek szaporítása általában kedvezőtlen benyomást gyakorol az érdekeltekre, de emellett mégis teljes megnyugvására szolgál azon tudat, hogy a fővárosi háztartás szükségleteinek rendkívüli emelkedésével a városi lakosság anyagi gyarapodása is erőteljesebb mozgást nyel; hogy a városi lakosság ezen újabb megterhelhetése nem meddő kiadásoknak, hanem hasznos anyagi és szellemi tetemes beruházásoknak következménye, melyek már legközelebbi időben bőségesen visszafótolandják a polgároktól a közérdek szempontjából elkerülhetetlenül követelni kellett áldozatokat, és azért nem is kételkedik a bizottmány, hogy a jelen esetben, midőn a lakosság közegészségi, szellemi és kényelmi igényei tekintetében már is kézzelfogható eredmények mutathatók fel, a további nagymértékű s multhatlanul szükséges intézkedések pedig a polgárok áldozatkészsége nélkül alig képzelhetők: — a törvényhatóságnak habár terhes, de mindenesetre indokolt és okvetlenül szükségessé váló megállapodása kellő méltánlyattal ne fogadtatnék.

Mivel pedig a számvevőség által javaslatba hozott és a bizottmány által elfogadott, rendkívüli fedezeti módnak állandósítása iránt már ez alkalommal határozni, azon oknál fogva sem mutatkozik célszerűnek, mert a fővárosnak törvényhozásilag legközelebb bekövetkező rendezése után a városi háztartásban csakhamar lényeges változásoknak kell különben is beállaniok, ugyanezért a bizottmány különösen hangsúlyozandónak véli azt, hogy az indítványozott községi adókivetés csak az 1873-dik évre birjon érvénynyel; s miután ez alkalommal arról is meggyőződött a bizottmány, hogy Pestvárosa úgy más városokhoz, mint egyéb adónemekhez hasonlítva a házáddal aránytalanul túl van terhelve: azon javaslattételre érzi magát kényszerítve, miszerint a mostani hiányos, sok részben igazságtalanul felosztott adórendszer tekintetéből, a nagyméltóságú pénzügyministeriumhoz — a városi adóbizottmánytól előlegesen bekívánandó adatok alapján — felirat intézessék oly értelemben, hogy különösen a városban túlcsigázott házáddó méltánlyosabb alapra fektetessék — illetőleg leszállíttassék, és általában az adóterhek igazságosabb kivetésének adóreform által leendő rendezése végett, az országgyűléshez mielőbb törvényjavaslat nyújtassék be.

Áttérve a költségvetésnek a számvevőség által indokolt egyes részleteire, az 1873. évre szóló előirányzat, kellő megvitatás után a következő módosításokkal hozatik javaslatba:

I. Községi alap.

A) Szükséglet.

1. Közigazgatási kiadásokra múlt évi 376,045 frtnyi járulék ellenében 440,878 frt hozatik javaslatba, — tehát több 64,833 frttal, mely többlet egy kőbányai kerületi orvos, egy házi pénztári tiszti, két adószámviteli hivatali segéd, egy statisztikai hivatali és egy adóbehajtási hivatali rendes díjnokállomás szervezésének, továbbá a lakhérátalánynak f. évi 28,039. közgy. sz. alatt 15⁰/₀-ról 30⁰/₀-re történt felemelésének, végre az irodai költsé-

geknél és rendkívüli napidijaknál mutatkozó nagyobb szükségletnek következménye.

Elfogadtatik, azon különbséggel, hogy a rendőrségi kiadásoknál részletezett, helyesebben a közigazgatási osztályhoz tartozó tételek ott kihasíttatván, ide számítottak, helyben hagyandóknak és összesen 480,596 frttal megállapítandóknak javasoltatnak; azon megjegyzéssel azonban, hogy ezen kiadási főrovat f) tétele alatt előforduló „irodai szükségletekre“ felvett 30,000 frt úgy az 1871. évben valószággal kiadott 27,119 frt e célra felette magasnak találtatik: kívánatosnak találtatik, hogy a mostani csakis a hivatalfőnökeinek belátására bizott beszerzési és elhasználási rendszer helyett, a számvevőség egy a takarékosságnak jobban megfelelő ellenőrzési tervzetnek kidolgozására utasíttassék.

2. A rendőri kiadásokra az 1872. évre előirányzott 417,231 frt ellenében 375,505 frt, tehát 41,726 frttal kevesebb hozatik javaslatba.

Ezen előirányzat helyett, miután a közgyűlés által kezdetben szervezett és időközben feltétlenül szaporított rendőrség létszáma, a város saját céljaira tökéletesen elégségesnek tekinthető: ennél fogva csakis ezen a házipénztár terhére szervezett — bár nagy mérvben országos célokra igénybe vett — rendőrség fentartására megkívántató rendes szükséglet 264,652 frttal hozatik előirányzatba. Megjegyezve, hogy a számvevőség által a cselédhivatal és az ebtartási díjak beszédésére alkalmazott személyzet költségei is a rendőri kiadások közé soroztatván, minthogy ezek inkább közigazgatási osztályhoz tartozó kezelési ágazatoknak tekinthetők, czélszerűbbnek tartottuk ezen költségeket, a rendőri kiadásokból kiválasztva, a közigazgatási szükségletekhez csatolni; tehát ezek és a közigazgatási osztályhoz tartozó tételek, a rendőrségi rovatból kihasíttatnak és a közigazgatási összeghez számítottak. Ezen rendes szükségleti tételen felül, az állam által biztos kilitásba helyezett megtérítés mellett, 1870. évi 5654. közgy. szám alatt szervezett rendkívüli 40 biztos és 100 poroszló ellátására ellenben 1873. évre 71,135 frt oly megjegyzéssel hozatik előirányzatba, hogy ezen költség az állam által lévén megtérítendő, ezen összeg csakis kereszttülviteli tételként tűnik fel.

Miután továbbá a legközelebb várható időben a rendőrség a városi municipium kebeléből kiválasztatni és a kormány által átvétetni fog, a számvevőség felszólított, hogy a rendőrségre 1872-dik évben tettleg fordított költségekről limutatást készítsen és a költségvetés közgyűlési tárgyalására mutassa be. Azonban ezen átadás ideje meghatározható nem lévén, alulírott bizottmány még azon indítványjal járul a közgyűlés elé: miszerint a rendőrségre fordítandó költségek 1873. évre csak átalányként lennének megszavazandók; a további összegek is a végleges átadásig csak havonként lennének folyóvá teendők.

Végre pedig még azon nem csekély fontosságú körülményre óhajtjuk a tekintetes közgyűlés figyelmét fölhívni, miszerint ez alkalommal igen szükséges lenne a tiszti nyugdíjszabályokat újabbí revisio alá bocsátani, nehogy ezen statutumok ellentétes szövegezése következtében, a hatóságnak a rendőrségi egyénnel is — úgy mint a volt törvényszéki tiszteiselökkel történt — bajai legyenek. Ebből kiindulva, a nyugdíjazási szabályok revisiója és kívánatos módosítása végett már kiküldött bizottmány, jelentésének hova-hamarább beadására utasítandó lenne.

3. A reáltanodai szükségletekre 1873. évre 75,821 frt hozatik javaslatba, itt tehát a mult évi 71,219 frt ellenében 4,602 frtnyi növekedés mutatkozik, mely jobbára a főreáltanodához három, a józsefvárosi alreáltanodához pedig két rendkívüli segédtanár engedélyezése, az utóbbi tanodánál ezenkívül egy rendes segédtanári és egy szolgai állomás szervezése és végre a lakbérátalány felemelésének következménye.

4. a) A bel- és kültelki utakra a mérnöki hivatal által a szükséglet és pedig: a) utak jó karban tartására 125,000 frttal, b) új utak építésére 248,800 frttal, összesen tehát 373,800 frttal jelentetett be.

A számvevőség a legszükségesebbekre való tekintettel az utak fentartására mérnökiileg kimutatott 125,000 frt érintetlenül hagyása mellett új utak építésére csak következő összegeket hoz javaslatba, és pedig: a) fehér utra (1872. 9215. közgy. sz.) 50,000 frt, b) közbárányhid és Piller közti utra, melynek építési költségei egyelőre kölcsönpenzekből előlegekkel fedeztettek (1872. 19581. közgy. sz.) 65,000 frt, c) esömöri utra (építkezés alatt) 25,000, d) egyéb új utak építésére 50,000 frt, e) mellékutak helyreállítására 10,000 frt, f) előre nem látott esetekre 8000 frt. Összesen 208,000 forint. Az ezen cím alatti összes szükséglet tehát 333,000 frtban lenne megállapítandó. A d) alatt javaslatba hozott összeg hova fordítását illetőleg felszólítandó a gazdasági bizottmány, hogy részletes terveket és költségvetéseket terjesszen elő. Az országos utak jó karban tartására bemutatott 35,295 frtnyi szükségletet a számvevőség a múlt években követelt eljáráshoz képest figyelmen kívül hagyta, miután az országos utaknak mely alaphól leendő fentartása iránt fenforgó kérdés még eldöntve nincsen.

Elfogadtatott azon megjegyzéssel, hogy az utakra szánt 50,000 frtból a m. k. állampálya-udvarhoz vezető utnak tökéletes jókarba helyezése, továbbá a kerepesi temető mellett ezen vaspálya raktáraihoz balra beforduló utnak elkészítése, mint a fővárosi kereskedelem érdekében elsőrendű szükséglet, okvetlen lenne eszközöndő.

4. b) A kültelki hidak fentartására a mérnöki hivatal által kimutatott 5000 frt ellenében a számvevőség részéről csak a múlt évi járulék 3000 frttal hozatik javaslatba, mert ez összeg évek óta elégségesnek mutatkozott.

4. c) Part és védgátakra 6000 frt.

4. d) Új kövezésekre és kövezet javítására a múlt évi 500,000 frtnyi járulék ellenében 640,000 frt hozatik javaslatba. Ezen nagyobb szükséglet indoklására a jövő évre mulhatlan szükséges összegek részletezése szolgáljon:

I. Kövek. a) Szerződésileg biztosított gránitkövekre 109,000 frt. b) Gránit-szegélykövekre 20,000 frt. c) Új kövezésekre, átkövezésekre és kövezetjavításokra szükséges trachyt-kövek beszerzésére 120,000 frt. d) Járdakövekre 20,000 frt.

Összesen **269,000 frt.**

II. Asphaltirozásokra. e) Váczi- és Dorottya-uteza (1872. 24,056. közgy. sz. a.) 80,000 frt, f) Dunarakpart 105,000 frt.

Összesen **185,000 frt.**

III. Munkabérré. g) Új kövezések 70,000 frt, h) átkövezések 30,000 frt, i) járdarakatások 20,000, k) kövezetjavítások 36,000 frt. Összesen **156,000 frt.**

IV. Különféle feltöltésekre és a folyó évben megkezdett, de csak jövő évben befejezendő új kövezések vég számlái kifizetésére **30,000 frt.**

Mindössze **640,000 frt.**

Az I. c.-nél 40,000, a II. f. 25,000 frt levonván, ezen tétel 575,000 forinttal hozatik javaslatba.

Ezen összeg azonban csak átalányként lévén tekintendő, a kövező bizottmány utasítandó, hogy annak hova fordítása iránt, a mérnöki hivatal és számvevőség közbenjöttével, a Rombach-uteza kikövezésére megkívántató költségek felvételét elrendelő f. évi 28255/6. szám alatti tanácsi határozat lehető figyelembe vétele mellett, részletes javaslatot tegyen.

A fennebbi átalányösszegeből első helyen a kerepesi-út fundamentalis átkövezésének költségei is figyelembe vétnessenek; mert a kül- és beltelki utaknál érintett temető melletti út helyreállításának teljes haszna csak úgy lehet, ha az odavezető rossz állapotban levő kerepesi-út is jó karba helyeztetik.

A kövezésekre általában, a bizottmány következő észrevételeit tartja szükségesnek a tek. közgyűlés figyelmébe ajánlani, nevezetesen:

a) Czélszerűnek mutatkozik, hogy az eddig történt általános megszavazások helyett a szükségleteknek teljes képét nyújtó kövezési előirányzat, jövőre mindjárt a költségvetés tárgyalása alkalmával határozottan megállapíthatassék, — annak elrendelése, miszerint az összes kövezéseknek systematikus terve már előre 4—5 évre kidolgoztassék és csak a javítások szükséglete legyen évről évre megállapítandó. b) A kövezet jókarban tartására nézve pedig többhelyütt tapasztaltatván, hogy az utcák kövezetei már a jótállási szerződés lejárta előtt a legrosszabb állapotba jutottak: szükséges volna, hogy ily alkalmakkor az illető kövező-mesterek szerződési kötelezettségeik megtartására nagyobb erélylyel szoríttatnának. Jövőre azonban kívánatosnak látszik az, hogy az újon kikövezett utcáknak folytonos jó-karban tartása, a kövezést teljesítő vállalkozóval bizonyos évi átalány kikötése mellett szerződésileg biztosíttatnék. c) Felemlítettett továbbá, hogy a gránitkö. átvétele igen felületesen eszközöltetik, úgy hogy utóbbi időben rosszabb minőségű gránit szállítatlik, mint kezdetben; kívánatosnak látszik, intézkedni, hogy minden egyes gránitzállítmány átvételére esetről esetre egy átvévő bizottmány küldessék ki, állván egy mérnök és e czélra kiküldendő 4 képviselőből; feladatul tűzvéni ki magának ezen bizottmány, az átvendő gránitmennyiséget a legnagyobb szigorral megvizsgálva, a rosszabb minőségűeket visszautasítani — valamint ebbeli eljárásáról jelentést tenni. d) Felemlítettett végül még azon körülmény, miszerint a lerakott gránitkö.-készletnél a felvigyázat oly annyira hiányos, hogy annak eltulajdonítása napirenden van, — hogy tehát ennek gát vettessék, — a gazdasági hivatal szigoruan utasítandó lenne, hogy a kövek megőrzésére nagyobb gondot fordítson.

4. e) Utczák és terek tisztogatására, öntözésére a mult évi 112,800 frtnyi járulék ellenében 120,000 frt hozatik javaslatba. Az abban foglalt 7200 frtnyi többlet az utcaseprő napszámosok díjainak felemelése és a rendkívüli hó- és sárkihordásra megkívántató nagyobb szükségletben találja indokolását.

A gr. Széchenyi Ödön utcatisztítási rendszere ez alkalommal nem volt figyelembe vehető, mivel azon előterjesztés, melyben a f. évi 31,555. közgy. értelmében ezen rendszernek az egész városra kiterjesztése javaslatlanék, még nem mutatlatott be.

4. f) Csatornák építése és fentartására és pedig: a) Uj csatornák építésére 138,700 frt. b) Csatornák fentartására és tisztogatására 31,800 frt; összesen tehát a mult évi 200,000 frtnyi járulék ellenében csak 170,500 frt hozatik javaslatba. Tekintve azonban, hogy a csatornázási rendszer Pest városában véglegesen megállapítva még nincsen, czélszerűnek mutatkozik, hogy az uj csatornákra javaslatba hozott összeg leszállíttassék — mire nézve a gazdasági bizottmány javaslattételre volna utasítandó.

Megjegyzendő, hogy ezen tétel leszállításának a költségvetési eredményre lényeges befolyása nem leendő, miután az itt eszközözlendő törlések a fedezetnél »csatornák járuléka« czime alatt felvett jövedelem aránylagos csökkenését is vonandják maguk után.

4. g) Nyilvános parkok és faültetvények fentartása és terjesztésére a mult évi 63,885 frtnyi járulék ellenében 40,000 frt; az 1872-dik évi szükséglet nagyobb voltát az Erzsébet-sétány bekerítése okozta.

4. h) Utcák és terek világítására a múlt évi 100,000 forintnyi járulék ellenében 105,000 frt, tehát 5000 forinttal több hozatik javaslatba, mely többlet a légszuszvilágításnak kiterjesztéséből ered.

5. Nyug- és kegydíjakra a múlt évi 45,000 frt járulék ellenében 56,000 frt, megjegyeztetvén, hogy az abban foglalt 11,000 frtnyi többlet a lefolyt évben nyugdíjazott számos törvényszéki tisztviselők illetményeit, és a magánnyugdíjalapnak a városi nyugdíjalapba történt átvétele folytán a házi pénztár terhére háramlott magánnyugdíjak összegét képezi.

10. Tűzoltási költségekre a múlt évi 51,800 frtnyi járulék ellenében további három kisebbszerű őrtanyának a Terezvárosban, Kőbányán és a barak-épületekben tervezett felállítása iránt folyamathban levő tárgyalásokra való tekintettel általánként 60,000 frt, mely összeg hovaforditása iránti részletes költségvetésnek leendő előterjesztésére a tűzoltó bizottmány utasítandó.

11) Lelenczek ápolására 5000 frt.

E célra csakis azért fogadtatot el változás nélkül e csekély összeg, mivel adatok hiányában a valódi szükségletet megbírdáni nem lehet. De miután a tett tapasztalatok igen szomorú színben tüntetik elő a szerencsétlen lelenczek sorsát: a bizottmány indítványa oda járul, miszerint az illető szakbizottmány oda utasítsassék, hogy a Pesten és vidékre a város által ápolás végett kiadott lelenczek sorsát tanulmányozná és azok ellátási módját szigorú vizsgálat alá vevén — a tapasztalt hiányok bejelentésével egyttal egy jobb rendszer behozatala, és az ehhez megkívántató költségek végett javaslatát beterjesztené. A költségvetési bizottmány Pest városára a megoldandó fontosabb kérdések egyikének tartja, hogy a gondviselése alá jutott szegény árvákat és lelenczeket a biztos elvesztéstől megóvja és azokból hasznos állampolgárokat neveljen; mely cél elérésére a városi közönség bizonyára semmi költséget sem kíván kímélni. Egyttal az árva-bizottmány is fölhívandó lenne, hogy a lelenczek részére gyámokról gondoskadjék, és erre nézve legközelebb javaslatot tegyen. Alulírott bizottmány ugyanis meg van győződve, miszerint úgy Pesten, mint a vidéken is találkozók több oly emberbarát, ki egy vagy két ily árvát pártfogása alá veend, — és azok ellátásának koronkinti megvizsgálását magára vállalva, — a tapasztaltakról a gyámbizottmányhoz esetenként jelentést teend. Végre ez ügyben még a belügy-miniszteriumhoz fölvirat lenne intézendő, kijelentvén, hogy Pestvárosa gondoskodni kívánva a lelenczek sorsáról, a helybeli gyermekmenhelylyel kötött egyesség folytán a lelenczek egy részét ott ugyan elhelyezhette, és azok sorsán ez által némileg könnyített ugyan, de miután ez intézet nagyobb számú lelenz befogadására nem képes, azok nagyobb része most is a szükséges felügyelet nélkül van Pesten és a vidéken elhelyezve; ugyanazért nagyon kívánatos volna, ha a magas kormány ezen állami szempontból is fontos humanitási ügyet a mielőbb foganatba veendő törvényhozási teendők sorozatába fölvenné, addig is azonban a már létező és a lelenczügygel foglalkozó társulatokat — az ügy érdekében — gyorsabb és összhangzóbb, egyttes működésre szólítand föl.

12. Épületek fentartása és javítására a múlt évi 55,100 frt ellenében javaslatba hozott 68,365 frtban foglalt 13,265 frtnyi többlet a régi és szükséges újabb tűzoltó őrtanyák helyiségeinek előállítására és átalakítására, nemkülönben az épített kőrakpart javítására felvett összegekben találja indokolását.

Minthogy a bizottmány az egyes tételek részletezésénél meggyőződött, miszerint némely munkálatok a szükségletnél magasabbra vétetvén föl, következtethető, hogy több részletes költségvetéseli igazolás nélkül előirányzott költségek is túlságosan ma-

gas összeggel vétettek fel. Ennélfogva 18,365 frt levonásával e rovat szükséglete kerek-számban csak 50,000 frttal hozatik javaslatba; oly kijelentéssel, hogy a közgyűlési vég-megállapításig az egyes bizottmányok által proponált összegek csak esetlegre vétetnek föl. Megjegyzetvén ezenkívül, hogy a belvárosi tűzoltó-tanya istállójának a pinczehelyiségek-ben leendő áthelyezése alkalmával szükséges átalakítási költségek csak azon kikötéssel javasoltatnak be, hogy ezen áthelyezés által megürülendő földszinti helyiségnek a községi alap javára leendő értékesítése biztosítsassék. Végre utasítandó a mérnöki hivatal, hogy az összes még bekerületlen a vámházakon belül fekvő városi háztelkeket összeírja, és azok bekerítésére szükséges költségek tervezetét legközelebb mutassa be.

17. és 18. Háromszögelésre és lejtmérésre 1872. évre összesen 19,380 frt volt előirányozva — jövő évre pedig 47,450 frt hozatik javaslatba, az előirányzott 28,070 frtnyi többlet indokolására megjegyzetlik, hogy Pestváros átnézeti térképének készítésére 13,000 frt, Kőbánya felmérésére 12,000 frt, Pest városa lejtmérésének folytatására pedig 6000 frt vétetett fel.

20. Jótékony és egyéb városi intézetek és testületek segélyezésére a mult évi 67,750 frtnyi járulék ellenében csak 30,650 frt hozatik javaslatba, miután a szegényházi, továbbá a fi- és leányárvaházi alapok számára az ipar-engedélyi díjak megszüntetése folytán 1872. évre előirányzott jelentékenyebb segélyösszegek ezen alapok előirányzatai szerint jövő évre nem igényeltetnek.

A dologházi csatornáknak a Beiwinkler-féle rendszer szerint leendő átalakítására szükséges 2000 frt hozzászámításával 32,650 frttal állapított meg. Megjegyzendőnek tartja itt a bizottmány, miszerint a városi jótékony intézetek jövedelmét képezett iparengedélyi díjak az 1872. évi ipartörvény 4. §-a által végkép megszüntetve lévén, ez által a jótékony városi intézetek egy gazdag forrástól estek el. E veszesség a magasabb iparszabadság szempontjából, alapos nehezítés alá nem eshetik ugyan, de a bizottmány mégis némű aggodalommal van eltelve az iparszabadságnak olyatén értelmezése iránt, a mint ez már több esetben igen fontos nem is ipariüzleti természetű, hanem tisztán közegészségi, rendőri vállalatok irányjában az illető szakminiszter részéről történt, mely értelmezés — elnéve attól, hogy sok tekintetben, a hatósági önkormányzatnak megszorításával jár — pénzügyi szempontból is nem csekély fontossággal bír. A mint p. o. a halott-fuvarozásnak szabaddá tétele kimondatott, úgy nem lehetetlen az is, hogy hasonló fölfogás mellett más — közegészségi szempontból a városi hatóság saját kezében tartott közhasznú intézmények, mint p. o. egy közbághid földállítása szintén szabaddá nyilvánittatik, és ekként nemcsak a közrend megzavaratják, hanem a város által befektetett tetemes beruházási tőkék is veszélyeztetethetnének; ez már nem tisztán helyi érdekű, hanem az ország minden községét egyaránt érdeklő kérdés. Mindezeknél fogva szükségesnek vélné a bizottmány, hogy az ipartörvény tüzetes tanulmányozása végett, az ez ügyben már eljáró bizottmány azzal lenne utasítandó, hogy ezen törvényen, az iparszabadság elvének épségben tartása mellett, számos közérdek tekintetéből netán szükségesnek mutatkozó változtatások és módosítások iránt, a további lépések megtehetése végett javaslatot terjesszen elő.

21. Állandó katonaszállásolási kiadások címe alatt a mult évi 87,119 frtnyi járulék ellenében előirányzott 91,428 frtban foglalt 4309 frtnyi többlet a magánházakban katonai czélokra bérelt helyiségek nagyobb számának következményei.

Az üllői laktanyái árnyékszékek locsolási készlettel való ellátására megkívántató 4000 frt szükségesnek ismertetvén, — ennek hozzászámításával az előirányzat 95,428 frtra emeltetett. Ez alkalommal — hivatkozva a katonaszállásolási ügynél a várost évek óta terhelő túlliadásokra — el nem mulaszthatjuk a közgyűlést fölkérni, hogy a katonai

szállásolási ügynek törvényhozási rendezése iránt, már több ízben felterjesztett kérelmek ismételve megújítassanak.

27. Átkelő katonaság szállodákban elszállásolására a múlt évi 4,300 frtnyi járulék ellenében 10,600 frt hozatik javaslatba, a jövő évre előirányzott 6,300 frtnyi többlet a vendéglősöknek a város által fizetetni szokott pótlékoknak történt felemelésében találja indokolását.

28. Állami adóra 67,000 frt.

Kitűnven, hogy városi illetékek, úgymint: fogyasztási adópótlék, kő- és téglavám, szemétkihordási javadalom, telekátíratási díjak, eljárás díjak, engedélyi díjak és a letét-hivatali jövedék után — az e részben fennálló törvény ellenére — adó vettették ki. Miután ezen municzipális jövedelmek adóztatás tárgyát semmi cím alatt sem képezhetik, mert az 1868. XXVI. t. cz.-ben a jövedelemadó alá tartozó jövedelmek határozottan föl vannak sorolva, az ezen törvényt részben módosító 1870. évi XLIX. t. cz. 2. f. pontja szerint pedig a megyei házipénztáraknak és községeknek megyei, illetőleg községi adó fejében nyert jövedelmei jövedelemadó alá nem tartoznak, a bizottmány ezen jövedelmek után csak 33,000 ftot hoz javaslatba azon megjegyzéssel, hogy miután a város ezen jövedelmei után már évek óta szedettek az érintett adók, az adóügyi bizottmány oda lenne utasítandó, miszerint a város adóbevallását megvizsgálván, a fennálló törvények értelmében módosítsa; az évek óta szedett adók ellenben reclamálandók lennének.

31. A javadalmi és jövedéki kezelési költségekre 50,000 frt hozatik javaslatba — a múlt évi 34,000 frtnyi járulékhöz képest mutatkozó 16,000 frtnyi többlet jobbára a kültelki fogyasztási adó megváltására és a javadalmi dijszedés ellenőrzésére alkalmazandó városi tisztviselők fizetéséből ered.

32. Az adósság törlesztési alap kiegészítésére a múlt évi 461,000 frtnyi járulék ellenében 539,300 frt hozatik javaslatba, mivel az időközben teljesen befizetett 5 millió forintnyi kölcsön egész törlesztési részlete lesz fedezendő.

41. Rókus-kórház első felszerelésére a f. é. 32,867. tsz. alapján 43,461 frt hozatik javaslatba, mely egészen új tétel közgyűlési jóváhagyást igényel.

A bizottmány igazságtalanságnak tartja, miszerint Pest városa egy állami kórház hiányában van és midőn a város épen a vidéki betegek évről évre mindig nagyobb mérvben növekvő száma miatt újabb helyiségeket adoptálni és kezdetből felszerelni kényszerítetik, ezen építkezések és első felszereléseknek évenként tetemes összegre rúgó költségeit egyedül kénytelenességek viselni. Ennélfogva a belügyminiszterium felkérendő lenne, hogy ezen költségek részbeni megtérítését eszközölje, vagy pedig ezen költségeknek aránylagos beszámíthatását az ápolási díjakba engedélyezze.

42. Előre nem látott kiadásokra a múlt évi járulékhöz képest 100,000 frt vétetett fel, mely tétel különben, miután már is a világiállítási kiadások (1872. 30,699. közgy. sz. alatt megszavaztatott 10,700 frt), és a városi könyvtára megszavazott összegek által (f. é. 32,564 közgy. sz. a. elrendeltetett) terhelhetik, túlságosnak épen nem mondható.

Megjegyzendő, hogy azon bizottság, mely azon utasítással küldetett ki, hogy a könyvtár felállításáról az 1873-iki költségelirányzat bemutatása előtt jelentést tegyen, ezen utasításnak eddigelé még nem felelt meg; továbbá, hogy az állam által létesítendő törvénykezési épületre 3 évi részletekben lefizetendő 150,000 frt (1871. 28,405. sz.) nemkülönben a Pesten létesítendő műgyetem építkezésére 3 részletbeni fizetéssel megszavazott

150,000 frt (1871. 34,742. közgy. sz.) a költségvetésbe azért nem vétettek fel, mivel nem valószínű, hogy az építkezést már a jövő évben megkezdhessék. Fel nem vétetett továbbá a f. é. 10,187. közgy. sz. alatt az Erzsébet-sétányon létesíteni rendelt szökőkút előállításához megkívántató összeg, — miután sem ennek magassága, sem pedig az alap, melynek terhére meg fog szavatolni, — a számvevőség előtt tudva nincsen.

Az érintett módosítások mellett a községi alap rendes szükséglete 3.864,709 frttal. Rendkívüli szükségletre, a házi pénztár 1872. évi folyó kiadásai fődözésére, a kölcsönpénzekből előlegezett, és a bizottmány által a számvevői javaslatból eltérőleg már a jövő évben visszatérített ni indítványozott 300,000 frt hozzászámításával, mutatkozik az 1873. évben fődözendő összes szükséglet 4.164,709 forinttal.

B. Fedezet.

1. Javadalmak és jövedékekből a mult évi 974,000 frtnyi járulék ellenében 1.176,815 forint hozatik javaslatba — az ezen cím alatt várható 202,815 frtnyi növekedés jobbára a köveztvámnak a városi javadalmak módosításakor történt szabályozása és a javadalmi díjszedési jogért eredményezett magasabb haszonbérnek következménye.

3. A lakbérekéből származó jövedelem 31,600 frtnyi apadása a fehérhajó házbérjövedelemnek elmaradásával indokolandó.

7. Az eljárási díjakban javaslatba hozott 3000 frtnyi többletet a nagyobb számú eljárások igazolják.

8. Engedélyi díjakból a mult évnél 5000 frttal kevesebb vétetett fel, mivel az iparengedélyi díjaknak eltörlése folytán csupán a korcsmáltatási, pálinkamérési és lakhatási engedélyekért szedetni szokott díjakra lehet számítani.

Ezen, valamint a bércoksi-köveztvám címe alatt fölvelt engedély-díjakra nézve általánosan tapasztaltatván, hogy ezen kétrendű jövedelem igen gyéren és hanyagul fizetetik, és ennek következtén az illető számadásokban hátralék hátraléokra halmozódik: ezen sajnós állapotnak megszüntetésére a bizottmány indítványa oda járul, hogy úgy a korcsmáltatásra, mint a nyilvános járművek által elfoglalandó utczei területre szóló engedélyek mindig csak egy évre érvényes fizetési bárcza alakjában szolgáltatassanak ki; minél fogva a számvevőség e kérdés tanulmányozására utasítandó volna.

9. A marha bélyegzési díjak a marhavásáron megszüntettetvén, ily díjak csak az átkelő marha után fognak szedetni, mely jövedelem 300 frtra tehető.

15. Kövezési járulék 15,000 frt.

A remélhető nagyobb bevételre való tekintettel 30,000 frtra emeltetett. Ez alkalommal megjegyezzük, miszerint más nagy városokban a kövezt költségeinek fedezése az érdeklett birtokosok hozzájárulási kötelezettségének kimondása mellett kellőleg szabályozva van, míg nálunk a kövezésekre nézve az újabb igényeknek megfelelő határozott szabályaink nem léteznek, a régiebb szabályok azonban most már ki nem elégítők; tekintve, hogy ezen ügy a fővárosi építési törvény keretébe illesztendő be, mely törvényjavaslat kidolgozása az 1870. X. t. cz. 14. §-ának e) pontja értelmében a fővárosi közmunkák tanácsának feladatához tartozik: a bizottmány nem mulaszthatja el itt azon indítványt tenni, hogy a szóban forgó törvényjavaslat mielőbbi kidolgozása a f.év. közmunkák tanácsának emlékeztetőbe hozassék.

20. Gyámhivatali kiadások részbeni megtérítésére a gyámtartalék-alap 1873. évre mintegy 280,000 frtra tehető részben 6⁰/₁₀, részben 6¹/₂⁰/₁₀ mellett elhelyezett tőkée után évi 18,000 frtra számítható egész kamat jövedelem hozatik előirányzatba.

Az 1872. évre a gyámhivatalra előirányzott költség egész összege 15,090 frttal lett ezen kiadás térítéseül a gyám-tartalékalapból engedélyezve, de az árva-bizottmánynak a közigazgatási hivatalok sorába történt átvétele folytán a gyámi ügyek elintézésének költsége oly mérvben növekedik, hogy ezek a gyám-tartalékalapból, annak tökéjének megtámadása nélkül, már nem fedezhetők. Ennek következtében 1871. 44,572 közgy. szám alatt elhatározott, miszerint ezen költségeknek a gyámi tartalékalap jövedelmét meghaladó része a községi alaphoz fedeztessék. Ezen közgyűlési határozat alapján tehát az árvaügy költsége megkíván 26,000 frtot, fedezésére a gyám-tartalékalap egész jövedelme 18,000 frttal hozott javaslatba — megjegyeztetvén, hogy a további s házi pénztár terhére eső 8000 frt részbeni fedezésére a lettáraknak és a gyám-gondnoki számadások átvizsgálásaért fizetendő díjakból mintegy 1500 frtnyi jövedelem várható. Ezen javaslat elfogadása esetében utasítandó volna a letét-hivatal, miszerint a gyám-tartalék tőkét után befolyandó kamatokat 1873. január 1-től fogva külön takarékpénztári könyvecskében elhelyezze, és a házi pénztárba, „Gyámhivatali költségek megtérítése“ czíme alatt évnegyedenként beszolgáltatassa.

26. Cselédhivatali díjakból a múlt évi 15,000 frtnyi járulék ellenében, mivel ezen díjak (a cselédkönyvekért megállapított 60 krnyi illeték kivételével) f. é. 12514. kgy. szám alatt megszüntetettek, csak 1600 frt hozatik javaslatba.

27. A közbizottsági és marhavásári jövedelem 180,000 frttal hozatik javaslatba; a kezelési költségekre a szükségletek 32. tétele alatt előirányzott 55,000 frt levonásával 125,000 frtnyi felesleg mutatkozik, mely e két intézet létesítésére fordított, mintegy 1,680,000 frtnyi összeg 7%-teli törlesztésére 117,600 frt erejéig vétetvén igénybe — mutatkozik 7,400 frt egyéb községi célokra fordítható jövedelemként.

29. A községi adópótlék a múlt évi 946,758 frtnyi járulék ellenében — az 1872. évi kivetés alapján — 1.056,860 frttal irányoztatott elő.

Az adóbizottság a nagymérvű adóhátralékok okának megvizsgálására és jelentés-tételre fölhivandó volna.

Ezekon kívül a bizottmánynak még következő megjegyzései vannak :

A rendőri kiadásoknál 100 pandur és 40 rendbiztosi állomás szervezésével járó költség a közgy. 1871. 31,966. sz. a. csak azon föltevésben engedélyeztetvén, hogy e kiadás az állam által meg fog téríttetni, ezen költség megtérítése 71,135 frttal, a földözet 30-dik tétele gyanánt fölveendő. Ugyanez okból veendő föl a földözet 29. tétele alá ezen személyek fizetésére 1871-ben és 1872-ben tetteleg kiadott 188,332 frt.

A vizuzeteki költség-előirányzat fölöslege, a számvevőségi javaslat ellenében, a kölcsön törlesztési részleteket viselő községi alap bevételei gyarapítására indítványoztatik fordíttatni; miért is ez 36,675 frttal a fedezet 28. tétele alatt fölvetetett.

Az érintett módosítások figyelembe vételével tehát a községi alap fedezete **3.374,709** frttal lenne megállapítandó.

Mindezen előrebocsátott javaslatok és módosítások után áttérve a községi alap költség-előirányzati eredményének előtintetésére, ez következőleg mutatkozik :

A) a szükséglet tesz	4.164,709 frt
B) a földözet ellenben	3,374,709 frt
a hiány tehát	790,000 frtot.

Ezen hiány részbeni fődözésére a kezdetben indokolt és elfogadásra ajánlott községi adópótlék és a házbérkrajczár szolgáland.

Az 1871. évi költségelőirányzat szükségletének fedezésére elegendő lett volna, ha az államadó 20%-ában megállapított községi adópótlék 5 krral felemeltetik; az 1872. évi hiány fedezete azonban, már csak ezen községi adópótléknak 33 $\frac{1}{2}$ krra javasolt felemelésével volna elérhető, mi által t. i. a községi adópótlékból 1873. évre 707,900 frtnyi bevételi többlet eredményeztetnék. Bár azonban 1851 óta, tehát 22 éven át a közszükségletek évről évre óriási növekedése dacára, a községi pótlék fel nem emeltetett, mégis figyelembe veendő, hogy a javasolt jelentékeny adófelemeléssel a közönségnek éppen azon rétegei sujtatnának, melyek államadóval már amúgy is túl vannak terhelve, minek következtében czélszerűnek látszik, az adópótléknak csekélyebb mérvbeni felemelése mellett, más bevételi forrást keresni, miért is az egyéb városokban sikerrel fenntartott ugynevezett házbérkrajczár életbeléptetése hozatik javaslatba. A községi adópótléknak az államadó egy negyedére való felemelése évi 260,000 frtnyi bevételi többletet eredményezne; a minden házbérforint után fizetendő 3 krnyi pótlék által 16 millió forintra tehető házbér után 480,000 frt bevétel várható, ö s s z e s e n 740,000 frt.

A házbérkrajczár életbeléptetését még azon körülmény is támogatja, hogy Buda városában a 22 $\frac{1}{2}$ -nyi községi adópótlék mellett, minden házbérforint után a lakók terhére egy krajczár évek óta tényleg már szedetik; tekintve már most Pest-Buda városok közel jövőben várható egyesítését, igen kívánatos, miszerint a hatóság jó eleve intézkedjék, hogy a két városban fennálló adónemekre nézve összhangzás és egyöntetűség teremtsék.

II. Népoktatási költségelőirányzat.

A) Rendes szükséglet.

I. A polgári iskolák fenntartására a mult évi 39,460 frtnyi járulék ellenében 57,283 frt, a többlet 17,823 frt. (A polgári iskolánál f. é. 27,047. kgy. sz. alatt új segédtanári állomások szerveztettek, továbbá egy második polgári leányiskolának a Terézvárosban tervezett felállítására 15,000 frtnyi általány vétetett fel.)

II. Az elemi népiskolák és rajztanodákra a mult évi 201,451 frtnyi járulék ellenében előirányoztatik 213,459 frt. Többlet 12,008 frt. (A kültekli tanítóknak 1871. 39,075. kgy. sz. alatt lakbérpótlék engedélyeztetett; a f. é. 37,862. kgy. sz. alatt 10 helyettes altanító neveztetett ki — végre a terézvárosi elemi leányiskola számára a gyárutczai piarista épületben helyiség béreltetett ki.)

B) Rendkívüli szükséglet.

I. Építkezés alatti iskolaépületek folytatására és végbefejezésére	407,800 frt
II. Engedélyezett új iskolaházak építésére	350,000 »
III. Tervezett — s így a közgyűlés jóváhagyását igénylő új iskolaházak építésére és iskolatelkek vételére	130,000 »
	<hr/>
összesen	887,800 frt
Hozzá adva a rendes szükségletre előirányzott . .	270,742 frt
tészen a népoktatási szükséglet mindössze . . .	1.158,542 frtot.

Ennek ellenében a tandíjából, továbbá az 1873. évre várható, de 60,000 frt erejéig az iskolaházak építésére fordítandó 85,000 frtnyi államjárulék és a rendes szükségletek teljes fedezésére a községi alapköltségelőirányzat 35. tétele alatt javaslatba hozott 218,000 frtnyi házi pénztári járulékból álló fedezetet 330,880 frttal, s így a hiány 827,662 frttal mutatkozik, mely hiány fedezésére a kölcsönalap előirányzat 5. tétele alatt elemi népiskolák építésére 827,800 frt lett felvéve.

Megjegyzendő, hogy a javaslatba hozott iskolaépítkezéseknek kivétel nélküli helybenhagyása esetében, ezen utóbbi 827,800 frton felül 1874. évben még további 230,000 frt fog

szükségeltetni, mely szükséglet fedezésére a kölcsönpénzekből egy megfelelő összeget fenntartani kellene.

III. Adósságtörlesztési alap.

Ezen alap költségelőirányzata, mely az 1872. szeptember végévi tőke-állapot szerint lett összeállítva — elfogadandó, és a szükséglet, mely az 5 millió frtnyi kölcsön teljes befizetése folytán megkívántató nagyobb törlesztési összeg által a mult évi 612,471 frt-hoz képest 108,029 frttal növekedett 720,500 frttal, a fedezet pedig 181,200 frttal s a községi alap 33. tétele alatt felvett járulékkal fedezendő hiány 539,300 frttal lenne megállapítandó.

IV. Vízvezetési alap.

Ezen a folyó évben tényleg mutatkozott szükséglet, nemkülönben a f. é. 25,064. közgy. sz. alatt újból szervezett személyzeti illetmények alapján szerkesztett költségelőirányzat szükséglete a mult évihez képest 27,995 frtnyi összeggel növekedvén 99,081 frtban állapított meg. A vízvezetéknek jelentékeny terjedése folytán pedig a jövedelem 25,231 frttal: azaz 130,406 frtra emelkedvén, a felesleg 31,325 frtot tesz.

Ezen felesleg tulajdonképen a községi alap rendes bevételei közé sorozandó, tekintve azonban, hogy a vízmű véglegesen befejezve még nincsen és így gondoskodni kell oly alapról, melyből annak tökélyesbítése fedeztethessék; javaslatunk oda járul, miszerint a fent kiténtetett felesleg az ideiglenes vízműre, ezentul netán felmerülendő előre nem látott szükségletek fedezésére fenntartassék.

A vízvezetési mű kezelési költségei (Regie), tekintettel különösen annak jövedelmére, föltűnően magasak, mert százharmincz ezer frtnyi bevétel ellenében a kiadások majdnem százezer frtra tervezetnek, és a pénzügyi bizottság sehogy sem tarthatja helyesnek azt, ha a berendezésnél és a kiadásoknál az okszerű gazdálkodás követelményei kellő mértékben szem előtt nem tartatnak. Már pedig a költségelőirányzatban a bizottmány több oly tételleket talált, melyek első pillanatra is fölöslegeseknek mutatkoznak; így például daczára annak, hogy egy főösszegben különféle előre nem látható kiadásokra 3000 frt van fölvéve, a szükségletek több egyes tételeinél ily előre nem látható kiadásokra összesen több ezer forintba rugó összegek külön is vannak előirányozva; ezen felül hiányoznak oly adatok és felvilágosítások, melyek alapján az egyes tételek alapos tárgyalásába bocsátkozni lehetne; minél fogva a vízvezetési bizottmány oda utasítandó volna, hogy részletesen indokolt újabb költségelőirányzatot készítsen és abban a tisztán kezelési kiadásokat a vízmű épségben tartására és utánszerzésekre szükséges kiadásoktól gondosan elkülönítse; a fedezeti részben pedig a vízvezetékek ellátott házak és helyiségek számát is megnevezzék. Addig is azonban ezen költségelőirányzat ideiglenesen következésképp lenne a főösszegekre nézve megállapítandó:

I. Tiszti és szolgaszemélyzet járandóságaira	18,581 frt
II. Irodai szükségletekre	5,720 frt
III. Üzleti költségek	69,430 frt
	<hr/>
Az összes szükséglet	93,731 frttal
A számvevőszégi javaslat szerint elfogadandó fedezet pedig	130,406 frt
	<hr/>
	s így a fölösleg . 36,675 frttal.

Kivánatos lévén egyuttal, hogy a vízműnek jövedelmezősége számokkal is kitüntetessék, ezt a bizottmány a fennebbi számadatok figyelembe vételével egyelőre következőképp terjeszti elő:

Az eddig befejezettnak tekinthető ideiglenes műre kölcsönpénzekből 2.390,000 frt lett fölhasználva, mely összeg évi törlesztési részletének fődözésére 7 $\frac{1}{2}$ -ot számítva 167,300 frt igényeltetik.

A vízmű jövedelme 1873. évre tesz	130,406 frtot
Szükséglete pedig az új beszerzéseknek 8,000 frttali levonásával	85,731 frtot
s így a fölösleg	44,675 frttal

van kimutatva.

Ehhez hozzá számítva a városi utcák locsoltatására és tüzoltásra igénybe vett viz értékét, az e tekintetben folyt tárgyalások alapján 36,000 frt
lesz a vízmű tiszta jövedelme 80,675 frt
mely a befektetett tőkének mintegy 3 $\frac{1}{2}$ -át képezi és 86,625 frtnyi hiányt mutat fel.

Ezenkívül a következők jegyzetnek meg:

a) Az ügykezelési személyzet fölötté nagy számunak találtatván, és különösen feltűnően ama körülmény, hogy a számvevő és raktárnok mellett még egy ellenőr is alkalmaztatik, holott a bizottmány nézete szerint a számvevő és raktárnok egy igazgató vezérlete alatt eléggé ellenőrizhetik egymást, tekintettel továbbá azon körülményre, hogy ezen személyzet hatásköre utasítások hiányában körülírva nincsen, ezekről a vízvezeteki bizottmány jelentése elvárando, megjegyezvén, hogy az ideiglenes mű kezelésére és az állandó építésére fordított költségek szorosán elkülönítendőek. — b) Utasítandó volna a vízvezeteki bizottmány, fontolja meg, vajjon nem lehetne-e olcsóbb kőszent a gépek fűtésére alkalmazni s egyáltalán a szükségletet kisebb költséggel megállapítani. — c) A 100,000 frt erejéig beszerzetetni engedélyezett tartalék csökészletből, a felek kívánatára egyes darabokat 10 $\frac{1}{2}$ fölülfizetéssel ki kellene szolyálni; miután pedig e czimen semminemű jövedelem jölszámítva nem található: a bizottmány ezen körülményből egyelőre azon következtetést kénytelen levonni, hogy ezen tartalékkészlettel elérni kívánt cél meghiusult; mert ha ily értékes készletre csakugyan szükség van: úgy abból nem csekély jövedelemnek kell befolynia, ha ellenben nincs rá szükség, akkor a készletbe fektetett tőke mitsen jövedelmezvén, az a kamat vesztesége által magamagát fölemésztendi. Ezen tartalékcsovek kezeléséről való meggyőződés végett utasítandó lenne tehát a vízvezeteki bizottmány, hogy a tartalék-csökészlet leltárát, úgy ennek mikénti kezelése és hová fordításáról anyagszer-számadást szerkesztvén, fölvilágosító jelentés kíséretében mutassa be. — d) A vízvezeteki mű csekély jövedelmezőségének egyik okát a költségvetési bizottmány abban is véli föltalálhatni, hogy az indokolatlan vizpazarlásnak meggyátolásáról gyökeresen gondoskodva nincsen; a vízmérő óráknak nagyobb épületekben főrtént alkalmazása csak félrendszabálynak bizonyult be, és a tapasztalás azt mutatja, hogy némely vízmérő órával el nem látott helyiségekben oly nagymérvű vizpazarlás fordul elő, melyet tovább tűrni alig lehet. A költségvetési bizottmány azt hiszi, hogy e bajon a vízmérő óráknak általános alkalmazásával lehetne segíteni. Célszerű lenne azért, ha a vízvezeteki bizottmány ezen ügygyel mielőbb tüzetesen foglalkoznék. Végre kívánatosnak jelezetett, hogy a vízmérő órák részletfizetés melletti eladása megszüntettetnék és ezen órák jövőre csak az egész vételár azonnali lefizetése mellett adatnának el.

V. Építési alap.

Ezen részint a már megkezdett építkezések folytatásához, részint a közgyűlésileg már engedélyezett, részint pedig tervezés alatt levő, még előleges közgyűlési jóváhagyást igénylő új építkezésekhez az 1872. szeptember végéveli állapot szerint megkívánató költségek alapján a költségelőirányzat szüksége 635,000 frt, fedezete pedig 433,376 frttal s így a hiány 201,624 frttal hozatik javaslatba, oly megjegyzéssel, miszerint ezen hiány fedezésére, — a mennyiben ez az évközben eladandó telkek vételárából befolyandó összeggel eszközölhető nem volna — a kölcsönpénzekből előlegek engedélyezése válnék szükségessé.

A fedezet a fehér hajó című és Vrányi-féle házak eladásánál eredményezett 310,445 frt nyereség 80 %-ka a kisajátítási alaphól ide áthelyezésével 555,678 fttal
s így a hiány 79,322 fttal lenne megállapítandó.

VI. Kisajátítási alap.

A kisajátítási alap egész szükséglete a fehér hajó és Vrányi-féle ház megvételére a kölcsönpénzekből engedélyezett előlegeknek 6% kamatokkal együtti visszatérítésére, továbbá a fővárosi pénzalap követeléseinek fedezésére megkívántató összegek alapján összeállítva 846,256 frtot tézsen, megjegyztetvén, hogy a fővárosi pénzalap jutaléka az 1871. 29,359. kgy. sz. a létrejött egység III. és IV. pontja értelmében egyedül a kisajátítási alaphnak a házi pénztári járulék, és a városi telkek vételárának 20%-ából származó jövedelmének egy harmadából állván, a fehér hajó és Vrányi-féle ház megváltása és értékesítéséből eredt 291,945 frtra rugó tiszta haszon egészen a Pest városa saját körében megrendelendő szabályozásokra és kisajátításokra fentartatott, s így abban a fővárosi pénzalap nem részesítettett, mi közgyűlésileg jóváhagyandó lenne. Ezen egész szükségletből 1873. évre 423,757 frt hozatik javaslatba, az egész fedezetből pedig, mely 1.505,463 frtra rug, 1873. évre 834,709 frt lévén előirányozva, a kisajátítási alaphnak 1873. évre várható és rendelkezésre álló feleslege 410,952 frt, mely szükség esetében a kölcsönpénzekből nyert előlegek teljes visszafizetésére fordítható.

A fővárosi közmunkák tanácsa és a város közönsége közt 1871. évi 29,359. és 1872. évi 558. közgy. számok alatt létrejött egység III. és IV. pontja értelmében a kisajátítási alap jövedelme egyedül a házi pénztárból megszavazott évi 25,000 frt járulékból és a városi telkek vételárának 20%-kából állván, a számvevői javaslat ellenében a fehér hajó című és Vrányi-féle házak területéből nyert öt házhelyért, az említett házak megvételére előlegezett 654,000 frton felül befolyandó 291,945 frtnyi vételár 20 %-ka a kisajátítási alap gyarapítására, 80 %-ka pedig — nem különben ezen épületek lerombolása által befolyt 18,500 frt az építési alap céljaira javasoltatnak fordíttatni. Ehhez képest a kisajátítási alap egész szükséglete 1.099,276 frt az egész fedezet pedig 1.486,964 fttal lenne megállapítandó.

Ezen egész szükségletből 1873 évre 536,210 frt hozatik javaslatba. Az egész fedezetből pedig 1873. évre 816,210 frt lévén előirányozva, — a kisajátítási alaphnak 1873. évre várható és rendelkezésre álló fölöslege 280,000 fttal mutatkozik, mely szükség esetében a kölcsönpénzekből nyert előlegek további lerovására fordítható.

VII. Kölcsönalap.

Ezen alaphnak az 1872. szeptember végéveli állapota alapján kitüntetett fedezete tézsen 2.929,622 frtot. Ennek ellenében a részint megkezdett építkezések folytatására és végbefejezésére, részint közgyűlésileg már engedélyezett új építkezésekre az 1872. szept. végéveli állapot szerint megkívántató összegek alapján összeállított 1873. évbeni szükséglet 1.685,758 frt, s így az 1873. évbeni felesleg 1.243,864 fttal hozatik javaslatba. Ezen felesleg terhére azonban részint a már megkezdett, vagy 1873. évben megkezdendő népiskolai építkezések 1874. évbeni folytatására, részint a Pestvárosa általános tervének végleges meg-

állapításáig függőben tartani javasolt 10. és 11. tételszámok alatt felsorolt új építkezésekre 1874. évre 345,000 frt vétetett fel, s így a kölcsönalap véglegesen még igénybe nem vett maradványaként 898,864 frt mutatkozik. Ez azonban a költségelőirányzati tervezetben részletezett — a kölcsönpénzekből engedélyezett 1.139,400 frtnyi előlegekkel, melyekből 1873. évben bizton csak is a Vrányi-ház megvételére előlegezett 244,000 frtnak, és a fehér hajó című házra előlegezett 410,000 frthól javaslatba hozott 50,000 frt megtérítése a kisajátítási alaphól várható — tehát ezen utóbbi összegek levonásával 845,400 frt erejéig ideiglenesen terhelve lévén: a számvevőség javaslata oda járul, miszerint a kölcsönpénzeknek még rendelkezhető összege csak oly mérvben vétessék új célokra igénybe, a milyen mérvben a fent említett előlegek megtérítése a kölcsönalap számára biztosítva leendő; ha pedig alulírott számvevőség a harmadikban tett azon javaslatáról, miszerint a községi alaphól mutatkozó hiány fedezésére, és a községi háztartásban az egyensúly helyreállítására a községi adópótlék fel-emeltessék, és illetve a házbérkrajczár életbeléptetessék, ez alkalommal ismét elűttenék a nélkül, hogy ezen javaslattal célba vett alap helyett a házi pénztári folyó kiadások fedezésére más biztos alap teremtenék, akkor méltóztassék közgyűlésileg kimondani, miszerint a kölcsönpénzek újabb vállalatokra sem véglegesen, sem ideiglenesen igénybe vétetni addig nem fognak, míg a költségvetési egyensúly biztosítva nincsen, mert különben a házi pénztárnál felmerülő hiány ideiglenes fedezésére a kölcsönpénzekből sem maradván alap rendelkezésre — a községi háztartás kezelésénél a fenakadás elkerülhetlen.

Végre az 1870. X. törv.-cikk 17. §-ban kijelölt munkálatokra előirányzott összeg mennyiségére nézve, mely az idézett törvény szerint kell hogy a város rendes jövedelmeinek legalább 50%-át megüsse — megjegyeztetik, hogy a községi alap rendes jövedelme az indítványba hozott adóemelés és kivétel esetében eredményezendő bevételi többlet hozzászámításával 3.803,567 frt az építési alapé — t. i. az eladott telkek vételárából befolyandó összeg pedig 345,851 frt s így az összes bevétel 4.149,418 frttal van kiténtelve, melynek 50%-tólja csak 2.074,709 frtot téveszen, holott a községi alap szükségletének 4. tétéle alatt az említett munkákra 1.478,450 frt, az építési alaphól pedig községi építkezésekre 635,000 frt, s így összesen a fent felsorolt bevételeknek mintegy 51%-tólját képező 2.113,450 frt hozatik javaslatba, mely összeg a törvényszabta hányadot 38,741 frttal haladja meg. Miről a fővárosi közmunkák tanácsa a költségelőirányzat egy példányának közlése mellett oly hozzáadással volna értesítendő, hogy az 1870. X. trv. cz. 17. §-ban kijelölt munkálatokra vonatkozó részletes költségvetések előleges bizottmányi tárgyalás és hatósági megállapítás után pótlólag fognak megküldetni

A számvevőség által a munkáslakokra fölvett 100,000 frt, azon okból, mert az e részben megtartott tárgyalások mindeddig tényleges eredményre nem vezettek, és mert ily intézmény célszerűen nem a község, hanem egyes magán egyén vagy társulat vállalkozása által létesíthető, kihagyatott. Továbbá a városligeti régi körjárték kioskra való átalakítására felvett 15,000 frt, a városliget kilátásba helyezett szabályozása folytán a mérnöki terv szerint kihagyatott. Végre árucsarnokokra előirányzott 50,000 frt, miután az drucsarnokok terve egész külön pénzügyi munkálatot igényel, szinte kihagyatott. Ezen három rendbeli törlések után tesz tehát a kölcsönalap szükséglete 1.865,758 frtot. Ebből 1873. évre javasoltatik 1.635,758 frt, marad 1874. évi folytatásra 230,000 frt. Összehasonlítva az 1873. évre javaslatba hozott járulékot, a kölcsönalap rendelkezhető födözetével 2.929,622 frttal, mutatkozik fölösleg 1873. évben 1.293,864 frt. Ez megterhelve 230,000 frttal, mutatkozik eddig végleg még igénybe nem vett fölösleg 1.063,864 frt, mely felesleg jelenleg ideiglenesen a kölcsönpénzekből engedélyezett alább felsorolt előlegekkel van igénybe véve: 1. A fehérhajó című ház megvételére 410,000 frt. 2. A Vrányi-féle ház megvételére 1872. 7813. kzgy. sz. 244,000 frt. 3. A

józsefvárosi alreáltanoda-épület létesítésére megvett, az ősz- és zerge-utcák között 985. és 967. sz. a. fekvő telek vételára 1871. 35,602. kszgy. sz. 52,000 frt. 4. A közbvágóhid és marhavásár melletti ut építésére 1872. 1958¹/₂ kszgy. sz. 61,900 frt. 5. A soroksári új vámház építésére 1872. 15,330. kszgy. sz. 46,500 frt. 6. A nemzeti torna-egyletnek 10 évre 5⁰/₀ mellett kölcsönöztetett 1871. 33929/33930. kszgy. sz. 20,000 frt. 7. A közúti vaspálya-társaságnak az új-pesti szigeten levő ingatlanai megvételére 1872. 17,493. kszgy. sz. a. 5,000 frt. 8. A házi pénztár 1872. folyó kiadásai fedezésére 1872. 22,132. kszgy. sz. a. 300,000 frt. Összesen 1.139,400 frt. Az 1870. évi X. törv. cikk 17. §-ban kijelölt munkálatokra szánveöileg kimutatott 4.149,418 frtból a javaslatba hozott adóemelésből származó ideiglenes bevétel az idézett törv. cikk által kijelölt jövedelmek közé sorolható nem lévén, tehát ezen 740,000 frtnyi összeg — ugyszinte a rendes jövedelmet nem képező vételárak összege 345,851 frttal, mindössze 1.085,851 frttal levonandó: marad tehát 3.063.567 frt, melynek 50⁰/₀-át csak 1.531,783 frt képezi, holott a községi alapnál a 4. tétel alatt az említett munkákra 1.478,450 frt, az építési alapnál pedig községi építkezésekre 635,000 frt, összesen a felsorolt bevételeknek mintegy 70⁰/₀ képező 2.113,450 frt hozatik javaslatba, mely összeg a törvényiszabta hányadot, mintegy 20⁰/₀ vagyis is 581,667 frttal haladja meg.

A letéthivatalnál kezelt városi jótékony-intézeti alapoknak költségelő-irányzatai következőleg volnának megállapítandók :

VIII. Rókus-kórház.

Szükséglete 293,587 frt, fődözete 3750 frt, s így az ápolási díjából fedezendő szükségleti többlete 289,837 frttal hozatott javaslatba, mely utóbbi fődözésére a folyó évi eredmény szerint kerekszámban 400,000-re tehető jövő évi ápolási napokhoz képest, az ápolási díjnak napontai 72 krral való megállapítása kívántatik; az ápolási díjak felemelése tárgyában 1872-iki 32,867. tan. sz. a. a nagyméltóságú belügyminiszteriumhoz már fölterjesztés történt.

IX. Szegények háza.

Szükséglete 59,902 frt, fődözete 59,996 frt, s így a fölösleg 94 frttal hozatik javaslatba.

Noha a jövő évi szükséglet a tavalyit tetemesen felülmulja, még is az által, hogy az intézet cselekvő tőkái a lefolyt két év alatt tetemesen növekedtek, és másrészt más cím alatti jövedelmei is jobb eredményt mutatnak fel — az intézet szükségletei annak daczára, hogy az iparendélyi díjak beszüntével az engedélyi díjak felényire apadtak, — tökéletesen fődözve vannak, s így községi segílyt nem igényelnek.

X. Dologház.

Szükséglete 36,026 frt, fődözete 18,554 frt, s így a hiány 17,472 frttal mutatkozik, mely utóbbi a községi alap szükségletének 20-ik tétele alatt felvett 17,500 frtból fedeztetik. Ezen hiánynak a folyó évre kitüntetve volt 12,979 frtnyi hiány ellenében 4493 frttal mutatkozó növekedésének okát, ezen intézet főjövedelmét képező engedélyi díjoknak — az ipardíjak eltörlésével — felényire lett apadása képezi.

XI. József-fiárvaház.

Szükséglete 19,074 frt, fődözete 19,158 frt, s így a fölösleg 84 frttal hozatik javaslatba.

XII. Leány-árvaház.

Szükséglete 10,145 frt, fődözete 10,194 frt, s így a fölösleg 49 frttal hozatik javaslatba.

A két árvaházra nézve megjegyeztetik, hogy ez intézetek tőkái tetemesen emelkedvén, valamint az előbb takarékpénztárba 4 és 5⁰/₁₀ mellett elhelyezve volt tőkék nagyobb része magán felelteknek 6⁰/₁₀ és 6¹/₂ ⁰/₁₀ mellett kölcsönöztetvén ki, az iparendelőlyi díjak eltörlése folytán bekövetkezett jövedelemapadás daczára is az intézetek szükségleteiket fedezni képesek és e szerint rendkívüli községi segélyt nem igényelnek.

A tanács a költségvetési bizottság előterjesztését magáévá tevén, a közgyűlés elé terjesztette, mely azt 1872. december hó 17., 18., 19., és 28-dikán továbbá 1873. január hó 3-dik napján tárgyalván, az adópótlék felemelését és a házbérkrajczár behozatalát elfogadta, egyuttal felhívta az adóhivatalt: tegyen jelentést az adó-teher igazságosabb kivetési módozata iránt. A részletekbe átmenvén, a kövezéseknél 575,000 forint helyett 600,000 frt, a népoktatási költségégnél, tekintettel a tanítók 25⁰/₁₀-os fizetési pótlékára, 218,000 forint helyett 225,000 frt vétetett fel.

Statisztikai észrevételek az 1873-dik évi költségvetést illetőleg.

A közgyűlésileg ekkép megállapított költségvetést a 28-dik sz. táblán közöljük. Azt hiszszük azonban, hogy e költségvetés eredeti alakjában nem nyújt kellően áttekinthető képet a város pénzügyeiről ¹⁾ és azért nem vélünk fölösleges munkára vállalkozni, midőn ezennel az előirányzatot más módon kísértjük összeállítani.

Ugy a költségvetésnek, mint a zárszámadásoknak főfeladata, világos összeállítását nyújtani a pénzügyi állapotnak. Ezen legelső alapföltételnek a 28-dik számú táblán tartalmazott költségvetés már azért sem felelhet meg, mivel nem a városi összháztartás költségvetésél, hanem 16 alapnak önálló költségvetését tartalmazza, mely költségvetések egymással vagy csak egy tétel által, vagy pedig épenséggel nem állnak összefüggésben.

Azon legelső kérdésre például, vajjon mennyire rüg a pénzkezelési hiány, a költségvetés nem válaszol, és ez iránt csak az szerezhethet magának fölvilágosítást, a ki annak egyes részeit tanulmányozza. De még itt is nagyon tévedne az, ki az egyes alapoknál kimutatott hiány vagy felesleg egybeállításából az összköltségvetés hiányát vélné felismerhetni. Ezt tenni nem engedi a költségvetéseknél eddig alkalmazott rendszer, melynek rövid ismertetése a következő:

A költségvetés brutto-előirányzat, tehát az egyes fejezeteknél külön sorolja föl a bevételt, külön a kiadást, és nem éri be a kettő közti különbség fölemlítésével. Általánosan elfogadott elv lévén, hogy nettobudgetek ne készitessenek, a bruttobudget fölállítás helyesnek ismerendő el. A bruttobudget azonban nem a város összközezésére vonatkozik, hanem külön bruttobudget a népiskola-ügyről (népoktatási alap), a vízvezetékéről, a Rókuskórházról stb., mely alapoknak bevételei és kiadásai kiadják ezen alapnak hiányát vagy feleslegét.

Hogy pedig mért nem lehet ezen alap szerinti hiányokat és fölöslegeket egy főösszegbe egyesíteni, annak oka az úgynevezett »községi alap« sajtátszerű állásában rejlik. Ezen alapnak t. i. az volna föladata, hogy saját bevételeiből, minők az adók, javadalmak, haszonberek stb. a főbb közigazgatási szükségleteket fedezze. Ezen szükségletek közt vannak azonban olyanok is, melyek bizonyos önálló jövedelmi forrást bírnak fedezetül, így például iskolaügyi kiadásokra jorditandók a tanpénzek, a netán kiirandó iskolai adók, míg továbbá a mázsahivatal, a vízvezeték, a Rókuskórház, a dologház stb. kiadásainak egy részét saját jövedelmükből fedezik,

¹⁾ A közgyűlés maga hasonló véleményt nyilvánított, midőn kimondta, hogy a költségvetés általános részét tartalmazó jelentés ezentül oly alakban állitassék össze, hogy abból a város háztartásának általános vázlatát a részletekbe való behatás nélkül, egyszerű áttekintésben föl lehessen ismerni.

és csak a hiány fedezése tekintetében szorulnak segélyre a községi alap pénzéből. Az ezen alapoknál mutatkozó hiány a községi alaphól lévén fedezendő, annak költségvetésében ezen czím alatt fordulnak elő: »járulék a vízvezetéki« vagy »járulék a népiskolai alaphoz« stb. Ebből kitűnik, hogy az egyes alapok hiányát összeadni nem szabad, mivel azok már a községi alap öszhiányában tartalmaztatnak.

De daczára ennek, a községi alap hiánya nem képviseli a fővárosi összháztartás hiányát, mert ez csak azon föltézés mellett állana, ha a többi alapok a községi alapjárulék fölvétele után sem hiányt, sem fölösleget nem mutatnának. Ez azonban nincsen úgy. Így például épen a népiskolai alap a községi alaphól átvett 225,000 frtnyi járulék daczára még mindig 800,000 frt hiánnyal záródik stb.

Az öszhiány vagy öszfelesleg kiderítésére e szerint nem kínálkozik más mód, mint a költségvetés tetelein egytől egyig végig menni, és azokat más szempontok szerint újból csoportosítani. Ezt tette a statisztikai hivatal, mielőtt az itt következő eredményekre juthatott, melyek a részletekbe nem bocsátkozván (miután ez a zárszámla statisztikájánál történik ¹⁾ csak a főbb eredményeket akarják az olvasó elé tárni.

Úgy a bevételek, mint a kiadások közt vannak olyan átfutó természetűek, melyek voltaképp csak előleg gyanánt volnának kezelendők, s melyeknek a költségvetésbe való fölvétele által a valóságos állapot eltakartatnék. Ha például Pestvárosa 1870-diki költségvetésében 252,000 forint van előirányozva törvényszéki kiadásokra, ugyanez öszeg azonban a jövő évben az állam által megtérítettván, ismét mint bevétel szerepel, úgy hiszszük, hogy ily tételeknek a költségvetésben r e n d e s helyük nem lehet, mivel sem a kifizetésnél, sem a visszafizetésnél valóságos kiadás vagy bevétel elő nem fordul. Az efféle átfutó tételeket alább a * jel által különböztetjük meg.

A rendes és rendkívüli tételekre megjegyzendő, hogy e tekintetben az általunk követelt fölfogás eltér a számvevőség fölfogásától. A költségvetésben t. i. rendkívüli kiadásnak tekintettek mindazon tételek, melyek nem az azokat megillető, hanem idegen alaphól fedeztettek. Az általunk közölt kimutatásokban a kiadásoknál nem azt kerestük, vajjon mi által fedeztetnek azok, hanem azt, milyen természetűek. Oly kiadást, mely évről évre előreláthatóan rendszeresen előfordul r e n d e s nek, olyant, mely csak ez idő szerint történt, r e n d k i v ü l i nek neveztünk, és szintúgy osztályoztuk a bevételeket is. Szoros határvonalt itt természetesen nem lehet vonni; így például már a kölcsöntörlesztés és kamatfizetés oly tételek, melyeknek nem kell minden évben okvetlen ismétlődniök, azonban úgy hiszszük, mégis csak önámítás volna, ha a kamatkadásokat rendkívülieknek tekintenők, jól tudván, hogy ezen kiadások theoretice rendkívülieknek mondhatók ugyan, de gyakorlatilag mégis alig fognak valaha elenyészni. Nehezebben ítéltetők meg bizonyos jótékony kiadások; ezekből a kisebbeket rendszereseknek tekintettük, míg a nagyobbakat rendkívülieknek. Mindennemű építkezés rendkívülinek vétett, szintúgy az első felszerelések is, míg a pótbeszerzések és egyéb bár mindig más czímen, de mégis évről évre ismétlődő gazdasági beszerzések rendes kiadások gyanánt szerepelnek.

Ezeket előre bocsátván, átmehetünk Pestvárosa 1873-ki kiadásainak átnézetes ismertetésére.

¹⁾ Lásd a következő fejezetet.

R e n d e s k i a d á s o k (ezer forintokban):

1) Közigazgatás	431	15. Vizvezeték	94
2) Rendőrség	264	16. Államadó	33
	71*)	17. A fővárosi közmunkák taná-	
3) Iskolák	354 ¹⁾	csának	83
4) Utak, hidak, gátok	342	18. Vegyes költségek és alako-	
5) Kövezés	600	zások	56 ²⁾
6) Utczatisztítás, öntözés, nyilv. kutak	139	19. Rókus-kórház	294
7) Csatornák	171	20. Szegények háza	60
8) Parkok	82	21. Dologház	36
9) Világítás	105	22. Árvaházak	29
10) Tűzoltás	60	23. Adósságtörlesztés és kamat	721
11. Nyugdijak	56	24. Előre nem látott kiadások	100
12. Épületek fentartása és egyéb		Összesen valóságos kiadás	4.374,000 frt
gazdasági kiadás	109	» átfutó kiadás	177,000* »
13. Javadalmak és közvágóhid	105	Mindössze rendes kiadás	<u>4.551,000 frt</u>
14. Katonaszállásolás	106*		

R e n d k i v ü l i k i a d á s o k :

1. Építkezések: iskolák építése	968,000 frt ³⁾	}	2.253 ezer
egyéb építkezések	1.285,000 frt ⁴⁾		
2. Háromszögelés és lejt mérés			43
3. Kisajátítás			25
4. Rókus-kórház felszerelése			43
5. Templomépités ⁵⁾			25
6. Házbérjárulékok ⁶⁾			19
7. Eszterházy-képtár megvételére és báró Eötvös szobrára			15
		Összes rendkívüli kiadás	<u>2.428,000 frt</u>

E szerint tesz az egész kiadás majd 7 millió forintot, mely összegből 177,000 forint utólagosan ismét megtérítendő lévén, 6.800,000 frtnyi kiadás egészen a várost terheli. Daczára azon körülménynek, hogy a 20%-os adópótlék az előbbi évi pótlékhoz képest 100,000 forinttal magasabbra tétetett, daczára annak, hogy a javadalmakból származó bevétel a díjtételek részbeni fölemelése következtében 200,000 forinttal nagyobbodik, ezen 6⁴/₅ milliónyi szükséglet fedezésére mégis csak 4¹/₃ millió frtnyi bevétel áll rendelkezésre, m i n e k f o l y t á n a hiány **2.500,000** frtot tenne. Azon esetre, ha a miniszterium elfogadná

¹⁾ Belvárosi reáliskola 51e, józsefvárosi 25e, polgári iskolák 57e, elemi népisk. 221e, részletezésél l. a 28. sz. táblán és pedig a reáliskoláét a községi alap 3. pontja alatt, a polgári iskoláét a népoktatási alap 1—11, az elemi és rajztanodaét ugyanott 12—25 tételszám alatt.

²⁾ Ebből: lelenczek tartására 5000; mérnöki költségekre 6000; jótékony intézetekre és egyéb adakozásokra 33,000; szegények gyógyszerre 4000; bélyeg-, uti-, porto- s perköltségekre 4000 forint.

³⁾ E tétel áll azon 887,800 frtból, melynek részletezése a 28-dik számú táblán a népoktatási alap szükséglete alatt található, valamint a reáliskola építésére előirányzott 80,000 forintból.

⁴⁾ És pedig: lipótczai városház 372,000 frt; soroksári vámház 46,000 frt; raktár-épület és egyéb kisebb építkezés 70,000 frt; Redoute-épület kiépítése 140,000 frt; közvágóhid és marhavásártér kiépítése 210,000 frt; városligeti kocsmá 166,000 frt; erzsébetteri kioszk 165,000 frt, s végre szegényház kiépítése 101,000 forint.

⁵⁾ Lipótvárosi templomra 20,000 frt, ferenczvárosira 5000 forint.

⁶⁾ T. i. azon tanintézetek után, melyek lakbérét a város néhány évre magára vállalta mű-egyetem 10,00 fttal; állami reáltanoda 4¹/₂ ezer fttal s mintarajztanoda 2000 forint'al.

Pestvárosának adóföllemelési kérelmét, az ebből várható 750,000 frtnyi többlevétel számbavétele mellett az 1873-diki hiány 1.750,000 forintra apadna.

A bevétel tesz (ezer forintokban):

R e n d e s b e v é t e l e k :

1. Adó	1.057	11. Ebtartási díjak	12
2. Javadalmak és jövedékek	1.373	12. Engedélyi díjak	30 ¹⁾
3. Ház- és haszonbérek	207	13. Kamatok és lánczhidi jövedelem	181 ²⁾
4. Csatorna és kövezési járulék	107	14. Vízfogyasztás	130
5. Közvágóhid és marhavásár jövedelme	180	15. Vegyes bevétel	36 ³⁾
6. Állami megtérítés a rendőrs. kiadások után	259*	16. Rókus-kórházi bevétel	4
7. Állami megtérítéskatonaszállásolási kiadások után	41*	17. Szegényházi bevétel	27 ⁴⁾
8. Gyámhivatali kiadások megtérítése	18*	18. Dologházi bevétel	13
9. Városligeti jövedelem	22	19. Árvaházak bevétele	23
10. Eljárásí díjak	28		
		Összes valóságos bevétel	3.430,000
		» átfutó »	318,000
		Összes rendes bevétel	<u>3.748,000</u>

R e n d k i v ü l i b e v é t e l e k :

1. Állami járulék az iskolák fentartására	85
2. Telkek eladásából	800
	<u>Összes rendkívüli bevétel 885,000 frt.</u>

E szerint teszen az egész valóságos bevétel 4.315,000 forintot, vagyis kerekszámában majd $4\frac{1}{3}$ millió forintot.

A városnak legfőbb jövedelmeit e szerint az adópótlék és a javadalmak (fogyasztási adóval) együtt képezik, mely két czímen 2.400,000 forint, tehát a rendes bevételeknek majd $\frac{3}{4}$ része ered; a harmadik legjelentékenyebb jövedelmi forrást az ingatlan vagyron eladása képezi, — ha egyáltalában lehet ezt jövedelmi forrásnak tekinteni azt, mi által a vagyron voltaképen nem szaporodik. Ezen 3 czímen összesen 3.300,000 forint folyt be, míg a többi 17 czím mindössze csak 1 millió forintot jövedelmez.

A költségvetési hiány, mint említők, az adópótlék emelése és a házbérekrajczáradó jövedelmének hozzászámítása mellett még mindig 1.750,000 forintot tesz, mely nagy hiányt ez évben csak azért nem érezni, mivel az előbbi évben fölvett kölcsönpénzekből, valamint a telkek eladásából eredő bevételből jelenleg (illetőleg 1872. szept. végén) még $3\frac{1}{4}$ millió forint van készleten, melyből az 1.750,000 frtnyi hiány fedezettvén, még további 1.500,000 forint fog fenmaradni.

Ha a jövő 1874-dik évben a város pénzügyei nevezetes változásokba nem következnek, akkor 1875-ben újból fogunk egy újabb kölcsönkényszerszüksége előtt állani!

¹⁾ Ezekből 15,000 frt a szegények háza, 6000 forint a dologház és ugyanannyi a két árvaház javára fordítatik.

²⁾ Az intézeti tőkék kamatja nélkül. A lánczhidi jövedelem azon évi 12000 forintnyi bevételből áll, melyet a lánczhid a lebontott városi hajóhid jövedelmének kárpótlásáért fizet.

³⁾ Ebből: eladott gazdasági szerekért 5000, birság 18000 (ebből 17000 a szegényház javára esik), eselédhivatali díjak 1600, előre nem látott bevétel 4000 frt.

⁴⁾ Birságok nélkül.

⁵⁾ Engedélyi díjak nélkül.

Megjegyzendő, hogy Pestvárosa kamatok fejében már ma is oly nagy összeget kénytelen évenként kifizetni, mely az egyenes adóktól származó jövedelemnek felerészét veszi igénybe. Ezen tény azonban még nem érv. A város pénzügyeiről helyesen csak úgy ítélhetünk, ha kutatjuk, milyen adóssági állapotja és mily czélokért keverte magát adósságba.

E czélból a következőkben összeállítjuk a város adósságainak állapotát, kutatván egyuttal e pénzek hovaforrását.

A jelenleg még fennálló kölcsönök közt a legrégebb azon 300,000 pengőforintnyi adósság, melyet a város 1853-dik év decemberhó 1-jén a bécsi takarékpénztártól fölvelt. Követte ezt 1871-ig hat további kölcsönművelet.

Folyó szám	Kölcsön kelete	Köttetett — kivél	Névérték (o. é. frtb.)	A város pénztárá- ba tényleg befolyt	Évi kiadás kamatra és törlesz- tésre	1873. szept. 1-jén fennál- lott mily ma- gasságban
1	1853. december 1.	bécsi takarékpénztár	315,000	315,000	} 37,750	201,483
2	1854. december 1.	» » »	210,000	210,000		
3	1864. november 18.	osztrák nemzeti bank	400,000	356,800	28,000	361,390
4	1865. szeptember 13.	magyar földhitelintézet	300,000	255,000 ¹⁾	20,250	273,372
5	1868. december 17.	első hazai takarékpénztár	400,000	400,000	29,870	400,000
6	1871. január 1.	közkölcsön	3.000,000	2.799,000	210,030	2.953,700
7	1871. július 1.	angol-magyar bank	5.000,000	4.332,717	350,000	4.949,300
ö s s z e s e n			9.625,000	8.668,517	675,900	9.139,245

Ezeket kivül tartozik a város magánfeleknek, oly összegekért, melyek régebben kamatozás mellett a házi pénztárban letétettek 705,435 forinttal ha ehhez hozzá számítjuk még azon 20,033 forintot mely elvállalt kövezési munkák biztosítéka gyanánt a városi pénztárnál (5% kamat mellett) le van téve, — Pestvárosa összes tartozásai (szenvedő tőkái) 9.864,713 frt, tehát majd 10 millió forintra rúgnak.

A város cselekvő tőkái ellenben állottak 1872-dik év szeptemberhó 1-jén: 2802 frt künnlevő tartozásból (6% kamatozással); 53,766 frtnyi értékpapirból; 3000 frt biztosítékból (a magyar földhitelintézeti kölcsön biztosítékául ez intézetnél letéve); továbbá elhelyezésekből helybeli pénzintézeteknél 1.955,000 forinttal; tüzoltó-pénztári 20,855 frt tőkéből; s végre a hajóhid megváltási díjből (a lánczhidi pénztár részéről 6%-kal kamatozandó 200,000 forintban), melyek szerint tesz az összes cselekvő tőke **2.235,424** frtot, és e szerint a tiszta kölcsön-tartozás (a követeléseket levonván) **7.629,289** frt, A 2.235,424 frtnyi cselekvő tőkén kivül még 1.139,400 frt áll rendelkezésre kölcsönpénzekből, mely a következő czélokra előlegeztetett, t. i.: a »fehér hajó« s Vrányi-házak megvételére 654,000 frt, a józsefvárosi alreáltanoda építésére 61,900 frt, a soroksári vámház építésére 46,500 frt, a nemzeti torna-egyletnél (10 évre) 20,000 frt, a közuti vaspályánál 5000 frt, s a házi pénztárnál 300,000 frt. Ezen tételek hozzászámításával tett az 1872-dik év szeptember hava 1-jén rendelkezésre álló összeg **3.374,824** frtot.

Ez összegből az 1873-diki hiány 1.750,000 forintot vevén igénybe, az ezentúl folytatandó építkezésekre, valamint a későbbi évek hiányának fedezésére már csak 1.670,000 frt állna rendelkezésre, mely összegből az eddigelé megszava-

¹⁾ A záloglevelek árfolyamát átlag 85 frttal számítván.

zott iskolaépületek befejezésére már is 230,000 frt mintegy lekötve lévén, szabad használatra csak 1¹/₂ millió marad.

A fenebbi táblán tartalmazott kölcsönök kamatai és törlesztési részletei évenként 675,900 forintot vesznek igénybe; a szintén felsorolt egyéb követelések kamatai pedig 40,000 frtnál többre rúgnak; tesz tehát az adósságokból eredő összes évi kamatszükséglet 720,000 frtot, melyből levonván az ezen pénzek gyümölcsöző elhelyezéséből

folyó kamatjövedelmet ¹⁾ 115,000 frttal, úgy találjuk, hogy a felvett kölcsönösszegek évi pénzszükséglete 600,000 frtra rüg. — Midőn a hatóság minden kölcsönvételnél újból hangsúlyozza, hogy ezen összegeket csakis gyümölcsöző befektetésekre kívánja felhasználni, olyformán, hogy az ezen befektetésekből származó haszon a kamatokat fedezhesse, vagy talán épen felesleget is hozzon, nem tartjuk fölösleges dolognak kutatni, mire fordítottak eddigelé a kölcsönpénzek és mennyit jövedelmeznek a befektetések?

Ha csakis az utóbbi években felvett 8.400,000 forint (a takarékpénztári 400,000, a 3- és az 5-milliósz kölcsön) hováfordítását keressük, úgy találjuk, hogy ebből kiadatott, illetőleg 1873-ban még fog kiadni:

	1872. szept. végeig tényleg kiadva	1873. végeig előirányozva	Összes költség
1. Vízmu létesítésére	2.390,000 frt	—	2.390,000 frt
2. Közvágóhid és marhavásárlétesítésére	1.521,842 »	209,158 frt	1.731,000 »
3. Omnibus-telep vételére	254,858 »	—	254,858 »
4. Elemi népiskolák építésére	210,790 »	827,800 »	1.038,590 »
5. A vigadó-épülete kiegészítésére	212,596 »	140,000 »	352,596 »
6. Városligeti artézi kútra	7,600 »	25,500 »	33,100 »
7. Városligeti kocsmá építésére	— »	166,000 »	166,000 »
8. Erzsébetteri kioszk építésére	— »	165,800 »	165,800 »
9. Szegényház kiépítésére	— »	101,500 »	101,500 »
10. Bazar-tervek készítésére	4,994 »	— »	4,994 »
összesen	4.602,680 »	1.635,758 »	6.238,438 »

A 8.400,000 forintból tényleg befolyt (l. a 126-dik lapot) 7.532,000 frt kiadatott, illetve ez év (1873) folytán kiadatik 6.238,000 frt marad tehát a kölcsönpénzekből rendelkezésre 1874-re 1.294,000 frt, miből a már megindított iskolai építkezések befejezésére 230,000 frt fog kelleni, míg ellenben ugyane célra ezideig az állam 60,000 frttal segélyezte a várost.

Hogy mennyit jövedelmeznek mindezen befektetések, azt nehéz kiszámítani, mivel azok részint még csak készüléfelben vannak, részint pedig a város használatára szolgálnak, s így jövedelmezőségük szabatosan ki nem tüntethető. Hozzávetőleges számítással azonban, és föltevén, hogy azon épületek, melyeket a város saját maga használ, az azokba fektetett tőkék 7%-át fogják hozni, a következő hozzávetőleges számítást mégis megkísérhetjük ²⁾:

¹⁾ A városi számvevőség az adósságtörlesztési alap jövedelméhez mindennemű kamatot, tehát azt is hozzászámítja, mely eladott telkek vételárából ered; mi czélszerűbbnek tartjuk e helyütt csakis a kölcsönpénzek kamatjövedelmét levonni.

²⁾ A befektetett tőkéhez az interkalaris kamatot (7%-kal) is hozzászámítjuk, még pedig olyformán, hogy az év folyama alatt folyóvá tett tételeket az egész éven át kamatoztatjuk (tekintet nélkül arra, vajjon az év melyik havában tétetett az folyóvá) ellenben a kamatok kamatait számon kívül hagyjuk.

Az 1868-óta fölvett 8.400,000 frtnyi kölcsönpenzeknek mibefektetése és ezen befektetések jövedelme.

Befektetés megnevezése	A) Befektetési költség kiszámítása				B) Jövedelem kiszámítása				
	A számítás terjedelmely napig?	Befektetett tőke	Interkalaris kammat	összes előállítási költség	Ezen előállítási költség 7 % kammatjatesz évenk.	a befektetés évi jövedelme tesz	Tehát évi		
							felesleg	hiány	
1. Vízű	1872. decz 31.	2410000	610000 ¹⁾	3020000	210000	80000 ¹⁾	—	130000	
2. Közvágóhid és marhavásár	>	1521000	201000 ²⁾	1722000	120000	125000	5000	—	
3. Omnibus-telep	>	255000	—	255000	17000	18000	—	— ³⁾	
4. Iskolai épületek	1873. decz. 31.	1039000	—	1039000	72000	72000	—	— ³⁾	
5. A vígadó-épülete kiépítésére	>	353000	37000	390000 ⁴⁾	27000	20000	—	7000	
6. Artézi kút	>	33000	2000	35000	2000	2000	—	—	
7. Városligeti nagy kocsmá	>	166000	11000	177000	12000	15000 ⁵⁾	3000	—	
8. Erzsébetteri kioszk	>	166000	11000	177000	12000	10000 ⁶⁾	—	2000	
9. Szegények házának kiépítése	>	101000	7000	108000	8000	8000 ³⁾	—	—	
		6044000	879000	6923000	481000	350000	8000	139000	

E szerint a kölcsönpenzekből eszközölt befektetésekbe helyezett tőkék 7%-os kamatja évenként 481,000 frtot vesz igénybe, ellenben jövedelmez 350,000 frtot tehát tesz a különbség 131,000 frtot.

¹⁾ Vízű: 1868-ban kiadatott 400,000 frt, ennek 7% kamatja tesz 1872. végeig 140,000 frtot	
1869-ben » 1.000,000 » » » » » 280,000 »	
1870-ben » 840,000 » » » » » 174,000 »	
1871-ben » 130,000 » » » » » 18,000 »	
1872-ben » 40,000 » » » » » 3,000 »	
» 2.410,000 » » » » » 615,000 frtot.	

A vízű bevétele tesz 130,406 forintot, továbbá az utcák locsoltatására használt vízért (a pénzügyi bizottság becslése szerint) 36,000 frt = 166,000 frt a kiadás tesz 86,000 frt marad tehát 80,000 forint jövedelme.

²⁾ Közvágóhid és marhavásár: 1870-ben kiadatott 435,000 frt, ennek 7% kamatja 1872. végeig 90,000, 1871-ben kiadatott 600,000 frt, ennek 7% kamatja 1872. végeig 84,000, 1872-ben kiadatott 486,000 frt, ennek 7% kamatja 1872. végeig 33,000, összesen kiadatott 1.521,000 frt, ennek 7% kamatja 1872. végeig 207,000. Bevétele tesz 1872-ben 180,000 frtot, kezelési költsége 55,000 forint, tehát felesleg 125,000 frt.

³⁾ Mint említők, azt teszszük föl, hogy ezen épületek használata által a város annyi házbért kimél meg, mennyi a befektetett tőke 7%-ának megfelel. Tekintettel a házbéreknek időközben bekövetkezett nagy emelkedésére, ennél többet is lehetne föltennünk.

⁴⁾ Vígadó: A pótépitkezésre fordított 1872-ben 213,000 frt, 7% kamatja 1873. végeig 28,000, a pótépitkezésre fog fordítani 1873-ban 140,000 frt, 7% kamatja 1873. végeig 9,000, összesen a pótépitkezésre fordított 353,000 frt, 7% kamatja 1873. végeig 37,000 frt.* A ezen pótépület által eredményezhető több bevétel alig volna 20,000 frtra becsülhető.

⁵⁾ Városligeti nagy kocsmá: Tekintettel azon körülményre, hogy a mostani nagy kocsmá 7000 forintnál többet jövedelmez, valószínű, hogy az új, díszesebb és nagyobb épület 15,000 forintot fog jövedelmezni.

⁶⁾ Erzsébetteri kioszk: Jövedelmezett eddig 5800 forintot; az újabb kioszk jövedelme 10,000 forintra tehető.

Ezen nem épen kedvezőtlen viszony még inkább javul, ha meggondoljuk:

1) hogy az iskolaépületekbe történt befektetés, vagy annak legalább azon része, mely néhány évvel ezelőtt fektettetett be, a mostani drága lakberek mellett 7%-nál többet jövedelmez; e mellett pedig Pestvárosa máris több oly iskolaépülettel dicsekedhetik, melyek nemcsak külsinjük által a város szépítésére szolgálnak, hanem — a mi sokkal fontosabb — tágas, világos és egészséges tantermeket nyújtanak azon szűk és sötét helyiségek helyett, melyekben az iskolák az új iskolaházak építése előtt voltak;

2) hogy a közvágóhid és marhavásár jövedelme évről évre növekedni fog és így midőn mintaserű berendezése által a lakosság egészségi érdekeinek pótolhatlan szolgálatot tesz, ezen felül arra is hivatva látszik, hogy a városi jövedelemnek egyik jelentékeny forrását képezze ¹⁾;

3) hogy a vízvezetékbe fektetett tőkének csak azon kisebb része kamatoz eddigelé, mely az ideiglenes szűrő és gépkészület által vétetik igénybe. A földbe befektetett csőkészlet és a kőbányai nagy víztartók háromszor annyi vizet szolgáltatathatnának, mint a mennyit az ideiglenes szűrőkészülék jelenleg előállítani tud, és míg a jelenlegi körülmények közt csak 30,000 lakos láttatik el szűrött vízzel ²⁾, a mostani csővezeték és a kőbányai víztartókhoz mérten mintegy 100,000 embert lehetne vízzel ellátni. Kitűnik ebből, hogy a vízvezetéknek végleges kiépítése nemcsak egészségi, de pénzügyi szempontból is kiáltó szükség. Mentül tovább halasztjuk ez ügyet, annál tovább hever abban holtan a befektetett tőkének ^{2/3} része, és annál nehezebb lesz a befektetett tőke kamatait behozni.

¹⁾ Mindössze körülbelül 1862 ház 42,000 lakossal láttatik el vízvezeteki vízzel; de ezek közül csak 702 ház szűrte vízzel, míg azon házak száma, melyek a gyárakba vezető csőcsatorna mentében fekszenek — mely csatorna pedig rendszerint szüretlen dunavíz tartalmaz és csak kivételesen szűrte vizet — 360-ra rúg. 1872-ben mindössze 83.823,180 köbláb víz adott a vízvezeték; ebből 71.230,533 köbláb szűrte és 12.592,607 köbláb szüretlen vizet.

²⁾ Megjegyzendő azonban, hogy e jövedelemnek nagy része nem a tulajdonképi közvágóhidi intézettől, hanem az avval összekötött marhavásártól ered. Azonban maga a közvágóhid is, mihelyt az egész terjedelmében lesz igénybe véve, saját kamatját fődözni fogja, míg, ha pénzértékben számíthatnók ki, mily nevezetes szolgálatokat tesz ezen intézet a közügynek, és ha kiszámíthatnók, milyen költségbe kerülne ily intézet nemlétében a magán vágóhidak hatósági ellenőrzése, akkor bátran mondhatnók, hogy maga a közvágóhid is — a marhavásáron kívül — a város legjövedelmezőbb vállalatai közé számítandó.

Az 1873-diki költségelőirányzat.

Budget für das Jahr 1873.

Alap Egyed.	C z i m — T i t e l	összeg o. é. fo- rintokban Betrag in Gulden öaterr. W.
	I. Házi pénztár — Domesticalcassa.	
	A) Szükséglet — Erforderniss.	
	1. Közigazgatási kiadások: <i>Administrative Ausgaben</i> : a) tiszt-, orvosi-, egyházi személyzeti és szolgafizetések <i>Beamten-, Sanitäts-, Cultuspersonale und Dienerbezahlungen</i> 309,720 frt; b) lakbérátalányok <i>Wohnungspauschale</i> 76,582 frt; c) szolgák ruházata <i>Kleidung der Diener</i> 5110 frt; d) házbérek <i>Hauszuse</i> 20,846 frt; e) hivatalos helyiségek fűtése <i>Heizung der Amtlocalitäten</i> 8525 frt; f) irodai szükségletekre <i>Bureau-Utensilien</i> 32,133 frt; g) segélyekre és jutalmakra <i>Subventionen und Prämien</i> 3200 frt; h) rendkívülnapi díjakra <i>ausserordentliche Diurnen</i> 24,480 frt; összesen — Insgesamt	480596
	2. Rendőri kiadások: <i>Polizeiausgaben</i> : A) Rendesek: <i>ordentliche</i> : a) tiszt és szolgai fizetések <i>Beamten- und Dienergehälte</i> 34,767 frt; b) lakbérátalányok <i>Wohnungspauschale</i> 8178 frt; c) szolgák ruházata <i>Kleidung der Diener</i> 350 frt; d) rendbiztosok és őrszemélyzet fizetése <i>Bezahlung der Sicherheitscommissäre und des Wachpersonales</i> 134,100 frt; e) rendbiztosok és őrszemélyzet lakbérátalánya <i>Wohnungspauschale der Sicherheitscommissäre und des Wachpersonales</i> 13,260 frt; f) rendbiztosok és őrszemélyzet ruházata és fegyverzetek <i>Bekleidung und Bewaffung der Sicherheitscommissäre und des Wachpersonales</i> 20,534 frt; g) bürelt helyiségek házbére <i>Zins für gemiethete Localitäten</i> 13,654 frt; h) hivatalos helyiségek fűtése <i>Heizung der Amtlocalitäten</i> 3515 frt; i) irodai szükségletekre <i>Bureaurequisit</i> n 4727 frt; k) segélyek és jutalmak <i>Subventionen und Prämien</i> 800 frt; l) rendkívüli napidíjakra <i>ausserordentliche Diurnen</i> 1520 frt; m) tolonczok és rendőri foglyok tartása és szállítása <i>Verpflegung und Transport der Schüblinge und polizeilich Detenirten</i> 14,232 frt; n) bérkocsikra rendőri eljárásoknál <i>Lohnkutschen bei Polizeifunctionen</i> 4000 frt; o) poroszlók betegápolására <i>Krankenpflege der Trubanten</i> 1000 frt; p) vegyes és rendkívüli rendőri kiadásokra <i>diverse und ausserordentliche Polizeiausgaben</i> 5015 frt; összesen — Insgesamt	264052
	B) Rendkívüliek: <i>Ausserordentliche</i> : Az 1870. 5654. közzg. sz. a. az állam általi megterítés fenntartásával szervezett rendkívül 40 rendbiztos és 100 poroszló költségeire <i>Kosten der laut Generalversammlungsbeschluss sub 5654/1870 mit Vorbehalt staatlicher Restitution organisirten ausserordentlichen 40 Sicherheitscommissäre und 100 Trubanten</i> ; 3. Reáltanodai kiadások: <i>Ausgaben der Realschule</i> : A) Főreáltanoda <i>Oberrealschule</i> 50,638 frt; B) Józs tvárosi alreáltanoda <i>Josephstädter Unterrealschule</i> 25,193 frt; mindössze — Insgesamt	71135
	4. Az 1870. X. törv.-cz. 17. s-ában kijelölt munkákra: <i>Für die mit G. A. X 1870 sz. 17 bezeichneten Arbeiten</i> : a) kül- és belbelki utakra <i>Intravillan- und Extravillanwege</i> 393,000 frt; b) kültereli hidak építése és fenntartása <i>Bau und Erhaltung von Extravillanbrücken</i> 3000 frt; c) part és védgátak építése és fenntartása <i>Bau und Erhaltung von Ufer- und Schutzdämmen</i> 6090 frt; d) új kövezésekre, aszfalburkolatokra és kövezetjavításokra <i>Neupflasterungen, Asphaltirungen und Trottoirreparaturen</i> 600,000 frt; e) utcák és terek tisztogatása és öntözése <i>Reinhaltung u. Bespritzung von Gassen u. öffentlichen Plätzen</i> 120,000 frt; f) esaternák építésére és fenntartása <i>Bau und Erhaltung von Canälen</i> 170,500 fr.; g) nyilvános parkok és faültvények fenntartása és terjesztése <i>Erhaltung und Verbreitung von öffentlichen Park- und Baumanlagen</i> 40,000 frt; h) városligeti kiadásokra <i>Stadtwaldchenausgaben</i> 42,000 frt; i) vízvezeteki felszerelésék és nyilvános kutak <i>Wasserleitungsadjustirung und öffentliche Brunnen</i> 18,950 frt; k) utcák és terek világítása <i>Beleuchtung von Gassen und öffentlichen Plätzen</i> 105,000 frt; mindössze — Insgesamt	1438450
	5. Nyugdíjakra és végkielégítésekre <i>Pensionen und Abfertigungen</i> 58,000 frt. 6. Utiköltségek és élelmézesékre <i>Reiseeconomy und Verköstigungen</i> 2500 frt. 7. Posta és távirtdai költségekre <i>Post- und Telegraphenauslagen</i> 100 frt. 8. Perköltségekre <i>Processkosten</i> 1000 frt. 9. Alapítványokra <i>Stiftungen</i> 2130 frt. 10. Tűzoltási költségekre <i>Feuerlöschauslagen</i> 60,000 frt. 11. Lenelczek és árvák ápolására <i>Verpflegung der Findlinge und Waisen</i> 5000 frt. 12. Épületek fenntartása, javítása, átalakítása és vízvezeteki berendezésekre <i>Erhaltung, Reparatur und Umgestaltung von Gebäuden und Wasserleitungseinrichtungen</i> 50,000 frt. 13. Gazdasági butorok, szerek, eszközök, anyagok és természetnyekre <i>Möbel, Utensilien, Materialien, Instrumente und Producte</i> 29,000 frt. 14. Gazdasági szükségletekre <i>Wirtschaftsbedürfnisse</i> 16,700 frt. 15. Városi épületek világítására <i>Beleuchtung städtischer Gebäude</i> 8500 frt. 16. Mérnöki munkálatok és eszközökre <i>Ingenieur-Arbeiten und Instrumente</i> 5838 frt. 17. Lejt mérésre <i>Niveaumessungen</i> 7550 frt. 18. Háromszögelésre és Pest város átnézeti térképére <i>Trigonometrische Aufnahmen und Mapping der Stadt Pest</i> 39,900 frt. 19. Hídámra <i>Brückenzoll</i> 100 frt. 20. Jótékony és egyéb városi intézetek és testületek segélyezésére <i>Subvention von Wohltätigkeits- und anderen städtischen Instituten und Corporationen</i> 32,650 frt. 21. Gyógyszerekre a városi szegényeknek <i>Arzneimittel und städtische Arme</i> 4000 frt. 22. Betegápolási költségekre <i>Krankenpflege-Auslagen</i> 500 frt. 23. Bérkocsi kiadásokra különféle közigazgatási eljárásoknál <i>Lohnkutschenauslagen bei verschiedenen administrativen Gängen</i> 5000 frt. 24. Terézvárosi templom építésére az 1866. 12674. t. sz. a. 1) év alatti kiütés mellett megazavazott 50,000 frtnak VIII. részlete VIII. Ráté der für den Theresienstädter Kirchenbau bei 10jähriger Abzahlung mit M.-B. sub 12,674 1866 cotirten 5000 Gulden 5000 frt. 25. Lipótvárosi templom építésére <i>Leopoldstädter Kirchenbau</i> 20,000 frt. 26. Katona allandó szállásolási kiadásokra <i>Ausgaben für Soldatenquartierung</i> 95,428 frt. 27. Átkelő katonaság szállodákbani elszállásolására <i>Einquartierung durchmarchirender Truppen in Gasthöfen</i> 10,600 frt. 28. Allamadóra <i>Staatssteuer</i> 33,000 frt. 29. Bélygköltségekre <i>Stempelauslagen</i> 300 frt. 30. Ujjonozási kiadások <i>Recrutirungsauslagen</i> 3000 frt. 31. Javadalmi és jövedéki kezelési költségek <i>Gefälls-Manipulationskosten</i> 50,000 frt. 32. Közvágóhíd és marhavásár kezelési költségek <i>Schlagbrücken- und Viehmarkt-Manipulationskosten</i> 55,000 frt. 33. Törlesztési alap kiegészítésére <i>Ergänzung des Tilgungsfonds</i> 539,300 frt. 34. Kiszájtatási alapjárulék <i>Expropriationsfond-Beitrag</i> 25,000 frt. 35. Főpontosai költségelőirányzat kiegészítésére <i>Ergänzung des Voranschlages für Volksschulunterrichtsausgaben</i> 225,200 frt. 36. Az Eszterházy-képtár megvételére 1871. évtől számított 6 évi részletben megazavazott 60,000 frtnyi járulék III. részlete az 1870. 34,593. és 1871. 1656. és 4804. lgy. számok alapján III. Ráté des nöcirten Beitrages von 60,000 fl. zum Ankauf der Eszterházy-Bildergallerie auf	

Alapfond
I. Községi alap. — Kommunalfond.
II. Népoktatási költségelírányzat. Kostenvorschlagn für Volksterrich

C z i m — T i t e l

Összeg
o. é. fo-
rintokban
Betrag in
Gulden
österr. W.

Grund der Generalsammlungsbesch. 34,598/1870 und 1856 und 4804/1871. 10,000 frt. 37. A Pest városában felállítandó állam rajztanár-képezde és mintarajztanoda bérhelyiségeire az intézet megnyitásától számítandó 3 évre 1871. 8261. kgy. sz. a megszavazott évi járuléki III. részlete III. Rate des für die Miethlocalitäten der in Pest zu errichtenden Staatszeichnungslehrerpräparandie und Musterzeichenschule laut G.-V.-Beschluss sub 8261/1871 votirten und während drei Jahren von Eröffnung des Instituts zu zahlenden Jahresbeitrages: 2000 frt. 38. A Pesten felállítandó államfőreáltanoda bérhelyiségeire 1871. 25,779. kgy. sz. a megszavazott fele házber fedezésére évi 15,000 frtől Zur Deckung der laut G.-B. 25,779/1871 votirten Hälfte des Hauszinses von jährlichen 15,000 fl. für die in Pest errichtenden Staatsoberrealschule 7500 frt. 39. A müegyetemnek Pestre leendő áthelyezéséhez a bérház évi béreire öt éven át 1871. 34,783. közgy. sz. a megszavazott évi járuléki Jährlicher mit G.-B. 33,742/1871 für 5 Jahre votirter Beitrag zum Hauszins für die Uebersiedelung des Polytechnikums nach Pest 10,000 frt. 40. Néhai báró Eötvös József emlékére Pest városában felállítandó szoborra 1871. 4802. kgy. és 1872. 36796. tan. sz. a Für das den Andenken des Baron Joseph von Eötvös in Pest zu errichtende Denkmal laut G.-B. 4802/1871 und M.-B. 36,796/1872. 5000 frt. 41. Rokuskórház első felszerelésére 1872. Erste Einrichtung des Rochuspitalas laut M.-B. 33,867/1872 43,461 frt. 42. Előre nem látható kiadásokra Unvorgesehene Ausgaben 100,000 frt.: összesen 5—41 tétel, Zusammen Post 5—41

1586255
3896909
300000
4196909

Összes rendes szükséglet — Gesamtes ordentliches Bedürfniss
Rendkívüli szükséglet: Ausserordentliches Bedürfniss: A házi pénztári folyó kiadások fedezésére a kölcsönpenzekből 1872. 22,132. kgy. sz. a engedélyezett előleg visszafizetésére Restitution der zur Deckung der laufenden Ausgaben der Domesticalcassa aus dem Anlehensgeldern laut G.-B. sub 22,132/1872 bewilligten Vorschusses

Rendes és rendkívüli szükséglet együtt — Ordentl. u. ausserordentl. Bedürfniss zusammen

B) Fedezet — Bedeckung.

1. Javadalmak és jövedékekből Gefälle 1,176,815 frt. 2. Haszonbérékből Pachtzinse 116,500 frt. 3. Ház- és lakbérékből Haus- und Wohnzinse 44,300 frt. 4. Városüzleti jövedelmekből Stadtualtdienerträge 22,500 frt. 5. Telekairatási díjakból Umschreibungsgebühren 190,000 frt. 6. Bérkocsik utá i kovezetvam Pfistermauth von Lohnkutschern 6500 frt. 7. Eljárási díjak Functionengebühren 28,000 frt. 8. Enkedélyi díjak Concessionsgebühren 3000 frt. 9. Marhabélyegzesi díjak Viehstempelungsgebühren 300 frt. 10. Ébtartási díjak H-ndehaltungsgebühren 12,000 frt. 11. Letéthivatali jövedek Depositenanlagengefälle 4000 frt. 12. Eladott gazdasági szerek és eszközöket Verkauftc Wirtschaftsgcrathe und Gegenstände 5000 frt. 13. Bírások (szerződési és egyeb) Pönale (Vertrags- und Injurienpönale) 1000 frt. 14. Csatorna-építési járuléki Canalbaubeitrag 76,000 frt. 15. Kövezési járuléki és eladott kövezeti kövekkért Pfaster rungsbeitrag und verkaufte Pflastersteine 30,000 frt. 16. Utépitési járuléki Strassenbaubcitrug 1000 frt. 17. Lenenezápdíjak megteritese Restitution von Findlingspflegegebühren 500 frt. 18. Perköltések megteritese Restitution von Gerichtskosten 200 frt. 19. Katona-szállásolási kiadások megteritese Restitution der Ausgaben für Soldateneinquartierung 41,400 frt. 20. Gyámhivatali kiadások megteritese Restitut on der Waisenamtsausgaben 13,000 frt. 21. A városi luktanyakért házérékből Hauszinsc für städtische Casernen 42,600 frt. 22. Alapítványi zínék kamattaljaiból Zinsen von Stiftungs-capitalien 209 frt. 23. Tüzoltó pénztári jövedelem Feuerwehrcassa-Einnahme 1251 frt. 24. Tolonczoási költség megteritese Restitution von Schöblingskosten 900 frt. 25. Reáltanodai bevételek Realschul-Einnahmen 14,132 frt. 26. Cselédhivatali díjak Dienstbotenamts-Taxen 1600 frt. 27. Közvágóhú és marnavásári jövedek Schelgbrücken und Viehmarktgebühren 180,000 frt. 28. A vízvezeteki árapköltség előirányzat feleslege Ueberschuss des Kostenvoranschlags des Wasserleitungsfondes 36,675 frt. 29. Államjáruléki az 1870. 5654. kgy. sz. a. a m. k. belügyminiszterium által biztos kilátásba helyezett költségmegtérítés fentartásával szervezett rendkívüli 40 rendbiztos és 100 poroszóra 1870., 71. és 72. években felmerült kiadás fedezésére Staatsbeitrag zur Deckung der in den Jahren 1870, 71 und 72 verursachten Ausgaben für die mit G.-B. sub 5654/1870 unter Aufrechthaltung der durch das k. ung. Ministerium des Innern in sichere Aussicht gestellten Kostenrestitution organisirten ausserordentlichen 40 Sicherheitscommissare und 100 Trabanten 189,332 frt. 30. Az ezen rendkívüli órszemélyzetre az állam általi megterítés fentartásával 1873. évre előirányzott Voranschlag für dieses ausserordentliche Wachpersonalc unter Vorbehalt der staatlichen Restitution für das Jahr 1873 71,135 frt. 31. Előre nem látható különféle bevételek Unvorhcgesehene diverse Einnahmen 4000 frt. 32. Községi adópótlék minden állam-adó torint után 20 kral számítva Gemeinde-Steuerzuschlag nach je einem Steuergulden zu 20 kr. gerechnet 1,056,860 frt

3374709
740000
4114709

A javasolt adóemelés eredménye, Ertrag der Steuererhöhung

Fedezet az adóemelés beszámításával Bedeckung incl. dieser Post

A) Szükséglet. — Erforderniss.

A) Rendes: — Ordentliches: I. Polgári iskolák. Bürger-schulen. 1) Tanítói és szolgai személyzet fizetésére Bezahlung der Lehrer und des Dienstpersonales 19,445 frt. 2. Lakbérátalányra Wohnungspauschale 4108 frt. 3. Szolgák ruházatára Bekleidung der Diener 90 frt. 4. A polgári leánytanodai helyiségérti házber Hauszins für die Localität der Bürgermädchenschule 10,000 frt. 5. Épületek fentartása és javítása Erhaltung und Reparatur von Gebäuden 1000 frt. 6. Iskolai helyiségek tisztogatása és világítása Reinigung und Beleuchtung von Schullocalitäten 1200 frt. 7. Fűtésre Heizung 840 frt. 8. Butorok utánszerzése és javítására Nachschaffung und Reparatur von Möbeln 600 frt. 9. Tanszerekre, könyvtári beszerzésekre és rendes tanodai kiadásokra általánylek Pauschale für Schulrequisiten, Bibliothek und ordentliche Schulausgaben 3000 frt. 10. Az 1873. évbén életheleptetendő felsőbb osztályok felállítására Zur Errichtung der 1873 in's Leben zu rufenden höheren Classen 2000 frt. 11. Egy másik polgári leányiskolának a Tereczvárosban tervezett felállítása Projectirte Aufstellung einer zweiten Bürgermädchenschule in der Theresienstadt 15,000 frt;

összesen polgári iskolákra Zusammen für Bürgerschulen

II. Elemi népiskolák és rajztanodák: Elementar-Volksschulen und Zeichnungsalten:
12. Iskolai személyzet fizetésére Bezahlung des Schulpersonales 124,760 frt. 13. Iskolai személyzet lakbérátalányára Wohnungspauschale des Schulpersonales 18,448 frt. 14. Szolgák ruházata Bekleidung der Diener 495 frt. 15. Házberre Hauszins 20,500 frt. 16. Épületek fentartása és javítása Erhaltung und Reparatur von Gebäuden 11,200 frt. 17. Iskolai helyiségek tisztogatása és világítása, továbbá vízvezeteki vízfogyasztásért Reinigung und Beleuchtung der Schullocalitäten, ferner Wasserleitungs-Consum 6900 frt. 18. A tanítók tűzifa-illetménye Holzemolumente der Lehrer 2976 frt. 19. Elemi iskolák és rajztanodák fűtésére Heizung der

57283

Alap Fonst	C z i m — T i t e l	Összeg o. é. fo- rintokban Betrag in Gulden österr. W.
II. Népoktatási költségelőirányzat. Kostenvoranschlag für Volkunterricht.	<p>Elementarschulen und Zeichenanstalten 10,880 frt. 20. Butorok és iskolaszerek utánszerzése és javítására Nachschaffung und Reparatur von Möbeln und Schulrequisiten 3500 frt. 21. Rajz-mintákra a rajztanodák számára Zeichenvorlagen für die Zeichnerarbeiten 1000 frt. 22. Nyomatványokra és könyvkötő munkákra Drucksorten und Buchbinderarbeiten 1500 frt. 23. Nyomatási felszerelési költségekre Tertutensilien-Auslagen 1000 frt. 24. Az 1873. várható osztályszámporításokra Für 1873 zu erwartende Vernehrung der Classen 8000 frt. 25. Eldre nem látott kiadásokra Unvorhergesehene Ausgaben 10,000 frt ;</p> <p>Összesen elemi népiskolákra Zusammen für Volksschulen 220659 összes rendes szükséglet Gesamtes ordentliches Erforderniss 277942</p>	
	<p>B) Rendkívüli szükséglet: — Ausserordentliches Erforderniss: I. Építkezés alatti iskola-épületek folytatására és végbefejezésére Fortsetzung und Vollendung von in Bau begriffenen Schulgebäuden. 1. Ferenczvárosi temető-utcai iskolára Franzstädter Schule in der Friedhofgasse 82,082 frt. 2. Két nyúl-utcai iskolára 1872. 27,043 kgy. sz. Für die Schule in der Zweihausengasse laut G.-V. 16,905/1872 106,943 frt. 3. Nagy kereszt-utcai iskolára 1872. 14,905. kgy. sz. Für die Schule in der gr. Kreuzgasse laut G.-V. 16,905/1872 84,896 frt. 4. A kalváriatéren a szállólegy-utca sarkán létesítendő iskolára 1872. 27,043 kgy. sz. Für die am Calvariensplatz an der Ecke der Weisberggasse zu errichtende Schule laut G.-V. 27,044/1872 97,879 frt. 5. Ezen iskolák belteljesítésére Innere Einrichtung dieser Schulen 20,000 frt 6. Ezen iskolák légszusz- és vízvezeték-berendezésére Gas- und Wasserleitungseinrichtung für diese Schulen 16,000 frt ;</p> <p>Összesen építkezések folytatására Zusammen zur Fortsetzung von Bauten 407800</p>	
III. Adósságtörlesztési alap. Schuldentilgungsfond.	<p>II. Engedélyezett új iskolaházak építésére. — Bau von vorirten neuen Schulhäusern. 7. Az arona- és Wesseléyi utcák sarkán emelendő iskolaépületeire Bau des Ecke der Arna- und Wesselényigasse zu errichtenden Schulgebäudes 120,000 frt. 8. A nagy mező-utczában létesítendő polgári iskolára (1872. 28,044. kgy. sz.) Für die in der gr. Feldgasse zu errichtende Bürgerschule (G.-V. 28,054/1872) 180,000 frt. 9. A két sziv-utczában megévt telken létesítendő iskolaházra (1872. 12,925. t. sz. a.) Für die auf dem Grunde in der Zweierzeuggasse zu errichtende Schule (laut G.-V. 12,925/1872) 50,000 frt ;</p> <p>Összesen engedélyezett építkezésekre Zusammen für bewilligte Bauten 350000</p>	
	<p>III. Tervezés alatt levő új iskolaházak építésére és iskola-telek vételére Bau von projectirten neuen Schulhäusern und Ankauf von Schulhausgründen: 10. A terézvárosi hajós-utczában létesítendő iskolára Für die in der Theresienstadt, Schiffmannsgasse, zu errichtende Schule 50,000 frt. 11. Az új vásártéren létesítendő iskolaházra Für das am neuen Marktplatze zu errichtende Schulhaus 50,000 frt. 12. A köbányai ligeti telken létesítendő iskolára Für die in Steinbruch zu errichtende Schule 15,000 frt. 13. A kis sörösarnok vidékén veendő telekre és azon létesítendő iskola építésére Für den in der Nähe der kleinen Bierhalle zu kaufenden Grund und Bau der daselbst zu errichtenden Schule 15,000 frt ;</p> <p>Összesen tervezett építkezésekre Zusammen für proponirte Bauten 130000 összes rendkívüli szükséglet Gesamtes ausserordentliches Erforderniss 887800 rendes és rendkívüli szükséglet együtt Ordentl. und ausserordentl. Erforderniss zusammen 1165742</p>	
III. Adósságtörlesztési alap. Schuldentilgungsfond.	<p>B) Fedezet. Bedeckung.</p> <p>1. Polgári iskolai tandíjak és beíratási díjakból Schulgelder und Einschreibgebühren der Bürgerschulen 1960 frt. 2. Elemi népiskolai és rajztanodai tandíjakból Schulgelder der Elementarvolkschulen und Zeichenanstalten 22,000 frt. 3. Polgári leányiskolai ezélokra felvett házban kiadott helyiségekérti házbérekül Hauszins für vermietete Localitäten u dem für die Bürgermädchenschule aufgenommenen Hause 2160 frt. 4. Elemi népiskolai épületekben kiadott helyiségekérti házbérekül Hauszins für vermietete Localitäten in den Elementarvolkschulgebäuden 1460 frt. 5. Államjárnulé az 1872. évre megszavazott összeg Staatsbeitrag zu dem im Jahre 1872 votirten Summe 85,000 frt. 6. Házipénztári járulé a községi alap előirányzott 35-ik tétéle alatt) Domesticassentbeitrag (unter Z. 25 des Gemeindefondvoranschlags) 221,200 frt ;</p> <p>Összes fedezet Gesamte Bedeckung 338080</p>	
	<p>A) Szükséglet — Erforderniss.</p> <p>1. 6% magán tőkék kamataira 6% Zinsen von Privatcapitalien 38,080 frt. 2. 5% magán tőkék kamataira 5% Zinsen für Privatcapitalien 4540 frt. 3. A bécsi takarékpénztárnak 1873. évre még fennálló 187802 frt 87 krnyi tőke visszafizetésére annuitással Rückbezahlgungsummität der für 1873 noch mit 187,802 fl. 87 kr. bestehenden Forderung von der Wiener Sparca-sa 36,750 frt, és az 1866. 992. t. sz. a. 4846. számú helyt. tan. rendelettel engedélyezett 1/2 % kamatláb emelésére Zur Erhöhung des Zinsfusses um 1/2 % laut Bewilligung 1866 M.-B. 492 und Statthalter. Verordnung sur 4846 1000 frt. 4. A bécsi nemzeti banknak 1873. évre még fennálló 358,133 frt 86 krnyi tőke törlesztésére annuitással Tilgungsummität der für 1873 noch mit 458,133 fl. 86 kr. bestehende Forderung der Wiener Nationalbank 28,000 frt. 5. A magyar földhiteltörvénynek 1873. évre még fennálló 273,371 frt 86 krnyi tőke törlesztésére annuitással Tilgungsummität des für 1873 noch zu fordernden Capitals von 273,371 fl. 86 kr. des ung. Bodencreditgesetzes 20,250 frt. 6. A 3 millió forintnyi közkölcsön visszafizetésére Zur Rückzahlung des 3 Millionen-Anlehens 210,030 frt. 7. Az 5 millió frtnyi városi kölcsön visszafizetésére tőke- és kamattörlesztésre a IV. és V-ik tételről részlet IV. und V. halbhárrige Rate der Capital- und Zinsenamortisation zur Rückzahlung des städtischen 5 Millionen-Anlehens 350,000 frt. 8. Vízvezeték alapjárulé a helybeli első hazai takarékpénztártól a vízvezeték felvett 400,000 frtnyi kölcsön visszafizetésére tőke, kamattörlesztésre és irásdíjra Wasserleitungsfondbeitrag zur Rückzahlung der bei der I. vaterländischen Sparcassa für die Wasserleitung aufgenommenen Anlehens von 400,000 fl. Capital, Zinsentilgung und Schreibgebühr 29,870 frt. 9. Köbányai liget vételára és annak kamataira (21 db. részvény a 52 frt 50 kr. és azok 6% kamataira 9 évre) Ankauf des Steinbrucher Parkes und diesbezügliche Zinsen (21 Stück Actien à 52 fl. 50 kr. und davon 6% Zinsen auf 9 Jahre) 1605 frt. 10. Az államkötvények utáni 7% jöv. adóra 7% Einkommensteuer von den Staatsobligationen 125 frt. 11. Bélyeg- és egyéb illetékekre Stempel und andere Gebühren 250 frt.</p> <p>Összes szükséglet Gesamtterforderniss 720500</p> <p>B) Fedezet — Bedeckung.</p> <p>12. Cselekvő tőkék kamataiból Zinsen activer Capitalien 7700 frt. 13. Eladott telkek vételára</p>	

Alap Fond	C z i m — T i t e l	összeg o. é. fo- rintokban Betrag in Gulden österr. W
	6 % kamataiból 6 % Zinsen des Kaufpreises verkaufter Gründe 46,300 frt. 14. A m. kir. állam- lánczid penztárától a hajóhidjavadalomnak 200,000 frttal megv. lottó kártalanítás 6% kamatai 6% Zinsen der durch d'e k. u. Staatskettenbrückencassa mit 200,000 fl. abgelösten Entscheidung des Schiffbrückengefälles 12,000 frt. 15. A gyümölcsözőleg elhelyezett kölcsönpénzek kamataiból Zinsen der fruchtbringend angelegten An ehensgelder 115,200 frt. Összes fedezet — Gesamtbedeckung	181200
IV. Vízvezetési alap. Wasserleitungsfond.	A) Szükséglet — Erforderniss. I. Tiszti és szolgái személyzet járandósága: Bezüge des Beamten- und Dienerpersonales: 1. Ügykezelési személyzet illetményei fizetésekre és lakbérátalányokra Bezüge des Manipula- tions-Personales, Bezahlungen und Wohnungspauschale 10,709 frt. 2. Üzleti személyzet illet- ményei fizetésekre és lakbérátalányokra Bezüge des Betriebspersonales, Bezahlungen und Wohnungsbezüge 7000 frt. 3. Segélyek és jutalmakra Subventionen und Prämien 200 frt. 4. Szolgái személyzet ruházatára Bekleidung des Dienerpersonales 672 frt. Összesen — Zusammen	18581
	II. Irodai költségek: Bureauauslagen: 5. Házberekre Hauszinsen 1300 frt. 6. Hivatalos helyi- ségek felülszere felújítására Helyisegvilágítására Beleuchtung der Amtlocalitäten 500 frt. 8. Irodai szükségletekre Bureaukosten 1400 frt. 9. Bérkioszi kiadásokra Lohnkutschenauslagen 600 frt. 10. Légszuszívógatói felszerelések Gasseleuchtungs- Instruction 600 frt. 11. Irodai butorokra Bureau Möbel 500 frt. 12. Irodai helyiségek tisztogá- tására és jókarban tartására Rein- und Instandhaltung der Bureaulocalitäten 460 frt. Összesen — Insgesamt	5720
	III. Üzleti költségek: Betriebskosten: 13. Közénre Für Steinkohlen 31,500 frt. 14. Gép- olaj és fagygyú, kőcs és r. nygra Maschinenöl und Unschlitt, Werg und Lappen 1930 frt. 15. A gépház és melléképületek világítására Beleuchtung des Maschinenhauses und der Nebengebäude 1800 frt. 16. A gépház és melléképületek jókarban tartása és tisztogatása Rein- und Instand- haltung des Maschinenhauses und der Nebengebäude 1550 frt. 17. Gépek tüzi és öblőcsapok jókarban tartására és eszeműek utanszerzésére Instandhaltung der Feuer- und Maschinen-Hähne und Nachschaffung von Röhren 15,250 frt. 18. Utezai vízvezeték jókarban tartásánál alkalma- zando napszamosoknak In Verwendung stehende Tagelöhner zur Instandhaltung der Gasen- wasserleitung 14,400 frt. 19. Előre nem látott kiadásokra Unvorhergesehene Ausgaben 3000 frt. Összesen — Zusammen	69,430
	B) Fedezet — Bedeckung. 20. Vízfogyasztási illetékek az 1872. sept. végéig történt előírások szerint magánosoktól és városi középületek után Wasserverbrauchsgebühren nach den bis Ende 1872 reichenden Eintra- gungen von Privat- und städtischen öffentlichen Gebäuden	93731
	A) Szükséglet — Erforderniss. 1. A sörház laktanya helyett emelendő városház-építésnek végbefejezésére 1871. évi 11,215. közgy. szám alatt Vollenndung des an Stelle der Bierhauscaserne zu erbauenden Stadt- hauses laut G.-V. 11,215/1871. 362,000 frt. 2. Ez n építkezés pótszükségeinek fedezésére a folyamatban levő tárgyalásokra való tekintettel Zur Deckung des Nachtragerfordernisses dieses Baus in Anbetracht der im Zug befindlichen Beratungen 25,000 frt. 3. A jőzevárosi alreál- tanoda letesítésére megvett, az ösz- és zerge-utczák között 985. és 967. sz. a fekvő 900 mól telekre az 5 millió frtnyi kölcsönpénzekből előlegezett összeg visszatérítésére 1871. 95,602. közgy. sz. a. Rückbezahlung der laut G.-V. 35,602/1871 auf d a 5 Millionen-Anlehen vorgeschossenen Summs für den angekauften, zwischen der Herbst- und Gensengasse sub 985 und 967 gelegenen 800 mól Kloster grossen Grundes zur Errichtung der Josephstädter Unterrealschule 52,000 frt. 4. A zerge- utczai telken emelendő jőzevárosi alreáltanoda épület építésére megkívántó mintegy 150,000 frt. a mult évi járulekhoz képest Als vorjähriger Beitrag zu den für den Bau der am Gem- sengassengrunde zu errichtenden Josephstädter Unterrealschulgebäuden erforderlichen circa 150,000 fl. 80,000 frt. 5. Soroksári új vámház építésére 1872. 15,339. közgy. sz. a. Bau des Soroksärer neuen Zollgebäudes laut G.-V. 15,339/1872 46,500 frt. 6. Raktári épület letesítésére a folyamatban levő tárgyalásokra való tekintettel Zur Errichtung eines Magazinegebäudes in Anbetracht der im Zug befindlichen Verhandlungen 50,000 frt. 7. Egy utmesteri lakszertár és hengerfészér építé- sére 32,763. 1870. közgy. sz. a. Bau einer Strassenmeisterwohnung, Kammer und Walzenschuppen laut G.-V.-Z. 32,763/1870 5000 frt. 8. Az üllői ut baloldalán lévő városi fanüveldeben létesítendő kertészlak építésére 1872. 17,187. közgy. sz. a. Für die in der auf der linken Seite der Halber- Strasse befindlichen städtischen Baumschule zu errichtende Gärtnerwohnung laut G.-V.-B. 17,187/1872 8000 frt. 9. Csúszlakház-újából építésére a városligetben 1870. 7233. 30. t. sz. a. Neubau eines Wächterwohnhauses im Stadtwaldchen M.-Z. 7233/30 6500 frt. Összes szükséglet Gesamtforderniss	635000
	B) Fedezet — Bedeckung. 1. Eladott telkek vételára fejében befolyt összegből 1872. szeptember végével rendelkezé- sére állott Von Kaufpreisen für verkaufte Gründe eingeflossenen Summen standen Ende Sept. 1872 zur Verfügung 59,488 frt. 2. Az 1872. oct. 1-től 1873. év végeig esedékes 432,314 frt vételárnak 80% -ja az 1872. szeptember végéveli állapot szerint 80 % der vom 1. October 1872 bis Ende 1873 falligen 432,314 fl. Kaufpreis gemäss Stand Ende September 1872 345,851 frt. 3. A fehérhajó című és Vrányi-féle házelkekert befolyandó vételárákból a kisajátítási alap 6. tétele szerint An einflussenden Kaufpreisen für die Hausgründe des „weissen Schiffs“ und des Vrányi'schen Hauses nach Punkt 6 des Expropriationfondes 103,802 frt. 4. A fehérhajó című és Vrányi-féle házak lebontására történt eladásból 1871. 23,263. közgy. sz. a. Aus dem Verkauf des „weissen Schiffs“ und des Vrányi'schen Hauses zum Zwecke der Demolierung laut G.-V.-Z. 23,263/1871 18,500 frt. 5. Az építési alap javára a törlesztési alap fölkönyvben cselekvő főkeként nyilvántartott 35,490 frtnyi névortékú földterhermentesítési kötvények árfolyam értéke Coursverth der zu Gunsten des Baufondes im Tilgungsfond-Hauptbuch als actives Capital in Evidenz gehaltenen und 35,490 fl. Nominalwerth besitzenden Grundentlastungsb obligationen 28,037 frt. Összes fedezet Gesamtbedeckung	555678
V. Építési alap. — Baufond.		

Alap Fond	C z i m — T i t e l	Összeg o. é. fo- rintokban Betrag in Gulden östrerr. W.
VI. Kiszájtási alap. — Expropriationsfond.	<p style="text-align: center;">A) Szükséglet. — Erforderniss.</p> <p>1. A „fehér hajó” című háznak utazanyitásra történt megvételére a 3 millió frtnyi kölcsönpénzekből előlegezett 410,000 frt egész összegből <i>Zum Ankauf des „weissen Schiff“-Hauses zum Behuf der Eröffnung der Strasse, vorgestreckt aus den 3 Millionen-Anlehensgeldern (Gesamtsumme 410,000 fl.)</i> 50,000 frt. 2. Az ezen előleg után az adósság törlesztési alapnak megteremtendő 6% (70,500 frt egész összegből) <i>Für diesen Vorschuss dem Schuldtilgungs-Fonde zu ersetzende 6% Zinsen (Gesamtsumme 70,500 fl.)</i> 45,900 frt. 3. A Vrányi-féle Deák-utcai 673. sz. háznak utazanyitásra történt megvételére az 5 millió frtnyi kölcsönpénzekből előlegezett <i>Zum Ankauf des in der Deakgasse sub 678 befindlichen Vrányischen Hauses zum Behufe der Strasseneröffnung, vorgestreckt aus den 5 Millionen-Anlehensgeldern</i> 44,000 frt. 4. Az ezen előleg után az adósság törlesztési alapnak megteremtendő 6% <i>Für diesen Vorschuss dem Schuldtilgungs-fonde zu erstattende 6% Zinsen</i> 9300 frt. 5. Eladott városi terjedékekért hátralekos vételárakból a fővárosi pénztár-alapot megillető összeg <i>Von den für verkaufte städtische Extensionen rückständigen Kaufpreisen dem haupstädtischen Geldfond gührende Summe</i> 19,930 frt. 6. Az építési alapnak a „fehér-hajó” című és Vrányi-féle házak területéből nyert öt házhelyért az említett házak megvételére előlegezett 854,000 frton felül befolyó 291,945 frtnyi vételár 80%-ja (233,556 frt egész összegből) 80% der ausser jener vom Baufond zum Ankauf des „weissen Schiff“- und Vrányischen Hauses vorgeschossene Summe von 654,000 fl. beim Verkauf der auf dem Grunde dieser Häuser gewonnenen 5 Hausplätze eingemommene Summe von 291,945 fl. (Gesamtsumme 233,556 fl.) 103,802 frt. 7. A fővárosi pénzalap jutaléka az 1871. 29,359. és 1872. 558. közzg. sz. a. létrejött egység alapján (111,990 frt egész összegből) <i>Antheil des haupstädtischen Fondes auf Grund der sub G.-V.-Z. 29,359/1871 und 558/1872 abgeschlossenen Vereinbarung (von der ganzen Summe zu 111,990 fl.)</i> 63,278 frt : összes szükséglet Gesamterforderniss</p> <p style="text-align: right;">586210</p> <p style="text-align: center;">B) Fedezet — Bedeckung.</p> <p>8. A kiszájtási alap pénztári állapota szerint 1872. szept. végével rendelkezésre állott <i>Laut Casustand des Expropriationsfondes standen Ende 1872 zur Verfügung</i> 322,300 frt. 9. Eladott felkeléért hátralekos vételárakból 1872. október 1-től 1873. év végéig befolyandó 432,314 frtnak 20%-ja az 1872. szept. végével állapot szerint (300,160 frt egész összegből) <i>Für rückständige Kaufpreise verkaufter Gründe haben vom 1. October 1872 bis Ende 1873 20% von 322,314 fl. einzufliessen, Stand Ende September 1872 (von der ganzen Summe zu 200,160 fl. bleiben)</i> 86,463 frt. 10. Házi pénztári járulék <i>Antheil der Domest-cassassa</i> 25,000 frt. 11. A fehér-hajó című és Vrányi-féle házak területéből nyert házelkek eladásából eredményezett 1872. 2123, 2124 kgy. sz. a. elfogadott 945,945 frtnyi vételár, melyből 1872. 15,409. kgy. sz. a. egy-harmadrész azonnal, a további 2/3 pedig 3 év alatt félévi részletekben a hátralevő vételártól 6% kamattal együtt lefizetendő, és pedig: <i>Aus dem Verkaufe des „weissen Schiff“- und Vrányischen Hauses gewonnenen Hausplätze erzielter und sub G.-V.-Z. 2123/2124 1872 acceptirter Kaufpreis zu 945,945 fl., wovon laut G.-V.-Z. 15,409/1872 ein Drittel all gleich, die übrigen 2/3 während 3 Jahre in halbjährigen Raten mit 6% Zinsen vom rückständigen Kaufpreis zu bezahlen sind, u. zu. a) vételár fejében az 1873. évre esedékes egy harmad és első félévi részlet (945,945 frt egész összegből) <i>An Kaufpreis auf das Jahr 1873 fällig ein Drittel und die erste halbjährige Rate (von der ganzen Summe zu 945,945 fl. bleiben)</i> 420,420 frt; b) kamat fejében a hátralekos vételártól 1873. évre esedékes összeg (66,217 frt egész összegből) <i>An Zinsen fällig für das Jahr 1873 vom rückständigen Kaufpreis (von der ganzen Summe zu 66,217 bleiben)</i> 34,685 frt. 12. Eladott terjedékekért 1872. okt. 1. 1873. év végéig befolyandó vételárak az 1872. szept. végével állapota szerint <i>Für verkaufte Extensionen vom 1. October 1872 bis Ende 1873 einflussende Kaufpreise nach dem Stande Ende September 1872</i> 27,342 frt : összes fedezet — Gesamte Bedeckung</i></p> <p style="text-align: right;">816210</p>	
VII. Kölcsön-alap. — Anleihenfond.	<p style="text-align: center;">A) Fedezet — Bedeckung.</p> <p>1. A pesti hazai takarékpénztártól kölcsönveit <i>Von der Pester vaterländischen Sparca-sa</i> geliehen 400,000 frt. 2. A 93$\frac{1}{2}$%-nyi árfolyam mellett létesített 3 millió frtnyi kölcsönből <i>Aus dem zum Course von 93$\frac{1}{2}$% aufgenommenen 3 Millionen-Gulden-Anlehen</i> 2,805,000 frt. 3. Az 5 millió frtnyi kölcsönkötvényekért 86$\frac{3}{4}$%-nyi árfolyam szerint befolyt <i>Für die zu 86$\frac{3}{4}$% realisirten Obligationen des 5 Millionen-Anlehens</i> 4,397,500 frt. 4. A népoktatási épületek létesítésére 1872-ik évre megszavazott és betolyt államjárulékek <i>Zu Errichtung der Volksschulgebäude für 1872 woirter und eingeflossener Staatsbeitrag</i> 60,000 frt. ÖSSZESEN INGESAMT</p> <p>Ébből 1872. szept. végéig véglegesen tartóztatott, és pedig: <i>Hievon bis Ende Sept. 1872 thatsächlich verwendet, u. s.:</i> 1. vízvezetékre <i>Zur Wasserleitung</i> 2,350,000 frt. 2. A 4-ik szűrőkut építésére pótlólag <i>Zum Bau des 4. Filterbrunnens</i> nachträglich 40,000 frt. 3. A közbágydó építésére <i>Zum Bau der Schlagbrücke</i> 1,188,786 frt. 4. A marhavásár építésére <i>Zum Bau des Viehmarktes</i> 319,410 frt. 5. A közbágyhid és marhavásár felszerelésére <i>Zur Instruirung der Schlagbrücke und des Viehmarktes</i> 1,846 frt. 6. Az omnibusztelep vételére <i>Zum Ankauf des Omnibusgrundes</i> 251,733 frt. 7. Ezen ingatlan átíratási díjára <i>Umschreibungsgebühr dieses Immobilienars</i> 3125 frt. 8. A Daubek-féle kőbányai telek vételére <i>Kauf des Daubek'schen Grundes in Steinbruch</i> 60,000 frt. 9. A 3 milliónyi frtnyi közzköl-sön létesítése körüli kiadásokra <i>Emissionskosten des 3 Millionen-Anlehens</i> 5415 frt. 10. Az 5 millió frtnyi városi kölcsönkötvények kiállítására körüli kiadásokra <i>Emissionskosten des städtischen 5 Millionen-Anlehens</i> 4793 frt. 11. A Bazar terve készítéséért <i>Für den Plan des Bazar's</i> 4994 frt. 12. Elemi népiskolák építésére <i>Für den Bau der Elementarvolksschulen</i> 210,790 frt. 13. A Redoute kiegészítési épülete <i>Zum Ergänzungsgebäude der Redoute</i> 212,596 frt. 14. A városligeti ártezi kut furatásának folytatására <i>Zur Fortsetzung der Bohrung des artesischen Brunnens im Stadtwaldchen</i> 7600 frt. ÖSSZESEN INGESAMT 4,672,878 frt :</p> <p style="text-align: center;">B) Szükséglet. — Erforderniss.</p> <p>1. A közbágyhid építésének végbefejezésére <i>Vollendung des Schlaghausbaues</i> 101,214 frt. 2. A marhavásár építésének végbefejezésére <i>Vollendung des Viehmarktes</i> 51,590 frt. 3. A közbágyhid és marhavásár felszerelésére <i>Instruirung des Schlaghauses und des Viehmarktes</i> 6354 frt. 4. Ezen építkezések pótszükségleteinek felolésására a folyamathatban levő tárgyalásokra való tekintettel <i>Zur Deckung des Nachtragesfordernisses dieser Bauten in Anbetracht der im Zuge befindlichen Verhandlungen</i> 50,000 frt. 5. A népoktatási költségelőirányzatnál kimutatott elemi népiskolai építkezésekre (összes szükséglet, elvűl 1873-ra) <i>Für beim Volksunterrichtsfond nachgewiesene Schulaukosten (Gesamterforderniss 1,057,800, hievon auf 1873)</i> 827,800 frt. 6. A Redoute kiegészítési épülete <i>Für das Redouten-Ergänzungsgebäude</i> 140,000 frt. 7. A városligeti ártezi kut furatásának folytatására 1871/37950. és 1872/7123. közzgyülési sz. a.</p> <p style="text-align: right;">7602500</p>	

28. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 28. (Fortsetzung.)

Alap Fond	C z i m — T i t e l	Összeg o. é. fö- rintokban Betrag in Gulden öaterr. W.
	<p>Zur Fortsetzung der Bohrung des artemischen Brunnens laut G.-V. 37,950/1871 und 7123/1872 25,500 frt. 8. Városligeti új korcsma építésére 1872/27075. közgy. sz. a. Bau eines neuen Wirthshouses im Stadtwaldchen laut G.-V. 27,075/1872 166,000 frt. 9. Az Erzsébetányon építendő csarnokra 1872/36,330 közgy. sz. a. Bau des Kiosks am Elisabethplatz laut G.-V. 86,330/1872 165,800 frt. 10. A szegényház északi szárnyának kiépítésére 1871/23/301/34 tisz. sz. a. Ausbau des nördlichen Flügels des Armenhauses laut M.-B. 28,301/84 : 1871 101,500 frt.</p> <p>Összes szükséglet Gesamt-Erforderniss</p>	163578
	II. Letéthetaivatali pénztár — Depositen Cassa.	
	A) Szükséglet — Erforderniss.	
	<p>1. Alapítványi kamatokból fedezett ápolási díjakra Aus den Stiftungszinsen bestrittene Pflegekosten 400 frt. 2. Orvosi, tiszti és szolgálai évi fizetésekre, továbbá rendkívüli díjazásokra Aerztliche, Beamten- und Diener-Bezahlungen, ferner ausserordentliche Belohnungen 78,903 frt. 3. Kegye- és nyugdíjakra Gnaden- und Ruhegehälte 1000 frt. 4. Jutalmazások és segélyekre Prämien und Subventionen 700 frt. 5. Irodaszükségekre Bureauerfordernisse 1500 frt. 6. Természetheni orvosi, tiszti- és szolgálai illetmények megváltására Ablösung von Natural- bezügen der Aerzte, Beamten und Diener 1,774 frt. 7. Szolgák ruházatára Bekleidung der Diener 675 frt. 8. Betegnek ruházata és ágyneműre Kleider und Bettwäsche der Kranken 13,007 frt. 9. Ruha mosására Wäsche 2920 frt. 10. Betegnek ételmezésére Alimentirung der Kranken: a) étnöknek Koch 94,270 frt. b) sütőnek Bäcker 15,000 frt. Összesen insgesamt 109,270 frt. 11. Tüzelő szükségletekre Heizmaterialien 13,237 frt. 12. Termesz- mények és anyagokra Producte und Materialien 55,0 frt. 13. Butorok, szerek és azok javítására Möbel und Instrumente und deren Reparatur 5000 frt. 14. Orvosi szerek és szükségekre, továbbá nádaly és köpölyözésre Arzneimitteln und Instrumenten, ferner Blut- Egeln und Schröpfe 6000 frt. 15. Orvosi műszerek és eszközök Aerztliche Instrumente 900 frt. 16. Gyógyszerekre Arznei- 30,000 frt. 17. Betegnek beteváltására Rasiren der Kranken 239 frt. 18. Építkezés, épület fenntartás és tisztogatásra Bau, Erhaltung und Reinhaltung des Gebäudes 15,000 frt. 19. Vívezetési költségek Wasserleitungs-Kosten 1045 frt. 20. Világításra Beleuchtung: a) Légszesszel Gas: 3545 frt. b) Gyertyával Kerzen: 390 frt. Összesen 3985 frt. 21. Államadóra Staatssteuer 150 frt. 22. Bélyeg- és posta- díjra Stempel und Porto 130 frt. 23. Kocsibér és hidvárnra Fahrlohn und Brückengeld 1200 frt. 24. Vegyes, előre nem látható kiadásokra Diverse unvorhergesehene Ausgaben 200 frt. 25. Szenvedő tőkék utáni kamatokra Zinsen passiver Capitalien 862 frt.</p> <p>Összesen Insgesamt</p>	293587
	B) Fedezet — Bedeckung.	
	<p>1. Cselekvő tőkék utáni kamatokból Zinsen activer Capitalien 2011 frt. 2. Alapít- ványi évi segélyek: Marczibányi-, Nákó, Kristof- és Herczka Jakab-féle Jährliche Stiftungs- subventionen: Marczibányi-, Christoph Nákó- und Jacob Herczka-Összesen insgesamt 297 frt. 3. Ajándékok Geschenke 75 frt. 4. Elhasználható hagyományok Verbruchbare Legate 320 frt. 5. Székviteli díjak Krankenbahre-Taxen 42 frt. 6. Bérleti jüvedelmek Mietherträge 230 frt. 7. Haszonvehető anyagok és megholtak ingóságai előlérkezéséből Verkauf unver- wendbarer Materialien und von Hinterlassenschaften 765 frt. 8. Vegyes előre nem látható ki- adások Diverse unvorhergesehene Ausgaben 10 frt.</p> <p>Összesen Insgesamt</p>	3750
VIII. Rókus-kórházi alap. — Rochusspitalsfond.		
	A) Szükséglet — Erforderniss.	
	<p>1. Alapítványi kamatokból évi segély Jährliche Subventionen aus Stiftungs-Capitalien 614 frt. 2. Tiszti és szolgálai évi fizetések Beamten- und Diener-Jahresgehälte 4852 frt. 3. Termé- szetheni mellék illetmények megváltására Ablösung von Naturalnebenbezügen 180 frt. 4. Irodai szükségekre Bureauentilien 150 frt. 5. Állandó segélyekre Stabile Subventionen 961 frt. 6. Házi szegények segélyezésére Unterstützung von Hausarmen 19,000 frt. 7. Étnöknek Koch 16,500 frt. 8. Sütőnek Bäcker 6700 frt. 9. Ruházat és ágyneműre Kleidung und Bettzeug 2050 frt. 10. Tüzelő szükségletekre Heizmaterialien 1289 frt. 11. Világításra Beleuchtung 1047 frt. 12. Termeszmények és anyagokra Producte und Materialien 300 frt. 13. Butorok és szerek Möbeln und Requisiten 1493 frt. 14. Építkezés, épület fenntartás és tisztogatásra Bau, Erhaltung und Reinhaltung des Gebäudes 3315 frt. 15. Gyógyszerekre Arzneimitteln 300 frt. 16. Munka- és öszöndíjakra Arbeitelöhne und Stipendien 420 frt. 17. Segélyezésre és jutalmazásokra Sub- ventionen und Prämien 200 frt. 18. Államadóra Staatssteuer und Stempel 200 frt. 19. Áponozok beteváltására Rasiren der Pflegelinge 101 frt. 20. Vegyes előre nem látható kiadásokra Diverse unvorhergesehene Ausgaben 230 frt.</p> <p>Összesen Insgesamt</p>	59902
	B) Fedezet — Bedeckung.	
	<p>1. Cselekvő tőkék utáni kamatokból Zinsen activer Capitalien 19,053 frt. 2. Elhasz- nálható hagyományok Verbruchbare Legate 380 frt. 3. Adakozásokból Spenden 4543 frt. 4. Szini- és egyéb működésből Theater- und andere Kunstvorstellungen 300 frt. 5. Jog- és engedélyi díjakból Rechts- und Concessionsgebühren 12,000 frt. 6. Tánéz- és zeneengedélyi díjakból Tanz- und Musik-Licenzgebühren 9000 frt. 7. Bíróságokból Pönale 17,150 frt. 8. Fizetéses áponozok tartási díjaiból Alimentationsgebühren zahlender Pflege lge 246 frt. 9. Munka- díjakból Arbeitelöhne 1320 frt. 10. Lakbérékből Wohnzuse 45 frt. 11. Használhatanná vált anyagok és szerek, továbbá megholtak ingóságai előlérkezéséből Verkauf unverwendbarer Materialien und der Hinterlassenschaften von Verstorbenen 259 frt. 12. Vegyes előre nem látható bevételek Diverse unvorhergesehene Einnahmen 1700 frt.</p> <p>Összesen Insgesamt</p>	59996
IX. Szegényház-alap. Armenh.-Fond.		
	A) Szükséglet — Erforderniss.	
	<p>1. Tiszti- és szolgálai fizetésekre Beamten und Dienergehälte 10,518 frt. 2. Tiszti és szolgálai természetheni járulékok megváltására Ablösung von Naturalbeiträgen der Beamten und Diener 420 frt. 3. Segélyezések és jutalmazásokra Subventionen und Prämien 160 frt. 4. Irodai szük- ségletekre Bureauentilien 185 frt. 5. Étnöknek Koch 5100 frt. 6. Sütőnek Bäcker 5690 frt. 7. Világításra Beleuchtung 730 frt. 8. Tüzelő szükségletekre Heizmaterialien 1616 frt. 9. Ter-</p>	

Alap Föld	C z i m - T i t e l	összeg o. é. forin- tokban Betrag in Gulden ö. W.	
D o i o g h á z i a l a p Arbeitshausfond	mesztményekre <i>Producte</i> 160 frt. 10. Anyagokra <i>Mater alien</i> 1800 11. Butorok, szerek és azok javítására <i>Möbe, Utensilien und deren Reparatur</i> 640 frt. 12. Szolgák és fegyenczek ruházata és ágyneműire <i>Kleidung und Bettzeug der Diener und Zwänglinge</i> 9100 frt. 13. Kényszerönczök ápolásáért a kórházban <i>Pflege der Zwänglinge im Spitale</i> 80 frt. 14. Gyógyszerek és orvosi szükségletekre <i>Arzneimittel u. ärztliche Erfordernisse</i> 180 frt. 15. Munka- és ösztöndíjakra <i>Arbeitslöhne und Stipendien</i> 2600 frt. 16. Építkezés, épület fenntartás és tisztogatásra <i>Bau, Erhaltungs und Reinhaltung des Gebäudes</i> 7500 frt. 17. Államadó és bélyegre <i>Staatssteuer und Stempel</i> 10 frt. 18. Kocsisér és hidvamra <i>Kutschenlohn und Brückengeld</i> 37 frt. 19. Vízvezetési költségekre <i>Wasserleitungskosten</i> 200 frt. 20. Vegyes előre nem látható kiadások <i>Diverse unvorhergesehene Ausgaben</i> 200 frt.	Összesen <i>Insgesamt</i>	36026
	B) Fedezet — Bedeckung. 1. Cselekvő tőkek utáni kamatokból <i>Zinsen activer Capitalien</i> 3404 frt. 2. Hagyományok és ajándékok, elhasználhatók <i>Verbrauchbare Legate und Spenden</i> 60 frt. 3. Jog és engedélyi díjakból <i>Rechts- und Concessionsgebühren</i> 6430 frt. 4. Munkadíjakból <i>Arbeitslöhne</i> 8610 frt. 5. Idegen kényszerönczök tartásáért <i>Hal tung fremder Zwänglinge</i> 10 frt. 6. Vegyes előre nem látható bevételek <i>Diverse unvorhergesehene Einnahmen</i> 10 frt.	Összesen <i>Insgesamt</i>	18554
Josephinum-Knabenwaisenhausfond	A) Szükséglet — Erforderniss. 1. Tanítói és szolgálai fizetésekre <i>Lehrer- und Dienerbezahlungen</i> 1920 frt. 2. Jutalmazások és segélyezések <i>Prämien und Subventionen</i> 100 frt. 3. Iroszerek és könyvek <i>Schreibrequisiten und Bücher</i> 400 frt. 4. Növéndékek ruházata és ágyneműire <i>Kleidung und Bettzeug der Zöglinge</i> 3500 frt. 5. Fehérnemű mosatásra <i>Reinigung der Wäsche</i> 660 frt. 6. Emőknek <i>Koch</i> 7000 frt. 7. Bütönök <i>Bäcker</i> 2200 frt. 8. Gyógyszerekre <i>Arzneien</i> 100 frt. 9. Termesztmények és anyagokra <i>Producte und Materialien</i> 200 frt. 10. Világításra <i>Beleuchtung</i> 302 frt. 11. Tüzelő szükségletekre <i>Heizmaterialien</i> 58 frt. 12. Butorok, szerek és azok javítására <i>Möbel, Utensilien und deren Reparatur</i> 300 frt. 13. Építkezés, épületfenntartás és tisztogatásra <i>Bau, Erhaltungs und Reinhaltung des Gebäudes</i> 1500 frt. 14. Államadóra <i>Staatssteuer</i> 100 frt. 15. Bélyegilletékek és postadíjra <i>Stempel und Porto</i> 10 frt. 16. Vegyes előre nem látható kiadásokra <i>Diverse unvorhergesehene Ausgaben</i> 22 frt. 17. Alapítványi kamatokból meghatározott segélyekre <i>Stiftungszinsen für votirte Beträge</i> 130 frt.	Összesen <i>Insgesamt</i>	19074
	B) Fedezet — Bedeckung. 1. Cselekvő tőkék utáni kamatokból <i>Zinsen activer Capitalien</i> 10.393 frt. 2. Hagyományok, elhasználhatók <i>Verbrauchbare Legate</i> 92 frt. 3. Ajándékok elhasználhatók, <i>Verbrauchbare Spenden</i> 21 frt. 4. Szini és egyéb műelőadásokból <i>Theater- und andere Kunstvorstellungen</i> 200 frt. 5. Jog- és engedélyi díjakból <i>Rechts- und Concessionsgebühren</i> 3214 frt. 6. Fizető növéndékek tartási díjaiból <i>Erhaltungsgelühren bezahlender Zöglinge</i> 4106 frt. 7. Tanodai helyiségekérti bérösszegekből <i>Miethsumme für Lehrlocalitäten</i> 600 frt. 8. Községi évi segély <i>Gemeindejahresbeitrag</i> 500 frt. 9. Vegyes előre nem látható bevételek <i>Diverse unvorhergesehene Einnahmen</i> 32 frt.	Összesen <i>Insgesamt</i>	19158
Leányárva házi alap Mädchenwaisenhausfond	A) Szükséglet — Erforderniss. 1. Tanítói és szolgálai fizetések <i>Lehrer- und Dienerbezahlungen</i> 1700 frt. 2. Jutalmazások és segélyekre <i>Prämien und Subventionen</i> 120 frt. 3. Iroszerek és könyvek <i>Schreibrequisiten und Bücher</i> 70 frt. 4. Ruházat és ruhajavításra <i>Kleidung und Reparatur derselben</i> 500 frt. 5. Fehérnemű mosatásra <i>Reinigung der Wäsche</i> 280 frt. 6. Élelmezésre <i>Verköstigung</i> 5200 frt. 7. Gyógyszerekre <i>Arzneien</i> 5 frt. 8. Termesztmények és anyagokra <i>Producte und Materialien</i> 170 frt. 9. Világításra <i>Beleuchtung</i> 900 frt. 10. Tüzelő szükségletekre <i>Heizmaterialien</i> 500 frt. 11. Butorok, szerek és azok javítására <i>Möbel, Utensilien und deren Reparatur</i> 110 frt. 12. Épületfenntartás és tisztogatásra <i>Erhaltung und Reinhaltung des Gebäudes</i> 800 frt. 13. Államadó és bélyegre <i>Staatssteuer und Stempel</i> 30 frt. 14. Vegyes előre nem látható kiadásokra <i>Diverse unvorhergesehene Ausgaben</i> 60 frt.	Összesen <i>Insgesamt</i>	10145
	B) Fedezet — Bedeckung. 1. Cselekvő tőkék kamataiból <i>Zinsen activer Capitalien</i> 5358 frt. 2. Elhasználható hagyományok és ajándékokból <i>Verbrauchbare Legate und Spenden</i> 100 frt. 3. Szini- és egyéb műelőadásokból <i>Theater- und andere Kunstvorstellungen</i> 200 frt. 4. Fizető növéndékek tartási díjaiból <i>Pflegegebühren bezahlender Zöglinge</i> 1317 frt. 5. Jog és engedélyi díjakból <i>Rechts- und Concessionsgebühren</i> 3214 frt. 6. Vegyes bevételek <i>Diverse Einnahmen</i> 5 frt.	Összesen <i>Insgesamt</i>	10194

Az 1870. és 1871-dik évi zárszámlák.

Ha meggondoljuk, hogy a városi közügyek igazgatása oly hivatalnoksereget vesz igénybe, mely 1600 személyből áll, hogy Pestvárosának költségvetése évenként hét millió forintra rúg, tehát ép oly jelentékeny, mint sok önálló fejedelemség országos költségvetése ¹⁾: már ez okból is nagyon megérthetőnek fogjuk találni azon, a városi közgyűlésen évről-évre ismétlődő panaszt, hogy az előterjesztett számadásokból csak nagy fáradsággal nyerhetni tiszta képet a városi pénzügyek állásáról. Ha azonban ezen, a városi pénzügyek felfogásában tagadhatlanul nagy mértékben létező homályosságért az előterjesztett kimutatásokat és azok rendszerét okolják, e megrovás csak annyiban igazolt, a mennyiben minden, nem a kettős könyvvitel elvei szerint felállított zárlat nehezen érthető meg, mire nézve azonban megjegyzendő, hogy közvagyon kezelésére vonatkozó számadásoknak kettős könyvvitel szerinti vezetése ellen oly nyomós okok hozhatók fel, hogy a könyvviteli rendszer ily ügyekben csak kivételesen (igy például nálunk Magyarországon) alkalmaztatott.

A számvevőség kötelessége a városi pénzek hováfordításáról legnagyobb lekiismeretességgel és lehető részletezéssel beszámolni, tekintet nélkül arra, vajjon az egymásra halmozódó adatok tömege által az egész kimutatás nyert-e vagy vesztett világosságra és megérthetőségre nézve. De ezen számadó működésen kívül nagyon is ráférne Pestvárosának nagyterjedelmű költségvetésére, — mely, mint látók, terjedelmes birodalmak országos költségvetésével vetekedik, — hogy a számvevőégi számadásokból levonható irányelvekre és finantz-politikai következtetésekre világosság deríttessék, oly pénzügyi statisztikai munkában, mely feladatának azt tűzné ki, hogy a bevételi források és a kiadások természetét vizsgálván, a jelentéktelent a fontostól elkülönítvén, hasonlókkal csoportosítván, a fővárosi pénzügyi viszonyokat mindenkinek hozzáférhetőkké és könnyen megérthetőkké tegye.

Ezen feladatnak felelnek meg az országos számadások tárgyalásánál a pénzügyi miniszterek vagy előadók jelentései, valamint ott, hol állami számvevőszék létezik, ezen hatóságnak jelentései is ²⁾; e feladatnak szándékozik megfelelni a pestvárosi pénzügyekre nézve a statisztikai hivatal, midőn az előbbi fejezetben az 1873-diki költségvetést, a város adósságát és a kölcsönpenzek hováfordítását tárgyalta, ezen fejezetben pedig egy az 1870- és 1871-diki zárszámadások eredményeit feltűntető pénzügyi statisztikát tesz közzé ³⁾, ezentúl pedig e munkálatot évről-évre folytatandja.

¹⁾ Oldenburg nagyhercegség évi költségvetése 2.700.000 forint; Anhalt hercegségé 6 millió forint; Szerbországé 6 millió forint.

²⁾ Ezen intézmény nem azonos a városi számvevőség intézményével; ez utóbbinak a pénzügyminiszterium számvevő osztályai felelnek meg.

³⁾ Az 1872-diki költségvetésről e sorok szerkesztésénél (1873. január havában) természetesen szó nem lehet; az 1871-diki zárszámadás 1872. december havában készült el.

Hogy a terjedelmes pénzügyi számadásokat bonyolódott természetökből kivetköztethessük, szükségessé válik a bevételi és kiadási tételeket egy egységes rendszer értelmében nagyobb csoportokba összesíteni. E rendszer alapjául tekintendő hogy:

- a) a fedezetnél a bevétel forrását;
- b) a szükségletnél a kiadás célját kutassuk.

Ezen elvek elfogadásával azonban tökéletesen szakítunk az eddigi zárszámlák alapjával és rendszerével, melyek minden a város által kezelt alapot önállóan mutatják ki és melyek ennek következtében az általunk elfogadott elvnek éppen ellenkezőjét követik: a fedezetnél t. i. folyvást szem előtt kell tartaniok, mi célra fog a bevétel fordíttatni, míg a szükséglet csoportosításánál azon körülmény a mérvadó, mily forrásokból eredtek a kiadandó tételek. Az általunk felállított rendszer szerint például a községi háztartás fedezetének egy önálló, még pedig igen fontos rovatát fogják képezni azon bevételek, melyek ingatlan vagyonsajátításából erednek, míg a számvevőségi kimutatásban ezen tétel a községi alaphoz sem fordulhat, hanem részben a kisajátítási alaphoz, részben az építési alaphoz keresendő — azért, mivel ezen bevételi források a nevezett két alaphoz kiadások fedezetére vannak rendelve. Hasonlót tapasztalunk a kiadásoknál. A városnak kiadásai közt a jótékony céluak, minők kórház, szegények és árvák segélyzése, igen nagy összegekkel szerepelnek; hogy azonban mennyit fordított a város mindössze jótékonyásra, az a zárszámlából egy tételben ki nem tűnik, mert ezen kiadások részben a községi, részben a kórházi, fiárvaházi, leányárvaházi és szegényházi alapon fordulnak elő.

A pénzügyi statisztika rendszere a számvevőségi zárszámlák rendszerétől azonkívül még abban is különbözik, hogy emezek forgalmi kimutatások, a részünkről a 141. számú lapon közlött tábla pedig nem. A forgalmi kimutatások a pénztárkönyvekből készülnek, végösszegükben kiadják a pénztár egész évi bevételét és egész kiadását, miből következik, hogy minden tétel, mely a pénztárban — habár csak ideiglenesen vagy átfutólag — bevétel gyanánt szerepelt, a forgalmi kimutatásba szintén fölveendő. Ettől eltérően a következőkben nyújtott pénzügyi statisztika olyannak tekintendő, mintha azt egy főkönyv fejezeteiből állították volna össze. Ilyen községi főkönyv tényleg nem létezik, és a statisztikai hivatal kimutatásainak elkészítésére mintegy magának készített ily főkönyvi lajstromozást, mely munka körül olyformán járt el, hogy a számvevőségi pénztár-forgalmi kimutatásokat oly összevont pénztár-naplóknak tekinté, melyekből a könyvezés a főkönyv egyes kontó-ira eszközölhető. A statisztikai kimutatások tehát nem pénztári, hanem kontó-szerű kimutatások, melyeken sem az ideiglenes bevételek és kiadások, sem az átfutó tételek, t. i. olyanok, melyek az egyik pénztárból kölcsönvették, hogy egy másik pénztárt kisegítsenek, elő nem fordulnak ¹⁾).

¹⁾ A dolog természetéből folyik, hogy ily átfutó tételek mégis előfordulnak, ha e viszony egy községi és egy olyan másik pénztár közt állott be, mely a község ellenőrzése alatt áll ugyan, de idegen, nem a község tulajdonát képező pénzeket kezel. Ha például a házi pénztár a gyámi pénztárból vett előleget, ez már nem átfutó tételnek, hanem valóságos kölcsönnek tekintetett, éppen úgy, mintha a házi pénztár a kölcsönvett összeget egy banktól kölcsönkérte volna.

Mielőtt még a bevételek és kiadások természetének vizsgálatába bocsátkoznánk, tisztába kell jönnünk azon jogcímek felett, melyeknél fogva a fővárosi hatóság a pénzeket és a vagyont kezeli.

Itt felfogásunk szerint három különböző jogcím különböztetendő meg:

I. Korlátlan tulajdonjog. Ide számítandók a városi bevételek és kiadások tulnyomó része: az adópénzekből, díjakból és javadalmakból, az eladott ingatlan és ingókból, a haszonbérekből származó bevétel stb.

II. Tulajdonjog korlátozott kezelési szabadsággal. Ide tartoznak mindazon jövedelmi források, melyeknek hovaforvitása iránt határozott utasítások léteznek. Ezen utasítás állhat magának a hatóságnak szabályrendeleteiből, melyek tehát a szükséghez képest a hatóság által megmásíthatnak, tehát csak időleges jelentőséggel bírnak, és állhat törvényes határozatokból, melyeknek megváltoztatása a hatóság hatalmában nem áll. Ide sorozandók a város által különös dotációval ellátott és saját működésük következtében saját bevétellel is rendelkező különféle intézetek. Ilyenek a Rókus-kórház, a szegényekháza, a dologház és az árvaházak. Ezen intézetek azonban a város kétségbevonhatlan tulajdonát képezik, a tulajdonos tetszése szerint lebonthatók, eladhatók stb., és csak annyiban igényelnek külön osztályozást, mivel a város maga vagyongazdálkodási jogát ez intézetekkel szemben megszorította. Ide tartoznak kétségkívül a népiskolák is, melyek a város tulajdonát képezik ugyan, melyek jövedelmével azonban az 1868. XXXVI. tv. 40. §-a értelmében a város szabadon nem rendelkezhetik. Ide volna sorozandó továbbá az említett törvény 35-dik §-a által elrendelt, de tényleg még életbe nem lépett iskolaadó is, melynek hovaforvitása iránt a község szabadon szintén nem intézkedhetnék. Ezen körülmények tekintetbevételére azonban leginkább a költségvetés felállításánál válik szükségessé, midőn t. i. tudni kell, mily összegekkel rendelkezik a község szabadon; a zárszámlák vizsgálatánál azonban, midőn már nem azt vizsgáljuk, miért történt valami, hanem csak azt, hogy mikép, ezen szempont csakis alárendeltebb figyelemben részesülhet.

III. Megbízás jogcíme. Ide sorozzuk azon vagyongazdálkodását, mely a község tulajdonát nem képezi, mely a városi pénztárban csak megbízás alapján kezeltetik. Ide tartozik a gyámpénztár, a város által kezelt állami adópénzek pénztára, a városi hivatalnokok nyugdíj-alapja, a lipót- és ferenczvárosi templomépítési alap, a főherceg Albrecht-alap, a népkonyha-alap, és minden egyéb letétemény. E rovatba volnának sorozandók azon ajándékok és alapítványok is, melyek a városnak nem szabad elhasználás végett, hanem bizonyos megnevezett célok támogatására felajánlottak.

E megkülönböztetéseket felette szükségeseknek tartjuk; azok nélkül alig lesz lehetséges akármelyik város pénzügyi állapotáról világos képet ábrázolni¹⁾.

¹⁾ E megkülönböztetésnek szüksége leginkább felismerhető, ha oly esetekre gondolunk, melyeknél a tulajdonjog kiderítése válik szükségessé, például biztosítási kereset vagy csőd esetében. Ily esetekben a hitelezők kétségkívül igényt fognának tarthatni a városi épületekre, telkekre, azok jövedelmére, a városi pénztárra és mindazon jövedelmi forrásokra és jogcímekre, melyek az I. vagy a II. csoportba tartoznak, azon alapokra azonban, melyek a III. osztály alá tartoznak, és melyek harmadik személyek (fisikai vagy jogi személyek) birtokához

A pénzügyi statisztikából mindenekelőtt kizárjuk azon idegen természetű vagyont, mely a III. osztályba tartozik és a számvevőség kimutatásaiban foglalt alapokból csak azokra szorítkozunk, melyek az I. és II. osztályokba sorozhatók.

Az összes városi vagyon négy pénztárban és 20 alapon kezeltetik. I. A házi pénztárnál kezeltetik:

1. A községi
2. az adóság-törlesztési
3. » építési
4. a kisajátítási
5. » vízvezetési
6. » mérték-hitelesítő hivatal alapja.

alap

II. A letét-hivatalban kezeltetik:

7. A Rókus-kórházi
8. » szegény-házi
9. » dolog-házi
10. » Josefinum fiárva-házi
11. » leányrva-házi
12. » városi nyugdíj-
13. » ipótvárosi templom-építési
14. » ferenczvárosi »
15. » étetemények; —
16. » gyámtartalék; —
17. » fhg. Albrecht- és
18. » népkonyha-alap.

alap

III. A gyámpénztár.

IV. Az adópénztár.

Statisztikai kimutatásaink csak az 1—11. számig felsorolt alapok kezelésére fognak szorítkozni; a 12—18. szám alatti alapok, ugy szintén a gyámpénztár a III. osztálybeli kezeléshez számítandó, melynek a pénzügyi statisztikába való felvétele által, úgy tartjuk, csak zavartabbá válnék az összkép, míg az adópénztár forgalma azért maradhat számon kívül, mivel az adópénzek rendes időközökben a házi pénztárba folynak és ott amúgy is számbavételnek.

Pest városa szükséglete tett az 1871-dik évben $5\frac{1}{3}$ millió forintot; ezen összegben azonban majd $\frac{1}{2}$ millió forint erejéig oly kiadások tartalmaztatnak, melyeket a város vagy az államnak vagy másoknak csak ideiglenesen előlegez, és melyek megtérítése a jövő évben ismét bevételkép szerepel ¹⁾. Ha ezen tételeket sem a kiadásoknál, sem a bevételeknél tekintetbe nem vesszük, akkor a főváros valóságos szükséglete tett az 1871-dik évben 4.800,000 forintot; 1870-ben 5.600,000 forintot ²⁾. (L. a 29. sz. táblát.)

tartoznak, nem. Vajjon a népi-skolákba fektetett vagyon ezen III. osztályhoz tartoznék-e, kétes dolog, miután a törvény csak e vagyon jövedelmét biztosítja az iskolai céloknek, magáról a tulajdonjogról azonban nem szól.

¹⁾ Ezen tételek közt a legjelentékenyebbek:	1871	1870
Törvénykezési kiadások megtérítése	198,519	184,332
Csatornaépítési járulék	59,168	48,694
Katonaszállásolási kiadások megtérítése	37,911	37,525
Gyámhivatali kiadások megtérítése	15,090	14,883 forinttal.

²⁾ Az 1870-diki szükséglet nagyságát azon körülmény okozza, hogy ez évben sajátítottak ki a »fehér hajó« és Vrányi-házak telkei, mely telkeknek eladásából eredő bevétel és nyereség az 1872-dik évi számadásba esik.

Ha a bevételekből mindenekelőtt szintén töröljük az előbb említett ideiglenes bevételeket, nem tekinthetők bevételi forrásoknak a kölcsön-pénzek, valamint a városi ingatlan eladásából származó bevételek, mivel ezen tételek sehogy sem képezik a város vagyonának szaporodását. Ily szempontból itélvén meg a bevételeket, úgy találjuk, hogy azok 1871-ben 3.200,000, 1870-ben 3.000,000 forintot teltek, tehát volt 1871-ben **1.700,000** forint hiány, 1870-ben pedig **2.600,000** forintnyi hiány, melynek fedezése csak az által vált lehetővé, hogy az utolsó évben 400,000, az előbbiben pedig 200,000 forint értékű városi ingatlan vagyon eladatott, míg a többi hiányt kölcsönpenzekből kellett fedezni.

Az 1872-diki évi költségvetés 5.350,000 forintot helyez kivételkép kilátásba, míg a szükséglet 7.600,000 forintra rüg; a költségvetési hiány e szerint **2.250,000** forintot tesz.

Az 1873-dik évi költségelirányzat 1.700,000 forintnyi hiányt mutat fel, daczára annak, hogy az adó fölemeléséből 700,000 forintnál több fog befolyjni és daczára annak, hogy ezen év számlájába fedezet gyanánt vétetett föl azon $\frac{1}{4}$ millió forintnyi összeg, melyet a város az államtól rendőri kiadások kárpótlása fejében követel. Ezen tételeknek tekintetbevétele nélkül Pest városa 1873-diki hiánya **2.700,000** forintot tenne.

Ezekből látjuk, hogy a hiánynyal való kezelés a fővárosnál nagy mértékben állandósította magát.

Ha azonban közelebbről szemléljük városunk pénzügyi állapotát, és megkülönböztetést teszünk a rendes és rendkívüli bevételek és kiadások közt, jóval kedvezőbb szint öltenek e viszonyok.

A városnak azon rendes szükségletei, melyek állandóan minden évben ismétlődnek, tesznek 1870-ben 2.800,000 frtot és az azoknak fedezetére szolgáló állandó rendes bevételek 2.970,000 frtot itt tehát 170,000 forinttal több a bevétel, mely többlet a rendkívüli szükséglet kielégítésére volt fordítható. Ép oly kedvező képet mutat az 1871-dik év számlája; itt a rendes szükséglet már 3.053,000 forintra rüg, mely emelkedést első sorban az időközben föl-szaporodott kölcsön utáni kamat, azután a szaporodott iskola-ügyi és rendőrségi kiadások okozzák; a rendes bevétel ellenben 3.124,000 frtot tett, tehát még itt is 70,000 forint fölösleggel állunk szemben.

Kedvezőtlenne csak a rendkívüli kezelés körül válik a város pénzügye. Ott t. i. 1870-ben tett a szükséglet 2.800,000 forintot holott a rendkívüli fedezet mindössze csakis azon 33,000 forintból áll, mely ingóságok eladásából és adakozásokból befolyt; 1871-ben a rendkívüli szükséglet már csak 1.784,000 forintot tett ¹⁾, melynek ismét csak 55,000 forintnyi rendkívüli bevétel felelt meg.

¹⁾ A jelentékenyebb rendkívüli kiadások a következők:

	1870	1871
Vízvezeték építésére	884,455	221,703
Közbágyhid és marhavasár építésére	435,146	637,078
Fehérhajó és Vrányi-házak kisajátítása	410,000	—
Az Omnibus-telep megvétele	251,733	—

E szerint a jelentékeny rendkívüli szükséglet mellett az ugyane czímen befolyó csekély bevételek egészen elenyésznek; azonban nem is szükséges, hogy a rendkívüli kiadások a rendkívüli bevételek által fődöztessenek, a rendkívüli kiadások t. i. nagyobb részt befektetések, melyek, midőn egyszer létrejövén, jövedelmezni kezdenek, nem a rendkívüli, hanem a rendes bevételek összegét szaporítják. Így p. o. a vízvezeteki vagy közvágóhídi bevételek a rendes, évről évre ismétlődő bevételek közé számítandók, holott az azoknak létesítésére fordított összegek a rendkívüli költségvetés teteleiből kerültek ki.

Annak megítélésére tehát, vajjon a rendkívüli költségek helyes czélokra fordítottak-e vagy nem, nem a rendkívüli számlák vizsgálata nyújt felvilágosítást, hanem csak olynemű számítás, minőt a 128-dik lapon megkisértettünk, és mely számítást igen alkalmasnak találjuk arra, hogy a kölcsönpénzek mikénti fölhasználása iránti aggodalmakat eloszlassa.

Az 1870-dik évi valóságos szükséglet tett 5.615,161, az 1871-diki 4.836,814 forintot, tehát aránylik mint 100: 86-hoz; ellenben aránylik a bevétel mint 100: 139-bez. 1870-ben a rendes költség ugy aránylik a rendkívülibez, mint 100: 100.00. 1871-ben mint 100: 158. A rendkívüli bevétel 1870-ben tette a rendes bevételnek: $1\frac{1}{4}$ %-ját, 1871-ben $1\frac{3}{4}$ %-ját.

A 30-dik számú táblán igyekezőnk előtűntetni, mily czélokra oszlanak el a főváros kiadásai és mily forrásból merítik azok fedezetüket. Ezen munkálat annyival fárasztóbb volt, mivel épenséggel lehetetlen oly osztályozást föltalálni, melyben minden kiadási és bevételi tétel könnyen beilleszthető volna. Azért gyakran vissza kellett mennünk az illető tételek jogcímeire, az eziránt fennálló hatósági határozatok vizsgálatába, mielőtt kimondhattuk, vajjon például a csatornajaruléki bevételek az egészségügyi vagy az átfutó tételek rovatába valók-e? stb. ¹⁾ De a viszonyok gyakran oly bonyolódottak, hogy absolute helyesnek mondható osztályozás nem is lehetséges. A mi osztályozásunk tehát szükségképen nagyon is homlokán hordja az egyéni felfogás bélyegét.

Ezeket előre bocsátván, közöljük, mily czélokra és mily arányban költött a hatóság az 1870. és 1871-dik években.

A 160. számú lapon tartalmazott táblából kitűnik, hogy a város jövedelmének főforrását az adók (egyenes és fogyasztási adók) és a javadalmak képezik. Az ezen czímen befolyó jövedelem az összes bevételnek majd $\frac{7}{10}$ részét teszi, míg a rendes bevételnek többi tiz czíme a város bevételeinek alig harmadrészét foglalják magukban; ez utóbbiak közt legjelentékenyebb bevételi for-

Iskolák építésére	145,649	137,047
Csatornázás	275,935	205,483
Al-duna rakpart építésére	100,417	169,285
Uj városház építésére	57,791	155,624
Leányárvaház építésére	47,550	47,637
Népszámlálási kiadások	23,395	—
Partjavadalmi bérlő kártalanítása	—	70,000

¹⁾ E hosszadalmas munkánál, mely az 1870. és 1871-diki terjedelmes zárszámlák (l. a 31. sz. táblát) tételről tételre való vizsgálatából áll, különösen segédkezet nyújtott a hivatalnak L a m p l H u g ó számvizsgáló úr, kinek a szó szoros értelmében vett éjjel-nappal való szíves közreműködését és bő tapasztalataiból folyó útbaigazításait e helyen megköszönni a statisztikai hivatal kötelességének tartja.

rások a haszonberek, melyek az egész jövedelem 6—7%-át szolgáltatják és a városi intézetek és alapok saját bevétele, mely jövedelem mintegy 9%-ot tesz.

A kiadások közt legnagyobb összeget vett igénybe a kövezés és az utak készítése, mely célra a rendes bevételeknek majd 30 %-a fordittatik. Második sorban következnek a jótékonyági kiadások, melyek a rendes bevételnek 11%-át veszik igénybe. A közigazgatási kiadások majdnem ép annyira rúgnak, a rendőri kiadások pedig 10%-ra. Az egészség- és tisztaságügyi kiadások az összes kiadásoknak $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$ részét képezik ugyan, ezen rovatban azonban úgy 1870-ben mint 1871-ben a közvágóhid és a vízvezeték létesítésére szükségelt kiadások is foglaltatnak; ezen rendkívüli befektetéseket számon kívül hagyván, úgy találjuk, hogy az egészségügyi és tisztasági rendes kiadások az összes rendes kiadásoknak 4—5%-át teszik.

Áttérünk mármost az egyes bevételi és kiadási czímek részletezésére, folytonos összehasonlításával az 1870. és 1871-diki évek eredményeinek. (Az idézett arányszámok az 1871-diki eredményre vonatkoznak.)

A) B e v é t e l e k.

I. Egyenes adó. A városi hatóság minden, az állami adópénztárba befizetett adóforint után 20 kr. községi pótléket vet ki községi kiadásainak fedezésére. Kivételt képeznek azon forgalmi-, pénz- és biztosítási intézetek és gyárak, melyek a monarchia másik felében székelvén, Pesten képviselőséggel bírnak, s melyeknek községi adópótléka az 1870-dik X. törvényczikk 4. §-a értelmében nem a városi pénztárba, hanem a közmunkák tanácsának pénztárába folyik ¹⁾. Községi pótléket nem fizetnek továbbá az állami és községi hivatalnokok, a tanítók és természetesen maga a városi vagyon sem. Községi adópótlék fizetendő továbbá azon új épületek házbérjöveldelme után is, melyek állami adómentességgel bírnak ugyan, a városi pótlék fizetése alól azonban csak kivételesen vannak felmentve. A fővárosi költségvetést tárgyaló előbbeni czikkünkben felmentettük volt, hogy a városi közgyűlés az 1873-dik évre 25%-ra kívánja emelni a községi pótléket és a házbérkrajczár adóját is szándékozik behozni ²⁾. 1870-ben tett a községi adópótlék 702,000 forintot; 1871-ben 790,000 forintot, (tehát az összes bevételnek majd 25%-át). Az 1863-tól 1872-ig Pest lakosságára kivetett állami adó, községi pótlék és közmunkaváltási adó a következő összegekre rügött (az adóelengedések levonása után):

Államadó:	Községi pótlék:	Közmunkaváltási adó:	Összesen:
1863: 1.986,228 frt 91 kr.	373,208 frt 42 kr.	59,398 frt 98 kr.	2.418,536 frt 31 kr.
1864: 2.313,807 » 61 »	438,363 » 32 »	50,226 » 36 »	2.802,397 » 29 »
1865: 2.121,947 » 54 »	378,547 » 20 »	40,668 » 06 »	2.541,162 » 80 »
1866: 2.068,256 » 37 »	382,727 » 42 »	45,321 » 50 »	2.496,305 » 29 »
1867: 2.010,893 » 55 »	374,984 » 83 »	44,446 » 60 »	2.430,324 » 99 »
1868: 2.712,871 » 35 »	576,784 » 77 »	48,455 » 80 »	3.338,111 » 92 »

¹⁾ Ezen intézetek és gyárak államadója 1873-ban mintegy 350,000 forintot tesz; községi pótléka tehát 70,000 forintra rüg. A 350,000 forintból maga az osztrák államvaspályatársulat 200,000 forintot fizet, és az osztrák nemzeti bank fiókja 120,000 forintot.

²⁾ Mindkét javaslat a m. kir. belügyminiszterium részéről időközben helyben is hagyatott.

Allamadó:	Községi pótlék:	Közmunkavált- sági adó:	Összesen:
1869: 3.259,184 frt 72 kr.	699,286 frt 47 kr.	50,770 frt 40 kr.	4.009,241 frt 59 kr.
1870: 3.531,580 » 5 »	785,534 » 47 »	54,403 » — »	4.371,518 » 02 »
1871: 3.511,300 » 47 »	904,902 » 37 »	54.840 » 40 »	4.471,043 » 24 »
1872: 4.415,702 » — »	1.025,639 » 99 »	60,206 » 80 »	5.501,548 » 79 »

Ezen tíz év alatt Pest város lakóira összesen tehát $34\frac{1}{3}$ millió forint adó vettettet ki.

Az adókimetés eredménye nem mutat folytonos emelkedést, sőt 1865., 1866- és 1867-ben folytonos apadás mutatkozik, t. i. 2.800,000 forintról 2.400,000 forintig; 1868-ban ellenben roppant, majd 40 százalékos emelkedés áll be. Míg t. i. a Pestre 1867-ben kivetett adó 2.430,000 forintot tett, addig az 1868-diki 900,000 forinttal nagyobb és 3.338,000 forintra rúg. 1868-ról 1869-re ismét 700,000 forinttal emelkedett az adókimetés, mely jelentékeny felszökkenésekben az 1868-dik évi új adótörvények befolyását is fel ösmerhetjük. Az utolsó évben azonban az adóemelés 1 millionál többet tesz. Jelenleg Pest városa több mint kétszer annyi adót fizet, mintsem fizetett 1867-ben.

Az adóból származó jövedelemnek főforrását a jövedelemadó és a házbéradó képezi, mely fontos, sőt mondhatni, hogy a főváros pénzügyi állapotának életerejét képező jövedelmi forrásoknak bővebb fejtegetését a statisztikai hivatal feladatának ismeri; ez irányban folytatott működésének eredménye külön kiadványban fog közzététetni ¹⁾.

II. Fogyasztási adó. Pestvárosa fogyasztási adót szed következő cikkek-től: hús, marha, birka, sertés, ser, bor és egyéb szeszes italok. Ezen jövedelmi forrásnak részletesebb statisztikája jelen évkönyvnek egyik későbbi fejezetében tartalmaztatván, e helyütt nem kell e tárggyal bővebben foglalkoznunk. Pénzügyi eredménye tett 1870-ben 625,000 forintot, 1871-ben 483,000 forintot (az összes bevételeknek 15.18 %-át).

III. Javadalmak. A városi jövedelemnek egyik igen jelentékeny részét azon bevételek képezik, a melyek a városnak adományozott külön királyi szabadalmakból és a kormány által helybenhagyott díjszedési jogokból állanak. Ezen javadalmak közigazgatási és nemzetgazdasági szempontból is annyiban igazolhatók, a mennyiben kárpótlásául tekinthetők azon szolgálatoknak, melyeket a hatóság bizonyos irányban tett; így például jogosultnak kell elismernünk azon követelést, hogy az országút azon részének használatáért, mely Pestvárosa területén keresztül megy, és melynek jókarban tartása, illetőleg kövezése, tetemes összegekbe kerül, bizonyos díjak kövezetvám czime alatt fizetessenek; jogosultnak tekintendő, ha a város egy rendezett marhavásár használatáért, valamint a vásári rend fentartásáért azoktól, kik ez intézményeket igénybe veszik, megfelelő díjt követel; jogosult a kikötői (karó) pénz is, ha t. i. a hatóság a kikötő-hajók számára bizonyos költséges intézkedéseket tett, — szóval igazolt minden olyan javadalom, mely azon elven alapszik, hogy a hatóság nyújtotta bizonyos szolgálatok az intézmények hasznát élvező feleknek ellen-

¹⁾ Az 1870-dik évi jövedelmi adó statisztikája ez évkönyvvel egyidejűleg hagyja el a sajtót mint a pestvárosi statisztikai hivatal közleményeinek VI. része. Az 1871-dik évi jövedelmi, ugyszintén az 1871-dik évi házbéradóra vonatkozó nyers anyag 1873. február havában érkezett csak a statisztikai hivatal birtokába, mely annak feldolgozásához azonnal is hozzá látott.

szolgáltatát, azaz illeték fizetését feltételezik. Azonban még akkor is, ha ezen alapból indulunk ki, nem lehet, hogy az épen kifejtett elvet annyiban ne szorítsuk meg, hogy szolgáltatnak és ellenszolgáltatnak mindig némi arányosságban kell állniok, úgy, hogy a szükségesnél nagyobb illeték ne szedessék. Ellenkező esetben ez illeték megszűnnék adó lenni, nem volna többé pénzbeli ellenszolgáltatása egy másik hasonló értékű szolgáltatnak, hanem a szabad forgalomnak sem közigazgatásilag, sem nemzetgazdaságilag nem igazolható megszorításává válnék. Ily esetben a javadalmak csak egy szempontból, pénzügyi eredményök szempontjából igazolhatók, mely indokolás azonban, mint tudjuk, a leggyengébbek közé tartozik, és csak szükség esetében fogadható el.

A pesti javadalmak e szempontból még nem rég igen sok tekintetben voltak kifogás alá vehetők és gyakran valósággal úgy szerepeltek, mint a pesti kereskedelemre kivetett birságok. Legnagyobb megtámadást érdemelt e szempontból két javadalom: a kövezetvám, mely voltaképen eladási díjjá fajult, és melynek alapján a Pestre hozott árúk eladásáért a javadalom bérlője illetéket szedhetett, és a marhavásári javadalom, mely azáltal, hogy az eladási díjt nemcsak a marhavásár helyszínén, de az azon kívül, akár magánházakban történt eladásokért is meg kellett fizetni, épúgy sujtá a marhakereskedést, mint a kövezetvám a terménykereskedést. A kövezetvám az inémt említett sajnos kinövése azonban 1872. april elseje óta megszűnt, a marhavásárdíj pedig mult november elseje óta a marhavásáron tetteleg eladott marhára szorítottatott.

A jelenleg fenálló javadalmak a következők:

1) **K ö v e z e t v á m:** fizetendő mindennemű, Pestvárosába idegen határból szárazon, vasuton vagy vizen behozott árú után azon esetben, ha az illető árú a pesti utakat és kövezetet tényleg érintette; ellenben azon szállítmányok, melyek a vasuti vagy gőzhajózási társulatok igazolása szerint, ugyanazon mennyiségben és ugyanazon minőségben, melyben érkeztek, a kövezet érintése nélkül, ismét eladattak, kövezési vámot nem fizetnek ¹⁾). E javadalom évenként 400,000 forintot hoz a városnak, holott azon utak kövezése, melyeket mintegy országutaknak tekinthetni (ugymint vácz-, ország-, kerepesi-, soroksári- és üllőiút) évenként 100,000 frtot sem igényel. Ha tehát e javadalom mint kövezési pótlék túlfeszítettnek tekintendő, a mennyiben 3-szor annyit szed be a kereskedőktől, mint a mennyi tényleg kell, másrészt még két szempontból vehető kifogás alá: 1) mivel a kövezési adót nemcsak az idegenektől követelik, hanem a bennlakótól is, a ki pedig adójával nagyon is kielégítő mértékben járul a kövezési költségekhez; 2) hogy a kövezési illetéket oly árúktól is követelik, melyek a kövezet sohasem érintik. Ha pld. a kültelken létező gyár azon úton, melyet saját maga költségén készített, viszi be a nyers anyagot, a halóság ezen útnak használatáért illetéket fizettet magának! Tüzetesebben vizsgálván a dolgot, csakhamar kitünik, hogy itt nem kövezési járulékkal, hanem voltaképen csak közönséges, de némileg leplezett bevételi vámmal van dolgunk, tehát oly pénzügyi intézménnyel, melyet ország és ország közt sem igen lehet már fentartani, még kevésbbé tehát város és város, vagy város és ország közt. Pest-

¹⁾ A kövezetvám díjszabályai négyféle kiadásban léteznek: 1) a száraz vámoknál; 2) a vasuton és a gőzhajókon; 3) egyéb vízi járműven; 4) a lánczhidon érkező tárgyakra nézve. A díjszabály maga oly terjedelmes, hogy azt e helyen nem közölhetjük, hanem az

városa tényleg külön vámterületet képez, melybe egyetlen árúczikk sem jöhet be a nélkül, hogy vámot ne fizessen. E vám sok czikkre kétszeresen áll fen, t. i. mint fogyasztási adó és mint általános beviteli vám (úgynevezett kövezeti vám). Tekintettel azon sokat ígérő reformokra, melyek a városi javadalmak tekintetében már is keresztülvitettek, meg vagyunk győződve, hogy ezen beviteli vám is nemsokára, habár nem is egészen eltöröltetni, de mégis lényegesen le fog szállíttatni, mit városunk kereskedelmi érdeke nyomatékosan követel. Pest kereskedelme máris oly sajnós, sőt túlzás nélkül mondhatni, oly ijesztő hanyatlást mutat, hogy a város saját érdekében fekszik, minden eszközt megragadni, hogy életerejének ezen egyik főforrását gyarapítsa, — már pedig azáltal, ha minden, Pestre behozott kereskedelmi czikk megbírságotlatik, alig fog e cél eléretni. Azon városok, melyek a fényüzből élnek, elbirnak ilyen, a beviteli vám által a fényüzési cikkekre rótt beviteli vámot is; de oly város mint Pest, mely kereskedni akar, homlokegyenest vét saját érdeke ellen, ha beviteli vámoktól állít fel, illetőleg ha azokat a legérezhetlenebb minimumra nem szorítja, — mit Pest városa annál könnyebben tehetne, mivel, mint láttuk, rendes jövedelmei rendes szükségleteit már eddig is túlhaladták, és még inkább túl fogják haladni a behozott adóemelések után. — 2) Partjavadalom: fizetendő minden, a Dunaparton kikötő hajóért ¹⁾. — 3) Legelődíj: fizetendő a pestvárosi közlegelőre hajtott állatoktól, april elsejétől november végeig ²⁾. — 4) Marhahajtási díj: fizetendő

érdeklődőket magára e szabályra utaljuk. Néhány fontosabb czikkről a következő összeállítást közöljük.

Kövezetvámi illeték

	1) a tengelyen ¹⁾	2) a vasuton és a gőzhajókon ²⁾	3) egyéb vízi járműven	4) a lánczhidon
érkező szállítmányok után:				
1) Téglá	8 kr.	$\frac{1}{4}$ kr.	$17\frac{1}{2}$ kr. ³⁾	$17\frac{1}{2}$ kr. ³⁾
2) Gabona	10 >	$1\frac{1}{2}$ >	$1\frac{1}{2}$ kr. ³⁾	$1\frac{1}{10}$ kr. ⁵⁾
3) Burgonya	15 >	2 >	2 >	
4) Fa	15 >	2 >	2 >	$14\frac{1}{2}$ kr. ⁴⁾
5) Kenyér	15 >	2 >	2 >	
6) Állatok	20 >	3 >	3 >	
7) Hús	20 >	3 >	3 >	
8) Bor	20 >	3 >	3 >	
9) Sör	20 >	3 >	3 >	
10) Bőr	25 >	5 >	5 >	
11) Czukor	25 >	5 >	5 >	
12) Gyapjú	25 >	5 >	5 >	
13) Szesz	25 >	5 >	5 >	
14) Zsir	25 >	5 >	5 >	
15) Kőszén	—	1 >	1 > ³⁾	1 kr. ⁵⁾

¹⁾ A díjak a szekér elé fogott lovak száma után vettettek ki oly értelemben, hogy a közölt egységdíjak egy ló után fizetendők. ²⁾ Vámmázsánként. ³⁾ 1000 db. után. ⁴⁾ 1 bécsi öl után. ⁵⁾ 1 bécsi mázsa után.

¹⁾ Partjavadalom: Díjak (naponkint): 1) 15°-nél nagyobb hajó és minden gőzös (a kikötési idő tartamára való tekintet nélkül) 30 kr.; 2) 15°-nél kisebb hajó és minden vontató hajó 15 kr.; 3) csónak, bárka 6 kr.; 4) talp 8 kr.; 5) uszoda vagy csónakda 35 kr.

²⁾ Legelődíj: Ló, ökör, bivaly, tehén után (egy nap és egy éjre vagy ennél rövidebb időre is) fizetendő 6 kr.; apróbb marha után 3 kr.

minden idegen helyről érkező és a kültelkeken szabadon járó áthajtott marhától ¹⁾. Ezen javadalomnak semminemű jogalapja nincsen, és ha meggondoljuk, hogy hasonló közlekedési akadályoknak más városokban való előteremtése által mennyire gátoltatnék, sőt egészen lehetetlenné tétetnék a marhahajtás, ezen javadalmat azok közé kell soroznunk, melyek sokáig fentarthatók nem lesznek. — 5) Lóvásári álláspénz: fizetendő a lóvásártérre hajtott állatokért ²⁾. 6) Kő- és téglajavadalom: E javadalmat érdemileg nem, és csak historiatlag lehet indokolni, a mennyiben régibb időben a városhatóságé volt a téglavetés kizáró szabadalma. Jelenleg minden Pest területén termelt téglá, cserép, törött kő (mű- és kűtkő), úgyszintén a helyben égetett mész után illetéket kell fizetni ³⁾. 7) Szemétkihordási díj: a városból való szemétkihordási jog bérbeadásából ered ⁴⁾. — 8) Telekátíratási díj: Minden telekkönyvi átíratásnál az átírt ingatlan értékének 1%-a illeték gyanánt befizetendő. Minthogy a telekkönyvi átíratásnál az állam is szed illetéket, ezen városi díj szedését némileg a községi pótlék szempontjából lehet megítélni. 9) Homokjavadalom: A pesti építkezésekhez szükségelt homokot csakis a városi tulajdonhoz tartozó Rákos területéről szabad beszerezni; ezen homokterület bérbe van adva ⁵⁾. — 10) Ebtartási díj: Minden hasznos kutyáért (házörző vagy üzletre szolgáló kutyáért) évenként 1, minden egyéb kutyáért 5 forint fizetendő. 11) Lánchídi díj: A Dunán fenállott hajóhid Mária Terézia királyné adománya folytán Buda és Pest városok birtokába ment át; e hid a lánchíd-társulat által évi 12,000 frt jövedék fizetésének elvállalása mellett átvétetett illet. lebontatott. 12) Italmérési regale-díjak: Ezen regale a város tulajdonát képezi ⁶⁾. 13) Engedélyi díjak: Különbféle hatósági engedélyek megnyerésekor fizetendők; ezen díjoknak jelentékeny részét képezték az iparendélyi díjak, melyek azonban az iparszabadság behozatalával megszűntek.

Egész az 1872-dik évig a halottfuvarozás is városi javadalmat képezett; a mennyiben t. i. a halottfuvarozás joga, illetőleg kötelezettsége bérbe volt adva. A közgazdasági miniszterium azonban a halotteltakarítást is iparnak tekintvén, ennek szabadonbocsátását elrendelé.

¹⁾ **Marhahajtási díj:** 1) ló, ökör, bivaly és tehénért 3 kr.; 2) bouju, juh, bányáért, 1 1/2 kr.; 3) sertésért 2 1/2 kr.

²⁾ **Lóvásári álláspénz:** Minden szabadon álló lóért 6 kr.; öszvér, szamar vagy sertésért 3 kr.; minden kossi elé fogott lóért vagy vonó marháért 9 kr.

³⁾ **Kő- és téglajavam:** 1 köből törött építő kőért fizetendő 30 kr., 1 köbláb műköért 1/2 kr., 1000 db. téglá vagy cserépert 30 kr., egy mérő égetett mészért 5 kr.

⁴⁾ **Szemétkihordási díj:** E czímen minden háztulajdonos fizet: 1—3 lakfélével bíró ház után, hetenkénti kétszeri kihordásért, 30 kr., 4—6 lakfélével 40 kr., 7—10 lakfélével 60 kr., 11—15 lakfélével 80 kr., 16—20 lakfélével 1 frt.

⁵⁾ **Homokjavadalom:** A bérlő köteles a következő árak mellett a homokot kiszolgáltatni: 1 lovas homokfuvar 5 krajczárért, 2 lovas 7, 3 vagy 4 lovas 9 krajczárért.

⁶⁾ **Italmérési regale-díjak:** Bormérésért fizetendő évi díj: I. osztály 20 frt, II. osztály 15 frt, III. osztály 10 frt, IV. osztály 7 frt, V. osztály (kültelken) 4 frt. Vendéglői jogért: I. osztály 55 frt, II. osztály 35 frt, III. osztály 25 frt. Kávéházi jogért: I. osztály 42 frt, II. osztály 31 frt 50 kr., III. osztály 21 frt. Pótkávémérési jogért: I. osztály 20 frt, II. osztály 15 frt, III. osztály 10 frt, IV. osztály 5 frt. Pálinkamérési jogért: 100 frt. Korlátolt pálinkamérési jog (ha t. i. a pálinkamérés csak mellékkeresetet képez) I. osztály 30 frt, II. osztály 20 frt, III. osztály 10 frt, IV. osztály 5 frt.

Az egyes javadalmak jövedelmét azért nem lehet külön-külön kimutatni, mivel azok nagyobbbrészt kapcsolatosan vannak bevételek. Az 1869-, 1870-, 1871- és 1872-diki eredményt a következő kilencz tételben lehet (ezer forintokban) kimutatni:

	1869:	1870:	1871:	1872:
1. Kövezetvám	350 (ezer)	329 (ezer)	400 (ezer)	422 (ezer)
2. Telekátírási díjak	208 »	188 »	203 »	255 »
3. Kő- és téglajavadalom	6 »	6 »	9 »	10 »
4. Partjavadalom	45 »	42 »	46 »	10 » ¹⁾
5. Legelő- és marhahajtási javadalom	30 »	37 »	36 »	30 » ²⁾
6. Italmérési regále	36 »	37 »	45 »	45 »
7. Halottfuvarozás és szemétkihordás	14 »	13 »	20 »	11 »
8. Homokbányajavadalom	2 »	4 »	7 »	13 »
9. Malomjavadalom	2 »	1 »	1 »	1/4 »

IV. Díjak. Ezen cím alá egyesítettük mindazon fizetményeket, melyek a hatósági közegek vagy intézmények különleges igénybevételeért, a felek által fizetendők. Ezek közt legjelentékenyebbek a hivatalos eljárásokért fizetendő díjak (1871-ben 28,000 forint), a véka- és mázsa-hivatali díjak, (25,000 forint). Ezen rovatba soroztuk a marhabélyegzésből származó bevételt, úgyszintén a letéthivatali, valamint a cselédhivatali és tűzoltói pénztári jövedelmet is. A díjakban befolyt összes bevétel tett 1770-ben 64,000 frtot; 1871-ben 69,000 forintot, tehát nem igen nagy mértékben emelkedett. A pénzügyi bizottság joggal utal ezen bevételi nemnek kiszélesíthetésére.

V. Haszonbérek. Azon jövedelem, melyet a város saját ingatlan vagyonának bérbeadásából húz, 1870-ben 185,000, 1871-ben 208,000 forintot (összes bevételek 6.53 %-ot) tett. Ezen jövedelemnek nagyobb része a városi tulajdonhoz tartozó lakházak bérbeadásából ered, mely címen tudillik évenként 140—150,000 forint folyik be. (Az iskolaépületek, valamint a városi intézetekben bérbeadott egyes helyiségek jövedelmét nem itt, hanem XI. alatt a »városi intézetek saját jövedelmei« közt soroljuk fel.) Jelentékenyebb jövedelmet nyújtanak továbbá a város által bérbeadott szántóföldek és legelők, melyekből évenként 50,000 forint folyik be. Ez utóbbi bevételi nemnek részletes statisztikája a jelen évkönyv egyik későbbi fejezetében foglalva következik, míg a házbérbjövdelem statisztikája, melynek anyagát a városi gazdasági hivatal nyújtja, a legközelebbi évkönyvben fog helyet foglalni.

A haszonbérekéből származó jövedelem tett:

	1866:	1867:	1868:	1869:	1870:	1871:
Haszon- és házbérekéből	54	78	74	92	110	181
Az üllői laktanya béréből	38	38	38	38	38	38
Városligeti jövedelem	7	13	16	16	16	19

Azon jövedelmet, mely szintén a városi ingatlanok használata után fizetendő díjból származik, mint például az álláspénz, a nyers Dunapart használataért fizetendő díj stb. effélet, nem tekintettük haszonbéri jövedelemnek, mivel

¹⁾ 1872. aprilis 1-je óta ezen javadalom terjedelme a helypénzi illeték javára megszorítottati.

²⁾ Az azon évben életbe lépett újabb díjszabály következtében a javadalom haszonbére csökkent.

az ténylegesen bérbe adva nincsen, és így a bérlő ideiglenes tulajdonába átment s annak rendelkezésére álló tárgyat nem képez. Ezen bevételeket az

VI. Egyéb bérek czime alatt egyesítettük. Legjelentékenyebb köztük a hely-, állás- és vásári illetéki díj, mely az eladók által elfoglalt nyilvános terület használatáért fizetendő. E bevételt rendszeren javadalmi bevételnek szokták ugyan tekinteni, mi azonban helyesebben véltük az »egyéb bérek« alá sorozhatni¹⁾. E javadalom jövedelmezett 1869-ben és 1870-ben évenként 74,000 frtot; 1871-ben 81,000 frtot; 1872-ben, mely évben a haszonbér a partjavadalom rovására jelentékenyen kitágított 168,000 forintot.

Mindezen »egyéb bérek« jövedelme tett 1870-ben 86,000 frtot; 1871-ben 96,000 forintot.

VII. Jövedék. A város házilag kezelt vagyonának, úgyszintén a haszonhajtó befektetéseknek jövedékét ezen czim alatt foglaltuk össze, tehát nemcsak a természetnyeket, hanem pld. a kiépített rakpart bérjövödelmét is. Szintén e rovatba soroztuk a vízvezetéki bevételt, míg az 1872-diki zárszámlák ismeretése alkalmával a közbáráhid jövedelmét is ezen rovat alatt fogjuk kimutatni. A jövedékek összes bevétele tett 1870-ben majd 103,000 frtot; 1871-ben már 130,000 frtot (az öszbevételnek 4%-ánál többet).

VIII. Tandijak. Tekintettel azon körülményre, hogy a város népiskoláit majdnem ingyen bocsátja a közönség használatára, az e czimen befolyó jövedelem (a tandíj tesz havonként 35 krajczárt; 1872-ben a tandíj $\frac{1}{3}$ része elengedetett²⁾) nem lehet igen jelentékeny. Mindössze tett 1870-ben 24,000 frtot, 1871-ben 35,000 frt; ez utóbbi évben tehát az iskolák bevételei az azokra fordított évi költségeknek 15%-át téríték meg; még pedig, ha megkülönböztetést teszünk a városi elemi és a városi reáliskolák közt, úgy találjuk, hogy a városi reáliskola került 1871-ben 59,000 frtba, tanpénzben bejött 14,500 frt; míg az elemi iskolák kerültek 175,000 frtba; tanpénz fejében pedig bejött 19,600 frt. Az utolsó hat éven át következő számokat mutat a tandíjkból származó jövedelem:

	elemi iskolában:	reáliskolában:	összesen:
1866. évben	10,360 forintot	6,975 forintot	17,335 forintot
1867. »	10,768 »	4,172 »	14,940 »
1868. »	10,820 »	6,180 »	17,000 »
1869. »	12,090 »	8,126 »	20,216 »
1870. »	14,017 »	9,222 »	23,239 »
1871. »	19,614 »	14,553 »	34,167 »
összesen (1866—1871)	77,669 frt	49,228 frt	126,897 frt.

¹⁾ **Helypénz és vásárdíj:** a) földön való árulás (naponként) 4□' kisebb területért 4 kr.; 4—6□ lábért 6 kr.; minden további négyszeg lábért 1 kr.; b) állványokon és sátorokban: (országos vásári sátrakat l. d) alatt) 4□ lábnál nagyobb területért 4 kr.; 4—6□ lábért 6 kr.; 6—9□' 8 kr.; 9—12□' 10 kr.; minden további négyszeg lábért 2 kr. c) szekérről: ember által vont taligáért 7 kr.; 1 fogatú kocsier 10 kr.; 2 fogatúért 15 kr.; több fogatúért 18 kr. (a földre kiterített árúk — a mintákat kivéve — az a pont szerint fizetnek); d) vásári sátrak: egy láb homlokzatsor után fizet minden sátor 35; minden állvány 27 krajczárt az országos vásár egész tartamára.

²⁾ Az 1871/2-diki tanévben összesen 12,661 gyermek iratott be a pestvárosi iskolákba; közülök 2215-nek a tandíj elengedetett.

(Az utolsó két évben a tandíjak összege a polgári és a rajziskolák díja által is gyarapodott; jövedelmezett ugyanis az előbbi 1871-ben 1012 frt, az utóbbi 689 forintot.)

IX. Kamatok. E czímen a város gyümölcsözőleg elhelyezett pénzeiből 1870-ben 107 ezer, 1871-ben 127 ezer forintot vett be.

X. Intézetek saját jövedelme. A Rókus-kórháznak, dologháznak, a szegényháznak és a két árvaháznak saját jövedelmeiből eredő bevételei úgy 1870-ben, mint 1871-ben körülbelül 270,000 frtra rúgtak. Ezen bevételek közt legjelentékenyebbek azon díjak, melyek a Rókus-kórházban ápoltt idegen illetőségű személyek után az illető hatóságoktól fizettetnek. E czímen (hozzá számítva a fizető betegek díjait is) mintegy 220,000 forint szokott befolyjni. A dologházi munkadíjak 9000 forintra, az intézeti tőkék kamatjövedelme 35,000 forintnál többre rúgnak.

Az említett intézeteknek bevételeit és kiadásait, úgy az ezek után mutatkozó felesleget vagy hiányt a következő összeállításban mutatjuk ki (ezer forintonként):

	1866:	1867:	1868:	1869:	1870:	1871:	
Rókus-kórház:	bevétel	167	175	146	267	232	
	kiadás	134	130	174	227	227	
	különbség	+ 33	+ 45	- 28	+ 40	- 72	- 5
Dologház:	bevétel ²⁾	12	9	11	12	12	13
	kiadás	25	26	20	24	22	30
	különbség	- 13	- 17	- 9	- 12	- 10	- 17
Szegényház:	bevétel ³⁾	26	27	28	26	30	27
	kiadás	50	44	50	44	50	49
	különbség	- 24	- 17	- 22	- 18	- 20	- 22
Josefinum fiárvaház:	bevétel	10	16	14	16	19	13
	kiadás	13	10	16	14	15	17
	különbség	- 3	+ 6	- 2	+ 2	+ 4	- 4
Leányárvaház:	bevétel	7	13	9	9	7	6
	kiadás	8 ⁴⁾	2	3	3	6	6
	különbség	- 1	+ 11	+ 6	+ 6	+ 1	0

Ebből látjuk, hogy hat év lefolyása alatt a város intézetei fentartására, következő összegeket fizetett rá, (mindig bevételeknek tekintve nemcsak az intézeti tőkék kamatait, de például még oly bevételeket is, melyek a város által az intézetnek adományozott telek eladásából eredményeztek) és pedig a

Rókus-kórháznál	16,000	forintot
dologháznál	81,000	»
szegények házánál	123,000	»

ellenben felesleget mutathattak fel (6 év alatt):

a Josefinum fiárvaház	3,000	forintot
a leányárvaház	23,000	»

¹⁾ Hozzá számítván az 53,000 frt építkezési költséget.

²⁾ Engedélyi díjak nélkül.

³⁾ Engedélyi díjak és hirságok nélkül.

⁴⁾ Hozzá számítván a múlt évi számadásból elmaradt 5700 forintnyi tételeket.

XI. Ingóságok eladása. E czímen 1870-ben 38,000 forint, 1871-ben 31,000 forint folyt be.

XII. Az adakozások tettek 1870-ben 15,000 forintot (ebből szegények házának 7400 frt, fiárvaháznak 3200 frt, leányvárvaháznak 1,400 frt); 1871-ben 33,000 forintot (ebből jutott a Rókus-kórháznak 5,600 frt; a szegényháznak 7,000 frt; a fiárvaháznak 9,000 frt; a leányvárvaháznak 10,800 frt).

XIII. Vegyes bevételek. Az e czím alá sorolt bevételek közt a birságok a legjelentékenyebbek; tettek ezek 1870-ben 17,700, 1871-ben 28,400 forintot. Az összes e czímen egyesíthető különféle természetű bevételek eredménye tett 1870-ben 25,000 forintot, 1871-ben 50,000 forintot.

Ezek képezik a város tulajdonképi jövedelmi forrásait.

Ezeken kívül vannak azonban a városnak tisztán csak pénztári bevételei is, minők azon bevételek, melyek kölcsönökből származnak, olyanok, melyek a másokért teljesített előbbi kiadások megtérítése gyanánt befolyznak (melyeket átfutó bevételeknek neveztünk) és végül az ingatlanok eladásából származó bevételek.

Kölcsönpénzekből 1870-ben 1.032,000 forint folyt be; ennyire rúgtak t. i. (18,000 forint hijával, mely összeg az artézi kút építésére a gyámirtalék alapból kölcsön vétetett,) az ez évben a 3 millió forintos kölcsönre befolyó tételek. 1871-ben 2.275,000 frt folyt be; t. i. 20,000 frt mint a gyámirtalékból vett előleg, és a többi mint az 5 milliós kölcsönre történt befizetési részlet.

Városi telkek eladásából 1870-ben 197,000 frt; 1871-ben 415,000 frt folyt be.

A másokért teljesített kiadások után történt visszafizetések 1870-ben 294,000 frt; 1871-ben 395,000 forintnyi bevételt eredményeztek. E czímen azonban jóval többnek kellene befolyjni, ha a városnak nem oly adóssal volna leginkább dolga, kin a követelését be nem hajthatja, t. i. a kincstárral. Ha azon kiadásokról nem is szólunk, melyek a katonaság elszállásolása által okoztatnak, midőn t. i. az állam által fizetett tarifa szerinti lakbér sehogysem elegendő arra, hogy a pesti magas házbérek mellett az itt tartózkodó tiszteknek megfelelő lakás szereztessék, és így a város a többletet saját pénztárából pótolja, ha, mondjuk, erre nem is reflektálunk, mivel lehet, hogy a katonaság elszállásolását törvényhatósági és nem állami kötelességnek nyilváníthatnák, mégis nem lehet sajnálattal tudomásul nem venni, hogy a kincstár oly kiadásokat is vonakodik megtéríteni, melyek megszavazásánál a városi hatóság világosan kikötötte, hogy e kiadásokat csakis a kincstár megtérítése reményében, tehát csak előlegként rendeli el. E dologgal azonban e fejezet végén, midőn az ily módon szükségessé vált kiadásokról szólunk, bővebben fogunk foglalkozni.

B. Kiadások.

I. Közigazgatás. A közigazgatási hivatalok elnevezése alatt a következő hivatalokat szokás érteni: tanácsi testület, jegyzői kar, ügyészség, számvevőség, statisztikai hivatal, iktató és kiadó hivatal, levéltár, házi pénztár, letélthivatal és pénztár, gazdasági hivatal és bizottság, mérnöki hivatal, szállásolási hivatal, adószámvitel, adópénztár, adóbehajtási hivatal, építési bizottság, gyámhivatal.

Az illető személyzet fizetése, a hivatalos helyiségek bére illetőleg építése, fűtése és világítása, továbbá az (évenként 8000 forintra rugó) bérkocsi kiadások, úgyszintén az ujonczozási, mérleghivatali és gazdasági kiadások képezik a »közigazgatási kiadásokat,« melyek 1870-ben 406,000, 1871-ben 509,000 frtra (az összes valóságos szükségletnek $10\frac{1}{2}\%$ -a) rúgtak.

Mindkét évben azonban az új városház építésére, valamint 1870-ben a népszámlálási költségek által (23,395 frt) jelentékeny rendkívüli szükséglet állott be, melynek levonásával a rendes közigazgatási kiadás 1870-ben 324,000, 1871-ben 346,000 frtra olvad.

Ezen kiadásoknak legnagyobb részét a személyzet fizetése veszi igénybe; miután pedig e tárgygyal az ezen Évkönyv 69—78. lapján tartalmazott, és a főváros szolgálatában álló egyének fizetésének statisztikáját tartalmazó értekezésben tüzetesen foglalkoztunk, nem kell arra e helyütt visszatérnünk.

II. Rendőri kiadások. E czélokra a város az utóbbi években — az állami megtérítés jóváhagyása reményében megszavazott nagyobb költség mellett, — 1870-ben majd 300,000. 1871-ben 338,000 forintot költött, a dologházi kiadásokat szintén ide számítván. A rendőri kiadások tehát 1871-ben az összes bevételek 7 százalékát vették igénybe. Egy-egy lakóra e szerint a rendőri kiadásokból 1 frt 60 kr. jön, míg Párisban, hol 1.800,000 lakó mellett a prefecture de la police 16.094,000 frankba került (1870-ben) egy főre $3\frac{1}{2}$ forint, tehát majd kétszer annyi esik. Bécs városa az 1869-dik évben 1.600,000 forintot költött saját rendőri céljaira és 300,000 forinttal járult az állami rendőrség kiadásaihoz, de ott az egész utcztisztítási, világítási, csatornázási, vízvezetéki és közbiztonsági kiadásokat rendőrségieknek tekintik; a voltaképeni rendőri teendőket, azt, a mit nálunk is rendőrségi működés alatt érteni szoktak, az állam végezi, — mily költséggel, azt nem tudjuk; miután azonban Bécs városa maga csak 300,000 forinttal járul ezen kiadásokhoz, ott azon kedvező helyzetben vannak, hogy rendőri kiadásokra fejenként csak mintegy $\frac{1}{2}$ forintot kell adóznok.

Pest városa rendőri kiadásai tettek

	1866:	1867:	1868:	1869:	1870:	1871:
a dologházzal együtt	163 ezer	158 ezer	153 ezer	190 ezer	298 ezer	337 ezer
a dologház nélkül	137 ezer	131 ezer	135 ezer	167 ezer	274 ezer	306 ezer

A rendőri személyzet fizetésének statisztikáját l. szintén a 69—78-dik lapon.

III. Egyházi kiadások. A város, mint a katolikus hitvallásnak patronusa köteles a katolikus egyházi személyzetet fizetni, és e czélra 1870-ben 14,000, 1871-ben 15,600 forintot adott ki; a plebánia-lakokért fizetendő házbér 3—5000 forint közt ingadozik. Az egyéb vallású hitközségeket a város 1870-ben 8,500, 1871-ben 6,600 forinttal segélyezte. Ezek képezik a rendes egyházi kiadásokat, míg a ferencvárosi és lipótvárosi templom építésére évenként fordított 15,000 forint e czimnek rendkívüli költségét képezi. Egyházi czélokra költött a város mindössze 1870-ben 42,000, 1871-ben 41,000 forintot.

IV. Iskolai kiadások. Pestvárosa saját költségén tartja az összes nyilvános elemi és polgári iskolákat és a hatosztályú reáliskolát. Az utóbbi években ez intézetek száma a rajztanodák és a józsefvárosi reáliskola által szaporított.

A városi iskolákban mindössze (1871-ben) 13,383 tanuló nyert oktatást,

és pedig az elemi tanodákban 8,471, a polgári iskolákban 79, a vasárnapi iskolákban ¹⁾ 2,474, a főreáltanodában 956, a rajztanodákban 1,403.

Az iskolák építésére kiadott összegek igen jelentékenyek, mivel a régi iskolaépületek állapota nem a legmegfelelőbb, a városnak napról-napra való nagyobbodása pedig az iskolák szaporítását folyvást igényli. Azon aldozatkésztség, melyet Pestvárosa az iskolaügy irányában tanusít, közéletünk legörvendetesebb jelei közé tartozik. Iskolák építésére 1870-ben 146,000, 1871-ben 140,000 frt fordított. (Ugyanez évben Bécs városa 114,000 forintot fordított e célra.)

Az iskolák fentartására (tanítók fizetésére, házbérre, tanszerekre stb.) fordított 1870-ben 148,000, 1871-ben pedig már 235,000 forint. Az iskolák fentartására e szerint minden egyes lakó 1 frt 18 krajczárral járul, holott Bécsben (1871) csak 56 krajczárral, már Boroszlóban (1864) 1 frt 80 krajczárral, ugyanannyival Párisban (1869), Berlinben (1868) 2 frt 40 krajczárral, ellenben New-Yorkban egy-egy lakó 3 és $\frac{1}{2}$ forinttal járul az iskolai kiadásokhoz, míg Bostonban tíz forinttal! A tanítói személyzet fizetésének statisztikáját lásd ezen évkönyvnek 69—78. számú lapjain.

V. Egészség- és tisztasági kiadások. Az e célokra fordított rendes költségek — melyekhez a nem ezen fejezethez, hanem a jótékonyági kiadásokhoz sorozott Rókus-kórházi költségek nem számítottak — évenként 120—130,000 forint közt ingadoznak, mely összeg kétségkívül sokkal csekélyebb, hogysen abból egy 200,000 lakost számláló városnak egészségi és tisztasági igényei kielégítést találhassanak. Az egészségügyi személyzet mintegy 16,000 forintba kerül évenként, mely tétel arányban áll ugyan a Bécs város részéről ugyane célra fordított évi 35,000 forinttal, azonban sehogysen hasonlítható össze a new-yorki »Board of Health« költségével, mely évenként 340,000 forintot vesz igénybe ²⁾.

A pesti utcák tisztogatására és öntözésére az utolsó hat évben a következő összegek fordítottak:

	1866:	1867:	1868:	1869:	1870:	1871:
Tisztogatás	33,000 frt	36,600 frt	44,700 frt	67,600 frt	83,000 frt	97,700 frt
Öntözés	1,800 »	1,800 »	? »	10,500 »	14,100 »	14,300 »
Összesen	34,800 »	38,400 »	»	78,100 »	97,100 »	112,000 »

Bécs városa ugyane célra 1871-ben $\frac{1}{2}$ millió forintot áldozott, New-York városa pedig 300 folyó (angol) mértföldnyi utcáinak tisztítására egy millió forintot költött ³⁾.

Az egészségügyi rendkívüli költség 1870-ben 1.730,000 forintra, 1871-ben 1.614,000 frtra rúgott, mely jelentékeny összegekben a csatornákon kívül a vízvezeték és a közbútorhid építése is tartalmazzatik.

¹⁾ Ezen iskolák az 1872-dik évben megszűntek, és helyükbe az ismétlődő iskolák léptek.

²⁾ A new-yorki fizetések nagysága nálunk hihetetlennek látszanék. A főorvos fizetése tesz 12,000 forintot; az utcatisztítás feletti felügyelő fizetése 8000 forint (nálunk 600 frt); az egészségügyi felügyelők fizetése 3500 forint; a vegyészé 3500 forint; az állandó desinficiáló-bizottság költsége 24,000 forintot tesz.

³⁾ Thomas Cottman, a new-yorki utcatisztítás felügyelője évi jelentésében felemlíti, hogy még ezen költség sem volt elegendő a város tisztántartására, és hogy ezenkívül még 300 angol mértföldnyi területnek tisztítására külön szerződést kellett kötnie. A fentemlített 300 mértföldnyi területből 17 mértföld tisztítandó hetenként kétszer, 17 háromszor, és ugyanannyi hétszer hetenként.

Csatornák építésére és fentartására Pestvárosa 1870-ben 275,935, 1871-ben 205,483 forintot költött (ebből 128,131 frt 3074 folyó öl új csatorna építésére, a többi fentartásra). Az előbbi négy évben ugyane célra költöttünk 1866: 53,800 frt; 1867: 66,700 frt; 1868: 80,600 frt; 1869: 135,700 frt.

Bécs városa költött az 1871-dik évben a csatornák fentartására és tisztítására 215,000 forintot, ujak építésére 108,000 forintot, összesen 323,000 frtot.

VI. Kövezésekre, utakra és hidakra. Ezen kiadások a város rendes szükségletének legnagyobb részét veszik igénybe. E célokra évenként h e t — nyolczszázezer forint fordítatik. E szerint az utcák és utak fentartására, illetőleg kövezésére fordított költség nagyobb összeget vesz igénybe, mint az összes egyenes adóból származó bevétel, sőt ezeken felül még megemészti azon egész jövedelmet, mely a tandijakból és egyéb díjakból befolyik.

Ily körülmények közt a kövezés ügye nagyon is megérdemli, hogy a statisztikai évkönyvben mentül világosabban és mentül részletesebben tárgyalassék. Ez azonban csak az 1872-dik évre vonatkozó évkönyvben fog lehetséges lenni, miután az illető statisztikai minták csak ez évben adattak ki a mérnöki hivatalnak kitöltés végett, minek folytán az ez évtől fogva rendszeresen befolyó statisztikai anyag feldolgozása csak az 1873-dik évben fog megkezdethetni. Ennek folytán e helyen és egyelőre ezen jelentékeny kiadási nemnek természetével bővebben nem foglalkozhatunk, és beérjük annak kimutatásával, mennyibe kerültek tisztán a kövezési kiadások az utolsó hat év alatt.

1866:	1867:	1868:	1869:	1870:	1871:
102,100 frt	102,800 frt	140,200 frt	181,800 frt	527,700 frt	692,000 frt.

Bécs városa 1871-ben utcák kövezésére és utak építésére mindössze csak 194,249 forint 49 krajczárt költött, mihez még hozzáadandó az utcák, hidak, lépcsők, stb. fentartásának költsége, 140,273 forint 27¹/₂ krajczár.

VII. Jótékony kiadások. Jótékony célokra Pest városa, ideszámítván a Rókus-kórházi kiadásokat is, 1870-ben 385,000, 1871-ben 337,000 forintot adott ki, tehát az összes valóságos kiadás 7 százalékát.

Ezen kiadások közt a legjelentékenyebbek a Rókus-kórházaiak, a szegényháziak és az árvaházaiak, melyeket azonban már előbb (I. a bevételeknél: (11 Intézetek jövedelme) ismertettünk. Ezeken kívül főlemlitendők a lelelcztartási kiadások, évenként mintegy 5000 forinttal, és a város által tett alapítványok évi 2000 forinttal.

VIII. Szépítésre. Ezen rovatba soroztuk a városligeti kiadásokat, az összes egyéb parkok fentartására célzó, valamint a fatenyésztési kiadásokat; ide kellett vennünk továbbá az aldunai rakpart költségét is, mely a víz színeig lenyuló lépcsőzetével egy ölnyi kikötői helyet sem nyújt, mely rakpart tehát nem kereskedelmi céloknak, hanem kizárólag a nyers Dunapart szépítésére szolgálhat.

E rakpart építésére fordított 1870-ben 102,000, 1871-ben 169,000 forint. A városligeti kiadások tesznek évenként 26,000 forintot.

Az összes szépítési kiadások 1870-ben 146,000, 1871-ben 212,000 forintot vettek igénybe.

IX. Világításra. Az utóbbi hat évben a város következő összegeket fordított az utcák világítására:

1866:	1867:	1868:	1869:	1870:	1871:
85,700 frt	79,000 frt	83,400 frt	84,400 frt	81,300 frt	84,000 frt

Bécs városa költött ugyan e célra 376,000 forintot.

X. Tüzoltás. A tűzoltás csak néhány év óta van városunkban mint rendszeres intézmény behozva; 1870-ben e célra 37,000, 1871-ben 46,000 forint adatott ki.

XI. Tudományos és művészeti czélokra a város 1870-ben (az országos iparegyesület, a pesti zeneegylet és az országos dalárünnepély javára) összesen 2600 forintot költött, 1871-ben (ugyan e czélokra, továbbá az állatkerti társulat, a »Corvina«, a tanítói és jogászgylés, úgyszintén Pest városa története megírására) 6500 forintot költött.

XII. A városi vagyon utáni kiadások. E cím alá soroztuk mindazon kiadásokat, melyek a város házilag kezelt vagyonrészeinek kezelése körül fölmerültek. E kiadások közt legjelentékenyebbek az épületek fentartására és javítására fordított összegek, melyek 1870-ben 90,000, 1871-ben 71,000 forintra rúgtak. Ezen kiadások részletes ösmertetése ezentúl szintén egy külön fejezetét képezendi a statisztikai évkönyveknek. Az állami adó és a bélyegkiadások évenként 70—75,000 forintot, a javadalmak kezelése 18,000 forintot vesznek igénybe; minthogy a vízvezeték szintén a városnak egyik házilag kezelt vagyonrészét képezi, azon kiadásokat, melyek a vízvezetéki mű kezeléséből erednek, szintén ide számítottuk, tesznek pedig évenként 50,000 frtot azok.

Az e czímen fölmerült összes kiadások tettek 1870-ben $\frac{1}{4}$ milliót, 1871-ben 225,000 forintot.

XIII. Gazdasági kiadások. E cím alá foglaltuk az összes gazdasági szerek, butorok, hivatali helységek fűtése és világítása stb. effélék szükségletét, mely 1870-ben 40,000, 1871-ben 53,000 forintot tett.

XIV. Utczák és terek nyítására 1870-ben 774,000 forint adatott ki, mivel ez évben vétetett meg a »fehér hajó« és a Vrányi-féle telek, melyeknek eladásából azonban a vételáron felül még jelentékeny haszon származott; 1871-ben ily czélokra 18,000 frt adatott ki.

XV. Kereskedelmi czélokra 1870-ben semmitsem fordított a város; 1871-ben — a marhavásár építésére és berendezésére — 63,000 forintot.

XVI. Nyug- és kegydíjak. Az utolsó hat évben e célra a következő összegek adtak ki:

1866:	1867:	1868:	1869:	1870:	1871:
22,300 frt	28,700 frt	32,600 frt	33,400 frt	39,300 frt	39,300 frt

XVII. Kölcsönvisszafizetés és kamatfizetés. E czímen 1870-ben 33,800 és 203,000 forint, 1871-ben 47,700 és 407,000 forint adatott ki.

XVIII. Ingatlan vagyon szerzése csak 1870-ben fordult elő, mely évben a budapesti társas-kocsivállalat telkei és házai 251,753 forinton megvételtek.

XIX. Vegyes kiadások. E cím alá több olyan kiadást soroztunk, melynek más cím alatt nem igen jutna hely. Ilyenek a lejtmerési és háromszögelési kiadások (1870: 34,500, 1871: 25,600 frt), a partjavadalmi bérlővel folytatott perben az utóbbinak odaitélt 70,000 frtnyi összeg, azon 16,000 forint, melyet a miniszterium rendelete folytán a fölemelt tűzifa-illetékből vissza kellett téríteni, az 1870-ben fenyegetett árvizveszély elhárítására kiadott 11,000 frt és

több kisebb kiadás. Az összes kiadás tett e czímen 1870-ben 57,000 forintot, 1871-ben 150,000 forintot¹⁾.

Ezek képezik Pestvárosa valóságos kiadásait; pénztári kiadás gyanánt még további 465,000 forint (1870-ben 380,000) szerepel, mely azonban csak másokért teljesített fizetés, mint azoknak adott előlegnek tekintendő, és mint átfutó tétel tekintetbe nem jön, illetőleg csak annyiban jöhetne, a mennyiben ezen előlegek nem fognának visszatéríttetni. Sajnos, hogy ezen föltevés nem egészen indokolatlan, sőt a múlt tapasztalatai után indulva, Pestvárosa az ily előlegezések által nagyon is károsítja érdekeit.

Ennek bizonyítására szolgáljanak a következő esetek:

Az 1869-dik évben történt, hogy tekintettel a Pestvárosában mindinkább összehalmozódó országos érdekekre, a fővárosi rendőrség jelentékeny szaporítására lett volna szükség. — A mennyiben azonban ezen kiadások messze kívül esnek azon körön, mely a helyhatósági rendőrség teendőit magában foglalja, a város, mielőtt ez ügybe belebocsátkozott volna, kérdést intézett a miniszteriumhoz, vajjon hajlandó leszen-e az az országos czélokra fordítandó összeget a városnak megtéríteni. Erre a m. k. belügyminiszterium a következő leirattal válaszolt:

Magyar királyi belügyminiszter.

Tan. ikt. 35878

8124 szám.

1869

R

Pest szabad királyi város közönségének.

A város közönségének f. évi december 1-én 33,693. sz. a. kelt jelentésére, melyben a fővárosi rendőrség sikeres szervezéséhez megkívántató, az eddigi rendőri kiadásokat meghaladó költségtöbbletnek az állam terhére való átvétele kéretik, sietek válaszolni, hogy a magyar kormány, maga részéről is osztván azon alapos nézetet, hogy a fővárosi rendőrség sokféle teendői messze túlhaladják azon határokat, melyek a tisztán helyi rendőrséget körvonalozzák, s oly érdekek fölött is van hivatva örködni, melyek országosak; továbbá maga részéről is elhalasztatlan feladatnak ismervén fel azt, hogy a fővárosi rendőrségnek oly szervezet adassék, mely azt mindkét irányban való feladatának biztos megoldására képesítse, még a jelen ülésszak alatt fog a törvényhozás elé egy törvényjavaslatot terjeszteni, mely kellő tekintettel a jelzett, s a lehetőségig teljesen kielégítendő két érdekre, a rendőri költségeknek méltányos arányban az ország által leendő viselését czélozza.

Addig is azonban, míg a törvényhozás hozzájárulásával a végleges rendőri szervezet életbeléptethetik, elkerülhetlenül szükséges lévén oly ideiglenes intézkedésekről gondoskodni, mely a pesti rendőrséget jelenlegi elégtelen állapotából kiemelve, azt arra képesítse, hogy a jelzett két irányú fontos feladatának megoldását legalább megközelíthesse, minden esetre

¹⁾ Jelentékenyebb kiadások a következők:

	1870	1871
Közig., kapitányság és törvénysz. helységek fűtése és tisztogatása	2671	3335
Városi épületek világítása	5958	7643
Asztalos munkák és butorok	2658	9475
Kárpitós munkák	1236	5263
Öntöző kocsik	—	5480
Városi épületek vízvezeteki felszerelése	7000	1889
Utczai czimtablák	—	2808

pedig a lakosság személy- és vagyónbiztonságát megóvjá, a felterjesztett javaslatokat beható tanulmányozás tárgyává teszem.

Miután azonban ezen, úgy a dolog érdemére és a közlött számokra, valamint azon, a kormányra nézve főfontosságú kérdésre kiterjedő beható tanulmányozás, vajjon t. i. a felterjesztett tervezetek egyike vagy másikától mennyiben várható az országos rendőri érdekeknek habár csak ideiglenes és átmeneti előmozdítása? mindenesetre néhány napi halasztást igényel, a város közönségének megnyugtatóására már jelen előleges soraimmal is kijelenteni kívántam, hogy mennyiben a város által célzavett új szervezésnél az országos rendészeti érdekek kellő figyelembe vétetnek, és oly értelmes és megbízható egyének alkalmaztatnak, kiknek működése emez érdekek kellő megóvását biztosítja, s kik annak idején a fővárosi rendőrség végleges szervezésénél is alkalmaztathatnak s végre mennyiben e szempontok következetes keresztülvitele által a városi pénztárra az eddigi rendőri kiadásokat meghaladó költségtöbblet nehezednék, a a kormány ezen költségtöbbletnek az ideiglenesség tartamára az országos pénztárból való megterítését biztos kilátásba helyezi.

Budán, 1869. december hó 9-én.

Rajner Pál.

Világos, hogy Pestvárosa azon esetre, ha a miniszterium a költségek megtérítésére nem vállalkozott volna, maga részéről sem vállalja magára az országos rendőrség költségeit. Miután azonban a miniszterium idézett leirata e tekintetben oly határozott »megnyugtató« igéretet tartalmaz, miután az a végeldöntésre csak néhány napi határidőt kér és miután végre azon kikötés, hogy a város csak használható egyéneket fog fölfogadni, hatósággal szemben, melytől dolosus szándékot nem lehet föltenni, csak figyelmeztetésnek tekinthető, nem pedig oly kikötésnek, a melynek igen nyulékony magyarázata később az ígérlet megtagadásának indokául szolgálhasson — mely esetre a város szintén nem vállalkozott volna a költség megszavazására: a fővárosi közgyűlés a rendőrségnek szaporítására szükséges összegeket megszavazta, úgy tekintvén ezt mint előleget, mely rövid idő alatt meg fog térítettni.

Azóta négy év telt le, és a város ily módon kamatostul 300,000 forintot adott ki országos rendőri célokra. A miniszterium részéről pedig eddigelé még egy fillér sem térített meg, sőt midőn a város ezen követelését az 1873-diki költségvetés fedezetébe bevette, a miniszterium ez ügyben oly értelmű nyilatkozatot tett, mely már némi kételyt enged támadni aziránt, vajjon e kiadások meg fognak-e egyáltalában a városnak térítettni?

Egy további nem kevésbé kellemetlen követelési viszonyt képeznek azon összegek, melyeket a város törvénykezési célokra kiadott.

A törvénykezési kiadást a város szintén a kormány megbízásából teljesítette, és minden e téren felmerült költség csak előleg gyanánt ment ki a város házi pénztárából. Mig azonban a város e czímen 1867-től 1871-ig 1.161,000 frtot költött, addig a kormány csak 765,765 frtot térített meg, és így ma is még 395,673frttal tartozik. Az országgyűlés t. i. a törvényhatóságok törvénykezési kiadásainak kielégítésére egy átlagösszeget szavazott meg, mely azonban sehogysem volt elegendő a tényleg előlegezett összegek visszafizetésére. A m. k. belügyminiszterium egyebet nem tehetett, mint a neki megszavazott összeget a törvényhatóságok közt arányosan kiosztani; de azért mégis tény, hogy Pestvárosa az országnak törvénykezési célokra már évekkel ezelőtt előlegezett 400,000 forintot, hogy ez összeggel az ország még ma is tartozik, Pestvárosa pedig ezen és az előbb említett előlegek előteremtésére adósságba verte magát.

Egy harmadik követelés alapját képezi azon, Pest határában fekvő utak fenntartása, melyek országos utak, melyek tehát az ország költségén volnának fenntartandók. Ilyenek az üllői- és külső-jászberényi utak. ¹⁾ A m. kir. közlekedési miniszterium azonban, mely az országos utak fenntartását kevésbé fontosnak tartá a vasutak kiépítésénél, egy sajnós emlékezetű elhatározásában elrendelé, hogy az utakat a törvényhatóságok tartsák fen a közmunkaváltsági pénzekből, — pedig ezen rendelet perczétől számitandó országutaink végpusztulásának korszaka — a m. kir. közlekedési miniszterium, mondjuk, az általa követett rendszerhez hiven azon országos utakat sem részesítheté különös pártfogásában, melyek Pestvárosa területén mennek át, hanem elrendelé, hogy ezen utak is Pestvárosa által a közmunkaváltsági pénzekből tartassanak fen, daczára azon tagadhatlan ténynek, hogy e pénzforrás a szükséglet fedezésére sehogy sem elegendő. Időközben azonban meghozatott az 1870. X. törvényczikk, melyben ki van mondva, hogy az összes fővárosi közmunkaváltsági pénzek a közmunkatanács pénztárába folyjanak. Mármost az említett országos utak jókarbantartása annál inkább az ország terhére esik, mivel a város még azon csekély jövedelmi forrástól is megfosztatott, mely a költségek fedezetére kijelölve volt. A kormány azonban mitssem tevén ez utak jókarban tartására, és miután ezek ennek következtében már türhetlen állapotba jutottak, a város elvégre elhatározta magát, hogy e célra is előleget nyujt a kormánynak, és 111,500 frtot előlegezett ez utak javítására, mely összegből azonban a mai napig semmi sincsen megtérítve.

Mindezekből kitünik, hogy a város érdekében fekszik, a kincstár számára eszközölt előlegezéseket a lehető legkisebb mértékre redukálni, midőn azoktól nemcsak biztos kamatvesztessége, hanem még igen valószínű tőkevesztessége is származik. Midőn tehát épen most merül fel azon kérdés, hogy azon idegen egyénekért, kik a pestvárosi Rókus-kórházban ápolást nyertek, az ápolási díjakat, ne — mint történt eddig — a kincstár térítse meg a városnak — az illető községektől való utólagos behajtás fenntartása mellett — hanem hogy a városi hatóság előlegezze az ápolási összegeket, az követelje be az illető községektől, és a kincstárt csak azon összeg erejéig vegye később igénybe, mely a községektől be nem hajtathatott: a város érdeke nyomatékosan parancsolja, hogy a hatóság — eddigi tapasztalatán okulva — ily előlegezési viszonyra rá ne álljon. A Rókus-kórház városi polgárok alapítása, városi pénzekből tartatik fen és így csakis a város, nem pedig az ország céljainak köteles szolgálni. Ha a kormány ezen városi intézetet országos kórház gyanánt kívánja fölhasználtatni, erre csak úgy birhatná reá a hatóságot, ha a teher elviselését mentül könnyebbé teszi, ha azonban evvel ellenkezően a terhet nagyobbítja, ha előlegezésre akarja kényszeríteni a várost, — mely előlegek visszafizetésénél képzelhetjük, mily nehézségek fognának támasztatni, és hogy a város mily érzékeny károsításával fogna ezen utólagos elszámolás járni, — akkor helyesebben cselekszik a hatóság, ha a Rókus-kórházat ismét azzá teszi, ami volt kezdettől fogva: városi kórház z á.

¹⁾ A közlekedésügyi miniszterium 1872-diki költségvetésében vasutak építésére 36 millió forint szavaztatott meg, országutakra pedig csak 1½ millió, és míg a vasutak hossza 1867-től 1871-ig 303 mértföldről 1000 mértföldre szaporodott, addig az országutak hossza ugyanezen időben csak 100 mértfölddel (1867: 673 mértföld, 1871: 768 mértföld) szaporított.

Az 1870/1871-dik években Pestvárosa a következő összegeket volt kénytelen a kincstárnak előlegezni:

	1870:	1871:
Törvényszéki kiadásokra	277,349	334,947
Katonák elszállásolására	76,381	73,989
Országos utak fentartására	25,976	59,376
Összesen	379,706	468,312
Az országos és állami czélokra megtérítés kikötése mellett szaporított rendőrség költsége	62,777	62,777
Mindössze	442,483	531,089

Az államnak előlegezett összeg 1871-ben tehát már $\frac{1}{2}$ millió forintra rúgott. A jövő évek zárszámlája mutatni fogja, vajjon ez előlegekből mennyi fog a városnak megtéríttetni?

Evvel elmondtuk volna azt, mit az 1870. és 1871-diki zárszámlákról megjegyezni kívántunk.

A 29. és 30-dik számú táblákon e két zárszámla anyagát azon rendszerben állítjuk az olvasó elé, melyet a városi háztartás felismerésére legcélszerűbbnek tartunk, és mely a 31-dik számú táblán közölt számvevőszégi zárszámláktól ugy alakjában, mint elveiben lényegesen különbözik. A rendes és rendkívüli tételek megkülönböztetése a 29. sz. táblán található, míg azonban ezen tábla csak a főbb eredményeket tartalmazza, addig a 30-dik számú tábla a kisebb részletekre is megy át.

Az 1870-diki és 1871-diki pénzkezelés főbb eredményei

(a rendes és rendkívüli tételek megkülönböztetésével).

Resultate der Geldgebarung der Jahre 1870 und 1871, nach ihren Hauptergebnissen

(mit Unterscheidung der ordentlichen und ausserordentlichen Posten).

	I. B e v é t e l e k.				E i n n a h m e n.							
	Rendes Ordentlich		Rendkívüli Ausserordentlich		Összesen Insgesamt		Rendes Ordentlich		Rendkívüli Ausserordentlich		Összesen Insgesamt	
	frt	%	frt	%	frt	%	frt	%	frt	%	frt	%
I. Egyenes adó — Directe Steuer	701694	23.63			701694	23.37			788207	25.23	788207	24.69
II. Fogyasztási adó — Verbrauchssteuer	625316	21.05			625316	20.83			482781	15.45	482781	15.13
III. Javadalmak és illetékek — Regalien und Gefälle	752069	25.31			752069	25.04			852857	27.30	852857	26.72
IV. Díjak — Tausen	64179	2.16			64179	2.14			69251	2.22	69251	2.17
V. Ház- és hasznbérek — Pacht von Gründen und Häusern	185133	6.23			185133	6.17			207848	6.65	207848	6.61
VI. Egyéb bérek — Sonstiger Pacht	86335	2.91			86335	2.87			96366	3.08	96366	3.02
VII. Jövedékek — Ertrag	102827	3.43			102827	3.42			129320	4.14	129320	4.05
VIII. Tandíjak — Schulgelder	23990	0.81			23990	0.80			35918	1.15	35918	1.13
IX. Kamatok — Zinsen	106780	3.50		327	0.98	107107	3.56		126868	4.06	126868	3.97
X. Intézetek saját jövedelme — Eigener Ertrag der Institute	276173	9.30			276173	9.19			275118	8.83	276329	8.86
XI. Ingóságok eladása Verkauf v. Mobilien	20197	0.68		17946	54.04	38143	1.27		28005	0.89	30552	0.93
XII. Adakozások — Spenden				14935	44.98	14935	0.50		33340	9.88	33340	1.04
XIII. Vegyes bevételek — Div. Einnahmen	25460	0.85			25460	0.85			31362	1.00	31362	1.04
A) Összes valóságos bevétel — Gesamte wirkliche Einnahme	29701	3	100.00	33208	100.00	3003361	100.00		3123901	100.00	3191565	100.00
XIV. Kölcsönökből — Von Anlehen				1032240		1032240			2275500		2275500	
XV. Telkek eladásából — Verkauf städti- scher Gründe				196628		196628			415435		415435	
XVI. Áltató bevételek — Durchlaufende Einnahmen	294220					294220			383095		383095	
B) Összes pénztári bevétel — Gesamte Casseneinnahme	294220			1228868		1523088			383095		3074030	
Bevételek főösszege — Hauptsumme der Einnahmen	3264373			1262076		4526449			3506996		6265595	

	Rendés		Rendkívüli		Összesen		Rendés		Rendkívüli		Összesen	
	Orvontlich		Ausserordentlich		Insgesamt		Orvontlich		Ausserordentlich		Insgesamt	
	ftt	%	ftt	%	ftt	%	ftt	%	ftt	%	ftt	%
II.	K i a d á s o k .											
I. Közigazgatás — Administration	324428	11.56	81850	2.91	406278	7.24	346359	11.34	162663	9.13	509022	10.53
II. Rendőrség — Polizei	296251	10.56	15000	0.53	296251	5.28	337522	11.08	15000	0.84	337522	7.00
III. Egyházi czélok — Cultus	27088	0.97	145649	5.19	42088	0.75	26114	0.85	137047	7.89	41114	0.86
IV. Iskolaiügy — Unterricht	148232	5.28	1617040	57.59	293881	5.23	234985	7.70	1021670	59.05	372032	7.69
V. Egészségügy — Sanitätswesen	119816	4.27	790473	14.08	1736856	30.93	132540	4.34	701056	2.79	1154210	23.89
VI. Közvezés, utak és hidak — Pflasterung, Strassen und Brücken	790473	28.17	49550	1.76	384467	6.85	287210	9.40	81252	2.79	368462	7.62
VII. Jótékony czélokra — Wohlthätigkeit	334917	11.93	102699	3.68	145931	2.60	42465	1.39	169285	9.49	211750	4.38
VIII. Szépités — Verschönerung	43231	1.54	81341	1.45	81341	1.45	84066	2.78	46230	0.96	84066	1.74
IX. Világítás — Beleuchtung	81341	2.90	36936	1.32	36936	0.68	46230	1.51	46230	0.96	46230	0.96
X. Tűoltás — Feuerwehr	36936	1.32	2000	0.07	2600	0.05	2200	0.07	4350	0.24	6550	0.13
XI. Tudományos és művészeti czélokra — Für Kunst und Wissenschaft	600	0.22	8317	0.29	250523	4.46	227029	7.44	227029	4.86	227029	4.86
XII. Városi vagyon utáni kiadások — Ausgaben nach dem städt. Vermögen	242206	8.62	522074	18.69	522074	9.29	53420	1.76	17815	1.00	17815	0.37
XIII. Gazdasági kiadások — Wirtschaftliche Ausgaben	40463	1.44	39363	1.40	39363	0.72	39292	1.29	62934	3.50	62934	1.30
XIV. Utcák és terek nyitása — Eröffnung von Strassen	39363	1.40	33875	1.21	33875	0.60	47715	1.56	47715	0.98	47715	0.98
XV. Kereskedelmi czélok — Handelszwecke.	33875	1.21	202919	7.23	202919	3.61	407481	13.35	407481	8.43	407481	8.43
XVI. Nyug és kegydíjak — Pensionen und Gnadengehalte	202919	7.23	251733	8.96	251733	4.49	37152	1.22	111962	6.28	149114	3.08
XVII. Kölesön visszafizetés — Schuldentilgung	251733	8.96	12461	0.45	57109	1.01	3052926	100.00	1783888	100.00	4836814	100.00
XVIII. Kamat — Zinsen	12461	0.45	2808373	100.00	379706	0.68	0485712	1.61	1783888	100.00	4836814	100.00
XIX. Ingatlan szerzés — Erwerbung von Grundeigentum	44648	1.60	2808373	100.00	379706	0.68	3518638	11.34	1783888	100.00	4836814	100.00
XX. Vegyes kiadás — Diverse Ausgaben	2806788	100.00	379706	1.44	379706	0.68	3518638	11.34	1783888	100.00	4836814	100.00
A) Összes valóságos kiadás — Gesamte wirkliche Ausgaben	379706	1.44	2808373	100.00	379706	0.68	3518638	11.34	1783888	100.00	4836814	100.00
B) Kezelési kiadás — Cassa-Ausgaben	3186494	11.34	2808373	100.00	5994867	10.82	3518638	11.34	1783888	100.00	5302526	11.06
Kiadások főösszege — Hauptsumme aller Ausgaben	3186494	11.34	2808373	100.00	5994867	10.82	3518638	11.34	1783888	100.00	5302526	11.06

30. sz. tábla.

Tabelle Nr. 30.

Részletes kimutatás az 1870-iki és 1871-iki pénzkezelés eredményéről.

(A zárszámlák alapján összeállítva.)

Detailirter Nachweis über die 1870- und 1871-er Finanzabrechnung (auf Grund der Rechnungsabschlüsse zusammengestellt).

C z i m — Titel	A zárszámla illető tételszáma ¹⁾ Nummer der betreffenden Bilanzpost ¹⁾		Eredmény Ergebnis	
	1870	1871 (1. a 31-ik sz. táblán) (s. Tabelle Nr 31)	1870	1871
I. Bevételek. — Einnahmen.				
A) Valóságos bevételek. — Wirkliche Einnahmen.				
I. Egyenes adó — <i>Directe Steuern</i>	A XXIII	B XXXI	701694	788207
II. Fogyasztási adó — <i>Verzeh- rungssteuer</i>	A I a	A I 1—2	625316	482781
III. Javadalmak és illetékek <i>Regalien und Gefälle</i>				
Kövezetvám — <i>Pflastermauth</i> . .	A I a, b—h, IV	A I 3, VI	361524	405084
Telekátírási díjak — <i>Grundum- schreibungs-Gefälle</i>	A III	A V	188026	203160
Engedélyi díjak — <i>Lizenzen</i> . . .	A VI, H 3, J ⁵ / ₈ , K 11	A VIII H ⁵ / ₈ , I 3 K 5	51368	64117
Partjavadalom — <i>Ufergefälle</i> . .	A I n	A I 8	42000	46250
Legelő, marhahajtási és marha- vásári javadalom több kisebb javadalommal együtt — <i>Weide- Viehtriebs- und Viehverkaufsge- gebühr sammt mehreren kleine- ren Gefällen</i>	A I o	A I 9	37388	36300
Kő- és téglajavadalom — <i>Stein- und Ziegelgefälle</i>	A p	A 10	6086	8544
Halottak szállítása ésszemétkihor- dási javadalom — <i>Leichenfuhr u. Mistausführungs-Privilegium</i> . .	A r	A 12	3198	19963
Italmérési regále — <i>Schankregale</i>	A v	A 16	36741	44729
Ebtartási díjak — <i>Hundgefälle</i> . .	A XXIV	A XI	12611	11528
Hajóhid megváltása után — <i>Für Ablösung der Schiffbrücke</i> . . .	B 4	B 3	12000	12000
Egyéb — <i>Diversi</i>	A I s—u, x, II g	A I 13—15, IV	1127	1182
Összesen — <i>Zusammen</i>			752069	852857
IV. Díjak — <i>Taxen</i>				
Eljárási díjak — <i>Functions-Taxen</i>	A V	A VII	21445	27564
Véka-, mérleg- és akózó díjak — <i>Maass- und Waags-Taxen</i> . . .	A I l, F 1—2	A I 4—6, F I 1—2	24809	25299
Letéthetaivatali jövedék — <i>Ertrag des Depositen-Amtes</i>	A VII	A X	15404	6280
Marhabélyegzési díjak — <i>Vieh- stempelungs-Taxen</i>	A VIII	A IX	.	2703
Cselédhivatali díjak — <i>Dienstboten- Taxen</i>		A XXVII	2369	5028
Tűzoltó-pénztár jövedelme — <i>Ein- nahme der Feuerlösch-Cassa</i> . .	A XIX	A XXIII	152	2377
Összesen — <i>Zusammen</i>			64179	69251
V. Haszonbérek — <i>Pacht</i>				
Városi házak lakbéréi — <i>Zins von städtischen Wohnhäusern</i>	} A I 3, II 3, XVII, } } XXIII 1 b, 2 c, B 3 }	} A III, IV 2, XXI, } } XXV 2, XXVI 2 }	107774	124417
Haszonbérek szántóföldektől és egyéb városi területektől — <i>Pacht von Feldern und sonstigen städti- schen Gründen</i>	A I 2 a—e, h, n	A II 1—2 a—h	53787	54717
Homokbányászattért F. Sandgruben	A I q	A I 11	3627	6945
Városligeti korcsmaért és szin-				

¹⁾ Ezen rovat a számvéveségi „számadási kimutatás“ illető tételszámára utal olyformán, hogy az alapok A—L betűkkel vannak jelölve, míg a számok és a kis betűk a számla fejezeteit, ezimeit és tételeit jelölik.

²⁾ Diese Rubrik verweist auf die betreffende Postennummer in dem „Rechnungsausweis“ der Buchhaltung derart, dass die Fonds mit den Buchstaben A—L bezeichnet sind, während die Zahlen und die kleinen Buchstaben die Capital, Titel und Posten der Rechnung bezeichnen.

30. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 30. (Fortsetzung.)

C z i m — Titel	A zárszámla illető tételszáma Nummer der betreffenden Bilanzpost		Eredmény Ergebniss	
	1870	1871 (1. a 31-ik sz. táblán) (s. Tabelle Nr. 31)	1870	1871
körért — Für das Gasthaus und die Arena im Stadtwäldchen. . .	A II 1 a—c, f	A IV 1 a—c	10160	11980
Erzsébetteri kioszkért — Für den Kiosk am Elisabethplatz . . .	A I 2 f	A II 3	5010	5838
Visegrád-apátküti kőbánya — Steinbrüche in Visegrád-Apátküt	A I 2 g	A II 5	1800	1200
Egyéb — Diversi	A I 23, II h/i, E 6	{ A IV i e. I g/h E 7 A II 4	2975	2751
Összesen — Zusammen			185133	207848
VI. Egyéb bérek — Sonstiger Pacht				
Hely-, állás- és vásárilleték Platz-, Stand- und Marktgebühr . . .	A I 1 m	A I 7	73502	80852
Nyers Dunapart használatáért — Benützung des rohen Donauufers	A I 2 k	A II 7	6240	7100
Járadafoglalások, papénczék és a tulajdonjog elismeréstül szolgáló arany- és ezüstpénczék — Trottoiroccupirungen, Holzstandgelder und als Anerkennung des Eigenthumsrechtes zu zahlenden Gold- und Silbermünzen	A I 2 o—q	A II 2 d—f	3773	5614
Egyéb — Diversi	A I 1 i, II i d—e	A II 8, IV i d	2820	2800
Összesen — Zusammen.			86335	96366
VII. Jövedék — Ertrag				
Dunarakpart jövedelme — Ertrag des Donau-Quais	A I 2 r, B 5	A II 6	30679	28490
Vizvezeték jövedelme — Ertrag der Wasserleitung	E 7	E II 8	68635	95989
Termesztermények eladásából stb. — Verkauf von Fechsungen etc. . .	A I 2 l—m, II 45	A IV 3—4, E II 9	3513	4841
Összesen — Zusammen.			102827	129320
VIII. Tandíjak — Schulgelder				
Reáltanodai tandíjak — Realschulgelder	A XXI a	A XXV 1	9222	14553
Elemi- és polgári iskolák díjai — Volks- und Bürgerschulgelder . .	A XXI 2 a—b, K 6	A XXVI 1	14768	21365
Összesen — Zusammen.			23990	35918
IX. Kamatok. — Zinsen				
Községi alap tőkéinek kamatai — Zinsen d. Capitalien d. Comm.-F.	A XXII 1—2 XVIII	A XXX 1	23987	10109
Adósságtörlesztési alap tők. kam. Zinsen d. Capit. d. Schuldentilg.-F.	B 1, 8, 9	B 1, 2, 4, 5	36105	96506
Építés-alap tőkéinek kamatai — Zinsen der Capit. des Baufondes	C 2	C I 2, II 36	17094	16565
Kisajátítási alap tőkéinek kamatai Zinsen d. Capit. d. Expropriationsf.	D 4	D I 4	2308	2041
Eladott telkek vételárának kam. Zinsen vom Erlös verkaufter Gründe	B 2	A XXII, XXX 2	27613	1647
Vegyes — Diversi				
Összesen — Zusammen.			107107	126868
X. Városi intézetek saját jövedelme				
Eigener Ertrag städtischer Institute				
Rókuskórh. Rochussp.				
	1870	1871		
kamatok Zinsen	2589	3069	G 1	G I
ápol. díj. Verpfl.-K.	217467	221266	G VI	G VI
Dologház Arbeitshaus				
kamatok Zinsen	3584	3484	H 1	J 1
munkadíj Arbeitslohn	9060	8600	H 4	J 4
Szegényház Armenhaus				
kamatok Zinsen	16139	15801	J 1	H 1
munkadíj Arbeitslohn	8251	1397	J 9	H 8, 9
			220056	224335
			12644	12084

30. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 30. (Fortsetzung.)

C z i m — T i t e l	A zárszámla illető tételszáma Nummer der betreffenden Bilanzpost		Eredmény Ergebniss	
	1870	1871 (1. a 31-ik sz. táblán) (s. Tabelle Nr. 31)	1870	1871
	1870	1871		
telkek elad. Grundverk. 2698 — Josefinum	J 15—16		20088	17198
kamatok — Zinsen 12613 9395	K 1	K 1		
tartási díj. Verpflegsk. 2697 2532	K 5	K 6, 7	15310	11927
Leányárvaház Mädchenwaisenh. kamatok — Zinsen 3965 4333	L 1	L 1		
tartási díj. Verpflegsk. 650 1213	L 4	L 4	4615	5546
Az intézetek egyes apróbb jövedelmei — Sonstige kleinere Einnahmen der Institute . . .	G V, VIII, IX, H 6, J 8, 10 11, K 8, 12, L 6	G V, VII, VIII, H 10—12, L 6	3460	5239
Összesen — Zusammen . . .			276173	276329
XI. Ingóságok eladása — Verkauf von Utensilien.				
Eladott gazdas. szerek és anyagok Verkauf von Geräthen u. Materialien	A IX. C 3	A XII	22409	21273
Vízvezetési órák és csövek eladása Verkauf v. Wassermessern u. Röhren	E 5, 8	E 9	14513	6732
Egyéb — Diversi	C 4, E 2—3	E 2, 3, 5	1221	2547
Összesen — Zusammen . . .			38143	30552
XII. Adakozások — Schenkungen				
A Rókus-kórháznak Dem Rochussp.	G II—IV, X	G II, III, IV, X	1277	5850
A dologháznak — Dem Arbeitsh.	H 2, 7	H 2, 4, 13, 14	141	6966
A szegényháznak — Dem Armenh.	J 2—4, 13/14, 17	J 2, 7	8089	273
A Josefinumnak Dem Josephinum	K 2, 9, 10	K 2, 3, 4, II	3245	9448
Leányárvaháznak Mädchenw.-H.	L 2, 5, 7, 8	L 2, II	2183	10803
Összesen — Zusammen . . .			14935	33340
XIII. Vegyes bevételek — Verschiedene Einnahmen				
Bírságok — Pönale	A X, J 7	A XIII, E II 11, H I 7	17738	28394
Tarcalovits-féle követelésből — Tarcalovits'sche Forderung . .		A XXX 5		
Egyéb — Diversi	A XXIII 3, E 4	{ A XXX 4, 6, 7, B I 7, C I 4		11014
Közmunkatanácsai járulék — Beitrag des hauptst. Baurathes . .		A XXX 8	7722	10520
Összesen — Zusammen . . .			25460	12000
Összes valóságos bevétel (A) Gesammte wirkliche Einnahme			3003361	3191585
B) Kezelési bevételek. — Cassa-Einnahmen.				
XIV. Kölcsönpénzekből — Aus Anlehensgeldern				
Befizetés a 3-millió kölcsönre — Einzahlungen auf das 3 Mill.-Anl.	B 7		1014240	
Befizetés az 5-millió kölcsönre — Einzahlungen auf das 5 Mill.-Anl.		B II		2255500
A gyántartalék-alaptól (artézi kút építésére) — Aus dem Waisenamtsreservecfond (für den Bau des artesischen Brunnen) . . .	A XXVII	A XXI	18000	20000
Összesen — Zusammen . . .			1032240	2275500
XV. Telkek eladása — Verkauf von Gründen	A II 2, C 1. D 1, 2	C I 1, D I 1—2	196628	415435
XVI. Átfutó bevételek (másokért teljesített kiadások megtérítésére) — Durchlaufende Posten (Ersatz der für fremde Rechnung ausgelegten Beträge)				
Katonaszállásolásért — Militärsbequartierung	A XV	A XIX	37525	37911

30. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 30. (Fortsetzung.)

C z i m — Titel	A zárszámla illető tételszáma Nummer der betreffenden Bilanzpost		Eredmény Ergebniss	
	1870	1871 (1. a 31-ik sz. táblán) (s. Tabelle Nr. 31)	1870	1871
Gyámhivatali kiadásokért — Für die Waisenamtskosten	A XVI	A XX	14883	15090
Törvénykezési költségért — Für die Gerichtskosten	A XXV	A XXVIII	184332	199519
Fegyencztartási költségért — Für die Sträfingauslagen	A XXVI, H 5	A XXIX	2223	5534
Háztulajdonosok csatornaépítési járuléka — Canalisirungsquote der Hausbesitzer	A XI	A XIV	48694	59168
Háztulajdonosok kövezési járuléka Pflasterungsquote der Hausbes.	A XII	A XV	5679	8776
Útépítési járuléka — Beitrag zum Strassenbau		A XVI		7932
Közmunkaváltási adópénzek — Öffentliche Arbeitsgelder		A XVII		48684
Egyéb — Diversi	A XIII, XIV		784	1481
Összesen — Zusammen			294220	383095
Összes pénztári bevétel (B) — Gesamte Casseneinnahme			1523088	3074030
Bevételek főösszege — Hauptsumme aller Einnahmen			4526449	6265295
II. Kiadások. — Ausgaben.				
A) Valóságos kiadások. — Wirkliche Ausgaben.				
I. Közigazgatási kiadások — Ausgaben der Administration				
Fizetések és lakbérátalányok — Gehalte und Wohnungspauschale	A I 1 a, 2 F 1	A I 1 a, 2, F 1—3	258581	266405
Lakbérek — Miethzinse	A I 3 a	A I 3 a	7625	10399
Irodai költség, fűtés stb. — Bureauauslagen, Heizung etc.	A I 4—7, F 2, 3, 7, 8, 9	A I 4—7, F 4, 6—9	40830	53065
Bérfkocsi kiadások — Fiakerauslagen	A XV 1, XXXII	A XXVI, XXXV	7789	8062
Ujonczozási kiad. Recrutirungsausl.	A XXXIX	A XLII	1464	3416
Mérleg- és mázsahivatali kiadások Waagamts- u. Aichungsauslagen	A XLI 4—6	A XLIII 8—9	5265	5012
Telekkönyvi helyszinelés — Grundbuchsauslagen	A XLIV		2874	
Népszámlálási kiadások — Volkszählungsauslagen	A XLVI	C	23395	
Új városház építése — Bau des neuen Rathshauses	C 6	C 2	57791	155624
Mérleghiv. épít. Bau d. Waagamtes	C 11	C 4	664	7039
Összesen — Zusammen			406278	509022
II. Rendőri kiadások Polizeiauslagen				
Rendőri czelokra — Für Polizeizwecke	A III	A III 1—6, XXVII B 9	274149	307479
Kényszerdolgház Zwangsarbeitsh.	H 1—16, 18—20	J 1—16, 19—21	22102	30043
Összesen — Zusammen			296251	337522
III. Egyházi kiadások Cultusausl.				
Katholikus lelkészek fizetése — Bezüge der katholischen Seelsorger	A I 1 c	A I 1 c	13988	15614
Plebánialakok bére — Miete der Pfarrwohnungen	A I 4 b	A I 3 a	4550	3850
Egyéb vallású hitfelekez. segélyez. Unterstützung and. Relig.-Gem.	A XXIX 2—4, 14—15	A XXXII 2—6	8550	6650
Ferencz- és lipótvárosi templom építésére — Zum Bau der Franz- und Leopoldstädter Kirchen	XXXIII XXXIV	A XXXVI, XXXVII	15000	15000
Összesen — Zusammen			42088	41114

30. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 30. (Fortsetzung.)

C z i m — Titel	A zárszámla illető tételszáma Nummer der betreffenden Bilanzpost		Eredmény Ergebnis	
	1870	1871 (1. a 31-ik sz. táblán) (2. Tabelle Nr. 31)	1870	1871
IV. Iskolaügyi kiadások — Unterrichtsauslagen				
Realtanoda — Realschule	A IV A	A IV A—B	34383	58944
Elemi és polgári iskolák — Elementar- und Bürgerschulen	B C	A V A—B	113599	174948
Elemi iskolák építése — Bau von Elementarschulen	C 1—4, 9, 16 a	C 10—16	70505	85047
Reáliskolai építésre — Bau der Realschule	C 5	C 6	75144	52000
Egyéb — Diversi	XXIX 12	A XXXII 10—13	250	1093
Összesen — Zusammen			293881	372032
V. Egészségügyi és tisztasági kiadások — Reinlichkeits- und Sanitätsauslagen				
Egészségügyi személyzet fizetése Gehalte des Sanitätspersonales	A I 16	A I 16	15845	16208
Utcák seprése és öntözése — Gassenkehrung und Bespritzung	A XVI 1, 8, 9	A XI	96907	111987
Vízvezeték építése — Bau der Wasserleitung	E 5, 7, 10, 13	E 6—9, 11	821797	189416
Lindley építési jutaléka — Bau-provision an Lindley	E I a	E I a	40255	13941
Vízvezeteki mérnökök fizetése és irodai költségek — Gehalte der Ingenieure und Bureauspesen des Wasserleitungsamtes	E I b, c, 2—4, 6, 12	E I b, c, 2 3—5 10, 22	22403	19405
Csatornázás — Canalisierung	A XIX	A XII	275935	205483
Közüvógóhid — Schlachthaus	C 17	C 17	435194	574144
Artézi kút — Artesischer Brunnen	A II	A II	19117	14186
Egyéb kútak és vízvezeteki fölszer. Sonstige Brunnen- und Wasserleitungs-Anlagen	A XIII	A XV	1668	6165
Köztemető — Friedhof	A XLIII		2000	.
Szegények gyógykezelése — Armenbehandlung	A XXX, XXXI	A XXXIII, XXXIV	3395	3275
Márhavészkiadások — Viehseuchen-auslagen	A XLIX 4		2340	.
Összesen — Zusammen			1736856	1154210
VI. Kövezés, utak és hidak fenntartása — Pflasterung, Erhaltung der Strassen und Brücken				
Utak, gátak és hidak építése s fenntartása, utcák kövezése — Bau u. Erhaltung der Strassen, Dämme u. Brücken, Pflasterung der Strassen	{ A XV 11, XVIII 7, XXIII, XXIV. XX, XXI	{ A VI 1—22, VII—X XIV 7, XXVI 10	741598	692559
Parasztvásártér szabályozása és kövezése — Regulierung und Pflasterung des Bauernmarktes	C 8	C 5	48875	8497
Összesen — Zusammen			790473	701056
VII. Jótékony célokra — Für wohlthätige Zwecke				
Rókus-kórház (orvosi fizetéssel együtt — Rochusspital (samt Bezahlung der Aerzte).	{ G I—XVII, XIX— XXI, XXIII—XXV, XXVII	{ G I—XVII, XIX— XXI, XXIV—XXV	258862	212131
Barak-kórház — Baraken-spital		C 7 a		31500
Szegényház — Armenhaus	J 1—13, 15—17, 19—20	H 1—13, 15—17, 19—20	48501	49400
Leányárva-ház építése — Bau des Mädchenwaisenhauses	C 10	C 13	47550	47637

30. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 30. (Fortsetzung.)

C z i m — Titel	A zárszámla illető tételszáma Nummer der betreffenden Bilanzpost		Eredmény Ergebniss	
	1870	1871 (1. a 31-ik sz. táblán) (s. Tabelle Nr. 31)	1870	1871
Leányárvaházi kiadások — <i>Ausgaben für das Mädchenwaisenhaus</i>	L 1—10, 12, 14—15	L I 1—12, 14—16	5594	6220
Josefinum kiadások — <i>Ausgaben für das Josephinum</i>	K 1—12, 15—17	K 1—12, 15—17	14073	15133
Lelenczek és árvák tartása — <i>Waisen und Findlinge</i>		A XXIII	4710	3626
Alapítványok és segélyzések — <i>Stiftungen und Subventionen</i> . .	} A IX, XXIX, 5, 6, 8, 10, 11	A XXI, XXXII 7, 8, 14	3177	2815
Tiszavidéki vízkárosultaknak <i>Den Ueberschwemmten d. Theissgegend</i>	A XLIX 3		2000	
Összesen — <i>Zusammen</i> . .			384467	368462
VIII. Szépitési kiadások. — <i>Ver-schönerungsauslagen.</i>				
Városliget — <i>Stadtwald</i>	A XVIII 1—3, 5, 9	A XIV 1—3, 5, 11	25941	25720
Parkok és faültetvények. — <i>Park-und Baumanlagen</i>	A XV 2—5, XL	A XIII	17291	16745
Lépcsőzetes rakpart <i>Treppenquai</i>	C 7, 12	C I	102699	169285
Összesen — <i>Zusammen</i> . .			145931	211750
IX. Világítás — <i>Beleuchtung</i>	{ A XXVII XXVIII 4, A 1, 9 B 1, 3, 4	A XIV 4, XVI	81341	84066
X. Tüzooltás — <i>Feuerwehr</i>	A X	A XXII	36936	46230
X. Tudományos és művészeti cé-lokra — <i>Kunst und Wissenschaft</i>				
Tanítói gyülekezetnek — <i>Dem Lehrertag</i>		A XLII 7		2000
Jogászgyűlésnek <i>Dem Juristentag</i>		A XLII 9		1000
Pestváros történelme megírására <i>Zur Verfassung einer Geschichte der Stadt Pest.</i>		A XLII 5		1250
Egyéb célokra — <i>Diversi</i>	A XXIX 9, 13, XLIX 2	A XXII 9, 15, 16	2600	2300
Összesen — <i>Zusammen</i> . .			2600	5550
XII. Városi vagyon utáni kiadások <i>Auslagen für das städt. Vermögen</i>				
Épületek fentartása és javítása — <i>Erhaltung und Reparatur städt. Gebäude</i>	} A XII, XVIII 6, F 6, G XVIII, H 17, J 14, K 13, L 11	} A XIV b, XXIV E 15, F 1-3 G XVIII, H 14- 18, J 17-18, K 13-14 L	90369	76752
Állami adó — <i>Staatssteuer</i>	1)	2)	71172	77320
Vízvezeték kezelése — <i>Betrieb der Wasserleitung</i>	E 14—19	E 12—14, 16—20	51673	49927
Javadalmak kezelése — <i>Verwal-tung der Gefälle</i>	A XLI 1—3	A XLIII 1—3, 8—9	17236	18906
Átiratási díjak <i>Umschreibungsgeb.</i>	C 15		10086	
Egyéb — <i>Diversi</i>	} A VIII, XLI 7, B 8 C 16 b/c E 20	A XIX B 9, C 9, E 21	9987	4124
Összesen — <i>Zusammen</i> . .			250523	227029
XIII. Gazdasági kiadások <i>Wirth-schaftsauslagen</i>				
Gazdasági szerek, bútorok, anya-gok — <i>Wirtschaftsutensilien, Möbeln und Materialien</i>	A XIV 1, 14—18	} A XXV, XXVI 2—8 13—17	22007	45460
Városi épületek és hivatalok vilá-gításása — <i>Beleuchtung städti-scher Gebäude und Aemter</i> . .	A XVII A 2—9	A XXVII	6525	6606
Vízvezetési vízfogyasztás és felsze-relés — <i>Wasserleitungsconsum und Einrichtungen</i>	A XLVII—XLVIII			
Vízfogyasztás és egyéb kiadások — <i>Wasserconsum u. div. Auslagen</i>	A XIV 6—10, XVI 2	A XIV 10, XXV 19, 18	11931	1354
Összesen — <i>Zusammen</i> . .			40463	53420

1) A XXXVII—XXXVIII, B 9, D3, E 11, F 5, G XXII, H 18, J 18, K 14, L 13.

2) A XL—XLI, B 10—11, G XXII—XXIII, D 3.

30. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 30. (Schluss.)

C z i m — Titel	A zárszámla illető tételszáma Nummer der betreffenden Bilanzpost		Eredmény Ergebniss	
	1870	1871 (l. a 31-ik sz. táblán) (s. Tabelle Nr. 31)	1870	1871
XIV. Utcák és terek nyitása — <i>Eröffnung von Gassen u. Plätzen</i>				
»Fehér hajó«- és Vrányi-féle házak megvétele — <i>Ankauf des „weisen Schiff“ u. Vrányi-Hauses</i>	C 19 a		410000	
Egyéb terjedékek és épületek meg- vásárlása — <i>Erwerbung sonstiger</i> <i>Gebäude und Extensionen</i>	C 13, D 1—2	D 1—2	112074	17815
Összesen — <i>Zusammen</i>			522074	17815
XV. Ingatlan vagyon szerzése — <i>Erwerb von Liegenschaften</i>				
A társaskocsi telepért — <i>Für das</i> <i>Omnibusgebäude und Gründe</i>	C 19 b		251730	
XVI. Kereskedelmi czélokra — <i>Für Handelszwecke</i>				
Marhavásár építése — <i>Bau des</i> <i>Vielmarktes</i>		C 1		62934
XVII. Nyug- és kegydíjak — <i>Gnadengehälte und Pensionen</i>	A V	A XVII	39363	39292
XVIII. Kölcsönvisszafizetések — <i>Schuldentilgung</i>	B 3 a, 4 a, 5 a	B 3 a, 4 a, 5 a, 6 a	33875	47715
XX. Kamatok — Zinsen	{ B 1, 2, 36, 46, 56, 6	{ B 1, 2, 36, 46, 56, 68, 78,	202919	407481
XX. Vegyes kiadások — <i>Verschiedene Ausgaben</i>	{ F 11, G XXVI	{ C 7 c, F X, G, XXV		
Lejtmerés és háromszögelés — <i>Nivellirung und Triangulirung.</i>	A XXII—XXVIII	A XXVIII—XXX	34505	25618
Partjavadalmi hérő kártalanítása <i>Entschädigung an den Pächter</i> <i>des Ufergefülles</i>		A XLVII 1		70000
Visszafizetett tűzifa-kövezetvám — <i>Rückerstattete Pflastermauth für</i> <i>Holz</i>		A XLVII 2		16153
Árvizi kiadások — <i>Überschwem-</i> <i>nungsauslagen</i>		A XLVII 3		11417
Kölcsönök létesítése — <i>Effectui-</i> <i>rung der Anleihen</i>		B II C		4784
Uti, távirtdai és postai költségek <i>Reise-Telegraphen- u. Postspesen</i>	A VI, VII	A XVIII, XIX, XXXI	2906	2632
Visegrád-apátküti kőbánya <i>Stein-</i> <i>brüche in Visegrád-Apátkut</i>	A I 4 c	A I 3 c	1800	750
Gróf Batthyányi miniszterelnök temetése — <i>Begräbniss des Mi-</i> <i>nisterpräsidenten Grf. Batthyányi</i>	A XIIX 1		12461	
Vigadó kiépítése <i>Ausbau d. Redoute</i>		C 19		1613
Egyéb — <i>Diversi</i>)		5437	16147
Összesen — <i>Zusammen</i>			57109	149114
(Összes valóságos kiadás (A) <i>Gesamnte wirkliche Ausgaben</i>			5615161	4836814
B) Kezelési kiadás. — Cassaausgaben.				
XXI. Másokért teljesített kiadások <i>Ausgaben für fremde Rechnung</i>				
Törvénykezési kiadások — <i>Ger-</i> <i>ichtsbarkeitskosten</i>	A II	A II 1—8, XXVII B 8	277349	324947
Országos utakra <i>Für Staatsstrassen</i>	A XXII	A VI 1—3	25976	59776
Katona - szállásolás — <i>Soldaten-</i> <i>bequartirung</i>	A XXXV, XXXVI	A XXXVIII—XXXIX	76381	77989
Egyéb — <i>Diversi</i>		A LXVII 11		3000
Összesen — <i>Zusammen</i>			379706	465712
Kiadások főösszege — <i>Hauptsumme aller Ausgaben</i>			5994867	5302526

1) A XLVII 7, 8, 12, C 8, 20, A XIV 8, 9, H 21, A XXVI 10—12.

F ü g g e l é k.

Adalékok Pestvárosa fél századdal ezelőtti háztartásának ösmertetésére.

Nem tartjuk érdektelen dolognak, Pest városának egy félszázaddal ezelőtti háztartását ösmertetni, mint ezt Schams »Vollständige Beschreibung der Freistadt Pest« című munkájában ránk hagyta. Mely évre vonatkoznak Schams adatai, azt nem említi; munkája 1821-ben nyomtatott.

Az alább következő felsorolásból látjuk, hogy azon időben is javadalmak képezték a városi jövedelemnek egyik jelentékeny forrását. Állott t. i. a bevétel a következőkből:

Kövezési vám 46,650 frt (váltóforint = 18,700 frt o. értékben), álláspénz 29,510, hidvám 26,250, partjavadalom 5,064, két sörfözde 10,065, mázsajavadalom 3,425, legelő- és marhahajtási javadalom 9305, színházi bér 9000, határkorcsmák 2045, pálinkamérés 100, zsidók étkezési és italméresi illetéke 2300, homokbánya 1150, vadászati-, nádlási és vizafogási jog 655, boltok a városházán 2555 ft, haszonbérbe adott földért 2625, lövöldei telek 40, mészegetés 50, halott-fuvarozás 1600, — **összesen 153,916** váltóforint. Ezen bevételekhez járúlnak még a birságok, a városi caducitások, árverési díjak, czimdíjak (egy vendéglői jog 250, italméresi jog 125, közönséges korcsmai jog 50 frt), ipardíjak, természetények eladása, telkek eladása (mely czimen e folyó évben több százezer forint folyt be, midőn a hid előtt a régi sóház helyén¹⁾ egy négyszögöl 115 frton adatott el).

Az évenként változatlanul ismétlődő kiadások a következők: királyi pénz 840 ft, katonai adó 31,314 frt 30 kr., katonaszerződés 1280 frt 30 kr. Ezen összeg alapján vettették ki a községi pótlék, mely az egyéb czimen fizetendő illetékek 2—5-szörösét teszi. Az egyéb kiadások a hivatalnokok fizetésére, iskolák tartására, katonák szállásolására (64,000 frt!), kövezésekre, rabok tartására, világitásra stb. fordítatnak.

Föltehető, hogy az összes jövedelem 800,000 frtot tesz, és hogy a kiadások szintannyira rughatnak.

Igy Schams.

¹⁾ Jelenleg régi Lloydépület.

Számadási kimutatás

Pest szabad királyi város összes pénztári forgalmáról 1871-dik évben.

(A városi számvevőségi kimutatás lenyomata.)

Rechnungs-Ausweis

der königl. Freistadt Pest, über deren gesammte Kassenbewegung im Jahre 1871.

(Abdruck des Ausweises der städtischen Buchhaltung.)

Alap Fond		Eredmény Ergebnis 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
A. Községi alap. — Communalfond.	Bevételek. — Einnahmen.	I. Rendszerezés bevételei.	
		<i>Ordentliche Einnahmen.</i>	
		<p>I. Javadalmak és jövedékek: <i>Gefälle:</i> 1. Fogyasztási adó <i>Verzehrgesteuer:</i> a) sör után <i>von Bier</i> 273,118 frt 17$\frac{1}{2}$ kr.; b) sertés után <i>von Schweinen</i> 51,684 frt 20 kr.; c) vágómarha után <i>von Schlachtvieh</i> 41,085 frt; d) tűzifa után <i>von Brennholz</i> 17,685 frt 35$\frac{1}{2}$ kr.; e) egyebekért <i>von Sonstigem</i> 95,729 frt 67$\frac{1}{2}$ kr.; összesen <i>insgesammt</i> 479,302 frt 40$\frac{1}{2}$ kr. 2. Kültelki fogyasztási adó <i>Verzehrgesteuer des Extravillans</i> 3478 frt 21 kr. 3. Kövezetvám <i>Pflastermauth:</i> a) az öt vámvonalnál <i>bei den 5 Zollschranken</i> 70,237 frt 43 kr.; b) lánchídon <i>bei der Kettenbrücke</i> 13,086 frt 50 kr.; c) a délkeleti vaspályán <i>bei der südöstl. Staatsbahn</i> 154,704 frt 94 kr.; d) a m. k. állampályán <i>bei der ung. Staatsbahn</i> 59,360 frt 74 kr. e) az első osztrák dunagőzhajózási társulattól <i>von der I. priv. Donaudampfschiffahrtsgesellschaft</i> 36,794 frt 86 kr.; f) a salgó-tarjáni közszénbánya részvénytársulattól <i>von der Salgó-Tarjánner Kohlenwerkgesellschaft</i> 66,488 frt 41 kr. összesen <i>insgesammt</i> 400,667 frt 96 kr. 4. Vékahiv. jövedék <i>Aichungsamtsgefälle</i> 2604 frt 59$\frac{1}{2}$ kr. 5. Mérleghivatali jövedék <i>Wagungsamtsgefälle</i> 2885 frt 88$\frac{1}{2}$ kr. 6. Kőbányai mázsa hiv. jövedék <i>Steinbrucher Wagenamtsgefälle</i> 2926 frt 30 kr. 7. Hely-, állás- és vásárlilleték szedési jog haszonbérért <i>Pachtzins für das Platz-, Stand- und Marktrecht</i> 80,852 frt 20 kr. 8. Partjavadalomhaszonbérért <i>Pachtzins für das Ufergefälle</i> 46,250 frt. 9. Legelő javadalom haszonbérért <i>Pachtzins für das Weiderecht</i> 36,300 frt. 10. Kő- és téglavám szedési haszonbérért <i>Pachtzins für Stein- und Ziegelmauth</i> 8544 frt 29 kr. 11. Homokbányászati haszonbér <i>Pachtzins für die Sandführung</i> 6944 frt 75 kr. 12. Halott- kocsifuvarozási- és magán házakból szemétkihordási javadalom haszonbérért <i>Pachtzins für die Leichenfuhr und Kehrtragsfuhr</i> 19,963 frt 21 kr. 13. Halászati haszonbér <i>Pachtzins für das Fischerrecht</i> 60 frt. 14. Fürdői jogokért <i>Badegerechtigkeiten</i> 203 frt 70 kr. 15. Vizi malombérek <i>Pacht von den Wassermühlen</i> 414 frt 75 kr. 16. Italmérési regule díjak <i>Taxen für das Schankregale:</i> a) bormérésért <i>für Wein-schank</i> 14,283 frt 61 kr.; b) pálinkamérési regaleért <i>für Branntweinschank</i> 23,781 frt 86$\frac{1}{2}$ kr.; c) kávémérésért <i>für Kaffeeschank</i> 4827 frt 77 kr.; d) vendéglőjogokért <i>für Gastwirthrechte</i> 1835 frt 41 kr.; összesen <i>insgesammt</i> 44,728 frt 65$\frac{1}{2}$ kr.</p> <p>II. Haszonbérek <i>Pachtentzime:</i> 1. Szántóföldekért <i>für Ackerland</i> 44,485 frt 94 kr. 2. Különléle városi területekért <i>für verschiedene städtische Gründe:</i> a) lóversenyterület <i>für den Pferde Wettlaufplatz</i> 420 frt; b) sertésállásokért <i>für die Schweinställe</i> 1123 frt 75 kr.; c) a pesti közúti vaspályára átengedett utcai területért <i>für die der Strassenbahngesellschaft überlassenen Strassengründe</i> 5000 frt; d) fapénzek <i>Holzgelde</i> 1767 frt 35 kr.; e) arany- és ezüst pénzek a városi tulajdonjog elismeréséül <i>Gold- und Silbermünzen zur Anerkennung des städtischen Pfenningrechts</i> 1072 frt 82$\frac{1}{2}$ kr.; f) járdafoglalásokért <i>Trottoiroccupirung</i> 2774 frt 15 kr.; g) az üllői utoni marhaállások használatáért <i>für die Benützung der Viehställe an der Ullöerstrasse</i> 602 frt 52 kr.; h) különléle iparosok és kereskedőknek átengedett városi területekért <i>für verschiedene an Industriele und Kaufleute überlassene städtische Gründe</i> 5079 frt; összesen <i>insgesammt</i> 15,844 frt 59$\frac{1}{2}$ kr. 3. Erzsébetteri kioskért <i>für den Kiosk am Elisabethplatz</i> 5838 frt. 4. Soroksári határkoreszméért <i>für die Soroksaerer Grenzherberge</i> 600 frt. 5. Visegrad-apátkuti kőbányákért <i>für die Visegrad-Apátkuter Steinbrüche</i> 1200 frt. 6. Képzített Dunarakpart és odanyíló alagutakért <i>für den vollendeten Donauquai und die dahin mündenden souterrains</i> 28,490 frt. 7. A nyers Dunapart használatáért <i>für die Benützung des rohen Donauufers</i> 7100 frt. 8. Dunafürdő és uszoda helyekért <i>für die Donaubad- und Schwimmschulenplätze.</i> 1100 frt.</p> <p>III. Ház- és lakbérek <i>Hauszins:</i> 1. Vigardácpület <i>für das Redoutengebäude</i> 27,821 frt 14 kr.; 2. „föbérhajó” című ház után <i>das Haus zum „weissen Schiff“</i> 27,557 frt 45 kr.; 3. színházteri árucsarnokért <i>Theaterplatzbazar</i> 5000 frt; 4. a barakok kiadott helyiségeiért <i>für die verpachteten Localitäten im Bara-</i></p>	
	1.136,126.91	+ 223,376.91	
	104,658.53 $\frac{1}{2}$	— 1,604.46 $\frac{1}{2}$	

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
A. Községi alap. — Bevételek. — Einnahmen. Communalfond.	kenspitale 3418 frt 75 kr.; 5) omnibustelep Omnibusgebäude 6904 frt 1 kr.; 6) terézvárosi régi plébániához <i>das alte Theresienstädter Pfarrhaus</i> 1560 frt; 7) terézv. nagy kereszt-utcai 21. sz. házért <i>das Haus Nr. 21 in der Theresienstadt, grosse Kreuzgasse</i> , 1467 frt; 8) a terézv. két sziv-utcai 718. sz. házért <i>das Haus Nr. 718 in der Theresienstadt, Zwei-Hersengasse</i> , 600 frt; 9) a hely. plébánia épülethez kiadott helyiségért <i>für vermietete Localitäten im innerstädtischen Pfarrgebäude</i> 220 ft; 10) az üllői laktanyai csaplársági helyiségért <i>die Cantine in der Uellöer Caserne</i> 1600 frt; 11) különféle kisebb lakbér bevételek <i>verschiedene kleinere Wohnzinsen</i> 915 frt 25 kr.	77,039.60	+ 7,498.60
	IV. Városligeti jövedelmek <i>Stadtwäldcheneinnahmen</i> : 1. Haszonbé ekből: <i>a) Pachtzinsen</i> a) a nagy korcsmáért <i>für das grosse Wirthshaus</i> 7184 frt; b) kis korcsmáért <i>für das kleine Wirthshaus</i> 3530 frt; c) <i>Arena für die Arena</i> 1266 frt 25 kr. d) nagy tóért <i>für den grossen Teich</i> 1710 frt; e) nyári szinkörért <i>für die Sommerarena</i> 500 frt; f) városligeti helypénz-szedési jogért <i>für das Platzrecht im Stadtwäldchen</i> 504 frt; g) körjáték-, cserlővölde-, hinta- és táncz helyekért <i>Ringelspiel-, Schenkschiessen-, Schaukel- und Tanzplätze</i> 500 frt 68 kr. Összesen <i>insgesamt</i> 15,449 frt 93 kr. 2. A pávaszigeti épület utáni lakbér <i>An Wohnzinsen für das Gebäude auf der Pfaueninsel</i> 3290 frt. 3. Termesztmények eladásából <i>Aus dem Verkauf von Producten</i> 4568 frt 61 kr. 4. Vegyesekből <i>Aus Diversen</i> 206 frt 35 kr.	23,514.89	+ 3,514.89
	V. Telekíratási díjak <i>Grundumschreibungsgebühren</i>	203,159.86 ¹ / ₂	+ 43,159.86 ¹ / ₂
	VI. Bérkosak utáni kövezetvám <i>Pflastermauth von Lohnkutschen</i> : 1) Kétfogatu kocsiért <i>für Zweispänner</i> 1'81 frt 44 kr.; 2) egyfogatu kocsiért <i>für Einspänner</i> 975 f t 56 kr.; 3) társaskocsiért <i>für Omnibusse</i> 1858 frt 52 kr.	4,415.52	— 836.48
	VII. Eljárási díjak <i>Functionsggebühren</i>	27,564.24	+ 3,564.24
	VIII. Engedélyi díjak <i>Licentztaxen</i>	9,351.—	+ 1,351.—
	IX. Marhabélyegzési díjak <i>Vieh tempelung</i> : 1) marhabélyegzésért <i>Rindviehstempelung</i> 1714 frt 30 kr.; 2) birka-bélyegzésért <i>Schafstempelung</i> 988 frt 52 kr.	2,702.82	+ 702.82
	X. Letéihivatali jövedék <i>Ertrag des Depositantens</i> : 1) törvényszéki <i>des Gerichts</i> 4,332 frt 36 ¹ / ₂ kr.; 2) tanács <i>des Magistrats</i> 1747 frt 55 ¹ / ₂ kr.	6,279.91 ¹ / ₂	— 1,420.05 ¹ / ₂
	XI. Ebtartási díjak <i>Hundsteuer</i>	11,528.45	— 471.55
	XII. Eladott gazdasági szerek, eszközök és termesztményekért <i>Erlös von verkauften Requisitionen und Fechsungen</i> : 1) Magán házak előtti járdurakításokhoz kiszolgált kövekért <i>für ausgefolgte Steine zur Pflasterung von Privathäusern</i> 14,765 frt 56 kr.; 2) a lebontott régi német színház értékesítéséből <i>für Verwerthung des Materials des niedergelassenen alten Theatergebäudes</i> 7000 frt; 3) a jozsefvárosi statló-utcai régi iskola-épület lebontása által nyert építési anyag eladásából <i>aus dem Verkauf des Bau materials vom niedergelassenen alten Schulgebäude in der Stationgasse, Josephstadt</i> , 1000 frt; 4) egyéb építési anyagért <i>für sonstiges Baumaterial</i> 613 frt 30 kr. 5) termesztményekért <i>für Fechsungen</i> 272 frt 50 kr.; 6) vegyesekből <i>für Diverse</i> 621 frt 17 kr.	21,272.53	+ 17,672.53
	XIII. Birságok Pönale : 1) a légszesztársulattól <i>von der Gasgesellschaft</i> 3956 frt 75 kr.; 2) egyéb szerződési és nyelvtársági birságok <i>andere Vertrags- und Injurtenpönale</i> 437 frt 6 ¹ / ₂ kr.	4,393.81 ¹ / ₂	+ 3,893.81 ¹ / ₂
	XIV. Csatorna-építési járulék <i>Canalisirungs-Beiträge</i>	59,168.11	— 831.89
	XV. Kövezési járulék <i>Pflasterungsbeiträge</i>	8,776.28	— 3,223.72
	XVI. Útépítési járulék <i>Strassenbaubeiträge</i>	7,932.32	+ 6,932.32
	XVIA. Közmunkaváltási adópénzek és országos utak építése és fenntartására <i>Robotablösungsgelder zum Bau und zur Erhaltung der Staatsstrassen</i>	48,684.—	+ 43,684.—
	XVII. Lelenoz tápdíjak megtérítése <i>Restituirte Findlingsauslagen</i>	43.56	— 856.44
	XVIII. Perkölcségek megtérítése <i>Restituirte Processauslagen</i>	221.72	+ 121.72
	XIX. Katonaszállásolási kiadások megtérítése <i>Restituirte Militärbequartierungsauslagen</i> : 1. Tiszti szállásolások és istállókért <i>Für Officierswohnungen und Ställe</i> : a) laktanyakban <i>in Casernen</i> 22,633 frt 18 kr.; b) magánházakban <i>Privathäusern</i> 7435 frt 49 ¹ / ₂ kr.; összesen <i>insgesamt</i> 27,368 frt 67 ¹ / ₂ kr. 2. Tiszti szállások és istállókért magán házakban a n. kir. honvédség részéről <i>Für Officierswohnungen und Ställe in Privathäusern von Seiten der k. u. Honvédschaft</i> 190 frt 12 ¹ / ₂ kr. 3. Butorok használatáért <i>Für die Benützung von Möbeln</i> 2684 frt 31 ¹ / ₂ kr. 4. Legénységi háló- és istálló penzek <i>Schlaf- und Stallgelder für Gemeine</i> 4481 frt 11 ¹ / ₂ kr. 5. Eladott katonai butorokért <i>Für verkaufte Militärmöbel</i> 429 frt 30 kr. 6. Magán felektől befolyt lakbér <i>Miethzinse von Privatparteien</i> 600 frt. 7. Lótrágya eladásából <i>Für verkauften Pferdedünger</i> 119 frt 91 kr. 8. Különféle bevételek <i>Verschiedene Einnahmen</i> 21 frt. 4 ¹ / ₂ kr. 9. Ideiglenes kiadások megtérítéséből <i>Restituirung provisorischer Ausgaben</i> 306 frt 85 kr. 10. Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> 14 frt.	37911.36 ¹ / ₂	+ 2411.36 ¹ / ₂

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
A. Községi alap. — Communalfond. Bevételek. — Einnahmen.	XX. Gyámhivatali kiadások megtérítése <i>Restituirte Waisenamtsausgaben.</i>	15,090.—	—
	XXI. Városi laktanyák utáni házbérek az állandó katonai pénzekből <i>Hauszinse für städtische Casernen aus den ständigen Militärgeldern: 1) az illői laktanyáért für die Illöer-Caserne 37,800 frt; 2) a soroksári-utcai lovaspót-laktanyáért für die provisorische Pferdecaserne in der Soroksärer-Gasse 4800 frt.</i>	42,600.—	—
	XXII. Alapítványi tőkék kamataiból <i>Stiftungs-Zinsen.</i>	25.20	— 183.80
	XXIII. Tüzoltó pénztári jövedelem <i>Feuerwehr-Einnahmen.</i>	2,376.78	+ 1,125.78
	XXIV. Toloncozási költségek megtérítése <i>Restituirte Schüblings-Auslagen.</i>	—	— 900.—
	XXV. Reáltanodai bevételek <i>Einnahmen der Realschulen: 1. tandíjak, beiratási díjak és könyvtári díjakból: Schulgelder, Einschreibgebühren und Bibliothektaxen: a) a főreáltanoda után in der Oberrealschule 12,863 frt 80 kr.; b) a józsefvárosi alreáltanoda után in der Josephstädter Unterrealschule 1689 frt 20 kr. összesen insgesamt 14,553 frt 2. Házbérekből a főreáltanoda épület után Hauszinse für das Oberrealschulgebäude 348 frt.</i>	14,901.—	+ 3,561.—
	XXVI. Népoktatási bevételek <i>Einnahmen der Volksschulen. 1. tandíjakból: Schulgelder: a) polgári iskolák után in den Bürgerschulen 1062 frt; b) elemi népiskolák in den Normal-Volksschulen 19,614 frt 60 kr.; c) rajztanodákból in der Zeichenschule 688 frt. összesen insgesamt 21,365 frt 40 kr. 2. Elemi tanodai épületekben kiadott helyiségekérti házbérekből Hauszinse für vermietete Localitäten in den Normalschulgebäuden 1115 frt.</i>	22,480.40	+ 8,920.40
	XXVII. Cselédhivatali díjakból <i>Gebühren des Dienstbotenamtes.</i>	5,027.80	+ 5,027.80
	XXVIII. Törvénykezési költségek megtérítése <i>Restituirte Gerichtskosten.</i>	198,519.46	— 23,661.54
	XXIX. Fegyenz-tartási költségek megtérítése <i>Restituirte Sträfungsanlagen.</i>	5,333.51	+ 4,133.51
	XXX. Előre nem látott bevételek <i>Unvorhergesehene Einnahmen: 1) A helybeli pénzintézeteknél gyűmölcsözőleg elhelyezett pénzkészletek utáni kamatok Zinsen von zur Fructificirung in hiesige Geldinstitute deponirten Geldern 10,109 frt 45 kr.; 2) a gróf Keglevich-féle sorsjegyek beváltására a letévhivatalnál kezelt összeg után befolyt kamatok Zinsen für die vom Depósitosenamt verwaltete Summe zur Einlösung der Graf Keglevichschen Lose 1621 frt 79 kr.; 3) az 1871. költségvetési hiány részbeni fedezésére kijelölt rendkívüli porozói pénzekből die zur theilweisen Deckung des 1871er Deficits angewiesenen ausserordentlichen Trabanten-gelder 7000 frt; 4) az omnibus telepen leégett hét istállóért tűzkármentesítési összeg: Entschädigungs-Betrag für 7 am Omnibusplatze abgebrannte Ställe 5000 frt; 5) Tarcalovits Antal után fennálló darabj hátralék részbeni törlesztésére 6865 frt 41½ kr. és 6% késedelmi kamat fejében Theilweise Tilgung der noch Anton Tarcalovits bestehenden Stückloharückstandes 6865 fl. 41½ kr. und für Zinsen zu 6% 4149 frt ½ kr.; összesen insgesamt 11014 frt 42 kr.; 6) statisztikai hivatali államjárulék Staatsbeitrag für das statistische Bureau 600 frt; 7) különféle bevételek Verschiedene Einnahmen 2108 frt 24½ kr.; 8) fővárosi köz-unktanügyi járulék a háromszögölési költségek részbeni fedezésére Beitrag des hauptstädtischen Bauathes zur theilweisen Deckung der trigonometrischen Kosten 12,000 frt.</i>	49,513.90½	+ 45,513.90½
	XXXI. Községi adópótlék <i>Communalsteuer-Zuschläge.</i>	788,207.21	— 51,461.79
	Rendszeres bevételek összege <i>Summa der ordentlichen Einnahmen.</i>	2,989,044.71	+ 345,654.71
	II. Rendkívüli bevételek.		
	<i>Ausserordentliche Einnahmen.</i>		
	A városiigeti artézi kút építésére a gyámirtalékalapból felvett kölcsön <i>Das zum Bau des artesischen Brunnens im Stadtwaldchen aus dem Waisenreservecfond aufgenommene Anlehen</i>	20,000.—	—
	III. Hitelforgalom. — Creditgebarung.		
	1. Ideigl. bevételek <i>Provis. Einnahmen</i> 118,993 frt 38 kr.		
	2. Ideigl. kiadások megtérítése <i>Restitution provis. Ausgaben:</i> a) a vízvezetési alappak a viznü folytatására adott előleg megtérítésére <i>Restitution der zur Fortsetzung des Wasserkunstwerkes aus dem Wasserleitungsfond bewilligten Vorschüsse</i> 23,000 frt; b) a Rókus-kórházi költségek fedezésére adott előlegek megtérítésére <i>Restitution der zur Deckung der Auslagen im Rochusspital bewilligten Vorschüsse</i> 73,182 frt 65 kr.; c) az 1849. évben a kormánynak beszolgált magyar bankjegyek értékeinek törlesztésére <i>zur Amortisation des Werthes der im Jahre 1849 der Regierung abgelieferten ungarischen Banknoten</i> 51,635		

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Alap Fond		Eredmény Ergebnis 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bu- get gegenüber
A. Községi alap. — Kommunalfond	<p>Hévételek. Einnahmen</p> <p>frt 32½ kr.; d) a Schuhmayer-Vetter-féle Rókus-kórházi pénztári hiány fedezetlenül maradt rész törlesztésére zur Amortisation des unbedeckt gebliebenen Theiles des Cassendeficits Schuhmayer-Vetter im Rochusspitale 1225 frt 11 kr.; e) vegyes ideiglenes kiadások megtérítése Restitution verschiedener provinzieller Ausgaben 37,075 frt 81½ kr.; összesen insgesamt 393,124 frt. 90 kr.</p>	512,118.28	—
	<p>IV. Pénztári maradvány. — Cassarest. Az 1871. év kezdetével Mit Anfang des Jahres 1871. Összes bevétel Gesamte Einnahmen</p>	283,812.32½	—
Kiadások. — Ausgaben.	<p>Kiadások — Ausgaben.</p>	3.754,975.31½	—
	<p>I. Rendszeresek Ordentliche. 1. Közigazgatási kiadások Administrative Ausgaben: 1. Tiszti és szolgai fizetések és lakbérátalányok Beamten- und Diener- Bezahlungen und Wohnungspauschale: a) a közigazgatási személyzetnek fizetésekre Gehalte für die allgemeine Administration 221,571 frt 41½ kr., lakbérátalányokra Wohnungspauschale 23,768 frt 75 kr., drágasági pótlék Theuerungsbeitrag 5980 frt, összesen insgesamt 256,320 frt 19½ kr.; b) egészségügyi személyzetnek fizetésekre Gehalte des Sanitätspersonales 13,946 frt 32 kr., lakbérátalányokra Wohnungspauschale 1360 frt, drágasági pótlék Theuerungsbeitrag 400 frt összesen insgesamt 16,208 frt 32 kr.; c) az egyházi személyzet fizetésére Gehalte des Kirchenpersonales 15,614 frt 37 kr. összesen insgesamt 288,142 frt 88½ kr. 2. Szolgák ruházatára Bekleidung der Diener 2154 frt 90 kr. 3. Házbérekre Hauszins: a) közigazgatási hivatal helyiségeért für die Localität der administrativen Aemter 10,399 frt 8 kr.; b) plébánialakokért für Pfarrerwohnungen 3850 frt 40 kr.; c) Visegrad-apátkuti köbányáért für Visegrad-Apátkuter Steinbruch 750 frt összesen insgesamt 14,999 frt 48 kr. 4. Hivatalos helyiségek fűtésére Für Heizung der Amtlocalitäten 4652 frt 38 kr. 5. Irodaszküszögekre Bureauutensilien: a) irodai és világítási átalányra tisztviselőknél Bureau- und Beleuchtungspauschale für Beamte 4856 frt 36½ kr.; b) nyomtatványokra für Drucksorten 8710 frt 87 kr.; c) könyvműszakra für Steindruckerei 1854 frt 28 kr. d) könyvkötő munkára für Buchbinderarbeiten 4527 frt 10½ kr.; e) hírlapi hirdetésekre für Zeitungs-Annancen 1287 frt 3 kr.; f) könyvekre, naptár és hírlapi előfizetésekre für Bücher, Kalender und Zeitungspränumerationen 982 frt 60 kr.; g) a statisztikai hivatali könyvtár első beszerzésére für angeschaffte Bücher zur Bibliothek des städtischen statistischen Bureaus 458 frt 15 kr.; h) papírra für Papier 3442 frt 29 kr.; i) különféle apróbb irodai szerek és eszközökre für verschiedene kleinere Schreibrequisiten 1020 frt 86 kr. összesen insgesamt 27,113 frt 55 kr. 6. Segélyek és jutalmakra für Subventionen und Prämien 3281 frt 18 kr. 7. Rendkívül naplódjakra Für aussergewöhnliche Diurnen: a) tanácsi tollnokai teendőkre für das Magistratsnotariat 840 frt; b) ígató hivatal für das Protokoll 417 frt 90 kr.; c) kiadó hivatal für das Expedient 1121 frt 29 kr.; d) számvetésre für die Buchhaltung 852 frt 70 kr.; e) házi pénztár für die Hauscassa 547 frt; f) ieternivatal Depositentamt 44 frt; g) gazdasági bizottmány für die Wirtschaftskommission 912 frt; h) mérnöki hivatal für das Ingenieuramt 1432 frt 29 kr.; i) szállásolási hivatal für das Einquartierungsamt 814 frt 20 kr.; k) adószámadási hivatal für das Steuerrechnungsamt: 477 frt, a közmunka-adó összeírása zur Conscription der öffentlichen Arbeitspflicht 1449 fl., a jövedelmi és személykereseti adó felülvizsgálatára zur Inspection der Einkommen- und Personalerwerbsteuer 477 frt, összesen insgesamt 1925 frt; l) adóbehajtási hivatal für das Steuereintreibungsamt 3212 frt; m) építési bizottmány für die Baucommission 2014 frt 50 kr.; n) gazdasági személyzetnél für das Wirtschaftspersonal 365 frt; o) különféle kisebb rendkívül munkálatokra für verschiedene kleinere Arbeiten 109 frt 50 kr., összesen insgesamt 14,661 frt 20 kr.</p> <p>II. Törvénykezési kiadások Gerichtsausgaben. 1. Tiszti és szolgai fizetések és lakbérátalányok: Beamten- und Diener-Gehalte und Wohnungspauschale: a) fizetésekre für Gehalte 174,448 frt 90 kr.; b) lakbérátalányokra für Wohnungspauschale 23,654 frt 25 kr. c) drágasági pótlék für Theuerungsbeitrag 1830 frt. összesen insgesamt 199,933 frt 13 kr. 2. Szolgák ruházatára Zur Bekleidung der Diener 2511 frt 15 kr. 3. Bérelt törvényszéki helyiségek házbérek Hauszins der gemietheten Gerichtslocalitäten 41,872 frt 53 kr. 4. Törvényszéki helyiségek fűtésére Zur Beheizung der Gerichtslocalitäten 4814 frt 50 kr. 5. Irodai szükségletekre Bureauutensilien: a) irodai és világítási átalányra a tisztviselőknél Schreib- und Beleuchtungspauschale der Beamten 3747 frt 14 kr.; b) nyomtatványokra für Drucksorten 5562 frt 90 kr.; c) könyvműszakra für Stein-druckerei 3708 frt 46 kr.; d) könyvkötőmunkára für Buchbinderarbeiten 2512 frt 19 kr.; e) papírra für Papier 2762 frt 92 kr.; f) könyvekre, naptárakra és hírlapi előfizetésekre für Bücher, Kalender und Zeitungspränumerationen 560 frt; g) különféle apróbb irodai szerek és eszközökre verschiedene</p>	355,011.57½	— 8551.57½

Alap Fond		Eredmény Ergebnis 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
A. Községi alap. — Kommunalfond. Kiadások. — Ausgaben.	<p><i>Kleinere Schreibrequisiten</i> 1015 frt 80 kr.; összesen insgesamt 19,899 frt 41 kr. 6. Segélyezések és jutalmazásokra <i>Subventionen und Prämien</i> 1600 frt. 7. Rendkívüli napidijakra <i>Ausserordentliche Diurnen</i> 2008 frt 80 kr. 8. Fegyenczartási és őrzési költségek <i>Sträflingsverpflegungs- und Bewachungskosten</i>: a) ételre für Nahrung 8411 frt 33 kr.; b) kenyérre für Brod 7391 frt 7 kr.; c) fegyenczek őrzetetésére für Bewachung der Sträflinge 23,914 frt 5 kr.; d) fegyenczek szállítására für den Transport der Sträflinge 1036 frt 2 kr.; e) betegpótlási költségek <i>Krankenpflegekosten</i> 7308 frt 73 kr.; f) vizsgálati költségek <i>Untersuchungskosten</i> 1093 frt 57½ kr.; g) fogházi eszközök, anyagok és szerekre <i>Gefängnisinstrumente, Materialien und Requisiten</i> 1012 frt 49 kr.; h) ágyneműekre <i>Bettzeug</i> 992 frt 65 kr., összesen insgesamt 51,519 frt 91½ kr.</p>		
	<p>III. Rendőri kiadások <i>Polizeiausgaben</i>: 1. Tiszti és szolgáló fizetések és lakbérátalányok: <i>Beamten und Dienergehälter und Wohnungspauschale</i>: a) fizetésekre <i>Gehälter</i> 37,910 frt 85½ kr.; b) lakbérátalányokra <i>Wohnungspauschale</i> 4865 frt 23 kr.; c) drágasági pótlék <i>Theuerungsbeitrag</i> 330 frt, összesen insgesamt 43,106 frt 10½ kr. 2. Szolgák ruházatára <i>Bekleidung der Diener</i> 297 frt 85 kr. 3. Biztosok és őrszemélyzet fizetése és lakbérátalánya <i>Bezahlung der Polizeicommissäre und des Wachpersonales</i>: a) fizetésekre <i>Gehälter</i> 168,803 frt 30 kr.; b) lakbérátalány <i>Wohnungspauschale</i> 9541 frt 93 kr., összesen insgesamt 178,345 frt 23 kr. 4. Ruházat és fegyverzetre <i>Bekleidung und Bewaffung</i>: a) a biztosok ruházatára <i>Bekleidung der Commissäre</i> 8398 frt 63 kr.; b) az őrszemélyzet ruházatára <i>Bekleidung des Wachpersonales</i> 7109 frt 25 kr.; c) biztosok és őrszemélyzet fegyverzetére <i>Bewaffung der Commissäre und des Wachpersonales</i> 1862 frt 63 kr., összesen insgesamt 17,370 frt 56 kr. 5. Bérelt kapitánysági helyiségek és porosz-laktanya házbére <i>Hauszins der gemietheten Stathauptmannschaftslocalitäten und Trabantencaferne</i> 23,035 frt. 6. Kapitánysági helyiségek fűtése <i>Heizung der Stathauptmannschaftslocalitäten</i> 3492 frt 60 kr. 7. Irodai szükségletekre <i>Bureauutensilien</i>: a) a tisztviselők irodai- és villágítási átalányára <i>Schreib- und Beleuchtungs-pauschale der Beamten</i> 1068 frt 57 kr.; b) nyomtatványokra <i>Drucksorten</i> 5268 frt 32½ kr.; c) könyvkötő-munkákra <i>Buchbinderarbeiten</i> 837 frt 92½ kr.; d) könyvekre, naptárakra és hirlapokra <i>Bücher, Kalender und Zeitungspränumerationen</i> 250 frt; e) papírra <i>Papier</i> 704 frt 84 kr.; f) különféle apróbb irodai szerek és eszközökre <i>verschiedene kleinere Schreibrequisiten</i> 150 frt, összesen insgesamt 8279 frt 66 kr. 8. Segélyek és jutalmakra <i>Subvention und Prämien</i> 1150 frt. 9. Rendkívüli napidijakra <i>Ausserordentliche Diurnen</i> 4959 frt 27 kr. 10. Toloncok és rendőri foglyok tartása és szállítására <i>Haltung und Transport von Schüllingen und Sträflingen</i>: a) ételre <i>Speise</i> 5252 frt 44½ kr.; b) kenyérre <i>Brod</i> 4204 frt 60 kr.; c) toloncok ruházatára <i>Bekleidung der Schüllinge</i> 2010 frt 84 kr.; d) toloncok szállítására <i>Transport der Schüllinge</i> 1177 frt 23 kr.; e) rendőri fegyenczeknek a városházból a dologházba szállításáért <i>Transport von Polizeisträflingen aus dem Stadthaus in das Arbeitshaus</i> 678 frt; f) ágyneműekre <i>Bettzeug</i> 201 frt; g) fogházi szerek és eszközökre <i>Gefängnisutensilien</i> 29 frt 30 kr., összesen insgesamt 13,553 frt 41½ kr. 11. Bérkoosokra rendőri eljárásoknál <i>Lohnkutschen bei Polizeifunctionen</i> 394 frt 23 kr. 12. Biztosok és porosz-laktanya betegpótlására <i>Krankenpflege der Commissäre und Trabanten</i> 1020 frt 65 kr. 13. A központi éjjeli szolgálatot teljesítő tisztviselők élelmi díjaira <i>Verpflegungslözen der den Nachtdienst im Centrum versehenen Beamten</i> 730 frt. 14. Rendkívüli rendőri költségek <i>Ausserordentliche Polizeiausgaben</i> 6144 frt 84 kr. 15. Gyepmesternek ebek befogatásáért <i>Wasenmeister für das Einfangen der Hunde</i> 714 frt 50 kr. 16. Vegyes kisebb rendőri kiadások <i>Verschiedene kleinere Polizeiausgaben</i> 302 frt 14 kr.</p>	323799.471/2	— 10592.471/2
	<p>IV. Reáltanodai kiadások <i>Realschulausgaben</i>: A) Főreáltanoda <i>Oberrealschule</i>. 1. Tanodai személyzet illetményei <i>Bezüge des Lehrpersonales</i>: a) fizetés <i>Bezahlung</i> 25,193 frt 41½ kr.; b) lakbérátalány <i>Wohnungspauschale</i> 3735 frt, összesen insgesamt 28,928 frt 41½ kr. 2. Segélyek és jutalmakra <i>Stipendien und Prämien</i> 150 frt. 3. Szolgák ruházatára <i>Bekleidung der Diener</i> 212 frt 75 kr. 4. Épület fenntartása <i>Erhaltung des Gebäudes</i>: a) átalakításokra és javításokra für <i>Umbau a und Reparaturen</i> 6875 frt 32 kr.; b) vízvezeték berendezése <i>Einrichtung der Wasserleitung</i> 5000 frt., összesen insgesamt 11,875 frt 32 kr. 5. Tanodai helyiségek tisztogatása <i>Reinigung der Schullocalitäten</i> 548 frt 99 kr. 6. Légszeszvillágításra <i>Gas-Beleuchtung</i> 1157 frt 86½ kr. 7. Vízvezetési vízfogyasztásáért <i>Wasserleitungs-Wasserconsuntion</i> 241 frt 50 kr. 8. Fűtése <i>Heizung</i> 1370 frt 45 kr. 9. Tanszerekre, könyvtári beszerzésekre és rendes reáltanodai kiadásokra <i>Schulrequisiten, Bibliotheksanschaffungen und ordentliche Realschulausgaben</i>: a) igazgatókiadások <i>Directionsausgaben</i> 176 frt 64 kr.; b) könyvtári kiadások <i>Bibliotheksausgaben</i> 896 frt 87 kr.; c) természettani kiadások <i>naturwissenschaftliche Ausgaben</i> 254 frt 24 kr.; d)</p>	306443.05	+ 1745.95

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Alap Fond		Eredmény Ergebnis 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
A. Községi alap. — Communalfond. Kiadások — Ausgaben	<p>természetrzaji kiadások <i>Zeichenausgaben</i> 648 frt 54 kr.; e) vegytani kiadások <i>chemische Ausgaben</i> 940 frt 2 kr.; f) mér- tan- és szabadkézrajzi, továbbá építészeti és géptani eszközökért <i>geometrisches u. Freizeichnen, ferner Bau- u. mechanische Instru- mente</i> 398 frt 43 kr.; g) földrajzi kiadások <i>geographische Aus- gaben</i> 55 frt 80 kr.; h) a népszerű előadásokhoz beszerzett vegytani tárgyak, szerek és egybekért <i>Anschaffung chemischer Gegenstände zu den populären Vorträgen und Diverse</i> 180 frt 87 kr.; i) díjosztásra <i>Preisvertheilung</i> 100 frt. összesen in- gesammt 3921 frt 41 kr. 11. Nyomatványokra, könyvkötő munkákra, papírra és az igazgató irodai átalányára <i>Druck- sorten, Buchbinderarbeiten, Papier und Pauschale für die Direc- tionskanzlei</i> 431 frt 22 kr. 12. Ney Ferencz igazgatónak a tandíjak beszedéséérti $3\frac{1}{2}\%$ tiszteletdíj fejében <i>Dem Director Franz Ney für die Einsammlung des Schulgeldes 3\frac{1}{2}\% Honorar</i> 252 frt 73 kr., öss- zesen insgesamt 49,885 frt 39 kr. B) Józsefvárosi alreáltanoda <i>Josephstädter Unterrealschule</i>. 1. Tanodai személyzet illetményei <i>Bezüge des Personales</i>: a) fizetés <i>Bezahlung</i> 1687 frt 93 kr.; b) lak- bérátalány <i>Wohnungspauschale</i> 142 frt 50 kr., összesen insgesamt 1830 frt 43 kr. 2. Házbérre <i>Hauszins</i> 2750 frt. 3. Fűtésre <i>Heizung</i> 185 frt. 4. Tanodai helyiségek tisztogatása <i>Reinigung der Schul- localitäten</i> 56 frt 76 kr. 5. Szobafestő munkákra <i>Zimmermaler- arbeiten</i> 176 frt. 6. Tanszerekre <i>Lehrinstrumente</i> 66 frt 20 kr. 7. Butorok beszerzése <i>Möbelanschaffung</i> 3940 frt 38 kr. 8. Nyom- tatványok, papírra és az igazgató irodai átalányára <i>Drucksorten, Papier u. Pauschale der Directionskanzlei</i> 53 frt 95 kr., összesen 9058 frt 72 kr. Hozzáadva a főreáltanodai kiadásokat <i>Hitzu die Ausgaben der Oberrealschule</i> 49,885 frt 39 kr.</p>	58944.11	— 10480.11
	<p>V. Népoktatási kiadások <i>Volksunterrichtsausgaben</i>: A) Polgári népiskolák <i>Bürgerliche Volksschulen</i>. 1. Tanító szem- élyzet fizetésére <i>Bezüge des Lehrpersonales</i>: a) fiiskolánál <i>bei der Knabenschule</i> 5019 frt 3 kr.; b) a leányiskolánál <i>bei der Mädchenschule</i> 4566 frt 68 kr., összesen insgesamt 9585 frt 61 kr. 2. Tanító személyzet lakbérátalányára <i>Wohnungspauschale des Lehrpersonales</i>: a) a fiiskolánál <i>bei der Knabenschule</i> 1200 frt; b) a leányiskolánál <i>bei der Mädchenschule</i> 1100 frt., összesen insgesamt 2300 frt. 3. Iskolai helyiségek fűtésére <i>Beheizung der Schullocalitäten</i>: a) a fiiskolánál <i>in der Knabenschule</i> 194 frt 25 kr.; b) a leányiskolánál <i>in der Mädchenschule</i> 267 frt 95 kr. 4. Iskolai helyiségek tisztogatására <i>Für Reinigung der Schullocalitäten</i>: a) a fiiskolánál <i>in der Knabenschule</i> 214 frt 60 kr.; b) a leányiskolánál <i>in der Mädchenschule</i> 180 frt., összesen insgesamt 394 frt 60 kr. 5. Butorok beszerzése és javítása <i>Anschaffung von Möbeln und Reparaturen</i>: a) a fiis- kolánál <i>in der Knabenschule</i> 663 frt 60 kr.; b) a leányiskolánál <i>in der Mädchenschule</i> 637 frt 93 kr., összesen insgesamt 1301 frt 53 kr. 6. Tanszerek és rendes tanodai kiadásokra <i>Lehrmittel und ordentliche Schulausgaben</i>: a) a fiiskolánál <i>in der Knabenschule</i> 1869 frt 27 kr.; b) a leányiskolánál <i>in der Mädchenschule</i> 892 frt 17 kr., összesen insgesamt 2861 frt 44 kr. 7. Nyomatványokra <i>Drucksorten</i> 54 frt, összesen insgesamt 16,959 frt 38 kr. B) Elemi népiskolák és rajztanodák <i>Normal- und Volksschulen und Zeich- nenschulen</i>: 1. Iskolai személyzet fizetésére <i>Bezahlung des Schulpersonales</i>: a) az elemi népiskoláknál <i>bei den Volksschulen</i> 81,042 frt 17 kr.; b) a rajztanodáknál <i>bei den Zeichenschulen</i> 9340 frt 80 kr., összesen insgesamt 93,382 frt 97 kr. 2. Iskolai személyzet lakbérátalányára <i>Wohnungspauschale des Schul- personales</i>: a) az elemi népiskoláknál <i>in den Normalvolksschulen</i> 13,799 frt 3 kr.; b) a rajztanodáknál <i>in den Zeichenschulen</i> 2318 frt 33 kr., összesen insgesamt 16,107 frt 36 kr. 3. Segé- lyek és jutalmakra <i>Unterstützungen und Prämien</i> 350 frt. 4. Szolgák ruházatára <i>Bekleidung der Diener</i> 255 frt 30 kr. 5. Ház- bérre <i>Hauszins</i> 12,852 frt 50 kr. 6. Épületek fentartása <i>Erhaltung der Gebäude</i>: a) átalakításokra és javításokra <i>Umänderung und Reparatur</i> 5280 frt 74 kr.; b) légszuszvilágítási felszerelésekre <i>Gasbeleuchtungsapparate</i> 4714 frt 20 kr.; c) vízvezeteki beren- dezőkre <i>Wasserleitungseinrichtungen</i> 3800 frt, összesen in- gesamt 13,794 frt 94 kr. 7. Iskolai helyiségek tisztogatása és a tanítók tisztogatási, világítási és fűtési átalánya <i>Reini- gung der Schullocalitäten und Pauschale der Lehrer für Reini- gung, Beleuchtung und Heizung</i> 4169 frt 28½ kr. 8. Iskolai helyiségek légszuszvilágítása <i>Gasbeleuchtung der Schullocali- täten</i> 762 frt 8 kr. 9. Vízvezeteki vízfogyasztásért <i>Wasserleitungs- Wasserconsumtion</i> 428 frt 50 kr. 10. Iskolahelyiségek fűtése <i>Heizung der Schullocalitäten</i> 7744 frt 75 kr. 11. A tanítók túfizá illetménye <i>Brennholzbezüge der Lehrer</i> 2160 frt 50 kr. 12. Bu- torok és iskolai szerek utánszerzése és javítása <i>Nachsaffung und Reparatur von Möbeln und Schutrequisiten</i> 3133 frt 27 kr. 13. Rajzmintákra a rajztanodák számára <i>Zeichenvorlagen für die Zeichenschulen</i> 359 frt 14 kr. 14. Nyomatványok és könyv- kötő munkákra <i>Drucksorten und Buchbinderarbeiten</i> 1411 frt 50 kr. 15. Tornászati felszerelési költségek <i>Turnvorrichtungen</i> 680 frt 30 kr. 16. Előre nem látható kiadások <i>Unvorhergesehene Ausgaben</i> 335 frt 80 kr., összesen insgesamt 157,988 frt 19½ kr.</p>		

Alap Fond		Eredmény Ergebnis 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
A. Községi alap. — Kommunalfond.	Hozzáadva a polgári iskolai kiadásokat <i>Hiezu die Ausgaben der Bürgerschulen</i> 16,959 frt 38 kr.	174947.57 ^{1/2}	+ 13516.42 ^{1/2}
	<p>VI. Városi kül- és belbelki utakra Für städtische Strassen im Extravallan und Intravallan. A) Utak építésére Für Strassenbau: 1. Kőbányai út <i>Steinbrucher-Strasse</i> 20,550 frt 90 kr. 2. Belső jászberényi út <i>Innere Jászberényer Strasse</i> 39,620 frt. 3. Unió-gőzmalomhoz vezető töltés-út <i>Der zur Union-Dampfmühle führende Dammweg</i> 2915 frt 6^{1/2} kr. összesen in- gesammt 63,085 frt 96^{1/2} kr. B) Utak jókarban tartására <i>E-naltung der Strassen</i>: 1. Kőbányai út: <i>Steinbrucher-Strasse</i>. a) könyag <i>Deckmaterial</i> 26,950 frt 90 kr.; b) napszámos <i>Taglohn</i> 5376 frt 62 kr. összesen in- gesammt 32,327 frt 52 kr. 2. Damjanics-utca <i>Damjanicgasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 1219 frt 75 kr.; b) napszámos <i>Taglohn</i> 877 frt 80 kr. összesen in- gesammt 2097 frt 55 kr. 3. Fehér út <i>Fehér-Strasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 6478 frt 1 t; b) napszámos <i>Taglohn</i> 1340 frt 23 kr. összesen in- gesammt 7818 frt 23 kr. 5. Jászberényi út <i>Jászberényer-Strasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 4775 frt; b) napszámos <i>Taglohn</i> 804 frt 95 kr. összesen 5579 frt 95 kr. 5. Erzsébet-út <i>Elisabethstrasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 2050 frt; b) napszámos <i>Taglohn</i> 627 frt 30 kr. összesen in- gesammt 2677 frt 30 kr. 6. Temető-út <i>Friedhofstrasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 7500 frt; b) napszámos <i>Taglohn</i> 1151 frt 15 kr. összesen in- gesammt 8651 frt 15 kr. 7. Gyömrői út <i>Gyömröer Strasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 2972 frt 50 kr.; b) napszámos <i>Taglohn</i> 1522 frt 82 kr. összesen in- gesammt 4495 frt 32 kr. 8. Maglódi út <i>Maglóder Strasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 3126 frt 25 kr. b) napszámos <i>Taglohn</i> 621 frt 87 kr. összesen in- gesammt 3748 frt 12 kr. 9. Kápolnai út <i>Kápolnaer-Strasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 5514 frt 50 kr.; b) napszámos <i>Taglohn</i> 1201 frt 94^{1/2} kr. összesen in- gesammt 6716 frt 44^{1/2} kr. 10. István, Hermina, Csömöri és Arena-utak <i>Stephans-, Herminen-, Csömörer- und Arenastrasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 6150 frt; b) napszámos <i>Taglohn</i> 1416 frt 65 kr. összesen in- gesammt 7566 frt 65 kr. 11. Az Istvánút helyreállítása alkalmából szükséges földmunkákra <i>Erdarbeiten bei der Herstellung der Stephansstrasse</i> 3332 frt 56 kr. 12. A jászberényi út építése folytán szükséges vált mellékút helyreállítására <i>Herstellung eines Nebenweges an der Jászberényer-Strasse</i> 7413 frt 50 kr. 13. A köztető és magyar állam-vaspálya közötti út helyreállítására <i>Herstellung der Strasse zwischen dem Friedhof und der ung. Staatsbahn</i> 7413 frt 50 kr. 14. Az Erzsébet-úttól balra eső mellékút helyreállítására <i>Herstellung des Nebenweges links von der Elisabethstrasse</i> 912 frt. 15. Kisebb mellékutak járható állapotba helyreállítására <i>In gangbaren Zustand Stellung kleinerer Nebenwege</i> 931 frt 3 kr. 16. Dunakavicsra Für <i>Donaukiesel</i> 16,053 frt 81 kr. 17. Uthenger beszerzésére <i>Anschaffung eine Strassenwalze</i> 2223 frt. 18. Utmesterek fizetésére <i>Bezahlung der Wegmeister</i> 1150 frt. 19. Utmesteri lakásért <i>Wohnung der Wegmeister</i> 105 frt. 20. Vámvonalárok jókarban tartása <i>Erhaltung des Zollgrabens</i> 291 frt 20 kr. 21. Kövező mestereknek zsoit könyag előállításáért <i>Den Pflastermeistern für Herstellung zerklopfte Steine</i> 2155 frt 97 kr. 22. Utak öntözésére <i>Bespritzung der Strassen</i>: a) Erzsébet- és Hermina-út <i>Elisabeth- und Herminenstrasse</i> 776 frt; b) Damjanics-utca <i>Damjanicgasse</i> 520 frt 80 kr.; c) kőbányai út <i>Steinbrucher-Strasse</i> 418 frt 75 kr. összesen in- gesammt 1715 frt 55 kr.</p>	174947.57 ^{1/2}	+ 13516.42 ^{1/2}
	<p>VII. Országos utakra Landstrassen. A) Építésre <i>Bau</i>: 1. A külső jászberényi út építésére <i>Bau der äusseren Jászberényer-Strasse</i> 42,660 frt 30 kr. B) Utak jókarban tartása <i>Erhaltung der Strassen</i>: 2. Az üllői útra Für die <i>Üllöerstrasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 4132 frt; b) napszámos <i>Taglohn</i> 986 frt 54^{1/2} kr. összesen in- gesammt 5118 frt 54^{1/2} kr. 3. A külső jászberényi útra Für die <i>äussere Jászberényer-Strasse</i>: a) könyag <i>Deckmaterial</i> 9332 frt 50 kr.; b) napszámos <i>Taglohn</i> 2664 frt 52 kr. összesen in- gesammt 11,997 frt 2 kr.</p>	183432.82	+ 26567.18
	<p>VIII. Külbelki hidak építése és fentartására <i>Bau und Erhaltung von Extravallanbrücken.</i></p>	59775.86 ^{1/2}	- 59775.86 ^{1/2}
	<p>IX. Part és védgátak építése és fentartására <i>Bau und Erhaltung der Ufer und Schutzdämme.</i></p>	836.93	+ 2163.07
	<p>X. Új kövezések és kövezet javítására <i>Neupflasterungen und Reparatur des Pflasters</i>: 1. Kövek beszerzésére <i>Kauf von Steinen</i>: a) gránit kövekre <i>Granitsteine</i> 203,587 frt 2 kr.; b) trachyt kövekre <i>Trachytsteine</i> 115,436 frt 33 kr. összesen in- gesammt 319,023 frt 35 kr. 2. Munkabérre <i>Taglohn</i>: a) Új kövezések rt és pedig für <i>Neupflasterung, u. z.</i> Országút <i>Landstrasse</i> 16,666 frt 90 kr.; Vácziú <i>Waltznerstrasse</i> 10,852 frt 77 kr.; Ferencvárosi fő-utca <i>Franzstädter Hauptgasse</i> 5210 frt 90 kr.; Két nyul-utca <i>Zweihasengasse</i> 4571 frt 74 kr.; Sertés-kereskedő-utca <i>Borstewichhändlergasse</i> 4335 frt 61 kr.; Kecskeméti-utca <i>Kecskeméter-Gasse</i> 4224 frt 83 kr.; Po tykó-utca <i>Kurpfensteingasse</i> 4196 frt 85 kr.; Flórián-utca <i>Floriangasse</i> 3004 frt 88 kr.; Zsákuteza <i>Sackgasse</i> 3379 frt 16 kr.; Erdősor és Aradi-utca <i>Waldzeile und Arader-Gasse</i> 3080 frt 82 kr.; Hatvani-utca szegélykövek lerakása és aszfalttöltési előmuni-</p>	1641.70	+ 2358.30

31. sz. tábla. (Folytatás)

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Alap Fond	Eredmény Ergebnis 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
A. Községi alap. — Kommunalfond.		
Kiadások — Ausgaben.		
külatokra <i>Matvane-gasse, für Randsteine und Asphaltungs-Vorarbeiten</i> 3013 frt 55 kr.; <i>Ferencz-József-ter Franz-Josephplatz</i> 1597 frt 26 kr.; <i>Kis rózsá- és zuguteza Klein-Rosen- und Winkelgasse</i> 1393 frt 17 kr.; <i>Museum-uteza Museungasse</i> 1225 frt 11 kr.; <i>Danjanics uteza Danjanic-gasse</i> 1081 frt 49 kr.; <i>Belvárosi plébánia-uteza Innere Pfarrgasse</i> 966 frt 82 kr.; <i>Landon uteza Landongasse</i> 874 frt 64 kr.; <i>Ilársfa-uteza Lindengasse</i> 801 frt 50 kr.; <i>Uj-uteza Neue-Gasse</i> 670 frt 92 kr.; <i>Kis hid-uteza Kleine Brückgasse</i> 479 frt 21 kr.; <i>N. p-uteza Sonnengasse</i> 456 frt 34 kr.; <i>Arcna-uteza Arenagasse</i> 249 frt 98 kr.; <i>Arok-uteza Grabengasse</i> 127 frt 40 kr.; <i>Üllői út a barak-épület előtt Uellberstrasse vor dem Baraken-pital</i> 86 frt 93 kr.; összesen insgesamt 73,348 frt 28 kr.; b) a kövezésekért <i>für Pflasterung</i> : <i>Stitio-uteza Stationsgasse</i> 7111 frt 23 kr.; <i>Pegyvergyár-uteza Waffen-Fabrikgasse</i> 3587 frt 38 kr.; <i>Ferencz-József-ter és fürdő-uteza Franz-Josephplatz und Badgasse</i> 3509 frt 73 kr.; <i>Nádor-uteza Palattingasse</i> 2845 frt 13 kr.; <i>Soroksári-uteza Soroksärer-Gasse</i> 2143 frt 64 kr.; <i>Deák Ferencz-uteza Franz Deák-gasse</i> 1655 frt 64 kr.; <i>Gyáruteza Fabrikengasse</i> 1238 frt 13 kr.; <i>Diófa-uteza Nussbaumgasse</i> 1192 frt 61 kr.; <i>Aldunator Untere Donauzeile</i> 1154 frt 32 kr.; <i>Zöldfa-uteza Grünebaumgasse</i> 1026 frt 67 kr.; <i>Uri-uteza Herrengasse</i> 819 frt 78 kr.; <i>Sebestyén- és rózsater Sebastian- und Rosenplatz</i> 664 frt 81 kr.; <i>Servitater Servitenplatz</i> 501 frt 13 kr.; <i>Gránátos-uteza Granadiergasse</i> 477 frt 94 kr.; <i>Erdősor Waldzeile</i> 467 frt 60 kr. összesen insgesamt 28,389 frt 74 kr.; c) <i>Járdarakatásokért T. ottoir-Legung</i> 16,092 frt 54 kr.; d) <i>Kövezet-javításokért Pflasterungsreparaturen</i> 36,009 frt 45 kr., összesen insgesamt 153,840 frt 1 kr. 3. <i>Felöltésekre Aufschüttungen</i> : a) <i>a hajó-hív. vízvezeteki telep körülili utazókra auf die Strassen um den Schiffants-Wasserleitungs-Platz</i> 31,051 frt 20½ kr.; b) <i>kőműves-utazára Maurergasse</i> 594 frt 58 kr.; c) <i>napp- és hold-utazára Sonnen- und Mondgasse</i> 335 frt 68 kr.; d) <i>külfüféle kisebb feltöltésekre verschiedene kleinere Aufschüttungen</i> 451 frt 43 kr., összesen insgesamt 32,435 frt 89½ kr.	505209.25 ¹ / ₂	— 5299.25 ¹ / ₂
XI. Utczák és terek tisztogatása és öntözése <i>Reinhaltung und Bespritzung von Gassen und Plätzen.</i> 1. <i>Utezal szemét kihordásáért Ausfuhr de Kehrrechts</i> 35,770 frt. 2. <i>Uteza-seprő napszimosoknak Gassenkehrer</i> : a) <i>belvárosban in der innern Stadt</i> 8071 frt 45 kr.; b) <i>Lipótvárosban in der Leopoldstadt</i> 8728 frt 30 kr.; c) <i>Terézvárosban in der Theresienstadt</i> 13,718 frt 60 kr.; d) <i>Józsefvárosban in der Josephstadt</i> 8043 frt 80 kr.; e) <i>Ferenczvárosban in der Franzstadt</i> 4769 frt 35 kr. összesen insgesamt 43,323 frt 50 kr. 3. <i>Felső- és a só dunapart tisztogatása és kiegyenlítésére Reinhaltung und Nevelirung des obern und untern Donauquais</i> 1839 frt 60 kr. 4. <i>110- és sárkihordásra rendkívüli esetekben Schnee- und Kothausfuhr in ausserordentlichen Fällen</i> 15,008 frt 5 kr.; 5. <i>A személerakó helyeken egyengetésre alkalmazott napszimosoknak in Ordnung-Haltung der Mistablagungsplätze</i> 483 frt 60 kr. 6. <i>Öntözésre Bespritzung</i> : a) <i>belvárosban in der innern Stadt</i> 3005 frt 25 kr.; b) <i>Lipótvárosban in der Leopoldstadt</i> 2811 frt 1 kr.; c) <i>Terézvárosban in der Theresienstadt</i> 2793 frt 31 kr.; d) <i>Józsefvárosban in der Josephstadt</i> 1512 frt 39 kr.; e) <i>Ferenczvárosban in der Franzstadt</i> 1135 frt 69 kr.; f) <i>rendkívüli öntözésekre ausserordentliche Bespritzungen</i> 1568 frt 40 kr.; g) <i>a vízvezeteki zársapoknál a vízfordó kocsik megtöltésére alkalmazott napszimosok Taglohn für die Anfüllung der Wasser-Wagen bei der Wasserleitungsschleuse</i> 1491 frt, összesen insgesamt 14,320 frt 19 kr. 7. <i>Külfüféle szeméttakarításokra és posványok betöltésére Für Mistdecken und Ausfüllung von Sumpfen</i> 1241 frt 69 kr.	111986.13	— 10639.63
XII. Csatornák építése és fentartása <i>Bau und Erhaltung der Canäle.</i> <i>Uj csatornák építésére és pedig Bau von neuen Canälen, u. z.: Széchenyi- és Aradi-utcai főcsatorna Hauptcanal der Szechenyi- und Aradergasse</i> 83,951 frt 19 kr.; <i>Jászberényi uton auf der Jászberényer-Strasse</i> 17,467 frt 43 kr.; <i>Jászberényi uton auf der Fabrikgasse</i> 6853 frt 83 kr.; <i>Gyop-utczában Gyár-utczában in der Fabrikgasse</i> 6027 frt 91 kr.; <i>Conti-uteza Contigasse</i> 5121 frt; <i>Nagy statio-uteza Gr. Stationsgasse</i> 4773 frt 94 kr.; <i>Kőhályai csatornára gegenüber Schlusstheil des Steinbrucher Canals</i> 3773 frt 50 kr.; <i>Koszorú utczában in der Kranzgasse</i> 4928 frt 22 kr.; <i>Klinizsi-utczában in der Klinizsigasse</i> 4629 frt; <i>Peldunasoron a vízvezeteki telep előtt Obere Donauzeile vor dem Wasserleitungs-Grund</i> 3516 frt 13 kr.; <i>Kerepesi-uton auf der Kerepeserstrasse</i> 3443 frt 81 kr.; <i>Rózsá-utczában in der Rosengasse</i> 3163 frt 77 kr.; <i>Kőhályai állás-utczában Steinbrucher Staudgasse</i> 3062 frt 87 kr.; <i>Kis hid-utczában in der kleinen Brückgasse</i> 3033 frt 68 kr.; <i>Erdősoron Waldzeile</i> 2797 frt 41 kr.; <i>Flórián-uteza Floriangasse</i> 2602 frt 41 kr.; <i>Zug-uteza Winkelgasse</i> 1570 frt 36 kr.; <i>Mária-uteza Mariengasse</i> 745 frt 30 kr.; <i>Lillom-uteza itellenében a zilip meghosszabbítására gegenüber der Lillengasse zur Verlängerung der Schleuse</i> 321 frt 44 kr.; <i>Lipótvárosi templomter Leopoldstadter Kirchenplatz</i> 300 frt 50 kr.; <i>Csatornaépítés feletti felügyeletre</i>		

Alap Fond	Eredmény Ergebnis 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber	
A. Községi alap. — Communal fond. Kiadások — Ausgaben.	<i>Aufsicht über den Canalbau</i> 1370 frt. összesen <i>insgesamt</i> 169,209 frt 60 kr. 2 Csatornák és zsilipek javítására <i>Reparatur von Canälen und Schleusen</i> 3783 frt 33 kr.; 3. Csatorna-rostélyokra <i>Canalgitter</i> 8143 frt. 4. Csatornák tisztogatására <i>Reinigung der Canäle</i> 9930 frt 76 $\frac{1}{2}$ kr. 5. A városligeti tó árkanak tisztogatása és kiásására <i>Reinigung und Ausgrabung des Stadtwälchen-Trichgrabens</i> 1419 frt 87 kr. 6. A csatorna-zsilipeknek az árvíz meggátlására történő elzárására és az ottan alkalmazott gőz-szivattyús gépek előállításáért <i>Für Absperrung der Canalschleusen zur Verhinderung der Ueberschwemmung und für Herstellung der daseibst verwendeten Dampfpuymaschinen</i> 11,530 frt 44 kr. 7. Csatornaépítés folytán a kerepesi-uton teljesített légszuszűvők áthelyezéseért <i>Umlegung der Gasröhren in Folge des Canalbaues auf der Kerepeser-Strasse</i> 1465 frt 73 kr.	205,482.73 $\frac{1}{2}$	— 15,482.73 $\frac{1}{2}$
	XIII. Nyilvános parkok és fáültvények fenntartása és terjesztése <i>Erhaltung und Vermehrung der öffentlichen Parke und Baumplantagen</i> : A) Parkok fenntartására <i>Erhaltung der Parke</i> 1. Az Erzsébet- és József-téri sétányokon alkalmazott napszűmosoknak <i>Für auf die Elisabeth- und Joseph-promenade verwendete Tagelöhner</i> 2584 frt 80 kr. 2. Vízvezetéki vízfogyasztás <i>Wasserleitungs-Wasserconsuntion</i> 736 frt 24 kr. 3. Sétányok egyéb kellékeire <i>Für andere Erfordernisse auf den Promenaden</i> 1159 frt 58 kr. B) Falyenyésztésre <i>Baumzucht</i> . 4. Népkerre <i>Volksgarten</i> : a) Petz Armin milkertésznek a terv készítéseért <i>dem Kunstgärtner Hermann Petz für Anfertigung der Pläne</i> 2000 frt; b) napszűmosoknak <i>Tagelöhner</i> 1681 frt 35 kr. összesen <i>insgesamt</i> 3681 frt 35 kr. 5) Új erdőre <i>Für einen neuen Wald</i> 4357 frt 97 kr. 6. A régi löportár melletti falkolára <i>Baumschule neben dem alten Pulvernagazin</i> 701 frt 69 kr. 7. A szederkert ápolása és öntözésére <i>Pflege und Begiessung des Maulbeergartens</i> 2091 frt 67 kr. 8. Külvárosi ültvények ápolása és öntözésére <i>Pflege und Begiessung vorstädtischer Pfanzungen</i> 917 frt 20 kr. összesen <i>insgesamt</i> 12,263 frt 88 kr.	16,744.50	+ 33,250.50
	XIV. Városligeti kiadások <i>Stadtwälchenanlagen</i> : 1. Állandó napszűmosokra <i>Für ständigen Taglohn</i> 6760 frt 64 kr. 2. Utak és fasorok jókarban tartására <i>Für Erhaltung von Wegen und Alleen</i> : a) könyagra <i>für Steinmaterial</i> 8634 frt 82 kr.; b) napszűmosokra <i>für Taglohn</i> 368 frt 80 kr. összesen <i>insgesamt</i> 9002 frt 88 kr. 3. Utak öntözésére <i>Begiessung von Wegen</i> : a) fasor és körút <i>Allee und Rondeau</i> 7680 frt 40 kr.; b) állatkerti és püvaszigeti-út <i>Thiergarten- und Pfaueinselweg</i> 1360 frt: összesen <i>insgesamt</i> 9040 frt 40 kr. 4. A fasor és körút világitására <i>Beleuchtung der Alleen und des Rondeaus</i> 2316 frt 80 kr. 5. Nagyobb földmunkákra <i>Grösere Feldarbeiten</i> 411 frt 36 kr. 6. Épületek fenntartására <i>Erhaltung von Gebäuden</i> 1748 frt 43 kr. 7. Hidak építése és javítására <i>Bau und Reparatur von Brücken</i> 766 frt 39 kr. 8. Hattyúk élemezésére <i>Fütterung der Schwäne</i> 150 frt 24 kr. 9. Fux Emil milkertésznek eladott facseméte után 10% <i>Dem Obergärtner Emil Fux von verkauften Baumsetzlingen</i> 10 $\frac{1}{10}$ 444 frt 53 kr. 10. Püvaszigeti házmeisternek <i>Pfaueinsel-Hausmeister</i> 120 frt. 11. Különböle szerek, anyagok és eszközökért <i>Diverse Stoffe und Werkzeuge</i> 505 frt 35 kr.	31,266.92	+ 8,733.08
	XV. Vízvezetési felszerelések és nyilvános kutakra <i>Wasserleitungsadjustirung und öffentliche Brunnen</i> : 1. A Deák-Ferenéz-térl vízeldére <i>Das Pissoir am Franz Deákplatz</i> 3827 frt 50 kr. 2. Nyilvános kutakra <i>Oeffentliche Brunnen</i> 1295 frt 98 kr. 3. József-téri sétány vízvezetéki berendezése <i>Wasserleitungsrichtung der Promenade am Josephplatz</i> 839 frt 10 kr. 4. Vízvezetéki zárcsapok körüli betonozás és kövezésére <i>Betonirung und Pflasterung der Wasserleitungsschleusen</i> 202 frt.	6,164.58	+ 12,695.42
	XVI. Utozák és terek világitására <i>Beleuchtung von Gassen und Plätzen</i> : A) Légszűszszel <i>Mit Gas</i> . 1. Utozni világitásra <i>Gassenbeleuchtung</i> 59,912 frt 20 kr. 2. Légszűszvilágitási felszerelésekre <i>Gasbeleuchtungsvorrichtungen</i> 338 frt 10 kr. 3. Légszűszvizsgáló bizottmányi kiadások <i>Ausgaben der Gasbeleuchtungscommission</i> összesen <i>insgesamt</i> 60,950 frt 30 kr. B) Kölnjáll <i>Mit Steinöl</i> : 4. Külvárosi utozák világitása <i>Beleuchtung der vorstädtischen Gassen</i> 20,219 frt 37 kr. 5. Rendkívüli világitásokra a vásár alkalmával és ovólampák csatorna-építések és kövezéseknél <i>Ausserordentliche Beleuchtungen bei Märkten und Schutzlampen beim Bau von Canälen und bei Pflasterungen</i> 327 frt 46 kr. 6. Olajvilágitási felszerelésekre <i>Petroleumbeleuchtungsvoorrichtungen</i> 252 frt 10 kr.	81,749.23	+ 18,250.77
	XVII. Nyugdíjak és végkielégítésekre <i>Pensionen und Abfertigungen</i> : a) nyugdíjak <i>Pensionen</i> 34,786 frt 63 $\frac{1}{2}$ kr.; b) végkielégítések <i>Abfertigungen</i> 4505 frt.	39,291.63 $\frac{1}{2}$	— 91.63 $\frac{1}{2}$
	XVIII. Utak költségei és élemezésekre <i>Reisespesen und Verköstigung</i>	2,488.55	— 488.55
	XIX. Posta- és távirtda-költségekre <i>Post- und Telegraphenausgaben</i>	59.38	— 9.38
	XX. Perköltségekre <i>Gerichtskosten</i>	1,686.32 $\frac{1}{2}$	— 686.32 $\frac{1}{2}$
	XXI. Alapítványokra <i>Stiftungen</i>	2,115.37	+ 67.63

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
A. Községi alap. — Kommunalfond. Kiadások. — Ausgaben.	XXII. Tűzoltási költségekre <i>Feuerlösch - Ausgaben</i> : 1. Fizetésekre <i>Bezahlungen</i> 15,963 frt 33 kr. 2. Tartalék lovakra <i>Reservepferde</i> 11,665 frt 40 kr. 3. Tűzoltó szerek beszerzése <i>Anschaffung von Feuerlöschrequisiten</i> 12,402 frt 25 kr. 4. Tűzoltó szerek javítása <i>Reparatur von Feuerlöschapparaten</i> 1125 frt. 5. Tűzoltók ruházata és felszerelésére <i>Kleidung und Ausrüstung der Feuerlöschmänner</i> 4054 frt 22 kr. 6. Különfélékre <i>Diverse</i> 1019 frt 33 kr.	46,229.53	+ 3,770.47
	XXIII. Lelenozek és árvák ápolására <i>Pflege der Findlinge und Waisen</i> : a) Pesti illetőségű árvákért <i>für nach Pest zuständige Waisen</i> 1442 frt 28 kr. b) vidéki illetőségű árvákért <i>für auswärtige zuständige Waisen</i> 2183 frt 29 kr.	3,625.57	+ 2,874.43
	XXIV. Épületek fentartása, javítása, átalakítására és vízvezetéki berendezésekre <i>Erhaltung, Reparatur und Umgestaltung von Gebäuden und Wasserleitungsrichtungen</i> : 1. Kőműves munkákra <i>Arbeiten von Maurern</i> 3287 frt 74 kr. 2. Ács <i>Von Zimmerleuten</i> 10,052 frt 88 kr. 3. Kőfaragó <i>Von Steinmetzen</i> 123 frt 80 kr. 4. Asztalos <i>Von Tischlern</i> 2897 frt 16 kr. 5. Lakatos, vasárns és vasöntő munkákra <i>Von Schlossern, Eisenhändlern und Eisengießern</i> 2856 frt 25 kr. 6. Mázoló munkákra <i>Von Anstreichern</i> 2865 frt 50 kr. 7. Szobafestő munkákra <i>Von Zimmermalern</i> 2523 frt 50 kr. 8. Kályhás munkákra <i>Von Hafnern</i> 1140 frt 70 kr. 9. Úveg munkákra <i>Von Glasern</i> 1119 frt 71 kr. 10. Cserépes munkákra <i>Von Töpfern</i> 1377 frt 74 kr. 11. Kéményseprői munkákra <i>Von Rauchfangkehrern</i> 1090 frt 53 kr. 12. Bádogos munkákra <i>Von Spenglern</i> 1074 frt 50 kr. 13. Pöccögördők és házi csatornák tisztítására <i>Reinigung der Senkgruben und Canäle</i> 452 frt 56 kr. 14. Kuttneri munkákra <i>Von Brunnenmeistern</i> 323 frt 37 kr. 15. Kővezésekre <i>Für Pflasterungen</i> 526 frt 63 kr. 16. Tűzkármentesítésekre <i>Für Feuerentschädigungen</i> 2034 frt 52 kr. 17. Úres városi telkek bekerítésére <i>Umzäunung von leeren städtischen Gründen</i> 2791 frt 66 kr. 18. Különfélékre <i>Diverse</i> 683 frt 51 kr.	36,722.08	+ 6,277.92
	XXV. Gazdasági butorok, szerek, eszközök, anyagok és természetnyelvekre <i>Wirtschaftsmöbel, Stoffe, Werkzeuge, Materialien und Producte</i> : 1. Gyertya, szappan és olajra <i>Kerzen, Seife und Oel</i> 1022 frt 76 kr. 2. Faeszközökre <i>Holzinstrumente</i> 188 frt 60 kr. 3. Kelmék és vászonfélékre <i>Stoffe und Leinwand</i> 255 frt 40 kr. 4. Seprők, kosarak és gyökönyekre <i>Besen, Körbe und Strohmatten</i> 1342 frt 62 kr. 5. Kőporra <i>Streusand</i> 262 frt 50 kr. 6. Kötélgyártó és szíjgyártónak <i>Seiler und Riener</i> 387 frt 55 kr. 7. Asztalos munkák és butorokra <i>Tischlerarbeiten und Möbel</i> 9475 frt 4 kr. 8. Gépkovácsnak <i>Maschinisten</i> 776 frt 29 kr. 9. Öntöző kocsik beszerzése és javítására <i>Anschaffung und Reparatur von Wagen zum Aufspritzen</i> 5480 frt 47 kr. 10. Lakatos munkákra <i>Schlosserarbeiten</i> 492 frt 74 kr. 11. Bádogos és rézművesnek <i>Spengler und Kupferschmied</i> 572 frt 44 kr. 12. Vasárnszerekre <i>Eisenmaterialien</i> 1845 frt 10 kr. 13. Úvegszerekre <i>Glasmaterialien</i> 120 frt 27 kr. 11. Kádár és bogár munkákra <i>Böttcher- u. Wagnerarbeiten</i> 998 frt 27 kr. 15. Mázoló munkákra <i>Anstreicherarbeiten</i> 377 frt 25 kr. 16. Kárpitos munkákra <i>Tapeziererarbeiten</i> 5213 frt. 17. Órásnak <i>Uhrmacher</i> 275 frt. 18. Kefekötőnek <i>Bürstenbinder</i> 358 frt 85 kr. 19. Útezi ezintáblák és dunarajparti felirati táblákra <i>Aufschriften für Gassen und Donauquai</i> 2808 frt. 20. Különfélékre <i>Diverse</i> 3141 frt 75 kr.	35,418.90	— 13,558.90
	XXVI. Gazdasági szükségletekre <i>Wirtschaftserfordernisse</i> : 1. Állandó hárkocsokra <i>Ständige Lohnkutschen</i> 2811 frt. 2. Városi épületekből szemét hihordásért <i>Ausführung des Kehrichts aus städtischen Gebäuden</i> 1500 frt. 3. A két nyulutezai raktárban dolgozó napszámosoknak <i>Taglohn für die im Depot in der Zweihausengasse arbeitenden Tagelöhner</i> 238 frt 40 kr. 4. Gazdasági hivatali állandó napszámosoknak <i>Beständige Tagelöhner im Wirtschaftsamt</i> 721 frt. 5. Vázei-uti temető felügyelő napszámosoknak <i>Beaufichtigende Tagelöhner im Friedhofe auf der Waitzner-trasse</i> 291 frt 20 kr. 6. Különféle napszámosokra <i>Diverse Tagelöhner</i> 1832 frt 61 kr. 7. Különféle fuvarozásokra <i>Diverse Führen</i> 461 frt 72 kr. 8. Omnibustelep hűzmestere <i>Hausmeister am Omnibusgrund</i> 965 frt. 9. Hűzmester nélküli városi épületek ház előtti locsolásért <i>Für das Aufspritzen vor städtischen Gründen, die keinen Hausmeister haben</i> 728 frt. 10. Alsó és felső költői éjjeli őrknek <i>Nachtwächter am oberen und unteren Steindepot</i> 582 frt 40 kr. 11. A városházi toronyóra felhúzásáért <i>Aufziehen der städtischen Thurnuhr</i> 105 frt. 12. A lipótvárosi templomóra felhúzásáért <i>Aufziehen der Leopoldstädter Thurnuhr</i> 60 frt. 13. A városházi légszuszámplák meggyújtásáért <i>Anzünden der Gaslampen im Stadthause</i> 72 frt. 14. A közgyűlési, tanácsai és kapitánysági termek és kapitánysági hiv. helyiségek padlóinak fényezéséért <i>Lackirung der Säle der Generalversammlung, der Magistrats- und Gerichtssäle und der Stadthauptmannschaftslocalitäten</i> 790 frt 80 kr. 15. A közigazgatási, tanácsai és kapitánysági hivatalok tisztogatása és fűtésére <i>Reinigung und Heizung der Magistrats- und Stadthauptmannschaftsbüro</i> 3335 frt 40 kr. 16. A plehánia körüli boltrók <i>Gewölbwache vor der Pfarrei</i> 24 frt. 17. Városi hivatalok türlőköző és kapi-		

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
A. Községi alap. — Communalfond. Kiadások. — Ausgaben.	tinysági ágyneműk mosásiért <i>Waschen der Handtücher für städtische Aemter und des Bettzuges der Stadthauptmannschaften</i> 408 frt 34 $\frac{1}{2}$ kr. 18. Vízvezetési vízfogyasztásért <i>Wasserleitungs-Wasserconsuntion</i> 506 frt.	14339.871/	— 232.871/
	XXVII. Városi épületek világitására <i>Beleuchtung städtischer Gebäude</i> : A) Légszuszéssel <i>Mit Gas</i> 1 A városi házán <i>am Stadthaus</i> 3376 frt 86 kr. 2. A tüzoltó szerraktárakban <i>in den Feuerlöschrüstkammern</i> : a) belvárosban <i>in der innern Stadt</i> 328 frt 54 kr.; b) Józsefvárosban <i>in der Josephstadt</i> 301 frt 68 kr.; c) Ferenczvárosban <i>in der Franzstadt</i> 194 frt 39 kr., összesen <i>insgesammt</i> 824 frt 61 kr. 3. A terézvárosi őrszoba <i>In der Teresienstädter Wachtstube</i> 83 frt 46 $\frac{1}{2}$ kr. 4. Vigadó épület <i>im Redoutengebäude</i> 365 frt 80 kr. 5. Közgyűlési terem a vigadóban <i>Generalversammlungssaal im Redoutengebäude</i> 28 frt 55 $\frac{1}{2}$ kr. 6. Porszász-féle házbani törvényszéki helyiségek <i>Gerichtlocalitäten im Porszász'schen Haus</i> 16 frt 83 $\frac{1}{2}$ kr. 7. Légszuszétszerelésekre <i>Gasvorrichtungen</i> 1589 frt 34 $\frac{1}{2}$ kr., összesen <i>insgesammt</i> 6235 frt 34 $\frac{1}{2}$ kr. B) Olajjal <i>Mit Oel</i> : 8. Fenyítő törvényszéki helyiségek <i>Criminalgerichtlocalitäten</i> 1148 frt 47 kr. 9. Poroszólaktanya <i>Trabantencaserne</i> 1036 frt 30 kr. 10. Porszász-féle házbani közigazgatási hivatalok <i>Administrirrende Aemter im Porszász'schen Hause</i> 143 frt 25 kr. 11. „Fehérhajó“ című ház <i>Das „vo isse Schiff“</i> 73 frt 12 kr. 12. Omnibusztelep <i>Omnibusgrund</i> 15 frt 39 kr.	8791.871/	— 1591.871/
	XXVIII. Mérnöki munkálatok és eszközökért <i>Ingenieurarbeiten und Instrumente</i> : 1. Mérnöki eljárásoknál használt napszámóknak <i>Bei Ingenieursfunctionen verwendete T. glöhner</i> 2716 frt 20 kr. 2. Mérnöki tisztviselőknek kültelki eljárások alkalmából élelmezési díjakra <i>Diurnen für Ingenieure bei Functionen am Extravillan</i> 262 frt 80 kr. 3. Mérnöki eszközök és szerekre <i>Ingenieursinstrumente und Materialien</i> 1030 frt 56 kr.	4009.56	+ 1625.41
	XXIX. Lejt mérésre <i>Nivellirungen</i>	330.—	+ 148.—
	XXX. Háromszögellésre <i>Trigonometrische Aufnahmen</i>	21278.13	+ 1721.87
	XXXI. Hidvárra <i>Brückenzoll</i>	84.32	+ 15.68
	XXXII. Jótékony és egyéb városi intézetek és testületek segélyezésére <i>Unterstützung von wohlthätigen und anderen städtischen Instituten und Corporationen</i> : 1. Josephinum hárvaház <i>Josephinum-Knabenwaisenhaus</i> 500 frt. 2. Magyar-német ajkú evang. egyházi hitfelekezetenek <i>Ungarische u. deutsche evangelische Gemeinde</i> 2100 frt. 3. Tótajkú evang. egyházi hitfelekezetenek <i>Slovakische evang. Gemeinde</i> 1200 frt. 4. Magy. helv. egyh. hitfelekezetenek <i>Ungarische reform. Gemeinde</i> 2000 frt. 5. A pesti izraelita hitközségnek <i>Pester jüdische Gemeinde</i> 1050 frt. 6. A pesti szerb községnek <i>Pester serbische Gemeinde</i> 300 frt. 7. Irgalmasrendű szerzetes nőknék <i>Den barmherzigen Nonnen</i> 500 frt. 8. Katholikus legényegyletnek <i>Dem kathol. Gesellenverein</i> 100 frt. 9. Országos magyar iparegyesületnek <i>Dem Landesindustrie-Verein</i> 900 frt. 10. A kisdodovó intézeteket Magyarországon terjesztő egyesületnek <i>Dem Verein für Verbreitung von Kinderbewahranstalten</i> 364 frt 96 kr. 11. A ferencz. kisdodovódnak <i>Der Franzstädter Kinderbew.-A.</i> 28 frt 10 kr. 12. Markovits-féle kisdodovódnak <i>Der Markovits-Crèche</i> 200 frt. 13. Pesti népoktatási körnek <i>Dem Pester Volksbildungverein</i> 500 frt. 14. Gyermekmenhelynek <i>Dem Knaben-Rettungsaussl.</i> 100 frt. 15. A nemzeti zenedének <i>Dem National-Conservatorium</i> 300 frt. 16. Az állatkerti társulatnak <i>Der Thiergartengesellschaft</i> 1000 frt. 17. A „Corvina“ olcsó és népies olvasmányokat kiadó részvénytársulatnak <i>Der „Corvina“ Gesellschaft zur Herausgabe billiger und populär er Schriften</i> 100 frt.	11243.06	+ 3906.94
	XXXIII. Gyógyszerekre a városi szegényeknek <i>Arzneimittel für städtische Arme</i>	3250.08	+ 2749.92
	XXXIV. Betegápolási költségek <i>Krankenpflegekosten</i>	24.66	475.34
	XXXV. Bérkoosi kiadásokra különféle közigazgatási eljárásoknál <i>Lohnkutschenausgaben bei verschiedenen administrativen Functionen</i>	5250.59	— 1650.59
	XXXVI. Ferenczvárosi templom építésére <i>Franzstädter Kirchenbau</i>	5000.—	—
	XXXVII. I. pótvárosi templom építésére <i>Leopoldstädter Kirchenbau</i>	10000.—	—
	XXXVIII. Állandó katona szállásolási kiadásokra <i>Ständige Militärbequartierungsansgaben</i> : 1. Lakberekre es. kir. katonaság részére magánházakban bérelt lakokért <i>Wohnzins der in Privathäusern gemietheten Wohnungen für die k. k. Armee</i> 8172 frt. 2. Lakberek m. k. honvédség részére magánházakban bérelt lakokért <i>Wohnzins für in Privathäusern gemiethete Wohnungen der k. u. Honvédschaft</i> 2375 frt 25 kr. 3. Lakanyák bérletére <i>Zins für Casernen</i> : a) álló lakanyákért <i>Uellöercasernen</i> 37,800 frt; b) soroksári-utezai városi lovas pótlaktanyáért <i>Städtische Cavalleriecaserne in der Sorokszergasse</i> 4800 frt; c) Thurn-Plus-féle lovas pótlaktanyáért <i>Plus-Thurn'sche Cavalleriecaserne</i> 3540 frt, összesen <i>insgesammt</i> 45,140 frt. 4. Katonai lakok jókarban tartására <i>Erhaltung der Casernen</i> 50 frt 1 $\frac{1}{2}$ kr. — 5. Katonai lakok tisztogatására — <i>Reinigung der Casernen</i> 25 frt 70 kr. 6. Lak-		

Alap Fond	Fredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergebnis de . . . Bud- get. je je über	
A. Községi alap. — Communalfond. Kiadások. — Ausgaben.	tanyák jókarban tartása és tisztogatása <i>Reinigung und Erhaltung der Casernen</i> 7605 frt 78 kr. 7. Istállószerekre és világításra <i>Stallrequisiten und Beleuchtung</i> 1117 frt 72½ kr. 8. Bútorok beszerzése, javítása és szállítására <i>Anschaffung, Reparatur und Transport von Möbeln</i> 1406 frt 58 kr. 9. Előfogatok és tartalék-kocsikra <i>Vorspann und Reservewagen</i> : a) es. kir. katonaság részére <i>für die k. k. Armee</i> 1393 frt 27 kr.; b) m. k. honvédség részére <i>für die k. u. Honvédschaft</i> 81 frt 16½ kr.; c) tartalék-kocsikra <i>Reservewagen</i> 360 frt. összesen <i>insgesammt</i> 1842 frt 43½ kr. 10. Irodai átalányokra <i>Bureauauschale</i> 540 frt. 11. Ágyneműk mosása és javítására <i>Waschen und Ausbessern der Bettwäsche</i> 432 frt 12. Különféle apróbb kiadásokra <i>Verschiedene kleinere Ausgaben</i> 1516 frt 59 kr. 13. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i> 455 frt. 14. Visszatértések <i>Restitutionen</i> 11 frt 28½ kr.		
	XXXIX. Átkelo katonaság szállodákban elszállásolására <i>Unterbringung der durchpassirenden Mannschaft in Gasthäusern</i>	71,686.66	+ 17,747.31
	XI. Allamadóra <i>Staatssteuer</i> : 1. Jövedelmi adó <i>Einkommensteuer</i> 51,554 frt 82 kr. 2. Földadó <i>Grundsteuer</i> 5400 frt 97 kr. 3. Házbéradó <i>Hauszinssteuer</i> 16,636 frt 43 kr.	6,302.83	+ 797.17
	XLI. Bélyegköltésekre <i>Stempelausgaben</i>	73,592.22	- 15,383.22
	XLII. Újonozozási kiadások <i>Recrutirungsausgaben</i> : 1. Ideiglenes díjnokok napidíjaikra <i>Diurnen provisorischer Diurnisten</i> 2984 frt 30 kr. 2. Vegycesekre <i>Diverse</i> 481 frt 90 kr.	425.78½	- 125.78½
	XLIII. Javadalmi és jövedéki kezelési költségek <i>Administrationkosten der Gefälle</i> : 1. Vámfelügyelők fizetése <i>Bezahlung der Zollaufseher</i> 9581 frt. 2. Kövezetvám szedéscérti provizio <i>Provision für die Einhebung der Pfastermauth</i> : a) buda-pesti m. k. államlánczvid-igazgatóságának <i>der Direction der Pest-Ofner Staatskettenbrücke</i> 755 frt 53 kr.; b) a délk. es. k. osztr. vaspálya-társaságának <i>der sü östlichen Staatsbahngesellschaft</i> 3867 frt 64 kr.; c) a m. kir. államvaspálya-igazgatóságának <i>der k. u. Staatbahn-direction</i> 1137 frt 22 kr.; d) az I. es. k. szab. dunagözhajózási társulatnak <i>der I. k. k. priv. Donaudampfschiffahrtsgesellschaft</i> 1243 frt 50 kr.; e) a salgó-tarjáni kőszénbánya-társulatnak <i>der Salgó-Tarjáner Kohlenbergbaugesellschaft</i> 147 frt 49 kr., összesen <i>insgesammt</i> 7201 frt 38 kr. 3. A m. k. államlánczvid-igazgatóságának a fogyasztási adócikkek feljegyzése és nyilvántartásáért <i>Der k. u. Staatskettenbrückendirection für Aufzeichnung und Evidenzhaltung der Verzehrungssteuerartikel</i> 600 frt. 4. Jutalmakra <i>Prämien</i> 150 frt. 5. Mérleg hivatali kiadások <i>Wagamtsausgaben</i> 1375 frt 40 kr. 6. Vékahivatali kiadások <i>Aichungsamtsausgaben</i> 2810 frt 38 kr. 7. Kőbányai mázsahivatali kiadások <i>Steinbrucher Wagamtsausgaben</i> 1025 frt 72 kr. 8. Vámkezelési nyomtatványok <i>Zollmanipulationsdrucksorten</i> 965 frt 85 kr. 9. Különféle vámkézelési kiadások <i>Diverse Zollmanipulationsausgaben</i> 402 frt 02 kr.	3,416.20	- 1,416.20
	XLIV. Köztemető megélezésére <i>Subvention des öffentlichen Friedhofes</i>	23,914.75	+ 10,185.25
	XLV. Törlesztési alap kiegészítésére <i>Ergänzung des Tilgungsfonds</i>	—	+ 3,924.—
	XLVI. Kiszájtási alap járulék <i>Beitrag zum Expropriationsfond</i>	409,000.—	- 103,000.—
	XLVII. Elöre nem látott különféle kiadások <i>Unvorhergesehene verschiedene Ausgaben</i> : Steiner Armin es Stern Ignáz partjavadalmi bérloknek, a m. k. államvaspályán behozott kőszén es kőneműek után a város javára történt illetékek szedéseért megszavazott kártalanítás <i>Votirte Entschädigung an die Uferpächter Hermann Steiner und Ignaz Stern, für das Einsammeln der zu Gunsten der Stadt entfallenden Gebühren für auf der kön. ung. Staatsbahn zug-führte Kohle und Steine</i> 69,999 frt 80 kr. 2. Tüzifa utáni kövezetvám visszatértése <i>Restitution der Pfastermauth auf Brennholz</i> 16,152 frt 56 kr. 3. Arviz meggátolása tekintetéből szükséges vált óvintézkedésekre <i>Nothwendige Vorsichtsmaassregeln zur Verhinderung der Ueberschwemmung</i> 11,417 frt 38 kr. 4. A rendkívüli poroszói pénzemből a költségvetési hiány részbeni fedezésére kijelölt, de 1871. 11.574 közzg. sz. a. ismét a poroszloknak megszavazott <i>Aus den ausserordentlichen Trabantengeldern zur theilweisen Deckung des Deficit im Budget bestimmte, aber laut Generalversammlungsbeschluss sub Z. 11,574/1871 den Trabanten wieder votirte</i> 7000 frt. 5. Salamon Ferencz írónak Pest város monografájának megírásáért megszavazott 5000 frt-ból kifizetett I és II. részlet <i>Von der dem Schrift teller Franz Salimon für die Verfassung der Monographie der Stadt Pest votirten Summe ausbezahlt die I. und II. Rate</i> 1250 frt. 6. Rottenbiller Lipót volt főpolgármester arczkopánek festéseért és a keret költségére <i>Für das Malen des Bildes des gewesenen Obbürgermeisters Leopold Rottenbiller im Kosten des Rahmen</i> 1160 frt 7. A tanítógyülekezetre felmerült költségek részben fedezésére <i>Zur theilweisen Deckung der durch die Lehrerversammlung entstandenen Kosten</i> 200 frt. 8. Tüzolto-ünnepélyre <i>Zum Feuerwehrfest</i> 1000 frt. 9. Jogászyűlésre <i>Zum Juristent g</i> 1000 frt. 10. Rókus-kórházi első felszerelésre <i>Erste Einrichtung des Rochusspitals</i>	25,000.—	—

Alap Fond		Fredmény Ergebnis 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt den Bud- get gegenüber	
A. Községi alap. — Communalfond.	Kiadások. — Ausgaben.	18,691 frt 50 kr. 11. Kültelki fogyasztási adó megváltására <i>Ab- lösung der Consumptionssteuer der Extravillans</i> 3000 frt. 12. Kü- lönléfkékre <i>Diverse</i> 7352 frt 47 $\frac{1}{2}$ kr.		
		Rendes kiadások összege <i>Summe der ordentlichen Ausgaben</i>	140,266.71 $\frac{1}{2}$	— 40,026.47 $\frac{1}{2}$
		II. Rendkívüli kiadások <i>Ausserordentliche Aus- gaben</i> Artézi kutra a városligetben <i>Artesischer Brunnen im Stadtwäldchen.</i>	3.428.624.60	— 121,528.60
		III. Hitelforgalom <i>Creditbearung</i> : 1. Ideiglenes bevételek visszafizetése <i>Rückzahlung provisorischer Einnahmen</i> 116,365 frt 54 $\frac{1}{2}$ kr. 2. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Aus- gaben</i> 89,083 frt 23 $\frac{1}{2}$ kr. 3. Az 1849. évben a kormánynak beszolgált magyar bankjegyek értékének eddig megtérítendő ideiglenes kiadásként nyilvántartott összege törlesztésére <i>Tilgung der rückzuerstattenden und als provisorische Aus- gabe in Evidenz gehaltenen Summe der im Jahre 1849 der Regierung ausgefolgten ungarischen Banknoten</i> 51,635 frt 32 $\frac{1}{2}$ kr. 4. A Schuhmayer-Vetter-féle R.-kórházi pénztári hi- ányból fennmaradt és eddig megtérítendő ideigl. kiadásként nyilván tartott hátraléknak törlesztésére <i>Tilgung der aus dem Schuhmacher-Vetter'schen Spülkassendeficit verbliebenen und bisher rückzuerstattenden, al. provisorische Ausgabe betrachteten Rückstandes</i> 1228 frt 11 kr.	14,185.98	
	Hitelforgalom összege <i>Summe der Creditbewegung</i>	208,312.21 $\frac{1}{2}$		
	IV. Pénztári maradvány az 1871. év végével <i>Cassa- rest mit Ende 1871</i>	103,852.52		
	összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i>	3.754,975.31 $\frac{1}{2}$		
B. Adósság-törlesztési alap. — Schuldentilgungsfond.	Bevételek. — Einnahmen.	I. Rendszeres bevételek <i>Ordentliche Einnahmen</i> 1. Cselekvő tőkék utáni kamatokból <i>Zinsen für active Ca- pitalien</i> 7850 frt 40 kr. 2. Eladott telkek vételárainak ka- matjaiból <i>Zinsen der Kaufpreise von verkauften Gründen</i> 45,798 frt 83 kr. 3. A m. kir. államlánczhid pénztárából a hajó- hid javadalomnak 200,000 frittal megváltott kártalanítás 6 $\frac{1}{2}$ kamatjai 6 $\frac{1}{2}$ <i>Zinsen der von der kön. ung. Staatskellenbrücken- Cassa mit 200,000 fl. abgelösten Schiffbrückenrechts</i> 12,000 frt. 4. A gyümölcsözőleg elhelyezett kölcsönpénzek kamataiból <i>Zinsen der fructificirend placirten Anlehensgelder</i> : a) a 3 millió forintnyi kölcsön-pénzek után <i>von den Geldern des 3 Millionen Gulden-Anlehens</i> 14,700 frt 97 kr.; b) az 5 millió forintnyi köl- csön-pénzek után <i>von den Geldern des 5 Millionen Gulden- Anlehens</i> 13,161 frt 34 kr., összesen <i>insgesammt</i> 27,862 frt 31 kr. 5. Az öt millió forintnyi kölcsönre teljesített II. részlet- fizetés utáni visszkamatokból <i>von den Rückzinsen der II. Theil- zahlung auf das 5 Millionen-Anlehen</i> 15,000 frt. 6. Házi pénztári járulékok <i>Beitrag der Hauscassa</i> 409,000 frt. 7. Vegyes bevételek <i>Diverse Einnahmen</i> 200 frt.		
		Rendszeres bevételek összege <i>Summe der ordentlichen Einnahmen</i>	517,711.54	+ 165,737.54
		II. Rendkívüli bevételek <i>Ausserordentliche Ein- nahmen</i> 8. Az 5 millió forintnyi kölcsönre teljesített részletfizet- ésekből <i>Theilzahlung auf das 5 Millionen Gulden-Anlehen</i> 2.255,500 frt.		
		Rendkívüli bevételek összege <i>Summe der ausserordentl. Einnahmen</i>	2.255,500.—	
		III. Tőkeforgalom <i>Capitalbewegung</i> : 9. Befolyt vétel- árakból <i>Eingeflossene Kaufpreise</i> a) eladott községi telkekért <i>verkaufte Gemeindegründe</i> 370,773 frt 60 kr.; b) eladott városi terjedékekért <i>verkaufte städtische Extensionen</i> 43,175 frt 89 $\frac{1}{2}$ kr.; c) eladott redoutalap telkekért <i>verkaufte Gründe des Redouten- fonds</i> 880 frt. összesen <i>insgesammt</i> 414,829 frt 49 $\frac{1}{2}$ kr. 10. Víz- szarvelt cselekvő tőkék a gyümölcsözőleg elhelyezett <i>zurückgezo- gene active Capitalien von den fructificirend placirten</i> : a) vétel- árakból <i>Kaufpreisen</i> 296,817 frt 95 kr.; b) 3 millió forintnyi kölcsön-pénzekből <i>von den 3 Millionen-Anlehensgeldern</i> 400,000 frt.; c) öt millió forintnyi kölcsön-pénzekből <i>von den 5 Millionen- Anlehensgeldern</i> 219,500 frt, összesen <i>insgesammt</i> 916,317 frt 35 kr. 11. Kölcsönvett szenvedő tőkék és kamatozó biztosít- ások <i>Entliehene passive Capitalien und zinsentragende Sicher- stellungen</i> 18,226 frt 31 kr.		
		Tőkeforgalom összege <i>Summe der Capitalbewegung</i>	1.349,373.15 $\frac{1}{2}$	
		IV. Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> : 12. Nemzeti színháztelkek vételára és annak kamataikból <i>Kaufpreise der Nationaltheatergründe und Zinsen des rückständigen Kauf- preises</i> 40,463 frt 43 kr. 13. Ideiglenes kiadások megtérítése <i>Restitution der provisorischen Ausgaben</i> : a) a 3 millió forintnyi kölcsön-pénzekből a vízvezetési alaphoz a vizmű folytatására adott előleg megtérítése <i>Restitution des dem Wasserwerkfund zur Fortsetzung des Wasserkunstwerkes aus dem 3 Millionen- Anlehen gegebenen Vorschusses</i> 400,000 frt. b) a 3 millió forintnyi kölcsön-pénzekből az építési alaphoz az omnibus-telep meg- vételére előlegezett összeg megtérítésére <i>Restitution des dem Hausfund zum Ankauf des Omnibusgrundes aus dem 3 Millionen- Anlehen vorgestreckten Vorschusses</i> 250,000 frt.; c) vegyes ideig- lenes kiadások megtérítése <i>Restitution diverser provisorischer Ausgaben</i> 656 frt 22 kr., összesen <i>insgesammt</i> 650,656 frt 52 kr. ideigl. bevételek összege <i>Summe der provisorischen Einnahmen</i>		
			691,119.65	

Alap Fond	Bevételek Einnahme	Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber	
B. Adósság-törlesztési alap. — Schuldentilgungsfond.	Kiadások. — Ausgaben.	V. Pénztári maradvány az 1871. év kezdetével <i>Cassarent seit Anfang 1871</i>	371.95 ¹ / ₂	
		összes bevétel <i>Gesamt-Einnahmen</i>	4.814.076.30	
		I. Rendszeres kiadások <i>Ordentliche Ausgaben</i> 1. Magántőkéek 5% kamataira 5% <i>Zinsen von Privat-Capitalien</i> 1175 frt 66 kr. 2. Magántőkéek 6% kamataira 6% <i>Zinsen von Privatcapitalien</i> 40,568 frt 43 ¹ / ₂ kr. 3. Bécsi takarékpénztárnak <i>Der Wiener Sparcassa</i> : a) tőketörlesztésre <i>Capitalsamortisation</i> 25,683 frt 86 kr.; b) kamat fejében <i>Zinsen</i> 12,172 frt 76 kr., összesen insgesammt 37,856 frt 62 kr. 4. Bécsi nemzeti banknak <i>Der Wiener National-Bank</i> : a) tőketörlesztésre <i>Capital-Amortisation</i> 6035 frt 21 kr.; b) kamat fejében <i>Zinsen</i> 21,964 frt 79 kr., összesen insgesammt 28,000 frt: 5. A pesti magyar földhitelintézetnek <i>Dem Pester ung. Bodencreditinstitut</i> : a) tőketörlesztésre <i>Capitalamortisation</i> 3996 frt 42 kr.; b) kamat fejében <i>Zinsen</i> 16,253 frt 58 kr., összesen insgesammt 20,250 frt. 6. A 3 millió forintnyi közkölesön sorsolás utjánai törlesztésére <i>Ziehungsweise Amortisation des 3 Millionen öffentlichen Anlehens</i> : a) tőke-törlesztésre I. részlet <i>Capitalsamortisation I. Rate</i> 12000 frt; b) a költségek szelvényeire esedékes 6% kamatok <i>fällige 6% Zinsen auf die Coupons der Obligationen</i> 179,817 frt. összesen insgesammt 191,817 frt. 7. A pesti angol-magyar banknak az 5 millió forintnyi városi kölesön tőke és kamat törlesztésre <i>Capitalsamortisation des städtischen Anlehens von 5 Millionen an die Pester Anglo-Hungarian Bank und Zinsen</i> 103,000 frt. 8. A vízvezeték alpnak a vizmű létesítésére a pesti I. hazai takarékpénztártól felvett 400,000 forintnyi kölesön utáni kamatok fedezésére <i>Deckung der Zinsen der vom Wasserleitungsfond zur Herstellung des Wasserkunstwerkes bei der I. vaterländischen Sparcassa aufgenommenen Anlehens von 400,000 fl.</i> 26,000 frt. 9. A köhányai liget vételére és annak kamataira <i>Ankauf des Steinbrucher Waldes und Zinsen hierfür</i> 431 frt 43 kr. 10. Jövedelmi adó <i>Einkommensteuer</i> 120 frt 55 ¹ / ₂ kr. 11. Bélyeg- és egyéb illetékekre <i>Stempel und andere Gebühren</i> 62 frt 60 kr.		
		Rendszeres kiadások összege <i>Summe der ordentlichen Ausgaben</i>	452,282.30	— 100,042.30
		II. Rendkívüli kiadások <i>Ausserordentliche Ausgaben</i> 12. A 9 millió forintnyi kölesőnpénzből az építési alpnak a közvágóhíd építésére <i>Aus dem 3 Millionen-Anlehen dem Baufond zum Bau des Schlachthauses</i> 600,000 frt. 13. Az 5 millió forintnyi kölesőnpénzből <i>Aus den 5 Millionen-Anlehensgeldern</i> : A) A vízvezeték alpnak <i>Dem Wasserleitungsfond</i> : a) vizmű létesítésére <i>zur Herstellung des Wasserkunstwerkes</i> 750,000 frt; b) a IV. szűrőkut. építésére <i>Bau des Iv. Filtrirbrunnens</i> 40,000 frt; c) a Daubek-féle telkek vételére <i>Kauf des Daubek'schen Grundes</i> 60,000 frt, összesen insgesammt 850,000 frt. B) Az építési alpnak <i>Dem Baufond</i> : a) az omnibusz-telep vételére <i>zum Kauf des Omnibusgrundes</i> 250,000 frt; b) Walter Pál-féle háznak elemi népiskolai ezélokra való vételére <i>Kauf des Paul Walter'schen Hauses für Normal-schulzwecke</i> 37,500 frt; c) elemi népiskola-házak építésére <i>Bau von Normal-schulen</i> 70,000 frt, összesen insgesammt 357,500 frt. C) A kölesőn létesítése körüli kiadások <i>ausgaben bei Finanzierung des Anlehens</i> 4783 frt 80 kr., összesen insgesammt 1.212,283 frt 80 kr.		
		Rendkívüli kiadások összg <i>Summe der ausserordentlichen Ausgaben</i>	1.812,283.80	
		III Tőkeforgalom <i>Capitalsbewegung</i> : 14. Kikölesőn-zött eslekvő tőkék <i>Entlichene active Capitalien</i> : a) eladott városi telkek vételárából <i>aus dem Kaufpreis verkaufter städtischer Gründe</i> 295,200 frt; b) a 3 millió forintnyi kölesőnpénzből <i>aus den 3 Millionen-Anlehensgeldern</i> 450,000 frt; c) az 5 millió frtnyi kölesőnpénzből <i>aus den 5 Millionen-Anlehensgeldern</i> 1.211,500 frt; d) a nemzeti színház-telkeket befolyt vételár és annak kamatjából <i>der für die Nationaltheatergründe eingeflossene Kaufpreis und dessen Zinsen</i> 40,403 frt 43 kr., összesen insgesammt 2.000,163 frt 43 kr. 15. Visszahozott szenyedő tőkék <i>Zurückgezählte passive Capitalien</i> 10,266 frt. 16. Építési alapjáruték (a telkek vételárának 80%)-ja <i>Baufondbeitrag (80 % des Kaufpreises der Gründe)</i> 297,322 frt 88 kr. 17. Kiszármási alapjáruték <i>Expropriationsfondbeitrag</i> : a) a telkek vételárának 20%-ja <i>20 % des Kaufpreises der Gründe</i> 74,330 frt 72 kr.; b) városi terjedékekérti vételáruk <i>Kaufpreis für städtische Extensionen</i> 43,175 frt 84 ¹ / ₂ kr., összesen insgesammt 117,506 frt 61 ¹ / ₂ kr.		
		Tőkeforgalom összege <i>Summe der Capitalsbewegung</i>	2.125,258.92 ¹ / ₂	
		IV Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i> : 18. Az 5 millió forintnyi kölesőnpénzből az építési alpnak a jözeftvárosi zerge-utczai 985. számú háznak reáltanodai ezélokra való megvételére előlegeztetett <i>Vorschuss aus dem 5 Millionen-Anlehen an den Baufond zum Ankauf des Hauses Nr. 985 in der Gensengasse, Josephstadt, für Realschulzwecke</i> 52,000 frt 19. Ideiglenes kiadások megterítése <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i> 3194 frt 4 kr.		

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
	Ideiglenes kiadások összege <i>Summe der provisorischen Ausgaben</i>		
	V. Pénztári maradvány az 1871-ik év végével <i>Cassa rest Ende 1871</i>	55,194.04	
	Összes kiadások összege <i>Summe der gesammten Ausgaben</i>	69,057.231 ¹ / ₂	
	I. Rendszeres bevételek <i>Ordentliche Einnahmen</i> : 1. Eladott városi telkek vételárából <i>Aus dem Kaufpreis städtischer Gründe</i> 297,322 frt 88 kr. 2. Cselekvő tőkék kamataiból <i>Aus den Zinsen activer Capitalien</i> 15,852 frt 18 kr.	313,175.06	
	II. A kölcsön-pénzekből <i>Aus den Anlehensgeldern</i> : 3. A 3 millió forintnyi kölcsönből <i>Aus dem 3 Millionen-Anlehen</i> : a) közbághíd építésére <i>zum Bau des Schlachthauses</i> 600,000 frt; b) ezen kölcsönpénzek gyümölcsötetéséből származó kamatok <i>Zinsen aus der Fruchtziehung dieser Anlehensgelder</i> 713 frt 31 kr. összesen <i>insgesammt</i> 600,713 frt 31 kr. 4. Az 5 millió forintnyi kölcsönből <i>Aus dem 5 Millionen-Anlehen</i> : a) az omnibustelep megvételére <i>aus dem Ankauf des Omnibusgrundes</i> 250,000 frt; b) az elemi népiskolai ezélekra megvett <i>Walter'sche</i> telkekre <i>aus den für Normalschulzwecke angekauften Walter'schen Grundstücken</i> 37,500 frt; c) elemi népiskolák építésére <i>zum Bau von Normalschulen</i> 70,000 frt. összesen <i>insgesammt</i> 357,500 frt.	958,213.31	
	III. Tőkeforgalom <i>Capitalbewegung</i> : 5. Visszavett cselekvő tőkék <i>Zurückgenommene active Capitalien</i> : a) az építési alap tőkéiből <i>Aus dem Capitalien des Baufonds</i> 443,810 frt; b) a 3 millió forintnyi kölcsönpénzek tőkéiből <i>aus den Capitalien des 3 Millionen-Anlehens</i> 110,000 frt.	553,810. —	
	IV. Ideiglenesek <i>Provisorische</i> : 6. Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> : a) a kisajuttatási alaphól a közbághídra engedélyezett előleg <i>Vorschuss aus dem Expropriations-fonds zum Schlachthaus</i> 50,000 frt; b) a zergeutezai telkek vételére az 5 millió forintnyi pénzekből előlegezett <i>Vorschuss aus dem 5 Millionen-Anlehen zum Ankauf des Grundes in der Gemengasse</i> 52,000 frt. összesen <i>insgesammt</i> 102,000 frt. 7. Ideiglenes kiadások megtérítése <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i> : a) a vízmű folytatására előlegezett <i>Vorschuss zur Fortsetzung des Wasserkunstwerkes</i> 1,000 frt; b) vegyes kis- és ideiglenes kiadások megtérítése <i>Restitution verschiedener kleineren provisorischen Ausgaben</i> 721 frt 85 ¹ / ₂ kr.; összesen <i>insgesammt</i> 120,724 frt 85 ¹ / ₂ kr.	222,724.851 ¹ / ₂	
	V. Pénztári maradvány <i>Cassa rest</i> : 8. Az 1871. év kezdetével <i>Mit Ende 1871</i>	29,077.591 ¹ / ₂	
	Összes bevételek <i>Gesamteinnahmen</i>	2,077,030.82	
C. Építési alap. — Baufond.	I. Rendszeres kiadások <i>Ordentliche Ausgaben</i> : 1. A lópeszutes aldunarakpart építésére <i>Bau des unteren Donaustrufen-quais</i> 169,284 frt 98 kr. 2. A lipótutcazi városház építésére <i>Bau des Stadthauses in der Leopoldgasse</i> 155,624 frt 20 kr. 3. A leány-árvaház építésére <i>Bau des Mädchenwaissenhauses</i> 47,636 frt 52 kr. 4. A mérleg hivatal építésére <i>Bau des Wagemtes</i> 7038 frt 87 kr. 5. A parkztvársártör kövezésére és kavicsoltatására <i>Pflasterung und Kiesung des Bauernmarktplatzes</i> 8404 frt 28 kr. 6. A Rökus-körházi halottas kamara és bonczterem építésére <i>Bau des Secir-sales und der Totenkammer im Rochusspital</i> 53,628 frt 81 kr. 7. Házak és telkek vételére <i>Kauf von Häusern und Grundstücken</i> : a) az üláj-vám melletti katonai barak-épületekért <i>für die Baraken-gebäude bei der Uellöermauth</i> 31,500 frt 33 kr.; b) a jözsévárosi areallanoda építésére megvett zergeutezai 985. számú a. ház és telkekért <i>für Haus und Grund Nr. 985 in der Gemengasse zum Bau der Josephstädter Unterrealschule</i> 52,000 frt; c) vétel-árak után fizetett kamatokra <i>Zinsen für Kaufpreise</i> 1557 frt 35 kr. összesen <i>insgesammt</i> 85,057 frt 68 kr. 8. Tervek készí-téséért <i>Anfertigung von Plänen</i> 40 frt. 9. Átiratási díjakra <i>Umschreibungsgebühren</i> 875 frt.	527,678.34	
	II. Elemi népoktatási épületek létesítésére <i>Herstellung von Normalvolksschulgebäuden</i> : 10. A lipótvárosi paplak és iskolaház feletti végszámlákra <i>Schlussrechnung über die Leopoldstädter Pfarrwohnung und Schulhaus</i> 23,139 frt 11 kr. 11. A czukor-utcazi elemi népiskolára <i>Normalschule in der Zucker-gasse</i> 11,962 frt 80 kr. 12. A stáció-utcazi iskola-épültre <i>Schulgebäude in der Stationsgasse</i> 6653 frt 58 kr. 13. A teréz-városi iskola-épültre <i>Schulgebäude in der There inenstadt</i> 4216 frt 2 kr. 14. Az ösz-utcazi iskolaházra <i>Schulhaus in der Herbst-gasse</i> 1403 frt 20 kr. 15. A Hermina-mezei iskolaházra <i>Schulhaus im Herminenfeld</i> 1050 frt 22 kr. 16. A Walter-féle 2. sziv-utcazi 718. sz. a. telekért <i>Walter'sche Grund Nr. 718 in der 2-Herzen-gasse</i> : a) vételár fejében <i>Kaufpreise</i> 37,500 frt; b) nyugtábé-lyegre <i>Quittungstempel</i> 117 frt 50 kr.; összesen <i>insgesammt</i> 37,617 frt 50 kr.	85,047.43	
	III. Kölcsön-pénzekből <i>Aus Anlehensgeldern</i> : 17. A közbághídra <i>Zum Schlachthaus</i> 574,143 frt 64 kr. 18. A marla-vásár építésére <i>Zum Bau des Viehmarktes</i> 62,933 frt 50 kr. 19. A Redoute-épület kiegészítésére <i>Zur Ergänzung des Redouten-</i>		

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
C. Építési alap. — Baufond.	Kiadások. — Ausgaben.	<p>gebüdes 1612 frt 92 kr. 20. A Bazar-épület terve készítéseért <i>Anfertigung des Planes für den Bazar</i> 1994 frt 45 kr.</p> <p>IV. Tokeforgalom <i>Capitalbewegung</i>: 21. Kikölesönzött eselekvő tőkék <i>Entliehene active Capitalien</i>: a) építési alaphól <i>aus dem Baufond</i> 300,000 frt; b) a 3 millió forintnyi kölesönpenzekből <i>aus dem 3 Millionen-Anlehen</i> 110,000 frt.</p> <p>V. Ideiglenesek <i>Provisorische</i>: 22. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i>: a) a vízmű folytatására előlegezett <i>Vorschuss zur Fortsetzung des Wasserkanstwerkes</i> 90,000 frt; b) vegyes ideiglenes kiadások <i>diverse provisorische Ausgaben</i> 11 frt 60 kr., összesen insgesamt 90,014 frt 60 kr.</p> <p>23. Ideiglenes bevételek visszatérítése <i>Restitution der provisorischen Einnahmen</i>: a) az omnibustelep vételére nyert előleg <i>Vorschuss zum Kauf des Omnibusgrundes</i> 250,000 frt; b) a köztárgyhídra a kisajátítási alaphól vett előleg <i>Vorschuss für das Schlachthaus aus dem Expropriationsfond</i> 50,000 frt, összesen insgesamt 300,000 frt.</p> <p>VI. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i>: 21. Az 1871. év végével <i>Ende 1871</i></p> <p>összes kiadások összege <i>Summe der Gesamtausgaben</i></p>	<p>613,681.51</p> <p>410,900.—</p> <p>390,014.60</p> <p>20,605.94</p> <p>2.077,030.82</p>
D. Kisajátítási alap. — Expropriationsfond.	Bevételek. — Einnahmen.	<p>I. Rendszeres bevételek <i>Ordentliche Einnahmen</i>: 1. Eladott városi terjedékekérti vételárakból <i>Kaufpreise aus verkauften städtischen Extensionen</i> 43,780 frt 89$\frac{1}{2}$ kr. 2. Eladott városi telkekérti vételárak 20$\frac{1}{2}$ a 20$\frac{1}{2}$ % der Kaufpreise verkaufter städtischer Gründe 74,330 frt 72 kr. 3. Házi pénztári járulékok <i>Beitrag der Domesticacassa</i> 25,000 frt. 4. Cselekvő tőkék utáni kamatok <i>Zinsen activer Capitalien</i> 2041 frt 49 kr.</p> <p>II. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i>: 5. Visszavett eselekvő tőkék <i>Zurückgezogene active Capitalien</i></p> <p>III. Ideiglenesek <i>Provisorische</i>: 6. Ideiglenes kiadások megtérítése <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i> 50,000 frt. 7. Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahme</i> 610 frt.</p> <p>IV. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i>: 8. Az 1871. év végével <i>Ende 1871</i></p> <p>összes bevételek <i>Gesamteinnahmen</i></p>	<p>115,153.10$\frac{1}{2}$</p> <p>69,160.—</p> <p>50,610.—</p> <p>17,063.45</p> <p>282,016.55$\frac{1}{2}$</p>
D. Kisajátítási alap. — Expropriationsfond.	Kiadások. — Ausgaben.	<p>I. Rendes kiadások <i>Ordentliche Ausgaben</i> 1. Magán terjedékek megváltására <i>Ablösung privater Extensionen</i> 17,514 frt 56 kr. 2. Épületek megváltására <i>Ablösung von Gebäudetheilen</i> 300 frt. 3. Bélyeg- és közvetlen illetékekre <i>Stempel und directe Gebühren</i> 2838 frt 28$\frac{1}{2}$ kr.</p> <p>II. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> 4. Kikölesönzött eselekvő tőkék <i>Entliehene active Capitalien</i></p> <p>III. Ideiglenesek <i>Provisorische</i> 5. Ideiglenes bevételek visszatérítése <i>Restitution provisorischer Einnahmen</i> 610 frt. 6. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i> 50,000 frt.</p> <p>IV. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i>: 7. Az 1871. év végével <i>Ende 1871</i></p> <p>összes kiadások összege <i>Summe der ordentlichen Ausgaben</i></p>	<p>20,652.84$\frac{1}{2}$</p> <p>201,000.—</p> <p>50,640.—</p> <p>1,723.71</p> <p>282,016.55$\frac{1}{2}$</p>
E. Vízvezetési alap. — Wasserleitungsfond.	Bevételek. — Einnahmen.	<p>I. Bevételek. — Einnahmen.</p> <p>I. A vízmű létesítésére <i>Zur Herstellung des Wasserwerkes</i>. 1. Az 5 millió forintnyi kölesönből megszavazott összegnek és pedig <i>Die aus dem 5 Millionen-Anlehen votirten Summen u. z.</i>: a) a vízmű újabb kiterjesztésére <i>zur neuerlichen Ausdehnung des Wasserwerkes</i> 550,000 frt; b) kisebb kiterjesztési munkálatokra <i>kleinere Arbeiten zur Ausdehnung derselben</i> 100,000 frt; c) egy tartalékkészlet beszerzésére <i>Anlegung eines Reservoirathes</i> 100,000 frt; d) a 4-dik szűtrőkit építésére <i>Bau des 4. Filtrirbrunnens</i> 40,000 frt, összesen insgesamt 790,000 frt. 2. Csőtörések eladásából <i>Verkauf von Röhrenbrüchen</i> 1026 frt 66 kr. 3. Hordók eladásából <i>Verkauf von Fässern</i> 226 frt 32 kr. 4. Eladott tervek és térképekért <i>Verkaufte Pläne und Karten</i> 2552 frt. 5. A tartalék készletből kiszolgált csövekért <i>Verabfolgte Röhren aus dem Reservoirath</i> 1294 frt 5 kr. 6. Magánosok részére eszközölt vízvezetési berendezésekért <i>Für private angeführte Wasserleitungsanrichtungen</i> 1214 frt 87 kr. 7. A köbányai vízvezetési telep után haszonbér fejében, továbbá agyag és természetnyek eladásából <i>Pachtzins für den Steinbrucher Wasserleitungsgrund, ferner Verkauf von Feuchungen und Thon</i> 885 frt 47 kr.</p> <p>II. A vízmű kezeléséből <i>Manipulation des Wasserwerkes</i>. 8. Víz eladásából <i>Verkauf von Wasser</i> 95,938 frt 76$\frac{1}{2}$ kr. 9. Víz mérő órák eladásából <i>Verkauf von Wasseruhren</i> 6731 frt 75 kr. 10. Eladott vízvezetési fizetési könyvekért <i>Verkauf von Wasserleitungs-Zahlungsbüchern</i> 66 frt 10 kr. 11. Birságokból <i>Strafen</i> 325 frt.</p> <p>III. Tokeforgalom <i>Capitalbewegung</i> 12. Visszavett eselekvő tőkék <i>Zurückgezogene Active Capitalien</i> 20,000 frt. 13. Járulék a törlesztést alaphól, az 1-ső hazai takarékpénztártól a vízmű építésére felvett 400,000 forintnyi kölesön utáni</p>	<p>797,193.37</p> <p>103,111.61$\frac{1}{2}$</p>

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871.	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
E. Vízvezetési alap. — Wasserleitungsfond.	Bevételek. — Einnahmen. Kiadások. — Ausgaben.	kamatok fedezésére <i>Beitrag aus dem Tilgungsfond zur Deckung der Zinsen des bei der I. Vaterländischen Sparcassa zum Bau des Wasserwerkes aufgenommenen Anlehens von 400,000 fl.</i> 26,000 frt.	16,000.—
		IV Ideiglenes bevételek Provisorische Einnahmen. 14. A vízvezeték építésére az új kölcsön létesítésig az építési alaphól engedélyezett előlegek <i>Zum Bau der Wasserleitung volirter Vorschuss aus dem Baufond bis zur Realisirung des neuen Anlehens</i> 90,000 frt 15. Vegyes ideigl. bevételek <i>Diverse provisorische Einnahmen</i> 2485 frt 80 kr. 16. Ideiglenes kiadások megtérítéséből <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i> : a) a Daubek-féle kőbányai vízvezetési teleknek az 5 millió frinyi kölcsönből megtérített vételára <i>Restituirter Kaufpreis des Daubek'schen Steinbrucher Wasserleitungsgrundes aus dem 5 Millionen-Anlehen</i> 60,000 frt; b) a vízvezetési hajóhivatali telek melletti utca feltöltésére a vízvezetési alaphól előlegezett összegek megtérítésére <i>Restitution der aus dem Wasserleitungsfond vorgeschossenen Summe zum Aufschütten der Gasse neben dem Wasserleitungs-Schiffamtsgrunde</i> 31,051 frt 20 $\frac{1}{2}$ kr.; c) Vegyes ideiglenes kiadások megtérítéséből <i>Restitution verschiedener provisorischer Ausgaben</i> 2680 frt, összesen insgesammt 93,731 frt 20$\frac{1}{2}$ kr.	166,217.— $\frac{1}{2}$
		V. Pénztári maradvány Cassarest. 17. Az 1871. év kezdetével <i>Anfangs 1871</i> összes bevételek összege <i>Summe der gesammten Einnahmen</i> Kiadások. — Ausgaben.	4,019.79 1,136,548.77
		I. A vízmű létesítésére Zur Herstellung des Wasserwerkes. 1. Díjazásokra <i>Honorare</i> : a) Lindley W. 5 $\frac{1}{2}$ % jutaléka <i>W. Lindley's 5$\frac{1}{2}$-%iger Antheil</i> 13,940 frt 96 $\frac{1}{2}$ kr.; b) segédmérnök fizetésére <i>Bezahlung des Hilfsingenieurs</i> 4933 frt 45 kr.; c) építkezésnél működő rajzoló mérnökök díjaira <i>Honorare der beim Bau fungirenden zeichnenden Ingenieure</i> 9542 frt, összesen insgesammt 28,416 frt 41$\frac{1}{2}$ kr. 2. Jutalmazásokra <i>Belohnungen</i> 1175 frt. 3. Elelmezési és íti költségekre <i>Verpflegungs- und Reisekosten</i> 34 frt 20 kr. 4. Irodai költségekre <i>Bureaukosten</i> a) posta, távirdai kiadások <i>Post-, Telegraphenausgabe</i> 90 kr.; b) irodai helyiség butorozás, fűtés, tisztogatás <i>Belüftung, Heizung, Reinigung der Amtlocalitäten</i> 130 frt 50 kr.; c) mérnöki szerek- és eszközökre <i>Ingenieurmaterialien und Instrumente</i> 165 frt 80 kr.; d) rajz- és írószerekre <i>Zeichen- und Schreibrequisiten</i> 237 frt 64 kr.; e) könyvkötőnek <i>Buchbinder</i> 22 frt 26 kr.; f) helyegkiadások <i>Stempelausgaben</i> 33 frt 75 kr.; g) hirdapigtatásokért <i>Zeitungsannoncen</i> 154 frt 18 kr.; h) lakbörre <i>Wohnzins</i> 1255 frt $\frac{1}{2}$ kr. l) légszuszvillágitásra <i>Beleuchtung</i> 105 frt 97 kr., összesen insgesammt 2106 frt $\frac{1}{2}$ kr. 5. Tervek és térképek készítésére <i>Verfertigung von Plänen und Karten</i> 92 frt 38 kr. 6. Építkezésre <i>Bau</i> : a) kőművesek és napszamosoknak a 3. szűrőkút és a kőbányai víztartók építésére <i>Maurer und Tagelöhner beim Bau der 3 Filtrirbrunnen und des Steinbrucher Wasserreservoirs</i> 74,838 frt 85 $\frac{1}{2}$ kr.; b) téglaért <i>Ziegel</i> 19,980 frt 86 kr.; c) vízmentes mészért <i>hydraulischer Kalk</i> 30,908 frt 14 kr.; d) agyagért <i>Thon</i> 91 frt 35 kr.; e) agyagesómintákért <i>Thonröhren-Modelle</i> 51 frt 87 kr.; f) aszfaltrozásra <i>Asphaltirung</i> 4398 frt 40 kr.; g) kavicsért <i>Kiesel</i> 2311 frt 40 kr.; h) sóskuti és bial kövekért <i>Söskuter und Bialer Steine</i> 9602 frt 38 kr.; i) kőfaragónak <i>Steinmetz</i> 36 frt.; k) vasgyártmányokért <i>Eisenfabrikate</i> 3139 frt 94 kr.; l) állványfákra <i>Standbäume</i> 1261 frt 60 kr.; m) ácsmunkákra <i>Zimmermannsarbeiten</i> 3428 frt 83 kr.; n) cserepesnek <i>Töpfer</i> 6 frt; o) üvegesnek <i>Glaser</i> 10 frt; p) tűzkármentesítésre <i>Feuer-Entschädigung</i> 8 frt 78 kr.; q) építési anyag fuvarozására <i>Transport von Baumaterialien</i> 14,125 frt $\frac{1}{2}$ kr., összesen insgesammt 164,199 frt 41 kr. 7. Gazdasági szerek- és eszközökre <i>Wirtschaftsmaterialien und Instrumente</i> : a) olaj, fagygy, gyertyára <i>Öel, Unschlülkerzen</i> 5 frt 76 kr.; b) esztergályos munkákra <i>Drechslerarbeiten</i> 24 frt; c) vászonfelékre <i>Leinwand</i> 14 frt; d) kötőlenyekre <i>Seile</i> 97 frt 32 kr.; e) bádogos- és rézművesnek <i>Spengler und Kupfer-schmid</i> 147 frt 5 kr.; f) vasárnis szerekre <i>Eisenhänlterwaaren</i> 978 frt 75 kr.; g) üvegesnek <i>Glaser</i> 60 frt 73 kr.; h) különfelékre <i>Diverse</i> 237 frt 37 kr., összesen insgesammt 1564 frt 98 kr. 8. Gépek és vasesővekre <i>Maschinen und Eisenröhren</i> : a) zársapokért <i>Schliessen</i> 138 frt 92 kr.; b) vasesővekért <i>Eisenröhren</i> 10,875 frt 63 kr.; c) vasesővek javítására <i>Reparatur von Eisen rren</i> 295 frt 40 kr.; d) esővek szállítására <i>Transport von Röhren</i> 19 frt 15 kr.; e) különféle gépek és azok javítására <i>Diverse Maschinen und deren Reparatur</i> 4875 frt 35 kr.; összesen insgesammt 16,204 frt 45 kr. 9. Csőfektetésért <i>Röhrenlegung</i> 1705 frt 65 kr. 10. Bérkoosi-kiadások <i>Lohnkutschen-Ausgaben</i> 462 frt 67 kr.	215,961.16
		II. A vízvezetési IV. szűrőkút építésére Bau des IV. Wasserleitungs-Destillirbrunnens. 11. Építkezésre <i>Bau</i> : a) földmunkákra <i>für Erdarbeiten</i> 656 frt 64 kr.; b) kőművesek és napszamosoknak <i>für Maurer und Tagelöhner</i> 5085 frt 29 kr.	5,741.93
		III. A vízmű-kezelésre Manipulation des Wasserwerkes: 12. Fizetésekre (a vízmű kezelésére alkalmazott tiszt-	

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Alap Fond		Eredmény Ergebnis 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber	
E. Vízvezetési alap. — Wasserleitungsfond.	Kiadások. — Ausgaben.	viselők, szolgák, gépész, fűtők és zárcsanzáróknak <i>Bezahlungen</i> (bei der Manipulation des Wasserwerkes verwendete Beamtete, Diener, Maschinisten, Heizer und Schliesser) 10,198 frt 50 kr. 13. Jutalmazásokra <i>Belohnungen</i> 400 frt. 14. Irodai kiadásokra <i>Bureau-Ausgaben</i> : a) posta és távirtdai kiadások <i>Post- und Telegraphenausgaben</i> 29 frt 17 kr.; b) irodai tisztogatás, fűtés, butorozás <i>Reinigung, Heizung, Möblierung des Amtes</i> 318 frt 95 kr.; c) mérnöki szerek és eszközökre <i>Ingenieurmaterialien und Instrumente</i> 14 frt 50 kr.; d) rajz- és írószerekre <i>Zeichen- und Schreibrequisiten</i> 166 frt 11 kr.; e) könyvkötőnek <i>Buchbinder</i> 56 frt 69 kr.; f) kö- és könyvnyomdai kiadások <i>Steindruck- und Druckausgaben</i> 211 frt 17 $\frac{1}{2}$ kr.; g) bélyegkiadások <i>Stempelausgaben</i> 22 frt 13 $\frac{1}{2}$ kr.; h) hrlapiktatásokra <i>Zeitungsannoncen</i> 52 frt 57 kr.; i) irodai általány <i>Bureauausgabe</i> 60 frt 84 kr.; k) lakbérre <i>Wohnzins</i> 1255 frt; l) légszuszvilágításra <i>Gasbeleuchtung</i> 1657 frt 15 $\frac{1}{2}$ kr.; m) légszuszfelszerelésekre <i>Gasleinrichtungen</i> 22 frt 16 kr.; n) különfélekre <i>diverse</i> 146 frt 4 kr., összesen insgesamt 4072 frt 49 $\frac{1}{2}$ kr. 15. Épületek és utcai vízvezeték jókarbantartására <i>Instandhaltung von Gebäuden und Gassenwasserleitung</i> : a) kőművesek és napszámósoknak <i>Maurer und Tagelöhner</i> 15,877 frt 32 kr.; b) kéményseprőnek <i>Rauchfangkehrer</i> 19 frt; c) vízvezeteki berendezés és javítására az irodai helyiségekben <i>Reparatur der Wasserleitungsrichtungen in den Amtlocalitäten</i> 5 frt 20 kr.; összesen insgesamt 15,892 frt 52 kr. 16. Gazdasági szerek és eszközökre <i>Wirtschaftsmaterialien und Instrumente</i> : a) olaj, fagygyi és gyertyára <i>Öel, Unschlitt und Kerzen</i> 1840 frt 66 kr.; b) esztergályos munkákra <i>Drechslerarbeiten</i> 171 frt 30 kr.; c) vászonrélekre <i>Leinwand</i> 21 frt 30 kr.; d) kőtölművekre <i>Steile</i> 256 frt 66 kr.; e) bádgos és rézművesnek <i>Spengler und Kupferschmied</i> 311 frt 93 kr.; f) üvegesnek <i>Glaser</i> 21 f t 22 kr.; g) szolgaszemélyzet ruházatára <i>Bekleidung des Dienatpersonales</i> 681 frt 25 kr.; h) különfélekre <i>Diverse</i> 505 frt 88 kr., összesen insgesamt 3810 frt 20 kr. 17. Gépek javítására <i>Reparatur von Maschinen</i> 234 frt 58 kr. 18. Vízirő órák beszerzésére <i>Anschaffung von Wasseruhren</i> 6811 frt 4 kr. 19. Közűnért <i>Steinkohle</i> 24,188 frt 26 kr. 20. Bérkocsi kiadások <i>Lohnkutscherausgaben</i> 211 frt 87 kr. 21. Vegyes előre nem látható kiadások <i>Diverse unvorhergesehene Ausgaben</i> 1131 frt	66,950.46 $\frac{1}{2}$	
		IV. Rendkívüli kiadások <i>Ausserordentliche Ausgaben</i> 22. Tervkészítési előmunkálatok a vízmű végleges kiépítéséhez <i>Plan-Vorarbeiten zum endlichen Ausbau des Wasserwerkes</i> . V. Tokeforgalom <i>Capitalbewegung</i> . 23. Kikölcsönzött eszelekvő tőkék <i>Entliehene active Capitalien</i> 60,000 frt 24. Szenvedő tőkék utáni kamatokra a puszt 1. hazai takarékpénztárnak <i>Zinsen für passive Capitalien an die I. Vaterländische Sparcassa</i> 260,000 frt.	1,080.—	
	VI. Ideiglenesek <i>Provisorische</i> . 25. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i> 5375 frt 95 kr. 26. Ideiglenes bevételek visszatérítése <i>Restitution provisorischer Einnahmen</i> : a) községi alapnak a vízműre előlegezett <i>dem Gemeindefond für Vorschuss zum Wasserwerk</i> 230,000 frt; b) az építési alapnak, a vízműre előlegezett <i>dem Baufond für Vorschuss zum Wasserwerk</i> 120,000 frt; c) a förllesztési alapnak, a 3 millió forintnyi kölcsőnpénzekből a vízműre előlegezett <i>dem Tilgungsfond als Vorschuss zum Wasserwerk aus dem 3 Millionen-Anlehen</i> 400,000 frt; d) vegyes ideiglenes bevételek visszatérítése <i>Restitution diverser provisorischer Einnahmen</i> , összesen insgesamt 750.750 frt.	756,125.95		
	VII. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> 27. az 1871. év végével <i>zu Ende 1871</i>	4,708.27 $\frac{1}{2}$		
	összes kiadások <i>gesamnte Ausgaben</i>	1,136,547.78		
F. Mértékeltetési alap. Pencilungsamt.	Kiadások. — Ausgaben.	I. Rendszeres bevételek <i>Ordentliche Einnahmen</i> : 1. Akózi illetékek <i>Aichunggebühren</i> 16,877 frt 22 kr. 2. Raktári illetékek <i>Lagergebühren</i> 4 frt 79 kr.	16,882.01	
		II. Ideiglenesek <i>Provisorische</i> : 3. Ideiglenes kiadások megtérítése <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i>	6.—	
	III. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 4. 1871. év kezdetével <i>Anfangs 1871</i> , összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i>	689.— $\frac{1}{2}$	17,577.01 $\frac{1}{2}$	
	I. Rendszeres kiad. <i>Ordentl. Ausg.</i> : 1. Tisztai és szolgai fizetések <i>Beamten und Dienergehälter</i> : a) tisztviselőknek <i>Beamten</i> 4700 frt; b) tisztviselők lakbérátalány <i>Wohnungspauschale der Beamten</i> 510 frt; c) szolga és munkásoknak <i>Ineuer und Tagelöhner</i> 2190 frt, összesen insgesamt 7400 frt. 2. Jutalmi díjakra <i>Prämien</i> 300 frt. 3. Irodai szükségletekre <i>Bureauutensilien</i> 229 frt 67 kr. 4. Vízirítő géphez előállított lovakért <i>Bestellte Iwe de zur Wasserschlöpffmaschine</i> 1980 frt. 5. Épület fenntartása és világítása <i>Erhaltung und Beleuchtung des Gebäudes</i> 5138 frt 74 kr. 6. Hivatali helyiségek fűtésére <i>Heizung der Amtlocaitäten</i> 361 frt 20 kr. 7. Butorok, szerek és eszközökre <i>Möbel, Materialien und Instrumente</i> 676 frt 30 kr. 8. Légszuszórák hitele-			

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
Kiadások. Ausgaben.	sítésével járó munkákra <i>Mit der Authenticirung von Gebühren verbundenen Arbeiten</i> 162 frt 90 kr. 9. Különféle kiadások <i>Diverse Ausgaben</i> 168 frt 10 kr. 10. Szenvedő tőkék kamataira <i>Zinsen passiver Capitalien</i> 1110 frt. Ideiglenesek <i>Provisorische</i> : 11. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i> III. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 12. 1871. év végével <i>Ende 1871</i>	17,549.91 6.— 21.10 ¹ / ₂	
	összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i>	17 577.01 ¹ / ₂	
Kiadások. Ausgaben.	Isevételek. — <i>Einnahmen.</i> I Rendszeresek <i>Ordentliche. I. Cselekvő tőkék kamataiból</i> <i>Zinsen activer Capitalien</i> : 1. Ipartőkék után <i>Von Gewerbecapitalien</i> 1507 frt 20 kr. 2. Alapítványi tőkék után <i>Von Stiftungscapitalien</i> 1561 frt 57 ¹ / ₂ kr. II Alapítványi évi segélyekből <i>Jährliche Stif- tungs-subventionen</i> III Ajándékokból <i>Spenden</i> IV Elhasználható hagyományok <i>Verbrauchbare Legate</i> V Székviteli díjakból <i>Krankenbahre-gebühren</i> VI Ápolási díjakból <i>Pflegekosten</i> : 1. A magyar országos alaphól <i>Aus dem ungarischen Landesfond</i> 148,670 frt 73 ¹ / ₂ kr. 2. A magyar koronaországok alaphól <i>Aus dem Fond der ungarischen Kronländer</i> 3707 flt 47 kr. 3. Az örökös tartományok alaphól <i>Aus den Fonds der Erbländer</i> 19,780 frt 72 kr. 4. Magánosoktól <i>Von Privaten</i> 30,503 frt 23 ¹ / ₂ kr. 5. Társulatok és intézetektől <i>Von Vereinen und Anstalten</i> 2236 frt 97 kr. 6. Testületek és ezéhektől <i>Von Corporationen und Zünften</i> 6672 frt 56 kr. 7. Külföldiektől <i>Von Ausländern</i> 1153 frt 92 kr. 8. Poroszlóként a házi pénztárból <i>Für Trabanten aus der Domesticatcassa</i> 1232 frt 5 kr. 9. Rabokért a házi pénztárból <i>Für Sträf- linge aus der Domesticatcassa</i> 7308 frt 75 kr. VII Bérleti jövedelmek <i>Pachteinnahmen</i> VIII Megholtak után maradt ingóságok és haszonvehetlenné vált anyagok és szerek eladásából <i>Aus dem Verkauf von nach Totten hinterbliebenen Mobilien und unbrauchbar gewordenen Materialien und Instrumenten</i> IX Vegyes előre nem látható bevételek <i>Diverse unvorhergesehene Einnahmen</i> Rendsz. bevételek összege <i>Summe der ordentl. Einnahmen</i> II Rendkívüli bevételek <i>Ausserordentliche Einnahmen</i> : 1. Tőkésítendő hagyományokból <i>Capitalisirte Legate</i> 5095 frt 25 kr. 2. Marasztalásokból eredő megtérítések <i>Restitutionen aus Verurtheilungen</i> 776 frt 67 kr. 3. A házi pénztárból és pedig <i>Aus der Domesticatcassa, u. z.: a)</i> az építési alaphól a halott- taskamra és bonczterem építésére felmerült költségek fedezésére <i>aus dem Baufond zur Deckung der für den Bau der Toten- kammer und des Securales entstandenen Kosten</i> 53,301 frt 31 kr.; <i>b)</i> a községi alaphól kórházi első felszerelésekre <i>aus dem Gemeindefond für erste Einrichtungen des Spitals</i> 18,694 frt 50 kr., összesen <i>insgesammt</i> 71,995 frt 81 kr. Rendkívüli bevételek összege <i>Summe der ausserordent- lichen Einnahmen</i> III Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> : 1. Visszafizetett cselekvő tőkék <i>Zurückgezählte active Capitalien</i> 16,617 frt 74 kr. 2. Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> 188,728 frt 29 ¹ / ₂ kr. 3. Ideiglenes kiadások megtérítéséből <i>Restitution pro- visorischer Ausgaben</i> 11,339 frt 39 kr. 4. Kölcsönelőleg a letéti pénzekből <i>Aulehensvorschuss aus den Depositengeldern</i> 5128 frt 76 ¹ / ₂ kr. Hitelforgalom összege <i>Summe der Creditbewegung</i> IV Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : Az 1871. év kezdetével <i>Anfangs 1871</i>	3,068.77 ¹ / ₂ 278.75 ¹ / ₂ 95.— 380.86 46.— 221,265.79 100.— 1 111.08 —38 296,346.64 77,867.73 221,809.19 2 271.72 528,295.28	+ 1,027.77 ¹ / ₂ — 19.24 ¹ / ₂ + 60.— + 110.86 — 4.— + 41,629.21 — 130.— + 411.08 — 19.62
	összes bevétel <i>Gesamteinnahmen</i>	528,295.28	
Kiadások. Ausgaben.	I Rendszeres kiadások <i>Ordentl. Ausgaben: I. Ala- pítványi kamatokból</i> <i>ápolási díjakra</i> <i>Aus den Stif- tungs- zinsen für Pflegekosten</i> II Orvosi-, tiszti- és szolgai fizetésekre <i>Bezah- lung des ärztlichen und Sanitätsdienerpersonals</i> III Nyug- és kegydíjakra <i>Pensionen und Gnaden- gehalte</i> IV Segély és jutalmazásokra <i>Subventionen und Prämien</i> V Irodai szükségletekre <i>Bureauausgaben</i> : 1. Iroda- általányra <i>Bureauausgabe</i> 290 frt 41 kr. 2. Papír és nyomat- ványokra <i>Papier und Drucksorten</i> 1182 frt 82 kr. 3. Hírlap és hirdetéyményekre <i>Zeitungsannoncen</i> 206 frt 72 kr. 4. Könyvkötőnek <i>Buchbinder</i> 146 frt 79 ¹ / ₂ kr. 5. Vegyesekre <i>Diverse</i> 13 frt 40 kr. VI Természetbeni tiszti illetmények megváltá- sára <i>Ablösung von Naturalleistungen an Beamte</i> : 1. Gyertya megváltására <i>Für Kerzen</i> 396 frt 5 ¹ / ₂ kr. 2. Szállítás megváltására <i>Für Wohnung</i> 1162 frt 50 kr. VII Szolgák ruházatára <i>Für Bekleidung der Diener</i> VIII Betegok ruházatára és ágyneműre <i>Für Bekleidung und Bettzeug von Kranken</i>	252.— 54,608.23 946.65 3 2.11 1,840.14 ¹ / ₂ 1,558.55 ¹ / ₂ 433.98 2,805.85	+ 248.— — 2,608.23 + 141.35 + 217.86 — 610.14 ¹ / ₂ + 104.44 ¹ / ₂ + 173.02 + 5,704.15

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber
G. Rókus kórházi alap. — Roehospitalsfond. Kiadások. — Ausgaben.	IX. Ruhamosatásra Für Kleiderwäsche	2,090.25	+ 461.75
	X. Betegek ételmezésére Verköstigung von Kranken:		
	a) étnöknek dem Traiteur	66,741.91 ^{1/2}	+ 13,258.08 ^{1/2}
	b) sütőnek dem Bäcker	11,217.22	+ 3 782.78
	XI. Tüzelő szükségletekre Feuerungsbedürfnisse:		
	1. Fára Holz 6296 frt 85 kr. 2. Kőszénre Steinkohlen 7898 frt 40.		
	3. Fávágásra Holzschneiden 578 frt 50 kr.	14,773.75	- 4,732.75
	XII. Termesztmények és anyagokra Naturalien und Materialien: 1. Szalmára Stroh 1802 frt 20 kr. 2. Olajra Oel 719 frt 91 kr. 3. Szezska és darára Hacksel und Grütze 13 frt 60 kr. 4. Mész, homok, hamu és köporra Kalk, Sand, Asche und Streusand 469 frt 54 ^{1/2} kr. 5. Szappanra Seife 1218 frt. 6. Festék- és fűszerárúkra Farb- und Specereiwaren 1181 frt 33 kr. 7. Bőr-, ezürra- és szalagneműekre Leder, Zwirn, Band 337 frt 33 kr. 8. Vegyes apró anyagokra Diverse kleine Materialien 57 frt 5 kr.	5,808.89 ^{1/2}	- 1,808.89 ^{1/2}
	XIII. Butorok és eszközökre és azok javítására Möbel und Instrumente und Reparatur derselben: 1. Asztalos munkákért Tischlerarbeiten 734 frt 60 kr. 2. Lakatos munkákért Schlosserarbeiten 1110 frt 50 kr. 3. Kádár munkákra Böttcherarbeiten 189 frt 15 kr. 4. Üveges munkákra Glaserarbeiten 177 frt 33 kr. 5. Bádogos és rézműves munkákra Spengler- und Kupferschmiedarbeiten 280 frt 70 kr. 6. Kesekötő munkákra Bürstenbaderarbeiten 203 frt 45 kr. 7. Cserépedényekre Geschirre 119 frt 42 kr. 8. Vasárus és vasütnöknek Eisenhünder und Eisengiesser 327 frt 11 kr. 9. Kosár és seprőfűlékre Körbe u. Besen 336 frt 93 kr. 10. Vegyes butorok és eszközökre Diverse Möbeln und Instrumente 1238 frt 40 kr.	4,717.59	+ 316.41
	XIV. Orvosi szerek és szükségletekre Aerztliche Mittel und Utensilien: 1. Pólyára Binden 29 frt 50 kr. 2. Viaszvaszonra Wachsteinwand 340 frt 25 kr. 3. Ritka vaszonra Für Percail 259 frt. 4. Tépés és sebruhára Charpie und Wundzeng 2835 frt. 5. Különfűlékre Diverse 560 frt 4 kr. 6. Nadály és köpülőzésre Blutegel und Schröpfköpfe 76 frt	4,099.79	+ 600.21
	XV. Orvosi műszerek és eszközökre Aerztliche Stoffe und Instrumente	626.97	+ 73.03
	XVI. Gyógyszerekre Arzneimittel	27,494.80	+ 505.20
	XVII. Betegek beretválására Kasiren von Kranken	184.55	+ 42.45
	XVIII. Építkezés, épületfentartás és tisztogatásra Bau, Erhaltung und Reinigung von Gebäuden: 1. Kőműves- és kőfaragó munkákra Maurer- und Steinmetzarbeiten 2230 frt 50 kr. 2. Ács és falkeskedőnek Zimmermann und Holzhändler 859 frt 87 kr. 3. Lakatos és vasöntő munkákra Schlosser- und Eisengussarbeiten 2304 frt 61 kr. 4. Üveges munkákra Glaserarbeiten 600 frt 54 kr. 5. Asztalos munkákra Tischlerarbeiten 44 frt. 6. Mázoló és szobafestő munkákra Anstreicher und Zimmermalerarbeiten 45 frt. 7. Bádogos és öntő munkákra Spengler- und Bleigießerarbeiten 2059 frt 14 kr. 8. Cserépes munkákra Töpferarbeiten 174 frt 54 kr. 9. Kéményseprőnek Rauchfangkehrer 704 frt 18 ^{1/2} kr. 10. Csatornatisztítónak Canalräumerarbeiten 602 frt 50 kr. 11. Tűzkár elleni biztosításra Feuersecuranz 791 frt 69 kr. 12. Kitesináló munkákra Brunnenmacherarbeiten 237 frt 69 kr. 13. Fazekas munkákra Töpferarbeiten 73 frt 63 kr. 14. Vegyes építkezésekre Diverse Bauarbeiten 1422 frt 13 kr. 15. Az intézet tisztogatására Reinigung des Instituts 1615 frt 45 kr.	13,825.47 ^{1/2}	- 4,377.47 ^{1/2}
	XIX. Vízvezetékli költségek Wasserleitungskosten	885.—	+ 1 032.—
	XX. Világításra Beleuchtung: a) légszuszszél Gas;	3,544.57 ^{1/2}	- 659.57 ^{1/2}
	b) gyei tyával Kerzen	378.20	+ —.80
	XXI. Házbérekre Hauszinsen	925.—	+ 1,675.—
	XXII. Allamadóra Staatssteuer	145.57 ^{1/2}	- 45.57 ^{1/2}
	XXIII. Bélyegilletékekre Stempelgebühren	135.24	- 128.24
	XXIV. Kocsibér és hidvámra Wagen von und Brückenzoll	1,261.22	- 191.22
	XXV. Szenvedő tőkék kamataira Zinsen passiver Capitalien	861.35	- —.35
	XXVI. Vegyes előre nem látható kiadások Diverse nicht vorherzusehende Ausgaben	456.59	- 256.59
	Rendzseres kiadások Summe der ordentlichen Ausgaben	227,098.50 ^{1/2}	+ 12,890.50 ^{1/2}
	II. Hitelforgalom Creditbewegung: 1. Kikölesönzött cselekvő tőkék Entliehene active Capitalien 16,754 frt 55 kr. 2. Ideiglenes kiadások Provisorische Ausgaben 10,307 frt 2 kr. 3. Ideiglenes bevételek visszatérítésre Re-titulation provisorischer Einnahmen 274,133 frt 20 ^{1/2} kr. Hitelforgalom összege Summe der Creditbewegung	301,196.77 ^{1/2}	
	összes kiadás Gesamtausgabe	528,295.28	
	I. Rendzseres bevételek Or entliche Einnahmen: 1. Cselekvő tőkék kamataiból Zinsen activer Capitalien 15,801 frt 15 kr. 2. Hagyományok, elhasználhatók Verbrauchbare Legate 208 frt 99 kr. 3. Adakozásokból Spenden 4576 frt 61 ^{1/2} kr. 4. Szini és egyéb művelődésből Theater und andere Kunstvorstellungen 5 frt. 5. Jog és engedélyli díjakból Rechts- und Concessiongebühren 25,913 frt 50 kr. 6. Táncz és zeneengedélyli		

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber	
H. Szegényházi alap. — Armenhausfond.	Bevételek. — Einnahmen.	dijakból <i>Tanz und Musikeraubnissstaxen</i> 322 $\frac{1}{2}$ frt. 7. Birságból <i>Strafen</i> 23,674 frt 51 kr. 8. Fizetőséi áronczok tartási díjából <i>Verpflegungsfond bezahlender Pfinglinge</i> 72 frt 3 $\frac{1}{2}$ kr. 9. Munka- díjakból <i>Arbeitslohn</i> 1325 frt 15 kr. 10. Lakbérékből <i>Wohnzine</i> 165 frt. 11. Használhatanná vált anyagok és szerek további megholtak ingóságai eladásából <i>Verkauf unbrauchbar gewor- dener Stoffe und der Mobilien Verstorbener</i> 439 frt 54 kr. 12. Vegyes előre nem látható bevételek <i>Diverse unvorherzusehende Einnahmen</i> 1657 frt 89 $\frac{1}{2}$ kr. Rendszeres bevételek összege <i>Summe der ordentlichen Einnahmen</i>	77,062.38 $\frac{1}{2}$	+ 22,527.39 $\frac{1}{2}$
	Kiadások — Ausgaben.	II. Rendkívüli bevételek <i>Ausserordentliche Ein- nahmen</i> : 13. Tökésitendő hagyományok <i>Capitalisirte Legate</i> 1123 frt 88 $\frac{1}{2}$ kr. 14. Tökésitendő ajándékok <i>Capitalisirte Spenden</i> 1051 frt 50 kr. Rendkívüli bevételek összege <i>Summe der ausser- ordentlichen Einnahmen</i>	2,175.38 $\frac{1}{2}$	
		III. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> : 15. Visszafizetett cselekvő tőkék <i>Zurückbezahle active Capitalien</i> 21,190 frt. 16. Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> 672 frt 51 $\frac{1}{2}$ kr. 17. Ideiglenes kiadások megtérítésből <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i> 9613 frt 30 kr. Hitelforgalom összege <i>Summe der Creditbewegung</i>	31,475.81 $\frac{1}{2}$	
		IV. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 18. 1871. év végével <i>Ende 1871</i>	3,174.91 $\frac{1}{2}$	
	összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i>	113,888.50		
	I. Rendszeres kiadások <i>Ordentliche Ausgaben</i> : 1. Alapítványi kamatokból évi segély <i>Jährliche Subvention aus Stiftungszinsen</i> 533 frt 25 kr. 2. Tiszti és szolgálói évi fizetésekre <i>Beamten- und Dienerbezahlungen</i> 4336 frt 10 kr. 3. Természeti mellékilletmények megváltására <i>Ablösung von Nebenmaterial- leistungen</i> 239 frt. 4. Irodai szükségletekre <i>Bureaurequisiten</i> 187 frt 33 $\frac{1}{2}$ kr. 5. Állandó segélyekre <i>Dauernde Subventionen</i> 475 frt 41 $\frac{1}{2}$ kr. 6. Házi szegények segélyezésére <i>Subventionen der Hausarmen</i> 17,583 frt 3 kr. 7. Etnóknak <i>Travailleur</i> 14,488 frt 21 $\frac{1}{2}$ kr. 8. Sütőnek <i>Backer</i> 5639 frt 1 $\frac{1}{2}$ kr. 9. Rubizát és ág- nyeműre <i>Kleidung und Bettzeug</i> 2312 frt 59 kr. 10. Tüzelő szük- ségletekre <i>Brennmaterial</i> : a) fára <i>Holz</i> 571 frt 25 kr.; b) kö- szénre <i>Steinkohle</i> 522 frt 48 kr. 11. Világításra <i>Beleuchtung</i> : a) Légcseszszel <i>Gas</i> 967 frt 89 kr.; b) gyertyával <i>Kerze</i> 50 frt 97 kr. 12. Termeszeti mellékletanyagokra <i>Producte und Materialien</i> 276 frt 59 kr. 13. Bútorok és szerekre <i>Möbel und Materialien</i> 84 frt és 99 kr. 14. Építkezés, épület- fenntartás és tisztogatásra <i>Bau, Erhaltung und Reinigung von Gebäuden</i> 964 frt 11 kr. 15. Gyógyszerekre <i>Heilmittel</i> 338 frt 3 kr. 16. Munkaösztöndíjakból <i>Stipendien</i> 421 frt 32 kr. 17. Segé- lyekre és jutalmakra <i>Subventionen und Prämien</i> 46 frt 23 kr. 18. Államadóra és helyegre <i>Staatssteuer und Stempel</i> 87 frt 10 kr. 19. Áronczok beteváltására <i>Rasiren der Pfinglinge</i> 109 frt 20 kr. 20. Vegyes előre nem látható kiadásokra <i>Diverse unvor- hergesehene Ausgaben</i> 217 frt. Rendszeres kiadások összege <i>Summe der ordentlichen Ausgaben</i>	60,451.11	+ 2,572.89	
	II. Rendkívüli kiadások <i>Ausserordentliche Ausgaben</i> : 21. Az államkötvények egységesítéséből eredt tőkevesztés <i>Capitalverlust durch die Consolidirung der Staatsobligationen</i> 841 frt. Rendkívüli kiadások összege <i>Summe der ausserordent- lichen Ausgaben</i>	811.—		
	III. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> : 22. Ujra kölön- zött cselekvő tőkék <i>Neuentliehene active Capitalien</i> 49,702 frt 32 kr. 23. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i> 9600 frt 30 kr. 24. Ideiglenes bevételek visszatérítéséből <i>Restitution pro- visorischer Einnahmen</i> 522 frt 51 kr. Hitelforgalom összege <i>Summe der Creditbewegung</i>	59,834.13		
	IV. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 25. 1871. év végével <i>Mit Ende 1871</i>	2,762.26		
	összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i>	113,888.50		
I. Dologházi alap. — Arbeitshausfond.	Bevételek. — Einnahmen.	I. Rendszeres bevételek <i>Ordentliche Einnahmen</i> : 1. Cselekvő tőkék kamataiból <i>Zinsen activer Capitalien</i> 3481 frt 19 kr. 2. Hagományok és ajándékok elhasználhatók <i>Verbrauch- bare Legate und Spenden</i> 110 frt. 3. Jog és engedélyi díjakból <i>Rechts- und Concessionsgebühren</i> 12,811 frt 75 kr. 4. Munkadíjakból <i>Arbeitsstaxen</i> 8599 frt 34 kr. 5. Idegen kényszerönczök tartási díjaiból <i>Verpflegungsgebühren fremder Strahllinge</i> — frt — kr. Vegyes előre nem látható bevételek <i>Diverse unvorherzusehende Einnahmen</i> — frt — kr. Rendszeres bevételek összege <i>Summe der gesammten Einnahmen</i>	25,005.88	+ 3,461.88
		II. Rendkívüli bevételek <i>Ausserordentliche Ein- nahmen</i> : 7. Tökésitendő hagyományokból <i>Capitalisirte Legate</i> 162 frt 75 kr. Rendkívüli bevételek összege <i>Summe der ausser- ordentlichen Einnahmen</i>	162.75	
		III. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> : 8. Visszavett cselekvő tőkék <i>Zurückgezogene active Capitalien</i> 3095 frt. 9. Ide- iglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> 340 frt 17 kr. 10. Ideiglenes kiadások megtérítéséből <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i> 700 frt 50 kr. 11. Költségnélőleg a letéti pénzekből		

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber	
I. Dolgozási alap. — Arbeitshausfond.	Kiadások — Ausgaben.	Anlehensvorschuss aus den Deposilengeldern 127 frt 6 kr. Hitelforgalom összege Summe der Creditbewegung	4,323.03	
		IV. Pénztári maradvány Cassarest: 12. 1871. év elején volt pénztári maradvány Cassarest Anfangs 1871 összes bevétel Gesamteinnahme	2,067.95 ¹ / ₂ 31,559.61 ¹ / ₂	
I. Dolgozási alap. — Arbeitshausfond.	Kiadások — Ausgaben.	I. Rendszeres kiadások Ordentliche Ausgaben: 1. Tiszti és szolgai évi fizetésekre Beamten und Dienerbezahlungen 5137 frt 49 kr. 2. Tiszti és szolgai természetbeni járulékok megváltására Ablösung von Naturalleistungen an Beamte und Diener 419 frt 24 kr. 3. Segélyek és jutalmazásokra Subventionen und Prämien 89 frt 70 kr. 4. Irodai szükségletekre Bureauutensilien 191 frt 58 ¹ / ₂ kr. 5. Étnöknök Traiteur 5082 frt 49 ¹ / ₂ kr. Sütőnek Bäcker 5689 frt 51 kr. 7. Tüzelő szükségletekre Heizmaterialie 1455 frt 75 kr. 8. Világításra Beleuchtung: a) légszesszel Gas 244 frt 31 ¹ / ₂ kr.; b) olajjal Oel 495 frt. 9. Termesztnényekre Naturalien 151 frt 98 ¹ / ₂ kr. 10. Anyagokra Materialien 1926 frt 72 kr. 11. Butorok, szerek és azok javítására Möbel, Materialien und deren Reparatur 689 frt 42 kr. 12. Szolgák és fegyverek ruházatára és ágyneműre Bekleidung und Bettwäsche der Diener und Sträflinge 4298 frt 92 ¹ / ₂ kr. 13. Kényszerönczök körházi ápolására Spitalspflege der Zwangsarbeiter 154 frt 52 kr. 14. Gyógyszerekre Arzneimittel 178 frt 31 kr. 15. Munkaösztündi-jakra Arbeitsstipendien 2848 frt 23 kr. 16. Becslési díjakra Schätzungsgebühren — frt — kr. 17. Épitkezésre és épület-fenntartásra Bau und Erhaltung des Gebäudes 419 frt 72 kr. 18. Allamadora és bélyegre Staatssteuer und Stenpe 1 frt 27 kr. 19. Kocsibér és hidvámrá Wagenlohn und Brückenzoll 1 frt 50 kr. 20. Vízvezetési költségek Wasserleitungskosten 554 frt 47 kr. 21. Vegyes előre nem látható kiadások Diverse unvorherzusehende Ausgaben 434 frt. Rendszeres kiadások összege Summe der ordentlichen Ausgaben	30,464.15 ¹ / ₂	— 3,922.15 ¹ / ₂
		II. Hitelforgalom Creditbewegung: 22. Újra kikölc-sözött cselekvő tőkék Neuerdings verliehene active Capitalien 100 frt. 23. Ideiglenes kiadások Provisorische Ausgaben 785 frt 80 kr. 24. Ideiglenes bevételek visszatérítése Restitution provisorischer Einnahmen 259 frt 66 kr. Hitelforgalom összege Summe der Creditbewegung	1,095.46 31,559.61 ¹ / ₂	
K. Josefnum fárvaházi alap. Josephinum Knabenwaisenhausfond.	Kiadások — Ausgaben.	Bevételek. — Einnahmen.		
		I. Rendszeresek Ordentliche: 1. Cselekvő tőkék utáni kamatokból Zinsen activer Capitalien 9394 frt 84 ¹ / ₂ kr. 2. Hagyományok, elhasználhatók Verbrauchbare Legate 95 frt 25 kr. 3. Ajándékok, elhasználhatók Verbrauchbare Spenden 32 frt. 4. Szini- és egyéb műelőadásokból Theater und andere Kunstvorstellungen 441 frt 20 kr. 5. Jog- és engedélyi díjakból Rechts- und Concessionengebühren 12,811 frt 75 kr. 6. Fizető növendékek tartási díjaiból Verpflegungsfond zahlender Pflinglinge 2522 frt 19 kr. 7. Fizető növendékek ruházat-potlékából Bekleidungs-vorschuss zahlender Pflinglinge — frt — kr. 8. Tanodai helyi-ségek bérleti összegéből Mithzisse von Lehrlocalitäten 600 frt. 9. Községi évi-segély Jährliche Gemeinde-Subvention 500 frt. 10. Vegyes előre nem látható bevételek Diverse unvorherzusehende Einnahmen 38 frt 29 kr. Rendszeres bevételek összege Summe der ordentlichen Einnahmen	26,445.52 ¹ / ₂	+ 2,579.53 ¹ / ₂
K. Josefnum fárvaházi alap. Josephinum Knabenwaisenhausfond.	Kiadások — Ausgaben.	II. Rendkívüli bevételek Ausserordentliche Einnahmen: 11. Hagyományok tükésitendők, Capitalisirte Legate 1758 frt 47 kr. 12. Ajándékok, tükésitendők Capitalisirte Spenden 1095 frt. 13. Deák Ferencz-arczképek eladásából Verkauf der Franz Deak-Bilder 25 frt 20 kr. Rendkívüli bevételek összege Summe der ausserordentlichen Einnahmen	8,879.17	
		III. Hitelforgalom Creditbewegung: 14. Visszavett cselekvő tőkék Zurückgezogene active Capitalien 4314 frt 15. Ideiglenes bevételek Provisorische Einnahmen 107 frt. Hitelforgalom összege Summe der Creditbewegung	4,421.—	
K. Josefnum fárvaházi alap. Josephinum Knabenwaisenhausfond.	Kiadások — Ausgaben.	IV. Pénztári maradvány Cassarest: 16. 1871. év elején volt pénztári maradvány Cassarest Anfangs 1871 összes bevétel Gesamteinnahmen	801.32 40,547.01 ¹ / ₂	
		I. Rendszeres kiadások Ordentliche Ausgaben: 1. tanítói- és szolgai fizetésekre Lehrer- und Dienerbezahlungen 1869 frt 64 kr. 2. Jutalmazásokra és segélyekre Prämien und Subventionen 31 frt 30 kr. 3. Írószerek és könyvekre Schreibrequisiten und Bücher 341 frt 84 kr. 4. Növendékek ruházata és ágyneműre Kleidung von Zwänglingen und Bettzeug 3093 frt 23 kr. 5. Fehérnemű mosatásra Weisswasche 584 frt 86 kr. 6. Étnöknök Traiteur 6052 frt 74 kr. 7. Sütőnek Bäcker 1779 frt 67 kr. 8. Gyógyszerekre Arzneien 116 frt 65 kr. 9. Termesztnények és anyagokra Naturalien und Materialien 145 frt 22 kr. 10. Világításra Beleuchtung 207 frt 44 ¹ / ₂ kr. 11. Tüzelő szükségletekre Heizmaterialie 459 frt 60 kr. 12. Butorok és szerekre s azok javítására Möbel und Vorrichtungen und deren Reparatur 189 frt 57 kr. 13. Épületfentartás és tisztogatásra Erhaltung und Reinigung des Gebäudes 1873 frt 49 kr. 14. Allamadora Staatsteuer 41 frt 52 kr. 15. Bélyegilletékekre és postadíjra Post, und Stempelgebühr — frt — kr. 16. Vegyes előre nem lá-		

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber	
L. Leányárvaházi alap. — Mädchenwaisenhausfond.	Kiadások. — Ausgaben.	ható kiadásokra <i>Diverse unvorherzusehende Ausgaben</i> 35 frt 83 kr. 17. Alapítványi kamatokból meghatározott segélyekre <i>Aus den Stiftungszinsen festgesetzte Subventionen</i> 240 frt. Rendszeres kiadások összege <i>Summe der ordentlichen Ausgaben</i>	16,847.84 ¹ / ₂	— 232.84 ¹ / ₂
	Bevételek. — Einnahmen.	II. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> : 18 Újra kiköleszött cselekvő tőkék <i>Neuerlichene active Capitalien</i> 14,901 frt 25 kr. 19. Ideiglenes bevételek visszatérítése <i>Restitution provisorischer Einnahmen</i> 203 frt 70 kr. Hitelforgalom összege <i>Summe der Creditbewegung</i>	15,104.95	
	III. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 20. 1871. év végével <i>Ende 1871</i>	8,594.22		
	összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i>	40,547.01 ¹ / ₂		
M. Városi nyugdíj-alap. — Städtischer Pensionsfond.	Kiadások. — Ausgaben.	I. Rendszeres bevételek <i>Ordentliche Einnahmen</i> : 1. Cselekvő tőkék kamataiból <i>Zinsen activer Capitalien</i> 4333 frt ¹ / ₂ kr. 2. Elhasználható hagyományok és ajándékokból <i>Verbrauchbare Legate und Spenden</i> 80 frt 50 kr. 3. Színi és egyéb műelőadásokból <i>Theater- und andere Kunstvorstellungen</i> 15 frt 6 kr. 4. Fizető növendékek tartási díjaiból <i>Versorgungswen zahlender Zöglinge</i> 1212 frt 93 kr. 5. Jog- és engedélyi díjakból <i>Rechts- und Concessiongebühren</i> — frt — kr. 6. Vegyes bevételek <i>Diverse Einnahmen</i> 309 frt 69 kr. Rendszeres bevételek összege <i>Summe der ordentlichen Einnahmen</i>	5,969.18 ¹ / ₂	— 361.82 ¹ / ₂
	Bevételek. — Einnahmen.	II. Rendkívüli bevételek <i>Ausserordentliche Einnahmen</i> : 7. Tökesítendő hagyományok, ajándékok és új alapítványok <i>Capitalisirte Legate, Spenden und Stiftungen</i> 10,674 frt 50 kr. 8. Deák Ferencz-arckép eladásából <i>Verkauf der Franz Deak-Bilder</i> 25 frt 20 kr. Rendkívüli bevételek összege <i>Summe der ausserordentlichen Einnahmen</i>	10,699.70	
	III. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> : Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> 7 frt. 10. Visszatérített cselekvő tőkék <i>Zurückgezählte active Capitalien</i> 31,713 frt 71 kr. 11. Ideiglenes kiadások megtérítése <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i> 27,938 frt. Hitelforgalom összege <i>Summe der Creditbewegung</i>	59,658.71		
	IV. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 12. 1871. év kezdetével <i>Anfangs 1871</i>	1,866.07 ¹ / ₂		
	összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i>	78,183.67		
	I. Rendszeres kiadások <i>Ordentliche Ausgaben</i> : 1. Tanítói és szolgai évi fizetésekre <i>Lehrer- und Dienerbezahlungen</i> 787 frt. 2. Jutalmazásokra és segélyekre <i>Prämien und Unterstützungen</i> 101 frt 50 kr. 3. Iroszerek és könyvekre <i>Schreibrequisiten und Bücher</i> 27 frt 45 kr. 4. Ruházat és ruhajavításra <i>Kleidung und Kleiderreparatur</i> 445 frt 75 kr. 5. Felcserélni mosatásra <i>Wäsche</i> 268 frt 98 kr. 6. Elemezésre <i>Verköstigung</i> 3052 frt 46 kr. 7. Gyógyszerekre <i>Arzneien</i> 1 frt 82 kr. 8. Termesztények és anyagokra <i>Producte und Materialien</i> 34 frt 80 kr. 9. Világításra <i>Beleuchtung</i> 98 frt 42 kr. 10. Tüzelő szükségletekre <i>Heizmaterialien</i> 569 frt. Butorok, szerek és azok javítására <i>Möbel, Instrumente und deren Reparatur</i> 71 frt 98 kr. 12. Épületfenntartás és tisztogatásra <i>Erhaltung und Reinigung des Gebäudes</i> 192 frt 79 kr. 13. Államadó és helyegre <i>Staatssteuer und Stempel</i> 25 frt 43 kr. 14. Vegyes előre nem látható kiadásokra <i>Diverse unvorherzusehende Ausgaben</i> 91 frt 50 kr. 15. Lakbérékre <i>Wohnzinsen</i> 640 frt. 16. Alapítványi kamatokból évi segélyekre <i>Jahressubventionen aus den Stiftungszinsen</i> 30 frt. Rendszeres kiadások összege <i>Summe der ordentlichen Ausgaben</i>	6,438.24	+ 2,307.76	
	II. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> : 17. Kiköleszött cselekvő tőkék <i>Verlichene active Capitalien</i> 717 frt 95 kr. 18. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i> 27,938 frt. 19. Ideiglenes bevételek visszatérítése <i>Restitution der provisorischen Einnahmen</i> 7 frt. Hitelforgalom összege <i>Summe der Creditbewegung</i>	69,662.96		
	III. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 20. 1871. év végével <i>Ende 1871</i>	2,062.47		
	összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i>	78,183.67		
	Bevételek <i>Einnahmen</i> : 1. Tiszti és szolgai személyzet fizetéséből levonatott <i>Von der Bezahlung der Beamten und des Dienerspersonals wurden abgezogen</i> : a) a házi pénztár által <i>von der Handcassa</i> 28,738 frt 42 kr.; b) a temetői igazgatóság által <i>von der Leichenbestattungs-rection</i> 95 frt 80 kr.; c) a kórházi pénztár által <i>von der Spitalscassa</i> 615 frt 20 kr.; d) dologház-pénztár által <i>von der Arbeitshauscassa</i> 112 frt 4 kr.; e) a fiúár- házi pénztár által <i>von der Knabenwaisenhauscassa</i> 36 frt.; f) a szegényházi pénztár által <i>von der Armenhauscassa</i> 86 frt 40 kr. összesen <i>insgesammt</i> 29,683 frt 86 kr. 2. Cselekvő tőkék utáni kamatok <i>Zinsen von activen Capitalien</i> 5 frt 25 kr. 3. Hagyományok <i>Legate</i> 120 frt. 4. Ajándékok <i>Spenden</i> 967 frt 43 kr. 5. Vegyesek <i>Diverse</i> 1614 frt 99 ¹ / ₂ kr.	32,391.53 ¹ / ₂		
	összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i>	711.37		
	I. Rendszeres kiadások <i>Ordentliche Ausgaben</i> : 1. Tiszti fizetésekre <i>Beamtengehälter</i> 711 frt. 2. Államadóra <i>Staatssteuer</i> — frt 37 kr. Rendszeres kiadások összege <i>Summe der ordentlichen Ausgaben</i>	711.37		

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Alap Fond		Eredmény Ergebniss 1871	Az előirányszahoz képest Ergibt dem Budget gegenüber
N. Lipótvárosi templom-építési alap. Leopoldstädter Kirchenbaufond.	Kiadások. — Ausgabem.	<p>II. Hitelforgalom Creditbewegung: 3. Kikölcsönzött cselekvő tőkék <i>Verliehene active Capitalien</i> 31,653 frt 47 kr.</p> <p>Hitelforgalom összege Summe der Creditbewegung</p> <p>III. Pénztári maradvány Cassarest: 4. Az 1871. év végével <i>Ende 1871</i></p> <p style="text-align: right;">összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i></p>	<p>31,653.47</p> <p>26.691¹/₂</p> <p>32,391.53¹/₂</p>
	Bevételek — Einnahmen.	<p>I. Rendszeres bevételek Ordentliche Einnahmen: 1. Adakozások és hagyományok <i>Spenden und Legate:</i> a) házi pénztári járulékek <i>Domesticalcassenbetrag</i> 10,000 frt; b) aláírási iverken gyűjtött adakozásokból <i>Spenden auf Sammelbögen</i> 402 frt; c) hagyományokból <i>Legate</i> 1938 frt 42 kr., összesen insgesammt 12,340 frt 42 kr. 2. Cselekvő tőkék utáni kamatokból <i>Zinsen activer Capitalien</i> 411 frt. 3. Építési anyagok eladásából <i>Verkauf von Baumaterialien</i> 156 frt 46 kr. 4. Vegyes bevételek <i>Diverse Einnahmen</i> 564 frt 10 kr.</p> <p>Rendszeres bevételek összege Summe der ordentlichen Einnahmen</p> <p>II. Hitelforgalom Creditbewegung: 5. Visszavett cselekvő tőkék <i>Zurückgenommene active Capitalien</i> 1950 frt. 6. Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> 1418 frt 75 kr. 7. Ideiglenes kiadások megtérítéséből <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i> 50 frt.</p> <p>Hitelforgalom összege Summe der Creditbewegung</p> <p>Pénztári maradvány Cassarest: 8. Az 1871. év kezdetével <i>Anfang 1871</i></p> <p style="text-align: right;">összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i></p>	<p>13,471.98</p> <p>3,418.75</p> <p>10,144.55</p> <p>27,035.28</p>
O. Ferenovárosi templomépítési alap. Franzstädter Kirchenbaufond.	Kiadások. — Ausgabem.	<p>I. Rendszeres kiadások Ordentliche Ausgaben: 1. Építkezésre <i>Bau:</i> a) kőműves és napszámosoknak <i>Maurer und Tagelöhner</i> 260 frt 89 kr.; b) bádogos és rézművesnek <i>Spengler und Kupferschmied</i> 44 frt 50 kr., összesen insgesammt 305 frt 39 kr. 2. Rendszeres fizetésekre <i>Ordentliche Bezahlungen</i> 653 frt 34 kr. 3. Irodai szükségletekre <i>Bureauutensilien</i> 61 frt 34 kr. 4. Allamadóra <i>Staatssteuer</i> 150 frt 89 kr. 5. Szenvedő tőkék utáni kamatokra <i>Zinsen passiver Capitalien</i> 2950 frt.</p> <p>Rendszeres kiadások összege Summe der ordentlichen Ausgaben</p> <p>II. Hitelforgalom Creditbewegung: 6. Kikölcsönzött cselekvő tőkék <i>Verliehene active Capitalien</i> 12,770 frt. 7. Vissza-fizetett szenvedő tőkék <i>Zurückgezahlte passive Capitalien</i> 10,000 frt. 8. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i> 50 frt.</p> <p>Hitelforgalom összege Summe der Creditbewegung</p> <p>III. Pénztári maradvány Cassarest: 9. Az 1871. év végével <i>Ende 1871</i></p> <p style="text-align: right;">összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i></p>	<p>4,120.96</p> <p>22,820.—</p> <p>94.32</p> <p>27,035.28</p>
	Bevételek. Einnahmen.	<p>I. Rendszeres bevételek Ordentliche Einnahmen</p> <p>1. Cselekvő tőkék utáni kamatokból <i>Zinsen activer Capitalien</i> 2472 frt 37 kr. 2. Hagományokból <i>Legate</i> 25 frt. 3. Adakozásokból <i>Spenden</i> 1637 frt 40 kr. 4. Evi segély a házi pénztárból <i>Jahresubvention aus der Hauscassa</i> 5000 frt. 5. Vegyes bevételek <i>Dive se Einnahmen</i> 23 frt.</p> <p>Rendszeres bevételek összege Summe der ordentlichen Einnahmen</p> <p>II. Hitelforgalom Creditbewegung 6. Visszavett cselekvő tőkék <i>Zurückgezogene active Capitalien</i> 36,772 frt 11 kr. 7. Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> 533 frt 40 kr. 8. Ideiglenes kiadások megtérítése <i>Restitution provisorischer Ausgaben</i> 21,100 frt.</p> <p>Hitelforgalom összege Summe der Creditbewegung</p> <p>III. Pénztári maradvány Cassarest: 9. Az 1871. év kezdetével <i>Anfang 1871</i></p> <p style="text-align: right;">összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i></p>	<p>9,567.77</p> <p>58,405.51</p> <p>3,169.20¹/₂</p> <p>71,132.48¹/₂</p>
Kiadások. — Ausgabem.	Bevételek. Einnahmen.	<p>I. Rendszeres kiadások Ordentliche Ausgaben 1. Építkezési kiadások <i>Bau-Ausgaben:</i> a) kőművesek és napszámosokra <i>Maurer und Tagelöhner</i> 12,673 frt 43 kr.; b) kőfaragónak <i>Steinmetz</i> 18,369 frt 63 kr.; c) Acsnak <i>Zimmermann</i> 396 frt 49 kr.; d) asztalosnak <i>Tischler</i> 308 frt; e) lakatos és vasárusnak <i>Schlosser und Eisenhändler</i> 1368 frt 12 kr.; f) bádogosnak <i>Spengler</i> 172 frt 75 kr.; g) homokra <i>Sand</i> 322 frt 40 kr.; h) mészre <i>Kalk</i> 1220 frt 1 kr.; i) téglára <i>Ziegel</i> 4244 frt 40 kr.; k) épületfára <i>Bauholz</i> 4442 frt 76 kr.; l) szerszámra <i>Instrumente</i> 104 frt 35 kr.; m) kötélverőnek <i>Seiler</i> 47 frt 80 kr.; n) fuvarozásokra <i>Transporte</i> 40 frt 20 kr.; o) templom belső felszerelésére <i>innere Kirchen-Ausstattung</i> 1147 frt; p) festésnek <i>Maler</i> 400 frt; q) vegyesekre <i>Diverse</i> 25 frt 92 kr., összesen insgesammt 45,283 frt 26 kr. 2. Díjazásokra <i>Belohnungen</i> 800 frt. 3. Irodai szükségletekre <i>Bureauutensilien</i> 107 frt 3 kr. 4. Allamadóra <i>Staatssteuer</i> 2 frt. 5. Vegyes kiadásokra <i>Diverse Ausgaben</i> 57 frt 66 kr.</p> <p>Rendszeres kiadások összege Summe der ordentlichen Ausgaben</p> <p>II. Hitelforgalom Creditbewegung: 6. Kikölcsönzött cselekvő tőkék <i>Verliehene active Capitalien</i> 2480 frt 77 kr. 7. Ideiglenes kiadások <i>Provisorische Ausgaben</i> 21,100 frt. 8. Ideig-</p>	<p>46,249.95</p>

Alap Fond	Kiadások Ausgaben	Bevételek Einnahmen	Kiadások Ausgaben	Bevételek Einnahmen	Eredmény Ergebnisse 1871	Az előtrányzat- hoz képest Ergibt dem Bud- get gegenüber				
P. Gyámirtalék-alap- Waisenreservefond.	Kiadások Ausgaben.	Bevételek Einnahmen.	Ienes bevételek visszatérítésére <i>Restitution provisorischer Ein- nahmen</i> 533 frt 40 kr. Hitelforgalom összege <i>Summe der Credit- bewegung</i>			24,114.17				
			III. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 9. Az 1871. év végével <i>Ende 1871</i>			768.36 ¹ / ₂				
			összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i>			71,132.48 ¹ / ₂				
P. Gyámirtalék-alap- Waisenreservefond.	Kiadások Ausgaben.	Bevételek Einnahmen.	I Rendszeres bevételek <i>Ordentliche Einnahmen</i> : 1. Cselekvő tőkék utáni kamatokból <i>Zinsen von activen Capitalien</i> 11,482 frt 89 kr. 2. A gyámpénztárból a tartalékalap gyarapí- tására <i>Aus der Waisencassa zur Vermehrung des Reservefondes</i> 27,732 frt 91 ¹ / ₂ kr. Rendszeres bevételek összege <i>Summe der ordentlichen Einnahmen</i>			39,215.80 ¹ / ₂				
			II. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> : 3. Visszavett cse- lekvő tőkék <i>Zurückgezogene active Capitalien</i>			42,820.88				
			III. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 4. Az 1871. év kezdetével <i>Am Anfang des Jahres 1871</i>			149.47 ¹ / ₂				
			összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i>			82,179.66				
			I. Rendszeres kiadások <i>Ordentliche Ausgaben</i> : 1. A házipénztárnak a gyámhivatali kiadások megtérítésül <i>Re- stitution der Domesticalcassa für die Waisenausgaben</i> 15,090 frt. 2. Vegyesekre <i>Diverse</i> 83 frt 86 kr. Rendszeres kiadások összege <i>Summe der gesammten ordentlichen Ausgaben</i>			15,173.86				
			II. Hitelforgalom <i>Creditbewegung</i> : 3. Kikölcsönzött cselekvő tőkék <i>Verschiedene active Capitalien</i>			66,975.67				
			III. Pénztári maradvány <i>Cassarest</i> : 4. Az 1871. év végével <i>Ende 1871</i>			90.13				
			összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i>			82,179.66				
			Vagyoniállapot <i>Vermögensstand</i> : 1. A cselekvő tőkék állaga 1871. év végével <i>Stand der activen Capitalien Ende 1871</i> 215,785 frt 59 kr. 2. Cselekvő tőkék utáni kinnlevő kamatok <i>Ausständige Zinsen für active Capitalien</i> 2107 frt 29 kr. 3. Pénz- tári maradvány 1871. év végével <i>Cassarest Ende 1871</i> 30 frt 13 kr. összesen <i>insgesammt</i> 217,873 frt 1 kr.							
			R. Főherceg Albrecht- Hildegardalap. — Erzhertzog Albrecht-Hildegardefond.	Kiadások Ausgaben.	Bevételek Einnahmen.	Bevételek <i>Einnahmen</i> : 1. A forgalmi alap részére visszafizetett kölcsönökben <i>Zurückgezählte Anleihen an den Ver- kehrsfond</i> 28,848 frt 82 kr. 2. Hagyományokból <i>Legate</i> 54,493 frt 72 kr. 3. Tartalékalap kamataiból <i>Zinsen des Reservefondes</i> 1169 frt. 4. Visszafizetett tartaléktőkék <i>Zurückgezählte Reserve- capitalien</i> 4767 frt 89 kr. 5. Vegyes bevételek <i>Diverse Einnahmen</i> 1 frt 16 kr. 6. Ideiglenes bevételek <i>Provisorische Einnahmen</i> 3 frt. 7. Megtérítésből <i>Restititionen</i> 2 frt. 8. 1871. kezdetén pénztári maradvány <i>Cassarest 1. Jänner 1872</i>			89,285.59	
összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i>						2,887.88 ¹ / ₂				
Kiadás <i>Ausgaben</i> : 1. A forgalmi alaphól iparosoknak kiadott kölcsönök <i>An Industrielle verleihe Capitalien aus dem Verkehrsfond</i> 28,500 frt. 2. A tartalékalapból kikölcsönzött cse- lekvő tőkék <i>Verleihe active Capitalien aus dem Reservefond</i> 54,449 frt 98 kr. 3. Az államkötvények egységsítéséből eredő tökevesztés <i>Capitalverlust aus der Convertirung der Staats- obligationen</i> 21 frt. 4. Államadóra <i>Staatssteuer</i> 1 frt 60 kr. 5. Vegyes kiadásokra <i>Diverse Ausgaben</i> 45 frt 10 ¹ / ₂ kr. 6. 1871. év végével pénztári maradvány <i>Cassarest Ende 1871</i> .						88,017.68 ¹ / ₂				
összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i>						9,166.74				
						92,173.42 ¹ / ₂				
S. Népkönyha-alap. Volksküchenfond.	Kiadások Ausgaben.	Bevételek Einnahmen.				Bevételek <i>Einnahmen</i> : Vagyoniállapot <i>Vermögen- stand</i> : 1. 1871. év végével a forgalmi tőkék állaga tesz <i>Stand des Verkehrscapitalien Ende 1871</i> 25,965 frt 54 kr. 2. 1871. év végével a tartalékalap tőkék állaga <i>Stand des Reservefondes Ende 1871</i> 69,126 frt 83 kr. 3. 1871. év végével pénztári marad- vány <i>Cassarest Ende 1871</i> 9155 frt 74 frt, összesen <i>insgesammt</i> 104,248 frt 11 kr.				
						1. Cselekvő tőkék kamataiból <i>Zinsen activer Capitalien</i> 953 frt 4 kr. 2. Ajándékokból <i>Geschenke</i> 25 frt. 3. Az 1871. évkezdetén volt pénztári maradvány <i>Anfangs 1871 war Cassarest</i>			978.04	
						összes bevétel <i>Gesamteinnahme</i>			978.04	
						Kiadások <i>Ausgaben</i> : 1. Kikölcsönzött cselekvő tőkék <i>Verleihe active Capitalien</i> 987 frt 70 kr. 2. Bélyegre <i>Stempel</i> 13 kr.			987.83	
						összes kiadás <i>Gesamtausgabe</i>			987.83	
			Vagyoniállapot <i>Vermögensstand</i> : Cselekvő tőkékben <i>Active Capitalien</i> 21,334 frt 67 kr.							

Pestváros fogyasztása

1870. és 1871-ben.

A város fogyasztási statisztikájának mindazon cikkekre kellene kiterjednie, melyek a lakók táplálkozási és egyéb fentartási szükségleteinek kielégítésére fogyasztatnak. Ily széles értelemben vett fogyasztási statisztika elkészítésére azonban szükséges volna, hogy úgy minden a városba kívülről behozott, valamint minden azon belül termelt és ki nem vitt cikk számba vétessék. Ez utóbbi mindig lehetetlen lesz; az előbbi lehetővé válанд, mihelyt a városi vámellenőri helyek oly egyénekkel fognak betölteni, kik ily munkára kellő értelemmel bírnak. Mig ez nem történik, a statisztikai hivatal arra van utalva, hogy saját céljaira azon adatokat érvényesítse, melyek a vámhivataloknál a fogyasztási adó-köteles tárgyakra vonatkozóan összegyűlnek. Ezen adatok nyújtják azon cikkek fogyasztását, melyek a városon kívül termeltetvén, bevitelkor fogyasztási adónak vannak alávetve.

A városon belül termelt cikkek mennyiségéről csak úgy lehetne tudomásunk, ha a termelési helyiségeket folyvást legszigorúbb ellenőrzés alatt tartanák. Ez gyakorlatilag csak oly cikkeknel vihető ki, melyek termelése adóvalvan megterhelve, melyek tehát midőn pénzügyi szempontból lehető legszigorúbban ellenőriztetnek, ily módon a fogyasztási statisztikának is szolgáltatják az anyagot. Ilyen cikkek a sör és a szesz.

Ezen körülmények folytán a fogyasztási vámvonalon belül lakó népesség fogyasztására vonatkozó statisztika a következő cikkekre terjedhet ki:

- 1) Hús. — 2) Vágómarha. — 3) Borjú. — 4) Birka. —
- 5) Bárány és malacz¹⁾. — 6) Südő. — 7) Sertés. — 8) Sör. —
- 9) Szesz és pálinka. — 10) Bor. — 11) Tüzifa.

A kívülről beérkező tárgyak vagy az öt vám egyikén (soroksári-, üllői-, kőbányai-, kerepesi-, váci-vám), vagy a vasuti vámon, vagy (kivált a Dunán érkező cikkek) a fogyasztási főadó hivatalnál, — ha pedig Budáról érkeznek, a láncz hídnál vétetnek számba. — Azon küldemények, melyek nem fogyasztásra, hanem eladásra hozatnak a városba, a pénzügyi hatóság engedelmével külön ellenőrizet alatt levő raktárakban vámmentesen kezelhetők és az adó csakis azon mennyiségekért fizetendő, melyek e raktárból a városi lakosság fogyasztására adattak el; ezen mennyiségek ez alkalommal rendes bevétel gyanánt kezeltetnek és lajstromoztatnak.

Máskép áll a dolog azon tárgyaknál, melyek csak átmenetileg küldetnek át a város területén. Ezekért a belépési vámhivatalnál az egész adóösszeg letétemény gyanánt lefizetendő, a küldemény a kilépési vámhivatalig kísértetik, a hol az előbbi hivatalnál letett összeg megint megtérítettik. Ezen tételek külön könyveztetnek az u. n. »letéti lajstromok«-ban, azon esetre pedig, ha ezen transito-küldeményeknek egy része a városban marad, az illető adórészlet vissza nem térítettvén, a pénzügyőrségi pénztárba folyik. Ezen kisebb jelentőségű fogyasztási

¹⁾ Ezen két cikk a pénzügyi kimutatásokban egybe van foglalva.

tételek elszámolása azonban szintén különváltan és az egyes cikkek megnevezése nélkül csak pausaliter történik és így statisztikailag számba nem vehető. Az alantabb közölt fogyasztási statisztika e szerint azon mennyiségeket nem foglalja magában, melyek a transito-küldeményekből származnak.

Meg kell továbbá jegyeznünk, hogy a főtnevezett cikkeken kívül még a következők esnek fogyasztási adó alá: ürmös, eczet, bormust, élesztő és sajtóseprő. Hogy ezen cikkekben mennyit tesz Pest fogyasztása, azért nem mutatható ki, mivel a lánczvidéki nyert kimutatásokban ezen említett cikkek nincsenek különösen felsorolva, és így nem tudni, mennyivel apad a pesti vámhivatalokon kimutatott bevétel azon mennyiség által, melyet Pestről Budára átvittek és mennyivel emelkedett ismét a Budáról Pestre való áthozat által.

Térjünk most át az egyes fogyasztási cikkek statisztikájára.

I. Hús.

Fogyasztatott összesen 1870-ben 8723.4 mázsa és 1871-ben összesen 10,454.74 mázsa.

Az egyes hónapok szerint tett a bevétel (mázsában):

	1870	1871		1870	1871
Január	2127.77	2747.82	Julius	178.55	147.24
Február	863.82	1672.36	Augusztus	189.35	89.39
Márczius	603.65	945.72	Szeptember	118.09	238.17
Április	525.55	510.53	Október	139.57	212.70
Május	346.42	334.99	November	14.38	929.51
Junius	258.29	167.82	Deczember	3357.89	2460.87
Első félév	4725.51	6377.05	Második félév	3997.89	4077.89

A nyers húsbevétel e szerint a nyári hónapokban úgyszólván megszűnik, (augusztusban mindössze csak 100—200 mázsát tesz); legerősebb deczemberben és januárban, mely két hónapra az egész évi bevételnek fele része és még ennél is több esik.

Budáról jött 1870-ben 1284, 1871-ben 643 mázsa, Budára ment 4069 ill. 2110 mázsa.

II. Vágómarha.

Az adóvonalt 1870-ben összesen 36,142 és 1871-ben összesen 39,259 fogyasztásra szánt darab lépte át.

Az egyes hónapok szerint tett a bevétel:

	1870	1871		1870	1871
Január	3,059	2,816	Julius	2,585	2,635
Február	2,642	2,897	Augusztus	2,741	3,511
Márczius	3,328	3,646	Szeptember	3,261	3,264
Április	2,753	2,575	Október	3,390	3,609
Május	2,709	3,481	November	3,573	4,383
Junius	2,737	3,021	Deczember	3,364	3,421
Első félév	17,228	18,436	Második félév	18,914	20,823

Itt is tapasztaljuk, hogy a nyári hónapokra esik a legkisebb fogyasztás ideje, a téli hónapokra pedig a maximum. A szeptembertől márczius végéig eső

hét hónap mindegyikében átlag egy nyolczaddal nagyobb a fogyasztás, mint a maradó öt melegebb hónapban.

Budáról hozatott 1870-ben 1924, 1871-ben 2165; Budára ment 1870-ben 8856, 1871-ben 8396 darab.

III. Borjú.

A fogyasztás tett 1870-ben 46,721 darabot, 1871-ben 43,092 darabot.

	1870	1871		1870	1871
Január	3,787	3,383	Julius	3,219	3,295
Február	3,870	4,173	Augusztus	3,687	2,744
Márczius	5,164	6,199	Szeptember	3,673	1,762
Április	4,343	6,261	Október	4,060	1,683
Május	4,030	5,362	November	2,692	2,117
Junius	3,990	3,829	Deczember	4,119	2,234
Első félév	25,184	29,207	Második félév	22,640	13,885

A fogyasztás maximuma márczius—május hónapokra esik t. i. havonként átlag mintegy 5000 darab, míg a többi hónapokra csak mintegy 3000 darab esik.

Budáról hozatott 1870-ben 6071, 1871-ben 3008 darab. Budára ment 1870-ben 2421, 1871-ben 2680 darab.

IV. Birka.

Az összes fogyasztás tett 1870-ben 40,169 és 1871-ben 43,069 darabot

	1870	1871		1870	1871
Január	682	1,262	Julius	4,901	4,863
Február	374	755	Augusztus	5,551	5,298
Márczius	503	1,058	Szeptember	6,480	6,623
Április	384	1,611	Október	6,324	7,112
Május	799	3,440	November	7,085	5,225
Junius	3,619	3,973	Deczember	3,467	1,949
Első félév	6,361	11,999	Második félév	33,808	31,070

Budáról jött 1870-ben 625, 1871-ben 244 darab. Budára ment 1870-ben 4100, 1871-ben 270 darab.

V. Bárány és malacz.

Ezen két czikk a fogyasztási adókimutatásokban együvé van foglalva, mivel egy és ugyanazon adótételnek van alávetve. A disznó háromféle adónak lévén alávetve (mint malacz, ha 9 \mathcal{E} -on aluli, mint süldő, ha 25 \mathcal{E} -on aluli és mint sertés, ha ennél súlyosabb), jelen fejezetben is három külön kimutatásban fordul elő. A fogyasztás tett 1870-ben 51,956 darabot, 1871-ben 46,785 darabot, és pedig:

	1870	1871		1870	1871
Január	2,016	1,508	Julius	481	401
Február	4,384	4,372	Augusztus	125	185
Márczius	11,244	12,023	Szeptember	— 685	— 11
Április	12,810	14,147	Október	493	106
Május	12,204	8,540	November	105	73
Junius	4,307	1,885	Deczember	4472	3556
Első félév	46,965	42,475	Második félév	4991	4310

A fogyasztás maximuma márczius—május hónapokra esik, mely hónapok mindegyikében átlag 12,000 darab fogyasztatott, holott a többi hónapokban alig 1500.

Budáról jött 1870-ben 4549, 1871-ben 1805 darab. Budára ment 1870-ben 3496, 1871-ben 2006 darab.

VI. Süldő.

A fogyasztás tett 1870-ben 2192 darabot és 1871-ben 3169 darabot, és pedig:

	1870	1871		1870	1871
Január	87	446	Julius	124	593
Február	108	133	Augusztus	133	225
Márczius	393	334	Szeptember	55	126
Április	284	336	Október	87	266
Május	218	219	November	155	192
Junius	245	178	Deczember	303	121
Első félév	1335	1646	Második félév	857	1523

Budáról jött 1870-ben 1607, 1871-ben 2468 darab. Budára ment 1870-ben 603, 1871-ben 817 darab.

Látnivaló, hogy a süldőnek több mint felerésze a budai oldalról hozatik vásárunkra.

VII. Sertés.

A fogyasztás tett 1870-ben 123,167 darabot, 1871-ben 117,582 darabot, és pedig:

	1870	1871		1870	1871
Január	8,527	10,874	Julius	9,720	8,078
Február	8,184	18,745	Augusztus	10,682	9,576
Márczius	9,681	10,633	Szeptember	10,091 $\frac{1}{2}$	7,699
Április	8,498	7,619	Október	10,436	8,593
Május	10,406	11,472	November	13,371	9,450
Junius	9,775	9,771	Deczember	13,796	13,072
Első félév	55,071	61,114	Második félév	68,096 $\frac{1}{2}$	56,468

A fogyasztás minimuma tehát a meleg hónapokra esik.

Budáról jött 1870-ben 983, 1871-ben 5686 darab. Budára ment 1870-ben 24,688, 1871-ben 26,839 darab.

VIII. Sör.

A sör fogyasztását azért nem lehet pontosan meghatározni, mivel az helyben is gyártatik, és így a megadózott mennyiségben nemcsak a fogyasztott, hanem a gyárak pinczéiben készleten levő sör is tartalmaztatik.

A helybeli fogyasztás és a készleten levő mennyiség tett 1870-ben 292,218 akó 59 pintet, 1871-ben 274,197 akó 20 pintet.

IX. Szesz (likör) és pálinka.

Ezen czikkekről ugyanazon megjegyzés áll, mely a sörről; a helybeli fogyasztás és a raktáron levő készlet tett az 1870-dik évben 60,101 akó 38 pintet, 1871-ben 72,761 akó 3 pintet.

X. Bor.

Ezen, a legjelentékenyebbekhez tartozó fogyasztási cikkből 1870-ben 355,003 akó 38 pint, 1871-ben 376,302 akó 17 pint fogyasztatott, és pedig az egyes hónapokban következő mennyiségben:

	1870	1871		1870	1871
	akó pint	akó pint		akó pint	akó pint
Január	26,811.15	29,529.34	Julius	29,405.22	27,897.14
Február	29,283.06	34,266. 6	Augusztus	28,814.21	29,447.09
Márczius	33,565.01	35,365.28	Szeptember	36,967.11	33,623.07
Április	28,608.33	37,379.13	Október	35,217.25	29,502.04
Május	28,242.29	27,749.10	November	25,847.12	33,052.30
Junius	23,635.04	21,772.36	Deczember	28,605.08	105,239.10
Első félév	170,146.08	181,063.07	Második félév	184,857.30	376,302.17

A bor fogyasztásának e szerint két maximuma szokott lenni: márcziusban és ismét szeptember—október felé.

Budára a bornak csak igen csekély része ment (mintegy 4⁰/₁₀) t. i. 1870-ben 12,449 és 1871-ben 14,438 akó; Budáról (illetőleg a budai oldalról) ellenben az általunk fogyasztott bornak ⁷/₁₀ része szokott jőni, t. i. 1870-ben 248,970 akó 20 pint, 1871-ben 251,161 akó.

XI. Tüzifa.

Ezen cikkből 1870-ben 86,867 ölet, 1871-ben 110,724 ölet fogyasztottunk, és pedig az egyes hónapokban a következő mennyiséget (ölekben):

	1870	1871		1870	1871
Január	2,237 ⁵ / ₈	1,877	Julius	11,954 ³ / ₈	11,986
Február	2,017 ¹ / ₈	3,599 ¹ / ₈	Augusztus	10,070 ¹ / ₈	14,345 ¹ / ₈
Márczius	5,857 ⁰ / ₈	10,937 ¹ / ₈	Szeptember	7,983 ⁶ / ₈	10,493 ² / ₈
Április	9,744 ³ / ₈	10,786 ¹ / ₈	Október	6,251 ⁷ / ₈	10,227 ⁷ / ₈
Május	10,940 ³ / ₈	12,771 ² / ₈	November	5,291 ⁰ / ₈	6,335 ³ / ₈
Junius	12,497 ² / ₈	14,726 ¹ / ₈	Deczember	2,021 ¹ / ₈	2,657 ⁰ / ₈
Első félév	43,294 ³ / ₈	54,678 ⁰ / ₈	Második félév	43,573	56,045 ³ / ₈

Hogy a legnagyobb fogyasztás nem a téli hónapokra, hanem a nyáriakra esik, aligha nem abból magyarázandó, hogy a fakereskedők a meleg évszakban látják el magukat a szükségelt készlettel, míg télen át, midőn a fa usztatása nem lehetséges, a bevétel tetemesen fogy. Statisztikai adataink pedig — mint említők — nem is annyira a közvetlen fogyasztást tüntetik föl — mert ennek számbavétele kivihetlen — hanem inkább a bevittet.

Budára ment 1870-ben 12,933, 1871-ben 2840 öl. Budáról jött 1870-ben 17,243, 1871-ben 12,223 öl.

Ha párhuzamot vonunk az 1870-diki és 1871-diki fogyasztás közt, azt találjuk, hogy a nyers hús fogyasztása az utóbbi évben 15⁰/₁₀-kal szaporodott, az élve behozott vágómarha és birka mennyisége szintén szaporodott (8⁰/₁₀), míg a borjúk száma ugyanannyival csökkent. A sörfogyasztásban 6 százaléknyi

apadás észlelhető, t. i. 18,000 akóval, mi helyett a borfogyasztás 6%-kal (21,000 akóval) nagyobbodott. Szeszese italok fogyasztásában jelentékeny szaporodás állott be. A fafogyasztás is nagy mérvben szaporodott, t. i. az 1870-dik évbéli 87,000 ölről 111,000 öltre.

Tett t. i. a fogyasztás:

	1870-ben	1871-ben	tehát különbség	vagyis %
1) Hús	8,723 m.	10,454 m.	+ 1,331 m.	+ 15%
2) Vágómarha	36,142 db.	39,259 db.	+ 3,117 db.	+ 8 ¹ / ₂ %
3) Borjú	46,721 »	43,092 »	- 3,629 »	- 7 ¹ / ₂ %
4) Birka	40,169 »	43,069 »	+ 2,900 »	+ 7%
5) Barány és malacz	51,956 »	46,785 »	- 5,171 »	- 10%
6) Süldő	2,192 »	3,169 »	+ 977 »	+ 44%
7) Sertés	123,167 »	117,582 »	- 5,585 »	- 4 ¹ / ₂ %
8) Sör	292,219 akó	274,197 akó	- 18,022 akó	- 6%
9) Szesz és pálinka	60,101 »	72,761 »	+ 12,660 »	+ 21%
10) Bor	355,004 »	376,312 »	+ 21,308 »	+ 6%
11) Fa	86,867 öl	110,724 öl	+ 23,857 öl	+ 27%

Ha áttérünk azon átlagadag kiszámítására, melyet egy-egy lakó bizonyos czikkből fogyaszt, efféle számítást összehasonlítva más városok fogyasztásával, igen érdekes világosságot derít a lakosság vagyonszállási állapotára és táplálkozási módjára.

E számítást a következő négy cikkre terjeszthetjük ki: hús, sör, bor s egyéb szeszese italok.

A **húsfogyasztást** illetőleg, a különféle állatok húsát egybe kell számítanunk azért, mivel a vágott húsbevitelnél nem tudjuk, milyenemű hússal van dolgunk. Figyelembe kell vennünk továbbá, hogy míg a húsbevitelt mázsaszámra ösmerjük és tudjuk, hogy az egészben táplálékul szolgál, addig az élő állapotban behozott állatok súlyát nem ösmerjük, és ha azt hozzávetőleg ki is számítjuk, abból egy bizonyos részt a táplálékul nem szolgáló csontok, bőrök stb. fejében le kell vonnunk.

A »vágómarha« alatt birka, ökör, tehén, bivaly, tinó és üsző értendő. A bika súlya 6—11 mázsa, az ököré 6—11, a tehéné 5—8, a bivalyé 7—12, a tinó- vagy üszőé 1—3 mázsa közt ingadozik¹⁾. Ezek közül azonban az ökrök és tehének képezik a fogyasztás fő tárgyait; az összes vágómarha fogyasztásából t. i. 60%-ot tesznek az ökrök, 36%-ot a tehének, 3%-ot a bivalyok. Ha tehát az ökör átlagsúlyát (élő állapotban) 9, a tehénét 6 mázsára tesszük, akkor — figyelemmel arra, hogy majd kétszer annyi az ökör, mint a tehén — egy-egy élő darab »vágómarha« súlyát átlag 8 mázsára tehetjük. Hogy a valóságos hús- és hájmenyiséget kitudjuk, ezen brutto súlyból az ökörnél átlag 42%, a tehénél 48% volna a csontokért leszámítandó. Ha tehát a vágómarhából átlag mintegy 45%-ot leszámítunk, hús- és hájsúlya 4²/₃ mázsára becsülhető, miből maga a hús négy mázsát tehet.

A borjú súlya életben 70 fontra, hússúlya 45 fontra tehető.

A kosok súlya 35—50, a birkaké 28—45 font közt ingadozik. Átlag tehát 40 fontra tehető, melynek hússúlya a háj levonásával 35 fontra rughat.

A bárány súlya 8—22 font közt ingadozik, tehát átlag 15 font, míg a malacz átlagsúlya 7 fontra tehető. Mindkettő egy rovathban lévén kimutatva, azok átlaghússúlyát 10 fontra tehetjük.

¹⁾ Ezen súlyadatok leginkább a magyar marhára vonatkoznak. A szerb fajta jóval könnyebb, ellenben a svájci jóval nehezebb szokott lenni, és így az említett súly átlagnak elfogadható.

Süldő gyanánt adóztatik a 9—35 fontos, tehát. átlag 22 fontra becsülhető disznó, melynek hússúlyát 14 fontra tehetjük.

A sertés átlagsúlya 200 font, miből hárj és szalonna tesz 130 fontot, csont 20 fontot, marad tehát egy-egy sertésből átlag 50 font disznóhús.

Az 1870-dik évben a következő húsmennyiségek fogyasztattak az akkori Pesten élő 200,000 személy által:

1) Vágómarha	36,000	darab,	darabjára	4	mázsa	húst	számítván	=	144,000	mázsa	hús
2) Borjú	46,721	»	»	45	font	»	»	=	21,000	»	»
3) Birka	40,169	»	»	35	»	»	»	=	14,000	»	»
4) Bárány és malacz	51,956	»	»	10	»	»	»	=	5,200	»	»
5) Süldő	2,192	»	»	14	»	»	»	=	300	»	»
6) Sertés	123,167	»	»	50	»	»	»	=	61,500	»	»
7) Mindenféle hús	—	»	»	—	»	»	»	=	8,700	»	»
Összes pesti húsfogyasztás 1870-ben									254,700	mázsa.	

Ezen 254,000 mázsából jut egy-egy lakóra, egy évre 127 font hús, tehát minden napra 11 lat, azaz majd 1½ negyed font. Ha figyelembe vesszük, hogy ezen számításnál a szalonnát tekintetbe nem vettük, hogy továbbá az egy-egy személyre eső 11 latos átlag azáltal nagyobbodik, hogy a lakossághoz a húst nem fogyasztó gyermekeket is hozzászámítottuk, minek következtében egy-egy felnőtt személyre húsból és szalonnából együtt naponként 19 lat, tehát majd 2½ negyedfont esik, már magából ezen tényből is látni való, hogy városunk lakossága igen jól táplálkozik — a mi különben a roppant magasságra emelkedett napszám és munkadíj mellett nagyon is valószínű.

Lakosságunk jó táplálkozása még inkább kitűnik azonban, ha azt más városok és országok lakosai táplálkozási arányával összehasonlítjuk.

Tudvalevőleg Anglia azon ország, mely arról híres, hogy lakossága legnagyobb mértékben húsból él, és hogy még a munkásosztály is több húst fogyaszt, mint más országokban a középosztály. Pesten, mint láttuk, egy-egy személy (gyermeket is annak számítván) 127 font húst fogyaszt évenként, mely számításból azonban nemcsak a csontokat, hanem még a szalonnát is kihagytuk, a mi az eredményt lényegesen változtatja. Ha például a szalonnát is húsnak tekintjük (mint teszik ezt a belgiai statisztikusok), már akkor is 127 font helyett 214 font esik egy-egy személyre¹⁾, míg a csontok beszámítása mellett — melyek a mészárszékekben részben a hús súlyába befoglaltatnak — még jóval nagyobb húsfogyasztást mutatnánk föl. Azonban, ha csak a csont nélküli hús — és szalonna — fogyasztását vesszük tekintetbe, látjuk, hogy egy-egy pesti lakos 214 fontot fogyaszt évenként. Angliában pedig (Porter szerint) csak 170 (bécsi) font esik egy-egy főre²⁾. Páris lakossága 1869-ben naponként 11⅓ lat húst fogyasztott fejenként, a mi évenkénti 130 fontnak felelne meg, tehát az angol fogyasztásnál 30 százalékkal, a pestinél 40 százaléknál csekélyebb. — Kolb nyomán³⁾ még a következő városok húsfogyasztását közöljük (bécsi fontokban): Brüssel (1863) 68 ℥, Hamburg (1867—69) 84 ℥, Madrid (1863) 85 ℥, majnai Frankfurt

¹⁾ Egy két mázsás disznó ad 70 font húst csonttal együtt (miből 20—22 font csont), 120 font szalonnát és 10 font hárjat.

²⁾ Felette sajnálandó, hogy Porter a »Progress of Nation« című nagybecsű munkájában London városának húsfogyasztásáról semminemű használható adatot nem közöl.

³⁾ Handbuch der vergleichenden Statistik VI. Aufl.

(1860) 140 \mathcal{E} . Dr. Engel szerint tett a hús fogyasztás Dresdenben (1866) 79 \mathcal{E} -ot, Lipszében (1866) 125 \mathcal{E} -ot. Dr. Mayr szerint Berlinben csak 75 \mathcal{E} -ot, Bécsben 124 és Münchenben 151 fontot. Ha ezen számításoknál a szalonna szintén hús gyanánt van számbaveve, akkor hús fogyasztás tekintetében az említett városok egyike sem vetekedhetnék Pest városával; ha nem, akkor München és Frankfurt kedvezőbbek állanak ¹⁾.

A **sörfogyasztás** 1870-ben 290,000 akóra rügött, jut tehát egy-egy főre évenként 116 itcze, vagyis naponként $\frac{2}{3}$ meszely. Mint előbb említők, a sörre vonatkozó adatok nem a tényleg fogyasztott mennyiséget, hanem ezt és a készleten levőt is foglalják magukban. Ezen körülmény az átlagos fogyasztást igen nagyra fogja feltüntetni. És ha megtudjuk, hogy a sörivásról annyira híres Bajorországban egy lakóra évenként 126 itcze esik, és így a pesti fogyasztás csak 10 itczével maradna el a bajorországi mellett, ezen állagot annál megbízhatatlanabbnak kellend tartanunk. Angliában 92 itcze, Würtembergben 56 esik egy főre. Párisban, hol a sörfogyasztás a nagymérvű borfogyasztás mellett csak igen alárendelt helyet foglal el, és úgyszólván csakis az 1866-diki világkiállítás óta kezd meghonosulni, a fejenkénti fogyasztás 1869-ben 25 itczét tett. (1856-ban Armand Husson számítása szerint meg csak 16 itcze esett egy lakóra.)

A **borfogyasztás** 1870-ben 355,000 akóra, tehát fejenként 142 itczére rügött. Egy-egy lakos tehát naponként majd $\frac{4}{5}$ meszely bort iszik. Páris városában 1869-ben kétszerannyi, azaz 280 itcze esett egy-egy főre. Egyéb országokban az átlag fogyasztás jóval kisebb. Belgiumban például csak 6 itcze fejenként. Angliában (l. Porter. Progress of Nation) 1801-ben 27, 1811-ben 19, 1821-ben 14, 1831-ben 16, 1841-ben 17 itcze.

A **szeszese italok fogyasztása**, azaz a pálinka, rum, likőr stb. fogyasztása tett összesen 60,000 akót, tehát egy fejre egy éven át 24 itczét, csakhogy ezen czikkekről is áll azon megjegyzés, mely a sörről, hogy t. i. a tényleg fogyasztott mennyiséget nem ösmervén, az átlagos fogyasztási hányad azon mennyiségekre is van kiszámítva, mely a helyben létező gyárakban készleten van. Párisban 1864-ben 16 itcze szeszese ital esett egy főre, 1869-ben mintegy 20 itcze. Poroszországban 14 itcze esik. Dr. Engel adatai szerint Szászországban 1846-tól 1851-ig átlag csak $5\frac{1}{2}$ itcze pálinkafogyasztás jutott egy-egy lakóra. Angliában a szeszese italok fogyasztása 1831-ben $5\frac{6}{10}$, 1841-ben $4\frac{1}{5}$ itczét tett ²⁾.

¹⁾ Dupetiaux-nak azon nevezetes és igen részletes tanulmányai szerint, melyeket a »Budgets économiques des classes ouvrières« című művében letett, Brüsszelen fogyaszt egy tőkés 188 font húst, egy középosztályú kereskedő vagy iparos 65—82 fontot, egy alsóbb hivatalnok 54 fontot, egy kőműves 12 fontot (!), egy mezeli munkás $8\frac{1}{2}$ fontot (!!).

²⁾ Ezen adatok nem igen igazolják Oettingen-nek azon nyilatkozatát, (Moralstatistik 869. lap), hogy az iszákosság Angliában látszik legijesztőbb mértékben föllépni.

A pestvárosi fogyasztási adó pénzügyi eredménye

1870. és 1871-ben.

A városi jövedelemnek igen jelentékeny részét képezik azon összegek, melyek a fogyasztási adó útján a házi pénztárba befolyanak. Az ezen czímen eredményezett jövedelem mintegy $\frac{1}{2}$ millió forintot tesz, és a következő cikkek adóztatásából folyik:

1) Hús ¹⁾ , minden mázsa után	— frt 27 kr.
2) Vágómarha darabja	1 » 10 »
3) Borjú (egy éven alóli) darabja	» 21 »
4) Birka (juh, kos, kecske, ürü) »	» 12 »
5) Bárány (25 fontig gödölye) darabja	» 9 »
6) Malacz darabja	» 9 »
7) Süldő (disznó 9 fonttól 35 fontig) darabja	» 15 »
8) Sertés (35 fonton felül) darabja	» 40 »
9) Sör (bevitelkor v. termelésnél) akója	1 » — »
10) Bor akója	» 21 »
11) Szesz (pálinka, slivovicz, Rhum, Arak stb.) akója	— » 70 »
12) Liqueur és egyéb édesített szeszes ital akója	1 » 70 »
13) Bormust és szőlő üledék	— » 21 »
14) Sajtóseprű, mázsája	2 » 30 »
15) Ürmös, akónként	— » 42 »
16) Eczet »	— » 18 »
17) Pár	2 » 10 »
18) Élesztő mázsája	4 » 20 » ²⁾

Az adóbeszedés a szárazon érkező cikkek után a vámházaknál, illetőleg a vasutnál, a Dunán érkező cikkek után, és részben azon cikkek után, melyek Pesten termeltetnek, a fogyasztási fő adóhivatal által történik. Az állami pénzügyőrség által beszedett összegekről a város félévenként nyer elszámolást, minden hónapban pedig 20,000 forintnyi átalányfizetés teljesítettik a kincstár részéről.

Pest, Buda és Ó-Buda egy fogyasztási adókerületet képeznek; a jöve-

¹⁾ Ide értvén a vágott marhának egyes emberi élvezetre szánt része (szalonna, füstölt hús, szalámi, kolbász stb.) is.

²⁾ 1872. ápril 1-jétől új tarifa lépett életbe.

delem eloszlása oly módon történik, hogy az összes pesti, budai és ó-budai vámvonalokon bevett összegekből $\frac{7}{10}$ rész Pest és $\frac{3}{10}$ rész Buda és Ó-Buda városoknak kiszolgáltatik, kivételével azon négy fogyasztási cikknek, mely Pesten külön adónak van alávetve, t. i.: sör, vágómarha, sertés, tűzifa, melyeknek adójövedelme nem a fentebbi kulcs szerint, hanem a tényleges fogyasztás arányában fizették ki, illetőleg iratik elő külön Pest és külön Buda városának.

Ezen négy cikk a fogyasztási adójövedelemnek nagyobb részét képviseli. Tett ki a bevétel

	1870.	1871.
sör után	292,218 frt 59 kr.	274,197 frt 50 kr.
vágómarha után	39,756 » 20 »	43,184 » 90 »
sertés után	49,267 » — »	47,032 » 80 »
tűzifa után	15,676 » 38 »	19,994 » 98 »
Összesen a négy cikk	396,918 » 17 »	384,410 » 18 »
A többi cikkekből eredő be-		
vétel tesz ($\frac{7}{10}$ részben)	143,834 » 75 »	146,232 » 33 »
Egész nyers bevétel	540,752 » 92 »	530,642 » 48 »
miből levonandó:		
a) a letétek és a kivitt sör és szesz ¹⁾ utáni visszafizetés ($\frac{7}{10}$)	48,010 » 22 »	31,690 » 48 »
b) az összes vámkezelési költségek ($\frac{7}{10}$ részben)	12,386 » 3 »	12,298 » 44 »
Minek következtében teszen Pest városának tiszta jövedelme a fogyasztási adóból	459,356 » 67 »	486,653 » 06 »

E szerint Pest városának a fogyasztási adóból összes jövedelme 1871-ben 6⁰/₀-kal túlhaladta az előbbi évbeki bevételt ²⁾.

¹⁾ A letéteknél voltaképen kiadási többlet nem fordulhatna elő, mivel ezen kiadások csak azon összegek visszatérítésére vonatkoznak, melyeket a városon transito átvitt fogyasztási tárgyakért biztosíték gyanánt lefizettek, és így e rovatnál a kiadás vagy csak olyan nagy vagy pedig — ha t. i. ily tárgyakból egy rész mégis a városban fogyasztatott — csak kisebb lehetne a bevételnél. Azon körülmény, hogy fent mégis több kiadás tűnik fel, onnan ered, mivel azon összegeket is kezelik letétményi visszatérítés gyanánt, melyek a helyben termelt sör és szesz kivitelénél visszatéríttetnek, holott ezen visszatérítéseket helyesebben az illető cikkek bevételéből kellene levonni.

²⁾ Ezen számítások a számvétségnek nagy gonddal vezetett és igen terjedelmes feljegyzéseiből vannak merítve, melyek közlését azonban még kivonatban sem tartottuk szükségesnek, mivel a statisztikai hivatalnak azokra csakis azon czélból volt szüksége, hogy a vég-eredményt összeállíthassa.

A számvétségi zárlatokból elégségesnek tartjuk a következő kivonatot nyújtani:

1870-dik év.

	I. félév.	II. félév	Egész év
Bevétel: a) Pestvárosa külön bevétele e 4 cikk után	223,974.45	172,943.72	396,918.17
b) Pest és Buda közös bevételei (a többi cikkekből, ugyszintén a transito-tárgyak utáni letétemények és utólagos adóztatások után)	171,443.25	175,672.85	347,116.10

A fogyasztási adót fizető cikkek havi forgalmának kimutatása az ezt megelőző cikkben (»Pestvárosa fogyasztása«) tartalmaztatik.

	I. félév	II. félév	Egész év
Kiadás: a) Pestváros külön kiadása	—	—	—
b) Budával közös kiadások:			
1) Letétményi visszafizetések és adó-visszatérítések a Budapesten termelt ser és szesz kivételénél	123,977.06	116,246.84	240,223.90
2) Összes vámkezelési költség	8,952.25	8,742.08	17,694.33
Összes közös kiadás	132,929.31	124,988.92	257,918.23
Ezt levonván a közös bevételből, marad	38,513.94	50,683.93	89,197.87
Az ebből Pest városára eső $\frac{7}{10}$ rész tesz	26,959.76	35,478.75	62,438.51
Hozzáadván ehhez Pestváros külön bevételét, teszen az összes pesti fogyasztási adó-bevétel	250,934.21	208,422.47	459,356.67

1871-dik év.

	I. félév	II. félév	Egész év.
Bevétel: a) Pestvárosa külön bevétele e 4 cikk után	211,839.23	172,570.95	384,410.18
b) Pest és Buda közös bevételei (a többi cikkekből, ugyszintén a transito-tárgyak utáni letétmények és utólagos adóztatások után)	218,794.36	216,276.27	435,070.63
Kiadás: a) Pestváros külön kiadása	—	—	—
b) Budával közös kiadások:			
1) Letétményi visszafizetések és adó-visszatérítések a Budapesten termelt ser és szesz kivételénél	139,241.85	132,197.55	271,439.40
2) Összes vámkezelési költség	8,598.03	8,971.89	17,569.92
Összes közös kiadás	147,839.88	141,169.44	289,009.32
Ezt levonván a közös bevételből, marad	70,954.48	75,106.83	146,061.31
Az ebből Pest városára eső $\frac{7}{10}$ rész tesz	44,668.13	52,574.78	102,242.91
Hozzáadván ehhez a pesti külön bevételeket, tesz Pestvárosa összes fogyasztási jövedelme	761,507.36	225,145.73	486,653.09

A hatósági jótékonyságügy és szegénysegélyzés.

A hatósági jótékonyságügyről a statisztikai hivatal ez alkalommal csak néhány általános adatot kíván közölni, fentartván magának, hogy a jótékony intézetek behatóbb statisztikáját legközelebb bemutathassa.

A hatósági szegénysegélyzés gyakorlása hét különféle irányban történik.

1) Az Erzsébet szegények háza. E nevet 1857-ben nyerte, ő felesége Erzsébet királyné egybekelési ünnepének emlékéül. Célja mindkét nembeli elaggott és keresetre képtelen pesti lakosokat eltartani. Ez intézetet az 1817-ben, Hermina főhercegné védnöksége alatt működött jótékony nőegylet alapította és később a városnak adta át. Ugyanez intézet kezelésébe ment át az előbb a Rókus-kórház kebelében fenállott Pintérféle alapítvány (6 pesti katolikus vallású, elszegényedett polgár és 6 nő ellátására) valamint az ugyanott kezelt aggok intézete ¹⁾. A szegények házában 1871-ben 261 rendes áponcz 3 fizető áponcz, és 9 Pintér-féle áponcz volt eltartva.

2) Házi szegények gyámolítása a városi szegényalapról ²⁾. Az egész ügy kezelésével a szegényügyi igazgató van megbízva, ki mellett minden városrészben egy tanácsilag kinevezett szegényatyja működik. A napi vagy havi segélyzésben részesítendő egyéneket a szegényatyák hozzák javaslatba a szegényügyi bizottságnak, és ez viszont a tanácsnak, a ki a segély megszavazása fölött dönt.

Az 1870-dik év alatt házi szegények segélyzésére összesen 16971 frt 47 kr. adatott ki és pedig:

a szegényügyi igazgatóság által	482	frt	18	kr.
a belvárosi szegényatyja	»	1928	»	78 »
a lipótvárosi	»	»	632	» 45 »
a terézvárosi	»	»	6714	» 6 »
a józsefvárosi	»	»	4950	» 63 »
a ferenczvárosi	»	»	2262	» 37 »

¹⁾ A szegények házának 1857-ig terjedő történetéről bővebb adatokat tartalmaz azon füzet, melyet ez intézet főorvosa Dr. Rózsay József 1857-ben kiadott; az ott közölt adatokat a szegényekházaról közlendő bővebb értekezésünkben föl fogjuk használni.

²⁾ Még az utolsó években is négyféle alapról fedezték ezen kiadásokat: 1) a voltaképeni városi szegényalapról; 2) a nőegyleti alapról, mely azon 8986 frt 24 kr. (pp) tőkéből állott, melyet Pest városa 1832-ban a nőegylettől átvett, azon kötelességgel, hogy ez alap kamatjának egy részét házi szegények segélyzésére, másik részét az egylet által életbe léptetett jótékony intézetek fentartására fordítsa. Ez alap tett 1872 végével 15372 frtot, évi kamatjövödelme 922 frt 32 krt; 3) az ugynevezett iparalapról; 4) az u. n. árvaalapról. E két utóbbi alapnak eredetét már nem ismerik. Jelenleg mindhárom alap a közös városi szegényalapba van beolvasztva, és habár a szegényügyi igazgatóság még most is külön 4 alap szerint vezeteti lajstromait, e különválasztásnak gyakorlati jelentősége nincsen.

Ezen összeg majdnem egyenlő részletekben oszlik el az egyes hónapokra.

A legkisebb segélyzés évi 7 frt 20 krajczár, a legnagyobb 65 frt 70 krajczár volt; a legáltalánosabb segélyzési összeg a napi 4 kr, a mi egy évre 14 frt 60 krt tesz; az 1870-dik év végével segélyzett 850 házi szegény közt 448 részesült ily nagyságú gyámolításban.

A segélyzési összegek nagysága tett:

Evi segély nagysága	fizetetik mely részletekben	hány személynek	tenne az évi kiadás
7 frt 20 kr.	60 kr. havonkint	1	7 frt 20 kr.
10 » 95 »	3 kr. naponkint	9	98 » 55 »
12 » — »	1 frt havonkint	3	36 » — »
12 » 60 »	1 frt 5 kr. havonkint	20	252 » — »
14 » 60 »	4 kr. naponkint	448	6540 » 80 »
18 » — »	1 frt 50 kr. havonkint	16	288 » — »
18 » 25 »	5 kr. naponkint	76	1387 » — »
20 » 40 »	1 frt 70 kr. havonkint	1	20 » 40 »
21 » 60 »	1 frt 80 kr. havonkint	2	43 » 20 »
21 » 90 »	6 kr. naponkint	68	1489 » 20 »
24 » — »	2 frt havonkint	9	216 » — »
25 » 20 »	2 frt 10 kr. havonkint	60	1512 » — »
25 » 55 »	7 kr. naponkint	31	792 » 05 »
27 » — »	2 frt 25 kr. havonkint	1	27 » — »
28 » 80 »	2 frt 40 kr. havonkint	2	57 » 60 »
29 » 20 »	8 kr. naponkint	47	1375 » 40 »
30 » — »	2 frt 50 kr. havonkint	2	60 » — »
31 » 56 »	2 frt 63 kr. havonkint	1	31 » 56 »
32 » 40 »	2 frt 70 kr. havonkint	2	64 » 80 »
32 » 85 »	9 kr. naponkint	3	98 » 55 »
36 » 50 »	10 kr. naponkint	45	1642 » 50 »
37 » 80 »	3 frt 15 kr. havonkint	5	189 » — »
50 » 40 »	4 frt 20 kr. havonkint	1	50 » 40 »
65 » 70 »	18 kr. naponkint	1	65 » 70 »
Összesen		555	16,344 frt 91 kr.

mely összeg a tényleg kiadott 16971 frt 47 krtól azon változások folytán tér el, melyek a segélyzettek létszámában az év folyama alatt bekövetkeznek.

Ugyancsak a szegényalpból gyámolítottak azon szegények, kiknek a tanács — a szegényatyák közbenjárása nélkül — állandó segélyt megszavaz; ily módon 1870-ben 11 szegény segélyezettett összesen 333 frt 52 krajczárral.

A szegényalpból fedeztetnek végül azon alamizsnák, melyeket a fő- vagy al-polgármester rövid uton kifizetésre utalványozhat. Ily módon 1870-ben 85 személynek 285 forint fizettetett ki.

3. Szegények gyámolítása alapítványokból. A városnál összesen 14 alapítvány van letéve, melynek kamatai szegények segélyezésére fordítandók. Ez alapítványok 1870 végével összesen 40,000 frtnál nagyobb értéket képviseltek, melyeknek kamatjából tehát évenként majd 2500 forint osztható ki.

4) A főherczeg Albrecht-Hildegárd-féle alap. Célja elszegényedett pesti iparosokat kamatnélküli előlegek által segélyezni. Az előlegeket egy külön e célra működő bizottmány javaslata folytán a tanács adja meg. Alapított 1855. febr. 17. Albrecht főherczegnek 4200 (o. é.) frtnyi ado-

mánya által, ki ez összeghez 1864. april 16-án ismét 1000 forintot ajándékozott. Az ezen alapítványhoz később csatlakozók közt 500 forintot és ennél nagyobb összeget adományoztak a következők: Budai takarékpénztár 1050 frt, Koppély Fülöp 1050 frt, Wodiáner Albert 700 frt, Sina báró 1050 frt, pesti takarékpénztár 3100 frt, Geist József 700 frt, pesti keresked. testület 840 frt, pesti Lloydársulat 525 frt, Floch Henrik 420 frt (földteherm. kötvényekben).

1870-ben ez alap 48503 frt 87 krra rugott; 1871-ben vétetett át az e célra hagyományozott Szörényi-féle alapítvány 54,493 frt 72 krral, minek folytán az alap 1872 végével már 104,248 frt 11 krra rugott.

Segélyezettett ez alaphól 1870-ben: 386 személy 28,100 forinttal.

(A legközelebbi évkönyvben e segélyzésekkel és az azokból eredő hátalékokkal részletesebben fogunk foglalkozni.)

5) A sz. Rókus-kórház. Ez intézet építése 1796-ban kezdetett meg; ünnepélyes megnyitása 1798. pünkösdnapiján Batthiány bibornok által történt; 1839-ben épült ki a keleti rész. 1869-ben építettett a bonczterem; 1871-ben a barak épületekben 600 beteg számára fiók-kórház nyitattott. A kórház költségeinek fedezése az alapítványokból és a városi házipénztárból történik; a kórházban ápoltt idegen személyek tartási díjai az illető községek részéről megtérítendők. — 1870-ben 14690 személy részesült orvosi gyógykezelésben.

6) Árvaházak:

a) Josefinum fiárvaház. Ennek alapítását a tanács 1836-ban határozta el, és nevével József nádor emlékét, ki épen akkor gyógyult ki veszélyes betegségből, kívánta megörökíteni. 1843. márczius 19-dikén az intézet 10 árvával megnyitattott. 1870-ben 45 árva tartattott el ingyen, és 14 fizetés mellett.

b) Erzsébet leányárvaház. Ez intézet szintén ő Felsége Erzsébet királyné nevével viseli. Az épület 1870-ben építettett és ez évben 36 árva látattott el.

7) Lelenczek eltartása. Az 1870-dik évben a város 220 lelenczért fizettette az összesen 4710 frtra rúgó tartási díjt. A lelenczek részben Pesten, részben a vidéken vannak elhelyezve.

Ezeken kívül a hatósági jótékonyaságügy keretébe tartoznak azon pénz vagy élelmiszerkiosztás, mire a tanács egyes adományozók által föl szokott kéretni. Ily kiosztás 1870-ben nem fordult elő.

A tanköteles gyermekeknek 1872-dik évi deczember havában történt összeírásának eredménye.

(Jelentés Pestvárosa tanácsához.)

Tekintetes Tanács!

A tisztelettel alulirotnak m. é. okt. 26-án kell és 37628. számot nyert jelentése folytán a Tekintetes Tanács a tanköteles korban álló gyermekek összeírását elrendelvé, a kitöltött felvételi lapok a kalona összeírási bizottság útján a statisztikai hivatal birtokába jutottak.

A Tekintetes Tanács nem hozott határozatot az iránt, vajjon ki által történjék az ezen felvétel által megnyert anyagnak feldolgozása? A statisztikai hivatal ennek folytán maga vállalkozott e munkára és e célra részben felhasználta azon rendkívüli munkaerőt is, melynek felvétele az iparstatisztika feldolgozására megengedve volt.

A beérkezett anyag feldolgozása be lévén fejezve, a statisztikai hivatalnak a felvételi ivenkre már nincsen szüksége, és az azokban foglalt adatok leg-sikeresebben volnának értékesíthetők az által, ha a máris iskolaszéki kerületek szerint csomagolt lajstromok az iskolaszékeknek megküldetnének, azon hármás czélből, hogy:

1-ször a 6—11 éves iskolakerülő gyermekeket lehetőleg szorítsák az iskola látogatására, — a mi különben leginkább attól függ, mely mértékben képesek a fennálló iskolák még újabb tanulókat befogadni.

2-szor, hogy azon néhány ezerre rugó 12—14 éves gyermeket, kiknek ismétlő iskolába kellene menniök, kik azonban ezen kötelességnek meg nem felelnek, ez iskolák lelkiismeretes látogatására a törvényileg kiszabott büntetések szigorú alkalmazása mellett kényszerítsék. Az ismétlőiskola-köteles gyermekekkel szemben el-esik a helyiséghiány nehézsége, mert ezen tanítás az esteli órákban adatván, az alsóbb osztályok számára fennálló tantermek elégségesek arra, hogy az ismétlő tanulókat mind befogadják;

3-szor, hogy a törvénykivánta ellenőrzés gyakoroltassék azon gyermekek taníttatása fölött, kikről a szülők azt állítják, hogy otthon részesülnek tanításban, mivel máskülönb ez ürügy alatt minden gyermeket a legkönnyebben lehetne kivonni az iskoláztatás és taníttatás kötelessége alól.

Midőn e tekintetben a Tekintetes Tanács becses intézkedését elvárom, illetőleg utasítást kérek az iránt, vajjon a felvételi ivenket az iskolaszékeknek megküldhetem-e, és vajjon azok az anyagnak mire fordítása iránt a Tekintetes Tanács részéről fognak-e értesítettü, avagy vajjon ez értesítés az anyag átküldése alkalmával a statisztikai hivatal által küldessék meg a Tekintetes Ta-

nás megbizásából, átterek a fölvétel útján nyert anyag feldolgozásának eredményeire, ezekről a következőket tisztelettel jelentvén:

A felvétel, mint erről a Tekintetes Tanácsnak tudomása van, önkénytes vala; a szülők, illetőleg mesteremberek, gyámok stb. maguk töltötték ki a felvételi lapokat anélkül, hogy a kitöltés helyessége és teljessége ellenőriztetett volna; a rendőri közegek, kik e lapok begyűjtésével voltak megbizva, nem terheltek meg azon feladattal is, hogy a beírt adatokat felülvizsgálják, míg a háziurak, kik a felvétel különös fontosságára figyelmeztettek és annak ellenőrzésére felkértek, csak kivételesen engedtek e felhívásnak.

Ily körülmények közt a beérkezett anyag teljességre nem tarthat igényt, sőt tisztelettel alulirotnak véleménye szerint valószínű, hogy a beírandó gyermekeknek majd fele része elhallgattatott. Föltéve t. i. hogy városunkban jelenleg 230,000 ember lakik, ezek közt 34—35,000 oly egyén volna, ki a 6—14 korévig terjedő 9 évet magában foglaló korszakaszba tartoznék; a fölvétel azonban alig 19 ezret eredményezett, tehát a valószínűleg létező gyermekeknek csak 56⁰/_o-át. Az elhallgattatás a felvétel azon ismert céljának megfelelően — hogy t. i. az iskolakényszer tényleg keresztülvitethessék — leginkább azon gyermekeknél történhetett, a kik az iskolát kerülik. Alulirott, hogy ezen elhallgattatás mértékét némileg megismerje, tudomást szerzett magának arról, mennyire rug azon 6—14 éves gyermekek száma, a kik a következő helybeli intézeteket látogatják: állami-, kegyesrendi-, helvét-, ágostai-gymnasium; belvárosi főreál-, józsefvárosi és államireálisiskola; ágostai, helvét és zsidó elemi iskolák. Ezen tíz iskolába tényleg mintegy 4000 (3993) 6—14 éves tanuló jár; a felvételi ivatekbe pedig csak 2570 gyermek iratott be ezen iskolák látogatója gyanánt. Midőn tehát a felvételtől a tanulásban részesülő gyermekeknek $\frac{1}{3}$ része elhallgattatott, valószínűnek tarthatjuk, hogy az iskolakerülő gyermekek csak fele részét adhatták fel maguk az ezen mulasztásért felelős szülők, illetve mesteremberek.

Azon 6—14 éves gyermekek száma, kikről maguk a szülők bevallották, hogy sem iskolába nem küldik, sem otthon tanításban nem részesítik, 3646-rarug, és ezek közt a lányok 53⁰/_o-al vannak képviselve.

Ha tehát feltehetjük, hogy az iskolakerülő gyermekek csak fele része lett bejelentve, akkor azon tanköteles korban álló gyermekek száma, kik sem iskolába nem járnak, sem otthon tanításban nem részesülnek, mintegy hét ezerre tehető.

Ezen hét ezer iskolakerülő gyermek közt mintegy 3000 állhat 12—14 éves korában, tehát ismétlő iskolába való volna, míg a többi négy ezernek az alsó elemi iskolákat kellene látogatnia.

Ebből kitünik, hogy a hatóság az iskolakényszer alkalmaztatását csak azon esetre követelhetné, ha ezen 4000 gyermek számára iskolát nyitna, mely célra legalább 40 új osztálynak felállítása szükségeltetnék.

Az idecsatolt táblákban van szerencsém a felvétel részletesebb számbeli eredményeit a Tekintetes Tanácsnak bemutatni.

Az 1-ső sz. táblán az egész város területéről beírt tanköteles gyermekek neme, kora, valamint azon körülmény is van megjegyezve, vajjon iskolába jár-e, otthon nyer-e tanítást, vagy egyáltalában semminemű tanításban nem részesül-e? A névszerint bevallott iskolakerülő gyermekek száma, mint emlitém 3646;

közülök 1715 fiu és 1931 leány. Legcsekélyebbnek mutatkozik az iskolakerülés a belvárosban, ott t. i. ezen gyermekek száma a beírt összes gyermekek számának 9°/o-át teszi; valamivel kedvezőtlenebb az arány a Lipótvárosban t. i. 13°/o, legkedvezőtlenebb a Terézvárosban 35°/o; a József- és Ferencz-város egyaránt 24°/o-ot mutatnak fel. Az iskolakerülők korát tekintvén van köztük:

6 éves (szül. 1866-ban)	496
7 » (szül. 1865-ben)	346
8 » (szül. 1864-ben)	312
9 » (szül. 1863-ban)	274
10 » (szül. 1862-ben)	289
11 » (szül. 1861-ben)	365
Össz. 6—11 »	2082
12 » (szül. 1860-ban)	604
13 » (szül. 1859-ben)	580
14 » (szül. 1858-ban)	380
Össz. 12—14	1564

Háznál tanulónak mindössze csak 495 gyermek iratott be.

Ugyanazon adatok, melyek ezen 1-ső sz. táblán az egész városról tartalmaztatnak, városrészenként vannak kimutatva a 2-ik egész 6-ik sz. táblán, míg az ezek után következő táblák az egyes iskolaszékek szerint közlik ugyanezen adatokat. ¹⁾

Végül nem mulaszthatom el a Tekintetes Tanács figyelmét azon körülményre föl nem hívni, hogy a tanköteles gyermekek összeírásának fontos műveletét annyira a véletlennek kitenni, mint ez az első alkalommal történt, nem szabadna, mert ily módon az iskolakerülő gyermekek fele részét a hatóság előtt eltitkolják, és így lehetlenné teszik az iskolakényszer üdvös rendszabályának olyféle alkalmaztatását, mint történhetik ez pl. Berlinben, a hol az 1870. évben a hatóság 18799 büntetést szabott ki, és 12490 tallér 10 garasnyi birságra és 1928 esetben fogságra ítélte a vétkes szülőket vagy mesterembereket. A fölvetel fontossága nagyon is megérdemelné, hogy arra városunkban is nagyobb súly fektetessék. Ennek elérésére legczélszerűbbnek látszanék, ha a felvétel keresztülvitele és ellenőrzése egy a közgyűlés által külön e célra kiküldendő bizottságra bíztnék, melyet aztán ugy az alakítandó kerületi előjáróságok, mint az iskolaszékek tagjai működésében gyámolítani köteleztetnének.

Midőn a Tekintetes Tanácsot tisztelettel fölkérném méltóztatnék ezen intézkedés szükségét talán a tanügyi bizottság által is tárgyaltatni, maradok mély tisztelettel Pesten, 1873. évi ápril hó 21-én.

a Tekintetes Tanácsnak

alázatos szolgálója

Kőrösi József,
a statisztikai hivatal igazgatója.

¹⁾ Helyszüke miatt ezen táblákat ez évkönyvből egész terjedelmükben nem vehetjük föl, hanem a 32 sz. táblán csakis kivonatban ismertetjük azokat. E táblán közölve azon adatok, melyek az e jelentés eredetijéhez kapcsolt 1. sz. táblán tartalmaztatnak, t. i. a z e g y e s z v á r o s területén lakó gyermekek, nemük és tanulási módjuk szerint, külön mutatván azt ki, ezeket minden korév után; a városrészekről és az iskolaszéki kerületekről közölt ugyanezen adatokat azonban már nem korév szerint mutatjuk be, hanem — ugyan-e táblán — csak sommásan.

32. számú tábla.
Tanköteles (6-14 éves) gyermekek összeírásának eredménye. (1872. december havában.)
Resultate der Conscription der schulpflichtigen (6-14 Jahre alten) Kinder. (December 1872.)

Korév Altersjahr	Születési év Geburtsjahr	Összes tanköteles korban álló gyermek Gesamtszahl der schulpflichtigen Kinder		városi elemi iskolába jár besuchen städtische Volksschulen		egyéb iskolába jár besuchen an tere Schulen		otthon tanul lernen zu Hause		tanításban nem részesül genossen gar keinen Unterricht					
		fiú Knaben	leány Mädchen	fiú Knaben	leány Mädchen	fiú Knaben	leány Mädchen	fiú Knaben	leány Mädchen	fiú Knaben	leány Mädchen	együtt zus.	együtt zus.		
6	1866	1047	1015	559	376	245	330	22	35	221	275	496			
7	1865	1130	1037	674	486	1160	332	22	42	170	176	346			
8	1864	1302	1211	824	593	1417	382	22	45	120	192	312			
9	1863	1198	1147	729	550	1279	408	10	35	120	154	274			
10	1862	1266	1180	714	545	1259	424	14	43	115	174	289			
11	1861	1126	968	429	402	831	329	12	45	172	193	365			
12	6-11 éves	7099	6558	3929	2952	6881	2199	102	245	918	1164	2082			
13	1860	1294	995	440	327	767	534	15	56	305	299	604			
14	1859	1028	711	256	161	417	210	8	42	282	298	580			
	1858	732	372	196	87	283	94	2	21	210	170	380			
	12-14 éves	2078	1512	892	575	1467	617	25	119	717	757	1554			
	Főösszeg Hauptsumme	10123	8636	4821	3527	8348	3453	2816	6274	127	364	491	1715	1931	3946
Városrészek és iskolaszéki kerületek szerinti kimutatás. <i>Ausweis nach Stadttheilen und nach Schulbezirke.</i>															
1. kerület — 1. Bezirk		619	445	217	146	393	305	513	14	40	53	51	104		
2. » — 2. »		347	276	119	106	225	184	126	310	10	25	34	19	53	
Belváros — Innere Stadt		966	721	366	252	618	483	334	823	24	65	87	70	157	
1. kerület — 1. Bezirk		1081	976	288	228	516	678	559	1237	21	109	94	80	174	
2. » — 2. »		164	139	77	56	133	18	15	33	2		67	68	185	
Lipótváros — Leopoldstadt		1245	1115	365	284	649	696	574	1270	23	109	132	161	148	
1. kerület — 1. Bezirk		1470	1148	658	459	1117	659	445	1104	11	27	38	142	217	
2. » — 2. »		1294	1116	549	401	950	558	459	1017	15	43	58	172	213	
3. » — 3. »		1223	1155	621	348	969	995	434	729	16	29	45	291	344	
4. » — 4. »		167	123	103	65	168	15	17	32	3	5	8	46	36	
Tereźváros Theresienstadt		4154	3542	1931	1273	3204	1527	2882	45	104	149	651	810	1461	
1. kerület — 1. Bezirk		897	785	499	401	900	246	201	447	8	18	26	143	166	
2. » — 2. »		658	543	390	281	671	145	94	239	3	12	15	120	156	
3. » — 3. »		786	657	452	341	793	105	80	185	11	21	32	218	215	
4. ker. 4. Bez. (Kóhánya Steinbr.)		271	260	155	142	297	18	16	34	7	6	13	90	97	
Józsefváros — Josephstadt		2612	2245	1496	1165	2661	514	391	905	29	57	86	571	634	
1. kerület — 1. Bezirk		463	438	233	228	461	146	108	254	4	17	80	89	169	
2. » — 2. »		683	575	430	325	755	86	54	140	2	16	18	165	180	
Ferenczváros Franzensstadt		1146	1013	563	553	1216	232	162	334	6	29	35	245	269	

A városi telkek haszonbérének statisztikája.

Az 1872-dik év végével 3234 (1200 □ öles) hold volt a város által hat-
hat évi tartamra bérbe adva, és az ezekért fizetendő évi bér majd 50,000 forin-
tot tesz.

E szerint egy hold föld átlag 15 forintjával van bérbe adva. A 33. sz.
tablából kilünik, mily árt fizetnek az egyes parcellákért.

Jövedelmez ugyanis:

1076 hold	10 frtig	terjedő haszonbért
805	»	10 frton felül 15 forintig
864	»	15 frton felül 25 forintig
488	»	25 forintnál többet.

Ha azt keressük, vajjon mennyiben változott évről évre a haszonbér
nagysága, úgy találjuk, hogy

1867-ben kiadatott 218 hold 4900 forinton, tehát 1 hold 22.2 forinton.

1868-ban	»	1065	»	14,333	»	»	—	»	13.4	»
1869-ben	»	872	»	12,505	»	»	—	»	14.2	»
1870- »	»	538	»	10,748	»	»	—	»	19.9	»
1871- »	»	85	»	841	»	»	—	»	9.8	»
1872- »	»	457	»	6257	»	»	—	»	13.8	»

Ezen összeállítás az okból nem tüntet föl évről-évre való emelkedést,
mivel az egy-egy évben bérbe adott parcellák minőségre nézve nem egyenlők,
az árak emelkedését csak ezentúl fogjuk kimutathatni, midőn egy és ugyanazon
telek-parcella újból adatik bérbe.

A városi telkek haszonbérletének állapota az 1872. év végével. — Stand der städtischen Feldpacht i. J. 1872.

Díj f. szám Lanf. Nummer der Pachtarea	A díjlo megnevezése Bezeichnung des Grundstückes	Béreltartama Dauer der Pacht	4 fl.		7 1/2 fl.		10 fl.		15 fl.		20 fl.		25 fl.		30 fl.		Osztás ha- szonbér- letének területe Kingsmünd vermählte Fläche	Osztás ha- szonbér- letének területe Kingsmünd vermählte Fläche				
			hold Joch	°	hold Joch	°	hold Joch	°	hold Joch	°	hold Joch	°	hold Joch	°	hold Joch	°			hold Joch	°	forint kr.	
I.	Felső dunapart melletti ka- száló rétek 1874. okt. 31.	1868. nov. 1.	.	.	2	.	36	332	2	911	4	845	6	82	2	166	53	1136	821	071 ²		
II.	Nagy-szeglői rétek és szá- nóföldek. 1874. okt. 31.	1868. nov. 1.	9	900	11	40	18	1100	40	300	58	500	44	700	2	.	194	800	3640	797		
III.	Kis-szeglői kerpesi ut északi oldalon 1874. okt. 31.	1868. nov. 1.	2	.	6	300	30	900	95	100	14	850	3	600	2	.	100	50	1501	25		
IV.	Kerpesi ut déli oldalán fekvő szántóföldek (A vámházotól a Rákossig terjedők) 1875. okt. 31.	1869. nov. 1.	68	100	55	800	54	.	41	500	24	.	12	.	10	.	279	200	3164	611 ²		
V.	Alsó Dunarépart a bárány legelő mellett 1874. okt. 31.	1868. nov. 1.	.	.	25	900	19	.	20	500	70	800	741	79		
VII. A.	Köbányai Ujhegy és Rákos- patak közt fekvő szántók 1874. okt. 31.	1868. nov. 1.	4	1192	114	630	99	252	56	579	568	1077	6135	981 ²		
VII. B.	" "	1871. nov. 1.	.	.	27	600	98	370	19	600	12	85	370	841	74		
VII. C.	" "	1872. nov. 1.	.	.	17	1050	22	.	30	20	138	150	1647	17		
VIII.	A köbányai ut mindkét olda- lán (a városi árók, marha- legelő és sertésállások közt) 1875. okt. 31.	1869. nov. 1.	83	728	59	70	32	1100	8	.	20	.	18	800	85	750	345	748	5975	95		
IX.	Kerpesi ut mellett a közte- mető, köbányai ut és péker- dűcske közötti szántók 1874. okt. 31.	1868. nov. 1.	2	647	2	331	2	336	13	584	22	516	4	923	9	600	75	1022	1495	401 ²		
X.	Soroksári határsárdja és lö- vénysínyér melletti földek 1872. nov. 1.	1872. nov. 1.	19	600	14	.	9	600	27	600	21	300	11	800	29	550	160	1050	2787	10		
XI.	Soroksári ut északi oldalán homokbánya, lövénysínyér és soroksári határsárdja közt 1868. nov. 1.	1868. nov. 1.	48	1100	29	500	19	300	34	500	76	1100	20	.	4	.	247	280	3265	12		
XII.	A köbányai O. és Ujhegy mentében a keresztúri és lö- vénzi határ mellett fekvő szántóföldek 1872. nov. 1.	1875. okt. 31.	14	.	19	900	48	1050	29	900	26	900	18	750	.	.	157	900	1823	46		
XIII.	Kerpesi ut, vaspálya és a pékerdű közt, jelenleg ker- pesi ut, debreceni vonal és északi vaspálya között 1873. okt. 31.	1867. nov. 1.	7	300	.	.	2	900	18	100	57	1114	35	1196	42	300	217	62	4945	86		
XIV.	Kerpesi ut szomszédos vaspálya és köbányai Ujhegy közt 1870. nov. 1.	1870. nov. 1.	12	.	26	680	40	.	67	.	57	1047	69	900	74	516	436	673	9862	70		
XV.	Kerpesi, eszmőri ut, város- liget és vaspálya közt 1876. okt. 31.	1870. nov. 1.	1	1'50	8	593	12	70	10	698	6	.	4	.	2	.	61	1051	951	19		
XVI.	Köbányai O. és Ujhegy között 1870. nov. 1.	1870. nov. 1.	.	.	10	630	9	160	10	.	10	39	840	435	16		
Összesen . . .			274	617	493	34	372	1138	804	579	533	1118	330	218	225	331	263	482	3233	967	149536	367 ²

A nemzeti színház

az 1871—72-diki színházi év alatt.

A színházi év kezdődik ápril hó elsejével és végződik márczius 31-dikén.

A lefolyt 187¹/₂-diki évben volt összesen 293 színházestély ¹⁾, melyekből a drámai (szavaló) előadásokra 163 és az operai (azaz a zeneművi, tehát a bal-
tetet is ideértve) előadásokra 130 estély esik. A dráma e szerint az előadási
estéknck felénél többet (56 %) vett igénybe.

I. Drámai előadások.

Ezeknek statisztikáját az itt következő tábla közli.

34. sz. tábla.

Tabelle Nr. 34.

Statisztikai kimutatás a nemzeti színházban az 1871/2-dik évben előadott szinmű-
vekről és egyéb szavaló művekről.

Statistischer Ausweis über die auf der Bühne des ungarischen Nationaltheaters im Laufe des
Theater Jahres 1871/2 aufgeführten Dramen und sonstigen declamatorischen Werke.

Az előadott szin- művek neve Art der Dichtung	a) Eredeti magyar szinművek Ungar Originalstücke			b) Idegen szinművek — Uebersetzte Stücke						c) Eredeti és idegen szinművek együtt Orig.-Stücke u. Uebersetzungen zus.								
				francia eredetű aus dem Französischen		német eredetű aus dem Deutschen		egyéb idegen eredetű sonst. fremde Sprachen		összesen idegen eredetű Zusammen fremde Stücke								
	hány Anzahl	összesen hány felvonás Zahl der Acte	hány előadás Zahl der Vorstellungen	hány Anzahl	összesen hány felvonás Zahl der Acte	hány előadás Zahl der Vorstellungen	hány Anzahl	összesen hány felvonás Zahl der Acte	hány előadás Zahl der Vorstellungen	hány Anzahl	összesen hány felvonás Zahl der Acte	hány előadás Zahl der Vorstellungen	hány Anzahl	összesen hány felvonás Zahl der Acte	hány előadás Zahl der Vorstellungen			
Szomorújáték és dráma Trauerspiele und Dramen	9	63	14	15	78	18	7	56	11	7	80	14	29	214	43	38	277	57
Vígjáték Lustspiele	21	112	37	27	114	41	6	16	9	9	27	17	42	157	67	63	269	104
Bohózat és népszinmű Possen und Volksstücke	16	110	2*	16	110	28
Összesen Zusammen	46	285	79	42	192	59	13	72	16	16	107	31	71	371	110	117	656	189

A szavaló szinművekre fentartott 163 estén 189 darab adatott elő,
melyek közül

eredeti magyar volt 79
fordítás 110.

Az eredeti munkák tehát a repertoire-nak teljes kélötödét teszik (42%). A
hazai szinműirodalomnak ezen jelentékeny térfoglalása még öröndetesebbnek tünik

¹⁾ A színház június 16-dikától augusztus 15-dikéig, továbbá a következő napokon
volt zárva: ápril 6—9, május 28, július 8, szeptember 13—15, december 24, márczius 29—30.

fel, ha megtudjuk, hogy e munkák sűrű előadása pénzügyi szempontból is igen üdvösnek mutatkozott. A legnagyobb napi bevét. t. i. magyar műveknél szokott elérelni, és azon tíz drámai munka közt, mely legnagyobb napi bevétet eredményezett, nyolcz magyar van és két idegen¹⁾.

Legtöbbször adattak a következő művek:

Szigligeti Ede: A strike 7; Tóth Kálmán: Nők az alkotmányban 6; Szigeti József: Toldi Miklós 4; Szigligeti Ede: Csikós 3; Udvari bolond 3; Katona József: Bánk bán 3 izben;

és a külföldi munkákból:

Shakespeare: Romeo és Julia 4; Mosing: Laury kisasszony 4; Molière: Tartuffe 3; Shakespeare: Coriolán 3; Sardou: Idegesek 3; gr. Fredro: Egyetlen leány 3; Victor Hugo: Angelo 3 izben.

Mindössze 64 drámai szerzőnek munkája került színre, és pedig huszonegy magyar és negyvenhárom külföldi íróé.

Azon szerző, kinek művei legsűrűbben adtak elő: Szigligeti Ede, ki huszonhét izben lépett a közönség elé. Következnek utána Szigeti József 11, Tóth Kálmán 9 előadással.

Az idegen szerzők közt leginkább adatott Shakespeare, t. i. 16 izben, utána Scribe 9 és Molière 7 izben²⁾.

¹⁾ Ezen munkák és azok napi bevétele a következők:

1. Shakespeare: Coriolán	901	ft	80	kr.
2. Szigligeti Ede: Strike	867	>	30	>
3. N.: Tündérlak Magyarhonban	817	>	80	>
4. Tóth Kálmán: Dobó Katicza	815	>	70	>
5. Szigeti József: Vén bakancsos	811	>	80	>
6. Szigligeti Ede: Csikós	808	>	50	>
7. > > II. Rákóczy Ferencz	803	>	70	>
8. > > Szökött katona	800	>	—	>
9. Csepreghi Ferencz: Magyar fiúk Bécsben	780	>	90	>
10. Gaál József: Peleskei nótárius	775	>	40	>

A magyar szerzők közt e szerint Szigligeti gyakorol legnagyobb vonzerőt. Emulítésre méltó továbbá, hogy a legnagyobb bevételt eredményezett szerzők közt egy kezdő nevével is találkozunk: Csepreghi Ferencznel, kiről a közönség tudja, hogy a munkaórak alatt toll helyett gyalút szokott kezelni.

²⁾ A teljes névsort ime közöljük:

I. Magyar szerzők: (21, 79 előadással.) 1) Szigligeti Ede 27, 2) Szigeti József 11, 3) Tóth Kálmán 9, 4) Katona József 3, 5) Balázs Sándor 3, 6) Rákosi Jenő 3, 7) Balogh Tilmanér 2, 8) b. Eötvös József 2, 9) Jókai Mór 2, 10) Csepreghi Ferencz 2, 11) Láng Lajos 2, 12) Szépfaludy Ferencz 2, 13) Toldy István 2, 14) gr. Zichy Géza 2, 15) Berczik Árpád 1, 16) Dobsa Lajos 1, 17) Gaál József 1, Hugo Károly 1, 19) Józsika Kálmán 1, 20) Kövér Lajos 1, 21) Vahot Imre 1.

II. Francia szerzők: (24, 59 előadással.) 1) Scribe 9, 2) Molière 7, 3) Sardou 7, 4) Dumas 5, 5) Bayard 4, 6) Feuillet 3, 7) Hugo Viktor 3, 8) Labiche 3, 9) Narcy 2, 10) Barrière 2, 11) Dumas 2, 12) Varin 1, 13) Courcy 1, 14) Dinaux 1, 15) Duvert 1, 16) Gozlan 1, 17) Legouvé 1, 18) Manuel 1, 19) Merguet 1, 20) Moreau 1. és 4 ismeretlen szerzőtől 4 előadás.

III. Német szerzők: (12, 20 előadással.) 1) Mosing 4, 2) Schiller 3, 3) Hahn 2, 4) Benedix 2, 5) Laube 2, 6) Bauernfeld 1, 7) Birchpfeiffer 1, 8) Gottschall 1, 9) Schlesinger 1 és 3 ismeretlentől 3 előadás.

IV. Angol szerzők: (5, 24 előadással.) 1) Shakespeare 16, 2) Beckett 3, 3) Lun 3, Buckstone 1, 5) Bouricault 1.

V. Egyéb nemzetiségű szerzők: (2, 7 izben.) Spanyol (Moreto) 2, lengyel (gróf Fredro) 5.

Az idegen szerzők közt volt 24 francia 59 előadással, német 12, 20 előadással és angol 5, 24 előadással.

E szerint a német színműirodalom sokkal gyengébb befolyást gyakorolt, mint a francia, de — ha nem a szerzők, hanem a művek számát tekintjük, — még gyengébbet, mint az angol is.

Ezen észrevételek természetesen csak a lefolyt színházi évre vonatkoznak és általános jogosultságra igényt nem tarthatnak. Annak kimutatására, mily mértékben és mily irányban jut nálunk az idegen irodalom érvényre, csak később fogunk ítéletet mondhatni, a midőn majd egy évtizednek évről-évre folytatott statisztikai észleletei egy összképbe fognak foglalathatni.

Ha a szavalati színműveket drámai jellemük szerint vizsgáljuk, úgy találjuk, hogy az elsőség a vigjátékot illeti meg, mely 104 előadást, tehát a drámai előadások fele részét vette igénybe, holott a szomorujátékra csak 30% jut. Népszínmű és bohózat, tehát a leendő népszínház repertoírja, az előadások $\frac{1}{7}$ részét (15%) vette igénybe. Felvonások szerint számítván, úgy találjuk, hogy

a szomorujáték és dráma	277 felvonást	
a vigjáték	269	»
a népszínmű és bohózat	110	»
vett igénybe az összesen	656 felvonást	tartalmazott színházi évből.

A szomorujátékok közül 63 fölvonás esik eredeti művekre, 78 francia és 56 német művekre; a vigjátékokból 112 felvonás esik eredeti, 114 francia és 16 német művekre, a bohózat és népszínmű kivétel nélkül magyar.

Ezen adatokat, melyeknek egységéül a tényleg adott fölvonások száma szolgált, a következő arányszámokra fordíthatjuk át:

	Száz-száz magyar	francia	német munka közt volt:
szomorujáték	22	41	78
vigjáték	39	59	22
népszínmű és bohózat	39	—	—

Mig tehát a magyar művek közt leginkább vigjátékok adtak elő és a szomorujáték a francia eredetű előadásokban is háttérbe szorult, addig a német eredetű művek leginkább szomorujátékok voltak ¹⁾.

II. Zeneművi előadások.

(Opera és ballet.)

Ezek összesen 130 estét töltöttek be; az előadott művek száma 39, melyek tizenkilenc szerzőtől eredtek. Figyelemre méltó körülmény, hogy a francia zeneművek gyakrabban adtak elő még az olaszoknál is. A zeneszerzők közt látunk t. i. 2 magyart (Erkel Ferencz és Császár György), kiknek három műve hét előadást ért; francia zeneszerző nyolcz szerepelt a repertoire-ban 50 előadással, olasz csak négy 48 előadással, német öt 25 előadással.

¹⁾ Hogy ez megfelel azon aránynak is, melyben a különféle nemzetiségű művek közt egyik-másik szakma képviselve volt, arról ugyancsak a 32. számú tábla által győződhetünk meg, melyen a művek száma is meg van jelölve. Kiténik onnét, hogy 100 előadott magyar munka közt 20% volt szomorujáték, 80 vigjáték népszínmű, (46% vigjáték és 34% népszínmű), úgyszintén a francia művek közt 36% szomorú- és 64% vigjáték volt, ellenben a német művek közt több mint fele szomorujáték volt.

Verdi azon zeneszerző, kinek művei legsűrűbben kerültek a színpadra, t. i. 21 izben, utána következnek a sorrendben Gounod 15, Meyerbeer és Donizetti egyenként 12, és Wagner és Rossini egyenként 10 előadással ¹⁾.

Hatszor és még gyakrabban a következő kilencz dalmű adatott elő:

Gounod Faust 9, Halévy Zsidónő 7, Donizetti Lucia 7, Gounod Romeo és Julia 6, Meyerbeer Afrikai nő 6 izben.

Az operai napi bevételek igen jelentékenyek. Legmagasabbra francia operáknál rúgott. Gounod Romeo és Juliája azon mű, mely a lefolyt évben legnagyobb napibevétet eredményezett t. i. 2032 frt 30 krt; utána Meyerbeer Ördög Róbertje 1754 frt 40 krral és Hugenottái 1614 frt 90 krral és Thomas Hamletje 1221 frt 50 krral. ²⁾

III. Pénzügyi viszonyok.

A színház fő bevételi forrásait az előadási bevételek képezik, melyek a lefolyt évben 283,100 frtra rúgtak ³⁾.

Az országos színházi alapból, a gróf Károlyi-féle alapból eredő és a vegyes czimű bevételek 68,000 frtra rúgnak ⁴⁾; a színház saját jövedelme e szerint **351,000** frt.

A kiadások ellenben tesznek:

1) Az igazgató és a személyzet fizetésére ⁵⁾	298,000	frt
2) Vendégdíjakra (olasz operával)	36,000	»
3) Napiköltség, világítás, díszítés, ruhatár, könyvtár ⁶⁾	62,000	»

¹⁾ Ezekon kívül: Halévy és Flotow 7, Erkel és Mozart 6, Bellini Thomas, Auber 5, Herold 3, David 2, Beethoven, Boildieu, Nicolai egy-egy izben kerültek színre.

²⁾ A többi hét legnagyobb napibevétet eredményezett zenemű a következő:

Rossini: Tell Vilmos	1219	frt	40	kr.
Wagner: Lohengrin	1202	»	60	»
» Tannhäuser	1192	»	30	»
Erkel: Bánkban	1172	»	60	»
Verdi: Ernáni	1129	»	—	»
Gounod: Faust	1102	»	30	»

³⁾ Ime ezen tételek részlevezése:

1) bérlet (páholy 69,380 frt, támlásszék 2408 frt, földszinti zártszék 4967 ¹ / ₂ frt, erkély 5000 frt)	81,755	frt	50	kr.
2) napi brutto bevét	179,624	»	90	»
3) külön bérlet az olasz operára	21,743	»	—	»
összesen	283,123	frt	40	kr.

⁴⁾ És pedig: 1) Az országos színházi alapból	16,800	frt.
2) Ugyanattól az 1870-diki vízvezeték építésére	24,462	»
3) A gróf Károlyi-féle alapból	10,500	»
4) Vegyes bevételek	15,945	»
összesen	67,707	»

⁵⁾ Ebből igazgatói fizetés 5999 frt 96 kr., személyzeti fizetés 292,480 frt 77 kr.

⁶⁾ És pedig: 1) színpadi napiköltség	8,285	frt	53	kr.
2) világítás	14,427	»	32	»
3) díszítményekre	8,770	»	17	»
4) ruhatárra	24,744	»	11	»
5) könyvtárra	5,286	»	20	»
összesen	61,513	frt	33	kr.

4) Építkezésekre	24,000	frt
5) Vegyes kiadás	51,000	» 1)
Összesen	<u>471,000</u>	frt.

e szerint a nemzeti színház múlt évi hiánya 120,000 frtot tesz, melynek fedezésére azon 75,000 forintra rúgó legmagasabb segély, melylyel Ő Felsége ezen intézetet részesíti, valamint az országgyűlésileg megszavazott 48,000 frtnyi segély, összesen tehát 123,000 forintot szolgált, minek következtében a színházi összes pénzkezelés 3000 frtnyi felesleget tüntet föl.

Az ezen évben rendelkezésre álló segélyezés tett:

- 75,000 frt a király Ő Felségének segélye,
- 48,000 frt az országgyűlés megszavazott segélye,

összesen 123,000 frtot, mely összegből az összesen
120,000 frtra rúgó deficit fedezendő lévén, az év végével
 3,000 forintnyi fölösleg maradt a színház pénztárában.

Ha az egész évi kiadások összegéből az egy estére eső kiadási részletet kiszámítjuk, úgy találjuk, miszerint arra, hogy a bevételek a kiadásokat fedezzék, — bérleten kívül, melynek bevétele évi 80,000 forintra tehető — naponként átlag 1300 forintnyi bevételre volna szükség, mely bevétel azonban egy egész év alatt csak három ízben éretett el, és csak is operai előadásnál, míg a legjövedelmezőbb drámái este 900 frtnál többet nem hozott a pénztárba.

A főkiadásokról, azaz a személyzet rendes fizetéséről és egyéb pénzbeli járulékaikról az alább következő kimutatás nyújt fölvilágosítást. Kitűnik abból, hogy a nemzeti színház összesen 354 személyt fizet, és pedig:

- 37 színészt (21 férfi, 16 nő)
- 23 énekest (13 » 10 »)
- 59 karénekest (30 » 29 »)
- 42 tánczost (2 » 40 »)
- 74 zenekari tagot,
- 119 egyéb színi segédszemélyzetet.

A drámai szakmában alkalmazottak évi fizetése

és pénzbeli járuléka	71,000	frt
az operában és énekkarban	100,000	»
a balletben	22,000	»
a zenekarnál	48,000	»
	<u>241,000</u>	»

míg a színi segédszemélyzet fizetése 53,000 forintot igényel.

E szerint került:

- 1) egy színész átlag 1900 frtba (a 3 legjobban fizetett színész

1) És pedig: 1) pályadíj eredeti színművekre 563 frt — kr.
 2) eredeti művek szerzőinek 6,119 » 10 »
 3) házbiztosítás 2,349 » 20 »
 4) adósság törlesztésre 2,198 » 03 »
 5) jótékony czélokra 1,726 » 37 »
 6) vegyes kiadás 38,169 » 79 »
 összesen 51,125 frt 49 kr.

- évenként 4000 forintot hűz, a 3 legjobban fizetett színész nő közt kettő 5000, egy 3000 forintot);
- 2) egy énekes átlag 3000 forintba (a 3 legjobban fizetett énekes 7000, 5000 és 4000, a 3 legjobban fizetett énekes nő 10,000, 6000 és 4000 frt évi fizetést hűz);
- 3) egy ballettag átlag 530 forintba;
- 4) egy énekkari tag » 490 »
- 5) egy zenekari » » 650 »

Annak kiszámítására, mennyit jövedelmez a dráma, mennyit az opera szükséges volna, hogy minden bevételi és minden kiadási tételről tudassék, melyik szakmára vonatkozik, a mi pedig nem lehetséges, mivel sok kiadás és bevétel mindkét szakmára közösen vonatkozik. A mennyiben azonban a főbb kiadások (személyzet) és a főbb bevételek (napi bevétel és bérlet) ez arányban megfelelő pontossággal elkülöníthetők, fölületes számítás mégis megkísérthetünk.

A személyzeti kiadásokból az opera terhére számítjuk az egész énekesi fizetést, a kar-énekesek és a zenekari tagok fizetésének $\frac{3}{4}$ részét, a ballet $\frac{1}{5}$ költségét, a ruhatári és diszitményi kiadások $\frac{3}{4}$ részét és a vendégdíjak $\frac{4}{5}$ részét, teszen összesen 222,000 forintot.

A dráma terhére számítjuk az egész színészi fizetést, továbbá az előbb felsorolt kiadásoknak maradó részét, teszen összesen 139,000 forintot.

A többi kiadásokat az előadások száma szerint (130 operai előadás 163 drámaira) $\frac{130}{203}$ és $\frac{163}{203}$ arányban osztván el, jut összesen az operára 271,000 frt kiadás, a drámára 200,000 frt.

A bevételekből az olasz operai bérlet egészen az opera javára számítandó, míg a rendes bérlet e föntebbi arány szerint elosztandó, mi mellett

	az operára 58,000, a drámára 46,000 frt jut
a 180,000 frtot tevő napi bevételből jut » » 109,000, » » 71,000 »	
az egyéb bevételekből (országos alap, gróf Károlyi alap és vegyes czímen) az arányszámítás szerint jut » » 30,000, » » 38,000 »	
	összesen 197,000 155,000 frt

E szerint tenne a dráma egész jövedelme 155,000 frt

annak kiadása 200,000 frt

tehát a hiány 45,000 frt

és az operának egész jövedelme 197,000 frt

annak kiadása 271,000 frt

tehát a hiány 74,000 frt

Végül még megemlítendő, hogy az eredeti színművekre kitűzött pályadíjakra 563 forint, eredeti művek szerzőinek pedig 6119 frt 10 kr. fizettetett ki. Előadási jutalék fejében fizettetett 9314 frt 77 kr. (az előbb említett 6119 frt 10 krt beleszámítván), mely összegből

magyar szerzőknek jutott 6682 frt 10 kr.

idegen » » 2632 frt 67 kr.

ADALÉKOK AZ ÁRAK TÖRTÉNETÉHEZ.

— 96 —

A. Gabona ára : 1791—1870 :

Buza. — Kevert. — Rozs. — Árpa. — Zab. — Kukoricza.

B. Liszt és dara : 1791—1842.

C. Hüvelyes vetemények : 1822—1851 :

Borsó. — Lencse. — Bab.

D. Marhahús : 1788—1872.

E. Vegyes élelmi cikkek : 1820—1851 :

Só. — Vaj. — Tojás. — Tej. — Bor. — Sör. — Rozspálinka. — Szilvapálinka

F. Állatok és termények : 1828—1850 :

Igás ökör. — Ló. — Hizlalt ökör. — Tehén. — Jub. — Sertés. — Magyar gyapjú. — Német gyapjú — Spanyol gyapjú. — Kender. — Len. — Gubaes. — Marhabőr. — Lóbőr. — Julibőr. — Mész. — Viaszk. — Leveles dohány.

G. Fa : 1831—1870 :

Cserfa. — Bükkfa. — Gyertyánfa. — Tölgyfa.

H. Fagygyú, szappan és gyertya : 1789—1850.

Függelék :

Adatok Magyarország árstatisztikájához a 13. századtól a 19. századig.

Adalékok az árak történetéhez.

B e v e z e t é s ü l.

A következő lapokban a statisztikai hivatal néhány igénytelen adalékot kíván szolgáltatni a statisztikának egyik nagyfontosságú szakaszához: az árak statisztikájához.

Igénytelennek nevezzük e munkálatot nem azon köteles szerzői szerénységéből, melyet az írók akkor is szoktak fitogtatni, midőn munkálatuk képzelt nagyságáról épen ők vannak leginkább eltelve, hanem mivel tényleg nagyon is ismerjük az előttünk álló munka terjedelmét, mivel tudjuk, hogy az árak történetének kimerítő tárgyalása mily szoros kapcsolatban áll nemcsak az összes kereskedelmi és forgalmi viszonyok történetével, hanem számos egyéb fontos kérdéssel is, melyet csakúgy melleleg érinteni nem elégséges. Így például alig képzelhető teljes árstatisztika kimerítő termelési és kiviteli statisztika nélkül; a termelési költségek tárgyalásánál át kellene menni a földadó és a munkabérek történetére, és kapcsolatosan ezekkel elő kellene adni a pénzforgalmi és az adó-viszonyokat; igen fontos tényezője az árképzésnek a vámok és különösen a főfogyasztási országok vámügye, nem csekély fontosság tulajdonítandó az élelem szerek proteintartalmának és általános táperejének, mivel csak ezen, a szerves vegytanból meritendő adatokból tudnók megítélni az egyes élelmiszerek abszolút értékét, és ezen értéküknek egymás közt való ingadozásának jelentőségét, míg végül a meteorológiai viszonyok éber szemügyrevétele minden lépésnél követeltethetnék.

Ily nagyterjedelmű munkákra azonban csak az vállalkozhatik, ki az árak történetének tanulmányozását, és e kérdés minden ágazatának beható nyomozását főadatává, életének főadatává tette. E nyomon haladt pld. T o o k e ¹⁾, ezen J a m e s R o g e r s ²⁾, de a pestvárosi statisztikai hivatal ily feladatot nem tűzhetett ki magának. Midőn e hivatal főadata abban áll, hogy a főváros összes társadalmi, közmívelődési és nemzetgazdasági érdekeit figyelemmel kíséresse, az árak történetének munkásságának csak egy részét szentelhetette — és ezért nagyon is tudja, hogy azzal, mit az itt következő lapokon nyújt, nem szolgáltat egy a kérdést teljesen felkaroló munkálatot. Kötelességünknek véltünk megfelelni, midőn oly anyagot bocsátunk közre, melyet eddig még senki sem ismert és tökéletesen

¹⁾ History of Prices, hat kötetben.

²⁾ A history of agriculture and Prices, 2 kötet.

meg leszünk elégedve, ha munkálatunkban egyetmást olyanak fognának felösmerni, a mi az áruk történetének nagy kérdéséhez érdekes járulékul szolgálhatna.

Munkálatunk alapját azon hivatalos árjegyzések képezik, melyek a pesti piacon árúba bocsátott élelmi- és árúczikkekről minden hetivásár alkalmával elkészítettek. Az áruk e szerint piaczi áruk, és pedig még azon utolsó két évtizedben is, melyen át városunkban már gabnatőzsde is létezett, melynek árjegyzései a gabona piaczi árától eltérők. Az anyag egyformaságára való tekintetből azonban kényszerítve voltunk jelen munkálatunkban következetesen csak a piaczi árakat elfogadni ¹⁾, — fentartván magunknak, hogy a tőzsdei árak ingadozásaira más alkalommal visszatérhessünk.

A pénzértékről (Währung) a következők jegyzendők meg:

A múlt században, sőt még a folyó század első tizedében gyakran említetik a rajnai forint, mely elnevezés alatt azonban mindenféle, azon időben létezett ném et pénzláb szerinti forint érthető. Ezen elnevezés annál inkább vezethet tévuttra, mivel még hivatalos okmányokban, sőt rendeletekben is használták ²⁾, holott az Ausztria és Bajorország közt 1753. szept. 29-dikén kötött pénzverési szerződés (Münzconvention) óta a pengőpénz (Conventionsmünze, 20 forint egy kölni márkából osztva 60 krajczarra = 100 denár = 240 fillér) uralkodott. Egyáltalán megjegyzendő, hogy e pénzlábak elnevezését az időben nem vették igen szorosán, és ugyanazon pengőpénzt még elnevezték Kammerwährung, Landwährung, sőt még Wiener Währung-nak is (mely név alatt pedig 1816-ig a beváltó-jegyeket, 1816 után az értékvesztett beváltó- és előlegezési jegyeket kell értenünk).

Mária Terézia alatt történt legelőször a papírpénz kibocsátása, mely intézkedés nemsokára oly nagy zavarokat volt a monarchiára hozandó. 1762-ben 12 millió forintnyi papírpénz bocsátatott ki. Ez összeget II. József 1785-ben további 8 millióval szaporította; 1797-ig azonban már annyi pénzjegy volt forgalomban, hogy annak további kibocsátása megszüntettetett; dacára ennek 1799-ig megtartotta értékét. Ezen év január havával azonban 3⁰/₀-os disagio állott be az ezüsthez képest, azaz 100 ezüst forintért 103 papírforintot kellett adni; az agio az év végével 117-en állott és 1805. szept. haváig 113 és 136 közt ingadozott. 1808-ban már 706.654,143 forint értékű papírpénz volt forgalomban mely roppant összeg 1811-ig 1060.798,753 forintra nőtt. A papírpénz szaporításával a disagio is nőtt és 1805. végén 149., 1806 végén 184-en állott, 1807. február hóban pedig átlépte már a 200-at ³⁾, sőt legvégül 1200-ra is emelkedett.

Ily körülmények közt látott napvilágot az 1811. február 20-diki pátens, melynek értelmében a »bankóczédulák« névértékük ¹/₅ részéért »Einlösungs-scheme« című újabb papírpénzért beváltattak. Együttal kimondatott, hogy a valóságos

¹⁾ Egy és ugyanazon munkálatban kétféle alapon létrejött árakat használni nem volna tanácsos. A hadsereg élelmezésére vonatkozó összes szerződések a piaczi ár alapján vannak kötve és köttetnek városunkban még jelenleg is (l. az 1861-diki katonai ellátási utasítás 574. §-át), dacára annak, hogy városunkban jelenleg tőzsdei gabnaárjegyzés is történik.

²⁾ Igy pld. 1805. jun. 12-diki »Hofkammerdecret«-ben is; lásd Schwabe-Waisenfreund Geschichte des österreichischen Staats- und Creditschuldenwesens.

³⁾ Az 1799—1811-diki emlékezetes időszak alatti ezüstagio havi állását itt közöljük azon számok szerint, melyek az 1812. aug. 1-jén kelt azon királyi leiratban foglaltak, mely által a

pénzértéket ezentúl ezen pénz nem fogja képviselni, hogy minden szerződés csak ezen értékben köthető, míg az 1799-től 1811. február haváig létrejött magántartozások szintén ezen pénzben és pedig oly árfolyam alapján teljesítendő, mely a szerződés kötésekor fennállott ¹⁾ ²⁾).

A bankóczédulák beváltásával az „Einlösungs- und Tilgungsdeputation“ bizatott meg. A beváltási papírpénz mellé azonban már 1813-ban (az ápril 16-diki pátens alapján) az „Anticipationsscheine“ nevű papírpénz lépett, mely a földadóból eredő jövedelemre volt fektetve. Kezdetben csak 45 millió forint értékben levén kiadva, 1816-ban már 426.556,175 forintra szaporított és így újabb válságot vont maga után. 1816-ban t. i. beváltójegyek és előlegezési jegyek képezték a pénzértéket, és az ezüsttel egyenlő értékűnek állították. Az 1816. junius elsején kelt financpátens azonban az egyizben már is devalvált pénzt újból devalválta és lett egy forintból (= 60 kr.) 24 kr. A ki tehát 1811-ben 5 forinttal birt, annak vagyona az 1811. február 20-diki pátens értelmében egy forintra leszálított, és 1816-ban újból 24 krajczárra devalváltatott. Ezen 1816-ban bekövetkezett másodizbeni állambukás azonban olyannak hivatalosan sehol nem keresztlettetett, és a pénznek másodizbeni értéktelenítése a kormány által következetesen eltagadtatott, oly annyira, hogy a 24 krajczárra leszállt »váltóforint« létezését a hivatalos okmányok soha el nem ösmerték, hanem úgy nyilatkoznak ezen váltóforintról, mintha az még a teljes 60 krajczáros értéken forgó »beváltójegy« volna. Az állambukás ténye csak úgy világlik ki, ha az e tekintetben kiadott rendeletek lényegét és — gyakran igen ügyesen álcázott — valóságos tendenciáját tanulmányozzuk, mint ezt az ezen fejezethez csatolt I. számú jegyzetben megkísértettük.

Az 1816. és 1817. közt legombolyított pénzértéktelenítés és a nemzeti banknak felállítása után, a pénzviszonyok megállapodtak. A bank jegyei egész 1848-ig az ezüsttel egyértékűek voltak, sőt néha az ezüsthöz drágábban is keltek.

pénzdevalváció Magyarországra is kiterjesztetett, daczára a magyar országgyűlés azon számos feliratának, melyekben a papírpénznek Magyarországra való behozatala ellen óvást tett. Az említett nevezetes leiraton még gróf Koháry Ferencz és Vlassich József nevei is aláírva.

Az ezüst árfolyama 1799-től 1811-ig. (I. a 3. sz. jegyzetet is.)

Száz ezüstforintért kellett adni bankóczédulában:

Év.	Jan.	Febr.	Márcz.	Április	Május	Junius	Julius	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Decz.
1799	103	103	105	108	107	107	106	118	110	111	113	117
1800	113	113	114	114	116	115	115	115	115	115	115	118
1801	116	115	114	115	115	115	116	116	116	117	117	117
1802	119	119	118	118	118	119	120	122	125	126	128	128
1803	130	129	127	129	130	131	132	133	132	131	132	133
1804	134	135	134	135	135	134	135	135	134	132	131	132
1805	133	132	129	129	129	130	132	135	136	144	145	149
1806	147	148	149	152	160	163	184	160	170	176	175	184
1807	140	203	206	208	206	203	197	194	201	203	202	203
1808	204	209	210	212	216	238	242	236	233	231	220	222
1809	221	234	248	252	276	333	315	299	310	314	346	405
1810	419	398	331	347	375	395	405	448	490	500	500	500
1811	500	500	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Az 1799. előtti tartozások névértékük szerint »beváltási jegy«-ben voltak fizetendőek akkor is, ha ezüstről szólottak, kivételével azon eseteknek, melyekben a fizetésnek egy meghatározott ércpénzben kellett történnie.

²⁾ Lásd az imént közölt árfolyamtablát. A kiszámítás módját és egyéb tudnivaló részleteket pedig a következő, most már nem kapható könyvecske tartalmazza: »Tabellarische Berechnung nach der Scala, über den Cours der Bankzettel, von Anton Suppini. Hofkammeringressist. Ofen, Universitätsdruckerei, 1813. (Hetedik kiadás!)

Az 1848-dik évi mozgalmas idők a pénzviszonyokra is gyakoroltak befolyást. Első sorban említendő az osztrák nemzeti bank jegyeinek értécsökkentése és az ezüstpénznek kiszorítása a forgalomból. Ezen körülmények, valamint a pénzügy függetlenítése inditák a magyar felelős miniszteriumot arra, hogy 12¹/₂ millió értékű ezüst fedezettel bíró 1 és 2 forintos bankjegyeket bocsásson ki. Nem szenved kétséget, hogy ezen pénzniveleteknek az árképzésre nagy befolyásuk volt, mihez még a nyugtalan idők befolyása a bankjegyek folytonos árhullámzására, és az irántok való majd növekedő, majd esökkenő bizalom is járult. Az említett bankjegyeken kívül 1849-ben mind az önvédelmi kormány Debreczenben, mind az osztrák sereg főparancsnoka Windischgrätz folyamodtak a pénzjegyek kibocsátásához. Ez utóbbi Magyarország jövedelmeire alapítá 5, 10, 100 és 1000 forintos pénzjegyeit; a debreczeni kormány pedig 2, 5, 10, 100 és 1000 forintos, valamint 15 és 30 kros pénzjegyeket (mintegy 42 millió frtnyi összegben) bocsátott ki. Legnagyobb válság azonban akkor állott be, midőn Windischgrätz daczára annak, hogy még márcz. 2. avval biztatta a közönséget, hogy a magyar jegyek nem fognak megsemmisíttetni, már márczius 8-án rendeli, hogy a magyar 5 és 100 frtos jegyek semmi köz- és országos pénztárnál el ne fogadtassanak, az 1 és 2 frtos bankjegyek ellenben — melyek pedig ezüst fedezettel bírtak — 8 nap alatt cs. k. osztrák pénzjegyekre beváltassanak. Windischgrätz uralmának a magyar sereg nem sokára véget vetett ugyan, de a pénzügy ezentúl mégis mindig bonyolultabbá vált. Az ezüst- és rézpénz teljesen kiszorult a forgalomból, a pénzjegyek értéke a változó háború szerencséjéhez volt kötve, míg végre a nemzet bukásával azok elkoboztatván, elégettettek és így egy közel ötven milliónyi közvagyon teljesen megsemmisítetett ¹⁾. Ezen idő óta ismét az (1848. jun. 2-ka óta kényszerfolyammal bíró) nemzeti bank pengő pénzről szóló pénzjegyei képezik a törvényes fizetési eszközt.

A pénzlábnak újabb megváltoztatása 1858. november 1-jén történt mely napon az osztrák érték (45 százkrajczáros forint egy font ezüstből) életbe lépett. Ezen érték az 1857. január 24-diki bécsi pénzgyesség határozatai értelmében az 1857-dik évi szeptember 19-dikén kelt császári pátenz által lépett érvénybe. E pénzláb még most is uralkodik, és csak akkor fog megszüntettetni, ha a párisi, Ausztria által is elfogadott, pénzkonvenczió értelmében hazánkban is a most uralkodó ezüst helyébe az arany érték lép. 1859. január elsején a bank ezüsten kezdé beváltani jegyeit, mivel azonban néhány héttel reá már fölhagyott. Az 1859-diki olasz háború alatt az állam 80 millió forintnyi állami papirpénzt bocsátott ki. Az 1866-diki háború alatt, a május 5-diki pátenz által a nemzeti banknak forgalomban levő 1 és 5 forintos jegyei állampapirpénzzé nyilvánítottak. Ez állami papirpénzből 1869-ben 1, 5 és 50 forintos darabokban 350 millió volt forgalomban.

Az átszámítást illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy az az ezüstárfolyamra való tekintet nélkül történt. Nem lehet ugyan tagadni, hogy az ezüst árfolyamának számbavétele, ha az a külkereskedésre vonatkozó adatok körül, illetőleg külföldi árákkal való összehasonlításra, okvetlen szükségesnek nevezendő, oly adatoknál is, minők az általunk bemutatottak, legalább igen kívánatosnak mondható. Ezen átszámításokra azonban a pestvárosi statisztikai hivatal nem vállalkozhatott. E feladat t. i. annyit tenne, mint a 35., 36., 39-dik stb. számú táblán foglalt adatok nagy részének átszámítása, mely terjedelmes munkálatra a hivatal elegendő munkaerővel nem bír.

¹⁾ Az 1848-diki pénzügyi viszonyokról l. Lukács Béla, az 1848/9-diki pénzügy, Pest, 1871, — úgyszintén az 1850-dik évben Brockhaus nyomdájából névtelenül kikerült: »Die Behandlung des ungarischen Papiergeldes« című röpiratot.

A) A gabona ára 1791-től 1860-ig.

Félhavi jegyzésekben.

I. Általános észrevételek a gabonaneműek árhullámzásáról és azok okairól.

A gabona árhullámzásának nagysága az 1820—1870-diki időszakban. — A vasuti rendszer befolyása e tüneményre. — A háborúk hatása az árak emelkedésére. — Bizonyítékok a napoleoni, 1848-diki, krími, olasz és porosz háborúk idejéből. — A háború előidézte drágulás a vasuti rendszer kifejlődésével alább hagy. — A XIX. századbeli hadi készülétek és háborúk befolyása a búza és a rozs drágulására. — A rozs termékek befolyásáról a gabnaárakra. — Magyarhoni inséges évek és az évbeli gabnaárak. — A vasutak, mint inségenyhítő intézmény.

A 35-dik számú táblán közöljük a gabonaneműek, azaz az búza, kevert (kélszeres búza), árpa, zab és kukoricza áringadozásait 1791-től 1870-ig, még pedig lehetőleg két tételben minden hónapról, t. i. a hónap elejére és annak közepére eső hetivásár szerint. Ha ezen vásárokon a gabona ára nem jegyeztetett, az előtte előforduló legutolsó árjegyzést tekintettük érvényben levőnek és azt irtuk be; az ilyen tételek a 35. sz. táblán a * jel odaillesztése által vannak kitüntetve ¹⁾. A gabonaárak rendszeren a közép minőségre vonatkoznak; a hol ennek ára kivételesen jegyezve nem volt, ott a legjobb minőség ára iratott be és e tételek a 35. sz. táblán *dült írás* által vannak megkülönböztelve. A gabna mértéke a két harmadot tartalmazó pozsonyi mérő ²⁾.

¹⁾ Ezen interpolációra az átlagszámításra való tekintetből van szükség. Ha t. i. azon hetivásároknál, melyekről jegyzések nem történtek, semmi árt nem irunk be, más átlagot fogunk nyerni, mintha a legközelebb létezőt árt fenállónak tekintjük és azt vezeltük be. Az átlagos számítás ez utóbbi módja helyesebbnek látszik előttünk.

²⁾ A mértéket illetőleg megjegyzendő, hogy a Pesten használt pesti mérő helyébe a múlt században a pozsonyi mérő hozatott be. 1770-ben a helytartótanács felszólítást intézett Pest városához: »hisce ultra de benigno jussu regio intimat, prioresque dispositiones reiterat, Consilium isthoc locumtenale regium, quatenus inensurae omnes posoniensi confirmare.« Ezen helytartói rendelet következtében a városi tanács következő utasítást adott ki, melynek szóról szóra való idézését elég érdekesnek tartjuk: »Vom k. k. Stadt-Richter und Rath der kgl. freien Stadt Pest wird vermöge unter 24. Marty und 15. Juny izt lebenden 770-stes Jahres von Einem Hochlöbl. Hung. Consily herabgedielienen Gnädigen Rescriptes jedermänniglich kund und zu wissen gemacht u. z.: Erstens werden in der Künfligen die Früchten nicht mehr (wie vorher) nach dem Pester Metzen, sondern nach dem Pressburger d. i. $\frac{2}{3}$ verkauft. Zweitens wird denen griechischen Händlern u. z. unter der Confiscationsstrafe ernstlich eingebunden, im Künfligen nicht mehr occa, sondern pfundweiss türkische Waaren-Güter zu verschleissen. Entlich: Solle die sogenannte Sching, oder ungarische Elle gänzlich aufgehoben und Alles nach der wienerischen Elle ausgemasset werden; wornach sich jedermänniglich zu richten haben wird. Pest, 20. Juli 1770.

Daczára ezen intézkedéseknek, az új mérték valószínűleg nem honosult meg, mert 1781. márcz. 8-án találkozzunk a helytartótanács ezen újabb rendeletével: »huic civico eięm

Mielőtt az egyes czikkek ártörténetébe bocsátkoznánk, néhány általános megjegyzést kívánunk előrebocsátani, a gabnaárak hullámzásának irányáról és annak főbb okairól.

A gabnaneműek áriugadozásai oly közel érintik a nemzeti és egyéni élet jólétét, hogy nem csodálhatjuk, ha régiebb és újabb időben annak törvényeit kutatták és azon körülményeket éber figyelemmel kísérték, melyek azokra tényezőkként befolyanak. Ezen okok közt különösen kiemelendők a következők, mint általánosan minden időben és minden országban létezők: a gabona nélkülözhetlensége az emberi gazdaságban és az emberi táplálásnál, annak pótolhatlansága más árucikkek által, azon körülmények függetlensége az emberi befolyástól, melyek ezen cikk productióját előmozdíják, elvégre pedig a kereslet részéről még az, hogy a gabonának bizonyos mennyisége az új termelésre szükséges és hogy a drágaságtól és éhségtől való félelem még nagyobb mérvben szokta emelni az árt, mint történnék, ha annak magassága csakis a rendelkezésre álló készlet mennyisége által szabályoztatnék. Ezen körülményekhez járulnak még a rosz közlekedési eszközök, melyek régebben egész vidékeket a világtól elzárván, azok ellátását nehezítették vagy épen lehetlenné tették. Ez különösen áll hazánkról, melyben általában egészen a legújabb időig a legszükségesebb utak hiányoztak, melyben tavasszal, midőn a folyók jégtakarója olvad, és ősszel, midőn tartós esők járnak, minden közlekedés és így minden kereskedés is lehetlenné vált. A gyakran ismétlődő drágaság elhárításáról nem egyszer igyekeztek gondoskodni, csakhogy nem találták el a helyes eszközt. A gabona uzsorának eltüntetése, avagy a zsidóknak eltüntetése a gabona kereskedéstől ép oly kevésbé vezettek célhoz mint a közmagtárak felállítása¹⁾; egy pillantás a 35. sz. tábla eredményeire, mutatja ez intézkedés ferdeségét, mutatja, hogy leghalhatósabban csakis a szabad kereskedés képes a társadalmi szükségletekről gondoskodni.

magistratui de benigno jussu Regio intinat, Consilium hoc Locumtle Regium, quatenus tam Metretam suam dictam majorem — mediis Posoniensibus, veluti ubique dehinc quoque observandis conformare, adeoque typicam metretam Posoniensem tibi procurare, et eorum usum et observamen (prioribus simpliciter cassatis) in Gremium suum actutum inducere et de effectu suam isthuc relationem facere noverit.« A városi tanács erre április 7-én nyilatkozik: — »nam quod attinet metretam ejus exemplaria jam Ao. 1744 accepta isthic in usu habemus.« Daczára ennek pedig a pozsonyi tanácshoz fordul, kérdezőn, vajjon 1744 óta a pozsonyi mérőben talán valami változás történt-e? »Requirimus ut si nulla ab Ao 1744 mutatio metreta Posoniensi facta est, nobis notificare, quod si vero mutatio talis mensura intervenisset moderna metreta — exemplar cum signo authentico transmittere.« E helyen még csak azon körülményre kell utalnunk, hogy bár a pozsonyi és a bécsi mérő közt tényleg 2¹/₃%-nyi különbség létezik, gyakorlatilag nem tettek különbséget e kettő közt és a vásárfelügyelőség hivatalos arjegyzései egyformán vonatkoztathatók ugy bécsi mint pozsonyi mértékre.

¹⁾ Nagy országokban lehetetlen az élelmi szerek szükséges mennyiségét raktárak által biztosítani; jó években pedig ez intézkedés békóba veri a kereskedést, vagy legalább megszorítja. Az ilyen gabonátárak részint országos intézkedés folytán, részint pedig magán tevékenység útján keletkeztek, azonban az újabb kor világosabb felfogása, valamint a gabonakereskedés nemzetközi alakulása, és az ennek folytán sokkal könnyebb ellátási lehetőség folytán megszűntek. Avagy mit mondana az ujkor egy legfelsőbb rendelkezés (1779-ből), mely szertint az összes magasszükséglet egy harmada gyűjtessék tárákban, hogy ezáltal egy magtőke (fond) ö r ö k i d ő r e alakíttassék! A magán-tevékenység e téren kevésbé működött, bár találunk 1847-ben Lapujtő és Apátfalván részvényekre alapított magtárt; hasonlólt Pelsőczön Abauj megyében 1848-ból és egyet Rimaszombaton 1856-ból.

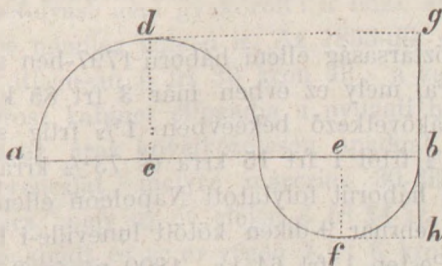
A közlekedési eszközök kiterjesztése, a gabnakereskedés folytonos gondoskodása túltesz minden mesterséges intézkedésen. Hatásuk nem csak arra terjed ki, hogy a szükséges élelmi szereket minden helyen és minden időben előteremtik, hanem arra is, hogy az áringadozásokat csökkentik, a roppant nagy árakat, valamint a gabna teljes értéktelenítését lehetlenné teszik. És erre igen nagy súlyt kell fektetni, mert a roppant nagy árak, valamint a túlságosan csekélyek egyaránt károsítják a nemzetgazdaságot. Hogy ez ne történjék, hogy kereslet és kínálat — a mennyire lehetséges — egymásnak megfeleljen, ez az újkori vasuti hálózat, az intensív gabnakereskedés következménye. És habár hazánk csak az utolsó évtizedben tett ezen tekintetben nagyobb haladást, a 37. számú táblán tartalmazott eredmények elegendők arra, hogy bennünket a mondottak igazságáról meggyőzzenek.

E 37-dik számú táblán t. i. igyekeztünk áttekinthető képét nyújtani azon törvénynek, mely áraink hullámzásában $\frac{1}{2}$ évszázad óta felismerhető, és e törvényt általánosságban oda lehetne formulázni: hogy az árhullámzások nagysága megfordított arányban áll a forgalmi eszközök tökélyéhez, azaz minél tökéletesebbekké válnak forgalmi eszközeink, annál csekélyebbek lesznek az árak eltérései átlagos magasságtól, annál kisebbek lesznek az árhullámzások.

Ennek kiderítésére szolgálnak a 37-dik számú tábla kimutatásai az utolsó öt évtized mindegyikének átlagáról, melléje jegyezvén, mennyivel volt magasabb a legdrágább év ára az átlagnál és mennyivel alacsonyabb annál a legolcsóbbé. Az átlagtól való mindkét eltérés összevéve adja az árhullám teljes magasságát ¹⁾. Tett pedig az utolsó öt évtized mindegyikében ezen árhullám magassága:

	a búzánál:	kétszeresenél:	roznánál:	árpánál:	zabnál:	kukor.:
1820-tól 1830-ig	64%-ot	114%-ot	109%-ot	85%-ot	75%-ot	88%-ot
1830- > 1840-ig	59 >	56 >	63 >	63 >	86 >	64 >
1840-től 1850-ig	121 >	140 >	147 >	135 >	89 >	121 >
1850- > 1860-ig	83 >	93 >	100 >	49 >	53 >	41 >
1860-től 1870-ig	58 >	— >	68 >	53 >	50 >	— 62 >

¹⁾ Ha *ab* vonal képezi az évtized átlagát, *cd* a legmagasabb áreltérést az átlagtól, és *ef* a legalacsonyabbat: — akkor az egész árhullám magasságát, azaz a hullámvölgy leg-

mélyebb pontjának távolságát a hullámhegy legmagasabb pontjától, a *gh* vonal mutatja, mely = *cd* + *ef*.

Ezen eredmény összehasonlításánál ügyelnünk kell arra: vajjon a megfelelő évtizedben volt-e háború vagy sem? mert világos, hogy oly évtized, melyben háború folyt, sokkal nagyobb eltéréseket fog felmutatni, mint egy békés évtized.

Az első két évtized (1820—1830 és 1830—1840) egyaránt békés volt, és csakugyan azt tapasztaljuk, hogy a későbbiben jelentékenyen apadtak az árhullámzások (a zabnak kivételével). A harmadik évtizedbe esik az 1846/7-diki általános drágaság, miért is a gabnaneműek, a zab és tengeri kivételével, igen hatalmas árhullámzásokat mutatnak fel. A negyedik korszakba esik a krími, az ötödikbe a porosz háború. Ámde ugyanezen időben a vasutak már meghonosultak az országban és tetemes nyomást gyakoroltak az árak emelkedésére. Míg például a harmadik évtizedben a búza árhullámzása 121 fokot mutat, addig a negyedikben már csak 83-at, az ötödikben csak 58-at, dacára annak, hogy ezen évtizedekben is voltak háborúk. Ugyanezen 3 évtizedben tett a kevert árhulláma 140 és 93 fokot, a rozsé 147, 100 és 68 fokot, az árpáé 135, 99 és 53 fokot, a zabé 89, 53 és 50 fokot, a kukoriczáé — melynek árára azonban a háború befolyást nem igen gyakorolt — 121, 41 és 62 fokot.

E tények bizonyosságául szolgálnak azon igazságnak, hogy a gazdasági tényezők fejlődésével, a kereskedelem felvirágzásával, a közlekedés könnyítésével és gyorsaságával távollattartnak egyszersmind a gabnaárak is azon szélsőségektől, melyek a mezőgazdaság pangásával, a nagy tömeg nélkülözésével, sőt éhhalállal is jelezve vannak. Az említettük kedvező esetben kínálat és kereslet nem haladnak ellentetes irányban, nem haladnak egymás mellett el anélkül, hogy találkoznának, hanem a mennyire lehet, fedezik egymást.

Mint említők, a háborús idők nagy mértékben szokták emelni a gabna árát. A háborún kívül van azonban még egy tényező, mely a gabnaárakra befolyását érvényesíti, t. i. a termés minősége.

E két tényező oly fontos szerepet játszik az árak történetében, hogy e helyen bővebben kellend velük foglalkoznunk.

Háború alkalmával rögtön nagy kereslet áll be, kivált búza, rozs és zab után. Ennek következtében már a hadi készülétek is rendesen és jelentékenyen szöktetik fel a gabona árát, míg az a békekötés alkalmával többnyire alászáll ¹⁾.

A napoleoni háborúkban nem lehet egész világossággal ráutalni azoknak az árakra gyakorolt befolyására, mivel ugyanezen időbe esik a nagy pénzzavarok korszaka is. Mindamelletl ezen időkből is löbb igen szembeszökő példa hozható fel.

A francia köztársaság elleni háború 1797-ben a campoforniói békével ért véget. A búza ára, mely ez évben már 3 frt 85 kron állt, az év végével 2 frt 45 krig, és a rákövetkező békeévben 1½ frtig süllyedt, szintugy a zab ugyanezen időben 1½ frtől 1 frt 15 krra és 73½ krra. 1799 elején a német-orosz szövetség ismét háborút folytatott Napoleon ellen, mely háború két évig tartván, az 1801-diki február 9-dikén kötött luneville-i békével ért véget. 1799 végén a búza ára Pesten 1 frt 64 kr., 1800 végén 3 frt 29 kr. volt; a zabé

¹⁾ Kimerítő bírálatát azon tényezőknek, melyek háborús időkben a gabona árát felszöktetik, l. T o o k e, — N e w m a r c h, History of Prices I. könyv, 2-ik fejezet.

előbb 84 kr., azán 1 frt 50 kr.; a békekötés után azonban a gabona ára nem apadt, sőt ellenkezőleg folyton emelkedett. — A későbbi egész 1813-ig folytatott háborúk idejébe esvén a pénzzavarok időszaka is, ezen eseményeket nem érintjük. — 1813 elején a búza ára ismét 1½ frt, a zabé 67 kr. volt. Szeptember 9-én kötötték meg a nagy koalíciót Franciaország ellen és október elején már 2 frton állt a búza, míg a zab két héttel reá szintén drágulni kezd. Az 1814-dik év elején a búza ára már 2 frt 35 kr., bár a zabé csak 70 kr. Márczius 30-dikán történik a döntő párisi csata, április 20-án Napoleon Elbára megy, azonban a nagy seregek lábontartása nem enged a gabonának nagy árcsökkenést, sőt az év vége felé ismét áremelkedés áll be, t. i. a búzánál 4½ frtig, míg a zab csak 77 kron áll. 1815 márczius elsején Napoleon visszatér — az árak rögtön emelkednek: búza (április 18) 5 frt 88 kr., zab 1 frt 33 kr.

Napoleon idejétől 1848-ig csend uralkodott Európában. Az 1848-diki mozgalmak a pesti piac gabnáiraaira nem folytak be és úgy a búza mint a zab az 1848-dik év végén olcsó áron állanak (2 frt 80 kr. és 90 kr.). Azonban már 1849. február havánál emelkedőben látjuk a gabona árát és augusztus közepén — a világsi katasztrófa idején — legmagasabb fokon áll, t. i. a búza 4 frt 62 kr., zab 2 frt 17 kr., tehát a búza 65%-kal emelkedett, míg a zab majd 120 százalékkal drágult. A szabadságháború hullámainak csillapulásával az árhullámok is csillapulnak, és az év vége felé a búza ára 3½ forintig apad, míg a zab ára 1 frt 68 kron áll.

A krími háború alatt a gabona ára rendkívüli emelkedéseken ment át. Már az 1854-diki év kezdetén igen magas árakkal találkozunk: 1 pozsonyi mérő búza 5½ frt, zab majd 2 frt. 1854 február 26-dikán küldetett Pétervárra az ultimatum és az erre következő legközelebbi félhavi árjegyzésben (márczius 3., l. a 35. sz. táblát) már 6½ frtra emelkedett a búza ára, egy hónappal reá 7½ frt, sőt június 16-ikán 7 frt 70 kr. A napoleoni háborúk és az ugyanazon időbe eső pénzzavarok óta, ez volt a búzának legmagasabb ára századunkban. A többi gabona árában szintoly lényeges emelkedés állott be. A zab, mely az év elején 1 frt 96 kron állott, július 4-dikén 3 frt 8 kron kelt; a rozs 3 frt 15 krról 6 frtig, sőt az árpa is 2 frt 24 krról 3 frt 08 krig, valamint a kukoricza is 2½ frtről 4 frtig emelkedett. Ezek voltak következményei a hadi készületeknek; maga a hadüzenet csak 1854. szeptember 26-dikán történt, mely körülmény azonban, mint régen várt és hatásában már jóeleve eskomptirozott esemény, az árakra befolyást nem gyakorolt: a búza ára változatlanul 7 frton megmarad, sőt a zabé némileg süllyed is. Az 1855-dik évben, mely idő alatt a háború folyt, a búza átlagosan 6 frt 36 kron áll, a zab 1 frt 91 kron. 1856. január 16-dikán az orosz kabinet elfogadja a nyugati hatalmak követeléseit és ezen időponttól fogva az árak következetesen apadnak. Február elsején megtartják a bécsi konferenciát, melyre márczius 30-dikán a párisi békekötés következtül. A búza ára, mely az év elején 6 frt 14 kr. volt, a párisi békekötés idejekor 5 frt 32 krig apadt és az év végén 4 frt 6 kron áll; a zab ára újévtől a párisi békéig, 1 frt 68 krról 1 frt 26 krig apadt. A rozs ára az év elején 4½ frt volt, az év végén 2½ frt; az árpáé és kukoriczáé 2½ frtről 2 frtra esett.

Az 1859-dik évi olasz háború ez év átlag árait szintén felszökteti,

t. i. a búza átlagárát az 1858-diki 3 frt 16 krról 3 frt 91 krajczárra és a zabé 1 frt 46 krajczárról 1 frt 81 krra. Az év kezdetén a búza 3 frt 64 kr., a zab 1½ frton állott; az április 19-diki ultimatum és az osztrák seregeknek április 29-dikén történt betörése után a búza ára 4 frt 34 kr., a zab 2 frt 38 krajczáron állt; a július 11-diki villafrancai békekötés után azonban esvén ismét 2 frt 43 kr. és 1 frt 60 krajczár.

Az 1866-dik évben a gabona ára ismét nevezetes emelkedést mutat fel; ezt azonban csak felerészben lehet az ezen évre eső osztrák-porosz háborúnak tulajdonítani, fele részben pedig azon általános konjunkturának, melyek az 1866-dik év vége felé ama nagy áremelkedést okozták, mely egész 1868. június haváig eltartott. 1866. május 4-dikén történt, hogy Ausztria az olasz lefegyverkezésre vonatkozó tárgyalásokat megszakasztotta; június 11-dikén a gasteini szövetség megsemmisítettnek nyilvánítatik. Május elsején a búza ára még 3 frt 22 krajczáron állott, június 15-dikén 4 frt 62 krajczáron. Még nagyobb áremelkedés történt a zabnál. Ez 1865. november hava óta 1866. április 17-dikéig változatlanul 1 frt 26 kron állott; egy hónap alatt egyszerre 2 ft 40 krajczárig emelkedett. Június 27-dikén történtek a nachodi és trautenau-i ütközetek. Július 3-dikán a döntő königgrätzi csata. E napon a búza a pesti piacon 4 frt 11 krajczáron, a zab 2 frt 76 kron kel. Július 21-dikén fegyverszünet köttetik, és öt nappal reá következnek a nikolsburgi alkudozások. Július 17-dikén a búza ára 4 frt 13 kr., a zabé 1 frt 92 krajczárra esett. A háború evvel be lévén fejezve, a zab ára október közepéig 1½ forintig esik, a búza azonban, az általános kereskedelmi forgalom viszonyainak behatása alatt, a békés idők daczára emelkedni kezd, és az év végével 7 forinton áll, tehát drágábban mint a háború alatt.

Később, midőn arról lesz szó, mennyire képesek a vasutak az éhség veszélyeit megtörni, és midőn majd kinnutatjuk, hogy az utóbbi években a gabna hiányból vagy pedig ennek megvásárlhatlan drágaságából származó éhségünk nem is volt, hanem az inséget csak a gabna vásárlására szükségelt pénz hiánya okozá: világosan ki fog tűnni, mily roppant készpénzbeli tőkeösszeget kimél meg egy jól kifejlett vasutrendszer az országnak. Támogatatik ez állításnak igazvolta, ha azt vizsgáljuk, mennyire szökkenetheti fel a gabona árát azon rendkívüli és egyszerre beálló szükséglet, mely a háborúk idejével bekövetkezik.

Szemeljük ki e czélra az 1801.—1813. évi napoleoni háborúkat¹⁾, az 1854—1856-diki krími háborút, az 1859-diki olasz és az 1866-diki porosz háborút, és vizsgáljuk milyen volt a búza és a zab ára ½ évvel a hadüzenet előtt milyen a hadi készület ideje alatt, és milyen a háború tényleges megkezdésekor.

I. A XIX. századbeli hadiesemények befolyása a búza pesti árára.

Hadjárat:	½ évvel		a hadi	
	a háború előtt	(o. é. kr.-ban)	készületek alatt	(o. é. kr.-ban)
				a háború tetőpontján
				vagy annak folyama alatt
				(o. é. kr.-ban)
1) 1799—1801	1798 okt. 150	1799 május 150	1800 jun. (marengói csata)	224
2) 1805—1806	1805 márc. 507	1805 szeptemb 665	1806 dec. (auszterliczi »)	630
3) 1813	1813 febr. 350	1813 augusztus 403	1813 okt. (lipcei »)	630
4) Krími háború	1853 aug. 430	1854 jan.—szept 656	1855 nov. (Kars bevétele)	650
5) Olasz háború	1858 okt. 335	1859 márczius 406	1859 máj. (montebellói csata)	476
6) Porosz háború	1865 okt. 322	1866 apr.—máj. 333	1866 június 1, július 15.	448

¹⁾ A többi napoleoni háborúkat az ugyanazon időbe eső pénzzavarokra való tekintetből figyelmen kívül hagyjuk.

II. A XIX. századbeli hadiesemények befolyása a zab pesti árára.

(Ugyanazon időben mint a búzánál említve.)

Hadjárat:	¹ / ₂ évvel a háború előtt	a hadi készületek alatt	a háború tetőpontján vagy annak folyama alatt
1) 1799—1801	60	90	152
2) 1805—1806	178	175	290
3) 1813	167	153	175
4) Krimi háború	165	248	147
5) Olasz háború	140	210	238
6) Porosz háború	126	154	200

Ezen kimutatásból látjuk, hogy az árak növekedése nem esik mindig össze azon idővel, melyet a hadi készületek idejének tartunk, minek okát részint abban lehetne keresni, hogy mi roszt időpontra tettük át a hadikészület korszakát, vagy abban, hogy a gabnabeszerzésre nem volt szükség — mint ez idegen ország területén viselt háborúnál leginkább történhetik, — vagy pedig, mivel ezen beszerzés nem folytattatott oly hévvel, hogy ezért az árak felszálltak volna. Hogy pedig a gabnaár tetőpontja nem esik mindig össze a háború tetőpontjával, az természetes dolog, mivel az utóbbit mindig csak utólagosan ismerjük fel, midőn t. i. az események fonalán megítélhetjük, melyik percz volt a döntő, holott a hadsereg élelmezése a meglevő készületektől, a háború valószínű tartamától és több efféle föltevésektől függ. Így például a fentebbi kimutatásban a krimi háború tetőpontján 6 frt 50 krral jegyeztük a búza árát, holott az ár maximuma (1856. január elején) 7 frt 07 kr volt. Daczára azonban azon körülménynek, hogy a számok nem alkalmazkodnak oly engedékenyen a felállított teoriához, mégis jobbnak tartottuk a kiszemelt időpontok mellett maradni, hogy így minden tendenciától menten vizsgálhassuk az eredményt.

Ezen eredmény pedig azt mutatja, miszerint azon esetre, ha a háború előtt fél évvel fenállott árt = 100-nak vesszük, ez következőleg módosult a háború folyama alatt:

I. Búzánál:

	a hadi készületek alatt:	a háború tetőpontján vagy annak folyama alatt:
1) 1799—1801	100	150
2) 1805—1806	130	124
3) 1813	104	210
4) Krimi háború	153	152
5) Olasz háború	121	142
6) Porosz háború	104	139

II. Zabnál:

	a hadi készületek alatt:	a háború tetőpontján vagy annak folyama alatt:
1) 1799—1801	150	192
2) 1805—1807	98	163
3) 1813	73	109
4) Krimi háború	150	89
5) Olasz háború	150	170
6) Porosz háború	123	163

E számokból kitűnik, hogy a hadi események befolyása a gabonaárak emelkedésére, bár e befolyás még most is igen nevezetes, az utóbbi időkben mégis szembetűnően a p a d t. Azon eset, hogy a búza ára néhány hét alatt kétszerezésére emelkedjék, mint történt ez 1813-ban, ma nem valószínű és úgy látszik, hogy a búza ára ezentúl háborús időben sem fog igen 50%-nál többre emelkedni. A zab e század elején mintegy 180%-kal szökken fel háború alkalmával, ellenben mai időben úgy látszik, hogy ezen gabonanemnek háború okozta áremelkedése 20–50%-nál nagyobbra szintén nem fog kiterjedni.

A mi mármost a rozs termékek befolyását az árak emelkedésére illeti, ezt meghatározni oly nehéz föladat, melynek megoldása még azon országokban sem sikerült, melyek már régebben bírnak aratási statisztikával mint hazánk, hol a statisztikának ezen fontos ága csak a magyar statisztikai hivatal fenállása óta ápolatik.

A szűk termékeknek befolyása az árak emelkedésére pedig annál nehezebben mutatható ki, minél közelebb hozzák a vasutak az egyes termő vidékeket egymáshoz. Minden új vasutvonal egygyel szaporítja azon egymással közlekedő csatornák rendszerét, a melyek tartalma mindig egy és ugyanazon magasságban szokott állani. A Mont-Cenis keresztülfurása okvetlen igen nevezetes árrevolúciót idéz elő mindazon árukra nézve, melyek beszerzésére Franciaország és Olaszország egymásra vannak utalva, és kétséget sem szenved, hogy azon esetre, ha ma Délfranciaországban éhség támadna, a gabona ára egészen másképp fog képződni, midőn azt Olaszországból is behozhatni, mintsem képződhetett eddigéig, midőn a behozatalt a Mont-Cenis ha nem is lehetleníté, de mégis igen nehezíté, illetőleg drágítá.

A termés és a gabonaár közti összefüggést csak egy módon lehetne kimutatni: oly termelési statisztika szerkesztése mellett, mely nem egy országra szorítkozik, hanem a világ minden gabonatermő országára kihal. Ily egyetemes termelési statisztikától azonban vajmi messze vagyunk még!¹⁾

Annak bizonyítására, mennyire megbízhatlan az országbeli termés eredményéről a gabona árállására következtetni, egy közelfekvő igen nevezetes példát hozhatunk föl.

Magyarország e század alatt több ízben szenvedett éhségben²⁾. 1805-ben hosszan tartó szárazság nagy drágaságot okozott; 1811-ben oly nagy szárazság volt, hogy a termés a magját alig adta meg. 1814, 1815, 1816 igen mostoha esztendő: 1814 aszály, némely vidéken a vetés a vetőmagot sem adja meg; marhadög, vizáradás. 1846. májusi dér, aztán szárazság. 1852 szárazság. 1853 ismét silány termés. 1863 aszály és éhség; a kormány kénytelen vetőmagot kiosztani, és az éhség enyhítésére pénzt fölvenni; éhenhalások; az emberek füvet esznek; egy dinnye és egy ló egyaránt 1/2 forintot ér.

¹⁾ Az ösmeretes Gregory King-féle szabály, (mely szerint 10%-el rosszabb termésnél az ár 30%-kal emelkednek, 20%-nál 80-nal, 30%-nál 160%-nal, 40%-nál 280-nal, 50%-nál 450-el) mennyire lehet igaz, kivált midőn azt minden legkisebb országra is szeretnék alkalmazni, az a mondottakból eléggé kitűnik. E szabály tarthatlanságát különben már Tooke (History of Prices) és Engel (Getreidepreise und Ernteerträge in Preussen. Zeitschr. 1861. X. XI.) is kimutatták.

²⁾ L. Érkövy Adolf igen érdekes tanulmányát az 1863-dik évi aszályosságról.

Látjuk, hogy az 1863-diki, szomorú emlékezetű inséges év, nem utolsó helyet foglal el hazánk éhségsújtotta éveit közt. Ha azonban azt keressük, mily arányban emelkedett a gabona ára, meglepve vesszük észre, hogy 1863-ban, dacára az általános nyomornak és inségnek a gabona nem igen drágább és pedig azért nem, mivel az ország vasuthálózata által már összeköttetésben állott a külfölddel, és így szükségletét onnét fedezhette. Az említett inséges években t. i. — azok kihagyásával, melyek a pénzzavar időszakába esnek — következő százalékkal emelkedett a búza ára a megelőző év árához képest:

Inséges év:	Egy pozsonyi mérő buzának átlagára		áremelkedése		
	az inséges évben	az előtte való évben	legmagasabb ára az inséges évben	az előbbi árhoz képest: az évi átlag- árnak	a legmagasabb árnak
1805	644 kr.	411 kr.	840 kr.	+ 56%	+ 105%
1841	249 „	252 „	301 „	— 3%	+ 20% ¹⁾
1846	360 „	241 „	455 „	+ 50%	+ 88%
1852	371 „	300 „	434 „	+ 24%	+ 45%
1853	414 „	371 „	532 „	+ 11%	+ 43%
1863	488 „	463 „	630 „	+ 5%	+ 36%

Az utolsó rovatban foglalt számok világosan mutatják, mennyire szorított meg utóbbi időkben azon árhatár, a melyig rosz termések befolyása alatt a gabona emelkedhetett. Míg századunk elején még 105 százalékkal drágulhatott a búza, míg még a negyvenes években is 80 százalékkal drágult, addig most 30—40 százaléknál többel alig tudna emelkedni²⁾.

Ezen adatokból világosan kitűnik azon rendkívüli nagy fontosság, melyet általában helyes közlekedési rendszernek, legkivált pedig jól kifejlesztett vasutrendszernek tulajdonítanunk kell. Háborús időkben roppantúl kevesbiti a hadviselő állam költségterheit, míg békés időkben is évről évre milliókat kimél meg a nemzetnek, az éhség veszélyeit pedig majdnem tökéletesen eloszlatja. Ha vasulhálózatunk majd még inkább kiépült, nem hisszük, hogy akármily rosz magyarországi termés 15—20 százaléknál nagyobb áremelkedést tudjon előidézni.

II. Az egyes gabonanemek áringadozása,

1791-től 1870-ig.

I. A búza, valamint a többi gabonaneműek ára pozsonyi mérőre van kiszámítva. Megjegyzendő, hogy a vásárfelügyelői hivatal feljegyzéseiben a bécsi és pozsonyi mérő közt lévő különbség nincsen tekintetbe véve, minek következtében az árakat mint pozsonyi mérőkre vonatkozókat tekintettük.

¹⁾ Hogy az 1841-diki nagy inség dacára a búza mégis csak 20%-kal emelkedett; igen feltűnő, és még gyanakvóbbá tehetne azon körülmény, hogy az előtte való 1840-dik évről oly árak vannak jegyezve, melyek nagy szükségre engednének következtetést. Mi azonban a vásárfelügyelőség illető följegyzéseit ismétellen vizsgáltuk, és csak annyit mondhatunk, hogy számaink annak hivatalos jegyzéseivel összevágunk.

²⁾ Megjegyzendő, hogy a pesti árak az országos termésektől már azért sem állhatnak a legszorosabb függésben, mivel inséges években Pest a Dunán is szállíthatott magának külföldről gabonát.

A 36. sz. táblán tartalmazott állagszámítás szerint tett a búza átlagára (pozsonyi mérőért és o. é. krajczároknban):

1791-től 1800-ig	208	1831-től 1840-ig	226
1801- » 1810-ig	639	1841- » 1850-ig	300
1811- » 1820-ig	1116	1851- » 1860-ig	445
1821- » 1830-ig	205	1861- » 1870-ig	474

A századunk első két évtizedében észlelhető fölötté magas árak részben a Napoleon-féle háborúknak tulajdonítandók, részben még pedig nagyobbrészt, a papirpénznek ezek következésül beállott mind nagyobb értékvesztésének, mely végre az 1811-diki pénzválságban nyerte első sajnós emlékezetű befejezését, de véglegesen csakis a nemzeti banknak 1816-dik évben történt létesítése által fejeztetett be.

A legnagyobb áringadozásokat tapasztaljuk századunk kezdetén. Mig t. i. a század első évében a búza átlagára 370 krt tett, 1806-ban már 680-ra emelkedik, 1807-ben 584-re süllyed, de már a következő évtől fogva ijesztően emelkedik; 1810-ben, midőn a közelgő válság árnyékát már előre veté, egy mérő búza kétszeresen és 3-szorosán számított ára 969 krra rúg, de a reá következő évben egy mérő 22 frt 27 krba kerül, mig 1812-ben az érték vesztett pénzből 30 frt 39 krt kellett adni, hogy egy mérő búzáért becséréljenek. A legnagyobb ár 1812. márczius 3-án jegyeztetett, midőn t. i. egy mérő búzáért 50 frt 40 krt kellett az értékvesztett pénzben fizetni.

Az új érték behozatalával, a mi ugylátszik csak 1817-ben történt (lásd a 2-dik számú jegyzetet) a búza ára már nincs oly nagy változásoknak alávetve. Mint a 256. sz. lapon levő átlagárahól kitűnik, a búza ára, pénzünk vételképességének általános csökkenése folytán következetesen emelkedik ugyan, azonban már nem mutat fel oly merész ugrásokat, mint az előbbi időkben. 1847-ben az Európaszerte bekövetkezett rossz termés a búza árát rövid idő alatt 50%-kal ($5\frac{1}{3}$ frtig) felszöklteti, de 1848—49-ben ismét 3—4 forint közt ingadozik egy mérő ára. Az 1854. krinni háború idejében az évi átlagár $6\frac{1}{2}$ frton túl emelkedik, sőt árt is látunk jegyezve; de az 1859-diki olasz háború és az 1866. porosz háború csak csekélyebb mértékben gyakoroltak befolyást.

A búza áringadozásait legkönnyebben tudjuk a 39. sz. táblán áttekinteni, a hol az 1800-dik évbni ár 100-nak lévén véve, a megelőzőtt és az utána következő évek árai ezen év árához, mint alapárhoz vannak viszonyítva. Évtizedről évtizedre a következő ingadozásokat vesszük észre:

1800 =	100.00		
1801—1810	265.14	1841—1850	124.48
1811—1820	463.07	1851—1860	184.65
1821—1830	85.06	1861—1870	196.68
1831—1840	93.78		

E szerint egy mérő búza ma kétszer annyiba kerül, mint 1820 körül, vagy pedig — a mi ugyanannyit jelent, sőt az igazságnak inkább felel meg — egy forintért ma csak félannyit vehetünk, mint vehettünk századunk elején.

II. Kevert (kétszer búza). Ezen kifejezés alatt a harmad részben rozsral

kevert búza értendő. Ezen élelmi cikkek árhullámzásai nagy függőségben vannak a tiszta búza áratól és így itt majd ugyanazon ingadozásokat észlelhetni, melyet a búza körül. 1797-től 1800-ig t. i. átlag $1\frac{1}{2}$ forintba került a kétszer búza mérője; innen túl tett a kétszerbúza ára:

1801—1810	4.95
1811—1820	7.75
1821—1830	1.52
1831—1840	1.69
1841—1850	2.24
1851—1860	3.49

A kevert búza árának jegyzése az 1858-diki évvel megszűnik. A kevert búza a tiszta búzának áránál átlag 30%-kal volt olcsóbb, tehát mintegy $\frac{1}{10}$ részzel magasabban szokott alakulni a rozsnál. Mily arányban állott századunk minden évében a kevert búza ára a tiszta búza árához, azt a 36. sz. táblán található átlagok mutatják, melyekből a következő évtizedes összehasonlítást vonjunk ki: (1. a 37. számú táblát).

1797—1800	a kevert búza ára teszi a tiszta búza árának	72.22%-át		
1801—1810	»	»	75.22	»
1811—1820	»	»	68.10	»
1821—1830	»	»	74.15	»
1831—1840	»	»	74.77	»
1841—1850	»	»	74.67	»
1851—1860	»	»	78.43	»

III. Rozs. A rozs, mely — különösen felső Magyarországon — az élelmi cikkek egyik legjelentékenyebbike, ugyanazon áringadozásoknak van kitéve, mint a búza. A mellett azonban nem maradhat tekinteten kívül, hogy a rozs árára még a búza ára is gyakorol befolyást és viszont, minek következése az, hogy oly esetekben, midőn jó termés van rozsban, búzában ellenben rozsz termés, a rozs ára is emelkedik azért, mert a kereslet utána nagyobb lesz, mint olyankor, midőn az ország búzában is bővelkedik. Ezért történik, hogy a rozs ára még olykor is emelkedhetik, ha jó a termés, és hogy leszállhat rozsz terméseknek daczára is. Ezt a 35. sz. táblázaton kitüntetett árak vizsgálatánál tekintetbe kell venni.

A rozs ára e században következőképen alakult:

1791—1800	1.21
1801—1810	4.19
1811—1820	7.65
1821—1830	1.19
1831—1840	1.33
1841—1850	1.92
1851—1860	2.97
1861—1870	3.14

Látnivaló, hogy azon 30 éves korszakban, mely 1820-tól kezdve egész a forradalmi időszakig terjed, a rozs ára a legalacsonyabb volt, hogy azonban ez idő alatt is, az általános gazdasági viszonyok fejlődésének megfelelőleg lassú emelkedést mutat fel. Az ötvenes években nagyobb arányban látjuk a rozs pénzaequivalensét emelkedni, minek okai ugyanazok, mint a búzánál emli-

tettek: a pénz gyengébb vevési képessége, a földtehermentesítéssel együtt járó nagyobb munkabér, az intenzívebb gazdálkodás és a búzatermelés túlsúlyra emelkedése. Ezen áremelkedés legjobban tűnik ki, ha a rozs árát az újabb időben összehasonlítjuk annak 1800-diki évi árával, a mikor is azt találjuk, hogy volt a rozs ára: (l. a 39. számú táblát).

az 1800-ki árát 100-al egyenlőnek téve

1791—1800	72.43
1801—1810	250.29
1811—1820	458.09
1821—1830	71.26
1831—1840	79.64
1841—1850	114.97
1851—1860	177.84
1861—1870	188.02

A tárgyalt 80 évi időszakban ilyformán majdnem megkétszerezedett a rozs ára. Az emelkedés 1820-óta évtizedről évtizedre rendszeresen halad, legnagyobb azonban az 1850—1860-iki tizedben. Ha már e tény több fontos gazdasági körülményre vet világosságot, mint pld. a pénz értékére, a termések jó vagy rossz voltára, a nagyobb vagy kisebb keresletre, akkor a rozs árának a búzáéhoz való viszonya, különösen termelési és fogyasztási tekintetben, igen tanulságos. Lássuk ez adatokat közelebbről. Ha ugyanis a búza árát egyenlőnek vesszük 100-al, akkor a rozs ára volt:

1791—1800	58.17
1801—1810	65.41
1811—1820	58.75
1821—1830	58.05
1831—1840	58.85
1841—1850	64.—
1851—1860	66.74
1861—1870	66.25

A rozs ára tehát a búzáéhoz viszonyítva határozott emelkedési tendenciát mutat, vagy más szavakkal mondván, a búza olcsóbb lett; míg t. i. e század második tizedében egy mérő búza még 41 százalékkal ért többet egy mérő rozsnál, addig századunk hetedik tizedében e különbség csak 34⁰/₁₀₀-ot tett. Ugyanezt tapasztalta Engel Poroszországról is, hol a búza többértéke e század második tizedében 47⁰/₁₀₀-ot, ötödik tizedében pedig csak 33 százalékot tesz. E tény a nép jobb táplálkozására nyújt ugyan alkalmat, de egyúttal arról is látszik Engel megjegyzése szerint tanuskodni, hogy a mindinkább elharapódzó burgonyatáplálkozás a búza iránti keresletet csökkenti — a mi sehogys sem öröndetes jelenség.

IV. Az árpa ára a 36. sz. tábla szerint következőképen alakult:

1791—1800	1.03
1801—1810	3.47
1811—1820	5.27
1821—1830	—94
1831—1840	1.15
1841—1850	1.46

1851—1860 2.15

1861—1870 2.33

Szemügyre vevén ezen számokat, szintén tapasztaljuk, hogy e termény ára is következetesen emelkedik. Hogy ez nagy mértékben hazai terményeinknek a közlekedési eszközök fejlődésével emelkedett versenyképességének a külfölddel, de még inkább a magyarországi sertermelés kiterjesztésének köszönhető, abban alig kételkedhetni. Nagyobb világosság kedvéért itt is összehasonlítjuk e terménynek változó árait az 1800-ban jegyzett árral, a mikor is találjuk, hogy az 1800-diki árt = 100-nak téve, tett az árpa ára (o. é. krajczárban):

1791—1800 83.25

1801—1810 262.88

1811—1820 399.24

1821—1830 71.21

1831—1840 87.12

1841—1850 110.67

1851—1860 162.88

1861—1870 176.51

Eltekintve tehát az első két tizednek áráról, melyre úgy mint a többi cikkeknel a pénzviszontagságok befolyást gyakoroltak, az árpa 1801—1870-ig folytonos emelkedésben van és 1870-ben mintegy 150%-al nagyobb árt mutat mintsem 1820-ban. Azonban nem szenved kétséget, hogy ez emelkedés még nem fejezi ki azon értéket, melyet e termény kifejtettebb ipar, nagyobb sertermelés és élénkebb kivitel mellett elérhetne.

Ha összehasonlítjuk az árpa árát a búzának egyidejű árával és a búza árát 100-al egyenlőnek tekintjük, úgy találjuk, hogy az árpa ára volt:

1791—1800 48.07

1801—1810 54.39

1811—1820 49.77

1821—1830 45.85

1831—1840 50.88

1841—1850 48.67

1851—1860 48.31

1861—1870 49.15

Látjuk ebből, hogy az árpa a búzához, majdnem az egész általunk szemügyre vett idő alatt állandó, csak igen csekély mértékben megzavart viszonyban maradt. Nyolczvan év alatt csak igen csekély ingadozást veszünk észre, a miből következik, hogy a gabonaneműek egymásközi aránya nem pusztán véletlennek szüleménye, hanem egy irányadó elv következménye, hogy az tudniillik az egyes nemek egymásközi használati értékarányán alapszik.

V. A zab ára, egyebektől eltekintve, különösen háborúk befolyása alatt szokott nagy változásokon átmenni. Évtizedről évtizedre következőkép alakultak az árak:

1791—1800 —.89

1801—1810 2.77

1811—1820 3.73

1821—1830 —.72

1831—1840	— .85
1841—1850	1.14
1851—1860	1.76
1861—1870	1.83

Itt is tehát ugyanazon következetes áremelkedés tapasztalható, mint a többi gabnaneműeknél, mit itt is ugyanazon okoknak kell tulajdonítani. A legnagyobb emelkedés az 50—60-as években vehető észre, a midőn ugyanis két nagy háború az e czikk utáni keresletet emelte: a krími és az olasz háború. Összehasonlítván a zab árát e században az 1800-diki árral — úgy találjuk, hogy ez árak teszik az 1800-diki árnak:

1791—1800	84.18 ^o / _o -ját
1801—1810	251.82 »
1811—1820	339.09 »
1821—1830	65.45 »
1831—1840	77.27 »
1841—1850	103.64 »
1851—1860	160.— »
1861—1870	166.36 »

Ha alapúl vesszük a búza árát és a zab árváltozásait redukáljuk a búza egyidejű árára, melyet változatlanak, azaz mindig = 100-nak vesszük, a zab ára a búzáéhoz következőleg aránylik:

1791—1800	44.46
1801—1810	43.51
1811—1820	35.63
1821—1830	35.12
1831—1840	37.61
1841—1850	38.—
1851—1860	39.55
1861—1870	38.61

A mit tehát az árpánál megjegyztünk, az a zabra is alkalmazható; hogy t. i. ezen czikk ára is, majdnem állandóan, egyenlő arányban marad a búza árához, azaz hogy értéke, daczára a piac sok és változó befolyásainak, alapjában és a gazdasági főczikkhez, a búzához viszonyítva, nyolczvan éven át körülbelül ugyanaz. A mi pedig az első két évtizedet illeti, elegendő az ez időben dühöngött francia háborúra emlékeztetni, hogy a nagy ár mindenki által megértessék.

VI. A kukoricza a hazai termelésben igen nagy szerepet játszik. Disznó-, marhahizlálásra, szeszegetésre, a szegényebb oláh vidékeken kenyérre használtatik. Ezért, valamint a váltógazdaság körüli azon fontos kiegyenlítő tulajdonsága következtében, minélfogva tudniillik a rosz termést búzában és más gabnaneműekben enyhíti, meghonosítása nálunk nagy áldássá vált. A kukoricza, mely azonban csak újabb időben jut nagyobb és nagyobb jelentőségre, úgy mint az eddig említett czikkek, szintén nagy árváltozásoknak volt kitéve a lefolyt nyolcz évtizedben. Ára ugyanis következőképen alakult:

1801—1810	3.99
1811—1820	5.50

1821—1830	1.05
1831—1840	1.37
1841—1850	1.62
1851—1860	2.39
1861—1870	2.62

Tehát itt is lassú folytonos áremelkedés, és az 50-ki években nagy felszökkenés tapasztalható, mint ez a következő összeállításból még jobban kitűnik:

Ha a kukoricza 1800-diki árát = 100-al tesszük, akkor:

1801—1810	237.50
1811—1820	327.38
1821—1830	62.05
1831—1840	81.55
1841—1850	96.43
1851—1860	142.26
1861—1870	155.95

Ha pedig összehasonlítjuk a búza árát a kukoriczáéval és az előbbit egyenlőnek tesszük 100-al, úgy találjuk, hogy volt a kukoricza ára:

1791—1800	68.26
1801—1810	62.44
1811—1820	49.20
1821—1830	51.22
1831—1840	60.62
1841—1850	54.—
1851—1860	53.71
1861—1870	55.27

Az értékarány búza és kukoricza közt tehát nem nyújtja azon állandó képet, mint a többi gabonaneműek, a mi talán részben annak is tulajdonítandó, hogy a kukoricza használata a mezőgazdaságban és mezőgazdasági iparnál több változásnak volt kitéve, és hogy értékesítése az újabb időben nagyobb és nagyobb mértékben és sokféle irányban sikerül.

A táblák berendezéséről a következő jegyzendő meg:

A **35. sz. tábla** tartalmazza a gabonaneműek 1791—1870-diki árait, minden hónapról két kimutatásban o. é. krajczárookra és pozsonyi mérőkre átszámítva. A **36. sz. táblán** az évi átlagárak vannak egybeállítva, és ezekből az évtizedök és évtizedek átlagai kiszámítva. A **37. sz. tábla** az úrhullámok nagyságát évtizedek szerint tünteti föl. A **38. sz. tábla** az egyes gabonaneműek árának egymás közli ingadozását tartalmazza, t. i. egységül vévén a búza átlagárát, kimutatja, mily arányban állott ehhez ugyanczen évben a többi gabona ára. A **39. sz. tábla** az árak 80 év alatti emelkedését tünteti föl: az 1800-diki árak 100-nak levén véve, évről évre kimutatatlak, hány százalékkal emelkedett vagy apadt minden gabonanemű ára ezen 1800-diki alapárhoz képest¹⁾.

¹⁾ Az 1800-dik évnek kiindulási pontul választása ellen joggal fölhozhatni ugyan, hogy ez évben már a bankóczédulák névértékükön alúl keltek, és hogy azokból inkább a pénzválság előtt való 1791. vagy utána eső 1820-dik évet kellett volna választani. Tekintettel azonban azon körülményre, hogy az 1800. és 1820-diki ill. 1791-ki árak közt csak igen csekély különbség mutatkozik, szivesebben választottuk kiindulási pontul századunk első évét.

Gabonaárak a pesti piacon

1791-től 1870-ig

(fél havi kimutatásokban).

Getreidepreise auf dem Pester Markte

von 1791 bis 1870

(in halbmonatlichen Ausweisen).

Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens								Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens									
buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais
ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.								ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.									
Január	1.	525	385	289	273	230	239	Január	3.	168	58	63	47
	15.	509	417	315	297	222	204		17.	*164	.	63	55	47	.	.	.
Február	1.	508	359	315	289	221	249	Február	3.	139	.	63	58	49	.	.	.
	15.	508	417	326	284	221	298		14.	168	.	58	58	49	.	.	.
Márczius	1.	494	362	326	280	210	273	Márczius	2.	*168	.	63	63	53	.	.	.
	15.	483	395	300	252	210	294		16.	*168	.	74	68	53	.	.	.
Április	1.	399	305	252	240	175	263	Április	3.	189	.	68	63	53	.	.	.
	15.	315	263	215	200	142	278		17.	168	.	58	53	49	.	.	.
Május	3.	315	.	205	173	131	.	Május	1.	163	.	63	58	53	.	.	.
	17.	347	.	242	205	115	.		15.	168	.	63	63	58	.	.	.
Junius	3.	299	.	286	179	95	.	Junius	1.	184	.	63	63	68	.	.	.
	14.	315	.	215	173	142	.		15.	158	.	63	58	47	.	.	.
Julius	1.	352	.	210	147	158	.	Julius	3.	137	.	45	47	44	.	.	.
	15.	315	.	168	121	126	.		17.	179	.	63	56	53	.	.	.
Augusztus	2.	278	.	126	84	68	.	Augusztus	3.	142	.	63	63	58	.	.	.
	16.	278	.	79	74	49	.		14.	*142	.	69	58	58	.	.	.
Szeptember	2.	220	.	74	79	53	.	Szeptember	4.	147	.	63	49	47	.	.	.
	4.	200	.	74	68	49	.		14.	158	.	63	53	49	.	.	.
Október	4.	200	.	79	74	47	.	Október	2.	137	.	58	60	53	.	.	.
	14.	179	.	63	68	53	.		16.	137	.	53	49	47	.	.	.
November	4.	210	.	74	68	53	.	November	2.	133	.	58	58	49	.	.	.
	15.	173	.	63	58	47	.		12.	105	.	58	47	47	.	.	.
December	2.	184	.	68	60	47	.	December	4.	137	.	63	53	49	.	.	.
	16.	189	.	60	55	47	.		14.	163	.	58	58	49	.	.	.
Átlag Durchschn.		235	.	182	158	121	.	Átlag Durchschn.		157	.	61	57	50	.	.	.

Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens								Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens									
buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais
ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.								ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.									
Január	4.	147	.	74	58	53	.	Január	3.	121	.	37	53	53	.	.	.
	15.	147	.	58	53	49	.		14.	112	.	58	53	53	.	.	.
Február	1.	152	.	58	55	53	.	Február	4.	114	.	55	53	53	.	.	.
	15.	*152	.	58	63	63	.		14.	116	.	55	53	53	.	.	.
Márczius	1.	158	.	63	58	60	.	Márczius	4.	124	.	58	58	58	.	.	.
	15.	152	.	63	60	63	.		14.	121	.	63	58	58	.	.	.
Április	2.	*153	.	*63	69	60	.	Április	1.	131	.	63	63	63	.	.	.
	16.	142	.	63	55	55	.		15.	131	.	65	58	58	.	.	.
Május	3.	132	.	58	55	55	.	Május	2.	147	.	87	87	87	.	.	.
	14.	132	.	58	55	60	.		16.	200	.	105	108	98	.	.	.
Junius	4.	132	.	58	53	55	.	Junius	3.	210	.	105	119	116	.	.	.
	14.	147	.	63	58	58	.		17.	226	.	129	140	119	.	.	.
Julius	2.	162	.	58	58	58	.	Julius	1.	224	.	119	132	119	.	.	.
	16.	132	.	60	55	55	.		15.	279	.	126	132	119	.	.	.
Augusztus	2.	144	.	65	58	60	.	Augusztus	1.	252	.	165	142	142	.	.	.
	16.	142	.	60	55	53	.		14.	332	.	174	210	119	.	.	.
Szeptember	3.	152	.	63	55	53	.	Szeptember	2.	305	.	210	210	210	.	.	.
	14.	137	.	65	58	53	.		16.	279	.	210	220	200	.	.	.
Október	1.	126	.	58	55	55	.	Október	3.	279	.	210	182	192	.	.	.
	15.	126	.	55	53	55	.		14.	279	.	189	182	182	.	.	.
November	5.	116	.	58	53	53	.	November	4.	279	.	182	179	174	.	.	.
	15.	105	.	53	53	49	.		14.	273	.	174	174	168	.	.	.
December	3.	116	.	63	63	53	.	December	2.	279	.	192	189	174	.	.	.
	17.	126	.	55	53	53	.		16.	279	.	195	189	182	.	.	.
Átlag Durchschn.		138	.	60	56	55	.	Átlag Durchschn.		212	.	126	127	119	.	.	.

35. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

Egy (pozsonyi) mérő (Preis eines (Preash) Metzens)										Egy (pozsonyi) mérő (Preis eines Preash) Metzens																			
buza Weizen					kevert Halbweicht					rozsa Korn					árpa Gerste					zab Hayfer					kukorica türk. Mais				
ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.										ára o. é. k.-ban — in kr. ö. W.																			
Január	2.	*279			282	210	192	*182		Január	5.	315			157	*118	90	95											
	16.	*279			220	210	192	*182			15.	*315			132	*105	84	88											
Február	3.	*279			210	192	192	231		Február	1.	231			116	101	80	87											
	17.	*279			*210	210	192	*231			16.	231			119	98	84	105											
Márczius	3.	*279			*210	231	189	242		Márczius	1.	252			111	98	80	8											
	16.	*279			*210	242	189	245			14.	227			211	77	77	77											
Április	2.	420			*210	242	189	*215		Április	1.	*227			*111	101	84	98											
	14.	350			*210	231	182	110			15.	231			105	90	77	90											
Május	1.	350			*210	231	161	294		Május	3.	231			101	90	77	94											
	15.	420			*210	279	158	110			17.	210			87	90	77	122											
Június	2.	414			321	279	168	110		Június	3.	174			80	80	74	95											
	16.	441			331	279	168	*110			11.	171			84	84	74	90											
Július	3.	371			220	263	137	*110		Július	1.	189			84	84	80	*30											
	14.	381			231	226	140	*110			15.	200			74	77	69	105											
Augusztus	4.	267			140	164	115	*110		Augusztus	2.	174			69	69	63	*105											
	14.	353			118	118	64	*110			16.	171			80	84	56	*105											
Szeptember	1.	315			132	121	74	140		Szeptember	2.	179			74	84	56	*105											
	15.	297			140	115	66	105			16.	174			75	74	56	111											
Október	2.	297			153	105	69	98		Október	4.	153			74	74	59	119											
	16.	315			153	101	80	80			14.	158			80	77	59	108											
November	3.	308			168	105	84	69		November	4.	158			77	74	59	95											
	16.	294			158	105	74	74			15.	140			66	63	53	84											
December	1.	306			168	129	95	95		December	2.	153			80	74	56	105											
	15.	*308			164	118	93	101			16.	153			80	80	59	101											
Átlag Durchschn.		329			197	186	135	145		Átlag Durchschn.		201			93	85	70	98											

Január	3.	*117	*106.7	*77	80.5	59.6	112			Január	5.	*245	*217	147	147	115.6	175		
	17.	147	106.7	77	78.5	59.6	99.7				16.	*245	*217	147	147	117.2	182		
Február	3.	147	113	77	78	63	105			Február	1.	*245	*217	147	147	115.5	168		
	14.	147	112	80.5	70	59.5	93				16.	*245	*217	143.6	136.6	115.5	168		
Márczius	3.	161	115.5	85.7	70	59.5	98			Márczius	2.	*245	*217	136.6	136.6	112	168		
	14.	157.6	108.5	80.5	73.5	63	101.6				13.	234.6	157.5	133	133	112	164.6		
Április	4.	154	108.5	80.5	73.5	73.5	98			Április	3.	210	140	126	126	101.5	161		
	18.	140	94.5	73.5	66.5	66.5	105				17.	210	147	122.5	115.6	101.5	*161		
Május	2.	140	98	73.5	66.5	59.2	98			Május	6.	210	140	105	101.5	87.6	*161		
	16.	143.5	105	73.5	66.5	66.5	101.5				15.	196	133	101.6	98	87.6	157.6		
Június	6.	385	297.6	213.5	140	129.5	140			Június	4.	168	147	122.6	94.5	84	*157.6		
	16.	280	124	150.5	154	147	154				15.	168	*147	101.5	101.5	88	*157.6		
Julius	4.	238	175	136.5	140	122.5	147			Julius	3.	161	129.5	84	87.6	87.5	*157.6		
	11.	234.5	168	136.5	147	122.5	*147				13.	150.5	108.5	77	77	87.6	*157.6		
Augusztus	1.	262.5	175	154	147	122.5	*147			Augusztus	3.	150.6	94.5	73.6	66.6	49	*157.6		
	18.	245	178.5	147	140	105	*147				14.	157.6	115.5	73.6	73.6	56	*157.6		
Szeptember	1.	231.7	245	147	140	112	*147			Szeptember	4.	150.6	112	73.6	66.6	56	*157.6		
	15.	287	23	157.5	147	122.5	161				14.	150.5	115.6	66.6	66.6	56	91		
Október	3.	294	217	154	154	122.5	182			Október	2.	150.5	112	73.6	66.6	59.5	87.5		
	13.	287	210	150.5	150.5	115.5	175				16.	154	112	77	70	66.5	87.6		
November	7.	269.5	203	147	147	115.5	182			November	2.	147	108.6	73.6	70	66.5	84		
	14.	252	217	157.5	136.5	98	168				13.	150.6	119	80.6	77	66.5	84		
December	1.	245	217	154	147	115.5	168			December	4.	*150.5	*119	84	80.6	77	105		
	19.	245	*217	147	140	115.5	175				14.	150.6	112	77	73.6	73.6	87.6		
Átlag Durchschn.		220.3	161.4	121.6	110.7	95.3	135.6			Átlag Durchschn.		185	143.6	101.7	98	84.6	141.4		

Január	3.	*164.5	*112	*105	*87.5	91	*112			Január	3.	*164.5	*112	*105	*87.5	91	*112		
	14.	*164.5	*112	*105	98	87.5	115.5				4.	*164.5	*112	*105	98	87.5	115.5		
Február	4.	*164.5	*112	*105	91	115.5	105			Február	18.	168	*112	112	94.6	87.6	105		
	18.	168	*112	112	94.6	87.6	105				4.	168	129.6	122.5	98	91	115.5		
Márczius	17.	220.6	147	119	112	94.5	112			Márczius	17.	220.6	147	119	112	94.5	112		
	1.	192.5	147	133	108.6	101.6	126				1.	192.5	147	133	108.6	101.6	126		
Április	15.	196	157.5	136.5	112	101.5	161			Április	15.	196	157.5	136.5	112	101.5	161		
	2.	227.5	157.5	147	112	101.5	*161				2.	227.5	157.5	147	112	101.5	*161		
Május	16.	227.5	168	142.5	119	105	160.5			Május	16.	227.5	168	142.5	119	105	160.5		
	3.	221	168	147	122.5	119	171.5				3.	221	168	147	122.5	119	171.5		
Június	14.	13.	224	171.5	147	126	115.5			Június	14.	13.	224	171.5	147	126	115.5		
	1.	210	161	147	119	115.5	168				1.	210	161	147	119	115.5	168		
Julius	15.	210	164.5	147	126	115.5	*164			Julius	15.	210	164.5	147	126	115.5	*164		
	1.	224	168	147	122.5	112	*168				1.	224	168	147	122.5	112	*168		
Augusztus	14.	*224	*168	178.5	123.5	112	*168			Augusztus	14.	*224	*168	178.5	123.5	112	*168		
	2.	320	252	217	164.5	112	*168				2.	320	252	217	164.5	112	*168		
Szeptember	16.	332.5	155.6	220.6	171.6	112	*168			Szeptember	16.	332.5	155.6	220.6	171.6	112	*168		
	3.	315	245	220.6	168	112	220.6				3.	315	245	220.6	168	112	220.6		
Október	14.	315	245	220.6	168	115.5	199.5			Október	14.	315	245	220.6	168	115.5	199.5		
	4.	315	245	227.6	164.5	119	203				4.	315	245	227.6	164.5	119	203		
November	14.	315	248.5	234.6	171.5	126	234.5			November	14.	315	248.5	234.6	171.5	126	234.5		
	2.	322	269.5	248	196	147	269.5				2.	322	269.5	248	196	147	269.5		
December	16.	329	273	252	189	150.6	280			December	16.	329	273	252	189	150.6	280		
Átlag Durchschn.		240.6	178.6	167	132.3	109.6	167.6			Átlag Durchschn.		240.6	178.6	167	132.3	109.6	167.6		

Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb) Metzens							Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb) Metzens						
	búza Weizen	kevert Halbfrucht	rozs Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais		Luzs Weizen	kevert Halbfrucht	rozs Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais
	ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.							ára o. é. k.-ban — in kr. ö. W.					
Január	2.1*329	*273	*252	*189	150.5	166	Január	5.1 402.5	*311.5	248.5	196	154	175
Február	13. 315	*273	*252	182	147	262.5	Február	1. 385	301	259	217	151	175
Márczius	3. 339.5	*273	211.5	189	150.5	294	Márczius	16. 385	315	259	217	151	168
Április	2. 385	301	284	227.5	171.5	308	Április	15. 420	357	280	227.5	147	217
Május	14. 350	318.5	283.5	210	171.5	297.5	Május	2. 385	315	255.5	178.5	147	189
Junius	1. 367.5	*311.5	288	206.5	168	204	Junius	13. 367.5	297.5	238	168	140	178.5
Julius	2. 385	316	290.5	231	210	388	Julius	4. 402.5	329	269.5	192.5	157.5	192.5
Augusztus	15. 371	*311.5	369.5	199.5	171.5	294	Augusztus	14. 402.5	392.5	287	199.5	157.5	199.5
Szeptember	2. 385	316	290.5	217	217	304.5	Szeptember	1. 409.5	382.5	269.5	199.5	161	207
Október	16. 402.5	318.5	290.5	217	217	304.5	Október	15. 420	343	269.5	199.5	171.5	224
November	8. 392	316	269.5	196	182	*304.5	November	2. 479.5	385	343	226.5	196	273
December	17. 385	*315	203	192.5	192.5	*304.5	December	16. 455	367.5	280	252	182	280
Átlag Durchschnitt	369.0	297	248.5	195.1	153.1	254.0	Átlag Durchschnitt	3. 490	379	297.5	252	182	290.5
Január	4. *588	*490	507.5	378	287	507.5	Január	4. 420	308	269.5	164	129.5	133
Február	14. *588	*490	507.5	388.5	25	521.5	Február	14. *420	*308	*269.5	150.5	122.5	140
Márczius	1. 577.5	*490	507.5	378	273	514.5	Márczius	3. *420	*308	269.5	147	115	150.5
Április	15. 577.5	*490	507.5	385	273	518	Április	14. 430.5	*308	227.5	147	115	150.5
Május	1. 577.5	*490	507.5	388	280.5	514.5	Május	2. 430.5	*308	298	150.5	115	140.5
Junius	18. 577.5	*490	507.5	409.5	287	514.5	Junius	16. 454	336	238	150.5	115	150.5
Julius	1. 609	532	462	386	290.5	507.5	Julius	1. 457	294	199.5	150.5	115	164
Augusztus	15. 602	525	455	360.5	287		Augusztus	20. 402.5	308	203	147	115	161
Szeptember	3. 455	392	350	241.5	199.5	437.5	Szeptember	1. 413	315	262.5	140	119	171.5
Október	1. 525	430.5	360.5	218.5	210	437.5	Október	15. 392.5	290.5	231	133	112	164.5
November	3. 511	434	378	238	217	441	November	1. 302.5	315	252	147	129.5	275
December	14. 514	437.5	371	234.5	199.5	437.5	December	15. 395	308	280	168	138	175
Átlag Durchschnitt	1. 511	430.5	297.5	224	196	*437.5	Átlag Durchschnitt	3. 350	290.5	252	161	129.5	*175
Január	12. 490	402.5	*207.5	224	170.5	*437.5	Január	17. 397.5	288	252	150.5	119	182
Február	6. 542.5	*109.5	287	220.5	147	*437.5	Február	3. 392.5	262.5	227.5	151	122.5	192.5
Márczius	10. 542.5	*109.5	262.5	190.5	87.5	*437.5	Márczius	14. *332.5	*262.5	248.5	164.5	119	*192.5
Április	2. 490	392	245	1 2	108.5	*437.5	Április	4. 455	302.5	350	196	122.5	217
Május	16. 367.5	290.5	252	150.5	91	150.5	Május	14. 437	378	371	220.5	136.5	220.5
Junius	4. 472.5	308	2 0	157.5	108.5	168	Junius	2. 455	378	350	192.5	122.5	*220.5
Julius	18. 472.5	339.5	269.5	150.5	129.5	150.5	Julius	16. 455	371	367.5	224	150.5	224
Augusztus	4. 402.5	315	269.5	140	122.5	133	Augusztus	2. 455	385	378	234.5	168	238
Szeptember	15. 472.5	406	294	140	122.5	136.5	Szeptember	16. 472.5	395	360.5	234.5	164.5	245
Október	2. 420	322	280	150.5	122.5	147	Október	4. 507.5	385	360.5	238	168.5	315
November	16. 409.5	308	269.5	147	119	124.5	November	14. 507.5	*385	*360.5	345	164	297.5
December	16. 409.5	308	269.5	147	119	124.5	December	14. 507.5	*385	*360.5	345	164	297.5
Átlag Durchschnitt	512	426.0	362.0	254.7	191.0	377.5	Átlag Durchschnitt	411.0	324	283.0	179	129.0	191.0
Január	4. 507.5	*385	*360.5	231.5	161	294	Január	3. *805	*595	*500.5	339.5	252	339.5
Február	15. 490	*385	*360.5	241.5	171.5	287	Február	17. *805	*595	588	360.5	290.5	339.5
Márczius	1. 507.5	402.5	332.5	259	168	287	Márczius	4. *805	*595	591.5	420	297.5	392
Április	15. 507.5	*402.5	*332.5	252	171.5	287	Április	21. 945	*595	700	455	297.5	402.5
Május	1. 507.5	*402.5	*332.5	269.5	178.5	290.5	Május	4. 910	752.5	682.5	435	291	402.5
Junius	18. 567	550	437.5	336	217	308	Junius	17. 805	612.5	577.5	367.5	262.4	402.5
Julius	2. 507.5	430.5	430.5	294	220.5	308	Julius	1. 735	605.5	570.5	392	273	402.5
Augusztus	19. 525	455	430.5	304	227.5	304.5	Augusztus	15. 735	577.5	532	339.5	262.5	*402.5
Szeptember	3. 525	441	430.5	304	222.5	304.5	Szeptember	2. 73	567	572.5	297.5	227.4	*402.5
Október	17. 500	472.5	458.5	322	210	311.5	Október	16. 665	525	462	504.5	220.5	*402.5
November	3. 770	628.5	577.5	455	245	455	November	3. 560	472.5	402	266	320.5	*402.5
December	14. 770	689.5	*577.5	472.5	343	518	December	13. 490	420	325.5	252	220.5	*402.5
Átlag Durchschnitt	2. 735	612.5	507.5	435	343	465.5	Átlag Durchschnitt	1. *490	*420	385	357	290.5	*02.5
Január	16. 630	555	472.5	395	325.5	437.5	Január	15. 647.5	542.5	402.5	332.5	262	*402.5
Február	2. 665	588	430.5	390.5	290.5	409.5	Február	1. 665	542.5	402.5	332	269.5	*402.5
Márczius	16. 647.5	507.5	385	269.5	182	*409.5	Márczius	19. 665	512.5	307.5	322	238	*402.5
Április	3. 665	*507.5	402.5	262.5	175	*409.5	Április	2. 595	500.5	325.5	325.5	227.5	502.5
Május	13. 665	*507.5	406	259	175	*409.5	Május	10. 588	472.5	378	308	220.5	332.5
Junius	1. 735	598	430.5	315	192	*409.5	Junius	3. 630	455	39	304.5	227.5	350
Julius	1. 861	721	472.5	350	210	350	Julius	4. 630	472.5	385	325.5	238	325.5
Augusztus	3. 840	630	507.5	332.5	238	315	Augusztus	4. 577.5	455	392	305	238	378
Szeptember	15. 735	595	455	311	227.5	315	Szeptember	10. 577.5	448	332.5	305	241.5	402.5
Október	3. 735	577.5	500.5	297	227.5	304.5	Október	3. 630	507.5	378	339.5	273	507.5
November	20. 805	595	500.5	339.5	238	332.5	November	19. 630	490	385	350	290.5	437.5
December	20. 805	595	500.5	339.5	238	332.5	December	19. 630	490	385	350	290.5	437.5
Átlag Durchschnitt	644	526	436.0	319.0	222.7	354.0	Átlag Durchschnitt	679.0	531.0	456.0	430.0	355.4	401.0

35. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens							Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens						
buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	W.	buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	W.
ára o. ó. kr. ban — in kr. ö.							ára o. ó. kr. ban — in kr. ö.						
Január	2. *630	*190	*385	336	287	437.5	Január	5. 525	392	332	332.5	248.5	507.5
	16. *630	*190	*385	332.5	269.5	437.5		15. *525	*392	332.5	332.5	248.5	490
Február	3. *630	*190	*385	350	290.5	472.5	Február	1. *525	*392	332.5	332.5	248.5	500.5
	17. *630	*190	*385	360.5	290.5	525		23. *525	*392	332.5	332.5	248.5	490.5
Márczius	3. *630	*190	*385	350	290.5	518	Márczius	4. *525	*392	332.5	332.5	248.5	500.5
	16. 665	525	120	350	280	491		15. 525	120	367.5	367.5	287	507.5
Április	3. 665	542.5	378	360.5	301	507.5	Április	1. *525	*420	343	360.5	287	518
	14. 595	190	378	365	308	507.5		12. *525	*420	367.5	367.5	297.5	*518
Május	1. 560	172.5	360.5	343	294	507.5	Május	3. 595	120	367.5	367.5	308	*518
	12. 525	172.5	357	332.5	291	490.5		17. 595	155	364	361	290.5	*518
Junius	2. 575	420	360.5	360.5	312.5	*490.5	Junius	3. 665	*455	385	458.5	350	*518
	19. 525	385	332.5	332.5	301	507.5		21. *875.5	*455	619.5	567	430.5	*518
Julius	3. 549.5	392	291	323.7	290.5	*507.5	Julius	1. 873.7	693	570.5	570.5	385	*518
	21. 525	385	297	297.5	262.5	*507.5		17. 867.5	689.5	548.5	542.5	402.5	*518
Augusztus	4. 507.5	360.5	297.5	262.5	252	*507.5	Augusztus	2. 840	682.5	542.5	542.5	378	*518
	14. *507.5	*360.5	297.5	322	217	*507.5		16. 840	682.5	*542.5	542.5	418	*518
Szeptember	1. 630	402.5	367.5	367.5	234.5	*507.5	Szeptember	2. *840	*682.5	*422.5	612.5	420	*518
	15. 630	418	350	367.5	235	472.5		16. 1050	682.5	*542.5	619.5	385	*518
Október	2. 595	420	350	360.5	252	472.5	Október	4. 1050	875	*542.5	612.5	378	*518
	16. 560	420	332.5	332.5	252	437.5		14. 1050	899.5	770	577.5	378	665
November	3. 560	402.5	332.5	315	245	472.5	November	4. 1039	829.5	770	542.5	378	682.5
	16. 560	420	315	315	245	472.5		15. 1013	829.5	735	525	371	665
December	1. 560	392	332.5	332.5	245	500.5	December	2. 915	798	743.7	525	392	700
	15. 560	402.5	339.5	339.5	248.5	507.5		16. 945	793	*713.7	577.5	402.5	735
Átlag Durchschnitt	584.5	440	350.5	337.5	270.5	489.0	Átlag Durchschnitt	758.5	601.5	502.0	470.0	311.5	548.5
Január	3. *945	*798	*743.7	577.5	402.5	770	Január	2. *1050	*735	*612.5	542.5	488	463
	17. *945	*798	*743.7	577.5	409.5	770		16. *1050	*735	*612.5	553	441	448
Február	3. *945	*798	*743.7	570.5	409.5	752	Február	1. *1050	*735	*612.5	549.5	434	437.5
	17. *945	*798	*743.7	570.5	409.5	752		16. *1050	*735	*612.5	572.5	484	413
Márczius	3. *945	*798	*743.7	577.5	385	735	Márczius	2. *1050	*735	*612.5	542.5	434	385
	17. 1050	*798	*743.7	577.5	413	735		19. 1085	475	665	542.5	437.5	409.5
Április	4. 1029	*798	*743.7	577.5	409.5	735	Április	6. 1050	805	645	542.5	437.5	448
	14. 1025.5	840	*743.7	577.5	409.5	822.5		17. 925	667	542.5	472.5	437.5	472.5
Május	2. 1025.5	840	770	577.5	402.5	*822.5	Május	1. 945	665	542.5	490	437.5	490
	16. 1025.5	840	*770	577.5	409.5	*822.5		15. 945	647.5	507.5	507.5	413	507.5
Junius	2. 1025.5	*840	*770	577.5	490	770		1. 840	595	455	443	402.5	448
	16. 1050	*840	*770	588	500.5	735		19. 770	553	487.5	437.5	402.5	410.5
Julius	4. 1050	*840	*770	577.5	512.5	665	Julius	3. 805	553	472.5	472.5	431	472.5
	18. 1050	*840	*770	577.5	518	612.5		19. 770	549.5	437.5	439.5	434	507.5
Augusztus	1. 787.5	692.5	577.5	577.5	612.5	542.5	Augusztus	3. 770	549.5	437.5	437.5	402.5	507.5
	14. 787.5	647.5	507.5	507.5	402.5	512.5		17. 770	542.5	437.5	437.5	385	*507.5
Szeptember	1. 805	542.5	507.5	434.5	360.5	409.5	Szeptember	4. 980	549.5	437.5	437.5	350	*507.5
	19. 1015	667	518	472.5	378	402.5		18. 1050	595	542.5	490	360.5	*507.5
Október	3. 1050	735	518	479.5	409.5	402.5	Október	2. 1050	595	542.5	518	360.5	647.5
	16. 1050	759.5	577.5	542	437.5	402.5		16. 1050	647.5	542.5	518	378	785
November	3. 1050	735	577.5	518	441	385	November	2. 1050	647.5	542.5	549.5	378	752.5
	13. 1050	735	612.5	518	456	378		16. 1050	665	549.5	549.5	402.5	732.5
December	1. 1050	*735	*612.5	549.5	462	430.5	December	4. 1050	617.5	560	560	409.5	787.5
	19. 1050	*735	612.5	542	455	445		18. 1050	617.5	560	560	409.5	787.5
Átlag Durchschnitt	988.0	768	677.5	529.7	438.5	605.7	Átlag Durchschnitt	969	652.7	536.1	501	409.7	528.5
Január	4. 1050	647.5	560	560	420	822.5	Január	3. *3150	*2030	2170	1280	1400	2450
	18. 1050	*647.5	560	560	437.5	927.5		17. *3150	*2030	*2170	1280	1470	1520
Február	1. 1050	*647.5	560	560	437.5	875	Február	4. 3850	*2030	*2170	*1280	1750	1520
	15. 1050	*647.5	577.5	560	439.5	875		21. *3850	*2030	*2170	*1280	2030	*1520
Márczius	1. 1050	*647.5	577.5	560	437.5	875	Márczius	3. 4550	*2030	*2170	2310	1960	*1520
	18. 1330	*647.5	577.5	595	490	962.5		16. 4620	*2030	*2170	2310	1960	*1520
Április	2. 1295	910	735	*595	507.5	1015	Április	3. 5040	*2030	*2170	*2310	*1960	*1520
	19. 1330	*910	805	805	577.5	1067		17. 4550	*2030	*2170	*2310	2030	*1520
Május	3. 1470	980	*905	945	595	1120	Május	5. 4410	*2030	3150	2660	2030	*1520
	21. 1440	1260	1120	1260	665	1400		15. 3920	3150	2900	2450	1890	*1520
Junius	3. 2100	1505	1260	1190	945	1400	Junius	2. 3500	2940	2660	2310	1750	*1520
	18. 2520	2030	1750	1490	1130	1400		16. 3500	2646	2620	2240	1820	*1520
Julius	2. 2450	*2030	*1750	*1190	1120	1400	Julius	7. 3850	*2646	*2520	2170	2030	*1520
	16. 2380	2240	*1750	*1190	*1120	1400		21. 3640	*2646	*2520	1960	1960	*1520
Augusztus	2. 2730	*2240	1750	*1190	1540	1900	Augusztus	8. 3010	1960	1680	1540	1540	*1520
	16. 2730	*2240	1750	*1190	1330	1400		18. 3010	*1960	1470	1050	1050	*1520
Szeptember	4. 3920	2660	*1750	1960	1190	*1400	Szeptember	1. 2435	*1960	1400	1190	1120	*1520
	17. 3500	2590	1960	1890	1120	*1400		15. 2635	1890	1330	1190	980	1050
Október	1. 3150	2100	*1960	*1890	1120	1960	Október	3. 2635	1820	1260	1120	910	980
	15. 3150	2100	1750	1750	1120	1820		16. 2310	1540	1120	1050	840	770
November	5. 3150	2030	1820	*1750	1050	1890	November	3. 350	250	210	210	168	142.5
	15. 3150	2030	1820	1610	1120	1960		16. 280	245	180	167.5	150	150
December	3. 3150	*2030	*1820	1690	1190	*1960	December	4. *290	*215	*180	153.5	153.5	153.5
	20. *3150	*2030	*1820	1680	1330	2380		11. 391	*215	*180	167.5	150	168
Átlag Durchschnitt	2226.0	1547.0	1316.0	1184.0	892.0	1367.0	Átlag Durchschnitt	3039.0	1846.0	1772.0	1499.0	1376.0	1257.0

		Egy (pozsonyi) mérő							Egy (pozsonyi) mérő						
		Preis eines (Pressh.) Metzens							Preis eines Pressh. Metzens						
		buza	kevert	roz	árpa	szab	kukorica	buza	kevert	roz	árpa	szab	kukorica		
		Wexen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Hafer	türk. Mais	Wexen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Hafer	türk. Mais		
		ára o. é. kr.-ban — in Kr. ö. W.							ára o. é. kr.-ban — in Kr. ö. W.						
Január	5.	*366	*215	*181	181	167.	*167.	4.	588.	420	265	262.	175	*367.	
	15.	350	*215	*181	177.	167.	153.	21.	560	*420	*265	*262.	180	*367.	
Február	5.	350	*215	*181	177.	167.	153.	1.	560	*420	*265	*262.	*202.	397.	
	16.	350	*215	*181	177.	167.	*153.	18.	560	*420	*265	*262.	210	420	
Márczius	5.	360	*215	*181	177.	167.	*153.	1.	630	*420	*265	*262.	210	420	
	15.	367.	*215	*181	177.	167.	*153.	15.	630	420	280	280	*210	420	
Április	2.	267.	*215	197.	182.	167.	*153.	1.	805	310	350	*280	*210	420	
	15.	342.	*227.	181	175	167.	*153.	19.	805	190	*350	*280	*210	420	
Május	4.	360	262.	192.	192.	167.	*153.	3.	445	120	315	*240	227.	*420	
	18.	315	210	181	175	153.	*153.	3.	700	120	315	*280	210	*420	
Junius	1.	345	227.	157.	157.	146	*153.	3.	700	*420	*315	*280	210	*420	
	15.	420	245	164.	132.	132.	*153.	17.	555	*420	*315	*280	210	*420	
Julius	2.	350	227.	160	175	153.	*153.	8.	555	*420	595	*280	*210	420	
	20.	367.	230.	157.	157.	132.	*153.	8-29	555	*420	595	*280	*210	420	
Augusztus	6.	367.	227.	160	160	153.	*153.	2.	555	*420	595	332.	*210	420	
	19.	402.	245	163.	157.	122.	*153.	19.	650	*420	350	280	157.	*420	
Szeptember	3.	420	268.	167.	167.	122.	*153.	2.	840	*420	*350	280	105	420	
	17.	402.	262.	175	181	122.	*153.	20.	840	665	*350	350	167.	*420	
Október	1.	490	297.	167.	185	122.	*80	4.	945	647.	137.	332.	150	*420	
	19.	525	315	237.	235	167.	215	14.	980	700	*437.	425	175	*420	
November	2.	630	385	245	245	182.	245	4.	945	700	525	420	175	420	
	13.	630	455	278	272.	175	297	14.	1050	700	700	472.	175	490	
Deczember	3.	630	*455	*278	*272.	167.	355	2.	1120	840	735	525	195	420	
	17.	630	420	278	278	187.	367.	20.	1102.	840	770	*525	192.	525	
Átlag Durchschnitt.		418	269.	192.	191	156	199.	Átlag Durchschnitt.	7365	511	423.	422.	192.	422.	

		Egy (pozsonyi) mérő							Egy (pozsonyi) mérő						
		Preis eines (Pressh.) Metzens							Preis eines Pressh. Metzens						
		buza	kevert	roz	árpa	szab	kukorica	buza	kevert	roz	árpa	szab	kukorica		
		Wexen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Hafer	türk. Mais	Wexen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Hafer	türk. Mais		
		ára o. é. kr.-ban — in Kr. ö. W.							ára o. é. kr.-ban — in Kr. ö. W.						
Január	3.	*1102.	*840	770	512.	*192.	*525	2.	1960	1645	1450	840	472.	770	
	17.	*1102.	*840	770	542.	287.	*525	16.	2030	1680	*1450	840	472.	840	
Február	3.	*1102.	*840	*770	595	237.	595	6.	1960	1680	1450	840	472.	840	
	21.	*1102.	*840	*770	595	250	770	20.	1890	1470	1260	*840	*472.	*840	
Márczius	3.	*1102.	*840	*770	595	237.	725	5.	1960	1470	1330	907.	*472.	*840	
	17.	1120	840	805	595	262.	700	19.	2100	1540	1327.	907.	472.	*840	
Április	4.	1190	840	840	515	245	700	5.	2100	1540	1330	907.	472.	*840	
	18.	1470	690	1102.	700	332.	*700	23.	2100	1540	1327.	907.	472.	*840	
Május	2.	1470	690	1050	700	350	875	3.	1960	1540	1260	907.	*472.	907	
	12.	1460	690	1050	770	332.	*875	14.	2030	1640	1330	907.	472.	1050	
Junius	2.	1330	690	1050	770	332.	840	4.	1820	1540	1330	962.	455	1050	
	16.	1470	1260	*1050	805	332.	*840	14.	1995	1680	1260	962.	*455	*1050	
Julius	4.	1400	1260	*1050	*805	265	*840	5.	1960	1540	1260	915	490	1120	
	14.	1330	1050	*1050	490	262.	*840	5.	1820	1470	1190	770	490	*1120	
Augusztus	4.	1400	*1050	805	490	202.	*840	2.	1890	*1470	1190	770	595	*1120	
	14.	1400	*1050	630	490	280	*840	19.	1276	1008	700	308	140	*448	
Szeptember	1.	1610	1260	630	490	297.	*840	3.	1428	*1008	840	560	224	*448	
	19.	1470	1260	980	560	280	*840	17.	1344	1064	812	476	175	*448	
Október	6.	1610	1260	1120	700	*280	525	4.	1344	1064	784	476	196	*448	
	20.	1610	1487.	*1120	700	350	*525	18.	1232	996	744	448	196	396	
November	7.	1610	1330	*1190	700	350	560	5.	1260	950	644	490	201.	392	
	14.	1750	1540	*1190	735	367.	560	15.	1288	1003	728	420	224	363	
Deczember	5.	1820	*1540	*1190	*735	420	*560	3.	1844	1092	866	532	288	476	
	19.	1890	1610	1400	*735	472.	770	17.	1232	862	784	448	351	420	
Átlag Durchschnitt.		1410	1066	164.	643.	298.	717.	Átlag Durchschnitt.	1721.	1362.	1107.	706	380.	736.	

		Egy (pozsonyi) mérő							Egy (pozsonyi) mérő						
		Preis eines (Pressh.) Metzens							Preis eines Pressh. Metzens						
		buza	kevert	roz	árpa	szab	kukorica	buza	kevert	roz	árpa	szab	kukorica		
		Wexen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Hafer	türk. Mais	Wexen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Hafer	türk. Mais		
		ára o. é. kr.-ban — in Kr. ö. W.							ára o. é. kr.-ban — in Kr. ö. W.						
Január	3.	1205	1096	756	476	238	476	5.	*420	280	238	196	151	201	
	24.	1176	952	756	476	238	449	16.	448	308	224	196	154	189.	
Február	4.	1176	1036	756	490	238	476	3.	420	252	210	196	145.	168.	
	14.	1260	1008	756	476	238	476	17.	420	294	210	182	154	168	
Márczius	4.	1205	910	738	525	224	476	3.	420	252	196	182	148.	165.	
	17.	1232	1010	756	560	224	533	6.	308	196	161	140	126	154.	
Április	3.	1120	896	700	532	217	504	3.	280	196	154	154	126	162.	
	15.	1092	784	644	532	217	533	17.	252	168	126	139	109.	140	
Május	2.	1036	756	616	532	189	504	5.	252	182	140	151.	105	140	
	16.	1205	816	672	588	203	560	15.	224	154	122.	126	95.	126	
Junius	3.	1288	1008	756	588	252	616	2.	182	129.	95.	105	79.	98	
	20.	1372	1120	812	840	308	924	19.	224	112	112	98	95.	98	
Julius	1.	1316	1008	784	616	266	812	3.	224	164	112	105	105	182	
	15.	940	644	672	336	203	588	17.	210	161	98	*105	98	*182	
Augusztus	1.	684	644	490	336	189	598	4.	168	113	84	84	91	154	
	22.	728	532	420	352	168	*588	14.	196	*112	84	100.	63	140	
Szeptember	2.	700	532	420	308	168	*588	1.	196	126	84	98	72.	164	
	16.	728	532	390	308	168	323	15.	190.	126	84	98	61.	168	
Október	3.	728	532	420	284	175	252	2.	168	112	67.	92.	64.	154	
	17.	728	532	420	284	182	252	16.	159.	105	63	84	61.	38.	
November	4.	672	504	392	308	189	239	3.	168	112	67.	70	61.	84	
	18.	742	420	280	224	161	210	16.	168	103.	70	78.	63	78.	
Deczember	2.	504	364	308	210	154	210	1.	189	111	78.	75.	61.	92.	
	16.	420	294	266	210	147.	196	22.	182	98	77	84	64.	94.	
Átlag Durchschnitt.		979.	747.	582.	433.	206.	473.	Átlag Durchschnitt.	253.	165.	123.	122.	98.	141.	

35. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

		Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens									Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens						
		buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais			buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais		
		ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.									ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.						
Január	5. 168 22. 168	98 112	70 70	67. ₂ 70	64. ₄ 65. ₈	78. ₄ 91		Január	4. 168 14. 182	105 105	77 77	70 77	63 67. ₂	77 92. ₄			
Február	1. 182 12. 168	112 112	70 72. ₈	75. ₈ 74. ₂	65. ₈ 67. ₂	84 84		Február	4. 156. ₈ 18. 182	105 105	77 77	75. ₆ 71. ₄	63 64. ₄	77 77			
Márczius	5. 168 2. 140	84 77	67. ₂ 63	67. ₂ 63	67. ₂ 67. ₂	84 77		Márczius	3. 168 17. 168	133 105	70 77	70 77	84 84	77 84			
Április	16. 140 4. 131. ₄	84 70	56 56	65. ₄ 58. ₄	56 56	84 84		Április	14. 168 2. 154	112 81	77 56	77 70	67. ₂ 72. ₈	78. ₄ 84			
Május	18. 140 1. 133	77 70	51. ₈ 49	58. ₄ 56	56 56	84 84		Május	16. 154 2. 161	105 98	77 70	77 75. ₆	74. ₂ 78. ₄	84 77			
Junius	15. 140 2. 140	75. ₆ 77	47. ₆ 49	56 61. ₈	58. ₈ 61. ₈	84 84		Junius	16. 168 4. 182	106. ₄ 112	78. ₄ 84	78. ₄ 84	70. ₈ 81. ₂	84 84			
Julius	16. 151. ₂ 3. 168	77 112	50. ₄ 53. ₂	62. ₂ 65. ₈	63 60. ₂	84 84		Julius	18. 196 1. 196	133 140	98 100. ₈	84 84	78. ₄ 81. ₂	98 112			
Augusztus	16. 210 3. 196	154 126	77 77	72. ₈ 75. ₈	65. ₈ 53. ₂	105 112		Augusztus	18. 266 1. 230	144 203	133 151	106. ₄ 131. ₆	64. ₄ 65. ₈	*112 *112			
Szeptember	3. 196 17. 168	126 106. ₄	77 72. ₈	75. ₈ 70	53. ₂ 51. ₈	112 106. ₄		Szeptember	1. 230 15. 294	203 203	151 151. ₂	131. ₆ 128. ₈	70 73	120. ₄ 119			
Október	1. 182 15. 168	105 98	67. ₂ 56	79. ₈ 70	53. ₂ 53. ₂	78. ₄ 78. ₄		Október	3. 273 17. 266	196 199	140 133	117. ₆ 119	79 72	120. ₄ 119			
November	2. 168 15. 168	84 84	56 67. ₂	70 70	53. ₂ 56	70 78. ₈		November	3. 252 18. 266	182 210	126 147	112 128. ₈	77 81. ₂	117. ₆ 147			
December	9. 182 21. 154	98 98	70 77	78. ₄ 77	61. ₈ 63	84 84		December	1. 308 19. 294	210 224	168 168	133 140	93. ₈ 100. ₈	161 154			
Átlag Durchschn.	162	94. ₈	62. ₇	68. ₂	59. ₈	82		Átlag Durchschn.	211. ₅	143	103. ₈	9. ₈	73. ₇	102. ₈			
Január	2. 301 16. 291. ₂	224 224	182 164	147 140	107. ₈ 103. ₆	154 161		Január	4. 182 15. 182	140 128. ₈	106. ₄ 105	84 92. ₄	70 71	84 81. ₈			
Február	1. 294 16. 287	224 224	168 168	154 154	107. ₈ 106. ₄	168 161		Február	1. 175 15. 161	126 123. ₂	98 98	84 92. ₄	71 71	81. ₈ 81. ₂			
Márczius	9. 308 16. 301	224 238	196 203	140 154	106. ₄ 114. ₈	168 189		Márczius	1. 168 15. 168	133 131	105 105	91 95. ₂	70 78. ₄	84 84			
Április	3. 363 17. 336	266 266	196 204. ₄	139 187. ₈	133 123. ₂	196 207. ₂		Április	2. 147 16. 140	119 105	91 79. ₈	77 77	64. ₄ 64. ₄	77 77			
Május	15. 291 1. 308	245 238	196 196	151 151	109. ₂ 109. ₂	189 189		Május	3. 140 17. 140	98 105	72. ₈ 77	75. ₆ 78. ₈	58. ₈ 58. ₈	72. ₈ 72. ₈			
Junius	1. 266 15. 266	217 182	168 *168	133 133	106. ₄ 95. ₂	168 140		Junius	3. 165 18. 196	133 154	105 112	77 98	70 95. ₂	84 91			
Julius	3. 294 17. 280	196 *196	163. ₈ 180. ₄	126 109. ₂	106. ₄ 107. ₈	168 168		Julius	16. 189 2. 196	154 147	112 126	126 126	95. ₂ 95. ₂	119 126			
Augusztus	2. 224 17. 224	168 154	105 98	81. ₁ 84	98 64. ₄	*168 154		Augusztus	2. 196 16. 182	154 140	123. ₂ 126	126 126	92. ₄ 89. ₆	168 152			
Szeptember	1. 189 18. 189	126 133	84 91	77 84	61. ₈ 64. ₄	*154 133		Szeptember	3. 189 17. 182	147 110	112 112	111 116. ₂	91 88. ₂	112 126			
Október	2. 210 16. 203	161 161	98 105	84 100. ₈	71. ₈ 71. ₈	89. ₆ 112		Október	1. 182 15. 175	147 140	105 112	119 119	93. ₈ 93. ₈	151. ₂ 147			
November	2. 179. ₂ 16. 182	133 133	84 91	87. ₈ 95. ₆	84 64. ₄	84 77		November	19. 196 3. 196	154 156. ₈	119 126	126 133	106. ₄ 105	154 161			
December	4. 182 18. 175	140 140	105 98	91 84	72. ₈ 70	91 84		December	17. 196 3. 196	161 133	134. ₄ 134. ₄	109. ₈ 109. ₈	175 175	154 154			
Átlag Durchschn.	256. ₁	192. ₂	141. ₇	123	93. ₅	149.1		Átlag Durchschn.	176. ₂	136. ₈	106. ₆	104. ₈	83. ₁	115. ₈			
Január	3. 196 17. 196	154 161	133 140	133 145. ₈	109. ₂ 119	161 168		Január	2. 175 16. 176. ₄	126 126	77 77	51. ₈ 56	46. ₂ 44. ₈	51. ₈ 50. ₄			
Február	4. 196 18. 207. ₂	161 161	134. ₄ 140	126 133	107. ₈ 112	159. ₆ 168		Február	3. 175 17. 175	134. ₄ 133	79. ₈ 77	56 58. ₈	47. ₆ 47. ₆	53. ₂ 50. ₄			
Márczius	1. 210 17. 217	168 175	140 145. ₄	140 140	117. ₈ 113. ₈	164 156. ₈		Márczius	5. 182 15. 196	126 119	78. ₄ 63	51. ₈ 56	47. ₆ 44. ₈	53. ₂ 56			
Április	1. 203 15. 196	154 154	140 145. ₈	135. ₈ 145. ₈	116. ₂ 116. ₂	161 159. ₆		Április	15. 161 4. 154	109. ₂ 85	65. ₈ 60. ₂	50. ₄ 44. ₈	39. ₂ 37. ₈	50. ₄ 46. ₂			
Május	2. 196 16. 189	154 154	134. ₄ 133	133 123. ₂	112 106. ₄	161 161		Május	18. 145. ₆ 1. 147	84 84	56 56	42 51. ₃	31. ₆ 39. ₂	44. ₈ 46. ₂			
Junius	3. 196 17. 189	161 161	140 140	130. ₂ 112	112 98	154 133		Junius	1. 147 15. 161	84 119	56 56	51. ₃ 51. ₃	39. ₂ 39. ₂	46. ₂ 61. ₈			
Julius	1. 189 15. 147	140 112	131. ₆ 77	101. ₂ 63	72. ₈ 46. ₂	119 84		Julius	2. 156. ₈ 16. 156. ₈	117. ₆ 112	67. ₂ 49	53. ₂ 53. ₂	42 42	53. ₂ 51. ₈			
Augusztus	1. 154 14. 196	*112 *112	78. ₄ 79. ₈	63 53. ₂	54. ₈ 47. ₆	77 75. ₈		Augusztus	3. 151. ₂ 17. 156. ₈	98 105	50. ₄ 56	51. ₈ 51. ₈	37. ₈ 37. ₈	60. ₂ *60. ₂			
Szeptember	2. 203 16. 189	147 134. ₄	84 79. ₈	58. ₈ 58. ₈	45. ₈ 45. ₈	77 77		Szeptember	3. 133 17. 133	84 84	47. ₆ 46. ₂	56 51. ₈	36. ₄ 35. ₇	84 77			
Október	3. 189 17. 182	133 126	77 77	63 47. ₈	47. ₈ 46. ₂	56 63		Október	1. 140 15. 140	92. ₄ 84	49 49	51. ₈ 50. ₄	36. ₄ 30. ₄	65. ₈ 51. ₈			
November	4. 189 18. 182	133 133	84 84	58. ₈ 61. ₈	45. ₈ 45. ₈	50. ₄ 50. ₄		November	2. 128. ₈ 16. 140	78. ₄ 84	46. ₂ 49	50. ₄ 53. ₂	47. ₆ 39	63 63			
December	2. 175 16. 182	119 133	75. ₆ 77	50. ₄ 49	43. ₄ 43. ₄	47. ₆ 49		December	3. 133 17. 133	84 81. ₂	49 47. ₆	50. ₄ 50. ₄	42 42	72. ₈ 64. ₄			
Átlag Durchschn.	190. ₃	143. ₈	111. ₇	97. ₆	79. ₈	113. ₂		Átlag Durchschn.	154. ₆	102. ₈	59. ₃	51. ₆	40. ₁	57. ₂			

35. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

		Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens						Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens							
		buza Weizen	kevert Halbfreucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukoricza türk. Mals			buza Weizen	kevert Halbfreucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukoricza türk. Mals
		ára o. ó. kr.-ban	—	in kr. ö.	W.					ára o. ó. kr.-ban	—	in kr. ö.	W.		
Január	1. 140	98	56	49	42	70		Január	17. 98	70	50.4	51.8	53.2	56	
	18. 140	91	49	49	42	72.8			27. 105	77	56	50.1	53.2	49	
Február	1. 133	91	49	49	43.4	67.2		Február	3. 105	70	53.2	50.4	51.8	53.2	
	18. 133	78.4	49	44.8	36.4	58.8			17. 105	70	53.2	51.8	49	51.8	
Márczius	1. 140	77	49	41	40.6	63		Márczius	3. 105	70	56	45.6	50.4	56	
	15. 140	91	49	48.8	39.2	63			17. 112	70	58.8	51.8	51.8	56	
Április	5. 133	84	49	50.4	40.6	64.4		Április	4. 109.2	* 70	53.2	53.2	49	53.2	
	17. 140	91	56	58.8	49	77			18. 112	70	56	51.8	49	56	
Május	3. 147	98	61.6	64.4	49	70		Május	2. 100.8	63	51.8	51.8	49	53.2	
	17. 154	105	56	63	47.6	67.8			16. 98	60.8	53.2	51.8	50.4	56	
Junius	3. 133	84	56	56	49	70		Junius	2. 84	61.6	50.1	56	49	61.6	
	17. 133	77	58.2	58.8	49	74.2			16. 91	61.6	49	53.2	49	58.8	
Julius	1. 140	89.6	56	58.8	49	70		Julius	1. 99.4	61.6	49	56	49	77	
	15. 133	77	56	58.8	49	70			18. 98	64.4	46.8	56	46.8	81.2	
Augusztus	2. 126	70	47.6	50.4	47.8	63		Augusztus	1. 126	64.4	64.4	51.8	44.8	77	
	16. 133	77	46.8	49	43.4	72.8			14. 147	84	63	58.8	43.4	77	
Szeptember	2. 133	84.2	52.8	49	35	70		Szeptember	1. 140	84	70	56	42	56	
	16. 126	84	47.6	49	33.6	63			15. 140	70	58.8	58.8	42	70	
Október	1. 112	63	47.6	49	35	70		Október	3. 154	70	60.2	58.8	46.2	56	
	14. 112	70	47.6	49	36.4	56			17. 147	84	56	63	49	61.6	
November	4. 105	* 70	47.6	50.4	42	47.6		November	3. 147	95	70	64	49	61.6	
	15. 105	70	47.6	53.2	42	42			17. 168	112	81	77	58.8	77	
December	2. 105	70	50.4	49	42	44.8		December	1. 139	126	91	81.2	61	63	
	16. 105	63	49	49	42	46.2			15. 196	140	84	84	61	84	
Átlag Durchschn.	125.3	81.2	50.0	51.7	42.5	63.7		Átlag Durchschn.	123.7	77.8	59.2	57.1	49.8	63	

		Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens						Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens							
		buza Weizen	kevert Halbfreucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukoricza türk. Mals			buza Weizen	kevert Halbfreucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukoricza türk. Mals
		ára o. ó. kr.-ban	—	in kr. ö.	W.					ára o. ó. kr.-ban	—	in kr. ö.	W.		
Január	2. 189	133	98	81.2	63	78.4		Január	4. 378	329	241	162.4	114.8	173.6	
	16. 182	133	89.6	84	64.4	77			18. 371	301	210	161	112	170.8	
Február	1. 175	126	91	79.6	64.4	81.8		Február	1. 356	280	231	162.4	107.6	168	
	16. 182	126	91	84	67.2	81			15. 363	294	224	170.8	109.2	173.8	
Márczius	2. 182	133	112	84	68.8	87.5		Márczius	4. 321	322	232.4	165.2	100.2	170.2	
	19. 203	140	105	98	71.1	98			18. 336	266	231	165.2	100.2	173.8	
Április	3. 210	140	112.8	98	70.8	95.2		Április	1. 350	294	224	161	98	173.8	
	17. 182	133	112.8	92.4	75.4	95.2			15. 316	287	210	154	95.2	*173.8	
Május	1. 168	119	91	88.2	68.8	89.6		Május	2. 322	273	207.2	147	88.2	147	
	15. 182	128.8	105	86.8	72.8	86.8			16. 294	231	196	140	81	148.4	
Junius	1. 189	133	109.1	88.8	79.8	92.4		Junius	3. 316	280	196	142.8	84	161	
	15. 203	140	123.2	91	82.6	100.2			17. 322	266	196	140	81	147	
Julius	3. 217	161	123.8	95.2	79.8	103.6		Julius	1. 294	224	168	126	86.8	140	
	17. 210	154	123.2	91	79.8	105			15. 252	175	144.2	86.8	86.8	*140	
Augusztus	3. 252	168	123.2	91	61.4	103.6		Augusztus	1. 296	182	140	98	72.8	140	
	17. 315	245	154	115.2	74.2	*103.6			14. 301	224	147	143.6	70	112	
Szeptember	4. 230	216	168	117.6	81.2	112		Szeptember	2. 301	224	154	108.8	81	*112	
	18. 273	207.2	168	112	82.6	112			16. 294	338	175	112	81.2	112	
Október	2. 266	203	168	116.2	82.6	100.8		Október	3. 273	224	168	112	84	98	
	19. 266	217	175	114.8	81.2	103.2			17. 273	217	175	112	86.8	91	
November	2. 287	231	189	116.2	82.8	133		November	4. 266	224	175	116.8	89.6	95.2	
	16. 322	252	210	142.8	91	147			18. 294	238	175	112.2	88.2	103.6	
December	4. 336	294	217	168	114.8	168		December	2. 273	224	168	112	86.8	102.2	
	15. 378	322	224	163.8	107.8	161			16. 273	217	154	105	84	98	
Átlag Durchschn.	235.4	177	136.2	103.0	77.7	105.3		Átlag Durchschn.	312.3	251.1	188.2	132	90.6	138.2	

		Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens						Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens							
		buza Weizen	kevert Halbfreucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukoricza türk. Mals			buza Weizen	kevert Halbfreucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukoricza türk. Mals
		ára o. ó. kr.-ban	—	in kr. ö.	W.					ára o. ó. kr.-ban	—	in kr. ö.	W.		
Január	5. 266	238	147	105	88.2	105		Január	5. 154	*126	98	91	172.8	102.2	
	20. 280	224	133	98	79.2	98			19. *154	*126	* 98	91	74.2	105	
Február	3. 366	224	147	112	81	100.8		Február	5. 175	133	105	92.4	72.8	105	
	17. 273	224	140	105	81.2	105			19. 189	154	112	86.8	77	103.8	
Márczius	3. 266	224	140	105	81.2	106.4		Márczius	2. 179.2	*154	105	92.4	77	98	
	16. 280	203	161	109.2	81.2	109.2			16. 182	154	112	100.8	78.4	103.6	
Április	3. 287	238	147	112	84.2	112		Április	2. 189	147	117.2	105	78.4	105	
	16. 287	224	140	112	89.8	116.2			16. 189	154	112	105	79.8	112	
Május	1. 259	203	140	106.4	86.8	109.2		Május	4. 182	133	105	92.1	78.4	105	
	15. 245	175	126	98	81.2	105			15. 210	147	117.8	89.6	72.8	107.6	
Junius	2. 224	168	126	98	88.2	109.2		Junius	1. 224	161	135.8	95.2	81.2	106.4	
	16. 252	196	133	98	88.2	112			15. 266	189	151.2	112	89.6	135.8	
Julius	3. 266	196	147	105	89.8	126		Julius	2. 231	161	135.8	109.2	95.2	146	
	17. 252	182	133	100.8	89.6	133			16. 238	175	141.8	107.8	86.8	146	
Augusztus	4. 224	168	112	77	81.2	119		Augusztus	3. 245	182	147	105	81.2	146	
	18. 217	161	105	88.2	70	126			17. 294	224	168	126	92.1	*146	
Szeptember	1. 210	154	105	88.2	64.4	133		Szeptember	3. 322	238	196	154	91	203	
	15. 196	147	105	88.2	61.6	*133			17. 336	245	217	170.8	100.8	196	
Október	2. 182	133	112	92.4	67.2	107.8		Október	1. 336	252	203	165.2	102.2	163	
	16. 196	147	100.8	98	72.8	100.8			15. 322	238	207.2	161.2	106.4	161	
November	3. 175	126	105	95.8	67.2	93		November	2. 322	245	196	158.2	102.2	168	
	16. 175	126	105	77	67.2	77			15. 322	238	182	154	95.2	182	
December	1. 168	126	102.8	88.2	70	91		December	3. 308	238	196	*154	102.2	210	
	15. 154	126	105	84	67.2	91			17. 308	238	200.8	*154	100.8	203	
Átlag Durchschn.	233.3	172.2	125.7	97.8</											

35. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pesch.) Metzens								Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pesch.) Metzens																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
buza Weizen	kevert Itallfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	buza Weizen	kevert Itallfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	buza Weizen	kevert Itallfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.								ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
Január	4.	294	*234	196	161	103. ₀	203	Január	3.	252	182	119	84	61. ₁	84	18.	308	231	196	151	103. ₀	198. ₀	Január	17.	252	168	112	79. ₀	61. ₀	77	1.	303	*231	*196	151	105	203	Február	9.	152	168	112	81. ₂	61. ₀	77	18.	391	*231	196	162. ₁	105	207. ₂	Február	17.	259	168	106. ₄	81. ₂	63	75. ₀	1.	308	233	196	161	106. ₄	210	Márczius	9.	252	182	105	81. ₀	58. ₀	72. ₀	15.	322	252	210	168	109. ₂	217	Márczius	13.	252	175	105	84	61. ₀	75. ₀	5.	308	252	217	168	116. ₂	217	17.	308	252	203	175	112	221. ₃	17.	238	147	100. ₀	84	60. ₂	78. ₀	19.	308	252	203	175	112	221. ₃	17.	238	147	100. ₀	84	60. ₂	78. ₀	3.	280	231	196	151	107. ₀	196	Május	1.	231	168	105	84	60. ₂	84	17.	287	217	175	145. ₀	103. ₀	182	Május	15.	266	168	112	84	60. ₂	86. ₀	3.	294	224	196	147	109. ₀	196	Junius	1.	260	175	105	88. ₅	60. ₂	84	17.	294	*238	207. ₂	175	105	189	Junius	15.	266	182	112	84	60. ₂	86. ₀	3.	291	*238	210	164	105	210	Julius	3.	231	189	119	88. ₂	63	91	17.	294	*238	207. ₂	175	105	189	Julius	17.	252	182	112. ₃	92. ₄	70	98	1.	291	*238	210	164	105	210	Augusztus	3.	294	196	112	91	67. ₂	112	15.	280	196	140	112	98	*210	Augusztus	3.	294	196	112	91	67. ₂	112	2.	280	196	147	98	91	196	Augusztus	16.	294	203	151	112	81. ₂	203	2.	280	196	147	98	91	196	Augusztus	16.	294	203	151	112	81. ₂	203	2.	315	217	147	107. ₀	60. ₂	210	Szeptember	4.	266	187. ₀	106. ₄	95	63	133	16	308	210	133	105	58. ₀	119	Szeptember	18.	280	203	119	112	77	140	4.	280	203	119	91	58. ₀	91	Október	18.	252	189	117. ₀	91	60. ₂	77	4.	280	203	119	91	58. ₀	91	Október	16.	280	196	119	116. ₂	70	144. ₂	18.	252	189	117. ₀	91	60. ₂	77	November	4.	252	189	119	81	61. ₀	78. ₄	4.	252	189	119	81	61. ₀	78. ₄	November	2.	273	196	119	109. ₂	72. ₀	135. ₀	18.	252	182	116. ₂	89. ₀	61. ₀	75. ₀	November	10.	280	189	137. ₂	117. ₂	75. ₀	105. ₀	2.	252	182	110. ₄	89. ₀	63. ₀	72. ₀	November	4.	252	182	119	117. ₂	77	140	2.	252	182	110. ₄	89. ₀	63. ₀	72. ₀	December	18.	259	182	126	86. ₂	63	75. ₀	December	18.	259	182	126	86. ₂	63	75. ₀	December	16.	259	182	126	86. ₂	63	75. ₀	December	16.	259	182	126	86. ₂	63	75. ₀
Átlag Durchschnitt		288. ₀	217. ₀	167. ₀	130. ₀	89. ₄	169	Átlag Durchschnitt		263. ₀	181	113. ₀	94. ₀	65	102																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			

Január	4.	263. ₂	196	126	112	81. ₂	133	Január	3.	224	154	126	100. ₀	89. ₀	102. ₀
18.	266	196	126	126	81. ₂	133	17.	252. ₀	182	*126	*100	89. ₀	112		
1.	266	182	126	120. ₁	81. ₂	133	4.	217	182	117. ₀	102. ₂	86. ₀	100. ₀		
15.	287	190. ₄	120. ₄	112	77	140	18.	224	154	119	98	86. ₀	100. ₀		
1.	252	182	119	126. ₂	78. ₄	140	4.	224	154	112	102. ₂	84	100. ₂		
15.	260	182	119	112	77	126	17.	235. ₃	168	128. ₀	105	86. ₀	105		
2.	231	154	112	112	77	126	1.	231	148. ₀	119	106. ₄	88. ₀	107. ₀		
16.	238	168	112	105	77	126	15.	221	140	112	106. ₄	86. ₀	107. ₀		
3.	217	154	105	98	78. ₁	126	2.	207. ₃	140	112	105	84. ₂	112		
17.	238	182	119	112	78. ₄	140	16.	203	154	119	107. ₀	91	106. ₄		
3.	231	182	112	110	81. ₀	140	3.	224	154	133	123. ₂	98	126		
18.	235. ₂	187. ₀	125	119	79. ₀	140	17.	252	175	182	151	123. ₃	168		
2.	217	154	119	123. ₀	88. ₂	126. ₂	1.	238	203	179. ₂	182	147	182		
16.	280	168	126	116. ₂	88. ₂	126	15.	238	196	175	182	161	182		
3.	266	189	126	98	77	140	1.	252	196	175	175	144. ₃	161		
16.	238	168	119	95. ₂	67. ₂	119	14.	252	196	163	168	140	175		
3.	238	168	112	98	74. ₃	126	2.	238	203	196	182	147	196		
17.	231	168	112	98	74. ₂	79. ₀	16.	245	210	196	184. ₂	154	196		
1.	231	182	119	98	77	75. ₀	3.	252	217	203	189	147	203		
15.	224	168	114. ₀	106. ₄	86. ₀	81. ₂	17.	280	238	210	203	151. ₂	203		
5.	210	154	105	102. ₀	81. ₀	77	4.	280	238	231	203	151	196		
19.	240. ₀	151	105	102. ₀	81. ₀	77	18.	294	252	238	207. ₂	172. ₃	204. ₄		
3.	221	168	106	98	84	98	2.	234	252	238	203	172. ₃	207. ₂		
17.	224	182	126	100. ₀	86. ₀	102	10.	291	260	238	203	173. ₀	203		
Átlag Durchschnitt		242	174. ₁	117. ₁	108. ₀	79. ₀	112. ₀	Átlag Durchschnitt		244. ₀	190. ₀	166. ₂	153. ₇	113. ₀	152. ₀

Január	2.	280	266	238	210	179. ₂	218	Január	5.	182	126	91	98	70	84
16.	280	260	252	217	179. ₂	210	19.	196	126	98	84	63	79. ₀		
3.	280	252	245	210	172. ₂	204. ₄	1.	196	119	98	84	64. ₄	84		
17.	294	267. ₀	245	210	172. ₂	210	16.	196	126	98	84	63	84		
3.	287	252	245	203	170. ₀	217	1.	196	133	98	91	68	89. ₀		
17.	266	238	238	210	170. ₀	224	15.	210	126	91	84	64. ₄	91		
3.	266	231	203	196	161	203	5.	175	112	84	81	60. ₃	91		
16.	252	224	210	210	161	213. ₄	15.	161	105	70	77	56	70		
1.	210	*224	210	*210	154	210	3.	154	140	74. ₂	70	53. ₂	75. ₀		
15.	238	217	212. ₀	182	135. ₀	210	17.	168	112	77	70	64. ₀	84		
3.	238	210	203	182	119	210	3.	210	140	98	98	75. ₀	98		
16.	238	210	189	168	126	189	1.	203	148. ₄	98	98	78. ₄	112		
3.	252	*210	*210	*168	159. ₀	196	17.	203	133	106. ₄	98	78. ₄	126		
17.	238	*210	182	119	147	196	15.	210	154	112	106. ₄	95. ₂	161		
4.	215	182	126	98	77	168	2.	238	161	105	105	88. ₀	182		
18.	224	178	112	98	78. ₄	154	16.	238	168	112	112	84	196		
1.	224	154	119	98	75. ₀	140	2.	217	151	112	112	74	196		
15.	238	175	119	105	74. ₂	98	16.	210	151	117. ₀	119	79. ₀	196		
2.	238	168	106. ₄	105	77	92. ₄	4.	203	147	105	112	81. ₂	182		
16.	238	163	112	105	72. ₀	88. ₂	18.	196	133	103. ₀	105	77	168		
3.	231	154	112	102. ₀	72. ₀	84. ₂	4.	203	140	112	112	77	168		
17.	210	168	112	84	67. ₂	84	18.	210	154	112	110	81. ₂	182		
1.	203	154	105	896	67. ₂	78. ₄	2.	196	154	112	105	81. ₂	196		
15.	217	154	105	98	67. ₂	81. ₀	16.	196	154	112	112	81. ₀	196		
Átlag Durchschnitt		244. ₀	204. ₀	171. ₃	153. ₃	121. ₃	165. ₀	Átlag Durchschnitt		198. ₀	137	99. ₃	97. ₅	73. ₃	128. ₃

35. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

		Egy pozsonyi mérő Preis eines (Pressb.) Metzens							Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens						
		buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais								
		ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.							ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.						
Január	3.	207. ²	154	119	112	84	196	Január	2.	133	95. ²	70	50. ⁴	40. ⁶	67. ²
	17.	196	140	112	112	81. ⁸	187. ⁸		19.	126	* 95. ²	70	56	49	70
Február	3.	196	140	109. ²	112	77	168	Február	1.	133	* 95. ²	72. ⁸	56	49	70
	17.	203	140	106. ⁴	112	79. ⁸	182		16.	133	* 95. ²	70	63	47. ⁸	70
Márczius	3.	196	140	106. ⁴	106. ⁴	77	189	Márczius	2.	133	* 95. ²	72. ⁸	61. ⁸	47. ⁸	72. ⁸
	17.	196	140	105	100. ⁶	77	182		13.	140	* 95. ²	72. ⁸	58. ⁸	47. ⁸	72. ⁸
Április	4.	196	154	109. ²	112	77	182	Április	3.	147	* 95. ²	72. ⁸	64. ⁴	53. ²	70
	18.	182	138	112	108. ⁸	78. ⁴	168		17.	140	98	70	60. ²	53. ²	70
Május	2.	182	126	106. ⁴	98	75. ⁶	140	Május	1.	140	98	75. ⁶	63	58. ⁸	72. ⁸
	16.	168	119	98	91	70	140		15.	154	105	84	56	53. ²	70
Junius	2.	173. ⁸	133	95. ²	91	61. ⁶	140	Junius	1.	154	112	98	70	58. ⁸	77
	16.	168	119	84	91	58. ⁸	126		15.	154	119	95. ²	70	60. ²	86. ⁸
Julius	4.	182	126	98	84	64. ⁴	147	Julius	3.	154	112	92. ⁴	64. ⁴	58. ⁸	91
	18.	154	112	98	70	60. ²	126		17.	154	112	95. ²	70	63	93. ⁸
Augusztus	1.	140	95. ⁸	98	49	50. ⁴	126	Augusztus	3.	168	126	112	70	65. ⁸	98
	14.	140	98	77	46. ²	42	119		17.	175	126	106. ⁴	78. ⁴	67. ²	105
Szeptember	1.	147	105	77	49	36. ⁴	119	Szeptember	4.	182	119	112	84	63	119
	15.	147	112	77	56	42	* 119		18.	168	123. ²	105	98	67. ²	112
Október	3.	147	98	77	63	39. ⁸	* 119	Október	2.	175	131. ⁶	105	102. ²	70	128. ⁸
	17.	147	105	81. ⁸	61. ⁶	40. ⁶	65. ⁸		16.	168	126	106. ⁴	103. ⁶	74. ²	119
November	3.	133	95. ⁸	72. ⁸	50. ⁴	39. ²	63	November	2.	168	126	105	95. ²	70	93. ⁸
	17.	133	95. ²	75. ⁸	56	40. ⁶	67. ²		16.	175	126	103. ⁶	98	70	102. ²
December	1.	131. ⁶	100. ⁸	75. ⁸	56	40. ⁶	63	December	4.	168	126	106. ⁴	103. ⁶	78. ⁴	105. ²
	15.	126	91	74. ²	56	39. ²	61. ⁸		18.	168	126	105	105	81	105. ²
Átlag Durchschn.		166. ³	119. ⁸	93. ⁸	81. ⁸	59. ⁶	133. ²	Átlag Durchschn.		154. ⁸	111. ⁸	90. ⁸	74. ⁸	47. ⁸	89

Január	4.	182	133	119	98	86. ⁸	112	Január	3.	24	168	162. ⁴	133	102. ²	168
	18.	182	133	116. ²	98	84	116. ²		17.	210	168	154	126	103. ⁶	159. ⁸
Február	1.	179. ²	133	117. ⁶	95. ²	81. ²	112	Február	4.	210	* 168	168	133	100. ⁸	168
	15.	189. ⁵	140	126	98	81. ²	109. ²		18.	224	168	159. ⁸	133	100. ⁸	168
Márczius	1.	196	* 140	128. ⁸	98	86. ⁸	112	Márczius	3.	217	182	165. ²	128. ⁸	98	163. ⁸
	15.	210	147	133	108. ⁶	86. ⁸	119		16.	217	175	154	126	98	178
Április	2.	217	147	126	112	86. ⁸	112	Április	3.	224	182	168	133	108. ⁸	179. ²
	16.	234	168	151. ²	120. ⁴	95. ²	133		16	217	182	168	130. ⁸	108. ⁸	172. ²
Május	3.	217	175	140	112	91	128. ⁸	Május	1.	224	182	170. ⁸	131. ⁶	102. ²	182
	17.	196	154	126	98	88. ²	126. ⁸		15.	238	196	184. ⁸	140	114. ⁸	196
Junius	3.	210	154	133	98	86. ⁸	126	Junius	2.	266	224	203	145. ⁶	116. ⁸	196
	18.	203	154	133	100. ⁸	84	133		16.	244	218	224	161	133	215. ⁸
Julius	2.	210	154	133	108. ⁸	84	126	Julius	3.	315	266	211	168	140	231
	16.	210	154	134. ⁴	112	89. ⁶	140		17.	308	252	207. ²	154	137. ²	210
Augusztus	2.	210	168	137. ²	112	92. ⁴	168	Augusztus	4.	234	210	182	140	131. ⁶	110
	16.	210	154	140	117. ⁰	88. ²	173. ⁸		18.	234	210	179. ²	140	133	106
Szeptember	3.	210	168	140	112	88. ²	168	Szeptember	1.	273	210	168	140	123. ²	196
	17.	207	154	134. ⁴	112	84	161		15.	266	196	161	140	113. ⁴	189. ⁸
Október	1.	210	154	133	112	86. ⁸	161	Október	2.	266	196	168	140	112	182
	15.	210	161	140	121. ⁸	88. ²	140		16.	266	196	168	147	117. ⁶	133
November	3.	207. ²	154	140	126	92. ⁴	140	November	3.	252	196	168	140	119	126
	19.	217	154	147	123. ²	95. ²	154		17.	252	196	168	133	126. ⁸	112
December	3.	217	168	158. ²	133	98	168	December	1.	252	196	175	145. ⁸	119	119
	17.	210	168	156. ⁸	126	100. ⁸	159. ⁸		15.	252	196	168	145. ⁶	120. ⁴	119
Átlag Durchschn.		205. ⁸	152. ⁸	135	109. ⁶	90. ²	137. ²	Átlag Durchschn.		252. ⁸	198	175. ⁸	139. ⁸	115. ²	176. ²

Január	5.	252	205. ⁸	179. ²	151. ²	120. ⁴	147	Január	4.	294	224	182	151	100. ²	179. ²
	19.	252	* 205. ⁸	179. ²	154	120. ⁴	147		18.	285. ⁸	215. ⁶	179. ²	154	107. ⁸	179. ²
Február	1.	245	203	175	147	117. ⁶	145. ⁶	Február	1.	287	210	181. ⁸	147	109. ²	176. ⁴
	16.	252	210	182	147	121. ⁸	148. ⁴		15.	336	* 210	182	151. ²	106. ⁴	168
Márczius	2.	240. ⁸	203	175	148. ⁴	120. ⁴	151. ⁸	Márczius	1.	315	238	193. ²	148. ⁴	114. ⁸	184. ⁸
	15.	252	210	189. ⁸	147	126	154		15.	329	238	200. ²	151	117. ⁶	196
Április	2.	259	203	182	154	126	173. ⁸	Április	1.	348	252	203	159. ⁶	112	201. ⁸
	16.	238	182	168	140	112	147		15.	329	238	198. ⁸	154	112	196
Május	4.	238	182	161	128. ⁸	102. ⁸	147	Május	3.	329	238	207. ²	154	112	196
	18.	224	168	154	126	98	140		17.	336	238	207. ²	161	112	179. ²
Junius	1.	224	162. ⁴	154	136	103. ⁸	154	Junius	3.	324	235	203	159. ⁶	112	182
	15.	210	154	140	117. ⁸	93	126		17.	336	334	266	161	114. ⁸	182
Julius	2.	224	161	134. ⁴	119	103. ⁸	140	Julius	1.	322	259	235. ²	151	109. ²	175
	16.	210	154	126	112	95. ²	126		15.	273	217	173. ⁸	133	114. ⁸	172. ²
Augusztus	3.	224	168	128. ⁸	106. ⁴	77	133	Augusztus	2.	245	203	165. ⁴	119	112	170. ⁸
	17.	245	182	168	123. ²	91	154		16.	238	182	147	112	91	168
Szeptember	3.	252	196	170. ⁸	140	98	168	Szeptember	2.	231	175	133	109. ²	84	168
	17.	232	196	172. ⁸	140	98	133		16.	217	168	134. ⁴	112	84	140
Október	1.	254. ⁸	203	171. ⁶	133	95. ²	131. ⁸	Október	4.	224	168	140	112	88. ²	145. ⁸
	15.	268. ⁸	210	175	140	98	134. ⁴		18.	217	168	140	116. ²	86. ⁸	140
November	2.	280	203	182	133	98	133	November	4.	218. ⁴	175	140	112	84	145
	15.	301	217	175	140	100. ⁸	148. ⁴		18.	221	170. ⁸	154	112	81. ⁶	134
December	3.	294	231	182	140	103. ⁸	168	December							

35. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

		Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens						Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens							
		buza Weizen	kevert Habyfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hayfer	kukoricza türk. Mais			buza Weizen	kevert Habyfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hayfer	kukoricza türk. Mais
		ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.						ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.							
Január	5.	198. ₈	140	133	112	88. ₂	126	Január	2.	151	98	81. ₆	67. ₂	65. ₈	72. ₆
	17.	189. ₅	130	133	112	88. ₁	131. ₈		16.	154	105	91	67. ₂	63	77
Február	3.	196	151	140	112	89. ₈	126	Február	1.	154	105	95. ₂	64. ₄	63	77
	17.	193. ₂	148. ₄	131. ₆	105	86. ₆	123. ₃		16.	154	105	95. ₂	70	64. ₄	77
Márczius	3.	196	154	126	98	84	119	Márczius	1.	161	112	93. ₈	70	64. ₄	91
	17.	196	147	126	100. ₆	81. ₉	112		15.	161	112	98	75. ₆	67. ₂	95. ₂
Április	4.	182	135	125	98	75. ₆	112	Április	2.	168	112	98	75. ₆	65. ₈	92. ₄
	18.	182	126	123. ₂	98	77	123. ₂		16.	161	103. ₆	93. ₈	72. ₈	70	98
Május	2.	182	151. ₆	120. ₄	103. ₆	77	126	Május	3.	168	112	95. ₂	70	67. ₂	98
	16.	175	126	112	92. ₄	72. ₈	119		17.	165. ₈	105	95. ₂	70	70	98
Junius	2.	170. ₆	129	100. ₈	91	72. ₈	119	Junius	3.	162. ₄	98	95. ₂	70	70	105
	16.	178	126	105	91	70	112		18.	168	119	98	75. ₆	72. ₈	123. ₂
Julius	4.	178	119	112	81	75. ₆	119	Julius	2.	161	98	93. ₈	78. ₄	77	123. ₂
	18.	154	117. ₆	102. ₂	84	72. ₈	119		16.	168	112	98	77	75. ₆	106. ₄
Augusztus	1.	154	98	91	67. ₂	70	112	Augusztus	2.	182	119	103. ₆	77	81. ₂	112
	14.	168	105	89. ₆	64. ₄	63	117. ₆		16.	179. ₂	112	98	70	70	112
Szeptember	1.	154	112	84	70	56	119	Szeptember	3.	175	112	95. ₂	78. ₄	70	126
	15.	154	98	77	70	51. ₆	123. ₂		17.	173. ₈	112	98	84	70	126
Október	3.	154	95. ₂	77	70	56	92. ₄	Október	1.	168	106. ₄	95. ₂	81	72. ₈	77
	17.	168	105	89. ₆	70	60. ₂	89. ₈		15.	168	123. ₂	98	81. ₂	77	78. ₄
November	3.	156. ₈	98	84	67. ₂	60. ₂	74. ₈	November	5.	170. ₈	126	100. ₈	84	78. ₄	81. ₂
	17.	156. ₈	112	86. ₈	72. ₈	67. ₂	77		19.	168	119	98	81. ₂	79. ₈	81. ₂
December	1.	161	112	91. ₂	70	70	67. ₂	December	3.	175	120. ₄	98	81. ₂	78. ₄	84
	15.	154	105	95. ₂	70	67. ₂	70		17.	168	112	98	89	81. ₂	81
Átlag Durchschnitt		172.₈	122.₇	106.₃	82.₄	72.₃	109.₄	Átlag Durchschnitt		165	110.₂	96.₁	74.₃	62.₂	92.₈
Január	3.	170. ₈	112	100. ₈	84	81. ₂	92. ₄	Január	2.	347. ₂	266	224	154	119	161
	17.	168	120. ₄	100. ₈	84	81. ₂	98		16.	322	266	224	162. ₄	119	158. ₈
Február	4.	168	112	100. ₈	84	78. ₄	98	Február	3.	330. ₄	*266	238	158. ₂	126	162. ₄
	18.	168	114. ₆	100. ₈	84	81. ₂	103. ₆		17.	371	*268. ₈	252	162. ₄	126	168
Márczius	4.	176. ₁	109. ₂	94	84	78. ₄	107. ₈	Márczius	3.	371	*268. ₈	245	170. ₈	126	177. ₈
	17.	182	126	109. ₂	86. ₄	81. ₂	112		16.	350	*294	252	170. ₈	120. ₄	170. ₈
Április	1.	187. ₆	133	126	98	84	126	Április	3.	315	252	226. ₆	162. ₄	117. ₈	170. ₂
	15.	182	126	112	100. ₈	86. ₈	123. ₆		17.	280	224	196	174	117. ₈	159. ₆
Május	2.	189	131. ₆	120. ₄	105	89. ₈	128. ₈	Május	1.	290	224	196	156. ₈	112	156. ₈
	16.	179. ₂	128. ₈	117. ₆	100. ₈	88. ₂	123. ₂		15.	280	224	196	140	112	154
Junius	3.	176. ₄	131. ₂	120. ₄	103. ₆	89. ₆	121. ₈	Junius	2.	280	252	210	154	120. ₄	168
	17.	196	142. ₈	131. ₆	102. ₂	93. ₈	126		16.	350	266	238	189	133	203
Julius	1.	189	133	126	98	92. ₄	123. ₂	Julius	3.	301	224	196	161	144. ₈	182
	15.	175	126	119	108. ₈	102. ₂	140. ₈		17.	308	*294	210	154	126	189
Augusztus	1.	238	*126	133	103. ₆	100. ₈	140	Augusztus	4.	385	224	224	179. ₂	119	201. ₈
	14.	287	210	175	131. ₄	100. ₈	161		18.	392	294	245	173. ₆	114. ₈	210
Szeptember	2.	291	224	172. ₂	131. ₄	98	168	Szeptember	1.	392	308	252	175. ₆	119	201. ₈
	16.	308	238	182	145. ₈	100. ₈	168		15.	378	308	252	182	126	210
Október	3.	315	238	203	151. ₈	102. ₂	182	Október	2.	406	316	231	189	134. ₄	182
	17.	364	238	224	168	112	131. ₄		16.	434	371	301	196	147	210
November	4.	392	303	231	154	120. ₄	133	November	3.	427	364	322	203	140	201. ₈
	18.	371	280	235. ₂	147	119	147		17.	441	354	294	217	142. ₈	224
December	2.	364	294	231	154	119	145. ₈	December	1.	448	354	322	231	147	257. ₈
	16.	350	294	224	151. ₂	114. ₄	154		15.	465	*354	351	224	149. ₈	233. ₂
Átlag Durchschnitt		241.₂	174.₈	149.₆	114.₈	95.₂	170.₈	Átlag Durchschnitt		360.₂	284.₂	247.₂	176	127.₂	189
Január	5.	448	*396	336	238	154	266	Január	4.	371	294	221	169	133	154
	19.	474	336	336	206	154	290		18.	360	280	224	185	133	140
Február	1.	431	*386	357	294	156. ₈	336	Február	1.	353	*280	210	182	119	140
	16.	462	*386	336	317. ₈	154	322		15.	392	308	238	168	120	147
Márczius	2.	476	399	*336	350	163. ₈	322	Márczius	3.	364	280	235	*169	119	143
	16.	518	448	406	336	161	351		17.	364	280	224	168	118	146
Április	1.	604	*448	385	308	162. ₁	336	Április	4.	357	280	238	168	121	140
	16.	490	448	378	294	161	336		18.	315	224	210	147	104	126
Május	4.	532	476	406	294	168	336	Május	2.	280	233	168	130	104	126
	18.	637	504	476	304	175	406		16.	315	224	196	140	98	126
Junius	1.	786	630	588	376	203	400	Junius	2.	273	210	192	126	98	126
	15.	756	672	588	376	196	469		16.	266	196	147	105	91	119
Julius	2.	672	*672	376	378	182	434	Julius	4.	280	210	151	112	94	126
	13.	588	420	392	*378	168	364		18.	259	168	132	92	90	126
Augusztus	3.	560	392	259	203	179	280	Augusztus	1.	266	210	154	98	79	126
	17.	532	392	280	176	112	287		14.	273	210	168	98	70	147
Szeptember	3.	504	378	294	176	123	*287	Szeptember	1.	280	217	181	105	79	133
	17.	476	378	315	196	119	147		15.	273	210	181	105	77	132
Október	1.	504	371	350	196	120	145	Október	3.	252	196	147	*105	84	112
	15.	54	406	357	210	140	148		17.	287	217	168	112	88	112
November	5.	448	378	322	203	119	146	November	3.	273	210	168	102	84	98
	19.	448	350	315	210	118	147		17.	280	210	168	107	90	105
December	3.	429	350	291	203	118	140	December	1.	280	224	182	112	91	119
	17.	420	322	280	182	119	140		15.	280					

35. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

Egy pozsonyi mérő Preis eines (Pressb.) Metzens							Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens						
	buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais		buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais
	ára o. é. kr.-ban — in. kr. ö. W.							ára o. é. kr.-ban — in. kr. ö. W.					
Január	2. 266	210	179	172	105	1 2	Január	4. 385	*252	217	182	185	180
	16. 280	210	182	172	119	133		18. 378	303	231	196	182	189
Február	1. 280	*210	196	*112	122	140	Február	1. 378	294	231	196	182	189
	16. 329	*210	196	133	123	133		15. 364	*294	221	189	179	182
Márczius	2. 322	*210	196	133	126	140	Márczius	1. 378	280	224	189	175	196
	16. 392	*210	238	182	168	179		15. 371	280	224	185	168	196
Április	3. 413	308	280	203	175	202	Április	2. 364	280	210	175	167	182
	20. 413	*308	286	203	174	196		16. 350	*280	196	182	154	172
Május	1. 392	322	259	203	189	196	Május	3. 290	196	168	161	147	175
	15. 385	*322	217	189	189	196		17. 252	196	154	151	140	154
Junius	1. 350	252	210	182	174	189	Junius	3. 273	203	154	147	147	154
	15. 336	252	182	161	168	175		18. 252	162	147	147	151	168
Julius	3. 328	224	224	154	196	182	Julius	2. 238	168	140	147	140	182
	17. *329	*224	252	196	210	*182		16. 266	196	161	147	147	182
Augusztus	3. 418	336	291	224	217	200	Augusztus	2. 266	196	168	133	140	189
	17. 462	336	308	224	203	252		16. 287	196	175	140	119	182
Szeptember	4. 448	336	291	238	175	266	Szeptember	3. 308	296	168	133	126	206
	18. 434	336	287	238	175	287		17. 308	224	189	154	196	189
Október	2. 406	322	273	221	168	203	Október	1. 280	217	182	168	133	117
	16. 413	336	252	196	154	117		15. 301	*217	189	*168	149	168
November	2. 364	266	117	154	133	126	November	1. 291	238	189	154	154	168
	16. 361	252	210	154	140	133		15. 322	259	196	175	168	175
December	4. 336	238	210	168	160	161	December	3. 364	266	280	*175	210	245
	18. 350	252	210	182	168	161		17. 308	*266	210	*175	182	196
Átlag Durchschn.	368.3	270.3	231.3	178.3	163.3	163.3	Átlag Durchschn.	315.6	236.8	192.8	165.6	156.6	182.6

Január	3. 322	259	238	196	182	210	Január	2. 322	266	252	182	140	161
	17. 294	266	231	182	182	182		16. 336	266	245	189	140	189
Február	4. 294	238	210	159	175	189	Február	3. 336	*266	266	168	140	189
	18. 291	252	210	*189	189	189		17. 336	288	266	189	140	175
Márczius	4. 308	252	224	196	188	196	Márczius	2. 350	287	266	175	140	175
	18. 308	*252	231	*196	175	210		16. 350	*287	273	196	140	*175
Április	1. 280	*252	217	182	179	203	Április	2. 336	291	291	203	147	203
	15. 273	210	189	175	168	196		16. 350	*294	308	196	147	203
Május	2. 294	238	210	168	168	189	Május	2. 431	*291	322	196	196	186
	16. 280	224	182	182	147	182		18. 420	*294	336	210	196	210
Junius	3. 280	224	189	182	161	168	Junius	1. *420	*291	378	*210	203	*210
	17. 294	*224	210	182	161	196		15. 420	*204	308	238	196	280
Julius	1. 308	*224	217	*182	196	238	Julius	2. 357	*204	266	307	189	252
	15. 280	238	210	175	182	231		16. 385	280	280	224	210	291
Augusztus	1. 280	210	189	140	140	238	Augusztus	3. 385	*280	308	231	203	259
	11. 291	210	182	147	126	224		17. 392	*280	308	238	203	266
Szeptember	2. 308	224	189	151	119	252	Szeptember	3. 392	*280	315	252	217	238
	16. 291	231	203	161	119	252		17. 304	322	308	252	210	252
Október	3. 308	245	203	175	122	*252	Október	1. 364	*280	291	252	203	259
	17. 322	259	210	175	126	*252		15. 361	322	308	252	217	252
November	4. 308	245	210	168	119	140	November	2. 378	*322	308	224	210	231
	18. 336	245	224	154	126	157		16. 378	329	224	245	203	238
December	2. 336	221	215	182	140	154	December	3. 378	336	322	238	210	224
	16. 336	266	215	168	140	161		17. 364	329	315	224	217	224
Átlag Durchschn.	300	238	211.3	174.3	154.3	202.3	Átlag Durchschn.	371.3	295	297.3	220.3	182.3	222.3

Január	4. 364	*329	301	*2 4	217	245	Január	3. 532	420	*315	*224	196	266
	18. 361	522	294	*224	217	245		17. 532	420	*315	*224	189	266
Február	1. 360	*322	315	*224	224	252	Február	3. 560	420	392	*224	196	308
	18. *350	*322	322	*224	*266	273		17. *560	*420	*392	*224	217	322
Márczius	1. 399	357	336	*224	238	290	Márczius	3. 644	532	*392	*224	252	364
	15. 392	360	336	280	238	280		17. 672	*420	532	*224	238	364
Április	1. 392	343	322	266	238	280	Április	4. 728	670	560	378	259	378
	15. 392	345	322	266	224	287		18. 728	670	560	364	266	378
Május	3. 392	*343	322	273	224	294	Május	2. 672	585	490	308	266	336
	17. 392	350	322	*273	224	266		16. 644	560	476	380	245	294
Junius	3. 357	336	301	238	196	252	Junius	2. 714	602	588	280	273	364
	11. 361	322	266	*238	196	238		16. 770	644	602	398	294	378
Julius	5. 378	*322	294	*238	189	*238	Julius	4. 672	588	532	308	308	392
	15. 392	*322	284	*238	182	252		14. 672	560	504	291	280	392
Augusztus	2. 420	*322	329	210	168	*252	Augusztus	1. 616	504	448	333	210	336
	16. 448	*322	294	210	161	*252		14. 672	532	448	233	203	306
Szeptember	2. 434	361	287	210	161	*252	Szeptember	1. 728	560	501	*238	245	320
	16. 448	250	280	210	151	266		15. 700	560	476	322	231	322
Október	4. 418	364	280	210	147	*266	Október	3. 700	560	496	301	231	266
	21. 462	364	294	*210	154	164		17. 700	560	501	266	217	245
November	1. 462	*364	294	224	154	164	November	3. 686	546	490	308	217	252
	15. 490	378	308	224	161	189		17. 700	560	490	294	231	361
December	2. 504	378	308	224	168	196	December	1. 728	602	560	329	252	361
	16. 532	466	315	*224	176	252		15. 728	588	560	361	259	399
Átlag Durchschn.	413.3	345.3	305.3	232.3	193.3	247.3	Átlag Durchschn.	669.3	548.7	484.4	260.3	240.3	332

35. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Press.) Metzens							Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Press.) Metzens						
Ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.							Ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.						
buza Weizen	kevert Halbfucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	Átlag	buza Weizen	kevert Halbfucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais	Átlag
Január 2.	714	560	532	350	266	413	Január 4.	644	490	448	*252	168	252
16.	672	560	532	*350	215	350	18.	616	448	420	252	147	238
Február 1.	672	560	504	*350	266	355	1.	588	448	434	*252	154	238
16.	672	560	501	*350	245	378	15.	546	392	350	*252	147	210
Márczius 2.	700	560	518	*350	252	364	4.	546	392	336	217	140	203
16.	700	588	532	350	235	371	Márczius 18.	532	392	308	196	133	203
Aprilis 3.	700	532	448	322	317	329	1.	532	392	15	196	126	196
17.	658	476	420	322	203	308	15.	532	302	308	203	140	203
Május 1.	658	532	462	280	217	280	2.	504	308	280	196	126	182
15.	630	518	462	280	213	308	16.	504	392	294	196	126	182
Junius 1.	630	490	448	308	196	308	3.	574	*392	322	203	140	210
15.	616	490	448	*308	203	322	17.	588	*392	392	224	213	240
Julius 3.	560	448	420	*308	210	*322	1.	616	420	350	245	182	238
17.	476	*448	308	210	154	308	15.	588	476	308	238	175	238
Augusztus 3.	560	378	364	210	154	308	1.	574	413	329	217	175	238
17.	616	476	448	210	133	280	Augusztus 19.	525	427	280	217	161	245
Augusztus 17.	602	490	406	252	140	294	2.	490	06	294	238	161	259
Szeptember 18.	658	504	406	310	140	210	16.	511	420	294	*238	161	252
2.	616	504	420	252	147	*210	Október 3.	504	406	280	*231	161	252
16.	616	418	410	259	154	196	17.	469	392	265	*221	161	238
2.	616	448	420	238	147	210	4.	448	364	259	217	168	189
November 16.	644	448	420	237	147	210	18.	427	350	252	196	168	182
4.	658	462	411	238	154	217	2.	420	*350	338	*196	168	171
December 18.	630	462	434	262	154	252	16.	406	*350	231	196	168	196
Átlag Durchschnitt	636.	497.	446.	287.	191.	297.	Átlag Durchschnitt	528.	400.	316.	220.	157	220.
Január 2.	406	*350	245	*196	161	203	Január 5.	215	*196	147	161	126	182
16.	364	294	224	*196	161	182	19.	238	*196	154	182	126	175
Február 3.	364	294	217	*175	154	182	1.	224	175	154	182	126	182
17.	378	*294	217	*175	154	182	10.	238	*175	154	182	126	182
Márczius 3.	378	266	217	*175	154	182	2.	252	*175	154	168	126	182
17.	378	266	231	196	161	189	Márczius 15.	280	210	154	168	133	182
3.	406	*266	238	*196	161	189	1.	290	*210	168	182	140	199
Aprilis 17.	406	*266	224	*196	161	189	16.	273	210	182	180	140	217
1.	406	*266	224	*196	168	196	4.	280	*210	182	180	140	217
Május 15.	392	*266	217	196	168	196	18.	273	*210	175	168	154	224
2.	413	273	217	196	168	196	1.	294	*210	175	168	154	224
Junius 16.	406	*273	210	*196	168	*196	15.	294	*210	182	175	168	245
3.	406	*273	210	189	168	210	2.	330	*210	210	224	175	252
Julius 17.	406	*273	210	163	168	224	16.	392	*210	259	203	196	240
Augusztus 4.	301	210	147	126	126	217	3.	378	*210	217	*203	182	290
18.	308	238	161	168	126	203	Augusztus 17.	441	*210	259	175	154	280
Szeptember 1.	308	245	175	175	133	252	3.	364	262	217	182	117	250
15.	294	231	175	149	133	259	17.	357	*252	224	175	140	266
Október 2.	280	210	175	182	126	203	1.	329	*252	182	175	140	182
16.	280	224	175	182	126	196	15.	335	*252	182	175	140	182
November 8.	273	210	175	175	119	175	2.	378	*252	203	*175	147	154
17.	252	196	168	182	119	196	November 16.	364	255	189	168	147	151
December 1.	266	*196	168	182	126	196	3.	364	*224	210	175	147	175
15.	259	*196	161	182	126	175	17.	371	*224	210	175	147	175
Átlag Durchschnitt	351.	257.	199.	182.	147.	199.	Átlag Durchschnitt	316.	216.	188.	180.	146.	209.
Január 4.	364	.	203	175	154	182	Január 3.	434	.	259	189	151	238
18.	375	.	224	182	154	182	20.	434	.	245	189	154	224
Február 1.	364	.	224	182	168	182	3.	470	.	266	203	168	215
15.	364	.	210	182	168	182	17.	490	.	280	203	175	252
Márczius 1.	364	.	210	182	175	182	2.	476	.	266	203	175	252
15.	406	.	266	196	210	210	Márczius 16.	434	.	266	203	168	215
Aprilis 1.	392	.	231	196	203	203	3.	476	.	264	210	168	252
15.	392	.	252	196	201	201	17.	476	.	294	210	172	266
Május 3.	434	.	266	196	238	224	Május 1.	441	.	259	196	168	259
17.	476	.	*266	238	*238	*224	15.	420	.	245	196	140	215
3.	406	.	*266	203	273	*224	1.	434	.	245	182	147	245
Junius 17.	406	.	252	203	238	266	15.	490	.	266	203	154	245
1.	392	.	224	210	273	266	3.	448	.	259	303	154	238
Julius 15.	343	.	196	196	168	224	17.	420	.	259	196	140	231
2.	336	.	196	*196	133	231	Augusztus 3.	490	.	280	189	147	252
Augusztus 16.	322	.	196	154	133	231	17.	497	.	280	161	140	245
2.	333	.	217	142	140	231	4.	504	.	280	168	147	238
Szeptember 16.	371	.	217	175	140	224	18.	476	.	280	210	154	266
4.	406	.	238	182	154	245	3.	532	.	303	210	168	266
Október 18.	413	.	238	182	161	252	16.	546	.	378	245	182	252
November 4.	420	.	252	203	161	224	2.	481	.	350	238	175	252
18.	434	.	252	196	168	210	16.	476	.	343	238	175	149
December 2.	434	.	252	189	154	210	4.	475	.	350	238	175	231
16.	434	.	259	189	154	238	18.	518	.	378	203	182	231
Átlag Durchschnitt	391.	.	233.	191.	181.	217.	Átlag Durchschnitt	472.	.	288.	204.	166	244.

35. sz. tábla (Folytatás.)

Tabelle Nr. 35. (Fortsetzung.)

		Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens						Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens							
		buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais			buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kukorica türk. Mais
		ára o. e. kr.-ban — in kr. ö. W.						ára o. e. kr.-ban — in kr. ö. W.							
Január	1.	532	.	385	210	203	238	Január	3.	546	.	378	266	182	322
	18.	532	.	374	210	196	231		17.	532	.	371	266	182	336
Február	1.	504	.	378	238	203	238	Február	4.	518	.	371	266	182	322
	15.	504	.	378	210	203	245		18.	546	.	378	266	182	350
Márczius	1.	553	.	385	210	142	238	Márczius	4.	504	.	371	266	182	350
	15.	553	.	385	210	189	231		18.	532	.	378	266	182	350
Április	2.	553	.	378	235	189	217	Április	1.	490	.	371	266	182	350
	16.	560	.	406	233	203	238		15.	476	.	343	266	175	350
Május	3.	560	.	406	333	203	248	Május	2.	455	.	322	252	175	336
	17.	532	.	399	238	210	224		16.	455	.	322	211	231	336
Junius	4.	588	.	406	224	203	266	Junius	3.	455	.	322	231	175	386
	18.	630	.	*406	238	203	266		17.	455	.	315	231	175	322
Julius	2.	560	.	406	238	175	259	Julius	1.	483	.	315	231	182	336
	16.	532	.	350	224	175	259		15.	483	.	322	231	182	336
Augusztus	2.	490	.	308	224	140	266	Augusztus	1.	490	.	322	210	175	378
	16.	532	.	378	*224	*140	*266		11.	490	.	308	210	175	378
Szeptember	3.	560	.	378	*224	196	*266	Szeptember	2.	462	.	308	238	168	378
	17.	504	.	378	*234	*196	*266		16.	434	.	287	238	168	385
Október	1.	504	.	350	252	163	*266	Október	3.	431	.	266	238	168	380
	15.	532	.	364	*252	*163	*266		17.	431	.	266	238	168	*280
November	5.	546	.	392	252	182	*266	November	4.	399	.	259	210	168	231
	19.	476	.	343	*252	182	*266		18.	419	.	259	210	168	245
December	3.	532	.	378	266	182	322	December	2.	413	.	259	210	168	245
	17.	532	.	371	266	182	322		16.	413	.	259	210	168	245
Átlag Durchschnitt		543	.	378	233	186	256	Átlag Durchschnitt	463	.	319	239	177	324	

Január	5.	413	.	271	224	177	257	Január	5.	539	.	350	*322	*233	380
	20.	406	.	271	224	178	257		19.	560	.	378	317	*213	380
Február	3.	413	.	271	224	178	238	Február	1.	560	.	383	317	*233	380
	17.	420	.	271	224	168	238		16.	560	.	383	317	*233	380
Márczius	3.	420	.	271	224	168	231	Márczius	1.	546	.	383	317	240	371
	17.	408	.	266	210	168	231		15.	541	.	383	327	240	371
Április	2.	408	.	259	210	168	231	Április	1.	541	.	373	327	252	*371
	17.	404	.	252	208	161	231		15.	541	.	373	327	252	*371
Május	1.	401	.	252	203	161	231	Május	3.	541	.	369	317	243	*371
	16.	401	.	252	208	161	231		17.	560	.	383	317	240	*371
Junius	2.	469	.	263	210	173	252	Junius	3.	560	.	392	317	240	387
	16.	630	.	404	308	229	327		17.	532	.	369	317	233	364
Julius	3.	588	.	396	287	217	294	Julius	1.	513	.	336	317	203	336
	17.	532	.	322	287	217	305		15.	511	.	317	317	203	317
Augusztus	4.	537	.	327	271	231	336	Augusztus	2.	392	.	224	217	169	399
	18.	537	.	333	224	236	378		16.	336	.	210	159	145	271
Szeptember	1.	537	.	336	304	*236	378	Szeptember	2.	327	.	201	*159	147	*271
	15.	546	.	364	308	*236	378		16.	317	.	201	*159	121	*271
Október	2.	546	.	350	*308	*236	373	Október	4.	290	.	168	140	112	*271
	16.	539	.	341	322	*236	355		18.	308	.	182	*140	126	*271
November	3.	539	.	336	322	*236	350	November	4.	294	.	168	*140	126	126
	17.	539	.	336	322	*236	364		18.	308	.	168	*140	126	112
December	1.	539	.	350	322	233	380	December	2.	322	.	182	*140	126	112
	15.	539	.	350	*322	233	380		16.	308	.	142	*140	126	126
Átlag Durchschnitt		488	.	308	264	202	301	Átlag Durchschnitt	449	.	294	250	192	303	

Január	3.	294	.	182	*140	126	126	Január	2.	396	.	224	196	126	182
	17.	294	.	168	*140	126	126		16.	396	.	220	192	126	182
Február	3.	294	.	168	*140	126	126	Február	1.	322	.	220	168	126	189
	17.	322	.	182	*140	126	126		16.	308	.	217	168	126	182
Márczius	3.	322	.	182	*140	126	133	Márczius	2.	322	.	217	161	126	196
	17.	322	.	182	*140	126	126		16.	322	.	203	161	126	201
Április	4.	322	.	182	*140	126	126	Április	3.	322	.	217	161	126	196
	18.	322	.	182	*140	126	126		17.	317	.	196	201	126	210
Május	2.	322	.	182	*140	126	126	Május	1.	322	.	217	168	140	196
	16.	392	.	203	180	154	196		15.	373	.	252	192	234	210
Junius	2.	350	.	201	196	154	196	Junius	1.	392	.	378	189	240	238
	16.	336	.	196	196	154	182		15.	462	.	385	245	240	327
Julius	4.	308	.	196	168	154	161	Julius	3.	490	.	411	271	276	345
	18.	322	.	196	161	154	187		17.	413	.	355	215	192	280
Augusztus	1.	322	.	182	159	154	182	Augusztus	3.	485	.	364	217	187	308
	14.	322	.	196	133	126	196		17.	532	.	401	280	196	336
Szeptember	1.	336	.	203	140	126	203	Szeptember	4.	511	.	392	273	182	355
	15.	308	.	189	145	112	168		18.	541	.	392	271	182	336
Október	3.	322	.	203	140	126	201	Október	2.	541	.	406	273	168	196
	17.	322	.	203	183	126	160		16.	532	.	392	217	149	213
November	3.	322	.	196	140	126	156	November	2.	560	.	420	273	168	271
	17.	308	.	205	161	126	177		16.	616	.	420	297	196	336
December	1.	322	.	210	168	126	196	December	4.	672	.	443	357	196	355
	15.	322	.	224	183	126	182		18.	700	.	462	348	212	378
Átlag Durchschnitt		317	.	192	152	132	162	Átlag Durchschnitt	448	.	325	230	173	250	

35. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 35. (Schluss.)

Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens								Egy (pozsonyi) mérő Preis eines (Pressb.) Metzens																										
buza Weiz n	kevert Halbfrucht	rozsa Korn.	árpa Gerste	zab Hafer	inkorica türk. Mais	buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kokorica türk. Mais	buza Weizen	kevert Halbfrucht	rozsa Korn	árpa Gerste	zab Hafer	kokorica türk. Mais																	
ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.								ára o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.																										
Január	4.	653	440	333	207	353	Január	3.	600	413	240	187	233	Január	4.	427	280	219	200	233	Január	15.	400	267	213	174	200	Január	18.	433	280	213	194	233
	18.	667	467	340	200	360		17.	620	413	240	194	253		1.	420	267	213	174	200		1.	453	280	220	200	233							
Február	1.	633	453	333	200	353	Február	4.	627	427	253	180	280	Február	15.	400	267	213	180	200	Február	15.	460	280	220	207	240							
	15.	600	447	333	187	340		18.	687	440	267	194	280		2.	400	267	200	174	253		1.	467	280	213	207	253							
Márczius	1.	600	420	333	187	333	Márczius	3.	653	453	253	187	267	Márczius	16.	400	267	213	180	187	Márczius	15.	460	280	220	213	260							
	15.	600	433	333	187	333		17.	627	427	267	187	267		16.	400	267	213	180	187		1.	460	280	227	213	260							
Április	2.	633	453	333	200	340	Április	3.	560	413	247	180	227	Április	16.	400	267	200	187	200	Április	14.	494	327	260	227	274							
	16.	640	447	330	200	340		17.	586	413	247	180	253		16.	400	267	200	187	200		3.	547	314	260	260	314							
Május	3.	667	467	327	207	360	Május	1.	573	393	253	187	260	Május	17.	500	314	260	240	307	Május	17.	500	314	260	260	314							
	17.	633	453	333	200	360		15.	533	346	200	174	220		18.	400	267	200	200	200		3.	533	294	267	240	307							
Junius	4.	600	400	314	187	360	Junius	2.	433	267	290	167	200	Junius	1.	433	274	213	194	207	Junius	17.	500	314	260	240	307							
	18.	573	387	280	180	300		16.	440	280	290	174	213		15.	467	287	207	207	213		3.	533	294	267	240	307							
Julius	2.	580	353	220	154	294	Julius	3.	433	287	290	174	200	Julius	18.	573	387	280	180	300	Julius	17.	520	333	207	174	200							
	16.	600	373	200	141	281		17.	520	333	207	174	200		2.	453	280	207	160	213		16.	433	287	207	174	200							
Augusztus	2.	500	346	200	141	241	Augusztus	4.	427	280	213	160	200	Augusztus	18.	573	387	280	180	300	Augusztus	17.	520	333	207	174	200							
	16.	500	333	213	147	274		18.	453	280	207	160	213		1.	453	280	213	167	213		2.	453	280	213	167	213							
Szeptember	3.	477	294	200	141	231	Szeptember	1.	453	280	213	167	213	Szeptember	15.	400	274	233	174	213	Szeptember	15.	400	274	233	174	213							
	17.	533	373	213	141	294		15.	400	267	200	160	194		1.	533	360	233	160	207		16.	400	267	200	160	194							
Október	1.	533	360	233	160	207	Október	2.	433	267	200	174	194	Október	15.	600	393	240	209	247	Október	16.	400	267	200	174	194							
	15.	600	393	240	209	247		16.	400	267	200	174	194		3.	600	400	267	174	227		17.	400	267	200	174	194							
November	3.	600	400	267	174	227	November	3.	400	267	200	174	194	November	5.	600	400	267	174	227	November	17.	400	267	200	174	194							
	18.	573	400	253	174	253		17.	400	267	200	174	194		18.	573	400	253	174	253		1.	400	267	200	174	194							
Deczember	3.	600	407	273	174	220	Deczember	1.	400	267	200	174	194	Deczember	17.	587	407	253	174	233	Deczember	1.	400	267	200	174	194							
	17.	587	407	253	174	233		15.	407	267	207	174	207		17.	587	407	253	174	233		15.	407	267	207	174	207							
Átlag Durchschnitt	1591	404	277	177	302	494	Átlag Durchschnitt	494	334	230	176	223	Átlag Durchschnitt	441	279	216	189	223	301	238	223	276												

A gabona évi átlag-árai a pesti piacon 1791-től 1870-ig.

(Pozsonyi mérőben és o. é. krajczárookban.)

Ja h r e d u r c h s c h n i t t s p r e i s e d e s G e t r e i d e s a u f d e m P e s t e r P l a t z e v o n 1 7 9 1 — 1 8 7 0 .

(In Pressburger Metzen und kr. österr. Währ.)

É v Jahr	Búza Weizen	Kevert Halbfacht	Rozs Korn	Árpa Gerste	Zab Hafer	Kukoricza Türk. Mais	É v Jahr	Búza Weizen	Kevert Halbfacht	Rozs Korn	Árpa Gerste	Zab Hafer	Kukoricza Türk. Mais
1791	235	.	182	158	121	.	1821	256	192	142	128	94	149
1792	157	.	67	57	50	.	1822	176	137	166	105	83	116
1793	138	.	60	56	55	.	1823	190	144	112	98	80	113
1794	212	.	126	127	119	.	1824	155	103	59	52	40	57
1795	329	.	197	186	135	145	1825	125	81	51	52	43	64
átlag <i>Durchschn.</i> 1791—1795	214	.	125	117	96	145	átlag <i>Durchschn.</i> 1821—1825	180	131	106	86	68	100
1796	201	.	93	85	70	98	1826	124	78	60	57	50	63
1797	220	161	122	111	95	136	1827	235	177	136	104	78	105
1798	185	144	102	98	85	141	1828	312	251	189	132	91	138
1799	162	115	100	89	86	166	1829	233	172	126	98	78	109
1800	241	179	167	132	110	168	1830	245	186	148	119	87	140
átlag <i>Durchschn.</i> 1796—1800	202	150	117	103	89	142	átlag <i>Durchschn.</i> 1826—1830	230	173	132	102	77	111
átlag <i>Durchschn.</i> 1791—1800	208	150	121	100	185	142	átlag <i>Durchschn.</i> 1821—1830	205	152	119	94	72	105
1801	370	297	249	195	153	255	1831	288	218	168	131	89	169
1802	470	384	326	254	192	282	1832	263	181	114	95	65	102
1803	512	427	363	255	192	378	1833	242	174	117	108	80	113
1804	412	324	284	179	130	191	1834	245	190	167	154	113	152
1805	644	526	436	319	223	355	1835	244	205	171	153	121	166
átlag <i>Durchschn.</i> 1801—1805	482	392	332	240	178	292	átlag <i>Durchschn.</i> 1831—1835	256	194	147	128	94	140
1806	680	532	457	430	355	401	1836	199	138	99	97	73	128
1807	584	440	351	338	271	490	1837	166	120	93	82	60	133
1808	759	602	503	471	312	549	1838	155	111	91	75	48	89
1809	989	768	677	530	438	606	1839	206	153	135	110	90	137
1810	969	653	536	501	410	528	1840	252	198	176	140	115	176
átlag <i>Durchschn.</i> 1806—1810	796	599	505	454	357	515	átlag <i>Durchschn.</i> 1836—1840	196	144	119	101	77	133
átlag <i>Durchschn.</i> 1801—1810	639	495	418	347	277	399	átlag <i>Durchschn.</i> 1831—1840	226	169	133	115	85	137
1811	2227	1548	1316	1185	892	1368	1841	250	193	167	136	105	151
1812	3039	1846	1773	1500	1376	1258	1842	291	214	177	136	102	168
1813	418	270	192	193	156	200	1843	173	123	106	82	72	109
1814	1411	1067	965	643	299	718	1844	165	111	96	74	63	93
1815	737	511	424	324	193	423	1845	241	148	150	114	95	131
átlag <i>Durchschn.</i> 1811—1815	1566	1048	934	769	583	793	átlag <i>Durchschn.</i> 1841—1845	224	158	139	108	87	130
1816	1722	1363	1108	706	381	736	1846	360	285	248	176	127	189
1817	980	748	583	434	207	474	1847	529	424	365	272	151	288
1818	253	165	123	122	98	141	1848	303	233	187	130	99	129
1819	162	94	62	68	60	82	1849	368	270	231	178	164	182
1820	212	143	104	93	74	103	1850	316	237	193	166	157	182
átlag <i>Durchschn.</i> 1816—1820	666	503	596	285	164	307	átlag <i>Durchschn.</i> 1846—1850	375	290	245	184	140	194
átlag <i>Durchschn.</i> 1811—1820	1116	775	765	527	373	550	átlag <i>Durchschn.</i> 1841—1850	300	224	192	146	114	162

36. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 36. (Schluss.)

É v Jahr	Búza	Kevert	Rozs	Arpa	Zab	Kukoricza	É v Jahr	Búza	Kevert	Rozs	Arpa	Zab	Kukoricza
	Weizen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Haf	Thirk-Mais		Weizen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Haf	Thirk-Mais
1851	300	238	211	174	155	203	1861	543	.	379	233	186	257
1852	371	295	298	220	182	223	1862	463	.	319	236	178	324
1853	414	346	305	233	193	247	1863	488	.	308	265	203	301
1854	669	541	484	260	240	332	1864	450	.	294	250	193	303
1855	636	498	447	287	191	297	1865	318	.	192	153	132	162
átlag Durchschn. 1851—1855	478	384	349	235	192	260	átlag Durchschn. 1861—1865	452	.	298	227	178	269
1856	529	400	316	221	157	220	1866	448	.	325	230	173	251
1857	351	257	199	183	147	200	1867	591	.	404	277	178	302
1858	317	216	188	181	146	210	1868	494	.	335	231	176	223
1859	391	.	234	191	182	218	1869	442	.	280	216	190	223
1860	472	.	289	204	166	244	1870	501	.	302	239	224	277
átlag Durchschn. 1851—1860	412	291	245	196	160	218	átlag Durchschn. 1866—1870	495	.	329	239	188	255
átlag Durchschn. 1851—1860	445	349	297	215	176	239	átlag Durchschn. 1861—1870	474	.	314	233	183	262

37. sz. tábla. A gabonaműek árhullámzásának nagysága, 1820—1870-ig. Tabelle Nr. 37.

(A pesti piaci árak évi átlagából kiszámítva.)

Höhe der Preisscillationen des Getreides von 1820—1870. (Aus den Jahresdurchschn. der Pester Platzpreise berechnet).

Évtized Jahrzehnt	Búza — Weizen						Kevert — Halbfrucht							
	Eltérés az átlagtól Abweichung vom Durchschnitt						Eltérés az átlagtól Abweichung vom Durchschnitt							
	évi átlagár Jahresdurchschnitt	felfelé		lefelé		összesen zusammen	vagyis %-ban oder in %	évi átlagár Jahresdurchschnitt	felfelé		lefelé		összesen zusammen	vagyis %-ban oder in %
		nach oben	nach unten	nach oben	nach unten				nach oben	nach unten				
o. é. kr. — kr. ö. W.						o. é. kr. — kr. ö. W.								
1820—30	205	51	81	132	24.90	39.51	64.41	152	99	74	173	65.13	48.63	113.61
1830—40	226	62	71	133	27.44	31.41	58.85	169	36	58	94	21.20	34.33	55.53
1840—50	300	229	135	364	76.33	45.11	121.43	224	200	113	313	89.33	50.16	139.49
1850—60	445	224	145	369	50.34	32.53	82.87	349	192	133	325	55.01	38.10	93.11
1860—70	474	117	156	273	24.63	32.03	57.61

Évtized Jahrzehnt	Rozs — Korn						Arpa — Gerste							
	Eltérés az átlagtól Abweichung vom Durchschnitt						Eltérés az átlagtól Abweichung vom Durchschnitt							
	évi átlagár Jahresdurchschnitt	felfelé		lefelé		összesen zusammen	vagyis %-ban oder in %	évi átlagár Jahresdurchschnitt	felfelé		lefelé		összesen zusammen	vagyis %-ban oder in %
		nach oben	nach unten	nach oben	nach unten				nach oben	nach unten				
o. é. kr. — kr. ö. W.						o. é. kr. — kr. ö. W.								
1820—30	119	70	60	130	58.32	50.42	109.74	94	38	42	80	40.42	44.63	85.10
1830—40	133	43	42	85	32.33	31.53	63.81	115	39	33	72	33.91	28.70	62.61
1840—50	192	173	96	269	97.33	50.00	147.33	146	126	72	198	86.30	49.51	135.81
1850—60	297	187	109	296	62.66	36.70	99.36	215	72	34	106	33.43	15.81	49.24
1860—70	314	90	122	212	28.63	38.85	67.48	233	44	80	124	18.63	34.33	53.01

37. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 37. (Schluss.)

Évtized Jahrzehnt	Zab — Hafer						Kukoricza — Türk. Mais							
	Eltérés az átlagtól Abweichung vom Durchschnitte													
	évi átlagár Jahresdurchschnitt	felfelé nach oben		lefelé nach unten		összesen zusammen	vagyis %-ban oder in %	évi átlagár Jahresdurchschnitt	felfelé nach oben		lefelé nach unten		összesen zusammen	vagyis %-ban oder in %
		o. é. kr. —	kr. ö. W.	felfelé nach oben	lefelé nach unten				o. é. kr. —	kr. ö. W.	felfelé nach oben	lefelé nach unten		
1820—30	72	22	32	54	30.66	44.44	74.99	105	44	48	92	41.90	45.71	87.01
1830—40	85	36	37	73	42.35	43.53	85.88	137	39	48	87	28.47	35.04	63.51
1840—50	114	50	51	101	43.86	44.74	88.60	162	126	69	195	77.78	42.60	120.37
1850—60	176	64	30	94	36.36	17.06	53.41	239	58	39	97	24.27	16.32	40.59
1860—70	183	41	51	92	22.40	27.86	50.26	262	62	100	162	23.60	38.17	61.83

38. számú tábla.

Tabelle Nr. 38.

A gabonaneműek árának egymásközti ingadozása 1791-től 1870-ig.

(A búza árához való százalékos arányban kiszámítva.)

Schwankungen des Preises der Getreidearten untereinander von 1791 bis 1870.

(Im Percentverhältnisse zum jeweiligen Stande des Weizenpreises ausgedrückt.)

Év — Jahr	Búza Weizen	Kevert Halbfrucht	Rozs Korn	Árpa Gerste	Zab Hafer	Kukoricza Türkischer Mais
Ar ha a búza ugyanazon időbeli árát = 100 tesszük Preis, wenn der gleichzeitige Weizenpreis = 100 gesetzt wird						
1791	100	.	77.45	67.23	51.48	.
1792	100	.	38.85	36.30	31.85	.
1793	100	.	43.48	40.57	39.85	.
1794	100	.	59.43	59.90	56.14	.
1795	100	.	59.87	56.53	40.42	44.07
átlag Durchschnitt 1791—1795	100.00	.	58.41	54.67	44.85	67.75
1796	100		46.26	42.29	34.83	48.75
1797	100	73.18	55.45	50.45	43.18	61.82
1798	100	77.84	55.14	52.97	45.95	76.22
1799	100	70.99	61.73	54.96	53.09	102.47
1800	100	74.27	69.29	54.77	45.64	69.71
átlag Durchschnitt 1796—1800	100	74.26	57.92	50.99	44.06	70.29
átlag Durchschnitt 1791—1800	100	72.22	58.17	48.07	44.46	68.26
1801	100	80.27	67.30	52.70	41.35	68.92
1802	100	81.70	69.36	54.04	40.85	60.00
1803	100	83.40	70.90	49.80	37.50	73.83
1804	100	78.64	68.93	43.45	31.55	46.36
1805	100	81.63	67.70	49.53	34.63	55.12
átlag Durchschnitt 1801—1806	100	81.33	68.88	49.79	36.93	60.58

38. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 38. (Fortsetzung.)

Év — Jahr	Búza	Kevert	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza
	Weizen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Hafer	Türkischer Mais
Ár ha a búza ugyanazon időbeli áráé = 100 tesszük Preis, wenn der gleichzeitige Weizenpreis = 100 gesetzt wird						
1806	100	78.23	67.21	63.24	52.21	58.97
1807	100	75.37	60.10	57.87	46.40	83.90
1808	100	79.30	66.27	62.06	41.10	72.34
1809	100	77.65	68.45	53.58	44.29	61.27
1710	100	67.39	55.32	51.70	42.31	54.49
átlag Durchschnitt 1806—1810	100	75.25	63.44	57.04	44.85	64.70
átlag Durchschnitt 1801—1810	100	77.46	65.41	54.39	43.51	62.44
1811	100	69.51	59.09	53.21	40.05	61.43
1812	100	60.21	58.41	54.91	45.32	41.36
1813	100	64.67	46.11	44.91	37.13	46.71
1814	100	69.39	57.48	44.21	26.19	57.48
1815	100	76.80	69.42	46.04	21.58	53.78
átlag Durchschnitt 1811—1815	100	64.57	59.25	52.76	40.19	50.52
1816	100	78.62	62.22	39.20	20.06	39.61
1817	100	76.33	59.49	43.28	21.12	48.37
1818	100	65.22	48.62	48.22	38.74	55.73
1819	100	58.02	38.27	41.98	37.04	50.62
1820	100	67.45	49.06	43.87	34.91	48.58
átlag Durchschnitt 1816—1820	100	74.13	57.34	42.47	24.52	45.95
átlag Durchschnitt 1811—1820	100	68.10	58.75	49.77	35.63	49.20
1821	100	75.00	55.47	48.05	36.72	58.20
1822	100	77.84	94.32	59.66	47.16	65.91
1823	100	75.79	58.95	51.58	42.11	59.47
1824	100	66.45	38.06	33.55	25.81	36.77
1825	100	64.80	40.80	41.06	34.04	51.02
átlag Durchschnitt 1821—1825	100	72.78	58.89	47.78	37.78	55.56
1826	100	62.90	48.39	45.97	40.32	50.81
1827	100	75.32	57.87	44.26	33.19	44.68
1828	100	80.45	60.58	42.31	29.17	44.23
1829	100	73.82	54.07	42.06	33.48	46.79
1830	100	75.92	60.41	48.57	35.51	57.14
átlag Durchschnitt 1826—1830	100	75.22	57.39	44.35	33.48	48.26
átlag Durchschnitt 1821—1830	100	74.15	58.05	45.85	35.12	51.22
1831	100	75.70	58.33	45.49	30.90	58.68
1832	100	68.82	43.35	36.12	24.72	38.78
1833	100	71.90	48.35	44.63	33.06	46.69
1834	100	77.55	68.16	62.86	46.12	62.04
1835	100	84.02	70.08	62.71	49.59	68.03
átlag Durchschnitt 1831—1835	100	75.78	57.42	50.00	36.72	54.69
1836	100	69.35	49.75	48.74	36.69	64.32
1837	100	72.29	56.02	49.40	36.14	80.12
1838	100	71.61	58.71	48.39	30.97	57.42
1839	100	74.27	65.53	53.40	43.69	66.50
1840	100	78.57	69.84	55.56	45.63	69.84
átlag Durchschnitt 1836—1840	100	73.47	60.71	51.53	39.29	67.86
átlag Durchschnitt 1831—1840	100	74.77	58.85	50.88	37.61	60.62

Év — Jahr	Büza	Kevert	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza
	Weizen	Halbfrucht	Korn	Gerste	Hafer	Türki- scher Mais
<p>Ár ha a búza ugyanazon időbeli árat = 100 tesszük Preis, wenn der gleichzeitige Weizenpreis = 100 gesetzt wird</p>						
1841	100	77.20	66.08	53.54	42.00	60.04
1842	100	73.54	60.82	46.74	35.05	57.73
1843	100	71.10	61.27	47.40	41.62	63.01
1844	100	67.27	58.18	44.85	38.18	56.36
1845	100	61.41	62.24	47.30	39.42	54.35
átlag Durchschnitt 1841—1845	100	70.54	62.05	48.21	38.84	58.04
1846	100	79.17	68.89	48.89	35.28	52.05
1847	100	80.15	69.00	51.42	28.54	54.44
1848	100	76.90	61.72	42.90	32.67	42.57
1849	100	73.37	62.79	48.37	44.57	49.46
1850	100	75.00	61.08	52.53	49.68	57.59
átlag Durchschnitt 1846—1850	100	77.33	65.33	49.07	37.33	51.73
átlag Durchschnitt 1841—1850	100	74.67	64.00	48.67	38.00	54.00
1851	100	79.33	70.33	58.00	51.67	67.67
1852	100	79.52	80.32	59.30	49.06	60.11
1853	100	83.57	73.67	56.28	46.62	59.66
1854	100	80.87	72.35	38.86	35.87	49.63
1855	100	78.30	70.28	45.13	30.03	46.70
átlag Durchschnitt 1851—1855	100	80.33	73.01	49.16	40.17	54.39
1856	100	75.61	59.73	41.77	29.68	41.59
1857	100	73.22	56.69	52.14	41.88	56.97
1858	100	68.14	59.31	57.10	46.06	66.24
1859	100	.	59.85	48.85	46.55	55.75
1860	100	.	61.23	43.22	35.17	51.69
átlag Durchschnitt 1856—1860	100	70.63	59.46	47.57	38.83	52.91
átlag Durchschnitt 1851—1860	100	78.43	66.74	48.31	39.55	53.71
1861	100	.	69.80	42.91	34.25	47.33
1862	100	.	68.90	50.97	38.44	69.98
1863	100	.	63.11	54.30	41.60	61.68
1864	100	.	65.33	55.55	42.89	67.33
1865	100	.	60.38	48.11	41.51	50.94
átlag Durchschnitt 1861—1865	100	.	65.93	50.22	39.38	59.51
1866	100	.	72.55	51.34	38.61	56.03
1867	100	.	68.36	46.87	30.12	51.10
1868	100	.	67.81	46.76	35.63	45.14
1869	100	.	63.35	48.87	42.99	50.43
1870	100	.	60.28	47.70	44.71	55.30
átlag Durchschnitt 1866—1870	100	.	66.46	48.28	37.98	51.51
átlag Durchschnitt 1861—1870	100	.	66.25	49.15	38.61	55.27
ÖSSZESENITÉS. — Recapitulation.						
1791—1800	100	72.22	58.17	48.07	44.46	68.26
1801—1810	100	77.46	65.41	54.30	43.51	62.44
1811—1820	100	68.10	58.71	49.77	35.63	49.20
1821—1830	100	74.15	58.05	45.85	35.12	51.22
1831—1840	100	74.77	58.85	50.88	37.61	60.62
1841—1850	100	74.67	64.00	48.67	38.00	54.00
1851—1860	100	78.43	66.74	48.31	39.55	53.71
1861—1870	100	.	66.25	49.15	38.61	55.27

Az 1791—1870-diki gabonaárak változásának százalékos kiszámítása.

(Az 1800-ban fennállott árat 100-al egyenlőnek téve.)

Percentage Berechnung der Preisschwankungen des Getreides von 1791—1870.

(Die im Jahre 1800 bestehenden Preise = 100 gesetzt.)

Év Jahr	Búza Weizen	Kévert búza Halbfucht	Rozs Korn	Arpa Gerste	Zab Hafer	Kukoricza Yrkl. Mais	Év Jahr	Búza Weizen	Kévert búza Halbfucht	Rozs Korn	Arpa Gerste	Zab Hafer	Kukoricza Yrkl. Mais
1791	184.85	.	108.98	119.69	110.—	86.80	1811	984.07	864.80	788.09	867.73	810.91	811.29
1792	65.14	.	36.52	43.18	45.45	.	1812	1261.00	1091.28	1061.68	1136.36	1251.00	148.81
1793	57.36	.	35.82	42.41	50.—	.	1813	173.44	150.84	114.96	146.21	141.82	119.05
1794	87.96	.	75.45	96.21	108.18	.	1814	585.47	596.89	577.84	487.12	271.82	427.38
1795	186.51	.	117.96	140.80	122.72	86.80	1815	305.81	285.47	253.89	245.45	175.45	251.78
1791—1795	96.34	.	74.96	88.78	87.27	.	1811—1815	649.79	585.47	559.28	582.57	580.00	472.02
1796	89.40	.	55.68	64.39	63.63	58.33	1816	714.52	761.45	689.47	594.85	446.86	488.10
1797	91.39	88.82	73.05	84.09	86.36	80.85	1817	406.64	417.88	390.10	328.79	189.18	282.14
1798	76.76	80.44	61.08	74.24	77.27	83.82	1818	104.98	92.18	73.65	89.09	88.09	83.93
1799	67.92	64.24	59.88	67.42	78.19	98.80	1819	67.22	52.51	37.13	51.52	54.55	48.81
1800	100	100	100	100	100	100	1820	87.97	79.69	62.28	70.45	67.27	61.31
1796—1800	89.72	88.37	69.99	78.03	81.09	84.40	1816—1820	276.95	281.01	358.08	215.91	149.09	192.74
1791—1800	90.03	.	79.43	83.25	84.18	.	1811—1820	463.07	432.96	458.09	399.24	399.09	327.38
1801	153.53	165.92	149.10	147.73	139.09	151.79	1821	106.22	107.26	85.03	96.96	85.45	88.69
1802	195.02	214.53	195.31	192.42	174.55	167.86	1822	73.03	76.54	99.40	79.55	75.45	69.05
1803	212.43	238.55	217.86	199.18	174.55	225.00	1823	78.84	80.45	67.07	71.24	73.73	67.26
1804	170.95	181.00	170.06	136.61	118.18	118.69	1824	64.32	51.81	35.33	38.39	36.36	33.93
1805	267.22	233.85	261.08	241.67	202.73	211.81	1825	51.87	45.35	30.54	39.30	39.09	38.09
1801—1805	200.00	218.98	216.98	181.82	161.82	173.81	1821—1825	74.69	73.18	63.47	65.15	61.82	59.52
1806	282.16	297.21	273.65	325.76	322.73	238.69	1826	51.60	43.57	35.93	43.18	45.45	37.50
1807	242.32	245.81	210.18	256.06	246.36	291.67	1827	97.78	98.88	81.44	78.78	79.91	62.50
1808	314.94	336.31	301.20	356.82	289.64	324.79	1828	129.46	140.22	113.17	100.00	82.73	82.14
1809	410.37	429.05	405.89	401.32	398.18	390.71	1829	96.68	96.09	75.45	74.24	70.91	64.88
1810	402.07	364.80	320.98	379.85	372.73	314.29	1830	101.66	103.81	88.62	90.15	79.09	83.33
1806—1810	330.29	354.64	302.39	343.94	324.55	306.55	1826—1830	95.44	96.05	79.04	77.87	70.00	66.07
1801—1810	265.11	276.54	250.39	262.88	254.82	237.50	1821—1830	85.06	84.92	71.86	71.21	65.45	62.05

Év Jahr	Büza	Wizen	Kévert búza	Hallyvuch	Rozs	Korn	Arpa	Gerste	Zab	Hafes	Kukoricza	Tyúk. Mats
1881	119.50	121.79	100.60	99.24	80.91	100.60	99.24	71.97	59.09	60.71	100.60	100.60
1882	109.18	101.12	68.26	71.97	59.09	60.71	71.97	81.42	72.73	67.26	60.71	60.71
1883	100.41	97.21	70.06	81.42	72.73	67.26	81.42	106.67	102.73	90.43	70.06	70.06
1884	101.66	106.15	100.00	116.67	110.00	98.81	116.67	115.91	110.00	98.81	110.00	98.81
1885	101.24	114.52	102.39	115.91	110.00	98.81	115.91	115.91	110.00	98.81	110.00	98.81
1881—1885	106.22	108.38	88.02	96.97	85.45	89.33	96.97	106.22	108.38	88.02	89.33	89.33
1886	82.57	77.09	59.28	73.48	66.35	76.19	73.48	66.35	66.35	76.19	76.19	76.19
1887	65.88	67.04	55.69	62.12	54.55	79.17	62.12	54.55	54.55	79.17	79.17	79.17
1888	64.32	62.01	54.49	56.82	43.61	52.98	56.82	43.61	43.61	52.98	52.98	52.98
1889	85.48	85.47	80.84	83.33	81.82	81.82	83.33	81.82	81.82	81.82	81.82	81.82
1840	104.56	110.61	105.39	106.06	104.55	104.76	106.06	104.55	104.55	104.76	104.76	104.76
1886—1840	81.33	80.44	71.26	76.52	70.00	79.17	76.52	70.00	70.00	79.17	79.17	79.17
1881—1840	93.78	94.41	79.64	87.12	77.27	81.55	87.12	77.27	77.27	81.55	81.55	81.55
1841	103.73	107.82	100.00	103.03	95.45	89.89	103.03	95.45	95.45	89.89	89.89	89.89
1842	120.73	119.55	105.99	103.03	92.73	100.00	103.03	92.73	92.73	100.00	100.00	100.00
1843	71.78	69.72	63.47	62.12	65.45	64.85	62.12	65.45	65.45	64.85	64.85	64.85
1844	68.46	62.01	57.48	55.06	57.27	55.33	55.06	57.27	57.27	55.33	55.33	55.33
1845	100.00	82.68	89.88	86.30	86.36	77.98	86.30	86.36	86.36	77.98	77.98	77.98
1841—1845	92.95	88.27	89.33	81.32	79.09	77.33	81.32	79.09	79.09	77.33	77.33	77.33
1846	149.38	159.22	148.50	139.33	118.45	112.05	139.33	118.45	118.45	112.05	112.05	112.05
1847	219.50	236.87	218.56	208.06	137.27	171.43	208.06	137.27	137.27	171.43	171.43	171.43
1818	125.73	130.17	111.98	98.48	90.00	76.79	98.48	90.00	90.00	76.79	76.79	76.79
1849	152.70	150.84	138.32	134.85	149.09	139.33	134.85	149.09	149.09	139.33	139.33	139.33
1850	131.12	139.40	115.57	125.76	143.73	133.33	125.76	143.73	143.73	133.33	133.33	133.33
1846—1850	155.60	163.01	146.71	139.39	127.27	115.48	139.39	127.27	127.27	115.48	115.48	115.48
1841—1850	124.48	125.14	114.97	110.67	103.64	96.43	110.67	103.64	103.64	96.43	96.43	96.43
1851	124.48	132.96	126.35	131.82	140.91	120.83	131.82	140.91	140.91	120.83	120.83	120.83
1852	158.94	161.80	178.44	166.67	165.45	132.74	166.67	165.45	165.45	132.74	132.74	132.74
1853	171.79	139.30	132.63	176.52	175.45	147.04	176.52	175.45	175.45	147.04	147.04	147.04
1854	277.53	302.23	294.82	196.97	218.18	197.63	196.97	218.18	218.18	197.63	197.63	197.63
1855	263.9	248.22	267.66	214.42	173.64	176.79	214.42	173.64	173.64	176.79	176.79	176.79
1851—1855	198.34	214.53	208.98	178.03	177.55	154.76	178.03	177.55	177.55	154.76	154.76	154.76

ÖSSZEKÖZLÉS. — Recapitulation.

Év	Büza	Wizen	Kévert búza	Hallyvuch	Rozs	Korn	Arpa	Gerste	Zab	Hafes	Kukoricza	Tyúk. Mats
1866—1870	205.39	197.01	181.06	170.91	151.79	160.12	171.98	161.82	157.97	149.40	149.40	149.40
1861—1865	187.55	173.44	171.98	161.82	151.79	160.12	171.98	161.82	157.97	149.40	149.40	149.40
1866	185.89	194.61	171.91	157.97	149.40	149.40	171.91	157.97	157.97	149.40	149.40	149.40
1867	245.23	241.32	209.85	161.82	179.76	179.76	209.85	161.82	161.82	179.76	179.76	179.76
1868	204.98	200.53	175.00	160.00	132.74	132.74	175.00	160.00	160.00	132.74	132.74	132.74
1869	183.04	167.66	163.61	172.73	139.74	139.74	167.66	163.61	163.61	139.74	139.74	139.74
1870	207.88	180.84	181.06	203.64	164.88	164.88	181.06	203.64	203.64	164.88	164.88	164.88
1866—1870	205.39	197.01	181.06	170.91	151.79	160.12	171.98	161.82	157.97	149.40	149.40	149.40
1861—1870	195.68	188.02	176.51	166.86	155.95	155.95	176.51	166.86	166.86	155.95	155.95	155.95

B) Liszt és dara ára.

1791-től 1842-ig.

Lángliszt. — Kenyérliszt. — Zsemledara.

A búzaliszt és dara ára szükségkép függ a búza áráról. A mennyiben tehát a búza ma kétszer annyiba kerül, mint került a század elején, igen természetes hogy a búzagyártmányok szintén magasabb áron állanak.

Ez utóbbiak ára azonban nem emelkedett egészen azon arányban mint a nyersanyagé, a búzáé. E két cikknek sajátlagos áremelkedéséről az itt következő kis összeállításból győződhetünk meg, mely a századunk kezdetén fenállott búza és lisztárt százzal egyenlőnek tévén, világosan feltünteti az időközben bekövetkezett áremelkedések sajátosságait. (Megjegyzendő, hogy a lisztár jegyzése az 1842-diki évvel megszakad. (L. a 40. és 41. sz. táblát.)

Év	Búza ára	Liszt ára
1800	100	100
1820	88	70
1821—1825	75	56
1826—1830	85	65
1831—1835	106	67
1836—1840	81	62
1841	103	72
1842	120	83
1870	208	131

Ezen számokból kitűnik, hogy 1800 óta a búza árának ingadozása, a következő módon gyakorolt befolyást a liszt árára:

1821-től 1825-ig	a búza ára esett	tizenöt százalékkal	— 15%	
	a liszt » esett	husz	»	— 20%	
1836-től 1830-ig	a búza » emelkedett	tizenhárom	»	+ 13%	
	a liszt » emelkedett	tizenhat	»	+ 16%	
1831-től 1835-ig	a búza » emelkedett	huszonöt	»	+ 25%	
	a liszt » emelkedett	három	»	+ 3%	
1836-től 1840-ig	a búza » esett	huszonhárom	»	— 23%	
	a liszt » esett	nyolcz	»	— 8%	
1841-ben	a búza » emelkedett	huszonkilencz	»	+ 29%	
	a liszt » emelkedett	tizenhét	»	+ 17%	
1842-ben	a búza » emelkedett	tizenhat	»	+ 16%	
	a liszt » emelkedett	tizennégy	»	+ 14%	
az 1870-diki búza ár az 1842-dikihez képest	emelk.	negyvenhárom	»	+ 43%	
	a liszté	emelkedett	negyvennyolcz	»	48%

miből kiviláglik, hogy a búza áremelkedésével a liszt ára is emelkedett, és ellenkezőleg, csak hogy a búza árhullámozásai sokkal nagyobbak mint a lisztéi.

Annak kitüntetésére, mennyiben különbözik a háborús idők azon befolyása, melyet a búza árára gyakorolnak, a liszt árára gyakorolt befolyástól, szolgáljon a következő kimutatás, mely ugyanazon időszakokra vonatkozik, melyek a 232. 233-dik lapon felsoroltattak:

A kenyér s liszt ára volt:

Hadjárat megnevezése	$\frac{1}{2}$ évvel a háború		a háború tetőpontján vagy
	előtt;	alatt:	annak folyama alatt:
1) 1799—1801	89 kr.	99 kr.	147 kr.
2) 1805—1806	444 >	500 >	546 >
3) 1813	105 >	105 >	137 >

A későbbi hadjáratok idejében a liszt árjegyzése nem folytatott. Ha a hadjárat előtt fenállott árakat 100-al egyenlőnek tesszük, úgy tapasztaljuk, hogy a hadi készülétek és háború lefolyása alatt következőleg alakult a búza és a kenyérliszt ára:

	$\frac{1}{2}$ évvel a háború	a hadi készülétek	a háború
	előtt:	alatt:	alatt:
az 1799-diki hadjáratban a búza ára	100 kr.	100 kr.	150 kr
a kenyérliszt >	100 >	111 >	166 >
az 1805-diki hadjáratban a búza ára	100 >	130 >	124 >
a kenyérliszt >	100 >	115 >	123 >
az 1813-diki hadjáratban a búza ára	100 >	104 >	210 >
a kenyérliszt >	100 >	100 >	130 >

Határozott véleményadásra azonban nagyobb számú adatokra volna szükség.

A lángliszt és a zsemlyedara ára következőleg arányult a kenyérliszt árához:

	ha kenyérliszt ára,	akkor a lángliszté	a zsemlyedaré
1791—1800	100	433	337
1801—1810	100	259	238
1811—1820	100	304	228
1821—1830	100	368	275
1831—1840	100	351	267

A l i s z t é s d a r a á r a , 1791—1842-ig.

Preisfluctuationen von Mehl und Gries von 1791 bis 1842.

			I mázsú elsőrendű lán- g-lisz t ára Preis eines Centner Mehl- mehles prima Qualität	I mázsú kenyérlisz t ára Preis eines Centner Brot- mehles	I pozsonyi méro elsőrendű zsemlyeudara ára Preis eines Pre-sburger Mtz- Sammelmehles pr. Qual.				I mázsú elsőrendű lán- g-lisz t ára Preis eines Centner Mehl- mehles prima Qualität	I mázsú kenyérlisz t ára Preis eines Centner Brot- mehles	I pozsonyi méro elsőrendű zsemlyeudara ára Preis eines Pre-sburger Mtz- Sammelmehles pr. Qual.
			o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.						o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.		
1791	Szept.	16.	553	189	420	1805	Május	1270. ⁵	441. ³	1016	
1793	Október	1.	472. ⁵	89. ²	378		Junius	1368. ⁵	500. ⁵	1094	
	Október	14.	472. ⁵	89. ²	378		Október	1466. ⁵	546. ⁵	1150	
	Átlag	Durchschn.	472. ⁵	89. ²	378		Átlag	Durchschn.	1368. ⁵	497. ²	1086. ⁵
1795	Márczius	1.	845. ²	199. ⁵	672	1806	Október	1466. ⁵	546. ⁵	1150	
	Április	1.	962. ⁵	262. ⁵	700		Decz.	1417	518. ⁵	1134	
	Junius	1.	1085	288. ⁷	868		Átlag	Durchschn.	1441. ⁷	532. ⁵	1142
	Julius	1.	1139. ⁹	346. ⁵	910	1807	Április	1417. ⁵	518. ⁵	1134	
	Auguszt.	1.	910	220. ⁵	606		Julius	1368. ⁵	500. ⁵	1094	
	Szept.	1.	845. ²	199. ⁵	563		Aug.	1319. ⁵	472. ⁵	879	
	Átlag	Durchschn.	964. ⁵	252. ²	719. ⁸		Nov.	1368. ⁵	500. ⁵	1094	
1796	Junius	1.	577. ⁵	115. ⁵	462		Átlag	Durchschn.	1368. ⁵	498	1050. ⁵
	Julius	1.	525	99. ⁷	420	1808	Január	1319. ⁵	474. ³	1056	
	Novemb.	1.	472. ⁵	89. ²	365		Február	1319. ⁵	474. ³	1056	
	Deczemb.	1.	472. ⁵	89. ²	315		Junius	1368. ⁵	500. ⁵	1094	
	Átlag	Durchschn.	511. ⁹	98. ⁴	390. ⁸		Julius	1466. ⁵	556. ⁵	1150	
1797	Április	1.	525	99. ⁷	420		Október	1986. ²	651	1489	
	Május	3.	472. ⁵	89. ²	378		Átlag	Durchschn.	1492	531. ³	1169
	Junius	1.	595. ⁵	99. ⁷	420	1809	Január	2086	693	1564	
	Junius	15.	845. ²	199. ⁵	675		Április	2135	715. ⁷	1600	
	Julius	1.	717. ⁵	147	178		Julius	2184	736. ⁷	1638	
	Auguszt.	1.	647. ⁵	131. ²	518		Október	2137	662	1527	
	Szept.	1.	717. ⁵	147	574		Átlag	Durchschn.	2110. ⁵	701. ⁸	1582. ⁵
	Október	1.	717. ⁵	147	574	1810	Január	2184	736. ⁷	1638	
	Átlag	Durchschn.	646	132. ⁵	504. ⁸		Április	2135	715. ⁷	1600	
1798	Január		647. ⁵	131. ²	518		Julius	1886	609	1415	
	Április		577. ⁵	115. ⁵	462		Október	1886	609	1415	
	Junius		577. ⁵	115. ⁵	462		Átlag	Durchschn.	2022. ⁷	6676	1517
	Julius		525	99. ⁷	420	1811	Január	2184	716. ⁷	1638	
	Auguszt.		472. ⁵	89. ²	378		Április	2282	777	1711	
	Szept.		472. ⁵	89. ²	378		Május	2481. ³	862. ⁷	1860	
	Deczemb.		472. ⁵	89. ²	378		Junius	2779	994	2083	
	Átlag	Durchschn.	535	104. ²	428		Julius	3675	1179. ⁵	2755	
1799	Január		472. ⁵	89. ²	378		Aug.	5558	1988	4467	
	Február		472. ⁵	89. ²	378		"	8.	5365. ⁵	1904	4029
	Julius		525	99. ⁷	420		"	17.	6290	1855	3945
	Auguszt.		472. ⁵	89. ²	378		"	22.	6258	3089	4697
	Október		525	99. ⁷	420		"	28.	6405	2847. ²	4802
	Május		577. ⁵	115. ⁵	462		Aug.	5.	6552	2210. ³	4914
	Junius		647. ⁵	131. ²	518		"	12.	7045. ²	1727. ³	5354
	Átlag	Durchschn.	527. ⁵	101. ⁰	422		Szept.	2.	7738. ⁵	2719. ⁵	5803
1800	Szept.		717. ⁵	147	574		"	15.	7598. ⁵	2609. ²	5691
	Október		910	220. ⁵	728		Október	1.	7145. ²	2462. ³	5358
	Novemb.		845. ²	199. ⁵	675		"	17.	6846	2331	5194
	Decz.		910	220. ⁵	728		Nov	1.	6699	2273. ²	5042
	Átlag	Durchschn.	845. ²	196. ²	676. ²		Decz.	1.	7145. ²	2462. ³	5358
1801	Márczius		910	220. ⁵	728	1812	Átlag	Durchschn.	5588. ⁷	1883. ⁷	4194. ⁸
	Április		1023. ⁷	288. ⁷	682		Február	1.	735	335	551
	Május		962. ⁵	262. ⁵	770		"	16.	754	343	566
	Julius		1085	299. ⁵	868		Márcz.	1.	817	268	610
	Auguszt.		1023. ⁷	288. ⁷	819		"	16.	854	386	640
	Szept.		1023. ⁷	288. ⁷	819		Április	1.	893	303	670
	Október		910. ⁷	220. ⁵	728		"	16.	854	286	640
	Novemb.		1085	304. ⁵	868		Május	1.	814	268	610
	Decz.		1085	304. ⁵	868		"	15.	785	243	566
	Átlag	Durchschn.	1012	275. ²	794. ¹		Junius	1.	675	212	506
1802	Május		1023. ⁷	288. ⁷	812		"	15.	655	196	477
	Julius		1172. ⁵	388. ⁵	938		Julius	1.	675	196	477
	Átlag	Durchschn.	1098. ²	338. ²	875		"	15.	675	212	506
1803	Decz.		1172. ⁵	315	938		Aug.	1.	608	186	454
1804	Január		1139. ²	346. ⁵	910		"	15.	515	181	386
	Április		1139. ²	346. ⁵	910		Szept.	1.	496	172	372
	Május		1085	304. ⁵	868		"	15.	446	151	335
	Junius		1023. ⁷	288. ⁷	812		Október	4.	417	138	312
	Auguszt.		962. ⁵	262. ⁵	819		"	16.	407	134	305
	Szept.		1085	304. ⁵	868		Nov.	1.	227	101	245
	Október		1139. ²	346. ⁵	910		"	15.	317	97	228
	Novemb.		1172. ⁵	388. ⁵	938		Decz.	16.	387	101	245
	Átlag	Durchschn.	1093. ³	323. ³	878. ⁷		Átlag	Durchschn.	615. ⁷	243. ⁷	462. ⁴

40. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 40. (Fortsetzung.)

		I mázsza elsőrendűbél átlag- liszt ára Preis eines Centner Mühl- mehles prima Qualität			I mázsza kenyérliszt ára Preis eines Centner Brot- mehles			I pozsonyi mértő elsőrendű zsemlyedára ára Preis eines Pressburger Mtz. Semmelmehles pr. Qual.				
		o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.						o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.				
1833	Január	16.	415	105	311	1817	Szept.	1.	1634	529	1295	
	Febr.	1.	415	105	311		Október	1.	1614	521	1210	
	Márcz.	1.	428	105	321		Nov.	1.	1555	485	1167	
	Április	1.	408	97	306		Decz.	1.	1491	471	1122	
	"	15.	368	82	276		"	17.	1355	415	1016	
	Május	1.	388	89	291		"	17.	1143	406	857	
	Junius	1.	368	82	276		"	17.	1061	371	798	
	Julius	10.	388	89	291		Átlag	Durchschn.	2048.	689.	1529.	
	Szept.	1.	428	105	321	1818	Január	3.	1005	345	753	
	Október	1.	448	113	336		Febr.	2.	985	337	739	
	"	16.	522	137	380		Márcz.	3.	965	323	723	
	Nov.	1.	568	163	428		"	17.	898	303	679	
	Decz.	1.	588	170	440		Április	4.	747	235	561	
	Átlag	Durchschn.	440.	110.	110.		Május	4.	687	212	515	
1814	Január	1.	568	163	426		"	16.	628	186	471	
	Márcz.	1.	588	170	440		Junius	1.	548	134	411	
	"	15.	628	186	471		Julius	15.	508	137	380	
	Április	1.	107	220	581		Aug.	1.	597	186	471	
	"	15.	728	228	545		"	17.	528	147	396	
	Május	1.	707	220	525		Szept.	19.	508	137	380	
	Junius	1.	667	203	500		Október	2.	468	121	350	
	Julius	1.	687	212	515		Nov.	2.	428	105	321	
	Aug.	15.	618	196	486		"	17.	448	113	336	
	Szept.	1.	667	203	500		Decz.	19.	488	130	366	
	"	15.	817	277	635		Átlag	Durchschn.	646.	194.	486	
	Október	1.	887	260	605		1819	Január	3.	468	121	350
	"	16.	886	295	665		Április	2.	448	113	336	
	Decz.	1.	935	313	693		Május	15.	388	89	298	
	"	15.	985	336	729		Aug.	2.	408	97	306	
	Átlag	Durchschn.	741.	232.	555.		"	15.	388	89	298	
1815	Április	1.	1044	364	755		Szept.	1.	508	137	380	
	"	16.	1374	424	1031		Október	17.	468	121	350	
	Május	1.	1456	456	1062		Decz.	4.	468	121	350	
	Junius	1.	1415	441	1061		"	17.	448	113	336	
	"	16.	1456	456	1092		Átlag	Durchschn.	444.	111.	330.	
	Julius	16.	1335	407	1001		1820	Április	1.	468	121	350
	Aug.	1.	1163	415	872		Május	18.	448	113	336	
	"	15.	1374	424	1031		Julius	1.	468	121	350	
	Szept.	1.	1575	504	1181		"	17.	488	130	366	
	"	16.	1495	471	1122		Aug.	1.	508	137	380	
	Nov.	15.	1534	487	1150		"	17.	548	154	411	
	Decz.	1.	1614	520	1211		Szept.	1.	687	212	525	
	"	16.	1694	554	1270		Október	16.	707	220	530	
	Átlag	Durchschn.	1425.	455.	1066.		"	2.	667	203	500	
1816	Január	1.	1772	589	1333		Nov.	3.	646	196	486	
	Febr.	15.	1739	572	1300		Decz.	2.	687	212	525	
	Márcz.	15.	1772	589	1329		"	15.	723	238	545	
	Április	1.	1811	606	1358		Átlag	Durchschn.	595.	173.	448.	
	"	16.	1772	589	1329		1821	Január	2.	753	235	561
	Május	1.	1811	606	1358		"	16.	728	223	545	
	"	15.	1850	621	1387		Febr.	4.	753	235	561	
	Junius	1.	1811	606	1358		Márcz.	16.	787	252	590	
	Julius	1.	1772	589	1329		Április	3.	827	268	620	
	"	15.	1733	572	1300		"	16.	847	277	645	
	Aug.	15.	2088	725	1567		Május	2.	787	252	590	
	Szept.	1.	2776	932	2081		Junius	16.	707	220	530	
	"	16.	3133	1087	2350		"	1.	667	203	500	
	Október	1.	2956	1010	2217		Julius	16.	646	196	486	
	"	17.	2895	984	2071		Aug.	1.	628	188	471	
	Nov.	1.	2837	959	2123		"	16.	568	163	426	
	"	15.	2776	932	2128		Szept.	3.	528	147	396	
	Decz.	1.	2837	959	2181		"	16.	488	130	366	
	Átlag	Durchschn.	2229.	751.	1672.		Október	2.	508	137	380	
1817	Január	17.	2776	932	2 81		Nov.	20.	528	147	396	
	Febr.	5.	2717	916	2036		Decz.	2.	508	137	380	
	Április	16.	2601	858	1959		"	16.	468	121	378	
	Május	1.	2287	813	1715		Átlag	Durchschn.	645.	193.	482.	
	"	17.	2385	858	1789							
	Junius	1.	2697	900	2023							
	"	16.	2857	967	2142							
	Julius	1.	2895	984	2166							
	"	15.	2366	849	1774							
	Aug.	1.	1772	589	1329							
	"	15.	1654	537	1129							

40. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 40. (Fortsetzung.)

		1 máj sa elsőrendűll lang liszt ára Preis eines Centner Mand- mehles prima Qualität			1 májza kenyérliszt ára Preis eines Centner Brot- mehles			1 pozsonyi mértő elsőrendűll zsemlyeetara ára Preis eines Pressburger Mlz. Semmelgrutes pr. Qual.		
		o. é. kr.-bau — in kr. ö. W.						o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.		
1822	Január	2.	488	130	366	Julius	16.	548	154	411
	Febr.	16.	468	121	350	Szept.	1.	628	188	471
	Márcz.	16.	448	113	336	Nov.	1.	548	154	411
	Április	1.	428	105	321	17.	628	188	471	
	"	15.	408	97	306	Átlag Durchschnitt.	625 ⁻¹	186 ⁻⁴	469	
	Május	16.	388	89	291	Január	1.	548	154	411
	Junius	16.	488	137	366	Május	16.	528	147	396
	Szept.	1.	508	137	380	Julius	16.	548	154	411
	Szept.	2.	488	130	366	Aug.	1.	508	137	380
	Nov.	16.	508	130	380	"	15.	488	130	366
	Decz.	2.	528	147	396	Oktober	1.	448	113	336
	"	16.	508	137	380	Átlag Durchschnitt.	511 ⁻³	139 ⁻¹	383 ⁻³	
Átlag Durchschnitt.	471 ⁻³	122 ⁻²	353 ⁻³	1829	Január	16.	568	163	426	
1823	Január	2.	528	117	396	Április	1.	448	113	336
	Febr.	1.	508	137	380	Junius	1.	488	130	366
	"	16.	528	147	396	"	15.	558	163	426
	Márcz.	15.	548	154	411	Julius	15.	548	154	411
	Április	1.	528	147	396	Aug.	15.	628	188	471
	Junius	16.	508	137	380	Szept.	1.	667	203	500
	Julius	16.	448	113	336	"	15.	753	235	561
	Aug.	1.	408	97	306	Átlag Durchschnitt.	583 ⁻⁴	168 ⁻⁰	437 ⁻¹	
	"	16.	468	121	350	Január	1.	667	203	500
	Szept.	1.	508	137	350	"	16.	628	188	471
	Nov.	1.	488	130	366	Febr.	1.	628	188	471
	"	15.	468	121	380	Márcz.	1.	628	188	471
Decz.	1.	448	113	336	"	15.	753	235	561	
"	16.	468	121	350	Április	18.	667	203	500	
Átlag Durchschnitt.	489 ⁻¹	128	366	1831	Május	1.	628	188	471	
1824	Január	16.	448	113	336	"	16.	568	163	426
	Febr.	1.	468	121	350	Junius	16.	628	188	471
	Április	16.	428	105	321	Oktober	15.	548	154	411
	Május	1.	408	97	306	Nov.	1.	528	147	396
	Junius	1.	388	89	291	"	16.	508	137	380
	"	17.	438	105	321	Dec.	1.	528	147	396
	Julius	1.	448	113	336	Átlag Durchschnitt.	608 ⁻³	179 ⁻³	455 ⁻³	
	Aug.	1.	408	97	306	Január	1.	628	188	471
	Szept.	16.	388	89	291	"	16.	568	163	426
	Oktober	16.	408	97	306	Febr.	1.	528	147	396
	Nov.	1.	388	89	291	"	16.	628	188	471
	Átlag Durchschnitt.	418 ⁻⁰	101 ⁻¹	314 ⁻¹	1832	Márcz.	16.	568	163	426
1825	Január	15.	408	97	306	Április	1.	508	137	380
	Febr.	1.	388	89	291	"	16.	528	147	396
	"	17.	356	83	266	Május	2.	508	137	380
	Április	1.	388	89	291	Junius	1.	528	147	396
	Aug.	15.	356	83	266	Julius	1.	568	163	426
	Oktober	15.	336	74	252	"	16.	628	188	396
	Átlag Durchschnitt.	372	85 ⁻⁷	278	1833	Szept.	1.	568	163	426
	Aug.	16.	408	97	306	Oktober	16.	528	147	396
	Szept.	1.	388	89	291	"	16.	628	188	471
	Oktober	1.	408	97	306	Nov.	1.	568	163	426
	Decz.	1.	428	105	321	Átlag Durchschnitt.	562 ⁻⁰	162	424	
	"	15.	488	130	366	Április	1.	628	147	396
Átlag Durchschnitt.	424	103	319	1834	Május	16.	508	137	380	
1827	Január	1.	468	121	350	Junius	16.	548	154	396
	Április	1.	488	130	366	Julius	1.	528	147	396
	Május	1.	468	121	350	Oktober	16.	568	163	426
	"	16.	448	113	336	Szept.	1.	528	147	396
	Junius	1.	468	121	350	"	16.	508	137	380
	Julius	1.	488	130	366	Nov.	1.	548	154	411
	Aug.	1.	528	147	396	"	16.	488	130	366
	"	17.	628	188	471	Decz.	1.	548	154	396
	Szept.	1.	687	212	525	Átlag Durchschnitt.	530	147	394 ⁻³	
	"	16.	628	188	471	Febr.	1.	508	137	380
	Oktober	16.	568	163	426	Márcz.	1.	570	147	396
	Nov.	1.	628	188	471	Junius	16.	508	137	380
De z.	1.	687	212	515	Julius	1.	568	163	426	
"	16.	726	245	561	Aug.	16.	528	147	396	
Átlag Durchschnitt.	564 ⁻⁰	162	425 ⁻³	1828	Szept.	1.	528	147	396	
1828	Április	1.	687	212	515	Oktober	1.	508	137	380
	Május	1.	667	193	500	"	16.	568	163	426
	"	15.	628	188	471	N v.	1.	707	220	530
	Junius	1.	667	203	500	Átlag Durchschnitt.	554 ⁻³	155 ⁻³	412 ⁻²	
	Julius	1.	628	188	471					

40. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 40. (Schluss)

			1 mázsa elsőrendbeli lánghliszt ára Preis eines Centner Munde- mehles prima Qualität	1 mázsa kenyérliszt ára Preis eines Centner Brot- mehles	1 pozsonyi mérő elsőrendű zsemlyedára ára Preis eines Pressburger Mz. Sennelgrüses pr. Qual.				1 mázsa elsőrendbeli lánghliszt ára Preis eines Centner Munde- mehles prima Qualität	1 mázsa kenyérliszt ára Preis eines Centner Brot- mehles	1 pozsonyi mérő elsőrendű zsemlyedára ára Preis eines Pressburger Mz. Sennelgrüses pr. Qual.		
o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.						o. é. kr.-ban — in kr. ö. W.							
1835	Febr.	1.	687	212	515				Febr.	1.	488	130	366
		16.	707	220	530				Márcz.	16.	508	137	380
	Márcz.	16.	628	188	471				Április	1.	528	147	396
	Április	1.	568	163	426					16.	548	154	411
	Május	16.	526	147	396				Október	1.	528	147	396
	Junius	16.	508	137	380				Decz.	1.	548	154	411
	Julius	16.	526	147	396				Átlag Durchschn.		516 ^o	141 ⁴	387 ¹
	Aug.	1.	508	137	380	1740			Junius	1.	627	187	471
	Szept.	1.	528	147	396				"	16.	688	213	516
	Október	1.	508	137	380				Julius	1.	707	220	531
	Decz.	1.	548	154	411				"	16.	688	213	516
		16.	488	130	366				Szept.	1.	688	213	516
	Átlag Durchschn.		560 ⁿ	159 ⁿ	420 ⁿ				Decz.	1.	648	196	486
1836	Január	1.	468	121	350					16.	627	187	471
	Febr.	1.	488	130	366				Átlag Durchschn.		608	179	455
		16.	468	121	350				1841		660 ⁴	201	495 ³
	Márcz.	1.	448	113	336				Január	1.	648	196	486
	Május	16.	468	121	350				Febr.	12.	627	187	471
	Junius	1.	528	147	396				Márcz.	1.	608	179	455
	"	16.	548	154	411				"	16.	588	170	440
	Julius	1.	528	147	396				Április	1.	627	187	471
	Aug.	1.	588	170	440				Május	1.	608	179	455
	Szept.	3.	548	154	411				Junius	1.	568	150	426
	Október	1.	528	147	396				"	16.	548	154	411
	Átlag Durchschn.		509 ⁿ	138 ^s	382				Aug.	1.	528	147	396
1837	Febr.	1.	508	137	380				"	16.	568	150	426
	Márcz.	1.	528	147	396				Szept.	1.	588	170	440
	Április	16.	508	137	380				Október	1.	627	187	471
	Május	1.	488	130	366				Nov.	1.	668	204	491
	Julius	1.	468	121	350				"	16.	668	204	491
	Aug.	1.	428	105	321				Decz.	1.	707	220	531
	Nov.	1.	408	97	306				Átlag Durchschn.		611 ⁿ	178 ⁿ	457 ⁴
	Átlag Durchschn.		476 ⁿ	125	357				1842		747	225	561
1838	Január	1.	368	82	273				Márcz.	16.	767	243	620
	Április	1.	448	113	336				Április	1.	747	235	561
	"	16.	408	97	306				Junius	1.	707	220	531
	Junius	1.	428	105	321				"	16.	767	243	620
	Aug.	1.	448	113	336				Julius	2.	688	213	516
	Szept.	1.	508	137	380				"	16.	627	187	457
	Nov.	1.	488	130	366				"	16.	608	179	455
	Decz.	1.	468	121	350				Szept.	1.	568	150	426
	Átlag Durchschn.		445 ^s	112 ²	333 ^o				Október	16.	548	154	411
1839	Január	1.	463	121	350				Átlag Durchschn.		677 ⁴	205 ^o	515 ⁸

Évötödök és évtizedek szerinti összesítés.

Recapitulation nach Jahrfünfen und Jahrzehnten.

1791 — 1795	663	177	539	1811 — 1820	1305	426	990
1796 — 1800	613	107	484	1821 — 1825	478	125	395
1791 — 1800	638	142	512	1826 — 1830	542	152	406
1801 — 1805	632	146	493	1821 — 1830	511	139	382
1806 — 1810	668	350	915	1831 — 1835	562	161	421
1801 — 1810	1687	586	1292	1836 — 1840	522	143	391
1811 — 1815	1177	469	1103	1831 — 1840	543	152	406
1816 — 1820	1193	381	893				

41. sz. tábla.

Tabelle Nr. 41.

Liszt és dara évi átlagárjai

1791-től 1842-ig.

Durchschnittspreise von Mehl und Gries
von 1791 bis 1842.

É v Jahr	Lángliszt Mundmehl	Kenyérliszt Brotmehl	Zsemlédara Semmelgries	É v Jahr	Lángliszt Mundmehl	Kenyérliszt Brotmehl	Zsemlédara Semmelgries
1791	5.53	1.89	4.20	1819	4.45	1.12	3.31
1792	.	.	.	1820	5.95	1.74	4.48
1793	4.72	0.89	3.78	1816—1820	11.93	3.84	8.93
1794	.	.	.	1811—1820	14.78	4.85	11.08
1795	9.65	2.53	7.20	1821	6.45	1.94	4.82
1791—1795	6.63	1.77	5.39	1822	4.71	1.23	3.53
1796	5.12	0.98	3.91	1823	4.89	1.28	3.67
1797	6.46	1.33	5.05	1824	4.19	1.01	3.14
1798	5.35	1.04	4.28	1825	3.72	0.86	2.79
1799	5.28	1.02	4.22	1821—1825	4.78	1.25	3.95
1800	8.46	1.97	6.76	1826	4.24	1.04	3.18
1796—1800	6.13	1.07	4.84	1827	5.65	1.61	4.25
1791—1800	6.32	1.46	4.93	1828	6.25	1.86	4.69
1801	10.12	2.75	7.94	1829	5.11	1.39	3.83
1802	10.98	3.39	8.75	1830	5.84	1.69	4.37
1803	11.72	3.15	9.38	1826—1830	5.42	1.52	4.06
1804	10.93	3.24	8.79	1821—1830	5.11	1.39	3.82
1805	13.69	4.97	10.87	1831	6.08	1.79	4.56
1801—1805	6.68	3.50	9.15	1832	5.63	1.62	4.24
1806	14.42	5.33	11.42	1833	5.30	1.47	3.94
1807	13.69	4.98	10.50	1834	5.55	1.55	4.12
1808	14.92	5.31	11.69	1835	5.61	1.60	4.21
1809	21.11	7.02	15.82	1831—1835	5.63	1.61	4.21
1810	20.23	6.68	15.17	1836	5.10	1.39	3.82
1806—1810	16.87	5.86	12.92	1837	4.77	1.25	3.57
1801—1810	11.77	4.69	11.03	1838	4.46	1.12	3.34
1811	55.89	18.84	41.95	1839	5.17	1.41	3.87
1812	6.16	2.43	4.62	1840	6.60	2.01	4.95
1813	4.41	1.11	3.30	1836—1840	5.22	1.43	3.91
1814	7.43	2.32	5.55	1831—1840	5.43	1.52	4.06
1815	14.25	4.56	10.67	1841	6.12	1.79	4.57
1811—1815	17.63	5.85	13.22	1842	6.77	2.06	5.16
1816	22.30	7.52	16.72				
1817	20.48	6.89	15.29				
1818	6.46	1.95	4.86				

C) Hüvelyes vetemények ára, 1822—1851.

Borsó. Lencse. Bab.

Havi jegyzésekben.

A 42. sz. táblán közöljük a borsó, lencse és babnak átlagos havi árait 1822-től 1851 végeig. Egy pozsonyi mérőnek évi átlagára volt o. é. krajezárban.

	borsó : lencse : bab :			borsó : lencse : bab :		
1822	307	311	231	1838	280	223 187
1823	356	388	302	1839	385	264 192
1824	261	289	134	1840	434	353 203
1825	241	259	120	átlag : 1831—1840	418	396 276
1826	255	255	135	1841	399	342 185
1827	320	344	195	1842	401	392 249
1828	448	448	247	1843	384	338 273
1829	366	376	232	1844	385	339 209
1830	432	432	285	1845	422	337 190
átlag : 1822—1830	332	345	209	1846	572	517 236
1831	392	392	292	1847	718	666 428
1832	341	341	191	1848	642	543 289
1833	385	398	209	1849	684	632 282
1834	525	544	273	1850	506	478 227
1835	604	604	408	átlag : 1841—1850	511	459 277
1836	481	481	441	1851	471	463 214
1837	358	358	363			

Harminez év alatt e szerint a hüvelyes vetemények ára $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ részszel drágult. Az 1872-diki árak voltak:

borsó: 5 50; lencse: 7.59; bab: 5.17.

1820-tól a mai napig tehát százalékkal emelkedett a hüvelyes vetemények ára. A legmagasabb árt az 1847-diki éhséges évben mutatnak fel ez elelmi czikke, a midőn t. i. az 1822-diki árak több mint kétszerese éretett el.

A hüvelyes vetemények egymásközti aránya az 1822—1851-diki időközben szintén változott, a mennyiben t. i. a borsó mindinkább drágábbá válik a többi veteményeknél. E korszak kezdetén a lencse drágább volt a borsónál; tíz évvel reá körülbelül egy magasságon állanak, de 1838-tól fogva a lencse állandóan olcsóbb marad. A babról is áll, hogy annak ára nem oly mértékben emelkedett mint a borsóé.

1851-ben a rendes árjegyzés megszűnvn, ez éven túl adatokat — egyelőre legalább — nem közölhetünk.

Hüvelyes vetemények ára 1822-től 1851-ig.

Havi jegyzésekben.

Preis der Hülsenfrüchte von 1822 bis 1851.

In monatlichen Notirungen.

H ó n a p Monat	I pozsonyi mérő ára o. é. krajczárookban. — Preis 1 Pressb. Metzens in 1 r. ö. W.																	
	1 8 2 2			1 8 2 3			1 8 2 4			1 8 2 5			1 8 2 6			1 8 2 7		
Január	336	336	168	504	472	392	224	252	168	196	352	140	252	252	112	252	252	140
Február	280	180	168	420	504	392	224	252	126	280	280	112	252	252	112	252	252	168
Márczius	224	238	140	504	504	420	280	280	126	280	308	112	224	224	112	280	336	168
Április	224	238	140	504	504	392	280	280	112	280	308	112	224	224	112	280	336	168
Május	238	238	140	448	448	420	280	280	126	280	308	126	?	?	?	280	336	168
Junius	252	252	140	448	448	420	280	280	126	224	210	126	?	?	?	280	336	168
Julius	336	336	224	420	448	420	280	280	126	224	210	126	?	?	?	280	336	168
Augusztus	252	280	224	196	224	140	280	336	140	196	224	126	280	280	168	280	280	168
Szeptember	252	280	308	224	180	180	280	336	140	210	252	126	280	280	168	308	322	182
Október	448	336	420	190	224	154	280	336	140	224	252	112	280	280	168	420	420	324
November	420	420	294	210	210	168	224	280	140	252	252	112	252	252	126	420	420	336
Deczem্বর	420	504	336	224	252	168	224	280	140	252	252	112	252	252	140	504	504	252
Évi átlag Jahresdurchschn.	307	311	231	356	388	302	261	289	134	241	259	120	255	255	135	320	344	195
	1 8 2 8			1 8 2 9			1 8 3 0			1 8 3 1			1 8 3 2			1 8 3 3		
Január	504	504	280	420	420	238	392	392	224	420	420	336	336	336	210	392	392	196
Február	560	560	280	392	392	238	420	420	224	420	420	336	336	336	190	392	392	224
Márczius	504	504	252	392	392	238	448	448	252	420	420	336	336	336	168	336	392	224
Április	504	504	224	392	392	238	448	448	252	420	420	336	336	336	168	336	392	224
Május	504	504	252	392	392	238	448	448	252	420	420	336	308	308	168	336	392	224
Junius	448	448	252	392	392	238	420	420	252	420	420	336	280	280	168	392	392	224
Julius	448	448	252	392	392	238	420	420	252	420	420	336	280	280	168	392	392	224
Augusztus	392	392	238	280	336	224	448	448	308	420	420	280	308	308	210	392	392	224
Szeptember	336	336	238	280	336	224	448	448	392	336	336	224	392	392	210	392	392	210
Október	336	336	238	280	280	224	448	448	336	336	336	210	392	392	210	392	392	182
November	420	420	224	392	392	224	420	420	336	336	336	210	392	392	210	420	420	182
Deczem্বর	420	420	238	392	392	224	420	420	336	336	336	210	392	392	210	448	448	168
Évi átlag Jahresdurchschn.	448	448	247	366	376	232	432	432	285	392	392	292	341	341	191	385	398	209
	1 8 3 4			1 8 3 5			1 8 3 6			1 8 3 7			1 8 3 8			1 8 3 9		
Január	448	448	168	756	756	504	448	448	336	560	560	560	210	210	190	336	224	168
Február	448	448	168	756	756	448	448	448	336	504	504	504	224	210	190	336	224	168
Márczius	448	448	168	756	756	448	420	420	336	504	504	504	252	224	210	420	280	168
Április	448	448	147	756	756	448	392	392	280	462	462	462	224	224	168	420	280	168
Május	336	336	119	672	672	448	392	392	280	336	392	448	252	196	190	336	252	168
Junius	420	420	154	672	672	420	420	420	336	392	392	392	252	196	168	336	252	168
Julius	560	560	252	672	672	420	504	504	392	336	336	294	252	190	129	252	238	168
Augusztus	560	560	336	504	504	420	504	504	644	280	280	336	294	252	190	429	252	238
Szeptember	560	672	336	420	420	336	560	560	672	280	280	168	280	252	210	420	280	238
Október	560	672	420	420	420	336	560	560	560	224	224	196	420	252	210	420	280	210
November	756	756	504	420	420	336	560	560	560	210	210	196	322	210	168	420	280	210
Deczem্বর	756	756	504	448	448	336	560	560	560	210	210	196	336	224	168	420	280	210
Évi átlag Jahresdurchschn.	525	544	273	604	604	408	481	481	441	358	358	363	280	223	187	385	264	192
	1 8 4 0			1 8 4 1			1 8 4 2			1 8 4 3			1 8 4 4			1 8 4 5		
Január	504	336	224	504	396	190	420	336	224	392	336	280	336	252	210	392	280	210
Február	504	420	196	420	336	190	420	420	252	392	336	336	350	280	210	392	280	196
Márczius	504	420	196	420	420	196	420	420	210	336	336	308	350	350	210	448	336	182
Április	504	420	196	420	420	196	420	420	210	336	336	308	336	336	190	448	336	168
Május	504	420	224	420	336	196	448	448	238	420	420	308	336	336	210	336	280	196
Junius	504	420	238	336	252	168	448	448	210	504	504	308	392	392	238	336	252	182
Julius	350	350	224	336	252	168	336	336	190	336	336	224	392	392	238	280	238	164
Augusztus	308	280	210	336	336	140	336	336	210	336	280	224	392	392	210	392	252	182
Szeptember	308	280	182	392	392	168	336	280	238	504	336	280	448	336	210	420	336	210
Október	336	280	182	392	336	182	420	420	266	336	252	210	448	336	190	504	448	168
November	378	280	168	392	350	190	420	392	392	336	294	238	420	336	190	560	504	210
Deczem্বর	504	336	196	420	330	224	392	392	336	378	294	252	420	336	182	560	504	210
Évi átlag Jahresdurchschn.	434	353	203	399	342	185	401	392	249	384	338	273	385	339	209	422	337	190
	1 8 4 6			1 8 4 7			1 8 4 8			1 8 4 9			1 8 5 0			1 8 5 1		
Január	560	490	182	756	756	392	700	672	330	672	672	280	672	588	238	420	504	252
Február	504	420	182	756	756	420	700	672	336	672	672	286	504	504	224	560	476	224
Márczius	504	420	168	756	756	462	644	588	336	672	672	280	594	504	210	560	504	224
Április	504	420	168	756	756	462	644	588	336	672	588	252	564	504	210	560	504	224
Május	420	392	168	784	784	490	?	?	?	672	588	280	420	420	210	560	504	210
Junius	420	280	168	784	630	504	?	?	?	672	588	280	420	420	210	448	504	196
Julius	504	504	196	504	504	392	?	?	?	700	700	420	420	420	210	448	504	210
Augusztus	672	588	252	672	504	480	602	420	280	700	700	336	420	420	210	336	322	210
Szeptember	672	588	286	588	504	336	602	420	238	784	728	280	448	476	210	336	336	210
Október	672	672	336	504	420	602	602	420	238	728	672	252	560	336	224	336	336	196
November	672	672	364	770	770	420	602	504	252	672	504	224	700	588	280	560	532	224
Deczem্বর	756	756	364	770	770	420	670	602	252	588	504	238	504	560	280	532	504	210
Évi átlag Jahresdurchschn.	572	517	236	718	666	428	642	543	289	684	632	282	506	478	227	471	463	214

D) A marhahús ára ¹⁾

1788. december 31-től — 1872. december 31-ig

A hús ára az 1848-dik évig hatóságilag megállapított (limitáltatott). 1788. december 31-dikétől, mely nappal árjegyzésünk kezdődik, 1847. november haváig összesen 145 hatósági árszabás történt. Az utolsó (1847-diki november 21-diki) árszabás 1848. május elsejéig volt érvényben; azontúl a hús eladása szabadon bocsátatott. 1850-ben az abszolút kormányforma életbelépésénél ismét fölélesztették az árszabás is, de csak a marhahúsra nézve, míg a többi hús szabadon árultatott. Midőn 1861-ben az alkotmányos magyar mozgalomban a város képviselői ismét átvették a városi ügyek igazgatását, legelső teendőik közé tartozott, a húsárszabás középkori intézményét eltörölni. Az 1861-diki június hó 10-dikén tartott közgyűlésben ugyanis kimondatott, hogy július elsejétől a hús ismét a szabad forgalom tárgyát képezdi, és árának meghatározása a mészárosokra bízott, ugyanazoknak kötelességévé tétetvén, hogy árúkat csak minden hó 1-jén és 15-dikén változtathatják és hogy az árt üzleltük előtt kifüggeszék.

Az átlagár számítása az árszabások alapján oly formán számított ki, hogy a megállapított ár annyiszor szoroztatott, a hány hónap folyt le a legutolsó és a rákövetkező árszabás közt; a havi árak így meg lévén nyerve, az év végével 12-vel osztattak. 1805-ben péld. 3-féle húsár volt alkalmazásban:

Január 1. — ápr. 19.	16 kr.	= 4 hónapra	64 kr.
Április 19. — nov. 1.	14 »	= 6 »	84 »
Nov. 1. — dec. 31.	17 »	= 2 »	35 »
			12 hónap 183 kr.

vagyis átlag 15 kr.

Az itt következő kimutatásban közöljük, mennyivel emelkedett a hús ára minden ötödik évben, ha t. i. a legrégebb (1788-diki) árt százzal egyenlőnek tesszük:

1788	100		1820	237	1855	250	1867	274
1790	115		1825	87	1861	229	1868	320
1795	137		1850	105	1861	291	1869	337
1880	112		1835	113	1862	303	1870	350
1805	188	}	1840	123	1863	266	1871	363
1810	463		1845	125	1864	261	1872	384
1815	358		1850	220	1865	235		
					1866	243		

A hús ára e szerint ma már négyszer drágább, mintsem volt 1788-ban. De különösen 1861 óta roppant mértékben drágult a hús. Mig t. i. 1860-ban egy font marhahús évi átlagára 18¹/₃ krajczár volt, addig az 1872-diki átlagár 30²/₃ kr., a drágulás ezen 12 év alatt e szerint 70 százalékol tesz!

¹⁾ A többi húsnemeknek, sőt még a sertéshúsnak ára is oly gyéren jegyeztetett, hogy azokból átlagokat kiszámítani nem lehetett, miért is csak a marhahúsra szorítkoztunk.

A marhahús ára,

(fontokban és osztrák értékű krajczárokbán)

1788. december 31-től 1872. december 31-ig.

Preis des Rindfleisches

(nach Pfunden in kr. österr. Währung)

vom 31. December 1788 bis 31. December 1872.

Év	Hó és nap	1 font marhahúsnak ára 0. é. krajczárban Preis eines Pf. Rind- fleisches in kr. ö. W.	Év	Hó és nap	1 font marhahúsnak ára 0. é. krajczárban Preis eines Pf. Rind- fleisches in kr. ö. W.	Év	Hó és nap	1 font marhahúsnak ára 0. é. krajczárban Preis eines Pf. Rind- fleisches in kr. ö. W.
Jahr	Monat und Tag		Jahr	Monat und Tag		Jahr	Monat und Tag	
1788	December 31.	8	1803	Február 26.	11	1813	Január 1.	14
	átlag Durchschn.	8		April 18.	14		Márczius 2.	14
1789	April 6.	7 ⁵ / ₁₀		Junius 22.	14		Augustus 9.	12
	" 10.	9		átlag Durchschn.	13 ³ / ₁₀		December 26.	10 ⁶ / ₁₀
	Junius 6.		1804	April 22.	16		átlag Durchschn.	13
	" 12.	10 ⁶ / ₁₀		átlag Durchschn.	16	1814	Márczius 11.	14
	Julius 30.	15 ⁵ / ₁₀	1805	April 19.	14		Május 14.	16
	Szeptember 4.	9		November 1.	17 ⁵ / ₁₀		November 19.	17 ⁵ / ₁₀
	átlag Durchschn.	9 ⁴ / ₁₀		átlag Durchschn.	15		átlag Durchschn.	14 ⁴ / ₁₀
1790	Október 19.	9	1806	Május 24.	19	1815	Február 25.	23
	November 6.	10 ⁵ / ₁₀		átlag Durchschn.	19		April 9.	26
	átlag Durchschn.	9 ² / ₁₀	1807	April 24.	19		Május 12.	28
1792	November 24.	8 ⁵ / ₁₀		Junius 25.	19		Junius 9.	31 ⁵ / ₁₀
	átlag Durchschn.	10 ³ / ₁₀		December 5.	21		Szeptember 10.	33 ² / ₁₀
1795	Január 17.	8		átlag Durchschn.	19 ⁵ / ₁₀		Október 11.	31 ⁵ / ₁₀
	Február 28.	14	1808	Január 29.	23		November 19.	35
	Május 2.	9 ⁶ / ₁₀		átlag Durchschn.	23		December 16.	37
	Junius 22.	14	1809	Márczius 11.	24 ⁵ / ₁₀		átlag Durchschn.	28 ⁶ / ₁₀
	Október 3.	7		November 24.	30	1816	Február 5.	46
	December 5.	13		átlag Durchschn.	24 ⁷ / ₁₀		" 25.	49
	átlag Durchschn.	11	1810	April 10.	35		Márczius 23.	56
1796	Junius 23.	13		Julius 3.	42		Junius 9.	49
	átlag Durchschn.	12		átlag Durchschn.	37 ³ / ₁₀		Julius 12.	45 ⁵ / ₁₀
1797	Május 15.	13	1811	Február 16.	45 ⁵ / ₁₀		Szeptember 30.	42
	" 27.	13		Márczius 14.	49		November 10.	38 ⁵ / ₁₀
	Junius 10.	13		Márczius 15.	40 ⁵ / ₁₀		átlag Durchschn.	45 ⁵ / ₁₀
	átlag Durchschn.	12 ⁷ / ₁₀		April 11.	11	1817	Január 22.	44
1798	Január 10.	14		" 21.	13		Márczius 16.	47
	Junius 19.	14		Junius 11.	15		Junius 15.	42
	átlag Durchschn.	14		Augustus 2.	16		November 16.	35
1799	Szeptember 30.	9		" 15.	17 ⁵ / ₁₀		átlag Durchschn.	41 ⁵ / ₁₀
	átlag Durchschn.	9		" 17.	16	1818	Junius 14.	31 ⁵ / ₁₀
1800	Junius 23.	9		átlag Durchschn.	13 ⁷ / ₁₀		Október 8.	24 ⁵ / ₁₀
	átlag Durchschn.	9	1812	Február 3.	17 ⁵ / ₁₀		átlag Durchschn.	31
1801	Január 3.	10		márczius 21.	21	1819	April 4.	21
	átlag Durchschn.	10		Május 9.	24 ⁵ / ₁₀		átlag Durchschn.	21 ⁵ / ₁₀
1802	Márczius 20.	10 ⁵ / ₁₀		Augustus 15.	21	1820	November 20.	21
	Junius 13.	11		Szeptember 5.	17 ⁵ / ₁₀		átlag Durchschn.	19
	átlag Durchschn.	10 ⁵ / ₁₀		November 20.	12	1821	Január 14.	8 ⁶ / ₁₀
				átlag Durchschn.	17 ⁵ / ₁₀		Május 13.	9

1) A városban levő katonaság a húst az előbbi limitatió szerint fizeti.

Das Militär kann das Fleisch nach der alten Limitation beziehen.

2) Ezen napon lepetett meg az ország a bankó zédulának $\frac{1}{5}$ része való devalvációjával, és azért kellett új limitatiót kiadni. Az árjegyzéken két érték volt látható, t. i.: „egy font hús ára: a) convencionális pénzben 6 kr., b) bankó zédulában 30 kr.” Megjegyzendő, hogy ezen kettős árjegyzés a helytartóság rendelkezésétől történt.

An diesem Tage wurde das Land durch die Devaluation der Bancozettel auf $\frac{1}{5}$ ihres Nennwerthe überrascht. In Folge Statthaltereierlasses musste deshalb an diesem Tage eine zweite Limitation ausgegeben werden, u. z. wurde notirt 1 Pf. Rindfleisch: a) in Bancozettel 30 Kr., b) in Conv.-Münze 6 Kr.

3) Ezen árjegyzék két értékben történt ugyanígy: a) convencionális pénz 4 kr., b) váltó zédula 10 kr., azon megjegyzéssel, hogy a vevők szabadságában áll pengőpénzben vagy váltó zédulában fizetni.

Die Preislimitation geschah in zwei Währungen, nämlich Conv.-Münze 4 kr. und Schwingeld (Wiener Währung) 10 kr., mit dem Bemerkten, dass es Jedermann frei stehe, in der einen oder andern Währung zu zahlen.

Év	Hó és nap		Év	Hó és nap		Év	Hó és nap	
Jahr	Monat und Tag	1 font marhahúsának ára o. ö. krajczárban Preis eines Pfund Rind- fleisches in kr. ö. W.	Jahr	Monat und Tag	1 font marhahúsának ára o. ö. krajczárban Preis eines Pfund Rind- fleisches in kr. ö. W.	Jahr	Monat und Tag	1 font marhahúsának ára o. ö. krajczárban Preis eines Pfund Rind- fleisches in kr. ö. W.
1821	Julius 25	9	1845	Junius 15.	11	1854	November 1-30.	17.5
	átlag Durchschn.	8.8		Augusztus 31.	9.5		December 1-31.	18
1822	Junius 8.	8.5		December 15.	11		átlag Durchschn.	18.6
	" 15.	8		átlag Durchschn.	10	1855	Január 1-31.	17.5
1824	átlag Durchschn.	8.3	1846	Julius 26.	10		Február 1-28.	19
	Junius 13.	7		December 15.	11		Márczius 1-31.	19
	November 21.	7		átlag Durchschn.	10.5		Ápril 1-30.	21
1825	átlag Durchschn.	7.4	1847	Julius 1.	10		Május 1-31.	21
	Junius 11.	7.4		November 21.	11		Junius 1-30.	22.5
	átlag Durchschn.	7		átlag Durchschn.	10.5		Jul. 1. Aug. 5.	22.5
1827	November 15.	7		Szabad áruulás.			Augusztus 1-31.	21
	átlag Durchschn.	7		Freier Verkauf.			Szeptember 1-30.	20
1828	Márczius 23.	7		(Május 1-től.)			Október 1-31.	21
	November 15.	6	1848	Julius 1.	12.5		November 1-30.	19
	átlag Durchschn.	6.9		Szeptember 24.	11		December 1-31.	19
1829	Márczius 21.	8.5		November 1.	12.5	1856	átlag Durchschn.	20.3
	Junius 13.	7		átlag Durchschn.	11.8		Január 1-31.	19
	Augusztus 29.	8	1849	Január 14.	14		Február 1-29.	19
	November 22.	9		Márczius 3.	15.5		Márczius 1-31.	20
1830	átlag Durchschn.	7.4		" 10.	17.5		Ápril 1-30.	21
	Junius 12.	8.5		" 19.	21		Május 1-31.	20
	Szeptember 4.	8.5		" 21.	17.5		Junius 1-30.	20
	November 20.	8.5		Julius 7.	21		Julius 1-31.	21.5
	átlag Durchschn.	8.4		Szeptember 16.	17.5		Augusztus 1-31.	21
1831	Ápril 24.	9		November 6.	15.5		Szeptember 1-30.	20
	November 19.	8.5		átlag Durchschn.	17.5		Október 1-31.	14
	átlag Durchschn.	8.7	1850	Január 4.1)	17.5		November 1-31.	14
1832	Márczius 28.	9		Augusztus 31.	15.5		December 1-30.	17.5
	átlag Durchschn.	8.3		Október 7.	14	1857	átlag Durchschn.	19.6
1833	Január 12.	10		November 29.	15.5		Január 1-31.	15
	Márczius 28.	8.5		átlag Durchschn.	16.9		Február 1-28.	18
	November 17.	8.5	1851	Jan. 15. - Márcz. 6.	17		Márczius 1-31.	19
	átlag Durchschn.	8.9		Márczius 7-31.	17.5		Ápril 1-30.	19
1834	Márczius 29.	9		Ápril 1-30.	17.5		Május 1-31.	21
	Augusztus 30.	8.5		Május 1. - Jun. 15.	18		Junius 1-30.	20
	November 15.	8.5		Jun. 16. - Aug. 31.	15.5		Julius 1-31.	19
	átlag Durchschn.	8.7		Október 1-3.	14.5		Augusztus 1-31.	18
1835	Márczius 21.	10		" 4. - Nov. 3.	15.5		Szeptember 1-30.	17.5
	Junius 13.	9		Nov. 4. - Decz. 31.	11.5		Október 1-31.	17.5
	November 21.	10		átlag Durchschn.	17		November 1-30.	17
	átlag Durchschn.	9	1852	Jan. 20. - Márcz. 13.	16		December 1-31.	17
1836	Julius 18.	7		Márcz. 14. - Máj. 9.	17.5	1858	átlag Durchschn.	17.9
	Julius 9.	10		Máj. 10. - Jul. 31.	19		Január 1-31.	17.5
	November 19	10		Aug. 1. - Okt. 31.	17.5		Február 1-28.	17.5
	átlag Durchschn.	9.8		November 1-30.	14.5		Márczius 1-31.	17.5
1837	Junius 10	9		December 1-31.	14		Ápril 1-30.	17.5
	November 18.	10		átlag Durchschn.	17		Május 1-31.	18
	átlag Durchschn.	9.6	1853	Január 1-31.	14		Junius 1-30.	19.5
1838	Junius 9.	9		Február 1-28.	16		Julius 1-31.	20
	Szeptember 2.	10		Márczius 1-31.	17.5		Augusztus 1-31.	18
	átlag Durchschn.	9.7		Ápril 1. - Máj. 31.	18		Szeptember 1-30.	17.5
1840	November 21.	10		Junius 1-30.	19.5		Október 1-31.	17
	átlag Durchschn.	10		Julius 1-31.	19		November 1-30.	15
1841	Junius 12.	9		Augusztus 1-31.	16		December 1-31.	14
	November 20.	10		Szeptember 1-30.	17.5	1859	átlag Durchschn.	17.4
	átlag Durchschn.	9.6		Október 1-31.	16		Január 1-31.	15
1842	Ápril 1.	9		November 1-30.	17.5		Február 1-28.	15.5
	Május 8.	9.5		December 1-31.	16		Márczius 1-31.	16
	Junius 30.	8	1854	átlag Durchschn.	17		Ápril 1-30.	17
	Szeptember 11.	9		Jan. 1. - Feb. 2.	16		Május 1-14.	18
	átlag Durchschn.	9		Feb. 3. - Márcz. 31.	17.5		" 15-31.	19
1843	Junius 30.	9		Ápril 1. - Máj. 31.	18		Junius 1-30.	21
	November 19.	9		Junius 1-30.	22.5		Julius 1-31.	20
	átlag Durchschn.	9		Julius 1-31.	21		Augusztus 1-31.	21
1844	Junius 9.	9.5		Augusztus 1-31.	19		Szeptember 1-30.	19
	November 17.	9.5		Szeptember 1 30.	19		Október 1-31.	17
	átlag Durchschn.	9.3		Október 1-31.	19			

1) A katonai hadparancsnokság ápril 20-diki, 3195. sz. a. kelt rendelete folytán a marhahús ára 24 váitokrajczárban (= 17 osztrák értékű kr.) állapított meg.

In Folge Erlasses des Militärlandes den 20. April Zahl 3195 wurde der Preis des Rindfleisches auf 24 kr. Wiener Währung (= 17 kr. österr. Währ.) limitirt.

43. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 43. (Schluss.)

Év	Hó és nap	1 font marhahúsának ára o. é. krajczárban Preis eines Pf'd Rind- fleisches in kr. ö. W.	Év	Hó és nap	1 font marhahúsának ára o. é. krajczárban Preis eines Pf'd Rind- fleisches in kr. ö. W.	Év	Hó és nap	1 font marhahúsának ára o. é. krajczárban Preis eines Pf'd Rind- fleisches in kr. ö. W.
Jahr	Monat und Tag		Jahr	Monat und Tag		Jahr	Monat und Tag	
1859	November 1-30.	17	1864	Január 16-31.	21	1868	Márczius 1-31.	24
"	December 1-31.	17	"	Február 1-29.	21	"	Ápril 1-30.	24
"	átlag Durchschn.	19. ³	"	Márczius 1-31.	23	"	Május 1-31.	24
1860	Január 1-31.	17	"	Ápril 1-30.	23	"	Június 1-15.	24
"	Február 1-29.	17	"	Május 1-31.	23	"	" 16-30.	27
"	Márczius 1-31.	18	"	Június 1-30.	25	"	Julius 1-31.	27
"	Ápril 1-30.	18	"	Julius 1-15.	23	"	Augusztus 1-31.	27
"	Május 1-31.	19	"	" 16-31.	24	"	Szeptember 1-30.	27
"	Június 1-30.	19	"	Augusztus 1-31.	21	"	Október 1-31.	27
"	Julius 1-31.	19	"	Szeptember 1-30.	21	"	November 1-30.	27
"	Augusztus 1-31.	19	"	Október 1-15.	19	"	December 1-31.	27
"	Szeptember 1-30.	18	"	" 16-31.	19	"	átlag Durchschn.	25. ^a
"	Október 1-31.	18	"	November 1-15.	17. ⁵	1869	Január 1-31.	27
"	November 1-30.	19	"	" 15-30.	17. ⁶	"	Február 1-28.	27
"	December 1-31.	19	"	December 1-15.	19	"	Márczius 1-31.	27
"	átlag Durchschn.	18. ³	"	" 16-31.	19	"	Ápril 1-30.	27
1861	Január 1-31.	20	"	átlag Durchschn.	19. ⁶	"	Május 1-31.	27
"	Február 1-28.	21	1865	Január 1-31.	19	"	Június 1-30.	27
"	Márczius 1-31.	23	"	Február 1-28.	19	"	Julius 1-31.	27
"	Ápril 1-30.	24	"	Márczius 1-31.	19	"	Augusztus 1-31.	27
"	Május 1-31.	24	"	Ápril 1-30.	19	"	Szeptember 1-30.	37
"	Június 1-30.	25	"	Május 1-31.	19	"	Október 1-31.	29
"	Julius 1-31.	24	"	Június 1-30.	19	"	November 1-30.	27
"	Augusztus 1-31.	24	"	Julius 1-31.	19	"	December 1-31.	27
"	Szeptember 1-30.	24	"	Augusztus 1-31.	19	"	átlag Durchschn.	27
"	Október 1-31.	24	"	Szeptember 1-30.	19	1870	Január 1-31.	27
"	November 1-30.	24	"	Október 1-31.	19	"	Február 1-28.	27
"	December 1-31.	23	"	November 1-30.	18	"	Márczius 1-31.	27
"	átlag Durchschn.	23. ³	"	December 1-31.	18	"	Ápril 1-30.	27
1862	Január 1-31.	23. ⁵	"	átlag Durchschn.	18. ⁶	"	Május 1-31.	27
"	Február 1-15.	23. ⁵	1866	Január 1-31.	19	"	Június 1-15.	27
"	" 16-28.	24. ⁵	"	Február 1-28.	18	"	" 16-30.	29
"	Márczius 1-15.	24. ⁵	"	Márczius 1-31.	17	"	Julius 1-31.	29
"	" 16-31.	25	"	Ápril 1-30.	17	"	Augusztus 1-31.	29
"	Ápril 1-30.	25. ⁶	"	Május 1-15.	14	"	Szeptember 1-30.	29
"	Május 1-31.	25. ⁵	"	" 16-31.	21	"	Október 1-31.	29
"	Június 1-30.	25. ⁵	"	Június 1-15.	23	"	November 1-30.	29
"	Julius 1-31.	25. ⁵	"	" 16-30.	22	"	December 1-31.	29
"	Augusztus 1-31.	25. ⁵	"	Julius 1-15.	21	"	átlag Durchschn.	28
"	Szeptember 1-30.	25. ⁵	"	" 16-31.	20	1871	Január 1-31.	29
"	Október 1-15.	23. ⁵	"	Augusztus 1-15.	20	"	Február 1-28.	29
"	" 16-31.	21. ⁵	"	" 16-31.	19	"	Márczius 1-31.	29
"	November 1-30.	22	"	Szeptember 1-15.	19	"	Ápril 1-30.	29
"	December 1-31.	24	"	" 16-30.	19	"	Május 1-31.	29
"	átlag Durchschn.	24. ³	"	Október 1-31.	19	"	Június 1-30.	29
1863	Január 1-31.	24	"	November 1-30.	19	"	Julius 1-31.	29
"	Február 1-28.	24	"	December 1-31.	19	"	Augusztus 1-31.	29
"	Márczius 1-31.	24	"	átlag Durchschn.	19. ⁴	"	Szeptember 1-30.	29
"	Ápril 1-30.	24	1867	Január 1-31.	19	"	Október 1-31.	29
"	Május 1-31.	24	"	Február 1-28.	19	"	November 1-30.	29
"	Június 1-30.	23	"	Márczius 1-15.	19	"	December 1-31.	29
"	Julius 1-15.	23	"	" 16-31.	21	"	átlag Durchschn.	29
"	" 16-31.	23	"	Ápril 1-30.	21	1872	Január 1-31.	29
"	Augusztus 1-15.	22	"	Május 1-31.	23	"	Február 1-29.	29
"	" 16-31.	22	"	Június 1-30.	23	"	Márczius 1-31.	31
"	Szeptember 1-15.	20	"	Julius 1-31.	23	"	Ápril 1-30.	31
"	" 16-30.	20	"	Augusztus 1-31.	23	"	Május 1-31.	31
"	Október 1-15.	20	"	Szeptember 1-30.	23	"	Június 1-30.	31
"	" 16-31.	20	"	Október 1-31.	23	"	Julius 1-31.	31
"	November 1-15.	19	"	November 1-30.	23	"	Augusztus 1-31.	31
"	" 16-30.	17	"	December 1-15.	23	"	Szeptember 1-30.	31
"	December 1-15.	17	"	" 16-31.	24	"	Október 1-31.	31
"	" 16-31.	17	"	átlag Durchschn.	21. ⁶	"	November 1-30.	31
"	átlag Durchschn.	21. ³	1868	Január 1-31.	24	"	December 1-31.	31
1864	Január 1-15.	19	"	Február 1-29.	24	"	átlag Durchschn.	30. ⁷

E) Vegyes élelmi cikkek ára 1820—1851.

Só. — Vaj. — Tojás. — Tej. — Bor. — Sör. — Rozspálinka. — Szilvapálinka.

Havi átlagárakban.

A főt nevezett cikkek évi átlagára tett o. é. krajczárban:

	Só	Vaj	Tojás	Tej	Bor	Sör	Rozspálinka	Szilvapál.
	fontja		12 darab			i t c z é j e.		
1820	9.7	40.6	43.6	5.0	13.9	4.2	14.5	24.1
1821	9.7	42.9	16.2	6.6	13.1	6.3	19.1	24.0
1822	9.7	42.0	13.3	6.8	11.7	6.7	16.6	23.4
1823	9.7	40.5	14.8	6.0	7.8	5.1	12.6	20.4
1824	9.7	30.6	9.7	4.8	5.9	4.2	9.7	14.6
1825	9.7	31.7	8.2	3.5	5.5	4.6	8.4	16.8
1826	9.0	32.2	11.4	4.6	6.2	4.4	9.4	17.2
1827	8.7	33.1	10.9	4.6	6.7	4.5	12.7	19.8
1828	8.6	36.2	12.6	5.0	10.6	4.6	15.1	17.7
1829	8.4	36.6	12.2	5.1	8.1	4.6	13.5	18.2
1830	8.4	41.8	16.2	5.2	5.7	4.6	13.6	18.0
1820—1830	9.2	37.1	15.4	5.2	8.6	4.9	13.2	19.5
1831	8.4	41.1	18.0	5.0	6.7	4.5	17.2	20.7
1832	8.4	36.2	15.0	5.5	6.3	4.6	15.1	17.9
1833	8.4	37.8	14.8	5.1	7.0	4.6	15.6	19.7
1834	7.9	46.5	15.7	5.6	6.3	5.5	13.9	19.1
1835	7.6	43.4	19.9	6.2	5.2	5.5	13.0	16.7
1836	7.6	41.7	15.8	5.1	6.5	5.5	12.9	17.2
1837	7.6	37.8	17.0	5.2	8.4	6.0	13.9	20.3
1838	7.6	34.6	14.5	4.8	8.4	6.7	13.1	16.8
1839	7.6	39.9	14.0	5.3	10.3	6.7	12.6	16.8
1840	7.6	45.5	15.8	5.6	10.9	6.7	13.8	16.8
1831—1840	7.9	40.5	16.1	5.3	7.6	5.6	17.1	18.4
1841	7.6	42.7	16.2	5.5	8.8	6.7	13.3	16.8
1842	7.6	45.8	19.9	5.5	8.2	6.7	12.3	16.8
1843	7.6	41.6	15.2	5.5	7.4	6.1	10.3	16.8
1844	7.6	40.0	14.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
1845	7.6	42.7	16.2	5.5	8.3	6.7	11.6	17.2
1846	7.6	45.5	16.2	5.9	10.7	6.7	11.9	21.1
1847	7.6	50.9	25.4	6.7	10.5	6.7	17.8	30.1
1848	5.9	36.0	14.0	5.5	6.3	5.3	13.8	22.3
1849	4.6	36.5	16.8	5.4	5.8	4.9	11.8	19.0
1850	4.7	34.8	13.8	6.8	6.7	6.7	11.7	21.8
1841—1850	6.8	41.7	16.8	5.8	8.1	6.3	12.5	19.9

E szerint ezen cikkek árában 1820-tól 1850-ig jelentékeny emelkedés nem következett be, sőt egyes cikkek ára időközben csökkent is; ilyen a só,

melynek fontja 1820-ban $9\frac{1}{10}$, 1850-ben csak $4\frac{7}{10}$ krajczárba került; a pálinka szintén valamivel olcsóbb lett.¹⁾

Az utolsó két évtizedben azonban állt be ama nagy áremelkedés, mely az élelmi cikkeket azon roppant mértékben drágítja, melyet ma mindnyájan tapasztalunk. Ime néhány párhuzamos összeállítás: (a rendszeres árjegyzés 1851-ben megakadt.)

Vaj: fontja került 1830-ban 42 krajczárba; 1850-ben ugyanannyiba, 1872-ben 67 krajczárba; a drágulás tesz 36% -ot.

Tojás: 12 darab került 1830-ban 16 krajczárba, 1850-ben 17, 1872. 36 krajczárba; a drágulás tesz 125 százalékot!

Tej: egy itcze került 1830-ban 5 krajczárba, 1850-ben $6\frac{8}{10}$ krajczárba, 1872-ben 10 krajczárba; a drágulás tesz 100 százalékot.

Sör: egy akó került 1830-ban 5 forintba, 1850-ben $5\frac{1}{3}$ forintba, 1872. 8 frt 80 krajczárba; a drágulás tesz 75 százalékot.

¹⁾ A bor árjegyzésében feltűnő ingadozásokat tapasztalunk. 1820-tól 1822. aprilig itczéje majd mindig 14 krajczárral van jegyezve; májusban 11, novemberben $8\frac{4}{10}$, 1823. októberben $6\frac{7}{10}$, novemberben $5\frac{9}{10}$ krajczárral; az ár csökkenés e szerint következetesen lép föl, és illyformán kizárja a tévedés föltevését — és mégis mennyire valószínűtlennek kell tartanunk, hogy a bor ára három év alatt egyharmadára esett volna, — hogy 1849-ben a bor háromszor olcsóbb lett légyen, mint 1820-ban!

44. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 44. (Fortsetzung.)

Hónap Monat	12db. per Pfund Dtzd.				itevéje — die Halbe				12db. per Pfund Dtzd.				itevéje — die Halbe			
	Só Saltz	Vaj Butter	Tojás Eier	Tec Milch	Bor Wein	Sör Bier	Rozspálka Kornbrauntzein	Szilvapálka Zsichkenbrauntzein	Só Saltz	Vaj Butter	Tojás Eier	Tec Milch	Bor Wein	Sör Bier	Rozspálka Kornbrauntzein	Szilvapálka Zsichkenbrauntzein
osztr. ért. krajczárokkal — in Kreuzern österr. Währung																
Január	8.4	46.2	25.2	5.5	6.7	4.0	12.6	16.8	8.4	54.0	21	6.7	6.7	4.6	16.8	16.8
Február	8.4	37.8	25.2	5.5	5.5	4.6	12.6	16.8	8.4	48.3	33.6	5.5	6.7	4.6	16.8	16.8
Márczius	8.1	37.8	12.0	5.5	5.5	4.6	12.6	18.9	8.1	42	12.6	5.5	6.7	4.6	16.8	21
Április	8.4	39.9	8.4	4.2	5.5	4.6	12.6	18.9	8.4	42	10	5.5	6.7	4.6	21	22.2
Május	8.4	42	8.1	4.2	5.5	4.6	12.6	18.9	8.4	37.8	12.6	4.2	6.7	4.6	16.8	22.2
Junius	8.4	39.9	8.4	4.2	5.5	4.6	12.6	16.8	8.4	37.8	12.6	4.2	6.7	4.6	16.8	22.2
Julius	8.4	39.9	10	4.2	5.5	4.6	13.9	18.9	8.4	39.6	21	1.2	6.7	4.6	16.8	22.2
Augusztus	8.4	39.9	12.6	4.2	5.5	4.6	13.9	18.9	8.4	37.8	21	1.2	6.7	4.6	16.8	21
Szeptember	8.4	39.9	16.8	5.5	5.5	4.6	13.9	18.9	8.4	37.8	12.6	4.2	6.7	4.6	16.8	21
Október	8.4	42	21	5.5	5.5	4.6	13.9	18.9	8.4	37.8	16.8	5.5	6.7	4.6	16.8	21
November	8.4	46.2	21	5.5	5.5	4.6	16.8	16.8	8.4	42	21	5.5	6.7	4.2	16.8	21
December	8.4	50.4	25.2	8.4	6.7	4.6	16.8	16.8	8.4	42	21	5.5	6.7	4.2	16.8	21
Átlag Durchschnitt.	8.4	41.8	16.2	5.2	5.7	4.6	13.6	18	8.4	41.1	18.0	5.1	6.7	4.5	17.2	20.7
Január	8.4	42	10.8	5.5	6.7	4.0	16.8	21	8.4	33.6	25.2	5.5	6.7	4.6	16.8	21
Február	8.4	37.8	12.6	5.5	6.7	4.6	16.8	21	8.4	37.8	16.8	5.5	6.7	4.6	16.8	21
Márczius	8.4	37.8	8.4	5.5	6.7	4.6	13.9	18.9	8.4	42	12.6	4.6	6.7	4.6	16.8	21
Április	8.4	33.6	8.4	5.5	6.7	4.6	13.9	18.9	8.4	37.8	10	5.5	6.7	4.6	16.8	21
Május	8.1	33.6	8.4	4.2	6.7	4.6	13.9	18.9	8.4	42	8.4	1.2	6.7	4.6	16.8	21
Junius	8.1	31.5	10	4.2	6.7	4.6	13.9	18.9	8.4	37.8	12.6	5.5	6.7	4.6	16.8	21
Julius	8.4	31.5	10	5.5	6.7	4.6	13.9	18.9	8.4	39.6	12.6	4.2	6.7	4.6	16.8	21
Augusztus	8.4	31.5	16.8	5.5	5.5	4.6	13.9	19.3	8.4	39.6	12.6	4.2	6.7	4.6	13.9	16.8
Szeptember	8.4	33.6	21	5.5	5.5	4.6	13.9	19.3	8.4	37.8	16.8	5.5	6.7	4.6	13.9	16.8
Október	8.4	37.8	21	5.5	6.7	4.6	16.8	19.3	8.4	37.8	16.8	5.5	6.7	4.6	13.9	16.8
November	8.4	42	21	5.5	6.7	4.6	16.8	21	8.4	37.8	16.8	5.5	8.4	4.6	13.9	19.3
December	8.4	42	25.2	5.5	6.7	4.6	16.8	21	8.4	42	17.8	5.5	8.4	4.6	13.9	19.3
Átlag Durchschnitt.	8.4	36.2	15.0	5.3	6.3	4.6	15.1	19.7	8.4	37.8	14.8	5.1	7.0	4.6	15.8	19.7
Január	8.4	42	16.8	5.5	8.4	5.5	13.9	19.8	7.6	50.4	37.8	6.7	5.5	5.5	13.9	16.8
Február	8.4	37.8	8.4	5.5	6.7	5.5	13.9	18.0	7.6	50.4	21	6.7	5.5	5.5	13.9	16.8
Márczius	8.4	42	8.4	5.5	6.7	5.5	13.9	18.0	7.6	50.4	12.6	6.7	5.5	5.5	13.9	16.3
Április	8.4	37.8	8.4	5.5	6.7	5.5	13.9	18.9	7.6	50.4	16.8	6.7	5.5	5.5	13.9	16.3
Május	7.6	42	8.4	4.2	6.7	5.5	13.9	21	7.6	54.6	12.6	6.7	5.5	5.5	13.9	16.8
Junius	7.6	42	12.6	4.2	6.7	5.5	13.9	21	7.6	37.8	16.8	6.7	5.5	5.5	13.9	16.8
Julius	7.6	46.2	12.6	4.2	6.7	5.5	13.9	21	7.6	37.8	16.8	6.7	5.5	5.5	13.9	16.8
Augusztus	7.6	42	12.6	5.5	6.7	5.5	13.9	18.9	7.6	39.6	16.8	5.5	4.2	5.5	13.9	18.5
Szeptember	7.6	46.2	21	5.5	5.5	5.5	13.9	18.0	7.6	37.8	16.8	5.5	4.2	5.5	13.9	16.8
Október	7.6	50.4	21	6.7	5.5	5.5	13.9	18.9	7.6	37.8	25.2	5.5	4.2	5.5	9.7	13.9
November	7.6	67.2	25.2	6.7	5.5	5.5	13.9	16.8	7.6	42	21	5.5	5.5	5.5	10.9	16.8
December	7.6	63	33.6	6.7	5.5	5.5	13.9	16.8	7.6	37.8	2.2	5.5	5.5	5.5	10.9	16.8
Átlag Durchschnitt.	7.9	46.5	15.7	5.6	6.3	5.5	13.9	19.1	7.6	43.4	19.9	6.2	5.2	5.5	13.1	16.7
Január	7.6	37.8	21	5.5	5.5	5.5	10.9	16.8	7.6	46.2	37.8	5.5	8.4	5.5	13.9	22.2
Február	7.6	42	12.6	5.5	5.5	5.5	10.9	16.8	7.6	46.2	16.8	5.5	8.4	5.5	13.9	19.3
Márczius	7.6	46.2	10	5.5	5.5	5.5	10.9	16.8	7.6	42	16.8	4.2	8.4	5.5	13.9	19.3
Április	7.6	37.8	10	4.2	5.5	5.5	10.9	16.8	7.6	37.8	10	5.5	8.4	5.5	13.9	19.3
Május	7.6	37.8	8.4	4.2	5.5	5.5	13.9	16.8	6.7	42	10	5.5	8.4	6.7	13.9	22.2
Junius	7.6	37.8	8.4	4.2	5.5	5.5	13.9	16.8	6.7	37.8	12.6	5.5	8.4	6.7	13.9	22.2
Julius	7.6	37.8	10	4.2	6.7	5.5	13.9	16.8	6.7	39.6	16.8	5.5	8.4	6.7	13.9	22.2
Augusztus	7.6	37.8	12.6	5.5	6.7	5.5	13.9	16.8	7.6	39.6	16.8	4.2	8.4	5.5	13.9	21
Szeptember	7.6	42	21	5.5	6.7	5.5	13.9	16.8	7.6	29.4	12.6	4.2	8.4	5.5	13.9	21
Október	7.6	42	21	5.5	8.4	5.5	13.9	16.8	7.6	29.4	16.8	5.5	8.4	5.5	13.9	21
November	7.6	46.2	25.2	5.5	8.4	5.5	13.9	19.3	7.6	39.6	16.8	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
December	7.6	54.6	29.4	5.5	8.4	5.5	13.9	19.3	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
Átlag Durchschnitt.	7.6	41.7	15.8	5.1	6.5	5.5	12.9	17.2	7.4	37.8	17.0	5.2	8.4	6.0	13.9	20.3
Január	7.6	33.6	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	16.8	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8
Február	7.6	33.6	12.6	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	16.8	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8
Márczius	7.6	33.6	12.6	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8
Április	7.6	33.6	10	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	37.8	8.4	5.5	10.9	6.7	12.6	16.8
Május	7.6	33.6	8.4	4.2	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	37.8	8.4	4.2	10.9	6.7	12.6	16.8
Junius	7.6	33.6	8.4	4.2	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	37.8	8.4	4.2	10.9	6.7	12.6	16.8
Julius	7.6	29.4	8.4	4.2	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	12.6	4.2	10.9	6.7	12.6	16.8
Augusztus	7.6	29.4	12.6	4.2	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	37.8	12.6	5.5	10.9	6.7	12.6	16.8
Szeptember	7.6	29.4	16.8	4.2	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	33.6	12.6	5.5	10.9	6.7	12.6	16.8
Október	7.6	33.6	16.4	4.2	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	33.6	12.6	5.5	10.9	6.7	12.6	16.8
November	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	37.8	21	5.5	10.9	6.7	12.6	16.8
December	7.6	50.4	25.2	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	50.4	21	6.7	10.9	6.7	12.6	16.8
Átlag Durchschnitt.	7.6	34.6	14.5	4.8	6.7	6.7	13.1	16.8	7.6	39.9	14	5.3	10.3	6.7	12.6	16.8
Január	7.6	42	21	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	25.2	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8
Február	7.6	46.2	16.8	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	37.8	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
Márczius	7.6	46.2	10	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	42	9.7	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
Április	7.6	46.2	10	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	10	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
Május	7.6	46.2	10	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	9.7	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8
Junius	7.6	46.2	12.6	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	42	9.7	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8

44. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 44. (Schluss.)

Hónap Monat	Só Salz			Vaj Butter			Tojás Eier			Tej Milch			Bor Wein			Sör Bier			Rozspálínka Kornbranntwein			Szilvapálínka Zweibehbrandtwein										
	fontja, per Pfund		12db. Dtzd.	fontja, per Pfund		12db. Dtzd.	fontja, per Pfund		12db. Dtzd.	fontja, per Pfund		12db. Dtzd.	fontja, per Pfund		12db. Dtzd.	fontja, per Pfund		12db. Dtzd.	fontja, per Pfund		12db. Dtzd.	fontja, per Pfund		12db. Dtzd.								
	oszt. ért. krajczárookban — in Kreuzern österr. Währung																															
Julius	7.6	42	16.8	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	37.8	12.6	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
Augusztus	7.6	42	14.7	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	33.6	12.6	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
Szeptember	7.6	42	14.7	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	37.8	16.8	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	42	21	5.4	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
Október	7.6	46.2	16.8	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	42	21	5.4	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
November	7.6	46.2	21	5.5	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
Deczember	7.6	51.6	25.2	6.7	10.9	6.7	13.9	16.8	7.6	51.6	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	51.6	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8	7.6	51.6	21	5.5	8.4	6.7	13.9	16.8
átlag Durchschn.	7.6	45.5	15.8	5.6	10.9	6.7	13.8	16.8	7.6	42.7	16.2	5.5	8.8	6.7	13.3	16.8	7.6	42.7	16.2	5.5	8.8	6.7	13.3	16.8	7.6	42.7	16.2	5.5	8.8	6.7	13.3	16.8
Január	7.6	46.2	25.2	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	50.4	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	50.4	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	50.4	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Február	7.6	58.8	42	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	46.2	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	46.2	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	46.2	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Márczius	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Április	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Május	7.6	42	10.9	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Junius	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	37.8	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Julius	7.6	42	12.6	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	37.3	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.3	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.3	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Augusztus	7.6	42	12.6	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	42	16.8	4.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	16.8	4.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	16.8	4.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Szeptember	7.6	46.2	16.8	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	37.8	16.8	4.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	16.8	4.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	16.8	4.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Október	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	12.6	16.8	7.6	37.8	16.8	4.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	16.8	4.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	16.8	4.5	8.4	6.7	10.9	16.8
November	7.6	46.2	25.2	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Deczember	7.6	50.4	25.2	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
átlag Durchschn.	7.6	45.8	19.9	5.5	9.2	6.7	12.3	16.8	7.6	41.6	15.2	5.5	7.4	6.1	10.3	16.8	7.6	41.6	15.2	5.5	7.4	6.1	10.3	16.8	7.6	41.6	15.2	5.5	7.4	6.1	10.3	16.8
Január	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Február	7.6	46.2	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	46.2	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	46.2	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	46.2	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Márczius	7.6	42	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Április	7.6	37.8	8.4	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	8.4	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	8.4	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	8.4	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Május	7.6	33.6	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10.9	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10.9	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10.9	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Junius	7.6	33.6	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10.9	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10.9	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	10.9	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Julius	7.6	33.6	10	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Augusztus	7.6	33.6	12.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	37.8	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Szeptember	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Október	7.6	37.8	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	46.2	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
November	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
Deczember	7.6	50.4	25.2	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	50.4	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	50.4	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	50.4	21	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8
átlag Durchschn.	7.6	40.0	14.6	5.5	8.4	6.7	10.9	16.8	7.6	42.7	16.2	5.5	8.4	6.7	11.6	17.2	7.6	42.7	16.2	5.5	8.4	6.7	11.6	17.2	7.6	42.7	16.2	5.5	8.4	6.7	11.6	17.2
Január	7.6	42	16.8	5.5	8.4	6.7	10.9	19.3	7.6	46.2	21	6.7	10.9	6.7	13.9	29.4	7.6	46.2	21	6.7	10.9	6.7	13.9	29.4	7.6	46.2	21	6.7	10.9	6.7	13.9	29.4
Február	7.6	50.4	12.6	7.6	10.9	6.7	10.9	19.3	7.6	46.2	25.2	6.7	10.9	6.7	16.8	29.4	7.6	50.4	21	6.7	10.9	6.7	16.8	29.4	7.6	50.4	21	6.7	10.9	6.7	16.8	29.4
Márczius	7.6	46.2	10	5.5	10.9	6.7	10.9	19.3	7.6	50.4	21	6.7	10.9	6.7	16.8	29.4	7.6	46.2	10	6.7	10.9	6.7	16.8	29.4	7.6	46.2	10	6.7	10.9	6.7	16.8	29.4
Április	7.6	50.4	8.8	5.5	10.9	6.7	10.9	19.3	7.6	50.4	16.9	6.6	10.9	6.7	16.8	29.4	7.6	50.4	8.8	6.6	10.9	6.7	16.8	29.4	7.6	50.4	8.8	6.6	10.9	6.7	16.8	29.4
Május	7.6	46.2	10.9	5.5	10.9	6.7	10.9	19.3	7.6	58.8	16.8	6.7	10.9	6.7	19.3	33.6	7.6	46.2	10.9	6.7	10.9	6.7	19.3	33.6	7.6	46.2	10.9	6.7	10.9	6.7	19.3	33.6
Junius	7.6	42	10.9	5.5	10.9	6.7	10.9	19.3	7.6	46.2	25.2	6.7	10.9	6.7	19.3	33.6	7.6	42	10.9	6.7	10.9	6.7	19.3	33.6	7.6	42	10.9	6.7	10.9	6.7	19.3	33.6
Julius	7.6	46.2	10.9	5.5	10.9	6.7	12.6	22.2	7.6	46.2	16.8	6.7	10.9	6.7	16.8	29.4	7.6	46.2	10.9	6.7	10.9	6.7	16.8	29.4	7.6	46.2	10.9	6.7	10.9	6.7	16	

F) Állatok (marha, ló, juh, sertés) és egyéb termények (gyapju, kender, len, gubacs, bőr, méz, viasz, dohány) ára, 1828-tól 1850-ig.

Negyedévi jegyzésekben.

Ezen cikkek árát a 45. sz. tábla mutatja ki negyedévről negyedévre ¹⁾. Az öt és 10 évi átlagárakat a következőkben állítjuk össze:

1) Állatok.	igás ökör	ló	hizlalt ökör	tehén	juh	sertés (150 kg)
1831—1835	46 frt 51 kr.	56 frt 70 kr.	68 frt 77 kr.	31 frt 74 kr.	3 frt 12 kr.	19 frt 27 kr.
1836—1840	51 » 75 »	56 » 72 »	72 » 81 »	35 » 73 »	3 » 47 »	17 » 36 »
1841—1845	49 » 56 »	52 » 60 »	67 » 67 »	34 » 67 »	3 » 26 »	19 » 58 »
1846—1850	60 » 47 »	66 » 46 »	85 » 89 »	43 » 45 »	3 » 81 »	28 » 87 »
1831—1840	49 » 13 »	56 » 71 »	70 » 79 »	33 » 73 »	3 » 29 »	18 » 31 »
1841—1850	55 » 01 »	59 » 53 »	76 » 78 »	39 » 06 »	3 » 53 »	24 » 22 »

Az árak e szerint 1830 óta 1850-ig nem igen emelkedtek. Annál jelentékenyebb áremelkedés lépett be az utolsó két évtizedben, melyben azonban a piaci ár jegyzése, fájdalom, már nem folytattatott.

Ugyancsak a 45. sz. táblán vannak kimutatva a legnevezetesebb termények áringadozásai 1828-tól 1850-ig, mely adatok alapján az öl illetőleg 10 évi átlagárt a következőkben állapíthatjuk meg:

2) Termények.	1831—1835.	1836—1840.	1831—1840.	1841—1845.	1846—1850.	1841—1850
magyar gyapjú mázsája	54 ft 01 kr.	50 ft 59 kr.	52 ft 30 kr.	50 ft 81 kr.	59 ft 59 kr.	55 ft 20 kr.
német »	65 » 71 »	55 » 23 »	60 » 47 »	50 » 96 »	60 » 13 »	55 » 54 »
spanyol »	90 » 79 »	79 » 68 »	85 » 23 »	70 » 06 »	81 » 03 »	75 » 54 »
kender »	8 » 91 »	12 » 14 »	10 » 52 »	8 » 79 »	40 » 17 »	9 » 48 »
len »	28 » 10 »	30 » 55 »	29 » 32 »	26 » 70 »	31 » 37 »	29 » 04 »
gubacs pozs. mérője	5 » 87 »	4 » 69 »	5 » 28 »	4 » 99 »	5 » 09 »	5 » 03 »
szarvasmarhabőr darabja	8 » 41 »	8 » 80 »	8 » 60 »	9 » 34 »	9 » 49 »	9 » 41 »
lóbőr »	2 » 51 »	3 » 19 »	2 » 85 »	3 » 57 »	3 » 19 »	3 » 38 »
juh bőr »	— » 98 »	— » 95 »	— » 96 »	— » 82 »	— » 83 »	— » 82 »
méz iltezéje	— » 45 »	— » 39 »	— » 42 »	— » 47 »	— » 48 »	— » 47 »
viaszk mázsája	66 » 85 »	86 » 49 »	76 » 67 »	86 » 66 »	93 » 79 »	90 » 22 »
leveles dohány »	13 » 83 »	14 » 24 »	14 » 03 »	14 » 18 »	12 » 08 »	13 » 12 »

Tehát ezen cikkeknel is, — a lóbőr és a viasz kivételével, — alig észlelhető nevezetes áremelkedés az 1828—1850-diki korszak alatt, míg ellenben finomabb gyapju (spanyol és német) árából vesztett, ugyszintén a len is. A dohányról megjegyzendő, hogy az 1851 után, a dohánygyedáruság behozatalával megszűnt a forgalom szabad tárgyát képezni.

¹⁾ Megjegyzendő, hogy az év kezdete ezen cikkek árjegyzésénél november havától számítatott.

Állatok (marha, ló, juh, sertés) és egyéb **termények** (gyapju, kender, len, gubacs, bőr, méz, viasz, kender, len, gubacs, bór, méz, viasz, dohány ára, 1828-tól 1850-ig. Negyedévi jegyzéseken.)
Preise von Vieh (Hornvieh, Schafe, Schweine) und verschiedenen Landesproducten (Wolle, Hanf, Flachs, Knoppem, Häute, Honig, Wachs, Tabak) von 1828 bis 1850 in vierteljährigen Notirungen.

Év és hó	Állatok — Thiere												Termények — Producten												
	Igas marha		hizlalt		tehén		juh		sertés		Gyapju		kender		len		gubacs		Bőr		méz		viasz		
	ökör	ló	ökör	ló	Kuh	Schaf	Schaf	Schwein	magyar nyelvű	spanyol nyelvű	Hanf	Flachs	Knoppem	gubacs	szarvasmarha	ló	juh	Hörn	Schaf	ittazé	Halbe	Wachs	Debrézényi	Centner	
1828 febr. — Apr.	16.80	84	31.50	8.40	1.39	14.70	18.90	34.57	52.50	7.56	21	3.78	5.17	1.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.30
" Május — Júl.	35.20	73.50	38.20	12.60	1.39	13.57	18.90	33.60	59.77	5.88	21	3.78	4.68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.50
" Aug. — Okt.	31.50	6.	46.30	23.10	1.68	15.67	19.37	34.57	75.60	7.14	23.10	4.20	5.17	1.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.30
" atlag Durchschnitt.	24.50	74.50	39.20	14.70	1.48	14.84	19.22	34.22	62.62	6.66	21.70	3.52	5.00	1.16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.72
1829 Nov. Decez. 1828 Jan.	25.20	52.50	42	16.80	1.39	16.80	21.97	31.50	73.50	8.40	25.20	6.30	7.27	1.68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.68
" Febr. — Apr.	35.70	63	48.30	21	1.39	16.80	21	37.80	52.50	8.40	27.30	5.88	5.88	1.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.30
" Május — Júl.	31.50	52.50	46.30	21	1.68	18.90	24.07	38.28	83.50	8.40	31.50	6.30	6.72	1.81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.37
" Aug. — Okt.	31.50	52.50	46.30	23.10	1.83	18.90	23.10	31.50	73.50	6.79	31.50	6.30	6.30	1.77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.50
" atlag Durchschnitt.	30.97	55.12	45.67	20.47	1.56	17.85	22.53	34.77	68.25	7.99	28.87	6.19	6.54	1.63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.71
1830 Nov. Decez. 1829 Jan.	40.97	63	63	29.40	2.10	18.90	28.37	35.70	48.25	7.27	31.80	6.30	7.56	2.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.61
" Febr. — Apr.	52.50	52.50	69.30	37.80	3.36	15.96	28.37	39.90	59.77	7.27	31.50	6.30	8.40	2.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.37
" Május — Júl.	46.20	54.60	65.10	33.60	2.91	18.90	29.40	44.10	73.50	9.37	37.80	6.30	6.30	2.58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.47
" Aug. — Okt.	37.80	50.40	52.50	27.30	2.10	21	37.80	52.50	88.20	11.34	39.90	9.37	6.30	2.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.47
" atlag Durchschnitt.	44.62	49.87	62.47	32.06	2.68	18.69	30.99	48.95	67.44	8.81	35.17	7.06	7.14	2.34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.22
1831 Nov. Decez. 1830 Jan.	42	63	63	39.40	2.52	23.10	42	52.50	67.20	11.76	42	8.53	9.37	2.53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.47
" Január 1831	48.30	63	67.20	37.80	2.52	25.20	52.50	61	73.50	12.60	42	11.47	9.37	2.58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.37
" Febr. — Apr.	48.30	63	73.50	33.60	3.07	25.20	42	62.60	73.50	10.50	35.63	10.50	7.27	2.36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.50
" Május — Júl.	46.20	52.50	63	35.70	3.49	23.10	36.17	54	63	8.40	39.40	7.27	8.40	2.36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.40
" Aug. — Okt.	46.20	60.37	65.68	34.12	2.90	24.15	40.66	53.02	69.30	10.81	36.75	9.19	8.60	2.33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.40
" atlag Durchschnitt.	47.77	52.50	68.25	29.97	2.61	18.31	40.63	60.90	86.34	8.76	35.17	5.45	8.64	2.89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.65
1832 Nov. Decez. 1831 Jan.	54.60	63	71.40	33.60	2.65	18.90	37.80	52.50	73.50	9.37	33.60	5.17	7.27	2.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.70
" Január 1832	46.20	52.50	63	39.40	2.65	17.64	37.80	58.80	84	8.40	33.60	8.82	8.82	2.52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.70
" Febr. — Apr.	58.80	16.80	29.40	21	2.10	16.80	29.40	58.80	99.67	8.88	42	5.17	8.40	2.58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.50
" Május — Júl.	52.50	52.50	73.80	35.70	3.07	18.90	57.67	73.50	88.20	8.40	31.50	5.17	10.08	4.30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.70
" Aug. — Okt.	47.77	52.50	68.25	29.97	2.61	18.31	40.63	60.90	86.34	8.76	35.17	5.45	8.64	2.89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.65

1) Az itezé 2 font — Eine Halbe 2 Pfund.

Év és hó Jahr und Tag	Állatok — Thiere										Termények — Producten																																				
	igás marha Zugvieh		hízlat ökör		tehén		juh		sortés		gyapjú — Wolle		kender		len		gubacs		Bör — Häute		méz		viaszk		Dobozmány Lebensöhény																						
	ökör	lő	lő	lő	Kuh	Schaf	Schwein	juh	Schaf	Schwein	magyar ung.	német deutsche	spanyol span.	Hanf	Flachs	szarvas- marha Hornvieh	lő	juh	szarvas- marha Hornvieh	lő	juh	Schaf	Honig	Wachs	Dobozmány Lebensöhény																						
	Ochse	Pferd	Ochse	Pferd	Kuh	Schaf	Schwein	juh	Schaf	Schwein	magyar ung.	német deutsche	spanyol span.	Hanf	Flachs	szarvas- marha Hornvieh	lő	juh	szarvas- marha Hornvieh	lő	juh	Schaf	Honig	Wachs	Dobozmány Lebensöhény																						
darabja — per Stück																								mértéke — per Stück																							
osatr. értékű forint és krajczárban — in Gulden und Kreuzern österreichischer Währung																																															
1845 Nov. — Decz. 1844,	51.37	42	67.20	35.70	3.49	14.70	60.25	61.49	83.35	8.50	25.20	2.61	8.95	4.20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Jan. 1845	52.50	52.50	71.40	37.80	20.16	59.87	67.20	86.31	86.31	8.38	24.07	2.65	9.77	4.75	1.02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Febr. — Aprilis	32.50	32.50	72.37	39.48	9.91	19.87	69.89	94.50	94.50	8.88	26.17	3.80	9.37	3.55	1.01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Május — Julius	46.20	50.40	60.90	33.60	3.36	18.90	78.67	64.34	87.50	9.46	30.37	4.24	10.08	4.36	1.01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Aug. — Okt.	50.64	49.35	67.96	36.64	3.58	18.40	66.64	65.73	87.92	8.86	26.45	3.32	9.54	4.21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
átlag Durchschnitt.																																															
1846 Jan. — Decz. 1845	49.27	63	63	34.57	2.34	17.77	58.53	50.06	73.50	9.85	26.17	4.25	10.08	5.17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Jan. 1846	54.60	63	73.50	37.80	21	31.50	50.14	64.72	73.50	9.01	28.75	3.55	9.77	4.20	1.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Febr. — Aprilis	54.60	63	71.40	36.67	3.91	19.32	58.47	60.14	79.58	9.33	28.27	3.46	9.33	2.99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Május — Julius	48.30	49	67.20	34.57	3.36	23.10	58.47	60.90	76.08	10.66	28.27	3.49	9.69	2.98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Aug. — Okt.	51.69	57.75	68.77	35.90	3.40	20.29	55.15	59.35	75.66	9.71	27.86	3.67	9.71	3.83	1.01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
átlag Durchschnitt.																																															
1847 Nov. — Decz. 1846	50.40	42	67.20	35.70	3.42	23.20	55.44	53.76	75.60	10.92	27.30	2.57	8.83	2.10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Jan. 1847	51.37	58.80	73.50	38.17	4.20	31.50	52.23	51.37	73.71	10.66	30.37	2.99	9.04	2.55	1.08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Febr. — Aprilis	54.60	63	74.47	40.87	4.20	33.60	50.49	53.36	76.19	12.60	34.57	3.43	8.88	2.74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Május — Julius	50.40	50.40	73.50	37.80	3.78	34.44	52.50	61	85.85	10.98	27.30	3.69	8.64	2.58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Aug. — Okt.	51.63	53.55	72.16	38.28	3.80	31.18	52.66	55.87	77.71	11.29	29.88	3.14	8.84	2.49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
átlag Durchschnitt.																																															
1848 Nov. — Decz. 1847	52.50	50.40	67.27	37.20	3.78	25.20	52.63	55.04	72.37	9.85	29.40	3.17	8.94	2.10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Jan. 1848	67.20	73.50	79.80	50.40	4.62	33.60	55.19	66.07	97.08	11.47	25.20	3.50	8.98	2.58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Febr. — Aprilis	56.70	84	77.20	37.80	3.78	23.10	42.64	43.02	57.67	8.82	22.15	2.61	8.03	2.74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Május — Julius	54.60	75.60	92.40	37.80	3.36	23.10	50.15	46.41	70.59	9.01	24.55	3.39	9.29	2.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Aug. — Okt.	57.75	66.67	80.85	40.95	3.64	24.15	52.63	74.42	84.42	9.78	25.40	4.47	8.77	2.42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
átlag Durchschnitt.																																															
1849 Nov. — Decz. 1848	56.70	63	84	37.80	3.55	21.93	64.11	46.11	70.59	8.88	24.41	2.72	8.96	2.34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Jan. 1849	63	50.40	84	53.47	4.62	37.80	64.72	65.69	75	9.27	63	8.40	9.27	5.17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Febr. — Aprilis	67.20	105	109.20	46.20	4.33	50.40	71.40	75.60	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Május — Julius	67.20	106	90.60	54.60	3.91	37.80	68.27	65.69	84	8.88	43.72	8.40	8.40	4.62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Aug. — Okt.	6.52	80.86	94.57	48.01	4.02	36.98	68.13	63.34	78.39	8.88	43.72	5.56	9.52	4.04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
átlag Durchschnitt.																																															
1850 Nov. — Decz. 1849	108.36	84	156.37	55.57	3.91	35.70	69.41	64.07	99.60	11.95	30.37	8.03	10.66	2.26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Jan. 1850	63	84	94.50	56.05	4.93	37.80	73.50	73.58	101.01	11.47	30.37	8.43	10.73	3.39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Febr. — Aprilis	68.17	63	102.90	51.57	4.33	31.50	71.11	72.37	84	10.98	33.60	7.17	10.08	3.86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Május — Julius	71.40	63	98.70	50.40	4.33	27.30	73.50	73.50	111.39	10.50	25.68	17.5	10.98	3.81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Aug. — Okt.	77.73	73.50	113.11	54.14	4.19	31.74	71.88	70.88	98.98	11.22	30	8.59	10.61	3.81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																				
átlag Durchschnitt.																																															

A fa ára 1831—1870.

Havi jegyzésekben.

Cserfa. — Bükkfa. — Gyertyánfa. — Tölgyfa.

A fa azon czikkek közé sorozandó, melyek ára az utóbbi évtizedekben legnagyobb mértékben emelkedett. 1831-ben egy öl cserfa $8\frac{1}{3}$ forintba került. 1870-ben $17\frac{1}{5}$ forintba, tehát több mint kétszer annyiba. Még inkább drágult a bükkfa, annak öle t. i. 6 frt 83 krról (1831-ben) 16 frt 54 krajczárig emelkedett 1870-ben, míg a tölgyfa 5 frt 87 krajczárról 15 frt 92 krajczárig emelkedett, az arány tehát úgy áll mint 100: 271.

Az árak hónapról hónapra való ingadozását a 46. és 47. sz. tábla lünetteti föl.

46. sz. tábla.

Tabelle Nr. 46.

A fa ára 1831-től 1870-ig.

Havi jegyzésekben.

Preise des Holzes von 1831—1870.

In monatlichen Notirungen.

	Év Jahr	Zserfa	Bükkfa	Gyer	Tölgyfa	Év Jahr	Zserfa	Bükkfa	Gyer	Tölgyfa	
		Zerrei- chenholz	Buchen- holz	tyánfa Weiss- buchenh.	Eichen- holz		Zerrei- chenholz	Buchen- holz	tyánfa Weiss- buchenh.	Eichen- holz	
		ölenként — pr. Klafter						ölenként — pr. Klafter			
Január	1831	8.40	5.85	8.40	5.04	1832	8.82	6.72	7.56	6.30	
Február	"	8.82	5.88	7.56	7.14	"	8.40	6.72	7.56	5.88	
Márczius	"	8.82	5.88	7.98	7.14	"	8.40	5.88	7.56	5.88	
Április	"	8.40	7.14	7.98	6.72	"	7.98	6.30	7.56	6.30	
Május	"	8.82	7.14	7.56	3.75	"	7.56	7.56	7.56	3.78	
Junius	"	7.98	7.56	7.98	6.30	"	8.40	6.72	7.56	6.30	
Julius	"	8.82	6.72	7.56	6.30	"	7.98	1.72	7.56	5.88	
Augusztus	"	7.98	6.30	7.14	6.30	"	7.56	6.72	7.56	5.46	
Szeptember	"	7.56	7.14	7.98	6.30	"	8.40	4.62	6.72	5.88	
Október	"	8.40	7.98	7.14	6.30	"	8.40	7.14	7.98	5.48	
November	"	8.40	7.14	7.56	6.30	"	7.98	6.72	7.14	5.88	
December	"	7.94	7.14	7.98	5.88	"	9.66	6.72	7.56	5.88	
Évi átlag—Jahresdurchschn.	1831	8.36	6.83	7.72	5.87	1832	8.29	6.54	7.41	5.77	
Január	1833	7.56	7.14	7.56	5.88	1834	7.98	7.14	7.14	5.88*	
Február	"	7.56	6.72	6.72	5.88	"	7.98	7.56	7.56	5.88	
Márczius	"	7.98	6.72	7.56	5.88	"	7.56	7.14	7.56	5.88	
Április	"	7.56	6.72	7.14	8.36	"	8.40	7.14	7.14	5.48	
Május	"	7.98	6.72	7.14	5.46	"	7.56	6.72	7.14	5.88*	
Junius	"	7.56	6.72	5.40	5.46	"	7.56	7.14	7.14	6.30	
Julius	"	7.56	6.30	7.14	5.46	"	8.40	7.14	7.14	5.88	
Augusztus	"	7.98	6.72	6.72	5.04	"	8.82	7.56	7.56	5.88	
Szeptember	"	7.56	6.72	6.72	5.88*	"	7.14	6.72	7.98	3.96	
Október	"	7.56	6.72	7.56	5.88*	"	7.98	6.72	7.14	6.30	
November	"	7.56	6.72	7.56	5.04*	"	8.40	6.72	6.72	6.72	
December	"	8.40	7.14	7.98	6.30	"	8.82	7.14	7.98	6.30	
Évi átlag—Jahresdurchschn.	1833	7.73	6.75	7.10	5.54	1834	8.05	7.07	7.35	5.84	
Január	1835	7.98	7.14	7.98	6.72	1836	10.08	7.98	9.24	7.14	
Február	"	8.40	7.14	8.40	6.72	"	9.66	8.82	9.24	7.56*	
Márczius	"	7.98	7.98	7.98	6.30	"	8.82	7.98	7.98	7.14*	
Április	"	8.82	7.98	7.98	6.30	"	9.24	8.40*	8.40*	6.72*	
Május	"	7.56	7.14	7.98	6.30	"	8.30	7.56	7.56	7.14	
Junius	"	8.40	7.56	7.98	6.30	"	7.98	7.14	7.56	2.92	
Julius	"	8.40	7.56	7.98	6.30	"	7.98	7.14	7.14	6.72	
Augusztus	"	8.40	7.56	7.98	6.30	"	8.40	7.14	7.14	6.30	
Szeptember	"	8.82	7.14	7.98	6.30	"	8.40	7.14	7.14*	5.88	
Október	"	7.98	7.14	7.98	5.46	"	8.82	7.14	7.98	7.14	
November	"	9.66	7.14	7.98	6.72	"	8.40	7.98	8.40	6.72	
December	"	7.24	8.40	9.24	7.56	"	9.24	7.98	7.98	6.30	
Évi átlag—Jahresdurchschn.	1835	8.64	7.56	8.33	6.14	1836	8.78	7.71	7.98	6.49	
Január	1837	7.98	7.56	8.40	5.88	1838	9.24	8.40	8.40	6.72	
Február	"	8.40	7.56	7.56	6.30	"	9.66	8.40	8.40	7.14	
Márczius	"	8.82	7.56	8.40	6.30	"	9.24	8.82	9.24	7.56	
Április	"	8.82	7.56	7.56	6.30	"	9.24	9.24	9.24	8.40	
Május	"	8.40	7.56	7.56*	6.30	"	8.82	8.40	8.40	7.56	
Junius	"	7.98	7.56	7.98	6.30	"	9.24	8.82	8.82	7.14	
Julius	"	7.98	8.40	8.40	7.14	"	8.82	8.82	8.82*	7.56	
Augusztus	"	7.98	8.40	8.40	6.30	"	9.24	9.24	9.24	7.98	
Szeptember	"	7.98	7.56	9.24	5.88	"	9.66	8.82	9.24	7.56	
Október	"	8.82	7.56	9.24	6.30	"	10.08	10.50	9.24*	8.82	
November	"	8.40	7.56	8.40	6.30	"	11.34	10.92	10.92	9.43	
December	"	8.82	7.56	7.98	6.30	"	12.18	10.92	10.92*	9.66	
Évi átlag—Jahresdurchschn.	1837	8.47	7.66	8.19	6.30	1838	9.85	9.27	9.24	7.96	
Január	1839	11.34	10.50	10.92	9.24	1840	10.08	8.40	8.82	7.98	
Február	"	10.50	9.66	10.08	7.35	"	9.66	7.98	8.82	7.14	
Márczius	"	9.66	9.66	10.08	7.98	"	10.08	9.66	7.14	7.14	
Április	"	10.08	9.66	10.08	7.56	"	10.50	9.24	9.66	7.56	
Május	"	10.50	9.66	9.66	7.56	"	9.24	7.56	8.82	7.14	
Junius	"	10.08	9.24	8.82	7.14	"	9.24	8.82	9.24	7.56	
Julius	"	9.66	9.66	9.24	7.14	"	8.82	8.82	9.24	7.14	
Augusztus	"	10.08	7.98	8.40	8.40	"	9.24	7.98	8.40	7.14	
Szeptember	"	9.66	7.98	7.98	7.56	"	8.40	7.98	8.40	7.14	
Október	"	10.08	8.82	9.24	7.56	"	8.82	7.98	8.40	7.14	
November	"	10.50	9.66	10.08	7.56	"	9.24	8.40	8.82	7.56	
December	"	11.34	9.24	9.66	7.98	"	10.08	8.40	9.24	8.82	
Évi átlag—Jahresdurchschn.	1839	10.29	9.31	9.47	7.75	1840	9.45	8.45	8.75	7.45	

46. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 46. (Fortsetzung.)

	Év	Cserfa	Bükkfa	Gyer-	Tölgyfa		Cserfa	Bükkfa	Gyer-	Tölgyfa
	Jahr	Zerrei- chenholz	Buchen- holz	tyánfa Weiss- buchenh.	Eichen- holz		Jahr	Zerrei- chenholz	Buchen- holz	tyánfa Weiss- buchenh.
ölenként — pr. Klafter										
Január	1841	10.08	8.82	9.24	6.72	1842	9.66	8.82	8.40	7.14
Február	"	9.66	8.82	9.24	7.14	"	9.24	8.82	8.40	7.56
Márczius	"	9.24	7.98	8.40	7.14	"	9.24	8.40	7.98	6.72
Április	"	8.82	8.40	7.98	7.35	"	8.82	8.40	7.56	7.14
Május	"	8.82	7.98	7.98	8.40	"	8.40	7.98	7.56	6.72
Junius	"	9.24	9.66	8.40	7.98	"	9.24	8.40	8.82	6.72
Julius	"	8.82	7.98	8.40	7.56	"	8.82	8.40	8.82	7.14
Augusztus	"	9.24	8.40	8.82	6.72	"	8.40	8.82	7.98	6.72
Szeptember	"	9.24	9.66	8.40	7.14	"	8.40	8.40	6.72	7.56
Október	"	9.66	7.98	9.24	7.98	"	9.24	9.24	7.56	6.72
November	"	10.08	8.82	8.40	7.14	"	9.66	10.08	8.40	7.56
December	"	10.08	9.24	8.82	7.14	"	10.08	8.82	7.98	7.56
Évi átlag — Jahresdurchschn.	1841	9.41	8.64	8.61	7.37	1842	9.10	8.71	8.01	7.10
Január	1843	9.24	9.24	8.82	7.56	1844	10.50	10.50	8.82	7.14
Február	"	10.08	10.08	7.56	7.14	"	9.66	10.08	8.40	7.14
Márczius	"	9.66	9.24	7.56	6.72	"	9.24	10.08	8.82	7.14
Április	"	8.82	9.24	7.56	7.14	"	9.24	9.66	8.40	7.14
Május	"	8.40	9.24	7.56	6.72	"	9.24	10.08	8.82	6.72
Junius	"	8.82	10.08	7.56	7.14	"	8.82	9.66	8.82	7.14
Julius	"	8.40	8.40	7.56*	7.14	"	8.82	9.24	8.82	6.72
Augusztus	"	8.82	9.24	8.82	7.56	"	8.82	9.24	7.98	6.72
Szeptember	"	8.82	10.08	8.40	7.14	"	9.66	9.24	8.40	7.14
Október	"	10.08	10.08	8.82	7.14	"	9.66	9.24	8.40	7.56
November	"	9.24	10.08	8.82	7.56	"	10.08	9.24	8.40*	7.14
December	"	10.92	9.24	8.40	7.14	"	10.92	10.92	8.82	8.40
Évi átlag — Jahresdurchschn.	1843	9.27	9.44	8.12	7.17	1844	9.55	9.76	8.57	7.17
Január	1845	10.50	9.24	8.40	7.98	1846	14.28	13.86	13.86	13.02
Február	"	10.08	9.24	8.82	7.56	"	14.28	14.28	13.86*	10.92
Márczius	"	9.66	11.76	8.82*	7.98	"	13.86	14.70	14.28	13.02
Április	"	9.24	9.66	9.24	8.40	"	13.86	14.70	13.44	12.60
Május	"	9.66	10.08	9.24*	7.98	"	12.18	13.02	12.18	12.18
Junius	"	10.08	10.50	9.24*	8.82	"	13.44	12.60	11.34	11.76
Julius	"	10.08	10.92	10.50	9.24	"	11.76	10.92	10.50	10.08
Augusztus	"	11.76	12.18	12.18	8.66	"	11.34	10.92	10.50	9.66
Szeptember	"	10.92	12.60	11.13	8.82	"	10.50	11.34	10.50	10.08
Október	"	12.18	12.60	11.76	11.76	"	11.34	10.92	10.08	10.50
November	"	13.86	13.44	11.76*	10.50	"	11.76	11.34	10.50	10.08
December	"	14.28	13.44	11.76*	11.34	"	11.34	10.92	10.08	10.50
Évi átlag — Jahresdurchschn.	1845	11.03	11.28	10.24	9.17	1846	12.49	12.46	11.76	11.20
Január	1847	11.76	11.34	10.92	9.66	1848	12.18	11.34	10.50	9.66
Február	"	11.34	10.92	10.50	9.66	"	11.66	11.34	10.50	9.66
Márczius	"	10.92	10.50	10.08	9.24	"	11.76	10.50	10.50*	9.24
Április	"	11.34	10.50	10.08	9.24	"	11.34	10.92	9.66	9.24
Május	"	10.92	10.50	10.08*	8.82	"	11.34	10.92	9.66*	9.24*
Junius	"	10.50	10.92	10.08	8.40	"	10.92	10.92	9.66*	9.24
Julius	"	10.50	10.92	8.82	8.82	"	11.76	12.60	10.08	9.24
Augusztus	"	10.92	10.92	10.50	9.24	"	12.18	12.60	10.92	9.24
Szeptember	"	11.76	11.34	9.66	8.24	"	12.18	12.60	11.34	10.08
Október	"	12.18	11.34	10.08	9.66	"	12.60	11.76	11.34*	9.24
November	"	11.76	11.34	10.08	9.24	"	13.44	12.18	10.92	10.92
December	"	11.76	10.92	9.66	8.82	"	14.28	13.44	13.02	10.92
Évi átlag — Jahresdurchschn.	1847	11.30	10.95	10.04	9.17	1848	12.09	11.76	10.67	9.66
Január	1849	14.28	13.44	12.60	11.34	1850	19.95	19.95	17.85	17.85
Február	"	13.44	13.44	12.60	12.18	"	19.95	19.95	18.90	17.85
Márczius	"	14.28	13.86	12.60	11.34	"	19.95	19.95	18.90*	17.85
Április	"	14.28	15.12	13.02	11.76	"	16.80	15.75	18.90*	14.70
Május	"	15.12	14.28	14.28	13.02	"	13.65	14.70	12.60	12.60
Junius	"	14.28	13.86	14.28*	12.60	"	14.70	14.70	12.60	12.60
Julius	"	14.70	14.70	14.28*	13.44	"	13.65	14.70	11.55	11.55
Augusztus	"	19.95	16.80	15.75	15.75	"	13.65	14.70	12.60	11.55
Szeptember	"	18.90	19.21	15.75*	13.96	"	13.65	14.70	12.60*	11.55
Október	"	18.90	19.21	15.75*	15.75	"	14.70	14.70	13.90	12.60
November	"	19.95	19.95	18.90	14.70	"	15.75	14.70	13.65	12.91
December	"	18.90	19.95	16.80	16.80	"	14.70	14.70	13.65	13.65
Évi átlag — Jahresdurchschn.	1849	16.41	16.15	14.72	13.55	1850	15.92	16.01	14.90	13.98
Január	1851	14.70	15.75	14.70	12.60	1852	15.75	15.75	13.96	12.60
Február	"	13.65	13.65	14.70	11.55	"	15.01	15.01	13.65	12.91
Márczius	"	13.65	13.65	14.70	11.55	"	14.70	14.70	13.65*	12.60
Április	"	13.86	14.70	14.70	11.55	"	14.70	14.70	13.65*	12.60
Május	"	11.55	13.65	8.40	11.55	"	14.80	15.75	13.75	12.91
Junius	"	14.07	15.01	8.40	12.70	"	15.12	15.75	13.75	12.60
Julius	"	14.70	15.01	12.70	12.60	"	15.01	15.01	13.75	12.60
Augusztus	"	14.70	12.60	12.70	11.55	"	15.01	15.85	13.75	12.60
Szeptember	"	13.65	11.55	12.60	10.50	"	15.75	16.06	13.75*	12.60
Október	"	14.70	16.06	13.65	12.60	"	15.75	16.06	14.70	13.65
November	"	13.65	16.00	13.75	12.60	"	16.06	16.06	14.70	13.65
December	"	15.75	14.70	14.70	11.55	"	17.85	14.70	14.80	13.65
Évi átlag — Jahresdurchschn.	1851	14.05	14.36	12.97	11.91	1852	15.16	15.45	13.99	12.91

46. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 46. (Fortsetzung.)

	Év Jahr	Cse. fa Zerrei- chenholz	Bükkfa Buchen- holz	Gyer- tyánfa Weiss- buchenh.	Tölgyfa Eichen- holz	Év Jahr	Cserfa Zerrei- chenholz	Bükkfa Buchen- holz	Gyer- tyánfa Weiss- buchenh.	Tölgyfa Eichen- holz
		ölenként — pr. Klafter								
Január	1853	15.75	14.70	14.70	13.65	1854	17.95	17.95	15.85	15.75
Február	"	15.85	15.75	14.80	12.60	"	17.11	17.95	15.85	15.01
Márczius	"	15.01	15.75	14.80*	13.96	"	17.22	17.22	15.85*	15.01
Április	"	15.01	15.75	14.70	13.96	"	17.11	17.85	16.90*	16.06
Május	"	15.75	13.96	14.70*	13.96	"	17.95	17.85	16.06	15.85
Junius	"	15.01	14.80	14.80	14.80	"	17.95	17.11	16.06	13.96
Julius	"	16.80	16.06	14.80	14.70	"	17.11	17.85	15.85	15.85
Augusztus	"	16.06	17.85	16.01	14.70	"	17.11	17.85	16.06	15.01
Szeptember	"	17.11	17.85	16.06	14.80	"	16.06	14.80	15.01	13.96
Október	"	17.11	17.95	14.90	15.01	"	16.06	17.11	15.01	14.80
November	"	17.11	15.85	15.85	13.96	"	16.06	17.11	15.85	15.01
December	"	17.22	17.95	17.85	14.80	"	16.06	17.11	15.01	15.01
Évi átlag. — Jahresdurchsch.	1853	16.15	16.18	15.24	14.24	1854	16.98	16.99	15.78	15.11
Január	1855	16.06	17.11	15.01	15.01	1856	16.06	16.80	15.85	13.96
Február	"	17.11	17.11	15.01	14.80	"	15.12	16.90	13.75	13.65
Márczius	"	16.85	17.85	14.80	14.80	"	15.01	16.80	15.85	13.02
Április	"	15.12	17.11	14.80	13.96	"	14.80	15.75	15.01*	13.02
Május	"	16.06	17.11	15.01	14.80	"	16.90	15.85	15.85	13.02
Junius	"	15.85	16.90	15.01	13.96	"	15.85	15.75	15.85	13.02
Julius	"	15.85	17.11	15.01	13.96	"	15.85	15.75	15.85	13.02
Augusztus	"	14.80	14.07	15.01*	13.02	"	16.90	16.06	15.85*	13.02
Szeptember	"	15.12	16.80	15.01	13.65	"	15.85	16.06	15.85*	13.65
Október	"	15.12	16.80	15.01*	13.75	"	15.85	16.06	14.80	13.02
November	"	14.80	14.07	13.96*	13.45	"	17.11	16.06	14.80	13.02
December	"	16.06	14.07	13.96	13.75	"	16.06	16.06	15.75	13.75
Évi átlag. — Jahresdurchsch.	1855	15.85	14.34	14.80	14.09	1856	15.95	16.16	15.60	13.26
Január	1857	16.06	15.75	15.75	13.65	1858	15.01	15.75	15.01*	11.97
Február	"	15.01	15.01	15.75	13.65	"	15.85	15.01	15.01	12.60
Márczius	"	15.75	15.75	15.85	13.65	"	15.01	15.80	15.01*	12.70
Április	"	15.75	16.06	15.85	12.91	"	15.01	14.70	15.01*	12.70
Május	"	15.01	15.01	13.65	13.65	"	14.80	15.01	15.01*	12.60
Junius	"	14.80	15.85	13.65*	12.91	"	13.75	15.01	15.01	12.60
Julius	"	15.85	14.80	15.01	12.91	"	15.01	15.01	14.70	13.23
Augusztus	"	15.01	15.75	15.01*	12.60	"	16.48	14.70	14.70	12.60
Szeptember	"	15.01	15.75	15.01	12.91	"	15.43	12.60	12.91	13.12
Október	"	15.12	15.75	15.01*	12.60	"	15.75	14.70	14.43	13.23
November	"	16.06	15.01	15.01*	11.97	"	16.80	14.70	15.01	12.60
December	"	15.01	15.75	15.01	12.60	"	16.53	13.33	15.33	13.23
Évi átlag. — Jahresdurchsch.	1857	15.37	15.52	14.98	13.00	1858	15.45	14.61	14.76	12.76
Január	1859	15.10	14.40	12.60	12.60	1860	15.70	13.00	13.50	12.80
Február	"	14.30	14.10	14.30	12.00	"	15.00	12.70	13.50	12.60
Márczius	"	15.00	14.00	14.00	12.60	"	14.30	13.00	14.00	11.70
Április	"	15.70	14.00	14.10	13.60	"	15.50	14.00	14.50	12.50
Május	"	14.15	14.30	13.20	12.00	"	14.50	14.00	14.00	12.00
Junius	"	14.30	13.00	14.30	12.50	"	15.00	14.50	13.00	12.50
Julius	"	14.30	14.30	14.00	12.60	"	15.00	13.30	14.30	12.20
Augusztus	"	15.70	14.00	14.00	12.00	"	14.50	13.00	13.00	12.30
Szeptember	"	14.70	12.00	12.30	12.50	"	13.50	13.00	13.00	12.00
Október	"	15.00	14.00	13.75	12.60	"	15.00	14.00	14.00	12.00
November	"	16.00	14.00	14.30	12.00	"	15.00	14.00	14.50	12.00
December	"	15.75	12.70	14.60	12.60	"	15.50	14.00	14.50	11.20
Évi átlag. — Jahresdurchsch.	1859	15.00	13.73	13.79	12.38	1860	14.87	13.54	13.82	12.18
Január	1861	15.00	14.15	14.50	13.00	1862	15.50	14.50	15.00	13.50
Február	"	15.50	14.00	15.00	12.70	"	15.60	14.00	14.50	14.00
Márczius	"	15.50	14.50	14.50	13.00	"	16.00	14.50	14.50	14.50
Április	"	15.50	14.00	14.50	12.50	"	15.00	13.50	14.00	13.50
Május	"	14.50	14.00	14.00	12.50	"	14.50	13.00	14.00*	12.50
Junius	"	15.00	14.50	15.00	12.50	"	14.50	13.50	14.00	11.00
Julius	"	15.00	14.50	15.00	12.00	"	15.00	13.00	14.00	12.50
Augusztus	"	15.00	14.00	15.00*	12.00	"	14.50	13.00	14.00	12.50
Szeptember	"	15.50	13.50	14.00	12.00	"	14.50	13.00	14.00	12.00
Október	"	15.00	14.00	15.00	12.00	"	15.00	13.00	14.00	12.00
November	"	15.50	13.00	14.00	13.00	"	14.50	14.00	12.00	13.00
December	"	16.00	14.50	14.50	14.50	"	14.50	13.50	14.00	13.00
Évi átlag. — Jahresdurchsch.	1861	15.25	14.05	14.58	12.64	1862	14.91	13.54	14.00	12.83
Január	1863	14.50	14. —	14. —	13. —	1864	13. —	11. —	10. —	10. —
Február	"	14. —	12.50	13. —	11.50	"	13. —	12. —	12. —	10.50
Márczius	"	14.50	12. —	13. —	11.50	"	13. —	11. —	10.50	10.50
Április	"	14.50	12. —	13. —	12. —	"	13. —	11. —	12. —	10. —
Május	"	14.50	13. —	14. —	12.10	"	13. —	11. —	11. —	10. —
Junius	"	14. —	12. —	13. —	11.50	"	12. —	11. —	10. —	10. —
Julius	"	14. —	12. —	13. —	11. —	"	12. —	11. —	11. —	10. —
Augusztus	"	14. —	11. —	11. —	10. —	"	13. —	11. —	12.50	11. —
Szeptember	"	13. —	10.50	12. —	10. —	"	12. —	11. —	10.50	11. —
Október	"	13.50	11. —	12. —	11.50	"	12. —	11.50	11. —	10.50
November	"	14.50	14. —	14. —	11. —	"	12. —	11. —	12. —	10. —
December	"	15. —	14. —	14.50	12. —	"	12. —	11.50	11. —	10.50
Évi átlag. — Jahresdurchsch.	1863	14.16	12.33	13.04	11.42	1864	12.50	11.16	10.92	9.87

46. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 46. (Schluss.)

	Év Jahr	Cserfa	Bükkfa	Gyer- tyánfa	Tölgyfa	Év Jahr	Cserfa	Bükkfa	Gyer- tyánfa	Tölgyfa	
		Zerrei- chenholz	Buchen- holz	Weiss- buchenh.	Eichen- holz		Zerrei- chenholz	Buchen- holz	Weiss- buchenh.	Eichen- holz	
		ölenként — pr. Klafter						ölenként — pr. Klafter			
Január	1865	12.—	11.—	10.—	10.—	1866	11.50	11.50	11.—	10.—	
Február	"	12.—	11.—	12.—*	10.—	"	11.50	11.—	10.—	10.—	
Márczius	"	12.—	11.—	11.—*	10.—	"	11.50	11.—	10.—	10.—	
Április	"	11.—	11.—	11.—*	10.—	"	11.50	11.—	11.—	10.—	
Május	"	11.—	11.—*	11.20*	11.60*	"	11.—	11.—*	11.—*	10.—	
Junius	"	12.—	11.—	11.—	10.50	"	12.—	11.—	11.—*	10.—	
Julius	"	12.—	11.—	11.—*	10.50	"	11.—	11.—*	10.—	9.50	
Augusztus	"	11.—	10.—	10.—	9.—	"	11.50	11.—	10.—*	10.—	
Szeptember	"	12.—	11.—*	10.60*	10.—	"	11.30	11.—*	11.—*	10.—	
Október	"	12.—	11.—*	11.—*	9.—	"	11.50	11.—	11.—	10.—	
November	"	12.—	11.—	11.—	9.—	"	11.50	11.—	11.—	9.50	
Deczember	"	12.—	11.—	11.—	9.—	"	11.—	11.—	11.—	10.—	
Évi átlag.—Jahresdurchsch.	1865	11.75	10.92	10.92	9.87	1866	11.40	11.04	10.07	9.92	
Január	1867	11.50	11.—	11.—	10.—	1868	14.50	13.50	13.50	13.—	
Február	"	11.—	11.—	11.—*	10.—	"	15.—	14.—	15.—*	14.—	
Márczius	"	11.—	11.—*	11.—*	10.—	"	14.—	14.—	14.—	14.50*	
Április	"	11.—	11.—*	11.—*	9.—	"	16.50	15.—	15.—	14.50*	
Május	"	11.50	11.—*	11.—*	10.50	"	16.50	15.—	15.—	14.50	
Junius	"	12.—	11.—	10.—	10.—	"	16.—	15.50	15.50	14.50	
Julius	"	12.—	11.50	11.50	10.50	"	16.50	16.—	16.—	14.50	
Augusztus	"	12.—	11.50	11.50	10.50	"	16.50	16.—	16.—	14.50	
Szeptember	"	12.50	11.—	12.—	11.—	"	17.50	14.50	14.50	15.50	
Október	"	13.—	12.—	12.—	12.—	"	17.—	16.—	16.50	15.50	
November	"	14.—	14.19*	14.18*	13.—	"	18.—	16.50	16.50	26.—*	
Deczember	"	14.—	14.—*	13.50	13.—	"	18.—	17.—	17.—	26.—*	
Évi átlag.—Jahresdurchsch.	1867	12.12	11.68	11.63	10.79	1868	16.33	15.25	15.37	14.75	
Január	1869	17.50	17.—	17.—*	15.50	1870	18.—*	16.50*	16.—	16.—*	
Február	"	17.50	17.50*	17.—*	16.—*	"	17.50	16.50*	16.—	14.—	
Márczius	"	17.50	16.50	17.—*	16.—*	"	17.—	16.—	16.50	16.50*	
Április	"	17.50	16.50*	16.50*	15.57	"	17.—	16.—	17.50*	16.—	
Május	"	17.50*	17.50	17.50*	16.—*	"	17.—	16.—	17.50*	16.—	
Junius	"	17.—	16.50*	16.50*	16.50	"	17.—	16.50	17.—	16.—*	
Julius	"	17.—	16.50*	17.50*	15.50*	"	17.—	17.—*	17.50*	16.—	
Augusztus	"	17.50	16.50*	16.—	15.50*	"	17.—	17.—*	17.50*	16.—	
Szeptember	"	17.—	16.50*	16.50*	15.—	"	17.50	17.—*	17.50*	16.—	
Október	"	17.—	16.50	16.50	16.—	"	17.—	16.50	17.50*	16.—	
November	"	17.—	16.—	17.—	16.—	"	17.50	17.—	17.—	16.—	
Deczember	"	17.—	16.—	17.—	16.—	"	17.—	16.50	17.50*	16.50	
Évi átlag.—Jahresdurchsch.	1869	17.25	16.62	16.83	15.79	1870	17.21	16.54	17.08	15.92	

47.

47.

A fa évi átlagára 1831-től 1870-ig.

Jahresdurchschnittspreise des Holzes von 1831 bis 1870.

	Cserfa	Bükkfa	Gyer- tyánfa	Tölgyfa		Cserfa	Bükkfa	Gyer- tyánfa	Tölgyfa		
	Zerrei- chenholz	Buchen- holz	Weiss- buchenh.	Eichen- holz		Zerrei- chenholz	Buchen- holz	Weiss- buchenh.	Eichen- holz		
		ölenként — pr. Klafter						ölenként — pr. Klafter			
1831	8.36	6.83	7.72	5.87	1851	14.05	14.36	12.97	11.91		
1832	8.29	6.54	7.49	5.77	1852	15.46	15.45	13.99	12.91		
1833	7.73	6.75	7.10	5.54	1853	16.15	16.18	15.24	14.24		
1834	8.05	7.07	7.35	5.84	1854	16.98	16.99	15.78	15.11		
1835	8.64	7.56	8.33	6.44	1855	15.65	16.34	14.80	14.09		
1831—1835	8.21	6.95	7.60	5.89	1851—1855	15.66	15.86	14.56	13.65		
1836	8.78	7.71	7.98	6.49	1856	15.95	16.16	15.60	13.26		
1837	8.47	7.66	8.19	6.30	1857	15.37	15.52	14.98	13.00		
1838	9.65	9.27	9.24	7.96	1858	15.45	14.61	14.76	12.76		
1839	10.29	9.31	9.47	7.75	1859	15.00	13.73	13.79	12.38		
1840	9.45	8.45	8.75	7.45	1860	14.87	13.54	13.82	12.18		
1836—1840	9.33	8.48	8.75	7.19	1856—1860	15.33	14.71	14.59	12.72		
1830—1840	8.77	7.71	8.17	6.54	1851—1860	15.50	15.28	14.58	13.18		
1841	9.41	8.64	8.61	7.37	1861	15.25	14.5	14.58	12.64		
1842	9.10	8.71	8.01	7.10	1862	14.91	13.54	14.00	12.83		
1843	9.27	9.44	8.12	7.17	1863	14.16	12.33	13.04	11.42		
1844	9.55	9.76	8.57	7.17	1864	12.50	11.16	11.19	10.33		
1845	11.03	10.24	9.17	9.17	1865	11.75	10.92	10.92	9.87		
1841—1845	9.67	9.36	8.50	7.60	1861—1865	13.71	12.40	12.73	11.42		
1846	12.49	12.46	11.76	11.80	1866	11.40	11.04	10.67	9.92		
1847	11.30	10.95	10.04	9.17	1867	12.12	11.68	11.68	10.79		
1848	12.09	11.76	10.67	9.66	1868	16.33	15.25	15.37	14.75		
1849	16.41	16.15	14.72	13.55	1869	17.25	16.62	16.83	15.79		
1850	15.92	16.01	14.90	13.98	1870	17.21	16.54	17.08	15.92		
1846—1850	13.64	13.47	12.42	11.51	1866—1870	14.86	14.23	14.32	13.43		
1841—1850	11.65	11.91	10.46	9.56	1861—1870	14.28	13.31	13.52	12.42		

H) Faggyú, szappan és gyertya ára.

1789-től 1850-ig.

Ezen cikkek árának jegyzése nem történt határozott időközökben, miért is a 48. számú táblán az évi átlag kiszámítását nem kísértettük meg.

A három cikk egy fontjának ára tett o. é. krajczárookban :

	faggyú	szappan	gyertya		faggyú	szappan	gyertya
1790	17.5	26.2	24.5	1825	12.6	18.9	18.2
1795	15.7	23.6	21.5	1830	16.8	25.2	24.6
1800	17.5	26.2	24.1	1835	19.8	29.4	28.7
1805	28.	42.	39.0	1840	14.7	25.2	24.6
1810	70.	105.	102.9	1845	14.7	24.6	23.8
1815	18.2	33.8	32.9	1850	31.6	36.4	25.2
1820	14.	24.6	23.8				

1872-ben a faggyú ára volt 34 krajczár, a szappané 23, a (faggyú) gyertyaé 40 krajczár.

Faggyu, szappan és gyertyaárak 1789-től 1850-ig.

Preise von Unschlitt Seife, und Kerzen, von 1789 bis 1850.

Év Jahr	Hó és nap Monat und Tag	1 𐇀			Év Jahr	Hó és nap Monat und Tag	1 𐇀		
		faggyú Unschlitt	gyertya Kerzen	szappan Seife			faggyú Unschlitt	gyertya Kerzen	szappan Seife
		ára o. é. krajczárban Preis in kr. ö. W.					ára o. é. krajczárban Preis in kr. ö. W.		
1789	Január 1.	16.8	25.2	23.1	1817	Márczius 16.	37.8	68.9	68.2
	Junius 24.	17.5	26.2	24.1		Junius 15.	33.6	60.2	61.5
1790	Október 19.	17.5	26.2	24.5		November 16.	28.0	57.8	51.5
1795	Január 16.	15.7	23.6	21.5	1818	Junius 14.	25.2	45.5	44.8
	Február 28.	16.8	25.2	23.1		Október 8.	19.6	36.4	35.7
	Junius 22.	16.8	25.2	23.1	1819	April 4.	16.8	31.5	30.8
	Október 3.	14.6	22.0	19.9	1820	November 19.]	14.0	24.5	23.8
	" 30.	"	25.2	23.1	1821	April 2.	16.8	26.2	24.5
1796	Január 1.	15.7	23.6	21.5		Márczius 13.	18.2	28.7	28.0
	Junius 23.	14.6	22.0	19.9	1822	Junius 8.	16.8	26.6	24.5
	Julius 24.	15.7	23.6	21.5	1823	Junius 15.	14.0	22.4	20.3
1798	Január 10.	16.8	25.2	23.1		Szeptember 1.	14.0	21.0	20.3
1799	Junius 19.	16.8	25.2	23.1	1824	Junius 13.	9.4	15.7	15.0
	Szeptember 30.	17.5	26.2	24.1		November 21.	10.5	17.5	16.8
1800	Junius 24.	17.5	26.2	24.1	1825	Junius 11.	12.6	18.9	18.2
1801	Január 3.	19.2	28.9	26.8	1827	November 13.	14.0	21.0	20.3
	Február 10.	19.2	29.4	27.8	1828	Márczius 23.	15.4	23.1	22.4
	Márczius 20.	21.0	31.5	29.4		November 15.	14.0	21.0	20.3
	Junius 13.	22.7	35.2	33.1	1829	Márczius 21.	16.8	25.2	24.5
1803	Február 26.	28.0	40.4	38.3		Junius 13.	14.0	21.0	20.3
	April 18.	33.2	47.2	45.1		Augusztus 29.	15.4	23.1	22.4
1804	Márczius 24.	"	42.0	39.9		November 22.	18.2	27.3	26.6
	April 22.	31.5	47.2	45.1	1830	Junius 12.	16.8	25.2	24.5
1805	April 20.	28.0	42.0	39.9		Szeptember 5.	15.4	23.1	22.4
	November 1.	35.0	52.5	50.4		November 20.	16.8	25.2	24.5
1806	Május 20.	38.5	57.7	55.6	1831	April 24.	18.2	27.3	26.6
1807	April 24.	42.0	63.0	58.8		November 22.	19.6	25.2	24.5
	Junius 25.	38.5	57.7	55.6	1832	Márczius 28.	18.2	27.3	26.6
	Deczenber 5.	42.0	63.0	58.8	1833	Január 12.	16.8	29.4	28.7
1808	Január 30.	45.5	68.2	66.1		Márczius 28.	18.2	27.3	26.6
1809	Márczius 11.	49.0	73.5	71.4		November 17.	16.8	25.2	24.5
	" 24.	59.5	89.2	87.1	1834	Márczius 23.	18.2	27.3	26.6
1810	April 16.	70.0	105.0	102.9		Augusztus 30.	15.4	23.1	22.4
	Julius 3.	34.6	126.0	135.5		November 15.	16.8	25.2	24.5
1811	Február 16.	41.0	159.2	157.5	1835	Márczius 21.	19.6	29.4	28.7
	Márczius 14.	98.0	171.5	169.7		Junius 13.	18.2	27.3	26.6
	" 15.	42.0	72.8	73.5		November 21.	19.6	29.4	28.7
	April 11.	44.8	78.4	77.7	1836	Junius 8.	16.8	25.2	24.5
	" 21.	53.2	93.1	92.4		Julius 9.	18.2	27.3	26.6
	Junius 11.	61.6	107.1	107.1		November 19.	19.6	29.4	28.7
	Augusztus 15.	70.0	122.5	121.8	1837	Junius 10.	18.2	27.3	26.6
	November 16.	64.4	112.7	112.0		November 19.	19.6	29.4	28.7
1812	Február 3.	70.0	122.5	121.8	1838	Junius 9.	18.2	27.3	26.7
	Márczius 12.	16.8	29.1	28.7		Szeptember 1.	14.7	22.0	21.3
	Május 4.	19.6	34.8	33.6	1839	April 2.	14.7	24.5	23.8
	Augusztus 15.	16.8	29.4	28.7	1840	November 21.	14.7	25.2	24.5
	Szeptember 5.	14.0	24.5	23.8	1841	Junius 12.	14.7	23.8	23.1
	November 20.	9.8	17.1	16.4		November 20.	14.7	25.2	24.5
1813	Márczius 21	11.2	19.6	18.9	1842	Márczius 31.	14.7	23.1	22.4
	Augusztus 9.	9.8	17.1	16.4		Május 8.	14.7	24.5	23.8
	November 20.	9.8	17.1	16.4		Junius 30.	14.7	23.1	22.4
	Deczenber 10.	8.4	14.7	14.0		Szeptember 11.	14.7	23.8	23.1
1814	Január 23.	8.4	17.5	16.8		November 26.	14.7	24.5	23.8
	Márczius 11.	11.2	22.4	21.7	1843	Junius 30.	14.7	23.8	23.1
	" 14.	12.6	24.5	23.8		November 19.	14.7	24.5	23.8
	November 19.	14.0	27.3	26.6	1844	Junius 9.	14.7	23.8	23.1
1815	Február 25.	18.2	33.6	32.9		November 17.	14.7	24.5	23.8
	April 9.	25.2	42.0	41.3	1845	Junius 15.	14.7	25.9	25.2
	Május 5.	26.6	44.8	44.1		Szeptember 1.	14.7	24.5	23.8
	Junius 15.	25.2	48.2	45.5		Deczenber 15.	14.7	25.9	25.2
	Szeptember 10.	26.6	48.3	47.6	1846	Julius 26.	14.7	25.2	24.5
	Október 14.	25.2	46.2	45.5		Deczenber 15.	14.7	25.9	25.2
	November 19.	28.0	50.4	49.7	1847	Julius 1.	14.7	25.2	24.5
	Deczenber 16.	29.4	53.2	52.5		November 21.	14.7	26.6	25.9
1816	Február 5.	32.2	57.4	56.7	1848	Deczenber 1.	18.9	35.0	25.2
	" 25.	39.2	70.0	69.3	1849	Márczius 21.	31.5	42.0	28.0
	Márczius 23.	44.8	81.2	80.5		Junius 22.	21.0	21.0	21.0
	Junius 9.	39.2	70.0	69.3		Augusztus 21.	21.0	42.0	28.0
	Julius 12.	36.4	65.1	64.4	1850	Január 1.	31.5	36.4	25.2
	Október 1.	33.6	60.2	61.5		Junius 4.	29.4	36.4	28.0
	November 10.	30.8	56.7	56.0		November 19.	31.5	36.4	28.0
1817	Január 22.	35.0	53.7	63.0		" 29.	21.7	37.1	32.2

Jegyzetek.

I. sz. Adalékok a váltópénz keletkezése történetéhez. Tudvalevő dolog, hogy egész Magyarországon az osztrák érték behozatala előtt váltópénzben és váltógarasban szoktak számolni, és hogy ezen pénzláb használata a törvényesen fenálló pengőpénzlábat nemcsak a napi üzletben, de még a nagybani kereskedésben is kiszorította. A gabona ára egészen az ötvenes évekig szintén váltópénzben (illetőleg váltógarasban = $2\frac{1}{10}$ osztrák értékű vagy $\frac{1}{10}$ pengőkrajczárral) jegyeztetett.

Ha azonban ezen váltópénz keletkezését kutatjuk, ha annak hivatalos alakban világlbalépését keressük, ha tudni kívánjuk, mely napon és mikép lépett az érvénybe, — méltán meglep, midőn azt tapasztaljuk, hogy ezen évtizedeken át uralkodott, sőt a vidéken még ma is használatban levő pénzérték voltaképpen nem is létezik.

A váltópénz az 1811—1816-diki osztrák pénzzavarok szülötte; azonban az osztrák kormány e sötétben szült gyermekének létét ellagadta. A bécsi értéket illetőleg »váltópénzről« oly értelemben, mint azt általában ismerjük, az osztrák törvények sehol említést nem tesznek, annak létezését el nem ismerik és azon egyetlen alkalommal is, midőn az 1858-diki nyílt parancsban a rézváltópénz beváltása alkalmával mégis okvetlen meg kellett róla emlékezni, a rendelet csak egy »ugynevezett« váltópénzről szól.

Hogy a váltópénz eredetére vonatkozó közleményeknél az ugyanazon egy elnevezés alatt értendő különféle fogalmakat különválaszthassuk, megjegyezzük, hogy váltópénz (Wiener Währung, Scheingeld) alatt azon pénzlábat értjük, mely ezen elnevezés alatt országszerte ismeretes, melynek forintja 24 pengő- vagy 42 osztrák értékű krajczárt, garasa pedig $\frac{1}{10}$ pengő- vagy $2\frac{1}{10}$ osztrák értékű krajczárt ér. Azon pénzjegyeket ellenben, melyek az 1811. február 20-diki pátens által a bankóczédulák helyett kiadattak, állandóan »beváltójegynek« (Einlösungsseheine) fogjuk nevezni. Mi tehát a váltópénz alatt a devalvált beváltójegyek értékét értjük.

Az 1811-diki pátens czélja volt újabb papirpénzt léptetni azon fedezetlen bankóczédulák helyébe, melyek 1811-ben 1060 millió forint értékig forgalomban voltak, melyek azonban az ezüsthez már állandóan 5—600 %-nyi magas diságióban állottak; sőt az ágio tetőpontján 1200-ig is emelkedett, azaz 1200 frt papirban nem ért többet, mint 100 forint ezüstben. A papirpénzjegyek roppantul csökkent vételerejét mutatja egyebek közt a gabnaáraknak e könyvben tárgyall statisztikája is, melyből kitűnik, hogy például 1811. augusztus 3-dikán egy mérő buzáért 40 forintot kellett papirpénzben fizetni, holott ezüstben 5—6 forintért megszerezhető volt.

Az 1811-diki pátens a forgalomban lévő bankóczédulákat értékök $\frac{1}{5}$ -dére szállítá le és azokat újabb »beváltójegy« czimű papirpénzzel rendelé beváltatni. A kinek tehát 1811-ben bankóczédulában 500 forintnyi vagyona volt, az e pátens után csak 100 forinttal birt beváltójegyben. Magyarország törvényes uton mentve maradt volna e nagy csapástól, mert nálunk csakis az arany és ezüst birt törvényes forgalmi erővel. Tudjuk, mily erélyesen védte az országgyűlés nemzetünk pénzügyi függetlenségét a bécsi kormány beavatkozása ellen, és tudjuk, hogy az országgyűlés hőles tartózkodását sem fenyegetések, sem ígéretek nem lántoríthaták meg. Midőn azonban 1812-ben az országgyűlés feloszlattatott és Ferencz császár augusztus elsején kelt nyílt parancsával a váltójegyeket Magyarországha is behozta, ezen alkotmányellenes lépésben a hatalom győzött a jog felett. Hazánkat ez intézkedés által súlyos csapás érte, melyet sem az 1825-diki országgyűlés gravaminái, sem Ferencz császár későbbi hünbánó nyilatkozatai nemtörténtté nem tehettek.

Az új papirpénznek az ezüsttel (Conventionsmünze) egyenlőnek kellett volna lennie, és e szerint egy csapással megtörtént volna az átmenet a papirpénzgazdaságról az ezüstpénzforgalomra. E cél biztosítására azon ígéretet tette a kormány, hogy ezentúl fedezetlen papirpénz kibocsátásától végkép tartózkodni fog. Azonban világos, hogy ezen ígétel magában nem lehetett elegendő arra, hogy egy fedezetnélküli papirjegyet az ezüsttel egyértékűvé tegyen ¹⁾, lévén az ezüstnek az egész világon forgalma, de a beváltójegynek csak Ausztria határain belül. Hogy tehát a beváltójegynek mégis volt értéke, az csak azon körülménynek tulajdonítható, hogy az állam az adót és egyéb fizetéseket e papirjegyben elfogadta. A papirjegynek tehát — a kényszerfolyamtól eltekintvén — csak annyi értéke lehetett, a mily mértékben azt mindazok kereshették, kik az államnak fizetni kívántak. Ebből világosan következik: 1) hogy a beváltójegynek értéke azon mértékben csökkent, a mennyiben azok számát szaporították; 2) hogy a beváltójegyek értéktelen nyomtatványnyá váltak azon perczen, melyben az állam azok elfogadását megtagadván az egyetlen alapot ledöntötte volna, mely e papiroknak még némi értéket kölcsönözhetett.

De az osztrák kormány csakhamar vételt mindkét lilalom ellen: a beváltójegyeken kívül már 1813-ban az »előlegezési jegyek« neve alatt újabb papirpénzt adott ki, és 1816-ig a forgalomban lévő papirpénz mennyiségét újból 426 millióval szaporítá. Ezen papirpénz az ezüsthez ismét 3—400 % diságioban állott, és a pénzügyi viszonyok ilyformán megint visszastílyedtek körülbelül azon pontig, a melyben 1811. táján állottak vala. És megtörtént csakugyan, hogy daczára a gyakori ígéreteknek, daczára a legmagasabb körökben tényleg létezett jó szándékoknak Ausztria szerencsétlen népeit mégis elérte egy második devalváció csapása, mely a forgalmi pénzt újból névértékének 40 százalékára leszállítá. A ki 1811-ben 500 forinttal birt, annak vagyona az 1811-diki pátens folytán 100 forintra szállt alá, 1816-ban pedig ezen 100 forint ismét 40 forintra csökkent.

Ezen másodizbeni devalváció azonban világosan kimondva sehol sincs, és ha az idevágó rendeleteket elolvassuk, ezeknek vigaszlaló és részben gondos-

¹⁾ A beváltó jegyeknek már keletkezésük első perczében is (1811 márczius) 167 % diságiójok volt az ezüst ellenében.

codó hangjáról nem is sejtenők, hogy azok az alattvalóktól az egyizben máris kevesbitett vagyonuknak ujhóli $\frac{6}{10}$ részét vonják el.

E második devalvációt az 1816-dik év június 1-jén kelt pátens okozta, mely a következőket elrendelö:

A papirpénz önkéntes beváltás utján forgalmon kívül fog helyezettetni. A beváltás, melyre senki sem kényszerítettetik, kétféle lehet: 1) $\frac{2}{7}$ -ed rész ezüstről szóló bankjegy és $\frac{5}{7}$ -ed rész 1°/_o-os államkötvény ellen, 2) az alakítandó nemzeti bank tőkéjében való részesülés által. A beváltás a nemzeti bank által történik. A bank pénztárába befolyó papirpénz megsemmisítendő. A tőkefizetésnél befolyt és megsemmisített papirpénzért az állam 2¹/₂-es kötvényeket szolgáltat ki a banknak. A bankjegy törvényes fizetési eszköznek elismertetik, annak elfogadására azonban senki sem kényszerítettetik; az állampénztáraknál ezüst gyanánt el fog fogadtatni, néhány adónemnél pedig követeltetni fog. A beváltásra kiadott államkötvények törlesztésére egy a bank által kezelendő törlesztési alap teremtetik, mely alapba az állam évenként egy millió forintot ezüstben befizetend.

Tagadhatlan, hogy e pátensből igen nehéz volna a devalváció tényét kiolvasni. A 4-dik §. e szándékot némileg gyaníttatja ugyan, midön kimondja, hogy 700 forint beváltójegyért kaphatni $\frac{2}{7}$ -ed rész azaz 200 forint ezüstre szóló bankjegyet, és $\frac{5}{7}$ -ed rész azaz 500 forintnyi egy százalékos államkötvényt és miután egy ilyen 100 frtos államkötvényért 1816. július 1-jén a bécsi tőzsdén csak 16¹/₂ forintot adtak, a közönség 700 forintért pénzben csak 282¹/₂ forintot kapott volna, sőt egy hónappal rá, midön a kötvények árfolyama 13³/₄-ig süllyedt, csak 268 forintot. Azonban a pátens ismételten és nyomatekkel hangsulyozza azt, hogy e beváltásra senki nem kényszerítettetik; ugy ezen, valamint későbbi pátensekben ismételten kimondatik, hogy a június 1-jéről kelt pátenssel sehogy sem szándékoltak uj pénzürtéket (Währung) behozni, hanem hogy a forgalomban lévő beváltó- és előlegezesi jegyek, valamint eddigelé, ugy ezen-tül is az egyetlen törvényes értéket képezendik ¹⁾.

Midön az egyik törvény világosan ilyformán nyilatkozik, nem tudjuk mire magyarázni, midön azt tapasztaljuk, hogy más törvények evvel épen ellenkezőket rendelnek el és hogy ennek folytán azon biztatás, miszerint a pénzürtéket kizárólag a papirpénz (azaz beváltó- és előlegezesi jegy) képviseli, a későbbi rendeletek által teremtett tényleges viszonyokkal merő ellentétben áll.

Ha t. i. a régi papirpénz csakugyan a törvényes állami pénzürték, akkor világos, hogy minden fizetés, mely ezen pénznemben történik, teljesítettnek tekintendő. Azt pedig, hogy az állam e papirpénzt pénztáránál elfogadja, józanul egy perczig sem lehetne bevonni. Hiszen e papirpénznek amúgy sem volt más fedezete, mint az, hogy az állam pénztárainál fizetésül elfogadtatott; azon perczben pedig, midön ez elfogadás megtagadtatnék, megszűnt volna nemesak állampénzürtéknek (Währung), de egyáltalában még pénzjegynek is lenni és érték-telen nyomtatványnyá válnék.

¹⁾ »Der Grundsatz, auf welchen die Finanzmassregel beruhen, ist vorläufige Aufrechterhaltung der Staatswährung: nämlich des Papiergeldes, und eine dem freien Willen des Papierbesizers überlassene Einlösung desselben« (l. 1816. június 16-diki udv. kancelláriai rendeletet).

És itt jutunk azon körülményhez, mely a június 1-jén kelt pátens összes hatását megváltoztatja, mely e pátensnek minden biztatásait a régi pénzérték fentartását és annak csak a közönség önkényére bizott beváltását illetőleg megczáfolja. Az idézett pátens 16-dik §-ában található annak kinyilatkoztatása, hogy az állam ezentúl egynehány adónemet bankjegyben (tehát ezüstben) fog követelni. Világos, hogy ezáltal a papirpénz fedezeti alapja megingattatott, és pedig azon mértékben, a melyben azok fizetési képességüket az államnak adó- és egyéb pénzlárainál elveszíték. Ha pld. az 1811-ben forgalomban lévő ezer millió névértékű papirpénz, annak következtében, hogy evvel minden az államnak teljesítendő fizetést eszközölni lehetett, ötszáz millió valóságos értékkel birhatott, akkor e pénzjegy tömegének értéke kétszázötven millióra apad azon perczen, a melyben az állam a teljesítendő fizetéseknek csak fele részét engedné ily pénzben megtéetni. Midőn tehát a kormány rendeletet rendelet után bocsátott ki, melyek értelmében az összes adók és az állam egyéb bevételeinek legnagyobb része bankjegyben vagy ezüstben voltak fizetendők, a régi papirpénz pedig ennek következtében fizetésül az állampénztáraknál el nem fogadtatott (ill. csak kivételesen szolgálhatott fizetésre¹⁾: a nép ezen intézkedések követ-

¹⁾ Az 1816. június elsején megjelent pátens azon határozatát, hogy egynehány adónem ezüstben lesz fizetendő, az ugyanaz nap kiadott második pátens oda értelmezte, hogy a vámol és harminczadot, az összes közigazgatási, törvényszéki és kincstári díjakat, a kereseti adót, a személyes adót, és a zsidók adóját pengőpénzben kell fizetni. Ha mármost azt keressük, vajjon melyek azon adónemek, melyeket 1816-ban állami értékben lehetett lefizetni? Így tapasztaljuk, hogy a telek- és fogyasztási adón kívül nem maradt egyetlenegy adó sem, melyet nem ezüstben követeltek volna. (Az örökségi adót azért nem említjük, mivel ez, az érték után százalékban volt fizetendő. L. az 1816. október 8-diki udvari kancelláriai rendeletet. A házberadó csak 1820. márczius 1-jén hozatott be, és szintén pengőpénzben volt fizetendő.) A telekadó csak azért maradt ki a sorból, mivel ez ellen már amúgy is nagy elégtelenség mutatkozván, annak ujjaalakítása körül már 1810-óta fáradozott egy Wurmser gróf elnöklete alatt működő bizottság. 1817. december 23-dikán az újabb földadó behozatala ígértetett és a földek felmérése elrendeltetett; a nélkül azonban, hogy e munkálat befejezése bevératott volna. 1819. május elsején a földadó ideiglenes rendszere érvényre emellett és egyúttal kimondatott, hogy ezen adó nem kivételezése szintén a pengőpénz alapjára lesz fektetve (l. Instructionen, betreffend die Einführung des Grundsteuerprovisoriums: 5. Belehrung für die Herrschaften 16 §. e.) A kimaradt fogyasztási adóra is neonsokára rákerült a sor: 1819. szeptember elseje óta ezen adó is pengőpénzben volt fizetendő. Az állam egyéb című bevételei szintén következetesen pengőpénzre változtattak át, vagy pedig ha papirban fizettettek, oly mértékben emellették, hogy papírértékök a pengőpénzzel felért. (Mihelyt t. i. a papirpénz és ezüst közti arány 100:250-ben megállapodott, az állam akár papirban is irhatta ki a befizelést, de $2\frac{1}{2}$ -szeresen magasabbra, mivel tudniillik minden befolyt 250 papir forintot a banknál 100 ezüst forintra válthatott.) Így történt ez például a sónál, melynek ára az 1816. október 30-diki rendeletben 1 fontja után 13 váltókrajczárra (papirpénzérték) emellett: 1820. május elsejével azonban a só is pengőpénzben volt fizetendő, még pedig fontja 5 krajczárral. Hasonló eljárást követtek a póstabérrel, csakhogy ott a díjak nem 2 és $\frac{1}{2}$ -szeresét hanem 3 szorosát követelték papirpénzben: az 1817. ápril 15-diki rendelet szerint pld. fizet az egyszerű levél 2 krajczár pengőpénz vagy 6 krajczárt váltóban. A póstakocsidíjak 1817. február 18-dikán szintén váltópénzben de magasabb árrban állapították meg, azonban 1818. február 1-seje óta már kizárólag pengőpénzben voltak fizetendők. 1818. január 1-seje óta a helyeg csak pengőpénzben volt fizethető, 1818. június 1-sejével a dohány ára szintén pengőpénzre tétetett át. A papirpénz később több magánfizetésnél is kötelezőnek mondatott ki, így 1819. január 1-sején a műértők díjaira, december 2-dikán a stolákra és püspöki díjakra nézve; az 1822. június 11-diki udv. kancelláriai rendelettel az orvoságok ára, 1824. augusztus 11-dikén az iskolapénz tétetett át pengőpénzre stb.

keztében egy tökéletesen fedezetlen papirtömeg birtokában maradt, mely a francia assignát-ok módjára minden értéket veszített volna, ha nem kínálkozik a juniusi pátens 4-dik §-ában megengedett azon beváltási mód, mely mellett a beadott papirpénzért $\frac{2}{7}$ részt bankjegyben. $\frac{5}{7}$ -et egy százalékos államkötvényben kaphatni ¹⁾.

Ha e beváltást a juniusi pátens önkéntesnek tekinti, ezt legalább is igen erős euphemismusnak kell neveznünk. Igaz, hogy ezen pátens maga senkit sem kényszerít e beváltásra, azaz papirpénzének nagy mértékbeni értékelítésére; midőn azonban a későbbi rendeletek következtében a papirpénz értékének még azon utolsó támaszától is megfosztatott, mely abban állott, hogy azt az állami pénztáraknál elfogadták: e pénzjegyeknek legalább részbeni értékesítésére egyéb ut nem ajánlkozott, mint az előbb említett beváltási mód, mely távol attól, hogy önkéntesnek volna mondható, ép ellenkezőleg nagyon is kényszerítettnek és elkerülhetlennek nevezendő.

Mint előbb látók, azon fél, a ki ily módon, 700 forintot részben bankjegyre, részben 1%-es államkötvényre beváltott, ezen beváltás által 260—290 forintnyi pénzértéket kaphatott, mely érték a cserébe nyert államkötvények árfolyamának magasságától függ.

Midőn később a papirpénz diságója 250-en megállapodott, és a kincstár több oly fizetésnél mely akár papirban akár ezüstben volt teljesíthető, e két fizetés közti arányt 250:100-ban állapította meg, a beváltási üzlet, az 1820-dik év márczius 3-dikán a bankkal kötött szerződés alapján azáltal egyszerűsítettett, hogy a bank a beváltásért jelentkező feleknek az államkötvények helyett, melyeket a közönség amúgy is ismét pénzre felváltott, azaz a tőzsdén eladott, egyenesen bankjegyeket adott és így maga szerepelt az államkötvények megvásárlója gyanánt. A nemzeti bank ezen államkötvényeket átlag 16 %-nyi árfolyannal számítván magának, ily alapon 700 forint papirpénzért 280 forintot bankjegyben, vagyis a papirpénz 40 %-át adhatta meg ²⁾.

Ily módon keletkezett a »váltópénz«³⁾, azon pénz, melynek forintját 24 pengő- vagy 42 osztrák értékű krajczárral számítjuk, mely pénzláb azonban

Midőn ilyformán a papirpénz állásaiból egymásután következetesen kiszorított, elvégre más értéket nem képviselhetett, mint amennyit neki tulajdonítani jónak tartott azon egyetlen nyilvános pénztár, a mely annak befogadására kész volt: a nemzeti bank pénztára.

¹⁾ Azon másik mód, hogy a papirpénzt a nemzeti bank tőkebefizetésénél szintén használhatták, nem igen vehető tekintethe: 1) mivel a bank 2000 forintnál kisebb befizetéseket el nem fogadott (egy részvényre t. i. 2000 forintot papirpénzben és 200 forintot ezüstben kellett befizetni) a beváltás ezen módját tehát csakis vagonos személyek használhatták és 2) mivel a bank csak 50,000 darab részvényt adhatott ki, és így legjobb esetben is csak 100 millió értékű papirpénzt szivhatott fel, tényleg azonban 1816. és 1817. közt 10 milliót sem vont ki ily úton a forgalomból.

²⁾ Magába a márczius 3-diki szerződésbe nem sikerült bepillantnunk. — 1820. márczius 9. kelettel a nemzeti bank a következő hirdetményt tette közé a »Wiener Zeitung«-ban: Um dem durch die bisherigen Actieneinlagen bestandenen Abflusse des Papiergeldes neue Wege zu eröffnen, wird die priv. österreichische Nationalbank in Folge des Uebereinkommens (t. i. márczius 3-dikától) vom 20. März 1820 angefangen, an einer eigens hiezu eröffneten Cassa Einlösungs- und Anticipationsscheine übernehmen, für 250 W. W. 100 Bankvaluta vergüten, und das übernommene Papiergeld an die hohe Staatsverwaltung zur Vertilgung übergeben. Das zur Einlösung überbrachte Papiergeld muss die Summe von 25 fl. W. W. erreichen, oder übersteigen und mit 25 fl. theibar sein.

³⁾ Melynek elnevezése e szerint a beváltójegyek nevéből ered.

törvényesen megállapítva sohasem volt és csakis a nemzeti bank beváltási eljárásának köszöni létezését.

2. sz. A vásárfelügyelői gabnajegyzések átszámítása körül nagy akadályul szolgált azon körülmény, hogy az érték (Währung) nem szokott megjelölni. Midőn mármost 1811-től 1817-ig az érték háromszor változott, midőn különösen 1816-ban az értékváltozás hivatalosan el nem ismerte, és így a lajstromkezelő tetszésére lehetett bizva, mily értékben jegyzi az árakat, és midőn elvégre kézzelfoghatóan bebizonyíthatjuk, hogy a lajstromozónak ezen tetszése nagyon változó volt, hogy pld. ma papírpénzben jegyzett, holnap bankóczédulában, és később ismét váltópénzben: ily körülmények közt az ezen időszakba eső árak átszámítása nem történhetett határozott elv szerint, hanem csakis találgatva haladhatott. Eljárásunk a következő volt:

1811. november haváig pengőpénznek tekintettük az árakat, csakhogy azok az utolsó években értéktelen papírban értetődnek. Az 1811-diki pátensben kimondott állambukás csak 1812. november havában érvényesül árjegyzéseinkben, mely időtől fogva az árjegyzés »in valuta« történt. A búza ára 1812. október havában 440 garas, novemberben $66\frac{2}{3}$ garas »in valuta«. Ezen »valuta«-garas (= $5\frac{1}{4}$ kr.) lasanként átmegy ugyan a váltógarasba, (= $2\frac{1}{10}$ kr.) a nélkül hogy határozottan ráutalhatnánk a válpontra. De kétséget nem szenvedhet, hogy az 1811. pátens értelmében, a behozott új pénzérték a pengőpénz volt, hogy az akkori »beváltójegy« forintja az időben 105 o. é. krajczárral egyenlőnek volt tekintendő, és hogy annak 42 o. é. krajczárra való értéktelenítése csakis 1816-óta ismerhető el jogilag, habár e pénz tényleg már régebb vesztette értékét. Mi tehát az 1811. novemberhavi $66\frac{2}{3}$ garas pengőpénzbeli garasnak (= $5\frac{1}{4}$ o. é. kr.) tekintvén, ezen árt osztrák értékű 3 frt 50 krra számítottuk át. E tekintetben ellentétben találtuk ugyan magunkat több oly szakfértival, kik ezen garasban csak váltógarast (= $2\frac{1}{10}$ o. é. kr.) vélték felismerhetni, és kik az ezen időre eső árakat csakugyan ily alapon számították át. Mi azonban eljárásunkat helyesnek tartjuk, amál is inkább, mivel azonos azon felfogással, melyet azon bizottság táplált, mely az 1825-diki országgyűlés által — gr. Cziráky elnöklete alatt — a czélből küldetett ki, hogy a pénzzavar idejéből származó kötelességek értékét megállapítsák. Az ellenkező számítás valószínűtlensége már abból is kitűnik, hogy a búza ára $\frac{1}{2}$ hónap alatt 2310 krajczárról 140 krajczárra esett volna, holott a mi számításunk szerint csak 350 krajczárra.

A garasnak $2\frac{1}{10}$ krajczárral való számítását azon időponton kellett volna megkezdenünk, midőn a bécsi bank a váltóforintnak (24 pengőkrajczárra = 42 osztrák értékű krra való) beváltását megindítá. Ha azonban tekintetbe vesszük az előbbi jegyzetben előadott körülményeket, helyesnek kell elősmerni ha a forintnak 40 %-ára való devalvációját ált a l j á b a n nem 1820. márczius 20-dikától számiljuk (mely napon a bank a beváltás 250:100 arányban megkezdé,) hanem az 1816-diki június első pátens keltétől. A mi azonban különösen a pesti árjegyzéseket illeti, az 1816. első napja elfogadását ismét a lajstromzó rendszeretlen eljárása teszi lehetlenné: a pesti lajstromokban t. i. 1816. június elsején az árakban semmi nagyobb változás nem tűnik föl, de igen is beáll az augusztus havában. 1816. augusztus első felében t. i. a búza ára 340 garas, ugyane hónap második felében pedig már 560 garas. Ezen rögtöni

árszökkenés semmi által sincs igazolva, hacsak azt nem tesszük fel, hogy a lajstromvezető itt kezdé az árat értéktelenített váltógarasban jegyezni. Mi az utóbbi feltevést fogadtuk el. Az 1817. július 1-jével beálló és 1818. végéig eltartott kövelkezetes nagy árszökkenést (1817. július 1-jén a búza ára 1316 kr., december 16-dikán 420, egy évvel reá 182 kr.) azon körülménynek kell tulajdonítanunk, hogy az ezüstértékű bankjegyeknek általános behozatala által az ezüstárfolyam — mely 3—400 közt állott vala — tökéletesen megszűnván, az árak ép oly mértékben süllyedtek.

3. sz. Az ezüst árfolyama 1799-től 1818-ig. A 225. számú lapon közöltük az ezüst árfolyamát a bankóczédulákhoz, azon hivatalos »skála« szerint, melyet az 1811-diki császári nyiltparancs az ezen időből származó kötelezések becslésére mint kiindulási alapot fölállított. Az 1819-dik évben behozott telekadófölvételi utasításokban ujból közöltetik ily árfolyamjegyzés, mely az átlag jövedelmi kiszámításának alapjául volt szolgálendő. Itt azonban meglepelve tapasztaljuk, hogy azon két »skála«, melyet két időben kiadtak, nemcsak hogy tökéletesen össze nem vág, hanem nagyon is feltűnő eltéréseket mutat föl. Az árfolyam tett volna t. i.:

	1810						1811		
	juli.	aug.	szept.	okt.	nov.	decz.	jan.	febr.	márcz.
Az 1811-diki nyiltparancs szerint	405	448	490	500	500	500	500	500	500
ellenben az 1819. május elsejénkelt miniszteri rendelet szerint ¹⁾	405	448	490	553	699	961	882	835	819

Mindkét rendbeli adatról az állittatik, hogy az a bécsi tőzsdén hivatalosan jegyzet ezüst árfolyamnak havi átlagát tartalmazza; de a kettő közül egyiknek tévesnek kell lennie.

A beváltójegyek 1813. márczius havában keletkeztek. Ezeknek havi átlag diságióját az ezüsttel szemben az említett miniszteri rendelet a következőkben közli:

	jan.	febr.	márcz.	april	május	jun.	juli	aug.	szept.	okt.	nov.	decz.
1811	—	—	167	175	212	263	286	262	255	234	217	219
1812	229	260	258	246	228	233	221	179	156	139	138	137
1813	140	139	138	156	159	151	157	177	175	169	168	184
1814	185	192	222	238	204	211	234	245	237	248	258	262
1815	282	286	308	407	398	430	336	340	342	347	375	361
1816	372	367	332	345	346	283	275	294	323	324	327	348
1817	378	367	383	357	332	332	329	319	309	289	300	301
1818	300	293	378	269	252	247	243	224	233	237	296	250

1818 végével e szerint 250 forint papírról 100 forint ezüstöt (vagy bankjegyet) lehetett kapni. A bankjegynek 1848-ig diságiója nem volt.

¹⁾ Mely tudtúl adja, hogy ő Felsőge a telekadó provisorium behozatalát elrendelte, és annak keresztülvitele körül intézkedik.

FÜGGELÉK.

Adalékok Magyarország árstatisztikájához.

1200-tól egész 1800-ig.

Irta

Dr. WEISZ BÉLA,

a fővárosi statisztikai hivatal aligazgatója.

Azon ártételek, melyeket a következő lapokban közzé teszünk, és melyek szórványosan egyes történelmi munkákban vagy okmányokban előfordúlnak, hazánk művelődési -történetének oly részére vonatkoznak, mely eddig még teljesen parlagon hever. Midőn implicite azon nehézségre utalunk, melyet a statisztika ezen része még oly országokban is talál, hol a tudomány és a tudományos kutatás már régebbről óta működnek ¹⁾, egyszersmind evvel igazoltatni is véljük azon körülményt, hogy mi ezen a szó teljes értelmében nyers anyagot a közönség rendelkezésére bocsátjuk. A chronologiai rend az egyetlen kapocs, mely az adatokat összefüzi, és melynek egyelőre a nemzetgazdasági és statisztikai raizonnement helyét pótolnia kell. Abba sem bocsátkoztunk, hogy az árakat egy megnevezés alá hoztuk, illetőleg egy pénznemre visszavezettük volna. Ennek oka azon homályban rejlik, mely a honi pénztörténet fölött uralkodik, és melyet tekintve a pénzügy régebbről teljesen elosztatni talán soha nem lesz hatalmunkban. Tudjuk, hogy a pénzek folytonos változtatása és értékcsökkentése az időben a pénzpolitika egyetlen elvét képezé, és hogy a *lucrum camerae* az államjövdelem főforrásaként szerepel. Ha ezt szem előtt tartjuk és meggondoljuk, mennyi zavarra szolgáltatott ez alkalmat, mennyire hátráltatta ez a közforgalmat, akkor értjük mi azon dicséretet, melyet a történet I. Béláról e szavakban feljegyzett: *Omnibus enim diebus vitae suae in tota Hungaria non est mutata moneta*. Hogy azonban mégis lássuk, milyen pénzek voltak forgalomban, rövideden felsoroljuk a pénztörténet főmozzanatait Schönvisner »*Notitia Hungaricae rei numerariae*« (1801.) czimű munkája után: **Az Arpádok alatt.** *Marca* (octo unciarum) significasse quatuor florenos auri. *Pensa auri* = argenti solidos $3\frac{3}{4}$ sive denarios 45. *A temporibus Belae I. pensae vocabulum non amplius pro 45 sed jam pro 40 denariorum argenti numero adsumeretur.* *Pon-dum*, pondus, pisetum = sexta pars unciae seu quadragesima octava marcae = 5—6 denariis. *Grossum* valorem habere praecipit sex denariorum. *Argentum*, quod inest denario sancti Stephani Regis hodierna aestimatione valet cruciferos $4\frac{1}{2}$. Nam viginti denarii adpendunt semiunciam (lottonem) ponderis Viennensis, haec autem hodie aestimatur 1 frt 30 kr. sive 90 cruciferos. Ratio auri ad argentum fuit illis temporibus ut 1 ad 10, vel 11 vel 12 cum hodie sit fere ut 1 ad 15. *Denarius parvus*, parvulus, dimiduus, fillér, kispénz valamivel kisebb mint a denár.

Aureus byzantinus = 40 denarios = florenus auri. Denarii 40, seu 40 tizes (denar) faciunt cremnicenses 400 seu 4 florenos, qui sunt valor intrinsecus justi ponderis aurei, seu byzantini, seu cremnicensis aut hollandici. **Róbert Károly.** Marca ponderis budensis argenti puri = 4 florenos auri = ducatos hungaricos. Marca zagrabiensis = 40 grossos. Marca = 10 pensas; pensa = 40 denaros; grossi hungarici 18 = florenum auri. **I. Lajos.** Aminadvertendum est, denarios novos sub Ludovico I. ad normam denariorum latorum Viennensium fuisse pro-cusos; item pensa = 40 denariorum; unus florenus = 84 denarios aut 14 grossos. **Zsigmond.** Florenum auri, 90 denariis aestimatum, ad 100 denarios ele-vavit. Florenus minor primum denariorum 40 uti Bizantius Belae Regis. Postea denariorum 60. Tum Caroli decreto circa 1342 denariorum 90, quod tamen de majori floreno intelligitur. Deinde Ludovici primi tempore 84 denario-rum id est grossorum majoris monetae 14. In marca nempe 4 pensarum sae-culi XI. ac XII. Ferto, seu quarta pars marcae, unicam continebat pensam 40 denariorum, sed ex puro argento, totidemque denarii constituebant valorem unius auri Byzantini. Saeculo XIII. valuit marca 5 pensarum, adeoque 200 de-nariorum qui tamen antiquioribus illis denariis nec bonitate argenti, nec pon-dere fuerunt aequales. Alterius igitur hujus marcae ferto constabat 50 denariis, isque numerus postea dictus est florenus. Ideunte saeculo XIV. fuit marca 6 pensarum, id est 240 denariorum, unde fertoni seu floreno conveniebat nume-rus 60 denariorum. Tempore Caroli Roberti marca ponderis budensis definie-batur 8 pensis, adeoque 320 denariis integris. Fertorem ergo duae pensae, seu 80 denarii constituebant. Idem vero rex instituit aliam marcam, quae 16 dena-riis major erat priore ac proinde constitit 336 denariis, quorum quarta pars videlicet 84 denarii efficiebat fertorem, id est florenum. Praeterea in usum venit et alia marca novem pensarum, hoc est 360 denariorum, cujus perinde summae ferto valuit 90 denarios, eratque hic valor unius veri floreni per legem Caroli et Ludovici. Postremo Sigismundus Rex marcam novorum denariorum suorum definivit 10 pensis, id est, 400 denariis, volintque hujus marcae fertorem esse 100 denariorum, qui et legitimus est posthac valor floreni auri, seu ducati hungarici; omnes alios minoris numeri florenos antiquavit et interdixit. In Hungaria praeter florenum communem 60 cruciferorum, német forin dictum sunt in usu, alii minores floreni, kurta forint alter et alter vonás forint adpel-lati, quorum ille 50, hic vero 51 cruciferos efficiunt. Aureos sub rege Sigis-mundi habuisse puritatem 23 caratorum et 10 granorum. Iustum pondus erat 72 aurei ex marca budensi. **Albert.** Bardi duo bardi valebant unum gros-sum obuli duo unum denarium. **V. László.** Novi denarii exargento, talium dena-riorum ducenti ac viginti pro uno floreno auri. **Mathias.** Grossus Corvinianus = 5 denarios, tales viginti permutabantur cum uno floreno auri, 80 grossi adpen-debant unam marcam budensem. **Wladislaw.** Marca = 4 florenos auri = 100 denarios. **Lajos.** Moneta pessimi valoris, unus florenus veteris monetae va-lebat duos florenos novae. **I. Ferdinánd.** Unus florenus = 75 cruciferos; gros-sus = 4 cruciferos. Prima haec est cruciferorum in Codice juris hungarici mentio. Florenus hungarus = 70 cruciferos. Talerus = unum florenum hunga-ricum. **Lipót és József.** His successive imperantibus valor aurei crevit ad 4 flo-renos rhenanos sive 400 denarios hungaricos; taleri vero inde ab anno 1693 pretium 2 florenorum rhen. obtinuerant. Aurei continebant 23 karat 9 grana

valebantque 4 florenos rhen. Grossi magni vulgariter Maria ni dicti constant argento 8 semiuncias et 17 gr. ut 39 aequarent marcam coloniensem valebant usque ad annum 1693 crucigeros 15 et elevati fuerunt ad 17 cruciferos, ubi et grossi medii sex crucigerorum ad valorem 7 kr. At vero grossi parvi trium crucigerorum, horumque semisses, seu polturae.

Áttérünk már most az egyes ártételek felsorolására, melyeket 50 éves időszakok szerint összefoglalunk. Az egyes tételek mellett lévő kisebb számok azon forrás munkákra utalnak, melyek a szöveg végéhez csatolt jegyzetekben foglaltak.

1200—1300.

1 háts ló ²⁾: 14—200 márka; egy jó ló 2 márka; egy kereszt gabna 1 márka.

1300—1350.

Egy tonna (hordó) bor ³⁾ 1½ márka; 30 hold föld ⁴⁾ ½ márka; egy malom és 12 hold föld 2 márka; egy kert és 10 hold szántóföld 10 márka; egy darab posztó ⁵⁾ 4 márka; egy akó bor 1½ márka; egy darab görilitzi posztó ⁶⁾ 8 márka; egy darab strigau posztó ⁷⁾ 2—4½ forint; udvar lakházzal és gazdasági épületekkel 12 márka és 12 pensa.

1350—1400.

1 pint bor: 3 garas ⁸⁾; egy köből zab: 18 garas; egy mérő buza ⁹⁾: 25 dénár; 1 mázsa lópor ¹⁰⁾ 12 forint; ágyú por 1 mázsa: 1 frt; 1 ló 4 forint ¹¹⁾;

1400—1450.

2 szőlőhegy: 22 arany forint ¹²⁾; egy darab cseh posztó: ¹³⁾ 7 arany forint; 1 ló 10 ¹⁴⁾ arany frt; egy hold föld 1⅓ arany frt.; egy darab posztó ¹⁵⁾ 1⅓ márkagaras rőfönként; 1 darab strigau posztó 4½ garas; görilitzi posztó 4 forinljával; 1 mázsa ¹⁶⁾ bors 30 forint; 1 mázsa réz 5½ forint; 1 ablakra való üveglemez ¹⁷⁾: 2 bécsi dénár; egy rizsma papir ¹⁸⁾: 300 bécsi fillér; egy évvel később 8 könyv már csak 168 bécsi fillér, és a század vége felé a rizsma csak 50 krajczár; egy ló ¹⁹⁾ 4—40 arany forint; egy sertés 1 arany forint, egy malacz 5 ezüst fillér, egy fiatal kecske ugyanannyi; a bárány 8, nagyobb szárnys darabja 5, tyuk 3, fogoly 2 ezüst fillér; egy mérő buza 25—40, rozs, árpa, zab 25—31, kenyér két emberre 1, egy pár tojás 4, egy napi abrak széna egy lóra 1, idei bornak akója 10 ezüst fillér; egy vértés lovasnak helibére 1 arany forint 28 garas; egy darab cseh posztó, a hosszabb 40, a rövidebb 33 rőf, szélében 48 fonalat tartva: 7. később: 10, finomabb 16 arany forint.

1450—1500.

Egy compossesoratus ²⁰⁾ 400 magyar arany forint; 300 ²¹⁾ vaslemez egy vár befődéséhez 108 arany forint; egy középszerű ló ²²⁾ 10—11, egy fényűzési ló 20—25 arany; 1 rizsma papir ²³⁾ 1 arany; egy font czukor 7 frank; egy pár cipő 8 dénár; egy téntartó 75 dénár; egy pár ökör 3 arany; 25 fácány 1 arany; egy ökörbőr 4 frank; az esztergomi érsek 86 személyből álló szolgazemélyzetének fizetése évenként 1215 aranyat 98 dénárt tett; az érsek két házi orvosa egyike kapott 300, a másika 200 aranyat évenként; a mosóné kapott évenként 8 aranyat és egy szekér szénát. — 1 mázsa salétrom ²⁴⁾ 5½ arany; egy küldöncz fizetése tett 116 aranyat, a mint főkép a közlekedés, az utazás és a posta igen nagy költséggel járt. Így az esztergomi érsek 1488-ban 475 aranyat adott ki fuvarok és küldönczök számára; — 1 köből hagyma 2 frank; egy hordó bor 7 arany; egy köből tisztá buza 7—8 frank; zab 3—4 frank; 100 darab káposztafej 1 frank 50 centimes; egy jól megrakott szekér széna 10 frank 86 centimes; egy hold szántóföld 12—40 dénár; a bor átlagos ára volt 31—42 dénár, sőt mi több a legjobb egri vörösbőr is 64 dénáron volt kapható; egy nagyobb sajt karaj 6½ dénár; egy kisebb valamivel több mint 2 dénár; egy pár igás ökör 106 frank; vágó ökör és fejős tehén 1 arany 50—65 dénár; de sőt ezen áron alul is voltak kaphatók. A szarvasmarha bőre az egész darab árának negyedrészeért adatott el; egy hizlatt disznó 1 arany 83—88 dénár; 1 font szappan 1 frank 56 cent.; egy drb. fagygyúgyertya valamivel több mint 2 centimes; négy drb. szalonna 80 dénár; egy juh: 15 dénár; egy bárány rendszeren a juh árának egy harmada tehát: 5 dénár;

3 kövér kappan egy juhért eszerlettett be. A nyúl két dénárba került; egy tojás valamivel több mint 2 cent.; a kappanok egy harmaddal kerültek többre mint a libák, ez utóbbiak ára 3 dénár volt; a fázányok 8 dénárba kerültek; egy mélikas: 25 dénár; török lovak 993—3250 frankba kerültek, tatár 1968 forintba, moldvaiak 8—9 aranyba, parasztllovak 1 aranyon is voltak kaphatók. — Egy teljes paraszt öltözet: 8 frank 50 cent.; 1 pár lábbeli 1 frank 80 cent.; egy bunda báránybőrből 21 frank 87 cent.; — a könnyebb munkakért járó munkadíj 1 frank 10 cent.—30 cent.; favágás illetőleg hasításért 2 frank 75 cent. naponkint; a kőművesek bére 1 frank 83 cent. — 2 fr. 27 1/2 cent. tett. — Egy rizsina papír ²⁵⁾ 58 krajcár; egy könyv ²⁶⁾ 14 arany forint; egy köteg hermelin bőr ²⁷⁾ 4 forint; egy farkas bőr ködmön 8 for. báránybőrből ²⁸⁾ 2 3/10 forint; egy kristály üveg: 4 forint. — Egy hordó attyai ²⁹⁾ bor 11, verseczi 10 1/2, egy legnagyobb pozsonyi hordó 25, kevert bomak hordója pedig 8 1/2 aranyba került; egy mázsa finom puskapor Ulászló korában 16, II. Lajoséban 25—36, az ólom mázsája amannak korában 1 1/2, emezében 10 arany. Ulászló korában egy téli ködmön báránybőrrel hellelve 2 arany 30 ezüst fillér; róka bőrrrel 8 1/4; róka hendóvel 10; vidrabőrrel 18; görénnyel 20; 40 hermelinbőr, 40 czobolybőr: 84 arany; 1 róf durva vászon 1—2 ezüst fillér; asztalneműre valónak darabja 1—2 1/2 arany; egy pár finom szalmakalap 2 arany kevesebb 10 fillér; 75 vastag viaszgyertya 28,200 fáklya 76 1/2 arany; 25 mázsa vasrud 26 1/2 arany; vas fazekak 1/2 mázsa súlyal 5 arany; 2 kés és 5 kanál: 1 arany; ugyanannyi egy vas rostély; 2 kantár 3 arany; 2 pár farszj lovak számára 2 1/2 arany; egy aranyrost kantár 4, egy rizsina papír 1 1/4—2 1/2, egy hordó sör 3 1/2 arany, egy pár lábbeli 12—16, egy pár söprő 4 ezüst fillér; nürnbergi posztó darabja 6 1/2—7, a szélesebb 12, boroszlói 4 1/2, trautenau 6 1/2, az olasznak rőfje 1—3, bibornak rőfje 4—5, egyszerű bársonynak rőfje 3, aranynyal átszőttnek rőfje 16, az atlasznak rőfje 1 1/2 arany; egyszerű damaszknak rőfje 1 1/2, aranyszálakkal átszőve 3, aranynyal himezve 5, tafota, rosz 95 róf 14, a legjobb 5 róf 2 1/2 arany; a középszerűnek rőfje 30—35 ezüst fillér; piros kamuka (teveszörszövet) darabja 12, sötétkék 9, himszövet 26, habos kelme 20, nehéz selyemszövet: 36; egy könyv arany levél: 5, ezüst levél: 1 arany. A Mátyás király alatt törvényesen megállapított ²⁹⁾ árak voltak a következők: Gyümölcsöskertnek minden teljes növésű és gyümölcsöt hozó fája a 12. számig 100 ezüst fillérre becsültetett; ha azonban a kert több mint 12 ilyen fával volt beültetve 3, egy paraszt kert a falun kívül pedig 1 márkára; egy alul csapó és nyaranta nem víznélküli malom: 10, az egyszer másszor vízhiányában levő: 6, a felül csapó előbbi neme 5, utóbbi neme 3 márkára; 10 halász hálóra való hely mindegyike 1, több mint 10—100: 10, egy kiszáradt tó 3 márkát ért; egy nagyobb halastó vagy egy meghatározott jövedelemmel járó halászati jog a Dunán, Tiszán, Száván, Dráván: a tiszserest, határozott jövedelem nélkül 50 márkát; közerdőnek egy ekealja (mintegy 30 hold) 3, egy nagyobb kevesebb mint 3 ekealjnyira használhatónak ekealja 10, egy fejszés, vagy a makkoltatás által jövedelmező, 3 ekealja használhatónak minden ekealja 50 márká; egy eke utáni szántó föld 3 márká; 1 holdnyi rét 180 ezüst fillér; egy ökör 1 márká, hasonennyi 2 tehén vagy két borjú vagy egy tehén borjával együtt; ép ugy 4 sertés vagy 4 juh; egy kanca csikó nélkül 1, nőstény csikóval 1 1/2, himesikóval 2 márká; egy hátas ló csikóstul 6 márká, a nélkül 3 márká.

1500—1550.

Egy ígás ökör: ³⁰⁾ 2 arany, egy 1—3 éves csikó: 3/4 arany; egy hordó bor 3—4 arany; beszótt halak hordónkint 15—16 arany; kis hevesi kerületben 10 gabnakéve, ugyan azon megye patai kerületében 4 gabnakéve, Szabolcs megyében 9 gabnakéve, Zemplénben 11 gabnakéve: került 1 aranyba; 6—7 kévének átlagos ára 1 arany volt. — Egy rizsina papír 1 arany; egy kis ruganyos koci 4 ft. 50 dénár; 1 darab kassai posztó 5 arany és 80 dénár; aranykovács munka az arany értékének 2/3—1/2, a legegyszerűbb 1/4—1/5-ével fiztetett; egy puska: 43 frank 74 cent.; különféle nemű vasszögek száza: 87 cent. 2 arany; 100 zsindeyszög 31—32 cent.; küldönczbér egy levélért Egerből Esztergomba vagy Budára: 6—11 frank; Olaszországba 175—262 frank; egy levél Horvátországból Magyarországra 43 frank 74 cent.; egy kocsiért Egerből Budára 65 1/2 frankot kellett fizetni, Budáról Bécsbe 109—110 frankot, — Florenczi biborszövet rőfje 2 arany 50 dénár; egy róf violaszínű lukka posztó 3 arany; londoni 43 frank 74 cent.; közönséges posztó rőfje 1—2 arany; tafota selyem rőfje: 22—50 dénár; egy róf karmazsin tafota 1/2 arany; egy róf kék török tafota 21 frank 87 cent.; egy róf florenci fekete bársony 1 arany 50—68 dénár; egy róf közönséges német vászon 17 dénár; finomabb 80 dénár; a legfinomabb 1 arany 58 dén. — 2 arany 50 dénár; egy köteg (40 darab) her-

melin bőr 3—5 arany; egy ködmen görénybőrből 12—18 arany; egy \mathcal{H} cukor 21 $\frac{1}{2}$ —33 dénár; egy \mathcal{H} safrány 2 arany 25 dénár: 1 \mathcal{H} fahéj 1 arany; egy \mathcal{H} bors 30—38 dénár.: egy darab citrom 1 cent.; egy \mathcal{H} rizs 1 frank 9 cent.; egy \mathcal{H} füge valamivel több mint 63 cent.; egy \mathcal{H} gyömbér 6 frank 28 cent.; egy \mathcal{H} mazsola szálló 90 cent.; egy \mathcal{H} mandola 1 frank 75—82 cent.; leszámítólási díj Romába szóló váltókért 3 $\frac{0}{10}$; az esztergomi érsek fizetett 16 százalékot is. — Egy ökör ³¹⁾ 4 arany; egy vágó ökör 3 $\frac{1}{2}$ —3 arany 60 dénár; egy szekér széna 1 arany; egy szekér fa 7 frank 76 cent. egy mázsa lópor; ³²⁾ 25—36 arany; egy mázsa ólom 10 arany; egy téli kabát hermelinnel bélielve 70 arany; durva vászon darabja: 3—5 arany; finomabb: 6—7 arany; 3 kantár gyepelővel: 2 arany 10 fillér; egy darab szalonna: 1 arany 31 $\frac{1}{4}$ dénár; 1 ló 250 frank; egy szőlőhegy Budán ³³⁾ 10 forint; egy ház Ó-Budán: 26 forint; az 1525. drágaság alatt voltak a következő árak ³⁴⁾ 1 köböl buza: 44 dénár; rozs 33 dénár; árpa 25 dénár; zab 12 dénár; maláta 25 dén.; komló 75 dén.; 5 tojás 1 dénár; 2 kis csirke 6 dénár; 1 lud 6 dénár; egy köböl borsó: 50 dénár; egy kis rozs kenyér: 3 dénár; — 1526-ban ³⁵⁾ a következő árak voltak érvényben: egy ígás ökör: 12 forint; egy három éves borju: 2 forint; egy tehén borjuval együtt: 6 forint; egy terméketlen tehen: 1 forint; egy éves: 34 dénár; egy juh 20 dénár; egy bárány: 8 dénár; egy tyúk: 1 dénár; egy kappan: 2 dénár; egy kacska: 3 dénár; egy sertés 1 ft; jó szalonna 1 ft; két embernek való kenyér: 1 dénár; $\frac{1}{4}$ mérő liszt: 25 dénár; egy pint bor: 3 dénár; egy pint eczet: 4 dénár; egy pint sör: 1 dénár; $\frac{1}{4}$ mérő zab: 10 dénár; aralás után: 5 dénár; $\frac{1}{4}$ mérő árpa: 11 dénár; — a pénz megroszszabodása, mely ez időtájt beállott, magasra rugtatta az árakat, s így egy mérő zab ³⁶⁾ 50 uj vagy 25 jó régi dénárba került; egy hordó bor, mely Ulászló alatt még 10—15 frtba került, most: 25—27—30 ft; egy darab bársony: 6—9 arany; egy darab finom nürnbergi posztó: 20 arany; egy róf selyem: 30 jó dénár; egy darab közönséges vászon 2 $\frac{1}{2}$ arany; 1000 darab vas golyó 6 arany; egy mázsa ólomgolyó 10 arany; — egy kád ³⁷⁾ bor 36 ft; egy köböl rozs: 18 dénár; 1536-ban ³⁸⁾ Erdély nemzetei némely élelmiszerek árát törvényesen megállapították: 1 darab 3 éves vágó marha a bőr és fagygyú visszatérítése mellett: 60 —, egy bárány bőr nélkül: 8 —, egy juh bőr nélkül: 12 —, egy tyúk: 1 — egy malacz: 2 —, egy liba 2 —, egy szalonna oldal: 80 —, egy köböl zab: 10 —, egy lóra való széna egy napra és éjen át: 1 ezüst fillér, egy ígásökör vagy fejős tehen: 6 ft. — Ugyanaz történt két évvel később Szlavonország rendei részéről: Pohánka Verőczében 25, Uj-Udvaron és Velikén 32; pint bor 2; egy $\frac{1}{2}$ éves sertés 50; egy malacz 2; lud 3; ugyanannyi egy kappan; egy tyúk az országban 2; a határon: 3; egy fiatal csirke 1; egy \mathcal{H} disznóhús 2; egy kecskebakocská 6; egy kecske: 25 ezüst fillér; az ökörbőrnek \mathcal{H} -ja: 1 krajezár; szántó ökör: 12; fejős tehen: 6; egy feldarabolt hizott sertés 2; egy közönséges sertés: 1 ft; — 1538 ³⁹⁾ egy köböl rozs: 6 ospor; egy köböl zab: 2 ospor; egy kád (Kufe) bor 4—5 ft; — egy üveg ⁴⁰⁾ palaczk: 3 $\frac{1}{2}$ garas; — a várőrök ⁴¹⁾ havi zsoldja: 2 $\frac{1}{2}$ magyar ft; egy sertőzöbéré: 14 ft. és ellátása az éven át; — egy halász bére: 14 ft. és 30 mérő gabona; egy puskaműves: 44 rénes ft; és ellátás; — egy juh: $\frac{1}{2}$ ft; — 1 öl törött mézskő $\frac{1}{3}$ magyar ft; — 8 ölből álló máglya fa: 1 magyar ft; egy üveg lemez: 1 $\frac{1}{2}$ dénár; — egy ács napibére: 10 kr.; — a cserzőnek egy ökör bőr feldolgozásáért fizettetett: 24 kr.; — a kovácsnak 16 kerékért: 4 ft; — egy szekérrudért: 4 kr.; — egy pár sarkantyú: 3 kr.; — egy nyereg: 52 kr.; egy munkáló: 5 ft; egy finomabb igasló: 8 ft.; — egy tyúk: 7—8 dénár; egy pint bor: 3 dénár; egy pint zsír: 34 dén.; egy kappan: 3 kr.; — egy mérő buza: 3 kr.; — egy mérő köles: 15 kr.; — egy mérő zsemlyeliszt: 52 kr.; — egy róf finom lengyel vászon: 13 kr.; — 1 háromszög sárgarézből: 6 $\frac{1}{2}$ kr.; egy író asztalra való takaró: 40 kr.; — egy sárga réz téntalartó: 35 kr.; — egy női köpeny: 1 ft 22 kr.

1550—1600.

Ötvös árak ⁴²⁾: finomabb munkáért 5—6 ft. csekélyebb 4 ft. a nyers anyag 4 forint-jával; — egy köböl tiszta buza: ⁴³⁾ 20 dénár; — egy köböl zab: 15 dénár; — egy köböl rozs: 10 dénár; — egy kappan: 5—6 dén.; — egy tyúk 4 dénár; egy kövér lud: 6 dénár; egy malacz: 8 dénár; — egy \mathcal{H} szalonna: 4 dén.; — egy \mathcal{H} marhahús 2 dén.; — 1 \mathcal{H} borjuhus 1 $\frac{1}{2}$ dén.; egy \mathcal{H} sajt: 3 dén.; — vaj: 7 dén.; — 1 \mathcal{H} gyertya: 4 dén.; — 3 személynek való kenyér: 1 dénár; — 1 \mathcal{H} hal 4—6 dén.; — egy szekér széna: 60 dén.; — egy kisebb szekér: 40 dén.; — szalma: 20—50 dén.; — egy itcze bor: 4—5 dén.; — egy pint méz: 5 dén.; egy szekér fa 25 dén.; — 1583 ⁴⁴⁾ Erdélyben 5 köböl buza: 2 magy. flba került; 9 akó bor: 2 m. ft; — közép minőségű ⁴⁵⁾ bornak itezéje: 3 dén.; — 1 \mathcal{H} borsó: 2 dén.; — egy nagy tyúk

3 dén.; — egy kisebb: 2 dén.; egy mérő lángliszt ⁴⁶⁾: 20 dén.; — egy mérő rozsliszt: 10 dén.; — egy hatökrös szekér széna: 60 dén.; — a szalma a széna fele árán adatott; — négyökrös ökrös szekér fa: 125 dénár; — pénzleszámitolási díj 7% tett; — M.-Szigeth város statutumai-ból következő árakat ⁴⁷⁾ veszszük ki: — 1 pár térdig érő uri csizma: 25 pensa; — egy pár cipő: 12 pensa; — egy pár fejelt: 12 pensa; — egy pár piros női cipő 16 pensa; — 1 pár fekete 14 pensa, fejelt 8 pensa, egy suba kisebb bőrből: 125 pensa; — nagyobb bőrből, térdig érve; 50 dén.; — nők számára: 40 dén.; — egy sapka: 14 dén.; — egy kerék megvasalása: 16 dén.; — egy szekér kovács szén: 16 dén.; — kovács munkák: 3—16 dén. — Finou márká ezüst: ⁴⁸⁾ 6 ft. 75 dén.; — egy márká arany: 81 ft. 85 dénár; — a nagy éhség idején egy köből rozs: ⁴⁹⁾ Segesvárt 10 magy. ftba került: Nőzomben 24, Kolozsvárott 40 magy. ft.; egy nagy hordó bor: 50 ft.; — ellenben a legközelebbi években a köből buza: ⁵⁰⁾ 3, aratás után: 2 ft; de sőt kevert buza vékáját: 3, tisztábbat 5 pensán lehetett kapni: egy pár csizma: 1 ft. 10 dén.; — egy nadrág: 1 ft. 10 dén.; — egy könyvkötés: 12—18 dénár.

1600—1650.

A drágaság idején (1622) 1 köből buza: ⁵¹⁾ 4 forint; egy köből rozs: 3 forint 50 dén.; — egy köből árpa: 3 ft.; — egy köből zab: 1 ft. 1 dén.; — egy \mathcal{E} borju és disznóhus 10 dén.; — itcze bor: 50 dén.; — egy pint fiatal sör: 6 dén.; — régi sör: 9 dén.; — egy személynek való kenyér: ⁵²⁾ 20 pensa; — egy másik vidéken az árak még magasabbak voltak: egy mérő buza: ⁵³⁾ 10 ft.; — egy mérő rozs és árpa: 8 ft.; — egy mérő árpa: 10 ft.; egy mérő köles: 9 ft.; — egy \mathcal{E} sáfrány: 14 ft.; — egy kenyér: 1 ft.; egy kádacska (Küffel) só: 2 forint; — egy \mathcal{E} hus: 21 kr.; — egy pint bor: 1 ft.; — egy magyar itcze zsír: 1 tallér; 1 mázsa fagygyú: 70 tallér; — 1 mázsa gyapju 150 tallér; — egy mázsa kender: 10 tallér; egy mázsa vas: 30 tallér; — egy mázsa aczél: 50 tallér; — egy pár nyers ökörbőr: 24 ft.; — Erdélyben (1604) egy nagy kád esztendei bor ⁵⁴⁾ 100 ftba került; — egy pint: 20 ft.; — egy nagy kád (Kufe) ó-bor: 132 ft.; — egy pint: 28; — egy köből rozs: 5 ft.; — egy köből zab: 3 ft.; — 1629-ről következő árak ⁵⁵⁾ vannak följejezve: 1 \mathcal{E} marhahus: 1 pensa; — 1 \mathcal{E} tündő hus: 4 dén.; — ökörbőr, a legjobb: 1 ft. 40 dén.; — silányabb: 1 ft.; — egy jó régi ökörbőr: 2 ft.; — egy pár uri csizma: 1 ft.; — fejelés: 40 dén.; — cipő: 33 dén.; — női cipő: 40 dén.; — kettős talpú: 60 dén.; — piros cipő egy 12 éves leány számára: 40; — 10 éves fiuk vagy leányok számára: 28 dén.; — egy kis gyermek számára: 12 dén.; — egy pár karmazsin csizma: 2 ft.; — sárga kordován csizma: 1 ft. 50 dén.; — szattyán bőrből: 1 ft.; fekete csizma kecskebőrből: 80 dén.; juhbőrből: 40 dén.; — sárga papucs: 1 ft.; fekete: 50 kr.; — egy uj patkó fölveretéseért: 4 pensa; — egy közönséges patkó: 3 dén.; — hogyha ezt a kovács saját vasából csinálja a felveretással együtt: 8 dénárba kerül; — szenet a kovácsoknak szekerét: 20 dénárjával hozták; — a fazekasok 150 drb. fazekat 1 forintért adtak; ök egy 4—5 fogatu kocsi agyagért fizetnek: 25 dénárt; — $\frac{1}{4}$ \mathcal{E} bors 16 dén.; — egy iv papir: $\frac{1}{2}$ dén.; — egy rőf selyemszövet ⁵⁶⁾ 2 ft.; — 3 rőf dunovetzi posztó: 1 ft. 5 garas; — egy pár jó cipő: 45 fillér; — egy \mathcal{E} rizs: 14 fillér; — egy \mathcal{E} hus: 2 fillér; — egy \mathcal{E} fagygyú: 4 fillér; — a nem halmozott mérő só halmozott mérő buzával, vagy $2\frac{1}{2}$ mérő kölessel cseréltetett be; — egy köből rozs ⁵⁷⁾ vagy árpa: 1 ft.; — egy köből zab: 50 dénár; — Erdélyben egy ismételt drágaság a buza köbőlét ⁵⁸⁾ Vásárhelyt: 26, Kolozsvárt 40 ftba szöktette fel; — ellenben a következő jó években a legszebb buza vékája: 8 pensán, vagy azon alul is volt kapható; — 1649-ben egy köből rozs: 6 frotot ért; — köles: 5 ft.; — zab: 1 ft.; — egy \mathcal{E} pisztráng: ⁵⁹⁾ 3 dén.; — egy \mathcal{E} harsca 3 dénár; — egy \mathcal{E} márna: 2 pensa; — egy \mathcal{E} paduchal: 2 pensa; — egy ajtólakat minden tartozékkal: 1 ft.; — silányabb fajta: 60 dén.; — egy ládára való lakat 50 dén., silányabb fajta: 40 dén.; — sarkantyú felszőgezése: 5 dén.; — szabó munkák: 20—27 dén.; — kardkovács munkák: 20—25 dén.; — bodnár munkák 10—175 dén.; mezei munkák: 16 dén. — 1 ft., egy \mathcal{E} trencsenyi sáfrány ⁶⁰⁾ 24 ft.; egy \mathcal{E} bécsi sáfrány: 14 ft.; egy \mathcal{E} török sáfrány: 5 ft.

1650—1700.

Egy orvos tanácsadásáért ⁶²⁾ (consultirung) 2 tallér; — egy kassai köből ⁶²⁾ buza: 4 tallér; — egy köből árpa: 2 tallér; — egy adag kenyér: 6 dén.; — egy pár ökrös: 20 tallér; egy tehén borjuval együtt: 6 tallér; egy pár ló: 20 tallér; — egy darab Abaposztó: 8 máriás; egy takaró: 1 tallér; — egy mérő buza: ⁶³⁾ 1 ft. 30 kr.; — egy mérő kétszeres: 1 ft. 12 kr.; — egy

mérő rozs: 50 kr; — egy mérő árpa: 45 kr; — egy mérő zab: 36 kr; — egy pint olaj: ⁶⁴⁾ 80 dén.; — egy sasló: 60 dén.; — egy pár sarkantyú: 20 dén.; — egy nadrágra való posztó: 1½ tallér; — egy bőr táská: 22 dén.; — egy könyv: 40 dén.; — 2 pár csizma: 3 tallér; — egy szőnyeg: 9 tallér; — 2 ágy takaró: 7 tallér; — két csikó 25 tallér; — egy pár papucs harisnyával együtt: 2½ tallér; — 2 ágytakaró: 5 tallér 18 dén.; — egy szőnyeg: 4 tallér 36 dén.; — egy agár: 3 ft; — egy naplár: 21 dén.; — 635 oka salitrom: 76 ft. 20 dén.; — egy nyúl: 4 garas; egy pár karmazsin harisnya: ½ tallér; — N.-Szeben ostroma alatt (1660) egy kenyér: ⁶⁵⁾ 40—60 fillérbe került; egy ¼ mérő rozs: 1 ft; — egy vitél széna 8—12 ft; — egy ½ mérő zab: 50 fillér; — egy vitél fa: 8—12 ft. —

1677. Egy akó bor: 5—6 bírodalmi tallér.

1678. Egy mérő gabona: 10—11 garas.

1679. Egy mérő gabona: 21 garas; egy mérő buza: 21 garas; — egy mérő nyári árpa: 22 garas; — egy mérő zab: 16 garas.

1680. Jakabtól Szt.-Mihály napig városi mézarszékekben a marhahús: 3½ m. garas; akó bor: 1 ft; — a legszebb bajor buza: 9—10 garas; — rozs mérője: 8 garas; — árpa mérője: 8 garas; zab mérője: 6 garas.

1682. Egy iteze bor: 3 garas; — egy mérő gabona: 9 garas; — egy mérő búza: 11—12 garas; egy mérő pék búza: 15—16 garas; — egy \mathcal{H} marhahús: városi mézarszékekben: 3¼ garas; — másokban: 3 garas.

1683. Egy mérő rozs: 8 garas; — egy mérő búza: 10—11 garas; — egy meszely marhahús: 3 garas; egy pár tyúk: 10—12 garas; — szeptember hónapban a törökök Bécsből jöve, vásárlások folytán nagy drágaságot idéztek elő, úgy hogy: a zab mérője: 1 bírodalmi tallér; — árpa mérője: 1 bírodalmi tallér; — rozs mérője: 1 bírodalmi tallér; — egy mérő liszt: 2—3 ft; — egy kenyér: 5—6 garasba került; mihelyt eltávoztak, a liszt mérője: 25 garasra szállott le; a zab és rozs: 1 ftra. — Az év vége felé a bor akója 4¼ bírodalmi tallérba került; egy mérő rozs: 1 tallér; — egy mérő buza: 2 ft. — Egy mérő zab: 23 garas; egy mérő nyári árpa: 37 garas; — a simán őrölt liszt mérője: 2 ft.; egy kenyér 5 garas; a marhahús \mathcal{H} ja a városi mézarszékekben: 4 garas; egy \mathcal{H} disznóhús: 1 garas; — egy iteze bor: 3 garas; egy iteze idei: 1 garas.

1684. Egy \mathcal{H} marhahús: 5 garas; — \mathcal{H} bárányhús: 5½ garas; egy mérő rozs: 2 ft. 4 garas; — egy mérő búza: 3 ft. 3 garas. — Az év vége felé: egy mérő rozs: 3 ft. 7 garas; egy mérő búza: 4 ft.; — egy mérő zab: 33 garas; — egy mérő pohánka: 2 ft. 10 garas; — köles mérője: 3 ft.; zsemlyeliszt mérője: 7 ft. 10 garas; — ¼ mérő pohánkaliszt: 18 garas; sütéshez való iteze liszt: 9 garas; — a kása-dara itezeje: 10 garas; — a marhahús \mathcal{H} ja a városi vágószékekben: 4½ garas; — egy \mathcal{H} disznóhús: 8—9 garas; — egy iteze idei: 7—8 garas; egy \mathcal{H} só: 12 garas.

1685. Egy hátsó ló: ⁷⁷⁾ 500 forint; — egy mérő búza: ⁷⁹⁾ 3 forint 10 garas; — a rozs mérője: 2 forint 10 garas; — zab mérője: 32 garas; — iteze idei bor: 8 garas; 6: 10 garas; június végén: egy mérő búza: 2 ft.; — a legszebb pék búza: 3 ft. 5 garas; silányabb: 1 ft. 15 garas. — Az év vége felé egy mérő búza: 2 ft. 10 garas; a rozs mérője: 38 garas; — az árpa mérője: 35 garas; — egy mérő zab: 16 garas; — iteze idei: 8 garas; 6 bor: 12 garas; — \mathcal{H} marhahús: 5 garas; \mathcal{H} borjúhús: 7 garas; — \mathcal{H} disznóhús: 7 garas.

1686. Akó bor: 7 tallér; — búza mérője: 2 ft. 5 garas; — rozs mérője: 27—28 gr.; árpa mérője: 22 garas; zab mérője: 14—15 garas; — \mathcal{H} marhahús: 6 garas; iteze bor: 10 gr., iteze idei: 12 garas.

1687. Pünkösdkor egy \mathcal{H} marhahús: 7 garas; — \mathcal{H} fiatal bárányhús: 7½ garas; — a rozs mérője: 1 országos tallér; — búza: 2 ft. 8 garas; — egy mérő zab: 1 ft. 18—19 gar.; iteze bor 8 garas; — idei: 10 garas. — Az év vége felé a legszebb búza: 28—30 garasba került; rozs mérője: 9—11 garas; árpa: 9—10 garas; — zab: 8—9 garas; — egy mérő pohánka: 7 garas; — iteze idei bor: 5—6 garas; \mathcal{H} marhahús: 7 garas; — \mathcal{H} borjúhús és fiatal bárányhús: 8 garas; \mathcal{H} disznóhús: 8 garas.

1689. Iteze bor: 6 garas; búza mérője: 25—28 garas; — rozs: 11—13 garas; — árpa: 14—15 garas; — zab: 9—10 garas; — \mathcal{H} marhahús: 6 garas; — \mathcal{H} disznóhús: 7½ gr.

1692. Egy mérő gabona: 24 garas; — búza mérője: 32 garas; — árpa: 16 garas; zab: 11—12 garas; — iteze bor: 7 garas.

1693. Egy akó bor: 9—10 ft.; \mathcal{H} marhahús: 6 garas; — \mathcal{H} disznóhús: 7 garas; —

a búza mérője: 2 ft. 8 garas; — rozs: 35 garas; — árpa: 1 ft. 8 garas; — zab: 18—19 gr.;
1694. \mathcal{E} marhahús: 7 garas; — itcze idei: 7 garas; — óbor: 8 garas; — búza mérője: 2 ft.
 rozs: 32—33 garas; árpa: 28—30 garas; — zab: 24 garas.

1695. A búza mérője: 3 ft. 10 garas; — rozs: 2 ft. 10—15 garas; — árpa: 2 ft;
 zab: 27—28 garas; — \mathcal{E} marhahús: $7\frac{1}{2}$ garas; — \mathcal{E} disznóhús: 10 garas; — 94-diki bor-
 nak itczéje: 16 garas; — 95-kinek itczéje: 8 garas.

1699. Egy akó bor: 12 ft; a rozs mérője: 26 garas; — búza: 2 ft.

1700—1800.

1700. Egy akó bor: 7 birodalmi tallér (Reichsthaler); — a rozs mérője: 23 garas; —
 búza: 2 ft. 5 garas.

1701. Akó bor: 6—7 birodalmi tallér; — a rozs mérője: 25 gr.; — búza: 2 ft.

1702. A rozs mérője: 11—12 garas; — a legszebb pék búza: 22 gr.; — silányabb
 búza: 16—17 garas; — árpa: 12 gr.; — zab: 9—10 gr.

1703. Egy darab marha: ⁶⁹⁾ 12 ft; egy szekér széna: 3 ft; — 1 kenyér: 25 dénár;
 egy mérő búza: 2 ft; egy akó bor: 4 ft.

1705. Egy mérő búza: 2 ft; egy mérő árpa: 75 dénár; — zab: 75 dén.; — köles:
 80 dénár; egy hordó bor: 4 ft; egy mázsa kőso: 2 ft; — egy igás ökör: 25 ft; — egy
 hizlatt ökör: 30 ft; — fejős tehén: 15 ft; — egy fiatal marha: 6 ft; — egy igás ló: 15 ft;
 egy juh: 1 ft. 25 dén.; — egy hizlatt disznó: 8 ft; egy szekér széna: 3 ft. — Ugyanezek az
 árak voltak érvényben 1705- és 1706-ban. **1707.** \mathcal{E} szerecsen dió: ⁷⁰⁾ $3\frac{2}{3}$ rénes ft; \mathcal{E} szegfű: $3\frac{2}{3}$
 rénesft; — 3 \mathcal{E} fabéj: 11 ft. 15 kr.; — 3 \mathcal{E} sáfrány: 52 ft. 30 kr.; — $\frac{7}{8}$ \mathcal{E} babér levél: 1 ft.
 30 kr.; — 27 \mathcal{E} makaroni 13 ft. 36 kr.; — $132\frac{1}{2}$ \mathcal{E} gyömbér: 20 ft. 37 kr.; — 53 \mathcal{E} man-
 dola 18 ft. 37 kr.; 146 \mathcal{E} kaporna 51 ft. 45 kr.; — $8\frac{3}{4}$ \mathcal{E} sardella: 5 ft. 30 kr.; — 1500 drb;
 citrom: 75 ft. — 24 \mathcal{E} faolaj: 8 ft. 24 kr.; — $132\frac{1}{2}$ \mathcal{E} rizs 24 ft. 4 kr.; — 66 \mathcal{E} száraz
 rosmaring: 18 ft. — 20 \mathcal{E} kávé: 40 ft; — Az ezen időlajt beállt devalvatio az árakat hihe-
 tetlen gyorsasággal felszoktette; s így $1\frac{1}{2}$ \mathcal{E} szalonna: ⁷¹⁾ 1709-ben: 17 oka libertas — 453
 tallér 2 garas névleges értékben; 24 oka vaj: 17 oka libertas — 560 tallér: névleges érték; —
 60 oka méz: 17 oka libertas=453 tallér 2 garas névleges érték; — 3 véka szilva: 9 oka
 libertas=240 tallér névleges érték; — oly annyira szállott alá a rézpénz értéke; — **1719.** Egy
 köből búza: ⁷²⁾ 7—8 ft.; egy köből téli búza: 4—5 ft.; — **1720—24.** 7—8 \mathcal{E} búza kenyér: ⁷³⁾
 1 kr.; — 3 \mathcal{E} marhahús: 1 garas; — borju: 6—8 gr.; — egy nyúl: 2 garas; — 1 óz: 6—
 12—16 garas; — egy pulyka kakas: 12 kr.; — 24—30 tojás: 1 garas; — **1731.** ⁷⁴⁾ Egy akó bor:
 15 ft; — **1738.** ⁷⁵⁾ Egy akó új bor: 50 ft; — ó: 96 ft; — **1740.** ⁷⁶⁾ Egy mérő búza: 7—8 ft;
 téli búza: 6 ft; — török búza: $3\frac{1}{2}$ ft.; zab: $1\frac{1}{2}$ ft.; egy akó bor: 60 ft; — egy nyereg készlet: ⁷⁷⁾
 15 ft; — egy pisztoly: 5 ft. 50 dén.; — egy kard: 3 ft; — egy kardszíj: 50 dén.; — egy táska;
 95 dén.; — **1781.** Egy bárány: ⁷⁸⁾ 7—9 kr.; — egy bárány bőr: 5—6 kr.; — a legjobb leve-
 les dohánynak \mathcal{E} ja: 2 ft; — silányabb: 1 ft; — **1783.** ⁷⁹⁾ Egy hordó hegyaljai bor: 1000 ft.;
1788. ⁸⁰⁾ \mathcal{E} marhahús: 5 kr.; **1789.** \mathcal{E} marhahús: 9 kr.; — **1794.** Egy öl szalma: 15—18 ft; —
 fekete kenyér liszt mázsája: 3 ft. és 18 kr.; — egy tojás: 7—10 kr.; — 1795. ⁸¹⁾ 16 lat kenyér:
 1 kr.; — 1 \mathcal{E} marhahús: 9 dén.; — \mathcal{E} borjuhús 9 dén.; — \mathcal{E} bárányhús: 6 dén.; \mathcal{E} disz-
 nóhús: 6 kr.; — egy pozsonyi mérő tiszta búza: 4 ft.; 12 kr.; 1 pozsonyi mérő téli buza: 3 ft.
 14 kr.; árpa: 2 ft. 40 kr.; — zab: 1 ft. 30 kr.; — pohánka: 3 ft.; — egy akó bor: 2 ft. 30 kr.

1) Rogers: A history of agriculture and prices; preface.

2) Századok III: Codex diplomaticus patrius; — Horváth: A műipar története 52. 1.

3) Fessler: Geschichte Ungarns I. 1055.

4) Codex diplomaticus patrius.

5) Wagner, Analecta Scepusii I. 129.

6) Fessler. III. 1045.

7) Codex diplomaticus patrius.

8) Kachelmann: Geschichte der ung. Bergstädte I. 74.

9) Hetényi: Honi városaink befolyása nemzetünk kifejlődésére 40. 1.

10) Történelmi tár IX. 90.

11) Wagner: Analecta Scepusii II.

12) Codex diplomaticus patrius.

13) Wagner I. 424.

14) Engel II. 873.

15) Bredetzky-Cornides: Beiträge zur Topographie Ungarns.

- 16) Fessler III. 1241.
- 17) Bredetzky : Beiträge zur Topographie U. 28. 1
- 18) Fessler III. 1045.
- 19) Fessler IV. 1241.
- 20) Codex diplomaticus patrius.
- 21) Hetényi : Homi városaink befolyása nemzetünk kifejlődésére. 40. l.
- 22) Hyppolit Codex (Századok.)
- 23) Az esztergomi érsekség és egri püspökség számadási könyvei. (Századok I.)
- 24) Hyppolit-Codex.
- 25) Bredetzky : Beiträge IV. 46.
- 26) Wagner : Analecta Scepusii I. 354.
- 27) Bredetzky : Beiträge IV. 28.
- 28) Fessler VI. 195.
- 29) Fessler V. 643.
- 30) Modenaer Hyppolit-Codex.
- 31) Verböczy : Tripartitum.
- 32) Fessler VI. 195.
- 33) Budai Regesták 1512, 1517.
- 34) Wagner : Analecta Scepusii II. 11.
- 35) Történelmi tár. XI. 137.
- 36) Horváth : Múipar története 148. l.
- 37) Kemény : Deutsche Fundgruben der Geschichte Siebenbürgens. Chronik des Hieronymus Ostermayer.
- 38) Fessler VIII. 433.
- 39) Kemény : Deutsche Fundgruben. i. h.
- 40) Kachelmann : Geschichten der ungarischen Bergstädte.
- 41) Kalászat a vöröskői levéltárból. (Századok III. 447.)
- 42) Hornyik : Kecskemét város története II. 277.
- 43) Horváth : A kereskedelem és ipar története a 3 utolsó század alatt. 109.
- 44) Fessler VIII. 433.
- 45) Századok I.
- 46) Fessler VIII. 433.
- 47) Századok. 1870.
- 48) Schwartzner : Statistik des Königreichs Ungarn. I. 250.
- 49) Kemény : Tractatus rerum tam bellicarum quam etiam aliarum etc.
- 50) Kemény : Erdély történeli tára II. Vila Thomae Borsos; — Magyar Muzem 1853 l. 357.
- 51) Wagner : Analecta Scepusii I. 11. stb.
- 52) Történelmi tár II. 198.
- 53) Schwartzner I. 344. — Fessler VI. 195.
- 54) Kemény : Deutsche Fundgruben. Tractatus rerum etc.
- 55) Lugossy József : Egy érdekes adalék a magyar ipartörténethez. (Magyar Muzem 1857.)
- 56) Fessler : VIII. 433.
- 57) Történelmi tár XI. 166.
- 58) Kemény : Erdély történeli tára. II. Vita Thomae Borsos.
- 59) Lugossy József i. h.
- 60) Schwartzner : Statistik 327. l.
- 61) Kemény : Deutsche Fundgrube : Joh. Lutsch Diarium.
- 62) Kecskemét város története III.
- 63) Horváth : Az ipar és keresk. tört. az utolsó 3 száz. a. 188 l.
- 64) Törökkori emlékek IV.
- 65) Graffius : Siebenbürgens Ruin. (Erdély történeli tára.)
- 66) Hanns Tschányis ungarische Chronik.
- 67) Monumenta Hungariae XIV. Diplomatarium Alvinzianum 47. l.
- 68) Hanns Tschányi i. k.
- 69) Nagy-Kőrösi Krónika 70. l.
- 70) Schwartzner. 294. l.
- 71) Kecskemét város története IV. 168.
- 72) Apor : Synopsis mutationum (Mon. Hun. XI. 161.)
- 73) Ungarisches Magazin I. 125.
- 74) Schwartzner I. 327.
- 75) Apor : Synopsis.
- 77) Nagy-Kőrösi Krónika 130. l.
- 78) Ungarisches Magazin I. 384.
- 79) Tudományos Gyűjtemény XI.
- 80) Rupp : Buda-Pest helyrajzi története 283. l.
- 81) Palisz : Beschreibung d. k. Freistadt Pest. 8. l.

A pestvárosi statisztikai hivatal alapítása ugyanazon időbe esett, melybe az 1870-diki népszámlálás foganatosítása. A hivatal legelső teendőit ezen népszámlálás anyagának egybegyűjtése és földolgozása képezte, és e munkálatának eredményét, mely minden egyes városrész viszonyait önállóan tüntetve föl, 3722 könyomatú táblában ugyanazon év augusztus havában terjeszté a városi tanács elé és annak rendelete folytán ez eredmények ismertetése czéljából előbb egy előleges jelentést¹⁾ és később egy terjedelmesebb munkát bocsátott közzé²⁾.

Annak fölismerése: vajjon a népesség némely viszonyában mily mértékben állott be javulás, vagy annak ellenkezője, szükségessé vált a jelen állapotot a múltéval összehasonlítani, és e tekintetben legtöbb tanulságot vonhattunk volna azon első gondosabb népszámlálás eredményéből, mely 1857-ben történt, ha ezen 1857-diki népszámlálás anyaga annak idején kellő módon lett volna földolgozva.

De ezen népszámlálás — bár a felvétel a tényleges népességre terjedt ki — a földolgozásban mégis csak a jogi népességre szorítkozott, azaz az akkoriban Pesten tartózkodott 132,651 személyből csupán 76,622-ről közölte azon fontos adatokat, melyeket csakis általános népszámlálás útján lehet megnyerni. Midőn ilyformán a lakosságnak fele része egészen figyelmen kívül maradt, a népszámlálási eredmény azon állapotban, melyben létezett, sehogy sem szolgálhatott támpontul az 1870-diki évben fennállott viszonyokkal való összehasonlításra.

Ez okoknál fogva történt, hogy a statisztikai hivatal magát eltökélte arra, hogy az 1857-diki népszámlálásnak még meglevő összes anyagát újból földolgozva, e földolgozást az egész lakosságra kiterjessze és egyuttal oly irányban és oly rendszerben végezze e földolgozást, mint történt ez az 1870-diki népszámlálásnyújtotta anyaggal.

A városrészenként önállóan földolgozott eredmény 1077 könyomatú táblát foglalt el, és az ugyancsak az 1870-diki táblás munkával egyidejűleg mutatattott be Pest város tanácsának³⁾.

A statisztikai hivatal e munkájának nagy hasznát vette, valahányszor munkálataiban az 1870-diki évre helyes világot kívánván vetni az 1857-diki állapothoz visszanyullhatott. Magát az eredményt azonban eddigelé még nem közölte, hanem ennek közzétételét az Évkönyv első folyamára halasztotta, mely ígéretének ezennel megfelel.

A »Jegyzetek«-ben ösmertetjük mindenekelőtt azon eredeti kimutatáso-

¹⁾ Előleges jelentés az 1870. év január elsején történt népszámlálás eredményeiről 4 grafikus rajzzal. Irta Körösi József, Pest, 1871. Ráth Mór bizománya.

²⁾ Pest városa az 1870-dik évben. A népszámlálás és népleírás eredménye 10 grafikus rajzzal. Irta Körösi József. Pest 1871. Ráth Mór bizománya.

³⁾ Ezen táblás munkák csak 12 példányban nyomattak le és a helybeli könyvtárak és tudományos intézetek közt osztattak ki.

kat, melyek az 1857-diki népszámlálás eredménye gyanánt az e munkával megbizva volt »népszámlálási hivatal« által 1858. február hó 2-dikán Pestvárosa tanácsához benyújtattak. Az olvasó azokból meg fog győződni arról, mily csekély mértékben kínálhatott e munkálat anyagot az összehasonlításra.

A rákövetkező 16 táblán (a 49-dik számtól a 64-dikig) közöljük az általunk 1870-ben történt másodizbeni földolgozás eredményét, mely rendszerében tökéletesen megfelel azon táblák rendszerének, melyeket az 1870-diki népszámlálásról közzétettünk. Az összehasonlítás könnyítésére minden táblánál zárjel közt megjegyeztük, hogy a »Pest 1870-ben« című munka melyik táblájának felel az meg. Az 1857-diki eredeti följegyzés szerint az összes jelenlevő lakosság 131,705 személyből állott volna; a statisztikai hivatal e számot az anyag másodizbeni földolgozása alkalmával 132,651-re javította ki.

Köbányát illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy az 1857-ben önállóan föl nem vétetett, hanem a kültekben foglaltatik.

J e g y z e t e k.

Az 1857-diki népszámlálás eredeti földolgozásának eredményei (befejeztelett 1858. febr. 2.)

Távollevő helybellek tartózkodása. A budapesti helyhatóság kerületben 1436 f., 1086 n., a pozsonyi helyt. ker. 97 f., 52 n., a nagyváradí helyt. ker. 144 f., 99. n., a kassai helyt. ker. 113 f., 49 n., a sopronyi helyt. ker. 96 f., 48 n., összesen Magyarországon 1886 f., 1334 n.

Vojvodinában 144 f., 84 n., Csehországban 31 f., 33 n., Austriában 532 f., 338 n., Morvaországban 39 f., 24 n., Horvátországban 10 f., 4 n., Illíriában 1 f., Sziléziában 9 f., 5 n., Lombardiában 11 f., 4 n., Tirolban 1 f., Dalmáliában 1 n., Tengermelléken 16 f., 8 n., Erdélyben 32 f., 17 n., Stájerországban 8 f., 7 n., Galicziában 9 f., 2 n., összesen a cs. k. koronatarományokban 853 f., 737 n.

Hannoverában 2 f., Poroszországban 2 f., 4 n., Angliában 1 f., Amerikában 1 f., Törökországban 15 f., 9 n., Bajorországban 3 f., Mecklenburg-Schwerinben 3 f., Szászországban 1 f., Würtembergben 1 f., Majnai Frankfurthban 2 f., Oroszországban 1 f., Holsteinban 1 f., Egyiptomban 1 f., összesen külföldön 36 f., 15 n.

Idegenek honossága. Összesen 55083; és pedig: Budapesti helytartói kerület 14552, pozsonyi helytartói kerület 7828, sopronyi helytartói kerület 5933, nagyváradí helytartói kerület 6117, kassai helytartói kerület 6840, összesen Magyarország: 41318.

Csehország 3174, Lombardia 436, Velence 147, Dalmátia 24, Horvátország 331, Slavonia 514, Galiczia 1570, Illyria 411, osztrák főhercegség 1168, Erdély 872, Morvaország 1074, Szilézia 289, Tirol 101, Tengerpart 62, Temesi Bánság 1910, Vorarlberg 10, Stájerország 417, összesen cs. k. korona országok: 12510.

Anhalt-Költhen 2, Anhalt-Dessau 1, Baden 33, Bajorország 428, Braunschweig 3, Belgium 9, Bréma 4, Anglia 26, Majnai Frankfurt 9, Frankhon 43, Hamburg 20, Hannover 27, Hessen-Darmstadt 11, Hessen-Homburg 1, Hohenzollern 4, Holstein 4, Holland 16, Lübeck 2, Mainz 15, Mecklenburg 4, Modena 2, Nassau 8, Poroszország 207, Reuss-Lohenstein 1, Oroszország 40, szász királyság 73, Szász-Allenburg 1, Szász-Meiningen 2, Szász-Weimar 1, Schweiz 84, Schwarzenburg 1, Spanyolország 1, Toskana 2, Törökország 52, Waldeck 1, Würtemberg 117, összesen külföld: 1255.

Házállatok	Belv.	Lipótv.	Terézv.	Józsefv.	Ferenczv.	Külv.	Egész v.
Csődör	3	4	17	18	7	10	59
Kancza	46	73	172	284	126	103	794
Herélt	115	201	461	774	363	278	2192
Csikó 3 évesig	—	1	4	10	2	5	22
Őszvér	—	2	1	—	—	—	3
Bika	—	1	1	2	1	8	13
Tehén	5	8	102	1188	889	322	2514
Ökör	—	—	—	21	21	31	73
Borju 3 évesig	1	—	9	4	1	73	87
Szamár	1	20	14	10	12	11	68
Juh	—	5	3	3	—	319	330
Kecske	1	2	9	5	3	28	48
Sertés	18	27	129	3091	218	1141	4624

JEGYZETEK: A pestvárosi 1857-dik évi népszámlálás első izbeni

I. A Pesten honos

	Népesség	E r -									
		A születéstől 6 évig	6-on felül 12 évig	12 felül 14-ig.	14 évesek	15 évesek	16 évesek	17 évesek	18 évesek	19 évesek	20 évesek
Belváros	14014	949	815	282	122	170	132	127	88	110	81
Lipótváros	8806	715	600	206	46	81	81	76	34	73	43
Terézváros	28675	2179	1995	702	329	319	283	296	232	251	200
Józsefváros	15690	1181	1224	428	190	173	150	153	121	108	103
Ferenzváros	7330	600	493	176	91	78	62	72	62	56	56
Kültelkek és katonaság	2742	312	182	53	30	28	23	28	17	23	12
Távollevők	4226	302	241	105	70	63	54	80	74	77	59
Összesen	81483	6238	5553	1952	878	915	785	832	678	697	554

II. A Pesten honos személyek vallása,

	A városrész összes lakossága	Vallásukra						
		katholikusok			nem egyesült		evangelikus	
		deákser-tartású	görög	örmény	görögök	örmények	lutheránusok	reformátusok
Belváros	14014	11150	5	.	406	6	1106	634
Lipótváros	8806	4630	10	.	126	4	654	230
Terézváros	28675	17850	10	4	90	13	1239	356
Józsefváros	15690	11552	3	.	30	6	536	265
Ferenzváros	7033	6796	3	.	29	5	180	214
Kültelkek és katonaság	2742	2548	5	.	3	.	113	42
Távollevők	4226	3415	4	.	36	1	183	76
Összesen	81483	60941	42	4	720	35	4011	1817

III. A Pesten honos személyek kereseti módja.

Népesség	Papok	Hivatalnokok	Katonák	Tudósok és művészek	Ügyvédek és jegyzők	Egészségügyi személyek	Földbirtokosok	Ház- és járadék-birtokosok	Gyárosok és iparizók	Kereskedők	Hajósok és halászok	Műszárazsági segéd-munkások	Iparizati segéd-munkások	Kereskedelmi segéd-munkások	Mástféle szolgák	Napszámosok	Egyébféle		
																	férfi személyek 14 éven felül	nők és gyermekek	
Belváros	14014	105	419	24	280	162	142	215	740	1085	407	77	32	1817	392	1339	261	300	6217
Lipótváros	8806	13	190	9	115	99	79	130	460	407	762	23	30	940	916	947	124	94	3438
Terézváros	28675	26	200	41	256	22	120	51	856	1696	974	35	131	7602	1256	1429	3028	442	10710
Józsefváros	15690	11	110	13	96	17	39	237	586	950	104	30	270	2066	150	629	2362	224	7796
Terézváros	7330	7	81	15	34	8	11	20	340	529	93	37	29	371	42	505	1037	48	3623
Kültelkek és katonaság	2742	4	40	3	4	.	3	49	42	108	17	4	159	861	11	224	394	26	1309
Távollevők	4226	10	65	5	121	4	26	24	148	109	51	17	39	1048	152	510	211	91	1595
Összesen	81483	1761	1105	110	906	312	420	726	2972	4884	2408	223	684	14705	2949	5583	7407	1225	34688

földolgozásának eredménye (befejezetlenül 1858. február 2-kán).
népesség kora.

fiak						nökek						
21 évesek	21-en felül 24 évig	24-en felül 26 évig	26-on felül 40 évig	40-en felül 60 évig	60 éven felül	a születéstől 6 évig	6-on felül 12 évig	12-on felül 14 évig	14-en felül 24 évig	24-en felül 40 évig	40-en felül 60 évig	60 éven felül
81	182	117	1675	1557	402	954	774	275	1369	2069	1278	375
9	131	113	864	1041	265	701	476	254	851	1161	687	212
150	421	244	2816	2736	729	2171	2012	706	2886	3700	2462	793
77	230	157	1580	1352	353	1250	1124	402	1606	2047	1322	359
30	95	68	743	674	146	626	515	210	713	952	638	175
6	38	17	233	253	47	260	225	61	238	401	207	48
47	132	93	579	295	46	301	230	63	410	574	283	1
400	1229	839	8520	7908	1988	6263	5386	1971	8076	10904	6877	2010

családi állapota és tartózkodása.

nézve			Állapotukra nézve						Tartózkodásukra nézve			
unifáriusok	zsidók	egyéb hitvallásúak	férfiak			nők			férfiak		nők	
			nőtlenek	házasok	özvegyek	hajadonok	fűjjezettek	özvegyek	jelenlevők	távollevők	jelenlevők	távollevők
9	696	2	4051	2582	287	3616	2598	880	6314	106	7063	31
6	3152	.	2733	1557	141	2408	1578	389	4396	95	4357	18
2	9075	92	8454	5091	430	8186	5019	1605	13708	207	14719	41
2	279	12	4608	2792	180	4459	2775	876	7517	63	8048	62
2	97	2	2052	1344	105	2054	1361	414	3472	29	3814	15
.	51	.	825	446	31	809	559	78	1284	18	1430	10
.	511	.	1729	539	40	1169	551	109	.	2317	.	1909
24	13841	48	24452	14291	1223	22685	14441	4441	37191	2775	39431	2086

IV. Pestről távollevő honosak és helyben létező idegenek.

	I. Távollevő honosok								II. Jelenlevő idegenek			
	a budapesti helytartósági kerületben		a cs. kir. korona-tartományokban		külföldön		összesen		Magyarországhól		összesen	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	a cs. kir. korona-tartományokból	külföldről	összesen	összesen
Belváros	26	14	72	12	8	5	106	31	6758	1161	114	8033
Lipótváros	14	11	18	6	3	1	35	18	5957	1328	184	7469
Terézváros	133	35	61	5	13	1	207	41	15786	6944	584	23314
Józsefváros	28	33	27	28	8	1	63	62	7668	1341	191	9200
Ferenzváros	3	3	23	9	3	3	29	15	3624	761	78	4463
Kültelkek	3	.	14	6	1	4	18	10	1525	975	104	2604
Távollevők	1229	990	1088	919	.	.	2317	1909
Összesen	1436	1086	1303	985	36	15	2775	2036	41318	12510	1255	55083

49. számú tábla.

(1870:

Lakók kora egyes

Alter der Einwohner

Születési év Geburtsjahr	Kor-év (Allersjahr)	Belváros Innere Stadt			Lipótváros Leopoldstadt			T e r e z v á r o s Theresienstadt								
								A.			B.			Egészben (ganzer Stadtth.)		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.
1857	0	173	160	333	146	131	280	286	282	568	285	257	542	571	539	1110
1856	1	147	132	279	140	132	272	273	260	533	260	256	517	513	516	1049
1855	2	159	151	310	137	142	279	274	312	586	256	238	494	530	550	1080
1854	3	161	130	291	129	141	270	272	297	569	214	238	452	486	535	1021
1853	4	174	155	329	159	154	307	268	290	558	222	248	470	490	538	1028
1852	5	170	174	344	129	130	259	325	296	621	255	245	500	580	541	1121
1851	6	165	153	318	148	129	277	294	288	582	233	210	443	527	498	1025
1850	7	161	180	341	130	111	241	378	265	523	238	197	435	496	462	958
1849	8	143	161	304	128	103	231	253	264	517	189	190	379	442	454	896
1848	9	147	147	294	126	104	229	208	222	430	181	197	378	389	419	808
1847	10	180	170	350	133	126	259	220	228	468	165	184	349	385	432	817
1846	11	157	150	307	136	124	260	240	245	465	168	151	319	408	376	784
1845	12	238	227	465	162	149	311	298	251	549	222	185	407	520	496	956
1844	13	306	197	503	201	153	354	371	295	666	229	220	449	600	515	1115
1843	14	287	222	509	185	173	358	361	318	679	323	220	443	584	538	1122
	0-14	2768	2509	5277	2186	2004	4190	4201	4113	8314	3340	3236	6576	7541	7349	14890
1842	15	337	261	601	183	193	370	336	322	658	146	155	301	522	517	1039
1841	16	315	261	570	158	174	332	344	261	605	230	195	425	574	416	990
1840	17	335	337	672	170	227	397	402	354	756	219	292	421	621	556	1177
1839	18	309	320	629	185	254	439	444	416	860	217	213	430	661	629	1290
1838	19	325	301	626	194	260	454	428	389	817	231	179	410	679	568	1127
1837	20	367	331	698	159	301	460	437	451	888	251	219	470	688	672	1358
	15-20	1988	1814	3802	1049	1409	2458	2391	2193	4584	1334	1163	2497	3725	3356	7081
1836	21	361	256	617	146	215	361	367	304	671	211	172	383	578	476	1054
1835	22	286	277	563	152	266	418	330	317	636	215	208	423	554	525	1079
1834	23	213	247	460	176	26	430	371	209	630	193	201	394	524	500	1024
1833	24	258	260	518	145	157	402	336	317	633	182	212	394	518	520	1047
1832	25	215	268	483	159	26	415	251	323	574	161	239	400	412	562	974
	21-25	1333	1308	2641	778	1254	2032	1824	1560	3184	962	1032	1994	2586	2592	5178
1831	26	188	210	398	140	198	338	255	283	538	191	217	408	446	500	946
1830	27	230	318	548	175	256	431	315	346	661	249	271	520	564	617	1181
1829	28	203	232	435	171	190	361	277	290	567	222	265	487	499	555	1054
1828	29	171	229	400	137	180	317	254	231	455	241	199	449	495	430	925
1827	30	202	288	490	150	204	354	341	336	680	307	292	599	651	628	1279
	26-30	994	1277	2271	773	1028	1801	1445	1486	2931	1210	1244	2454	2655	2730	5385
1826	31	181	180	361	146	191	337	247	158	405	249	232	481	496	390	886
1825	32	195	235	430	162	144	306	279	242	521	230	270	510	559	472	1031
1824	33	226	181	407	178	142	320	250	212	462	292	213	505	542	425	977
1823	34	167	160	327	125	111	236	249	198	447	240	172	412	489	370	859
1822	35	210	201	411	145	140	284	223	258	481	263	233	496	486	491	977
	31-35	979	957	1936	756	677	1433	1248	1068	2316	1324	1080	2404	2572	2148	4720
1821	36	191	147	338	152	129	281	233	219	452	237	201	438	400	420	890
1820	37	197	203	400	155	157	312	303	227	530	264	221	485	567	448	1015
1819	38	178	162	340	136	145	281	264	191	455	241	204	445	503	395	901
1818	39	187	166	353	131	102	233	193	155	348	198	159	357	391	314	705
1817	40	195	194	389	150	122	272	259	262	521	243	230	473	502	492	994
	36-40	948	876	1824	724	655	1379	1252	1054	2306	1183	1015	2198	2435	2069	4504
1816	41	149	117	266	106	91	197	131	134	265	144	118	262	275	251	527
1815	42	151	125	276	108	83	191	198	158	356	159	132	291	357	290	647
1814	43	133	98	231	104	60	164	175	131	306	138	110	248	313	241	554
1813	44	128	104	232	100	79	179	144	138	282	144	108	252	288	246	534
1812	45	133	122	255	108	91	199	169	152	321	151	129	280	320	281	601
	41-45	694	566	1260	526	404	930	817	713	1530	736	597	1333	1553	1310	2863
1811	46	118	92	210	100	66	166	114	146	260	134	111	245	248	257	505
1810	47	99	114	213	74	84	158	144	115	259	121	120	241	265	235	500
1809	48	83	92	175	83	46	129	113	111	224	84	71	155	197	182	373
1808	49	74	59	133	68	34	102	100	68	168	92	73	165	192	141	333
1807	50	102	99	201	75	72	147	125	155	280	109	132	241	234	287	521
	46-50	476	456	932	400	302	702	596	595	1191	540	507	1047	1138	1102	2238

9. sz. t.)

Tabelle Nr. 49.

kor-évek szerint.

nach Altersjahren.

Józsefváros Josephstadt			Ferenczváros Franzstadt			Kütelkek Extravillan			Egész város Ganze Stadt			%o-ban -- in %o		
férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt Zus.
300	336	636	151	174	325	84	102	186	1425	1415	2870	2.13	2.19	2.17
267	307	574	137	159	296	82	81	163	1306	1327	2633	1.96	2.01	1.99
285	259	544	133	133	266	76	72	148	1320	1307	2627	1.98	1.99	1.98
300	234	534	146	134	280	54	78	132	1276	1256	2532	1.91	1.91	1.92
258	272	530	128	156	284	66	64	134	1269	1343	2612	1.90	2.04	1.97
301	408	609	149	143	292	68	69	137	1397	1365	2762	2.09	2.08	2.09
258	248	506	139	129	268	64	60	130	1301	1223	2524	1.96	1.86	1.91
277	267	544	117	120	237	53	89	133	1234	1220	2454	1.85	1.86	1.86
247	260	507	104	121	225	54	53	107	1118	1152	2270	1.67	1.74	1.71
216	210	426	94	106	200	36	46	82	998	1031	2029	1.48	1.57	1.53
223	221	444	100	103	203	34	43	77	1055	1095	2150	1.57	1.66	1.63
219	210	429	100	100	200	40	46	86	1062	1006	2068	1.59	1.53	1.57
255	219	474	108	136	244	47	40	87	1330	1207	2537	1.99	1.83	1.92
239	250	539	116	120	236	48	44	92	1561	1279	2840	2.35	1.93	2.14
298	253	551	130	146	276	45	54	99	1529	1381	2910	2.29	2.10	2.21
3993	3858	7851	1842	1980	3822	851	942	1793	19181	18642	37823	28.73	28.31	28.51
269	264	533	114	139	253	57	63	120	1482	1440	2922	2.22	2.18	2.21
240	261	501	106	98	204	43	32	75	1436	1242	2678	2.15	1.89	2.02
243	259	502	128	117	245	34	48	82	1581	1544	3075	2.29	2.35	2.32
270	239	509	125	103	228	46	46	92	1596	1591	3187	2.39	2.32	2.40
248	264	512	132	117	249	34	51	85	1592	1561	3153	2.34	2.37	2.37
280	274	554	126	124	250	44	57	101	1661	1757	3421	2.49	2.64	2.58
1550	1561	3111	731	698	1429	258	297	555	9301	9135	18436	13.92	13.86	13.90
249	173	422	104	89	192	30	49	79	1467	1258	2725	2.20	1.90	2.05
203	235	438	83	112	195	34	49	83	1312	1461	2776	1.96	2.23	2.10
189	232	421	78	101	179	35	52	87	1215	1392	2607	1.82	2.11	1.96
200	254	454	94	123	217	41	51	92	1256	1474	2730	1.88	2.24	2.06
219	227	446	94	115	209	36	65	101	1135	1498	2633	1.70	2.27	1.98
1060	1121	2181	452	540	992	176	266	442	6385	7081	13466	9.56	10.75	10.15
188	239	427	85	119	204	24	67	91	1071	1333	2404	1.60	2.02	1.82
213	262	475	107	144	251	54	74	128	1313	1671	3014	2.01	2.54	2.27
248	255	503	96	107	203	63	48	114	1283	1387	2670	1.92	2.11	2.01
221	263	484	101	92	193	56	61	117	1181	1195	2376	1.77	1.81	1.79
252	333	585	118	168	286	67	90	157	1440	1711	3151	2.16	2.60	2.37
1122	1292	2414	507	630	1137	267	340	607	6318	7297	13615	9.46	11.08	10.26
193	184	377	89	97	186	54	46	100	1159	1028	2187	1.78	1.57	1.63
257	236	493	109	123	232	69	61	130	1311	1271	2582	2.03	1.93	1.98
259	236	495	113	107	220	78	62	140	1396	1153	2549	2.09	1.75	1.93
231	209	440	98	76	174	48	64	112	1158	990	2148	1.73	1.51	1.62
258	241	499	123	118	241	68	59	127	1290	1259	2549	1.93	1.90	1.93
1198	1106	2304	532	521	1053	317	292	609	6554	5701	12255	9.51	8.66	9.09
225	216	441	68	88	156	46	57	103	1183	1057	2240	1.77	1.60	1.69
241	240	481	113	108	221	76	67	143	1349	1223	2572	2.02	1.86	1.94
258	232	490	126	100	226	56	45	101	1259	1079	2338	1.88	1.64	1.76
178	167	345	94	85	179	48	41	89	1029	875	1904	1.54	1.33	1.43
245	269	514	117	106	223	79	51	130	1308	1238	2546	1.96	1.88	1.93
1168	1124	2292	548	487	1035	305	261	566	6128	5472	11600	9.17	8.31	8.75
153	122	275	85	60	145	33	34	67	802	676	1478	1.20	1.03	1.11
178	190	368	81	71	152	38	36	74	913	795	1708	1.37	1.21	1.29
145	140	285	72	63	135	38	21	64	805	628	1433	1.20	0.96	1.07
147	131	278	51	71	122	38	30	68	752	661	1413	1.13	1.00	1.07
167	175	342	81	76	157	38	43	81	847	788	1635	1.27	1.19	1.23
790	758	1548	371	341	712	185	169	354	4119	3548	7667	6.17	5.39	5.78
120	118	238	70	37	107	28	27	55	684	597	1281	1.3	0.91	0.96
125	107	232	68	66	134	35	28	63	666	634	1300	1.00	0.97	0.98
98	108	206	60	55	115	33	27	60	554	510	1064	0.83	0.78	0.82
86	74	160	38	35	73	15	19	34	473	362	835	0.70	0.54	0.62
110	131	241	75	69	144	27	23	50	623	681	1304	0.93	1.03	0.98
539	538	1077	311	262	573	138	124	262	3000	2784	5784	4.49	4.23	4.36

A városrészek lakosságának korosztályok szerinti kimutatása, a nemek megkülönböztetésével.

50. sz. tábla. Die Bewohner der Stadttheile nach Alters-Classen; getrennt für beide Geschlechter. Tabelle Nr. 50.

Korosztály Alters-Classen	Belváros Innere Stadt		Lipótváros Leopoldstadt		T e r e z v á r o s Theresienstadt				Józsefváros Josefstadt		Ferenzváros Franzstadt		Kütelkek Extravallan		Egész város Ganze Stadt			
	A.		B.		Egészben ganzer Statth.				C.		D.		E.		F.			
	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.
0-14 éves	2768	2465	2186	2738	4201	2428	3340	2851	7541	2838	3893	3172	1842	3170	851	3179	31181	2873
"	2509	2324	2004	2596	4113	2926	3286	2907	7349	2818	3858	3032	1940	3289	942	3311	18642	2831
"	5277	2572	4190	2876	6576	2879	4399	2879	14999	2879	7851	3172	3822	3231	3747	37623	2831	2831
15-20 éves	1888	1770	1049	1523	2391	1539	3725	1402	1350	1231	1550	1231	731	1258	258	964	900	1899
"	1834	1680	1409	1635	2193	1560	3856	1392	1361	1235	1661	1235	698	1160	297	1044	9185	1387
"	3602	1726	2458	1509	4584	1585	2497	1093	7081	1368	3111	1233	1429	1208	555	18436	1390	1390
21-25 éves	1893	1187	778	981	1624	1098	962	821	2586	978	1060	842	452	778	176	638	6885	956
"	1308	1212	1254	1439	1509	1110	1032	927	2592	1029	1121	887	540	897	266	985	7081	1075
"	2641	1199	2032	1247	3184	1101	1994	873	5178	1001	2181	865	992	839	442	800	13466	1016
26-30 éves	894	885	778	975	1445	978	1210	1033	2655	999	1122	891	507	873	267	997	6818	946
"	1277	1783	1028	1229	1486	1057	1244	1118	2780	1084	1292	1022	680	1047	340	1195	7287	1108
"	2272	1031	1801	1106	2931	1044	2454	1074	5385	1041	2414	957	1137	961	607	1100	13615	1025
31-35 éves	979	873	756	954	1248	840	1324	1130	2572	968	1198	952	592	915	317	1184	6384	951
"	957	897	677	809	1068	760	1089	970	2748	853	1106	875	821	866	392	1026	5701	865
"	1936	879	1433	880	2316	801	2404	1052	4770	912	2304	913	1053	890	609	1100	12055	910
36-40 éves	948	844	724	918	1262	843	1183	1010	2435	917	1168	928	548	943	503	1139	6158	917
"	876	811	655	783	1054	750	1015	912	2049	821	1124	889	487	809	281	917	5472	831
"	1824	828	1379	846	2306	798	2198	962	4504	870	2292	908	1035	875	566	1025	11600	874
41-45 éves	684	618	5267	664	817	559	786	629	1583	585	790	625	371	638	185	691	4139	617
"	566	524	404	483	597	507	597	537	1310	521	758	600	341	566	169	594	3548	539
"	1260	572	930	571	1530	529	1333	584	2863	553	1548	614	712	602	354	641	7567	577
46-50 éves	476	424	409	505	599	401	540	461	1186	488	589	428	311	585	388	516	3009	449
"	456	429	302	381	365	423	507	454	1102	438	538	426	202	488	124	436	2784	423
"	932	423	702	431	1191	412	1047	458	2238	432	1077	427	573	494	252	474	5784	436
51-55 éves	523	288	246	310	356	240	381	283	687	258	352	280	157	270	72	269	1887	275
"	301	279	181	216	351	250	316	284	667	264	384	261	158	262	88	131	1079	256
"	624	283	427	262	707	245	647	283	1354	262	686	272	315	266	110	199	3516	265
56-60 éves	320	284	219	276	351	236	324	277	675	254	319	253	103	281	56	209	1752	261
"	295	273	177	212	342	243	308	277	650	268	343	271	154	256	38	184	1657	252
"	615	279	396	243	693	240	632	277	1325	256	662	262	317	268	94	170	3409	257
61-65 éves	187	167	129	168	245	165	184	157	429	162	238	190	79	136	29	108	1091	163
"	194	180	116	139	232	165	231	207	463	184	242	192	99	164	31	110	1345	174
"	381	173	245	150	477	165	415	182	892	172	480	191	178	250	60	109	2236	169
5 éven felül	220	196	141	178	298	221	245	209	573	216	258	205	118	203	23	86	1383	200
"	243	225	157	188	350	249	402	361	752	298	362	287	150	249	47	165	1711	260
"	463	210	298	183	678	234	647	283	1325	256	620	248	268	226	70	127	3044	292
Összesen	11920	10000	7927	10000	14851	10000	11713	10000	26567	10000	12637	10000	5811	10000	2677	10000	66789	10000
"	10796	10000	8364	10000	14057	10000	11131	10000	25388	10000	12639	10000	6020	10000	2845	10000	65852	10000
"	22026	10000	16291	10000	30891	10000	22844	10000	51755	10000	25226	10000	11831	10000	5522	10000	132851	10000

52. sz. tábla.

(1870: 13. sz. t.)

Tabelle Nr. 52.

Az egyes városrészek lakossága hitfelekezeti elemeire felbontva.

(Minden városrész összes lakosságának létszáma = 100.00)

Zerlegung der Bevölkerung jedes einzelnen Stadttheiles in deren confessionelle Elemente.
(Die Gesamtbevölkerung jedes Stadttheiles = 100.00 gesetzt.)

	Katholikus	Ágostai	Helvét	Görög n. e.	Zsidó	Egyéb val.	Városrész összes lakossága
	Katholiken	Lutheraner	Calviner	Griech. n.-u.	Juden	Sonst. Conf.	Gesamtbevölkerung des Stadtth.
Belváros <i>Im. Stadt</i>	78.14	7.69	6.56	2.57	4.71	0.33	100.00
Lipótváros <i>Leopoldst.</i>	57.39	8.61	3.28	1.31	29.36	0.05	100.00
Terézváros ¹⁾ <i>Theresienst.</i>	61.06	5.46	1.42	0.28	31.73	0.05	100.00
Józsefváros <i>Josephst.</i>	89.05	5.21	3.43	0.30	1.95	0.06	100.00
Ferencváros <i>Franzstadt</i>	89.31	3.27	4.45	0.43	2.49	0.05	100.00
Kütelkek <i>Extravill.</i>	91.07	5.12	2.14	0.13	1.25	0.29	100.00
Egész város <i>Ganze St.</i>	72.53	5.96	3.19	0.80	17.41	0.11	100.00
¹⁾ Terézv. A. Theresienst. A	42.72	4.30	1.13	0.33	51.48	0.04	10.000
Terézv. B. Theresienst. B	84.26	6.93	1.79	0.21	6.75	0.06	10.000

53. sz. tábla.

(1870: 15. sz. t.)

Tabelle Nr. 53.

Korviszonyok az egyes hitfelekezeteknél; korévek szerint.

Altersverhältnisse bei den einzelnen Confessionen; nach Altersjahren.

Születési év Geburtsjahr	Korév Alter	Katholikus			Ágostai			Helvét			Görög n. e.			Zsidó			Egyéb vall.		
		Katholiken			Lutheraner			Calviner			Griech. n.-u.			Juden			Sonst. Conf.		
		férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.
1857	0	1070	1138	2208	62	48	110	25	16	41	5	4	9	263	239	502			
1856	1	965	1028	1993	61	48	109	26	14	40	2	6	8	251	231	482	1		1
1855	2	963	961	1924	72	44	116	34	14	48	3	4	7	245	284	529	3		3
1854	3	910	907	1817	64	39	103	27	27	54	3	8	11	271	275	546	1		1
1853	4	888	899	1887	70	40	110	23	18	41	6	10	10	282	275	557		1	1
1852	5	1000	1005	2005	68	43	111	40	19	59	4	8	12	284	289	573	1	1	2
1851	6	922	879	1801	63	51	114	35	18	53	3	4	7	277	271	548	1		1
1850	7	893	892	1785	64	41	105	26	22	48	2	4	6	248	261	509	1		1
1849	8	778	849	1627	61	40	101	35	21	56	7	8	15	234	233	467	3	1	4
1848	9	702	764	1466	69	32	101	36	24	50	3	3	6	198	208	406			
1847	10	745	794	1539	64	37	101	32	29	61	7	7	14	207	227	434		1	1
1846	11	715	734	1449	57	36	93	41	22	63	9	8	12	239	211	450	1		1
1845	12	915	889	1804	69	32	101	50	55	105	9	6	17	286	224	510	1	1	2
1844	13	1045	917	1962	94	62	156	58	41	99	16	9	25	346	349	695	2	1	3
1843	14	1024	1025	2049	96	64	160	64	43	107	17	6	29	328	357	685		1	1
0-14		13535	13781	27316	1083	647	1681	542	383	925	96	90	186	3959	3734	7693	15	7	22
1842	15	1007	1022	2029	93	62	155	65	63	128	16	7	23	298	285	583	3		4
1841	16	964	907	1871	109	83	192	54	36	90	19	5	21	289	311	600	1		1
1840	17	996	1137	2133	105	70	175	61	65	126	21	9	30	346	263	609	2		2
1839	18	1023	1138	2161	120	87	207	70	57	127	17	9	26	365	298	663	1	2	3
1838	19	1062	1161	2223	113	86	199	76	46	122	24	4	28	316	260	576	1	4	5
1837	20	1131	1337	2368	134	125	259	73	63	136	21	8	29	301	320	621	4	4	8
15-20		6183	6602	12785	674	513	1187	399	330	729	118	42	160	1915	1637	3552	12	11	23
1836	21	983	945	1928	117	78	195	80	29	109	20	7	27	265	195	460	1		1
1835	22	845	1046	1891	116	95	211	64	59	123	25	7	32	261	256	517	2	4	6
1834	23	798	1028	1826	97	64	161	65	44	109	19	10	29	234	242	476	3	1	4
1833	24	847	1099	1946	94	90	184	56	44	100	16	3	19	240	237	477	1	2	3
1832	25	783	1129	1912	100	88	188	41	51	92	12	12	24	193	211	404	2	4	6
21-25		4256	5247	9503	524	415	939	306	227	533	92	39	131	1198	1141	2339	9	12	21
1831	26	785	1020	1755	94	79	173	35	47	82	13	5	18	193	181	374	1	1	2
1830	27	924	1268	2192	118	107	225	44	51	95	12	8	20	243	237	480	2		2
1829	28	921	1045	1966	95	91	186	44	40	84	9	8	17	214	203	417			
1828	29	865	917	1782	97	80	177	27	40	67	11	6	17	181	150	331			
1827	30	996	1306	2302	111	100	211	44	61	105	7	8	15	282	293	575			
26-30		4441	5556	9997	515	457	972	194	239	433	52	35	87	1113	1004	2117	3	6	9
1826	31	839	843	1682	73	53	126	32	22	54	7	4	11	207	105	312	1	1	2
1825	32	974	971	1945	95	79	174	32	4	78	11	5	16	235	169	404	4	1	5
1824	33	1028	895	1923	98	77	175	40	42	82	18	14	32	210	125	335	2		2
1823	34	830	762	1592	76	52	128	45	32	77	10	3	13	194	138	332	3	3	6
1822	35	941	938	1879	98	71	169	47	54	101	14	6	19	187	189	376	3	2	5
31-35		4612	4409	9021	440	332	772	196	196	392	60	31	91	1033	726	1759	13	7	20
1821	36	846	797	1643	91	66	157	35	27	62	13	7	20	194	159	353	4	1	5
1820	37	964	956	1920	102	81	183	50	39	89	13	11	24	219	133	352	1	3	4
1819	38	894	821	1715	91	66	157	42	36	78	16	3	19	214	152	366	2	1	3
1818	39	753	693	1446	53	56	114	54	33	87	6	5	11	157	88	245	1		1
1817	40	934	931	1865	102	62	164	38	30	68	16	8	24	212	207	419	6		6
36-40		4391	4198	8589	444	331	775	219	165	384	64	34	98	996	739	1735	14	5	19

53. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 53. (Schluss.)

Születési év (Geburtsjahr)	Kor és Állat	Katholikus Katholiken			Ágostai Lutheraner			Helvét Calviner			Görög u. c. Griech. u. u.			Zsidó Juden			Egyéb vall. Sonst. Conf.			
		férfi máml.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi máml.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi máml.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi máml.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi máml.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi máml.	nő weibl.	együtt Zus.	
1816	41	594	542	1136	67	36	103	31	25	56	6	4	10	103	68	171	1	1	2	
1815	42	638	613	1251	64	44	105	44	23	67	10	10	20	156	106	262	1	2	3	
1814	43	569	502	1071	63	41	104	33	15	48	9	2	11	130	68	198	1	1	2	
1813	44	549	500	1049	53	33	86	29	30	59	8	2	10	112	95	207	1	1	2	
1812	45	599	597	1196	63	34	97	32	25	57	11	4	15	11	138	269	1	1	2	
41-45		2949	2754	5703	310	185	495	169	118	287	44	22	66	642	465	1107	5	4	9	
1811	46	495	460	955	51	33	84	31	11	42	8	3	11	98	89	187	1	1	2	
1810	47	475	498	973	48	31	79	23	17	40	12	8	20	104	80	184	4	4	4	
1809	48	391	390	787	38	21	59	24	19	43	7	9	12	91	67	158	3	2	5	
1808	49	328	291	619	34	12	46	21	12	33	7	4	11	88	43	126				
1807	50	442	495	937	43	36	79	26	14	40	9	8	17	102	127	229	1	1	2	
46-50		2131	2140	4271	214	133	347	125	73	198	43	28	71	478	406	884	9	4	13	
1806	51	225	212	437	27	14	41	17	10	27	5	5	10	63	39	96	1		1	
1805	52	288	269	550	36	19	55	19	8	27	6	9	9	70	35	105		1	1	
1804	53	243	262	505	37	20	57	11	7	18	4	2	6	58	42	100				
1803	54	227	226	453	25	16	41	9	7	16	5	3	8	53	50	103	1		1	
1802	55	292	348	640	30	18	48	16	13	29	10	6	16	59	57	116				
51-55		1275	1310	2585	155	87	242	72	45	117	30	19	49	303	218	520	2	1	3	
1801	56	289	287	576	37	14	51	16	7	23	7	7	7	60	49	109				
1800	57	334	329	706	31	19	50	18	11	29	15	2	17	93	62	155		1	1	
1799	58	194	174	368	29	9	38	4	11	15	4	4	4	44	37	81		1	1	
1798	59	179	179	358	16	10	26	6	6	2	7	5	6	11	34	24	58			
1797	60	286	287	573	29	13	42	6	9	16	8	4	12	59	66	125		1	1	
56-60		1332	1293	2531	142	65	207	49	40	89	39	12	51	280	238	528	2	3	3	
1796	61	143	173	316	14	12	26	6	9	16	6	2	8	42	19	61				
1795	62	157	191	348	16	12	28	12	4	16	4	3	7	38	41	74				
1794	63	185	170	355	13	11	24	9	4	13	6	1	7	38	19	57				
1793	64	169	167	336	13	13	26	4	6	10	5	1	6	37	32	69				
1792	65	166	193	359	18	9	27	3	3	6	2	9	4	47	28	75				
61-65		763	914	1677	74	57	131	34	26	60	23	9	32	197	139	336				
1791	66	79	143	222	11	5	16	6	5	11	4	4	8	26	26	52				
1790	67	120	176	296	11	11	22	10	5	10	1	1	4	41	32	73				
1789	68	64	119	183	9	1	10	5	3	8	3	1	4	32	21	53			1	
1788	69	65	79	144	4	2	6	2	1	3	1	2	3	31	16	47				
1787	70	76	141	217	9	12	21	5	6	9	1	1	1	13	10	23				
1786	71	57	77	134	5	2	7	2	2	4	2	1	1	19	10	29				
1785	72	53	74	127	6	3	9	2	2	4	2	1	2	16	9	25				
1784	73	46	42	88	2	1	3	1	1	2	2	2	3	16	10	20				
1783	74	36	52	88	6	4	10	1	4	5	2	1	3	20	10	29				
1782	75	35	57	92	2	5	7	2	2	4	1	1	2	10	13	23				
1781	76	31	47	78	4	2	6	1	1	2	1	1	1	12	9	21				
1780	77	44	70	114	3	7	10	2	2	4	1	1	2	7	8	15				
1779	78	51	67	118	13	8	21	2	1	3	1	1	2	4	6	10		1	1	
1778	79	29	38	67		3	3	4	2	6			1	10	8	18				
1777	80	32	40	72	1		1	2		2			1	1	4	5				
1776	81	15	23	38		1	1	1		1				2	3	5				
1775	82	16	17	27		1	1	1						1	3	4				
1774	83	5	9	14	1	1	2		1	1				4	2	6				
1773	84	8	18	26										3	1	4				
1772	85	2	10	12	1	1	2							2	3	5				
1771	86	6	12	18										7	3	10				
1770	87	10	14	24	1		1		1	1				7	3	10				
1769	88	2	9	11										1		1				
1768	89	3	2	5										1	1	2				
1767	90	2	2	4										1	1	2				
1766	91	2	2	2																
1765	92	2	4	6					1											
1764	93	1	1	1																
1763	94	2	1	3											2	2				
1762	95		2	2												2				
1761	96													1	1	2				
1760	97	1	4	5																
1759	98	1		1											1	1				
1758	99																			
1757	100																			
1756	101																			
1755	102		1	1																
1754	103																			
1753	104																			
1752	105																			
1751	106						1							1		1				
1750	107						1													
65-ön fel.		887	1353	2240	89	71	160	45	32	77	17	17	34	294	237	531	1	1	2	

65-ön fel.
über 65 J.

55. sz. tábla.

(1870: 23. sz. t.)

Tabelle Nr. 55.

Családi állapot az egész városban és a városrészekben.
 Familienstandes-Verhältnisse in der ganzen Stadt und den Stadttheilen.

		Lét- szám Anzahl —100.00	E b b ő l — H i e v o n							
			nem házas ledig	%-ban in %	házas ver- heiratet	%-ban in %	özvegy ver- witwet	%-ban in %	elvált geschie- den	%-ban in %
Belváros Innere Stadt	férfi — männlich nő — weiblich együtt — zusammen	11290 10746 22026	8093 6675 14786	72.06 61.89 67.05	2801 2835 5640	24.98 26.26 25.61	329 1280 1609	2.93 11.85 7.30	3 6 9	0.03 0.06 0.04
Lipótváros Leopoldstadt	férfi — männlich nő — weiblich együtt — zusammen	7927 8364 16291	5515 5460 10975	69.57 65.28 67.37	2190 2194 4384	2.63 26.23 26.91	220 706 926	2.77 8.44 5.68	2 4 6	0.03 0.03 0.04
Terézváros *) Theresienstadt	férfi — männlich nő — weiblich együtt — zusammen	26567 25188 51755	17835 14516 32351	67.13 57.63 62.51	8020 7897 15917	30.19 31.35 30.76	701 2766 3467	2.64 10.98 6.63	11 9 20	0.04 0.01 0.04
Józsefváros Josephstadt	férfi — männlich nő — weiblich együtt — zusammen	12587 12639 25226	7986 020 15006	63.45 55.54 59.49	4244 4151 8395	33.72 32.84 33.28	353 1463 1816	2.80 11.58 7.20	4 5 9	0.03 0.04 0.03
Ferencváros Franzstadt	férfi — männlich nő — weiblich együtt — zusammen	5811 6020 11831	3662 3392 7054	63.02 56.35 59.62	2011 2002 4013	34.60 33.25 33.92	137 622 759	2.36 10.33 6.42	1 4 5	0.02 0.07 0.04
Kütelkek Extravillan	férfi — männlich nő — weiblich együtt — zusammen	2677 2446 5522	1741 1633 3374	65.03 57.40 61.10	875 1022 1897	32.69 35.92 34.35	60 10 4.53	2.24 6.68 4.53	1 1 1	0.04 0.02 0.02
Összesen Zusammen	férfi — männlich nő — weiblich együtt — zusammen	66799 65852 132651	44832 38696 83528	67.12 58.76 62.97	20115 20101 40246	30.16 30.53 30.33	1800 7027 8827	2.69 10.67 6.66	22 28 50	0.03 0.04 0.04
*) Terézv. A) Theresienst. A)	férfi — männlich nő — weiblich együtt — zusammen	14853 14057 28911	10353 8442 18795	59.70 60.06 65.01	4151 4217 8368	27.94 29.96 28.94	344 1390 1734	2.32 9.89 6.00	6 8 14	0.04 0.06 0.05
Terézváros B) Theresienst. B)	férfi — männlich nő — weiblich együtt — zusammen	11713 11121 22834	7482 6774 13556	53.88 54.57 59.34	3869 3680 7549	33.03 33.06 33.05	357 1376 1733	3.05 12.36 7.58	1 5 6	0.01 0.01 0.01

56. sz. tábla.

(1870: 24. sz. t.)

Tabelle Nr. 56.

Családi állapot, korévek szerinti megkülönböztetéssel.
 Familienstandes-Verhältnisse mit Berücksichtigung der Altersjahre.

Születési év Geburtsjahr	Kor-év Alter	Férfi Männer					Nő Frauen					Együtt Zusammen				
		nőtlen ledig	nős verheir.	özvegy verw.	elvált geschied.	haja- don ledig	férjes verheir.	özvegy verw.	elvált geschied.	nem házas ledig	házas verheir.	özvegy verw.	elvált geschied.			
1857	0-1	1425	.	.	.	1445	.	.	.	2870	.	.	.			
1856	1-2	1906	.	.	.	1327	.	.	.	2633	.	.	.			
1855	2-3	1320	.	.	.	1307	.	.	.	2627	.	.	.			
1854	3-4	1276	.	.	.	1256	.	.	.	2532	.	.	.			
1853	4-5	1269	.	.	.	1343	.	.	.	2612	.	.	.			
1852	5-6	1397	.	.	.	1365	.	.	.	2762	.	.	.			
1851	6-7	1301	.	.	.	1293	.	.	.	2524	.	.	.			
1850	7-8	1234	.	.	.	1290	.	.	.	2454	.	.	.			
1849	8-9	1118	.	.	.	1152	.	.	.	2270	.	.	.			
1848	9-10	998	.	.	.	1031	.	.	.	2029	.	.	.			
1847	10-11	1055	.	.	.	1095	.	.	.	2150	.	.	.			
1846	11-12	1062	.	.	.	1006	.	.	.	2068	.	.	.			
1845	12-13	1330	.	.	.	1207	.	.	.	2537	.	.	.			
1844	13-14	1561	.	.	.	1279	.	.	.	2840	.	.	.			
1843	14-15	1529	.	.	.	1279	7	.	.	2908	7	.	.			
0-14		19191	.	.	.	18635	7	.	.	37816	7	.	.			
1842	15-16	1482	.	.	.	1422	15	3	.	2904	15	3	.			
1841	16-17	1434	2	.	.	1223	17	2	.	2657	19	2	.			
1840	17-18	1530	1	.	.	1513	28	3	.	3043	29	3	.			
1839	18-19	1569	26	1	.	1491	90	9	1	3060	116	10	1			
1838	19-20	1575	17	.	.	1398	158	5	.	2973	175	5	.			
1837	20-21	1643	21	.	.	1492	250	15	.	3135	271	15	.			
15-20		9233	67	1	.	8539	558	37	1	17772	625	38	1			
1836	21-22	1433	32	2	.	987	252	19	.	2120	284	21	.			
1835	22-23	1263	47	2	.	1095	317	22	.	2358	394	24	.			
1834	23-24	1153	59	3	.	894	476	22	.	2047	535	25	.			
1833	24-25	1132	121	3	.	924	521	28	1	2056	642	31	1			
1832	25-26	957	173	3	2	818	631	41	.	1775	807	44	2			
21-25		5938	432	13	2	4718	2230	132	1	10658	2662	145	3			
1831	26-27	856	212	3	.	673	619	38	3	1529	831	41	2			
1830	27-28	1017	317	9	.	740	850	79	2	1757	1167	88	3			
1829	28-29	873	402	8	.	580	714	62	1	1453	1146	70	1			
1828	29-30	761	410	10	.	694	691	55	1	1206	1104	65	1			
1827	30-31	788	637	15	.	616	966	180	.	1404	1602	145	.			
26-30		4295	1978	45	.	3054	3872	365	7	7349	5850	409	7			

56. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 56. (Schluss.)

Születési év (Geburtsjahr)	Kor-év Alter	Férfi Männer					Nő Frauen					Együtt Zusammen				
		nőlen ledig	nős verhéb.	özvegy verv.	elvált geschied.	haja- don ledig	téjjes verhéb.	özvegy verv.	elvált geschied.	nem házas ledig	házas verhéb.	özvegy verv.	elvált geschied.	nem házas ledig	házas verhéb.	özvegy verv.
1826	31-32	580	567	11	1	307	652	69		887	1219	80	1			
1825	32-33	593	731	26	1	337	825	108		930	1556	131	2			
1824	33-34	562	810	24		313	728	112		875	1538	136				
1823	34-35	431	696	28		219	669	102		653	1365	130				
1822	35-36	427	829	34		271	832	155		698	1661	189	1			
	31-35	2596	3633	123	2	1447	3706	546		4043	7339	669	4			
1821	36-37	380	778	23		215	706	136		595	1484	159	2			
1820	37-38	361	950	38		264	815	144		625	1765	182				
1819	38-39	304	921	34		175	753	149	2	479	1674	183	2			
1818	39-40	238	755	36		155	586	132		393	1341	168				
1817	40-41	296	958	53	1	199	784	253	2	495	1742	306	3			
	36-40	1579	4362	184	3	1008	3644	814	6	2587	8006	998	9			
1816	41-42	166	606	29	1	90	484	101	1	256	1090	130	2			
1815	42-43	192	681	40		107	552	135	1	299	1233	175	1			
1814	43-44	149	627	28	1	79	422	127		228	1049	155	1			
1813	44-45	132	587	33		86	434	141		218	1021	174				
1812	45-46	167	644	31	2	107	490	190	1	274	1134	224	3			
	41-45	806	3145	164	4	469	2382	694	3	1275	5527	858	7			
1811	46-47	115	518	49	2	83	389	115		208	907	164	2			
1810	47-48	107	509	50		67	361	201	2	174	870	254	2			
1809	48-49	86	438	30		53	297	159	1	139	735	189	1			
1808	49-50	57	377	39		27	225	110		84	602	149				
1807	50-51	95	486	42		74	338	269		169	824	311				
	46-50	460	2328	210	2	314	1610	857	3	774	3938	1067	5			
1806	51-52	39	251	48		25	149	100		61	400	118				
1805	52-53	58	330	29	2	35	177	116		93	507	145	2			
1804	53-54	56	259	38		29	172	132		85	431	170				
1803	54-55	47	238	35		33	155	119	1	80	393	148	1			
1802	55-56	65	294	47	1	43	214	185		108	508	232	1			
	51-55	265	1372	197	3	165	867	646	1	430	2239	843	4			
1801	56-57	54	305	50		37	158	161	1	91	463	211	1			
1800	57-58	70	371	48	2	51	183	233		121	554	281	2			
1799	58-59	44	196	34	1	27	86	119		71	282	153	1			
1798	59-60	21	177	40	1	12	92	117		33	269	157	1			
1797	60-61	36	255	47		30	103	247	1	66	357	294	1			
	56-60	225	1304	219	4	157	621	877	2	382	1925	1096	6			
1796	61-62	29	140	42		14	81	120		43	221	162				
1795	62-63	25	165	32		20	77	153	1	45	242	185	1			
1794	63-64	25	142	34		13	56	136		38	198	170				
1793	64-65	19	144	58		8	69	162		27	213	220				
1792	65-66	17	158	61		24	60	151		41	218	212				
	61-65	115	749	227		79	343	722	1	194	1992	949	1			
1791	66-67	16	76	34		16	36	130	1	32	112	164	1			
1790	67-68	17	123	43		16	42	161		33	165	204				
1789	68-69	12	74	28		7	28	110		19	102	138				
1788	69-70	7	69	27		3	20	77		10	89	104				
1787	70-71	14	66	34		7	29	151		21	95	188				
1786	71-72	7	34	36		10	20	62		17	54	98				
1785	72-73	6	51	24	1	7	17	66		13	68	90	1			
1784	73-74	6	41	18		3	8	44		9	49	62				
1783	74-75	6	44	15		5	6	60		11	50	75				
1782	75-76	5	22	21		3	7	66		8	39	97				
1781	76-77	9	21	18		5	7	47		14	38	65				
1780	77-78	6	29	22		9	12	67		15	41	89				
1779	78-79	6	42	21		2	11	68		8	53	89				
1778	79-80	4	17	15	1	4	1	44		8	18	59	1			
1777	80-81	6	24	15		1	5	43		7	29	58				
1776	81-82	2	6	9		1	1	26		3	7	35				
1775	82-83	6	6	6		4	2	15		4	8	21				
1774	83-84	5	5	2		5	15	15		5	5	17				
1773	84-85	1	6	5		1	19	19		2	6	24				
1772	85-86		2	4			1	11			3	15				
1771	86-87	2	3	4		2	4	9		4	7	13				
1770	87-88	2	9	7		2	2	14		4	11	21				
1769	88-89		1	2		1	1	7		1	2	9				
1768	89-90	2		1				2		2	3	5				
1767	90-91		1	2				3			1	3				
1766	91-92							3			1	3				
1765	92-93	1		2				4			1	6				
1764	93-94															
1763	94-95	2														
1762	95-96					2										
1761	96-97															
1760	97-98		1													
1759	98-99	1						4								
1756	101-102							1								
1750	107-108			1				1								
65-ön főtől		139	775	417	2	111	26	1338	1	250	1038	1755	3			

Házassági arány a hitfelekezeteknél három fő - korszak szerint.
Eheziffer bei den Confessionen nach drei Haupt- Altersclassen.

	Katholikus Katholiken		Ágostai Lutheraner		Helvét Calviner		Görög n. e. Griechen n.-u.		Zsidó Juden		Egyéb vallású Sonstige Confessionen		Összesen Zusammen								
	Létszám Anzahl	Házass. verehélt %	Létszám Anzahl	Házass. verehélt %	Létszám Anzahl	Házass. verehélt %	Létszám Anzahl	Házass. verehélt %	Létszám Anzahl	Házass. verehélt %	Létszám Anzahl	Házass. verehélt %	Létszám Anzahl	Házass. verehélt %							
30 évig, *) bis 30 Jahre	28445	1857	6.54	2747	178	6.48	1441	68	4.72	358	19	5.31	8185	354	4.33	89	1	△	41185	2477	6.01
31-50 évig, von 31-50 Jahre	14083	9543	67.76	1408	9.58	68.04	709	484	68.26	211	98	46.45	3349	2865	75.10	41	20	△	19601	13468	68.71
50-en felett, über 50 Jahre	4157	2891	69.55	460	303	65.87	200	140	70.00	109	47	43.12	1084	816	75.88	3	3	△	6013	4200	69.85
Összesen Zusammen	46655	14291	30.63	4615	1439	31.18	2350	692	29.44	678	164	24.19	12418	3535	28.47	83	24	27.73*	66799	20145	30.16
25 évig, **) bis 25 Jahre	25630	1980	7.73	1575	135	8.57	940	66	7.02	171	19	11.11	6512	593	9.26	30	2	△	34858	2785	8.02
26-40 évig, von 26-40 Jahre	14463	8852	58.98	1430	687	56.87	600	309	51.67	100	61	61.00	2469	1852	75.01	18	11	△	18470	11222	60.75
40-en felett, über 40 Jahre	9770	4604	47.12	598	272	45.48	384	135	40.42	107	89	36.45	1702	1096	60.32	13	8	△	42594	6054	48.58
Összesen Zusammen	49563	14936	30.14	3293	1044	31.70	1874	510	27.21	378	119	31.48	10683	3471	32.49	61	21	34.43*	65852	20101	30.53
*) Ebből 21-30 éves Davon 21-30jähr.	8697	1806	20.76	1039	176	16.94	500	66	13.20	144	19	13.19	2311	342	14.86	12	1	△	12793	2410	18.87
**) Ebből 15-25 éves Davon 15-25jähr.	11849	1973	16.65	928	135	14.55	557	66	11.85	81	19	23.46*	2778	593	21.35	23	2	△	16216	2788	17.19

*) Ebből 21-30 éves Davon 21-30jähr.

**) Ebből 15-25 éves Davon 15-25jähr.

59. sz. tábla.

(1870: 30. sz. t.)

Tabelle Nr. 59.

Az özvegyeknek és elváltaknak városrész és vallás szerinti kimutatása.

Ausweis der Verwitweten und Geschiedenen nach Stadttheilen und Confessionen.

	Katholikus Katholiken			Ágostai Lutheraner			Helyvét Calviner			Gör. n. e. Griechen n.-u.			Zsidó Juden			Egyéb vallású Sonst. Conf.		
	férfi männlich	nő weiblich	együtt zus.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zus.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zus.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zus.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zus.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zus.
Belváros Innere Stadt	234	1037	1271	32	68	100	28	110	138	17	31	48	17	31	48	1	3	4
özv. verw. elv. gesch.	3	5	8	1	1
Lipótváros Leopoldstadt	126	435	561	21	64	85	3	28	31	6	20	26	64	158	222	.	1	1
özv. verw. elv. gesch.	1	2	3	1	2	3	.	.	.
Terézváros *) Theresienstadt	459	1965	2424	50	129	179	12	34	46	8	6	14	172	632	801	.	.	.
özv. verw. elv. gesch.	6	2	8	.	1	1	1	.	1	.	.	.	4	6	10	.	.	.
Józsefváros Josephstadt	290	1332	1622	32	60	92	18	57	75	8	3	11	3	9	12	2	2	4
özv. verw. elv. gesch.	2	4	6	1	.	1	.	.	.	1	1	2
Ferenczváros Franzstadt	128	565	693	5	20	25	3	30	33	1	3	4	.	4	4	.	.	.
özv. verw. elv. gesch.	1	4	5
Kütelkek Extravillan	57	180	237	2	7	9	1	1	2	1	1	.	1	1
özv. verw. elv. gesch.	1	.	1
Egész város Ganze Stadt	1294	5514	6808	142	348	490	65	26	325	40	63	103	256	835	1031	3	7	10
özv. verw. elv. gesch.	14	17	31	1	1	2	1	1	2	1	1	2	5	8	13	.	.	.
*Terézváros A. Theresienstadt A.	163	714	877	22	57	79	3	14	17	5	4	9	15	601	752	.	.	.
özv. verw. elv. gesch.	3	2	5	.	.	.	1	.	1	.	.	.	2	6	8	.	.	.
Terézváros B. Theresienstadt B.	296	1251	1547	28	72	100	9	20	29	3	2	5	21	31	52	.	.	.
özv. verw. elv. gesch.	3	.	3	.	.	1	2	.	.	.

60. sz. tábla.

(1870: 31. sz. t.)

Tabelle Nr. 60.

Özvegyek és elváltak városrészenkénti kimutatása, tekintettel a korra.

Verwitwete und Geschiedene nach Stadttheilen mit Berücksichtigung des Alters.

	21-30		31-50		50-nél t. üb. 50		15-25		26-40		40-nél t. üb. 40	
	é v e s — J a h r e a l t e											
	özv. verw.	elvált gesch.	özv. verw.	elvált gesch.	özv. verw.	elvált gesch.	özv. verw.	elvált gesch.	özv. verw.	elvált gesch.	özv. verw.	elvált gesch.
	férfiak száma — Männer						nők száma — Frauen					
Belváros Inn. St.	8	.	124	1	197	2	10	.	361	3	879	3
Lipótváros Leopoldst.	4	.	91	1	124	1	22	.	191	1	493	3
Terézváros *) Theresst.	26	1	252	5	423	5	59	1	649	4	2058	4
Józsefváros Josephstadt	11	.	127	3	215	1	33	1	333	3	1097	1
Ferenczváros Franzst.	7	1	52	.	78	.	11	.	123	4	483	.
Kütelkek Extravillan	2	.	35	1	23	.	4	.	62	.	124	.
Egész város Ganze Stadt	58	2	681	11	1060	9	187	2	1724	15	5134	11
*Terézváros A. Therst. A.	8	1	122	3	214	2	37	1	353	4	1000	3
" " B. " " B.	18	.	130	2	209	3	22	.	296	.	1058	1

Foglalkozási mód tekintettel az illetők származására.

Berufsart mit Berücksichtigung der Abstammung.

	L é t s z á m		H á n y s z á z a l é k a										Számazásra nézve			
	Anzahl		a foglalkozóknak der erworbenden Personen					az illető csoportbeli egyéneknek der in den entsprechenden Gruppen enthaltenen					Nach der Abstammung			
	nő	férfi	nő	férfi	együtt	nő	férfi	nő	férfi	együtt	nő	férfi	együtt	Magyar	Osztály	Külföldi
A. ÖSTERMEIÉS.																
I. Mezőgazdaság.																
II. Marhatenyésztés.																
III. Egyéb őstermelés.																
Egész őstermelés	1098	1287	191	175	206	1484	100.00	0.93	0.14	0.97	1221	57	9			
B. IPAR.																
I. Előlelőipar.																
1. Mezőgazdaság.																
II. Marhatenyésztés.																
III. Egyéb őstermelés.																
Egész őstermelés	1098	1287	191	175	206	1484	100.00	0.93	0.14	0.97	1221	57	9			
II. Ruházat- ipar.																
a) szövő	3292	3467	175	525	533	9496	5.04	2.49	0.13	2.62	2265	976	226			
b) kőműves	898	898		1.44	1.44	57.79	0.06	0.68	0.08	0.68	639	249	10			
c) szűcs	3926	4064	78	627	639	48.41	0.93	2.96	0.06	3.02	3218	731	53			
d) ruházat- ipar.	172	173	1	0.27	0.27	2.03	0.01	0.13	0.01	0.13	157	10	6			
e) egyéb ruházat- ipar.	329	357	28	0.53	0.57	3.89	0.33	0.25	0.08	0.28	280	65	12			
f) egyéb ruházat- ipar.	8271	8457	186	13.21	13.50	97.79	2.21	6.24	0.15	6.39	8892	1432	133			
III. Építő- ipar.																
a) kőműves	898	898		1.44	1.44	57.79	0.06	0.68	0.08	0.68	639	249	10			
b) kőfaragó	71	71		0.11	0.11	4.57	0.05	0.29	0.05	0.29	58	10	3			
c) ác	377	377		0.60	0.60	24.26	0.29	0.15	0.15	0.29	261	120	1			
d) egyéb építő- ipar.	208	208		0.34	0.34	13.88	0.15	0.15	0.15	0.15	180	21	1			
e) egyéb építő- ipar.	1554	1554		2.49	2.49	100.00	1.17	1.17	1.17	1.17	1128	403	23			

	327	5	332	0.52	0.01	98.47	1.53	100.00	0.25		0.25	241	75	16
IV. Fonó, szövő ipar.														
a) Mosás	58	678	781	0.09	1.09	1.18	66.21	71.89	0.04		0.55	699	91	11
b) pipere		293	293	0.48	0.48	0.46	98.61	28.61	0.22		0.22	274	18	1
V. Trisztifás és pipere	53	971	1024	0.09	1.55	5.18	94.82	100.00	0.04		0.77	903	109	12
VI. Agyagipar	95	1	96	0.15		0.15	99.99	0.01	0.07		0.07	72	22	2
a) asztalos	1895	6	1901	3.03	0.01	3.04	71.78	0.23	1.42		1.43	1575	279	47
b) esz. egályos	135	123	123	0.19		0.19	4.68		0.10		0.10	101	17	4
c) egyéb f.-ipar	613	3	616	0.99		0.99	29.22	0.11	0.46		0.46	476	111	29
VII. Fajpar	2631	9	2640	4.21	0.01	4.22	99.66	0.34	1.98	0.01	1.99	2152	407	81
a) Drágakő, nemes évez	278	5	283	0.45	0.01	0.46	12.28	0.22	12.50	0.21	0.22	255	22	8
b) bádogos	196	2	198	0.51		0.51	8.66	0.09	8.75	0.15	0.15	169	19	10
c) bakatos	976	3	979	1.56	0.01	1.57	43.09	0.13	43.22	0.73	0.73	792	153	34
d) Kovács	468	4	466	0.74		0.74	20.57	0.36	20.57	0.36	0.36	390	61	15
e) egyéb vas és aczél-ipar	111	11	112	0.18		0.18	4.90	0.04	4.94	0.08	0.08	74	25	13
f) öntőde	107	1	108	0.17		0.17	1.73	0.04	1.77	0.07	0.07	82	15	11
g) egyéb fém-ipar	119	1	119	0.19		0.19	5.25	0.09	5.25	0.09	0.09	96	15	8
VIII. Fémipar	2253	12	2265	3.60	0.02	3.62	99.48	0.52	100.00	1.69	1.70	1856	310	99
IX. Sokszorosító ipar	233	10	263	0.40	0.02	0.42	99.62	0.38	100.00	0.19	0.20	211	28	24
X. Iparos művészet	95		95	0.15		0.15	100.00		0.07		0.07	70	16	9
a) Óráis	125	3	128	0.20		0.20	54.35	1.31	55.66	0.09	0.09	104	16	8
b) esz. műszeripar	102		102	0.17		0.17	44.34		44.34	0.08	0.08	69	24	10
XI. Műszeripar	227	3	230	0.37		0.37	98.69		0.17		0.17	173	40	17
a) Gerber	105	3	108	0.17	0.01	0.18	16.25	0.47	16.72	0.08	0.08	86	16	6
b) bőrműködés	368	2	370	0.58		0.58	56.97	0.31	57.28	0.38	0.38	277	71	22
c) könyvkötő	153	1	154	0.25		0.25	23.68	0.15	23.81	0.11	0.11	126	18	10
d) egyéb bőr és papírpar	18	1	14	0.02		0.02	2.01	0.15	2.16	0.01	0.01	12	1	1
XII. Bőr- s papírpar.	639	7	646	1.02	0.01	1.03	98.91	1.09	100.00	0.48	0.48	501	106	39
XIII. Olaj- és zsír-ipar	101		101	0.16		0.16	100.00		0.08		0.08	97	3	1
XIV. Iparos festő	382	6	388	0.61	0.01	0.62	98.46	1.54	100.00	0.29	0.29	297	61	30
XV. Női kézipar		1511	1511		2.42	2.42		100.00			1.14	1384	142	62
a) Kárpitos	225		225	0.37		0.37	8.23	8.23	0.17		0.17	194	26	5
b) iparos egyéb ezímen	660		338	1.04	0.54	1.58	24.14	12.36	36.50	0.49	0.26	801	115	52
c) közel. megismerés nélkül	180		231	2.05	0.37	2.42	46.82	8.45	55.27	0.97	1.14	1332	154	35
XVI. Vegyes ipar	2165	569	2734	3.46	0.91	4.37	79.19	20.81	100.00	1.63	2.06	2327	325	82
<i>Egész ipar</i>	<i>22338</i>	<i>3465</i>	<i>25803</i>	<i>35.69</i>	<i>5.33</i>	<i>41.22</i>	<i>86.57</i>	<i>13.43</i>	<i>100.00</i>	<i>16.84</i>	<i>13.45</i>	<i>20528</i>	<i>4455</i>	<i>820</i>
C. FORGALOM. Verkehr.														
a) vasút	382		382	0.61		0.61	44.63		44.63	0.28	0.28	143	222	17
b) lóutvar	449		449	0.72	0.04	0.76	52.45	2.92	55.37	0.34	0.36	401	65	4
I. Összes száraz forgalom	831	25	856	1.33	0.04	1.37	97.08	2.92	100.00	0.62	0.62	544	287	25
a) gőzhajózás	235		235	0.38		0.38	91.52		91.52	0.18	0.18	183	42	10
b) közönség hajóz.	142		42	0.06		0.06	8.48		8.48	0.03	0.03	37	5	
II. Összes vízi forgalom	277		277	0.44		0.44	100.00		100.00	0.21	0.21	220	47	10
<i>Egész forgalom</i>	<i>1108</i>	<i>25</i>	<i>1133</i>	<i>1.77</i>	<i>0.04</i>	<i>1.81</i>	<i>79.79</i>	<i>2.21</i>	<i>100.00</i>	<i>0.83</i>	<i>0.85</i>	<i>764</i>	<i>334</i>	<i>35</i>

a) Gépész	48	0.07	0.07	0.07	34.12	2.121	0.03	0.03	0.03	35	6	7
b) kocsis	718	1.16	1.16	1.16	31.70	31.70	0.55	0.55	0.55	516	187	16
c) borbély, fodrász	100	0.16	0.12	0.28	4.41	3.39	0.77	0.77	0.19	162	11	4
d) egyéb különböz. szolg.	939	1.50	0.61	2.11	1.40	16.98	0.71	0.30	1.01	1093	974	97
e) különféle szolg. összege	1806	2.89	0.73	3.62	79.63	20.37	1.36	0.35	1.71	1736	478	54
f) katonaság	182	0.29	0.29	0.29	39.14	39.14	0.13	0.13	0.13	126	55	1
g) őrség	283	0.45	0.45	0.45	60.86	60.86	0.22	0.22	0.22	173	108	2
IV. Katonaság és őrség együtt	465	0.74	0.74	0.74	100.00	100.00	0.35	0.35	0.35	299	163	3
Összes személyes szolgálat	13579	21.69	24.10	45.79	47.38	52.62	10.24	11.37	21.61	23321	4799	540
F. ÖNÁLLÓ KERESÉST VAGY FOGLALKOZÁS NÉLKÜLIEK.												
Ohne selbständigen Erwerb oder ohne Beschäftigung.												
I. Saját vagyonból elő.	889	467	1306	.	1.90	0.67	0.63	0.35	0.35	1166	110	30
II. Gyámoltatásból elő.	205	351	559	.	0.29	2.51	0.15	0.27	0.42	467	73	19
III. Tanuló.	2390	362	2652	.	3.41	0.37	1.81	0.19	0.19	2533	90	99
IV. Egyéb foglalk. nélküliek	20098	45443	65541	.	28.69	64.86	15.15	34.26	49.41	60279	4462	800
Önálló kereset vagy foglalkozás nélkül, összesen	23532	46527	70058	.	33.59	66.41	17.74	35.07	52.81	64445	4735	878
ÖSSZESEN.												
Recapitulation.												
A) Östermelés	1096	191	1287	1.75	0.31	2.06	0.88	0.14	0.97	1921	57	9
B) Ipar	23338	3465	25803	35.69	5.53	41.22	16.84	2.61	19.45	20528	4455	820
C) Forgalom	1108	25	1133	1.77	0.01	1.81	0.83	0.02	0.85	764	384	35
D) Kereskedelem	5146	561	5710	8.22	0.90	9.12	3.88	0.43	4.31	5082	533	95
E) Személyes szolgálat	13579	15081	28660	21.69	24.10	45.79	10.24	11.37	21.61	23321	4799	510
Önállóan foglalkoz. össz. Summe d. selbst. Erwerb.	43267	19326	62553	69.12	30.88	100.00	32.62	14.57	47.19	50916	10178	1499
F) Önálló kereset vagy foglalkozás nélküliek	23532	46526	70058	.	.	.	17.74	35.07	52.81	64445	4735	878
Főösszeg	66799	65852	132651	.	.	.	50.36	49.64	100.00	115361	14913	2477

(1870: 55. sz. t.)

A kereseti ágak elosztása az egyes városrészekben. — Vertheilung der Berufsweige über die einzelnen Stadttheile.

Kereseti ág megnevezése <i>Benennung des Berufsweiges</i>	Bétfváros <i>Imene Stadt</i>		Lipótváros <i>Leopoldstadt</i>		Terézváros A <i>Theresienst. A</i>		Terézváros B <i>Theresienst. B</i>		Egész Terézváros <i>Ganze Theresienstadt</i>		Józsefváros <i>Josefstadt</i>		Ferenzváros <i>Franzstadt</i>		Küitell. k. <i>Extrastadt</i>		Összes létszám =100	
	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%		
A. ÖSTERMEIÉS. — Urproduction.																		
I. Mezőgazdaság — Landwirtschaft	220	22.82	107	11.10	36	3.73	61	6.33	37	10.06	224	23.24	134	13.90	182	18.88	961	
II. Marhatenyésztés — Viehzucht	39	1.05	3	0.08	8	2.88	24	8.63	32	11.51	149	63.60	59	21.22	32	11.51	278	
III. Egyéb östermelés — Sonst. Urproduction	39	△	1	△	1	△	1	△	1	△	375	29.14	5	△	4	△	45	
<i>Östermelés összege — Ges. Urproduction</i>	255	19.81	111	8.63	44	3.42	86	6.68	130	10.10			198	15.38	218	16.14	1287	
B. IPAR. — Industrie.																		
a) Pék — Bäcker	93	19.02	76	15.51	131	26.79	50	10.23	181	37.02	96	19.63	32	6.54	11	9.25	489	
b) mészáros, hentes — Fleischer, Secher	96	13.87	32	4.63	129	18.64	143	30.67	279	39.31	202	29.19	76	10.98	14	2.02	692	
c) édessegek — Conditoren	55	47.41	16	13.79	19	16.39	6	5.17	25	21.56	18	15.52	1	0.86	1	0.86	116	
d) malomipar — Mühlenindustrie	43	15.69	17	6.21	34	12.41	25	9.12	59	21.53	27	9.56	90	32.85	38	13.87	274	
e) szesz ital — Geistige Getränke	3	2.03	8	5.41	26	17.37	13	8.78	39	26.35	11	7.43	43	29.05	44	29.73	148	
f) korszmáros egy. eledelipar — Gastw. u. s. Nrgsg	411	23.51	313	17.91	369	21.11	248	14.19	617	35.30	226	12.43	113	6.49	68	3.89	1748	
I. Egész eledelipar — Sämmtl. Nahrungsgew.	701	20.22	462	13.32	708	20.42	485	13.99	1193	34.41	580	16.73	355	10.24	176	5.08	3467	
a) szabó — Schneider	1228	31.15	296	5.76	1529	38.97	387	9.87	1915	48.84	393	10.02	133	3.39	33	0.84	2933	
b) rzipész — Schneider	452	11.29	182	4.54	981	24.58	1005	25.10	1989	49.66	1060	26.48	286	7.11	36	0.90	4004	
c) egyéb ruházatiipar — Sonst. Kleidungsgeu.	118	20.75	45	8.49	150	28.30	73	14.15	225	42.45	68	12.80	78	14.72	4	0.76	539	
II. Egész ruházatiipar — Sämmtl. Kleidungsgeu.	1784	21.10	453	5.36	2663	31.49	1467	17.35	4130	48.84	1521	17.99	496	5.87	73	0.86	8458	
a) köpltes — Metzger	79	8.45	83	8.57	106	10.91	298	39.72	294	40.65	294	40.65	994	39.34	80	9.10	969	
b) faépltes — Zimmerleute	14	3.72	38	10.06	51	13.53	144	38.19	195	51.72	53	11.72	53	14.06	21	5.57	377	
c) egyéb építipar — Sonstige Baugeswerbe	26	12.50	13	6.25	27	12.98	39	38.75	66	31.73	74	31.73	74	36.86	10	4.81	908	
III. Egész építipar — Sämmtl. Baugew.	119	7.86	134	8.62	184	11.84	471	30.31	655	42.15	421	42.15	421	27.09	61	3.93	1554	
IV. Fonó- és szövőipar — Spinn- u. Weberei	31	9.33	13	3.92	102	30.72	72	21.69	174	52.41	73	21.99	38	11.45	3	0.90	332	
a) mosás, tisztítás — Waschen und Putzen	108	14.77	75	10.26	128	17.51	189	25.86	317	43.37	144	19.70	65	8.89	22	3.01	731	
b) pipere — Putzartikelindustrie	136	45.39	28	9.56	74	25.26	215	21.90	400	34.14	20	6.82	10	3.11	2	0.86	293	
V. Tisztítás s pipere — Gew. f. Putz u. Rein.	42	23.53	103	10.06	202	19.73	115	21.90	417	40.73	164	16.02	75	7.32	24	2.34	1024	
VI. Agygáipar — Textilindustrie			4	4.17*	27	28.12*	31	32.28*	58	50.39	14	14.59*						
a) asztalos — Tischler	136	7.11	89	4.68	315	16.57	606	31.88	921	48.45	351	18.63	188	9.89	17	0.81	1801	
b) esztályos — Drechsler	15	12.10	10	8.13	32	26.02	36	29.27	68	55.29	18	14.63	6	4.88	6	4.88	123	
c) egyéb faipar — Sonstige Holzindustrie	14	2.42	41	6.66	157	25.49	104	26.62	321	52.11	135	20.21	97	15.75	14	2.27	616	
VII. Egész faipar — Sämmtliche Holzindustrie	160	6.36	140	5.30	504	19.09	806	30.53	1310	49.62	694	26.20	291	11.03	37	1.40	2640	
a) drágakő s nem ércz — Edelmet. u. Juw.	115	40.63	23	8.13	85	30.04	10	6.71	104	36.75	35	11.66	8	2.89			283	
b) vas- és aczélpár — Eisen- u. Stahlindustrie	173	9.86	123	7.01	363	30.68	531	30.26	894	50.94	349	19.04	146	9.46	50	2.85	1753	
c) öntöde — Gießerei	10	9.26	2	1.85	40	37.04	27	25.00	67	62.04	13	12.43	12	11.11	4	3.70	103	
d) egyéb fémipar — Sonst. Metallindustrie	17	14.39	5	1.20	39	32.77	32	26.89	71	59.66	22	18.49	4	3.36			119	
VIII. Egész fémipar — Sämmtliche Metallind.	315	19.90	153	6.76	727	23.27	609	26.89	1136	50.16	417	18.41	190	8.39	54	2.38	2265	
IX. Sokszorosítópár — Polygraph. Gewerbe	85	82.32	19	7.22	49	18.63	21	7.99	70	26.62	70	26.62	19	7.22			263	
X. Iparos művészet — Gewerbliche Künstler	24	25.26*	13	13.69*	24	25.26*	8	8.42*	32	33.68	21	22.11*	5	5.26*			95	

47	36.72	11	10.44	45	35.15	12	9.37	67	44.52	5	3.91	128
24	23.53	10	9.80	16	15.69	34	33.33	50	49.01	2	1.96	102
71	39.87	24	10.44	61	26.52	46	20.00	107	46.52	7	3.04	230
25	23.15	2	1.85	10	10.19	41	10.18	23	20.37	44	40.74	108
88	26.49	19	5.14	80	21.62	41	11.18	121	32.70	37	10.00	370
86	55.84	7	4.55	5	18.83	5	3.25	34	22.08	13	8.41	154
1	Δ	3	Δ	2	Δ	2	Δ	3	Δ	3	Δ	14
210	32.21	31	4.70	125	19.35	59	9.13	184	28.48	69	10.68	645
4	4.95	4	3.86	34	33.66	35	34.66	69	68.32	10	9.90	101
46	11.86	32	8.25	126	32.47	89	22.94	215	55.41	16	4.12	388
268	17.74	135	8.93	366	23.56	307	20.32	663	43.88	301	19.92	1511
514	18.86	315	11.52	786	28.75	482	17.53	1268	46.38	377	13.79	2734
4586	17.77	2057	7.47	6483	25.12	5186	20.10	11669	45.22	4829	18.72	25803

3	1.31	34	8.90	59	13.45	228	59.69	287	74.14	2	0.52	982
3	0.63	1	0.21	21	4.43	108	27.22	129	27.22	77	16.25	474
8	0.93	35	4.09	80	9.35	336	69.25	416	28.97	79	9.23	856
65	27.66	36	15.32	17	7.23	31	13.19	48	20.42	43	18.30	235
2	Δ	5	Δ	13	Δ	13	Δ	14	Δ	5	Δ	42
67	24.19	41	14.80	18	6.50	44	15.88	62	22.38	48	17.33	277
75	6.77	76	6.86	97	8.76	377	34.02	474	42.78	124	11.29	1108

91	11.94	132	17.32	210	27.56	97	12.73	307	40.29	58	7.61	762
52	14.09	61	16.33	445	39.30	59	13.96	204	55.26	23	6.23	369
5	Δ	7	Δ	6	Δ	1	Δ	7	Δ	3	Δ	20
41	12.09	104	30.68	144	42.48	32	9.44	176	51.92	5	1.47	16
922	21.93	1221	29.04	1381	32.84	313	7.45	1694	40.29	112	2.67	339
1114	19.51	1533	36.58	1887	33.05	504	8.83	2391	41.88	201	3.52	4204

243	2.35	398	2.38	1353	13.10	3061	29.64	4414	47.74	1094	10.59	10329
5	3.82	3	3.29	26	19.85	41	31.30	67	51.15	16	12.91	131
219	25.64	1811	21.41	1893	22.38	662	7.83	2955	33.21	481	5.69	8158
8	32.61	687	30.61	372	16.59	152	6.78	524	20.37	165	2.81	2242
109	24.50	121	27.18	123	27.64	31	6.97	154	34.61	13	2.92	445
73	24.81	49	15.61	37	11.78	87	11.78	74	23.56	324	7.64	314
3335	15.22	2979	13.59	3804	17.35	3984	18.18	7788	35.53	1601	7.71	21919
178	45.64	77	19.75	44	11.33	30	7.69	74	18.97	26	6.07	390
58	41.43	14	10.00	15	10.00	13	9.29	27	19.29	11	7.85	140
177	20.26	141	23.31	97	16.03	69	11.40	166	27.43	45	7.44	605
182	46.91	132	34.70	26	6.70	8	2.06	34	8.76	22	1.83	388
198	28.86	115	16.72	173	25.22	48	7.00	221	32.22	124	18.07	686
210	44.86	160	25.08	121	18.96	44	6.90	165	24.96	63	3.95	638
47	60.25	8	10.26	4	5.13	4	5.13	8	10.26	7	8.97	78
134	21.23	86	13.63	156	24.72	120	19.02	276	43.74	101	16.01	681
59	60.83*	4	4.12*	14	11.3*	8	3.09*	17	17.52	6	6.19*	37
29	11.03	86	32.70	108	11.07	16	6.08	124	47.15	14	3.32	263
25	27.17	24	26.09	17	18.48	9	9.78	26	38.26	13	14.13	92
1303	32.51	847	31.13	774	19.31	364	9.08	1138	38.39	189	4.72	4008

a) órák — *Uhrmacher*
b) egyéb iparág — *Sonstige mech. Gew.*
XI. Eg. műszeripar — *Sämmt. mech. Gew.*
a) cserzőipar — *Gerber*
b) bőrmunkás — *Lederarbeiter*
c) könyvkötés — *Buchbinder*
d) egyéb bőr- s papírpar — *S. Led. u. Papierind.*
XII. Eg. bőr- s papírpar — *Ges. Led. u. Papierind*
XIII. Olaj- s zsírpar — *el- u. Fettindustrie*
XIV. Iparos festő — *Farb- u. Mater gewerbe*
XV. Női kézipar — *Weibl. Handarbeit*
XVI. Vegyes iparágak — *Sonst. Industrie*
Egész ipar — *Gesamante Industrie*

O. FORGALOM. — Verkehr.
a) vasúti — *Eisenbahnverkehr*
b) lóútvár — *Gezähndelter Landverkehr*
I. Egész száraz forg. — *Landverkehr zus.*
a) gőzhajózás — *Dampfschiffverkehr*
b) kőrhajósági hajózás — *Gez. Schiffverkehr*
II. Egész vízi forg. — *Wasserverkehr zus.*
Egész tőrgalom — *Gesamunter Verkehr*

D. KERESKEDELEM. — Handel.
I. Terménykereskedők — *Handel m. Urproducten*
II. Iparczikkkereskedők — *Handel m. Industrieerz.*
III. Pénzrel és hitellel — *Handel m. Geld u. Credit*
IV. Biztosítás — *Assurancezen*
V. Közvetítők — *Vermittlungsgeschäfte*
VI. Keresk. egyéb czímen — *Sonstiger Handel*
Egész kereskedelem — *Gesamunter Handel*
1114 19.51

E. SZEMÉLYES SZOLGÁLAT. —
Pérszemélyes Dienstleistung.
a) házaszkodó — *Tugdoliner*
b) munkás — *Arbeiter*
c) szolgáló — *Dienstleute*
d) szakácsok — *Köchenzen*
e) takácsok — *Amaueu*
f) kőhőtlők — *Lusthändler*
g) egyéb testi szolg. — *Sonst. körperl. Dienstl.*
I. Eg. tisztai szolg. — *Sämmt. körp. Dienstl.*
a) államhivataltalok — *Staatsbeamte*
b) más gyei hivatalnok — *Comitätsbeamte*
c) városi hivatalnok — *Städt. Beamte*
d) egyéb hivatalnok — *Sonstige Beamte*
e) ügyvéd — *Advocaten*
f) egészségügy — *Sanitätspersonen*
g) n. veltség — *Unterricht*
h) irodatom — *Literatur*
i) művészet — *Kunst*
j) isteni szolgálat — *Gottesdienst*
k) könyvvívó — *Buchhalter*
l) egyéb szellemi szolg. — *Sonst. geist. Dienstl.*
II. Eg. szellemi szolg. — *Sämmt. geist. Dienstl.*

62. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 62. (Schluss.)

Körzeti ág megnevezése <i>Benennung des Berufsbezuges</i>	Belváros <i>Innere Stadt</i>		Lipótváros <i>Leopoldstadt</i>		Terézváros A <i>Theresienst. A</i>		Terézváros B <i>Theresienst. B</i>		Egész Terézv. <i>Ganze Theresienstadt</i>		Józsefváros <i>Josephtadt</i>		Ferenzváros <i>Franzstadt</i>		Kült-ilek <i>Extravillen</i>		Összes lélekszám = 100
	Lélekszám	%	Lélekszám	%	Lélekszám	%	Lélekszám	%	Lélekszám	%	Lélekszám	%	Lélekszám	%	Lélekszám	%	
II. Külföldi szolg. — Summe d. versch. Dienstl.	464	20.48	380	16.75	399	17.59	353	15.57	752	33.16	326	14.37	183	8.07	163	7.19	2288
a) katonaság — <i>Militärpersonen</i>	13	23.62	11	22.53	41	22.53	18	9.89	59	32.42	19	10.44	8	4.40	12	6.59	182
b) őrség — <i>Wache</i>	35	12.37	114	40.28	37	9.54	29	10.25	56	12.72	36	12.72	16	5.65	26	9.19	282
III. Katonaság, őrség egy. — <i>Milit. u. Wache z. E.</i>	78	16.78	155	33.33	68	14.62	47	10.11	115	24.73	55	11.83	24	5.16	39	8.17	555
Egész személyes szolg. — <i>Ges. pers. Dienstl.</i>	5179	18.07	4361	15.22	5045	17.60	4748	16.57	9793	34.17	5540	19.33	2027	7.28	1699	5.93	28659
F. ÓVALLO KERESZET V. FOGL. NÉLK.	374	28.64	206	15.77	126	12.40	138	10.56	300	22.97	224	17.15	103	12.49	39	2.98	1306
Ohne selbst Erwerb oder ohne Beschäft.	93	16.64	60	10.13	92	16.46	158	28.26	250	41.82	81	14.19	59	10.55	16	2.86	559
I. Saját vagyon, élő — <i>Aus eig. Mitteln Lebende</i>	1337	50.11	381	14.37	453	17.08	154	5.81	607	22.88	179	6.75	85	3.58	53	2.00	2652
II. Gyámoltatásból élő — <i>Von Unterst. Lebende</i>	9012	13.74	7515	11.46	14641	22.34	11515	17.61	26106	30.91	13284	20.27	6723	10.26	2851	4.35	65541
III. Tanuló — <i>Lernende</i>	10816	15.44	8153	11.64	15354	21.92	11940	17.04	27294	38.96	13774	19.66	7056	10.07	2965	4.23	70058
IV. Egyéb — <i>Sonstige Beschäftigungslose</i>																	
Önálló kereset v. foglalk. nélkülek összesen <i>Ohne selbst. Erwerb u. Beschäftigung zusammen</i>																	
F. Összesleg: — <i>Hauptsumme:</i>	22026	16.60	16291	12.20	28911	21.80	22844	17.22	51755	39.02	25226	19.02	11831	8.92	5522	4.16	132651

63. sz. tábla.

(1870: 57. sz. l.)

Tabelle Nr. 63.

ÖZVEGY ÉS EIVÁLT NŐK FOGLALKOZÁSA.

Beschäftigungsweise der verwitweten und geschiedenen Frauen.

Foglalkozás <i>Beschäftigung</i>	Éves <i>Jahre alt</i>										Összesen <i>Zusammen</i>	65-nél több <i>über 65</i>	Foglalkozás <i>Beschäftigung</i>	Összesen <i>Zusammen</i>												
	15-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65																
A) Üsternelés — <i>Upproduktion</i>	3	16	11	20	19	21	17	14,5	10	17	14,5	17	14,5	Mosás — <i>Wäscherarbeiten</i>	1	16	31	51	34	49	27	18	10	18	255	
B) Ipar — <i>Industrie</i>	2,7	11,04	7,06	13,06	13,06	14,4	11,73	100,00	6,00	11,73	100,00	11,73	100,00	Női kézipar — <i>Weibl. Handarb.</i>	0,88	6,27	12,00	20,00	19,19	10,39	7,06	3,99	7,06	100,00		
C) Forgalom — <i>Verkehr</i>	0,3	21	1	100	177	135	122	6,80	68	4,33	6,80	4,33	6,80	Női kézipar — <i>Weibl. Handarb.</i>	1	16	27	37	57	63	36	31	25	13	312	
D) Kereskedelem — <i>Handel</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Napszamos — <i>Tiegelherinnen</i>	0,39	8,08	11,08	18,27	16,08	11,44	9,44	8,08	4,16	5,16	100,00	
E) Személyes szolgálat — <i>Persönliche Dienstleistungen</i>	8	18	20	58	49	58	37	37,5	24	48	37,5	48	37,5	Napszamos — <i>Tiegelherinnen</i>	0,87	2,79	9,71	14,23	11,27	15,76	11,26	12,23	6,44	100,00		
F) Önálló kereset v. fogl. nélkülek <i>Ohne selbst. Erwerb u. Beschäft.</i>	59	169	260	365	397	399	276	281	163	217	218,8	12,00	100,00	Szolgáló — <i>Dienstmägde</i>	0,00	4	18	31	47	57	66	72	66	57	33	463
G) Pénzügy — <i>Hauptsumme</i>	2,7	6,51	10,45	14,07	11,94	10,71	11,20	6,80	8,72	10,00	6,80	8,72	10,00	Szolgáló — <i>Dienstmägde</i>	2	3,28	6,70	10,15	13,90	15,60	14,00	10,15	6,70	7,13	100,00	
H) Személyes szolgálat — <i>Persönliche Dienstleistungen</i>	41	104	149	198	204	263	233	459	479	886	344,5	100,00	100,00	Szolgáló — <i>Dienstmägde</i>	0,00	2	24	31	53	27	29	9	13	7	207	
I) Összesen — <i>Hauptsumme</i>	38	133	371	548	620	697	880	647	879	1339	705,5	1339	705,5	Szolgáló — <i>Dienstmägde</i>	0,00	4,95	11,50	14,00	20,00	13,00	14,00	14,00	6,80	9,99	1,00	100,00
J) Összesen — <i>Hauptsumme</i>	38	133	371	548	620	697	880	647	879	1339	705,5	1339	705,5	Szolgáló — <i>Dienstmägde</i>	0,00	2,00	3,00	11,00	13,77	16,17	10,00	11,00	5,99	17	167	

A legzártabbban képviselet kerestet ágak a következők.
Die am zahlreichsten vertretenen Erwerbsweige sind folgende.

Foglalkozás és kor. — Beruf und Alter.

Az első rovathan megnevezett kereseti ággal foglalkozó egyének köztül:
 Von den Personen, die den in Rubrik I genannten Berufen angehören, stehen im Alter von

0—14	15—20	21—25	26—30	31—35	36—40	41—45	46—50	51—55	56—60	61—65	65-nél több éves	Összesen
Letszám	Letszám	Letszám	Letszám	Letszám	Letszám	Letszám	Letszám	Letszám	Letszám	Letszám	Letszám	Letszám
11	65	69	96	99	135	108	62	59	50	38	41	822
3	5	5	15	14	20	15	13	13	18	15	15	142
14	66	74	111	113	155	118	74	66	68	49	56	964
1	2	15	36	46	45	34	22	10	10	5	5	233
1	2	3	5	6	4	8	13	2	3	1	4	45
1	11	4	4	52	49	42	35	14	13	6	5	278
1	4	4	4	5	1	7	8	4	4	1	2	41
1	4	4	4	5	1	1	3	1	5	1	2	45
13	78	88	136	150	181	141	87	65	64	44	46	1096
2	1	8	20	20	24	24	25	15	22	12	17	191
16	79	96	156	170	205	168	112	80	86	56	63	1287

Benennung des Berufszweiges

Kereseti ág megnevezése

Éves — Jahren

A) Ö S T E R M E L É S. — A) U r p r o d u c t i o n.

I. Mezőgazdaság — Landwirthschaft	férfi	männlich	16	139	47	51	43	23	12	10	5	1	470
	nő	weiblich	16	1	2	3	5	2	2	1	1	1	19
	együtt	zusammen	32	140	49	54	48	25	14	11	2	2	489
II. Marhatenyésztés — Viehzucht	férfi	männlich	9	87	64	73	44	30	13	10	13	9	448
	nő	weiblich	9	87	1	2	2	1	1	1	1	1	5
	együtt	zusammen	18	174	65	75	46	31	14	10	13	10	453
III. Egyéb ősterm. — Sonst. Urprod.	férfi	männlich	8	79	46	31	23	7	5	1	4	4	294
	nő	weiblich	8	79	46	23	23	7	2	2	1	3	5
	együtt	zusammen	16	158	92	54	46	14	7	3	5	7	299
Egész őstermelés — Gesamte Urprod.	férfi	männlich	13	78	88	136	150	181	141	87	65	64	1096
	nő	weiblich	2	1	8	20	20	24	24	25	15	22	171
	együtt	zusammen	15	79	96	156	170	205	168	112	80	86	1287

B) I P A R. — B) I n d u s t r i e.

a) pék, Bäckere	férfi	männlich	16	139	47	51	43	23	12	10	5	1	470
	nő	weiblich	16	1	2	3	5	2	2	1	1	1	19
	együtt	zusammen	32	140	49	54	48	25	14	11	2	2	489
b) mészáros, Fleischer	férfi	männlich	9	87	64	73	44	30	13	10	13	9	448
	nő	weiblich	9	87	1	2	2	1	1	1	1	1	5
	együtt	zusammen	18	174	65	75	46	31	14	10	13	10	453
c) hentes s más hússipar, Sclcher etc.	férfi	männlich	8	79	46	31	23	7	5	1	4	4	294
	nő	weiblich	8	79	46	23	23	7	2	2	1	3	5
	együtt	zusammen	16	158	92	54	46	14	7	3	5	7	299
d) malomipar, Mühlenindustrie	férfi	männlich	19	74	48	30	30	17	8	3	6	2	270
	nő	weiblich	19	74	48	28	30	17	8	3	6	2	270
	együtt	zusammen	38	148	96	60	60	34	16	6	12	4	540
e) édességek, Conditorei	férfi	männlich	9	30	16	14	15	2	4	2	2	2	106
	nő	weiblich	9	30	16	14	15	2	2	2	2	2	106
	együtt	zusammen	18	60	32	28	30	4	6	4	4	4	212
f) sör és szesz italok, Bierbrauer und Erzeuger geistiger Getränke	férfi	männlich	9	31	16	14	17	4	5	3	3	3	115
	nő	weiblich	9	31	16	14	17	4	5	3	3	3	115
	együtt	zusammen	18	62	32	28	34	8	10	6	6	6	230
	férfi	männlich	11	11	11	21	17	21	15	8	6	5	147
	nő	weiblich	11	11	11	21	17	21	15	8	6	5	147
	együtt	zusammen	22	22	22	42	34	42	30	16	12	10	294
	férfi	männlich	12	11	11	17	17	21	15	8	6	5	148
	nő	weiblich	12	11	11	17	17	21	15	8	6	5	148

V. Tisztítás és pipereipar — Gewerbe für Putz und Reinigung	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	18 18 97 97	134 136 179 185	7 141 158 164	12 67 79	7 75 82	2 27 29	3 13 16	58 971 1024
VI. Ágyapipar — Thonindustrie	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	5 5 433	6 6 312	18 13 204	17 18 183	8 8 96	2 2 39	1 1 14	95 1 1895
a) asz'alos, Tischler	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	151 151 433	312 312 240	204 206 10	131 185	14 97	39 39	14 26	1901 1001
b) esztergályos, Drechsler	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	14 39 155	20 112 77	10 56 38	5 66 33	7 83 36	2 8 8	5 9 9	123 613 616
c) egyéb faipar, Sonstige Holzindustrie	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	39 201 624	112 444 328	56 270 2	66 254 174	36 136	20 89	8 23	20 2631
VII. Faipar — Holzindustrie	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	204 28 53	444 27 30	272 39 39	256 18 38	140 13 13	89 7 7	23 11 11	2640 278 283
a) drágakő és nemes érczipar, Edelmetall- und Juwelenindustrie	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	28 28 57	37 37 21	22 22 22	12 12 12	3 3 3	2 2 2	2 2 2	196 196 198
b) bádógos, Spengler	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	63 63 278	164 142 142	110 110 110	45 85 45	41 41 41	16 11	14	976 111 112
c) lakatos, Schlosser	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	10 10 15	20 20 16	11 11 11	6 6 6	7 7 7	8 8 8	1 1 1	111 111 111
d) Kovács, Schmiede	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	6 6 22	12 12 25	10 10 10	11 11 11	4 4 4	4 4 4	1 1 1	107 107 107
e) egyéb vas- és aczéipar, Sonstige Eisen- und Stahlindustrie	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	6 6 22	12 12 25	10 10 10	11 11 11	5 5 5	4 4 4	1 1 1	108 108 108
f) öntőde, Gießerei	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	5 5 16	9 9 14	26 26 26	21 21 21	10 10 10	4 4 4	2 2 2	119 119 119
g) egyéb fémipar, Sonst. Metallindustrie	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	162 162 558	391 394 326	270 270 270	113 222	89 91	45 35	23 23	2253 192 2265
VIII. Fémipar — Metallindustrie	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	15 15 67	40 44 51	25 25 25	31 31	5 5	6 6	2 2	258 263
IX. Sokszorosító ipar — Polygraphische Gewerbe	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	4 4 26	15 10 10	13 13 16	12 18	5 4	4 7	2 2	95 135
X. Iparos művészet — Gewerbliche Künste	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	2 2 26	10 10 8	16 16 13	19 20	4 6	7 5	3 3	128 102
a) órás, Uhrmacher	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	4 4 39	18 18 18	29 29 29	38 38 38	10 10 10	14 14 14	9 9 9	227 227 227
b) egyéb műszeripar, Sonst. mech. Gewerbe	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	4 4 39	18 18 18	29 29 29	39 39 39	10 10 10	14 14 14	9 9 9	230 230 230
XI. Műszeripar — Mechanische Gewerbe	férfi nő együtt	männlich weiblich zusammen	4 4 39	18 18 18	29 29 29	39 39 39	10 10 10	14 14 14	9 9 9	230 230 230

Az első rovatban megnevezett kereseti ággal foglalkozó egyének közül:
 Von den Personen, die dem in Rubrik I genannten Berufszweige, stehen im Alter von

0—14 15—20 21—25 26—30 31—35 36—40 41—45 46—50 51—55 56—60 61—65 65-nél
 több über 65
 Jahre

Kereseti ág megnevezése

Benennung des Berufszweiges

é v e s i — J a h r e n

Összesen

	é v e s i — J a h r e n													Összesen
	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	
a) eszövő, Gerber	5	15	16	14	20	17	8	2	2	1	3	2	2	105
nő														3
együtt	5	15	16	14	20	17	8	2	2	1	3	2	2	108
b) bőrmunkás, Lederarbeiter	27	75	23	61	35	38	23	17	5	5	6	5	3	398
nő														2
együtt	27	75	23	61	35	38	23	17	5	5	6	5	3	400
c) könyvkötő, Buchbinder	15	44	19	19	19	13	7	4	7	7	5	1	1	153
nő														1
együtt	15	44	19	19	19	13	7	4	7	7	5	1	1	154
d) egyéb bőr- és papíripar, Sonstige Leder- und Papierindustrie		1		4		3	2	1	1		1		1	13
nő														1
együtt		1		4		3	2	1	1		1		1	14
XII. Bőr- és papíripar — Leder und Papierindustrie	47	135	108	98	74	71	40	24	13	15	15	8	6	633
nő														2
együtt	47	135	108	98	74	71	40	24	13	15	15	8	6	635
XIII. Olaj-zsíripar — Öl- und Fettindustrie	7	27	16	6	12	12	9	3	4	4	5	1	1	101
nő														1
együtt	7	27	16	6	12	12	9	3	4	4	5	1	1	102
XIV. Iparos festő — Färber u. gewerbliche Maler	11	65	53	59	61	53	30	24	9	7	7	11	2	382
nő														3
együtt	11	65	53	59	61	53	30	24	9	7	7	11	2	385
XV. Női kézipar — Weibliche Handarbeit	68	390	306	229	135	137	84	60	40	40	31	15	16	1511
nő														225
együtt	68	390	306	229	135	137	84	60	40	40	31	15	16	1736
a) kárpitos, Tapetierer	12	120	85	66	92	100	63	34	28	18	18	8	12	644
b) iparos egyéb ezímen, Die Industriezweige	21	112	76	32	32	14	6	8	8	4	4	1	1	383
nő														1
együtt	33	232	161	126	124	114	75	42	28	22	22	9	16	982
c) közelebbi megnevezés nélkül, Ohne nähere Angabe	426	558	95	82	47	97	20	11	8	11	11	1	3	1296
nő	43	68	55	31	22	6	5	5	1	1	1	1	3	231
együtt	469	623	150	113	69	43	20	16	9	11	11	1	3	1527
XVI. Vegyes ipar — Diverse Gewerbe	451	754	292	178	158	160	94	49	41	31	31	12	15	2165
nő	64	177	131	91	100	6	6	13	1	4	4	1	7	563
együtt	515	931	353	269	212	180	100	62	42	35	35	13	22	2734
XVII. Vegyes ipar — Diverse Gewerbe	1659	4887	3405	2944	2691	2517	1581	987	601	514	272	280	280	22338
nő	155	717	696	537	363	379	201	178	116	80	66	66	66	3465
együtt	1814	5604	4031	3481	3054	2896	1782	1165	717	534	319	319	319	25803

C) FORGALOM — C) Verkehr.

a) vasút, Eisenbahnverkehr	7	18	70	108	99	34	30	8	10	382
b) lothvar, Gewöhalcher Landverkehr	2	18	30	47	97	65	48	31	28	14
	2	18	31	47	99	69	48	35	25	49
I. Összes száraz forgalom — Gesamtmer Landverkehr	2	35	48	117	173	136	73	39	33	14
	2	25	49	117	177	198	103	43	35	15
a) gőzhajózás, Dampfschiffverkehr	3	28	27	31	36	33	18	12	9	235
b) közönséges hajózás, Gewöhal. Schiffverkehr	3	9	2	5	6	4	2	4	2	42
II. Összes vízi forgalom — Wasserverkehr	5	37	29	36	41	36	20	16	11	277
Egész forgalom — Gesamtverkehr	7	62	77	153	214	237	135	55	44	1108
	7	62	78	153	218	239	139	59	46	1133

D) KERESKEDELEM — D) Handel.

I. Terménynevel — Mit Urproducten	12	38	79	87	90	59	59	33	23	484
	2	3	26	55	57	40	34	19	26	278
II. Iparcikkekkel — Mit Industriezeugnissen	14	23	61	105	142	130	93	52	49	762
	4	11	38	37	67	52	37	16	17	328
III. Pénzzel és hitellel — Mit Geld u. Credit	1	2	3	3	4	4	8	5	5	41
IV. Biztosítás — Assuranczen	4	12	43	40	73	56	45	21	25	369
V. Közvetítők — Vermittlungsgeschäft	2	4	3	5	5	1	4	1	1	20
VI. Egyéb kereskedelem — Sonstiger Handel	6	20	25	36	69	57	9	43	32	396
	6	20	25	36	69	57	9	43	32	396
VII. Az ág megnevezése nélkül — Kaufleute ohne nähere Angabe	7	26	54	108	130	103	92	73	53	744
	7	1	19	3	19	14	15	1	32	117
	7	8	31	73	111	149	107	74	75	861
	83	767	550	398	361	213	106	111	94	3218
	1	12	8	14	15	18	10	8	10	125
	84	779	538	398	376	231	183	130	102	3343
	94	805	561	665	732	516	367	278	233	5146
	1	10	20	47	95	78	74	44	62	504
	95	821	625	608	817	594	441	322	285	5710

E) SZEMÉLYES SZOLGÁLAT — E) Persönliche Dienstleistungen.

a) nap számos, Tagelöhner	77	256	317	851	1101	1059	573	283	286	5786
	62	332	510	796	661	689	391	247	214	4548
	139	578	827	1647	1762	1748	964	530	510	10329
b) munkás, Arbeiter	1	15	11	16	18	9	16	4	2	86
	1	15	11	20	24	11	16	5	2	131
c) szolgál, Dienstleute	23	233	273	248	208	140	110	59	52	1647
	485	8673	1559	902	377	259	161	104	73	6811
	508	2896	1797	1175	625	467	301	242	125	8458
d) szakácsnő, Köchinnen	2	388	652	547	258	189	91	24	26	2242
e) dajka, Ammen	29	108	103	73	80	24	10	15	11	445

III. Különtétele szolgálatai összege — Summe der verschiedenen Dienstleistungen

8	109	171	218	314	290	285	167	101	93	56	44	1806
1	45	60	69	68	54	52	44	17	22	11	19	462
9	154	231	287	382	344	287	211	118	115	67	63	2268
3	19	50	57	24	6	9	.	7	2	.	5	182
1	39	35	42	45	48	41	11	10	1	5	5	283
4	58	85	99	69	54	50	11	17	3	5	10	465
117	807	1267	2032	2331	2213	1549	1219	686	431	369	358	13579
583	3573	2971	2456	1462	1291	739	700	445	380	211	270	15081
700	4380	4238	4488	3993	3504	2288	1919	1131	1011	580	628	28660

a) katonaság; Militäripersonen

b) őrség; Wache

IV. Katonaszeg és őrség — Militär u. Wache
Egész személyes szolgálatai — Gesamte persönliche Dienstleistung

F) ÖNÁLLÓ KERESET VAGY FOGLALKOZÁS NÉLKÜLIEK. — Ohne selbstständigen Erwerb oder ohne Beschäftigung.

I. Saját vagyonából élő — Aus eig. Mitteln Lebende

5	1	18	17	46	75	66	92	72	154	111	182	839
.	15	20	28	23	43	42	35	45	61	66	89	467
5	16	38	45	69	118	108	127	117	215	177	271	1306
.	8	8	8	12	16	12	12	6	32	35	61	205
.	25	3	8	14	12	9	21	25	36	51	148	305
.	33	8	16	26	28	21	33	31	68	86	209	559
955	929	355	97	32	12	6	4	2390
221	40	1	262
1176	969	355	98	32	12	6	4	2652
16831	1724	567	370	223	155	110	139	74	90	93	222	20098
17679	4748	3430	4200	3769	3626	2451	1746	985	1014	735	1070	45443
34010	6472	3997	4570	3992	3781	2551	1885	1059	1104	818	1292	65541
17291	2662	943	492	318	258	191	247	152	276	239	465	23532
17900	4938	3453	4257	3806	3681	2502	1802	1055	1111	842	1307	46526
35191	7490	4338	4729	4119	3939	2696	2049	1207	1387	1081	1772	70058

Önálló kereset és foglalkozás nélk. ösz. — Ohne selbstst. Erwerb oder ohne Besch. zus.

ÖSSZESEN — Recapitulation.

A) Őstermelés — Urproduction	13	78	88	136	150	181	87	65	64	44	46	1096
	8	1	8	20	25	24	25	15	22	12	17	191
B) Ipar — Industrie	16	79	96	156	170	205	112	80	86	56	63	2287
	1659	4887	3405	2944	2691	2517	1581	987	601	514	272	29338
	155	717	626	537	363	379	178	116	80	47	66	34435
C) Forgalm — Verkehr	1814	5604	4031	3481	3054	2896	1165	717	594	319	346	25803
	7	62	77	163	21	237	135	55	44	14	17	1106
	.	.	1	4	.	2	4	4	2	2	1	25
D) Kereskedelem — Handel	7	62	78	153	218	239	98	59	46	16	18	1133
	94	805	605	561	655	722	367	278	223	183	167	5146
	1	16	20	47	46	95	74	44	62	31	20	504
E) Személyes szolgálatai — Persönliche Dienstleistungen	95	821	625	628	701	817	441	322	285	184	217	5710
	117	807	1967	2032	2331	2213	1219	686	631	369	358	13579
	583	3573	2971	2456	1462	1291	700	445	380	211	270	15081
	700	4380	4238	4488	3793	3504	2288	1919	1011	580	628	28660
F) Önálló kereset és foglalkozás nélküliek — Ohne selbstständigen Erwerb oder ohne Beschäftigung	17391	2662	943	492	313	258	247	152	276	239	465	23532
	17900	4938	3453	4257	3806	3681	1802	1055	1111	842	1307	46526
	35191	7490	4398	4729	4119	3939	2696	1207	1387	1081	1772	70058
	19131	9801	6885	6318	6854	6128	4119	3000	1837	1091	1333	66799
	18642	9135	7081	7297	5701	5472	3543	1679	1657	1145	1711	65852
	37823	68436	13416	13615	12055	11600	7667	3516	3409	2236	3044	132651

Főösszeg
Hauptsumme

Összefüggés a férfiak foglalkozási módja és azok nősülése közt.
 Zusammenhang zwischen der Beschäftigung der Männer und deren Ehefrequenz.

Kereseti ág megnevezése <i>Benennung des Berufszweiges</i>	30 éven aluliak <i>Im Alter von unter 30 J</i>		31–50 évesek <i>Im Alter von 31–50 J.</i>		50 évnél idősebbek <i>Im Alter über 50 Jahre</i>		Összesen <i>Zusammen</i>		Nőtlen <i>Ledig</i>
	Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>	Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>	Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>	Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>	
A) ÖSTERMELÉS. — Urproduction.									
I. Mezőgazdaság — Landwirtschaft									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	241	100	399	355	182	174	822	629	193
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	111	73	259	220	102	96	472	398	374
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	71	18	21	23	17	17	120	84	66
II. Marhatenyésztés — Viehzucht									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	54	51	147	136	32	31	233	218	15
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	52	51	133	131	31	30	216	212	4
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	2		12	4	1	1	15	5	10
III. Egyéb östermelés — Sonstige Urproduction									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	20		16	10	5	5	41	15	26
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	2		9	8	5	5	19	13	2
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	18		6	1			24	1	23
Egész östermelés — Gesamte Urproduction									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	315	151	562	501	219	210	1096	862	234
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	165	124	400	368	198	191	703	623	80
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	91	13	50	29	18	19	159	60	99
B) IPAR. — Industrie.									
a) pék, Bäcker									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	324	13	129	77	17	17	470	107	363
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	7	4	36	31	4	4	47	39	8
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	304	1	55	21	1	1	360	26	334
b) mészáros, Fleischer									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	246	21	160	105	42	39	448	165	283
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	7	4	28	27	14	14	49	45	4
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	184	6	70	31	7	6	261	43	218
c) hentes s más húsipar, Selcher etc.									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	158	18	66	50	12	11	234	79	155
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	12	9	16	16	3	3	31	28	3
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	126	2	18	4			114	6	198
d) malom-ipar, Mühlenindustrie									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	169	11	85	70	16	16	270	97	173
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	4	3	27	27	9	9	40	39	1
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	146	6	39	27	5	5	190	38	152
e) édességek, Conditoren — összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	69	4	35	27	2	2	106	33	73
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	5	4	5	4	1	1	5	4	1
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	48	9	2	2			51	2	49
f) sör és szesz, italok készit., Bierbr. geist. Getränke									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	49	4	74	40	24	19	147	63	84
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	6	4	21	20	9	8	36	32	4
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	28		27	7	9	7	64	14	50
g) kocsáros és kávé, Gast- und Kaffeewirthsch.									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	610	93	775	588	144	130	1529	811	718
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	71	61	441	419	110	108	622	598	31
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	533	31	319	158	29	17	881	203	678
h) pálinkacérés s egyéb eldelipar, Branntwein-schank und sonstige Nahrungsgewerbe									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	21	5	54	42	13	13	88	60	28
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	8	4	25	20	5	5	38	29	9
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	10		17	11	4	4	31	15	16
I. Eledelipar — Nahrungsgewerbe									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	1644	169	1378	999	270	247	3292	1415	1877
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	115	89	599	564	154	151	868	804	64
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	1379	49	548	258	55	10	1982	347	1695
a) szabó, Schneider									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	2194	206	1366	1003	284	262	3844	1471	2373
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	71	46	400	369	130	127	604	512	62
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	1977	127	666	361	97	81	2740	569	2171
b) cipész, Schuster									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	2368	197	1253	943	305	283	3926	1423	2503
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	59	34	306	281	111	109	476	427	49
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	2182	118	569	390	83	70	2534	508	2326
c) szűcs, Kürschner									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	93	4	60	39	19	16	172	59	113
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	3	1	25	22	12	12	40	35	5
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	80	1	19	8	2		101	9	92
d) egyéb ruházat, sonstige Kleidungsgewerbe									
összesen, <i>insgesammt</i>									
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	191	10	116	83	22	21	329	114	215
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	5		21	19	7	7	33	26	7
híveon: { munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	155	7	40	19	4	4	199	80	108

65. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 65. (Fortsetzung.)

Kereseti ág megnevezése <i>Benennung des Berufszweiges</i>		3 éven aluliak <i>Im Alter von unter 30 J.</i>		31–50 évesek <i>Im Alter von 31–50 J.</i>		50 évnél idősebbek <i>Im Alter über 50 Jahre</i>		Összesen <i>Zusammen</i>		Növény <i>Leidig</i>
		Létszám <i>Anzahl</i>	házas verhét. <i>verh.</i>	Létszám <i>Anzahl</i>	házas verhét. <i>verh.</i>	Létszám <i>Anzahl</i>	házas verhét. <i>verh.</i>	Létszám <i>Anzahl</i>	házas verhét. <i>verh.</i>	
II. Ruházatipar — Kleidungsgewerbe										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		4846	417	2795	2068	630	582	8271	3067	5204
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		141	81	752	694	260	258	1153	1030	129
		1394	258	1294	708	186	158	5874	1110	4768
a) kőműves, <i>Mauer</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		338	79	466	396	94	88	898	563	335
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		2	2	3	3	1	1	5	3	2
		271	59	294	219	52	19	617	357	260
b) kőtaragó, <i>Steinsetze</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		43	13	26	19	2	2	71	34	37
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		1	1	2	2	1	1	4	4	3
		31	7	17	14	1	1	49	22	27
c) ács, <i>Zimmerleute</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		129	26	197	150	51	49	377	227	152
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		5	1	16	13	8	8	29	22	7
		107	21	117	115	37	38	291	174	117
d) egyéb építőipar, <i>sonstige Baugewerbe</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		88	21	98	80	22	20	208	121	87
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		4	2	28	25	11	11	43	38	5
		58	11	36	28	5	3	99	42	57
III. Építőipar — Baugewerbe										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		598	139	787	645	169	159	1554	943	611
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		12	4	49	43	20	20	81	67	14
		467	104	494	403	95	88	1056	595	161
IV. Fonó-szövő ipar — Spinnerei und Weberei										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		187	18	116	82	24	22	327	122	205
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		7	5	24	21	7	7	38	33	5
		134	4	40	20	6	5	180	29	151
V. Tisztítás és pipere — Gewerbe für Putz und Reinigung										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		8	5	32	26	13	12	53	43	10
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .				2	2			2	2	
		8	5	21	18	13	12	42	35	7
VI. Agyagipar — Tonindustrie										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		35	6	54	43	6	6	95	55	40
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		2	2	10	10	4	4	16	14	2
		31	6	29	21	2	2	62	29	33
a) asztalos, <i>Tischler</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		1135	95	614	489	146	136	1895	720	1175
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		19	14	162	143	49	46	230	203	27
		1055	65	317	220	48	41	1420	338	1082
b) esztergályos, <i>Drechsler</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		89	4	32	27	8	6	123	37	86
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		2	1	8	8	2	2	12	11	1
		72	2	12	8	1	1	85	10	75
c) egyéb faipar, <i>sonstige Holzindustrie</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		383	24	188	142	42	39	613	205	408
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		5	3	33	29	11	13	52	45	7
		316	15	103	70	10	10	459	95	384
VII. Falpar — Holzindustrie										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		1601	123	834	658	196	181	2631	962	1669
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		26	18	206	180	65	61	294	259	35
		1473	82	432	307	59	54	1964	443	521
a) drágakő és nemesőrz, <i>Edelmetall u. Juwelen</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		140	9	106	78	32	27	278	114	164
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		2	1	12	10	7	6	21	17	4
		87	2	28	18	5	3	120	23	97
b) bádógos, <i>Spengler</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		143	7	49	37	4	4	196	48	148
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		5	2	17	16	3	2	24	19	5
		122	3	32	14			144	17	127
c) lakatos, <i>Schlosser</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		647	54	281	212	48	46	976	312	664
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		19	5	47	40	20	20	78	71	7
		596	44	194	638	14	12	804	194	610
d) kovács, <i>Schmiede</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		337	21	119	86	10	8	466	115	351
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		6	4	17	15	4	3	27	22	5
		310	13	84	50	4	3	398	72	326
e) egyéb vas- és acélipar, <i>sonstige Eisen- und Stahlindustrie</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		61	5	39	26	11	9	171	40	71
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		3	1	11	10	1	1	15	12	3
		51	3	15	4	1	1	67	8	59
f) öntőde, <i>Gießerei</i> összesen, <i>insgesammt</i>										
ezek közül: { munkaadó — Arbeitgeber . . .		65	12	31	23	11	11	107	46	61
híveon: { munkavető — Arbeitnehmer . . .		1	1	16	10	5	5	16	16	1
		45	5	15	9	3	3	63	17	46

Kereseti ág megnevezése <i>Benennung des Berufsweiges</i>	30éven aluliak <i>Im Alter von unter 30 J.</i>		31–50 évesek <i>Im Alter von 31–50 J.</i>		50 évnél idősebbek <i>Im Alter über 50 Jahre</i>		Összesen <i>Zusammen</i>		Nőien <i>Ledig</i>
	Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>	Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>	Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>	Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>	
g) egyéb fémipar, sonstige Metallindustrie									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	44	5	65	53	10	10	119	68	51
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	1		11	10	4	4	16	11	2
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	36	3	22	11	3	3	61	26	35
VIII. Fémipar — Metallindustrie									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	1437	113	690	515	126	115	2253	743	1510
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	25	11	129	116	43	41	197	171	26
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	1247	73	380	253	30	25	1157	351	1306
IX. Sokazorosító ipar — Polygraphische Gewerbe									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	168	18	74	54	11	11	253	83	170
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	4	1	8	6	5	5	17	12	5
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	151	15	58	40	4	4	213	59	154
X. Iparos művészet — Gewerbliche Künste									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	38	6	42	30	15	14	95	50	45
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	2	1	8	8	1	1	11	10	1
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	31	5	24	13	1	1	56	19	37
a) órás, <i>Uhrmacher</i> . . .	58	5	52	31	15	13	125	49	76
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	3	1	10	8	5	5	18	11	4
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	44	1	17	6	2	1	63	8	55
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	41	1	17	6	2	1	63	8	55
b) egyéb műszeripar, sonstige mechanische Gewerbe	38	6	51	39	13	10	102	55	47
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	2	1	3	3	4	3	11	6	5
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	29	1	7	5	1	1	36	6	30
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	29	1	7	5	1	1	36	6	30
XI. Egész műszeripar — Sämmtl. mech. Gewerbe									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	96	11	103	70	28	23	227	104	123
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	3	1	17	11	9	8	29	20	9
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	73	2	24	11	2	1	99	14	85
a) cserző, <i>Gerber</i> . . .	50	4	47	24	8	7	105	35	70
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	1		9	3	3	3	13	13	1
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	46	3	31	11	4	3	81	17	64
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	46	3	31	11	4	3	81	17	64
b) bőrmunkás, <i>Lederarbeiter</i>	236	15	113	66	19	15	368	96	272
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	8	4	33	25	6	5	47	34	13
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	201	8	53	19	1	1	250	30	220
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	201	8	53	19	1	1	250	30	220
c) könyvkötő, <i>Buchbinder</i> . . .	97	8	43	32	13	11	153	51	102
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	1		11	11	3	2	14	13	1
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	77	5	15	5	1	1	93	11	82
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	77	5	15	5	1	1	93	11	82
d) egyéb bőr és papíripár, sonstige Leder- und Papierindustrie	5	3	6	6	2	2	13	11	2
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	2	1	1	1			3	2	1
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	2	1	1	1			3	2	1
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	2	1	1	1			3	2	1
XII. Bőr és papíripár — Leder- u. Papierindustrie									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	388	30	209	128	42	35	639	193	446
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	11	4	53	45	12	10	74	59	15
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	326	17	100	86	10	7	136	60	376
XIII. Olaj- és zsíripár — Öl- und Fettindustrie									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	56	2	36	30	9	9	101	41	60
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .			10	9	3	3	13	12	1
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	43		9	5	1	1	53	6	17
XIV. Iparos festő — Färber und gewerbh. Maler									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	188	27	165	123	29	24	382	174	208
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	6	4	22	17	5	4	33	25	7
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	133	11	53	34	4	4	190	45	145
a) kárpitos, <i>Tapetzierer</i> . . .	161	9	51	41	13	13	225	63	162
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	6	2	13	13	5	5	24	20	4
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	129	3	10	7	3	3	142	13	129
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	129	3	10	7	3	3	142	13	129
b) iparos egyéb ezimen, div. Industriezweige	299	31	295	220	66	64	660	315	345
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	9	5	60	58	17	17	86	80	6
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	218	11	95	50	4	3	317	61	253
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	218	11	95	50	4	3	317	61	253
c) közelebbi megnevezés nélküli iparos, ohne nähere Angabe des Gewerbes	1145	17	115	57	20	17	1280	91	1189
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	1		8	6	4	4	13	10	3
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	1104	9	74	25	10	8	1188	42	1146
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	1104	9	74	25	10	8	1188	42	1146
XVI. Egyéb iparágak — Verschiedene Gewerbe									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	1605	57	161	318	99	94	2165	469	1696
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	16	7	81	77	26	26	133	110	23
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	1451	23	179	82	17	14	1647	119	1528
Egész ipar — Gesamnte Industrie									
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	12895	1141	7776	5789	1667	1534	22338	8464	13874
f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	868	220	1967	1803	611	506	2949	2728	221
híveon: f munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	11341	649	3685	2209	458	409	15511	3267	12244

65. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 65. (Fortsetzung.)

Kereseti ág megnevezése <i>Benennung des Berufsbezweiges</i>	31 éven aluliak <i>Im Alter von unter 30 J.</i>			31–50 évesek <i>Im Alter von 31–50 J.</i>			50 évnél idősebbek <i>Im Alter über 50 Jahre</i>			Összesen <i>Zusammen</i>			Növény <i>Lebzig</i>
	Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>		Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>		Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>		Létszám <i>Anzahl</i>	házas <i>verheir.</i>		
C) FORGALOM. — Verkehr.													
a) vasut, <i>Eisenbahnverkehr</i> összesen, <i>insgesammt</i>	95	38	269	216	18	18	382	272	110				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .													
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	36	15	107	90	9	9	152	111	38				
b) lófuvar, <i>gewöhnlicher Landverkehr</i> összesen, <i>insgesammt</i>	97	46	272	243	80	74	449	363	86				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	12	8	36	35	20	19	68	62	6				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	29	2	21	15	2		55	17	38				
I. Egész száraz forgalom — <i>Gesamt-Landverk.</i> összesen, <i>insgesammt</i>	192	84	541	459	98	92	831	635	196				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	12	8	36	35	20	19	68	62	6				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	65	18	131	105	11	9	207	132	75				
a) gőzhajózás, <i>Dampfschiffverkehr</i> összesen, <i>insgesammt</i>	89	26	122	108	24	23	235	157	78				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .			1				1		1				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	41	11	46	41	4	4	91	56	38				
b) közönséges hajózás, <i>gewöhnl. Schiffverkehr</i> összesen, <i>insgesammt</i>	18	4	16	15	8	8	42	27	15				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .					2	2	2	2	2				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	8		4	4	2	2	14	6	8				
II. Egész vízi forgalom — <i>Wasserverkehr</i> összesen, <i>insgesammt</i>	107	30	138	133	32	31	277	184	93				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .			1		2	2	3	2	1				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	50	11	50	45	6	6	106	62	44				
Egész forgalom — <i>Gesamnter Verkehr</i> összesen, <i>insgesammt</i>	299	114	679	582	130	123	1108	819	289				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	12	8	37	35	22	21	71	64	7				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	117	29	181	150	17	15	315	194	121				
D) KERESKEDELEM. — Handel.													
I. Terményekkel kereskedők — <i>Handel mit Ur-</i> <i>producten</i> összesen, <i>insgesammt</i>	68	26	315	281	101	98	484	405	79				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .													
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	12		5	4	1	1	18	5	13				
II. Iparcikkekkel kereskedők — <i>Handel mit</i> <i>Industrie-Erzeugnissen</i> összesen, <i>insgesammt</i>	64	27	193	177	71	70	328	274	54				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .					1	1	1	1	1				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	13	1	3	3	1	1	17	5	12				
III. Pénzzel és hitellel — <i>Handel mit Geld u. Credit</i> összesen, <i>insgesammt</i>	4	2	13	8	3	2	20	12	8				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .			3	3	3	3	9	3	3				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .			2	2	1	1	3	3	3				
IV. Biztosítás — <i>Assurances</i> összesen, <i>insgesammt</i>	6	1	9	8	1	1	16	10	6				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .													
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .			9	8	1	1	10	9	1				
V. Közvetítők — <i>Vermittlungsgeschäfte</i> összesen, <i>insgesammt</i>	51	20	171	136	114	106	336	262	74				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .			28	22	1	1	29	23	6				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	11	2	3	3			14	5	9				
VI. Kereskedők egyéb czimen — <i>Nonst. Handel</i> összesen, <i>insgesammt</i>	94	44	433	397	217	207	744	648	96				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	12	7	284	270	132	129	428	406	22				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	19	1	5	5			24	6	18				
VII. Az ág megnevezése nélkül — <i>Kaufleute</i> <i>ohne nähere Angabe</i> összesen, <i>insgesammt</i>	1778	115	1126	809	314	271	3218	1195	2023				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	20	6	78	67	48	47	149	120	29				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	1571	41	168	282	49	55	2088	361	1727				
Egész kereskedelem — <i>Gesamnter Handel</i> összesen, <i>insgesammt</i>	2065	235	2260	1816	821	755	5146	2806	2340				
ezek közül: f munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	32	13	393	362	182	178	607	553	54				
hívein: f munkavető — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	1626	18	195	307	53	39	2174	394	1780				
E) SZEMÉLYES SZOLGÁLAT. — Persönliche Dienstleistungen.													
a) napczámos, <i>Tagelöhner</i> összesen, <i>insgesammt</i>	1501	449	3401	2491	884	765	5786	3705	2081				
b) munkás, <i>Arbeiter</i> összesen, <i>insgesammt</i>	16	3	62	35	8	5	86	43	43				
c) szolgáló, <i>Dienstleute</i> összesen, <i>insgesammt</i>	757	53	706	381	184	131	1647	565	1082				
d) egyéb testi szolgálat, <i>sonstige körperl. Dienst-</i> <i>leistungen</i> összesen, <i>insgesammt</i>	66	13	159	77	53	41	278	121	157				

Kereseti ág megnevezése <i>Benennung des Berufsbezuges</i>	30 éven aluliak <i>Im Alter von unter 30 J.</i>		31–50 évesek <i>Im Alter von 31–50 J.</i>		50 évnél idősebbek <i>Im Alter über 50 Jahre</i>		Összesen <i>Zusammen</i>		Nöfven <i>Lothig</i>
	Létszám <i>Anzahl</i>	házas verheir.	Létszám <i>Anzahl</i>	házas verheir.	Létszám <i>Anzahl</i>	házas verheir.	Létszám <i>Anzahl</i>	házas verheir.	
I. Összes testi szolgálat — Sämtl. körperl. Dienstleistungen	2340	518	4328	2974	1129	942	7797	4434	3363
a) államhivatalnokok, <i>Staatsbeamte</i>	112	25	211	160	67	61	390	246	144
b) városi hivatalnokok, <i>städtliche Beamte</i>	28	11	74	55	38	35	140	101	39
c) egyéb hivatalnokok, <i>sonstige Beamte</i>	200	44	305	205	100	81	605	330	275
d) ügyvéd, <i>Advocaten</i>	55	6	263	171	70	51	388	228	160
e) egészségügy, <i>Sanitätspersonen</i>	172	11	216	134	83	74	471	219	252
f) nevelésügy, <i>Unterricht</i>	143	15	213	116	76	48	432	179	253
g) irodalom, <i>Literatur</i>	19	5	52	38	7	6	78	49	29
h) művészet, <i>Kunst</i>	212	51	265	187	82	72	559	310	249
i) ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	1						1		1
{ munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	19	4	6	4			25	8	17
j) isteni szolgálat, <i>Gottesdienst</i>	15								
mind munkavevő, <i>insgesammt Arbeitnehmer</i>	15		51	17	21	7	97	24	73
k) könyvvivő, <i>Buchhalter</i>	154	11	82	44	27	23	263	78	185
l) egyéb szellemi szolgálat, <i>sonst. geist. Dienstl.</i>	21	1	52	36	15	13	88	50	38
összesen, <i>insgesammt</i>	1131	180	1794	1163	586	471	3511	1814	1697
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	1						1		1
{ munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	175	16	92	50	27	21	294	89	205
m) gépész, <i>Maschinisten</i>	26	6	20	17	2	2	48	25	23
n) ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .									
{ munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	2		1	1			3	1	2
o) kocsis, <i>Kutscher</i> mind munkavevő <i>insgesammt Arbeitnehmer</i>	278	27	401	156	40	30	719	213	506
p) borbély, fodrász, <i>Barbiere, Friseur</i>	67	8	24	16	9	6	100	30	70
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .			3	3			3	3	
{ munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	49	4	13	6	3	1	65	11	54
q) egyéb különféle szolgálat, <i>sonst. verschiedene Dienstleistungen</i>	135	41	561	368	243	225	939	634	305
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .									
{ munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	97	14	460	361	195	111	682	489	193
III. Különféle szolgálatok — Versch. Dienstleist.	506	82	1006	557	294	263	1806	902	904
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .			3	3			3	3	
{ munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	426	45	875	524	168	145	1169	714	755
r) katonaság, <i>Militärpersonen</i> , mind munkavevő, <i>insgesammt Arbeitnehmer</i>	129	7	39	11	14	8	182	26	156
s) őrség, <i>Wache</i> , mind munkavevő, <i>insgesammt Arbeitnehmer</i>	117	6	145	84	21	21	283	111	172
t) IV. Katonaság és őrség — Militär und Wache mind munkavevő, <i>insgesammt Arbeitnehmer</i>	246	13	184	95	35	29	465	137	328
u) Egész személyes szolgálat — <i>Gesamnte persönliche Dienstleistungen</i>	4223	793	7312	4789	2044	1705	13579	7287	6292
ezek közül: { munkaadó — <i>Arbeitgeber</i> . . .	1		3	3			4	3	1
{ munkavevő — <i>Arbeitnehmer</i> . . .	2941	579	5295	3548	1324	1110	9560	5237	4323
F) ÖNÁLLÓ KERESÉT VAGY FOGLALKOZÁS NÉLKÜLIEK.									
b) Ohne selbstständigen Erwerb oder ohne Beschäftigung.									
I. Saját vagyonából élő — Aus eigenen Mitteln Lebende	36	12	279	212	519	438	834	662	172
II. Gyámolításból élő — Von Unsterb. Lebende	24	2	52	25	134	101	210	128	72
III. Tanuló — Lernende	2336	12	54	18			2390	30	2360
IV. Egyéb — Sonstige Beschäftigungslose	18992	78	627	428	479	403	20098	909	19188
Önálló kereset vagy foglalkozás nélküliek, Ohne selbstständigen Erwerb oder ohne Beschäftigung	21388	104	1012	683	1132	842	23532	1729	21803

E G Y V E L E G.

Az 1872-dik évi iskolaszéki választások. A fővárosi iskolaszékek elsőszéki választása 1869-ben történvén, azok működési ideje a népiskolai törvény 127. §-a értelmében 1872-ben lejárt, minek következtében a városhatósági közgyűlés 1872. augusztus 28-dikán 30,093 sz. alatt a választóknak újból összeírását elrendelvén, e célra Királyi Pál képviselő elnöklete alatt bizottságot küldött ki, egyúttal pedig az eddig fenállott kilencz iskolaszéki kerületet — tekintettel az időközben életbe léptetett új iskolákra, tízennégyben állapította meg.

Az összeíró bizottságok szeptember 16—18-dik napjáig működtek, a közönség részvétele azonban, fájdalom, oly jelentéktelen volt, hogy mindössze csakis 1754 személy jelentkezett bejegyzésre, szavazatát pedig ezeknek is alig felerésze adta be, mint ez a következő statisztikai kimutatásból kitűnik.

Kerület megnevezése:	Beíratott hány választó ?	Szavazott ?
Belváros I.	133	65
„ II.	136	57
	} 269	} 128
Lipótváros I.	179	90
„ II.	66	?
	} 245	
Terézváros I.	102	?
„ II.	200	109
„ III.	61	15
„ IV.	73	33
	} 436	
Józsefváros I.	53	42
„ II.	157	85
„ III.	207	100
„ IV. Kőbánya	233	103
	} 650	} 330
Ferenczváros I.	74	?
„ II.	80	?
	} 154	

Azon négy kerület kivételével, melyben a szavazatok számát föl nem jegyezték, 1432 szavazó közül összesen csak 699 adta be szavazatát, tehát csak 49 százalék, sőt mint látjuk, van oly kerület, hol 33 sőt olyan is, hol csak 15 személy szavazata alakította meg három évre az illető városrész iskolai hatóságát!

A bejegyzettek szavazó képezési alapját csak három kerületben jegyezték föl: az eredmény következő:

A szavazatképesség alapja volt:

	Birtok.	Kézművesség.	Gyár.	Kereskedés.	Jövedelem.	Értelmiség.	Régi jog.
Belv. II. kerületében 20	1	—	10	40	65	—	
Lipótváros I. „ 18	11	5	81	4	60	—	
Józsefváros I. „ 13	3	—	3	7	27	—	

Az 1872-dik évi országos választások. Az 1872-diki országos képviselői választásra Pesten összesen 10,781 választó iratott be, tehát jóval több, mint az előbbi választások alkalmával, a midőn t. i. beíratott:

	1865-ben	1869-ben	1872-ben
	5687	9590	10781
Budán volt:	2054	2859	4167

Óbudán 1872-ben 1046 választó iratott be, tehát Budapesten összesen 15994. A Pesten beirt választókból 15% nem szavazott, a budaiakból 14%. Városrészenként tett a szavazatukkal nem élők száma: Belvárosban 396-ot, Lipótvárosban 309-et, Terézvárosban 654-et, Józsefvárosban 225-öt, Ferenczvárosban 89-et, Budavári kerületben 284-et, vizivárosban 294-et; az óbudai szavazók számát nem tudni, mivel ezek a szent-endrei kerület egyéb községeivel együtt adták be szavazataikat.

A választóképeség alpját Pesten száz eset közül huszonkettőben az értelmiség képezte, husz esetben a jövedelem, huszonegy esetben a kézművesség; Budán az értelmiség 48 esetben, kézművesség 11 esetben, ellenben jövedelem csak 1/3 részben Óbudán az értelmiség 8 esetben kézművesség 11 esetben, jövedelem 2 esetben. Birtok címén aránylag legtöbb iratott be Óbudán, t. i. 71%, legkevesebb Pesten, t. i. 19%, míg Budán 32%. Régi jogot Pesten 185 személy érvényesített, Budán 78, Óbudán 62.

Az értelmiség címén beirt pesti választók tették az összes választóknak:

10%-ot 1865-ben, 20%-ot 1869-ben, és 22%-ot 1872-ben

A választók közt e szerint az értelmiség választásról választásra mind nagyobb mértékben foglal tért. Ugyanez örvendetes fokozódást tapasztalhatni a budai választásoknál is; tett t. i. az értelmiség címén beirtak száma:

15%-ot 1865-ben, 39%-ot 1869-ben, és 48%-ot 1872-ben

Az 1872-dik évi összes választók választóképeségét az itt következő kimutalás lüneti fel:

	birtok,	kézművesség,	gyár,	kereskedés,	jövedelem,	értelmiség,	régi jog,	összesen
Belváros	133	276	1	174	481	566	36	1667
Lipótváros	62	98	9	551	297	354	3	1374
Terézváros	755	1316	17	886	724	440	40	4178
Józsefváros	695	304	11	65	461	650	64	2250
Ferenczváros	425	206	5	65	180	389	42	1312
Egész Pest	2070	2200	43	1741	2143	2399	185	10781
Budavár	622	213	4	88	6	1014	50	1997
Viziváros	723	252	14	142	8	1003	28	2170
Egész Buda	1345	465	18	230	14	2017	78	4167
Óbuda	708	109	5	70	16	76	62	1046
Budapest	4123	2774	66	2041	2173	4492	325	15994

A pestvárosi bírák és polgármesterek névjegyzéke. ¹⁾

I. A bírák: 1281 előtt Farkas, 1281 után Hencz gróf. 1323. Miklós mester. 1326—1336. Simon gróf (másként Peterman Simon). 1413. Benthek. 1440. Farkas László. 1444—1447. Gubachi Ferencz Gergely. 1452. Jarnachi Miklós. I. Mátyás alatt István deak, András (kelenföldi bíró). 1466. Borosjenei Mátyás. 1465, 1466. Olchway András. 1481 előtt Kalmár Pál. 1486. Váczy Gál. 1487. Báthi György. 1508. Thewgyártó Lőrincz. 1537. Kenczi Zewel András. 1692—1708. Proberger Jakab. 1708—1709. Lennerbergi Lemner János. 1710. Proberger Jakab. 1714. Eisensteini Eiserich Sámuel. 1712—1720. Lennerbergi Lemner Mihály. 1720. Sautermeister Fer. József. 1723. Neander János. 1725. Eisensteini Eiserich Sámuel. 1727—30. Sautermeister Fer. József. 1731, 1733. Partl Gáspár Antal. 1741. Kerschbaumer Tóbiás. 1749. Partl Gáspár Antal. 1751—1758. Mosel József. 1759. Kerschbaumer Tóbiás. 1762. Mosel József. 1769. Josephy György. 1771. Mosel József. 1773—74. Josephy György. 1777, 1779, 1781. Papics János. 1783. Lehner Tóbiás. 1789—90. Hülf Bálint őrnagy. 1790. Kregar Mihály. 1791, 1796, 1800, 1804, 1807. Boráros János. 1807, 1813. Szlatinny Ferencz. 1819, 1824. Stembach Ferencz. 1826, 1829, 1831. Makk Antal. 1843—1848. Szász Mátyás. 1848. Gráll Ferencz. 1849. Szekrényesy Endre. 1861. Gráll Ferencz. 1861. Horváth Károly. Makovecz Ede. 1862, 1864. Tölgyessy Károly. 1865. Thanhoffer Pál. 1867. Agorasztó Miklós.

II. Polgármesterek: 1773, 1774, 1777, 1781. Mosel József. 1783. Papics János. 1785. Hülf Bálint őrnagy. 1789, 1790, 1791, 1796. Kregar Mihály. 1807, 1810. Kögl János József lovaskapitány. 1813. Weidinger János. 1819, 1821, 1824, 1826. Fellner Benedek. 1829, 1831.

¹⁾ L. Rupp Jakab: Budapest Helyrajzi története 285. lap.

Seeber Károly. 1841. Eichholz (Tölgyessy) József. 1843—1848. Szepesy Ferencz. 1848. Rottenbiller Lipót. 1849. Lechner János, Rottenbiller Lipót, Koller Ferencz. 1850. Terczy Szilárd. 1851. Friedrich György. 1852. Appiano József, Krászonyi József. 1856. Conrad Gusztáv. 1860, 1861. Rottenbiller Lipót. 1861—1864. Krászonyi József m. kir. helyt. tanácsos. 1864—1867. Rottenbiller Lipót. 1867. Szentkirályi Móricz. 1869. Gyöngyössi Alajos.

Jegyzéke a Pestvárosában 1768-ban létezett nyilvános és nemes épületeknek. A helytartótanács részéről megrovás érkezvén a városhoz az iránt, hogy számos ház a katonaszállásolási kötelesség alól magát kivonja, a városi tanács, hogy magát igazolja, az összes katonamentességet élvező házakat összeíratta, és ezen összeállítást azon megjegyzéssel terjeszté föl, hogy a kimutatott törvényesen fölhentett házakon kívül nincsen oly épület Pesten, mely katonát el nem szállásolna, vagy az azért járó díjt nem fizetné. Katonák elszállásolásáról föl voltak mentve: 1) a királyi, városi és egyházi épületek, 2) a nemesek és tanács-tagok lakházai. Régészeti és egyéb szempontból érdekesnek találjuk ezen házak jegyzékét itt reprodukálni:

1) Királyi, városi és egyházi épületek: 1. sz. Városháza. 2. sz. Órház a vácsi kapunál. 6. sz. A városi koresma a hajóhid mellett. 7. sz. Órházak a hídnál. 11. sz. Hajóhivatal. 14. sz. A városi koresma a vácsi kapunál. 19. sz. Szótczi örökösei. 43. sz. A cs. k. árúraktár vagy előbbi piarista kollegium. 47. sz. Az egyházi lakása a plébánia mellett. 48. sz. A karvezető lakása. 49. sz. A plébánia a városban. 50. sz. A normális iskola. 76. sz. A városi mészárszékek. 141. sz. A Domokosok előbbi zárdája, egy rész kivételével. 171. sz. A városi roundell. 129. sz. A szerb paplak és iskolaház. 193. sz. A szerb egyház. 200. sz. A városi sörfőzöde. 238. és 239. sz. A városi kórház. 318. sz. A klarissák előbbi zárdája. 328. és 329. sz. A Paulinusok előbbi zárdája. 394. sz. az egyetemi vagy curialis ház. 412 sz. a kecskeméti kapu. 493. sz. Az egyetemi épület a barátok mellett. 494. sz. A barátok épülete. 502. sz. A hatvani kapu mellett jobbra fekvő városi épület. 503. sz. A hatvani kapu. 504. sz. A kapu melletti városi épület. (?) 538. sz. A megyeháza. 557 sz. Grassalkovics herczeg háza. 565. sz. A szerviták épülete. 566. sz. A gránátos kaszárnya. 585. sz. A városi kapus. 586. sz. Kapuőr lakása. 588. sz. A városi mérleg háza. 591 sz. A cs. k. harminczad-épület. 592. sz. sz. A cs. k. sóhivatal. 593. sz. Az órház ugyanott. 594, 595, 596. sz. A sóhivatal. 597 sz. Városi koresma a feldunai átkelés mellett. 598. sz. Cs. k. dohány-épület. 599. sz. Városi órház. 600. sz. A Schneider kápolna melletti zárdá. 601. sz. A városi vámház. 624. sz. A 14 szenthez czínezett zárdá. 631. sz. A városi tóparti órház. 703. sz. A városi határház a Duna mellett. 733. sz. Manojlovits Dániel-féle szállás. 734—735. sz. Cs. k. raktárak. 736. sz. A gubacsi határkoresma. 742. sz. A polgári lövölde. 357. sz. A felső külváros paplaka. 138. sz. A Rókus kápolna melletti zárdá. 500. sz. A városi iskolaház (előbb koresma) a felső külvárosban. 576. sz. Az üllői úti határház. 583. sz. A határkoresma ugyanott. 572—573. sz. A kórházi kert és major. 584. sz. A kőbányai kápolna melletti zárdá. 586. sz. A kőbányai községi ház. 469. sz. A külváriahegy melletti határház. 11. sz. A hatvani utcza határház. 6. sz. A Rókus kápolna melletti órház. 552. sz. A Vác felé fekvő határház. 555. sz. A határkoresma ugyanott. 544. sz. A Terézvárosi „Halterhäusl.“ 136. sz. A vízterelők melletti ház. 57. sz. A városi major. 558. sz. A városligeti bódé,

A Szótczi-féle házról megjegyezték, hogy az „propter fidelia servitia“ van fölmentve, a hercz. Grassalkovics-féle pedig „per transactionem B. consen su Regio firmatam.“

2) Nemesek háza: 34. sz. Papics J. 35. sz. Forgács. 38. sz. Br. Lillien tábornok. 69. sz. Huszár József örökösei. 69. sz. Lászkovics Imre. 73. sz. Vollenhofer Mátyás. 79. sz. Boráros F. örökösei. 137. Nagy János. 146 sz. Szlavója György. 183 sz. Huberth Ferencz más néven Requinzi. 205. sz. br. Laffert. 209. sz. Varsányi János. 213. Kis Teréz örökösei. 215. sz. Stupiczky. 227. Almásy. 236. Grínesz Mihály örökösei. 254. Pázmándy Samu. 292. és 293. Skopek Gáspár. 324. Mátyus Pál örökösei. 325. Mocsáry Katalin örökösei. 330. br. Rudnyánszky. 335. Mágocsy Zsuzsanna. 336. Tomcsányi János örökösei. 337. Somogyi Antal. 350. Bobics Antal. 351. Csepreghy Mihály. 355. Bobics De Deo János. 363. Heussl Ferencz. 365. grf. Keglevics Ádám. 367. Skopek Teréz. 389. br. Orczy. 390. br. Laffert. 391. br. Haller. 395. Ambrosy György ügyvéd. 396. Szelezky Márton. 397. Belesznay Miklós tábornok. 400. Jankovics Miklós. 404. Grf. Károlyi Antal. 449. Vollenhoffer Mátyás II-dik háza. 454. Koszthyan János. 467. Strobel József örökösei. 469. br. Harnecker. 470. grf. Károlyi Antal 2-dik háza. 479. Jeszzenovszky Samu örökösei. 480. Grf. Illésháza. 489. Horváth Róza. 541. hercz. Grassalkovics. 548. Mossly Antal. 549.

Mossly Antal. 558 és 559. Beniczky István. 560. Gusztinyi János. 561. Maithynyi tanácsos. 562. Tarkó örököse. 564. Paschgal Antal. 567. Grf. Teleky. 568 és 569. Grf. Battyán. Végre a tanácsbeli személyek lakházai.

Pestváros magyarsága 1688-ban. 1686-ban történt, hogy a Pesten peres ügyében megforduló vidékiek panaszt emeltek az iránt, hogy Pestváros tanácsánál senki sincsen, a ki magyarul tudna. Ennek következtében magasabb helyről Lendvay Gergely tolmácsnak neveztetett ki. Az itt következőleírásból látjuk, hogy ugyanezen Lendvay később tanácsnokká is neveztetett ki, hogy azonban kivüle a tanácsnak csak egy tagja bírta a magyar nyelvet! Ezen a főváros nemzetiségi fejlődésére érdekes világot vető irat következőkép hangzik:

»Demnach man erfahren müssen, dass der Gregorius Lendvay und Tót Matthias kein Teutsch können, und nun aber Herr Dalmadi, als der Sprachen kündig, wegen seiner obhabender Negotien auf eine Zeith von dannen weicht, mithin niemand in den Rath sich Befünde, so Zwischen dem Teutschen u. Hungarn einen Dolmetsch abgeben könnte; Also hat man zu Besserer Vernehmung des gesambten Raths den Georg Hassel undt Johan Christoph von Karpfenstein, so der hungarisch u. teutschen Sprach kündig, in selben Rath zu Pest ex officio hiermit stellen u. gedachten Richter u. Rath erindern wollen, dass selbe ernünte Zwey Bürger ördentlich, gleich andern, zur Session ansagen undt in den Rath nehmen sollen, denen Sie recht zu thun wissen. Ofen den 20 Juni 1688. Der Röm. Kays. Maj. Rath und Cameral-Inspector albier (aláírás olvashatlan).

Kivül: An Einen Richter undt Rath zu Pest.«

Adatok a pesti gőzmalomiparról. Pesten tíz gőzmalom áll fen, Budán négy. A pesti gőzmalomokról az 1872-diki iparstatisztikai főlvétel alapján a következő adatokat közölhetjük:

Czím:	alapítás éve	Gőzgépeinek löeroje	Malomkőpár	Munkás. sz.	Órlesi képesség
1) Hengermalom	1839	1000	24 és 130	henger 380	1.400,000 mázsa
2) Pannoniamalom	1864	800	68	300	1.100,000 „
3) Első budapesti részv. mal.	1866	920	60	6 > 300	1.000,000 „
4) Árpád malom	1867	400	40	230	600,000 „
5) Haggenmacher Henrik	„	400	40	12 > 150	700,000 „
6) Victoriamalom	„	550	36	180	600,000 „
7) Concordia	„	1100	80	500	1.500,000 „
8) Molnárok és sütők mal.	1869	360	28	110	1.500,000 „
9) Erzsébetmalom	1870	450	26	20 > 150	900,000 „
10) Uniomalom	>	500	35		szünetel.

A 9 malom természetnyeiének pénzértéke átlag negyven millió forintra tehető.

A pesti gőzmalomokban alkalmazott egyének száma 2500 és 3000 közt ingadozik. A munkaidő 11—12 óra, a napidíj átlag 1 frt 20 krajczár (férfiaknak).

A malomegyesület részéről nyert közlések alapján a következő adatokat közölhetjük a pesti és budai gőzmalomok 1870. és 1871-diki üzletéről:

1) Örölt nyersanyag:	1870	1871
Búza	5.932,169 m. 26 $\bar{\text{ö}}$	6.545,119 m. 23 $\bar{\text{ö}}$
Rozs	280,602 „ 88 „	179,594 „ 41 „
Összesen:	6 212.772 „ 14 „	6.724,713 „ 64 „

e szerint 1871-ben $\frac{1}{2}$ millió mázsával több gabonát vásároltak a malmok mint az előbbi évben.

2) Termelés:	1870	1871
Liszt	4.784,370 m. 16 $\bar{\text{ö}}$	5.098,848 m. 19 $\bar{\text{ö}}$
Korpa	1.187,874 „ 16 „	1.327,916 „ 85 „
Összesen:	5.972,244 „ 32 „	6.426,765 „ 04 „

e szerint az 1871-dik év termelése 452,521 mázsával haladja túl az 1870-dik évit, a mi átlag 9 forintjával számítván, a termelvény értékét 2.727,126 több értéket képvisel.

3) Elszállítási mód:		1870	1871
Osztr. állampálya . . .	2.030,148 m.	38 ‰	2.291,791 m. 07 ‰
Déli pálya	1.328,270	52 „	1.565,808 „ 71 „
Magy. állampálya . . .	73,459	55 „	76,633 „ 59 „
Osztr. dunagőzhajózási t.	1.161,371	29 „	1.042,063 „ 68 „
Magy. gőzhajózási t. . .	314,857	92 „	296,669 „ 75 „
Vontatóhajózási társulat	28,135	54 „	34,311 „ 93 „
Összesen:	4.936,243	20 „	5.307,278 „ 73 „

4) Elszállítás iránya:		1870	1871
Osztr.-magy. monarchia	4.286,691 m.	22 ‰	4.459,544 m. 94 ‰
Németország	747,537	16 „	697,572 „ 99 „
Anglia	455,306	42 „	595,223 „ 05 „
Belgium és Németalföld.	347,094	85 „	473,359 „ 49 „
Franciaország	27,837	28 „	38,349 „ 88 „
Olaszország	47,799	34 „	75,050 „ 05 „
Helvétia	40,837	48 „	22,786 „ 43 „
Skandinávia és Dánország	2748	13 „	5815 „ 63 „
Törökország	8655	48 „	14,831 „ 70 „
Összesen:	5.964,507	36 „	6.382,534 „ 16 „
Ázsia	596	45 ‰	443 m. 79 ‰
Afrika	1061	78 „	2,982 „ 48 „
Amerika	128,020	63 „	139,411 „ 35 „
Összesen:	6.094,186	22 „	6.525,371 „ 78 „

5) Forgalmi szükséglet		1870	1871
és fogyasztás:		o. é. forintokban	
Fizetések	1,366,809	84	1,479,436 86
Köszén	896,639	17	968,358 67
Légszesz	46,595	79	50,445 35
Zsák	1,493,061	—	1,606,691 50
Olaj és zsiradék	93191	58	100,870 70
Helybeli vitelbér	372,766	32	403,482 78
Javítások	559,149	48	605,224 17
Biztosítás	124,255	44	134,494 26
Levelezés sörgőnyöztés	41,625	57	45,055 57
	4,994,094	19	5,394,059 86

A köszénfogyasztás telt:

1870-ben 6 ¹ / ₂ millió mázsa termelés mellett	1.863,831 mázsát	60 ‰ tot
1871 „ 6 ³ / ₄ „ „ „ „	2.017,413 „	90 „

A légszesz fogyasztás:

1870-ben „ „ „ „	11.648,948 angol köblábat
1871 „ „ „ „	12.611,338 „ „

A zsákszükséglet:

1870-ben „ „ „ „	2.986,122 darabol
1871 „ „ „ „	3.213,383 „

A pesti királyi törvényszék büntető igazságszolgáltatása 1870-ben.

Elintézetlenül maradt bűnvizsgálatok 1869-ből	513
1870-ben beékeztelt új följelentések	1672
Összesen:	2185

Ebből vizsgálat nélkül elintéztelett 93

Befejezett vizsgálat után vi-szalépes vagy perbeszűntetési határozat által bevégeztetett 739

Írásbeli eljárás fo-tyán befejezett perek 25

Sonmás eljárás fo-tyán befejezett perek 738

Hátralékban maradt az év végével 590

Összesen mint fent: 2185

Ezen 738 szóbeli és 25 írásbeli összesen 763 eljárásnál összesen 1073 egyén volt részesítve, kik közül 860 elítéltetett, 91 bizonyíték hiányában — 54 teljesen felmentetett, 5 meghalt, 2 megszökött, 1 más törvényszékhez utasítatott és 60 egyénre vonatkozólag az eljárás függőben maradt.

Az elítéltetés alapja tekintettel az elítéltek nemére és az 1869. évi eredményre, a következő bűncselekvények voltak:

	1869		1870	
	f.	n.	f.	n.
Erőszakos ellenszegülés, zendülés.	10	—	4	—
Nyilvános erőszakoskodás	31	1	36	—
Hivatalos hatalommal visszaélés	—	—	1	—
Esküszegés	1	—	2	—
Kettős házasság	—	—	1	1
Fajtalanság	—	—	2	—
Gyilkosság	5	—	6	—
Gyermekölés	—	1	—	2
Emberölés	6	—	6	—
Vélkes emberölés	8	—	9	—
Magzat-elhajlás	—	—	—	2
Gyermek-kitevés	—	2	—	1
Súlyos testi sértés	33	3	51	4
Hamis vád, rágalom	—	—	2	—
Lopás	311	107	410	174
Sikkasztás	29	5	32	2
Birói zártörés	—	2	5	4
Rablás	5	—	10	—
Szándékos károsítás	3	—	4	1
Csalás	29	3	41	7
Váltóhamisítás	4	—	10	—
Okmányhamisítás	6	1	1	1
Bűnpártolás	18	12	17	11
	499	137	650	210

Mindkét nem összesen 636 860

Ezen az 1870. évben elítélt egyénekre következő bürtönbüntetések mérették ki:

10—20 évi	6 egyénre
5—10 „	11 „
1—5 „	134 „
egy éven alul	709 „

Áthágások miatt elítéltetett

	1867		1870	
	f.	n.	f.	n.
a törvényszék által	38	22	49	16
az egyes bíróság által	1066	258	247	310
Összesen:	1104	280	996	326
mindkét nem összesen	1384		1322	

Nyilvános könyvtárak használati-módja. A Pesten létező három nyilvános könyvtárban — egyetemi, muzeumi, akadémiai — az 1871-dik évben 45,975 munkát használtak. Múltán e könyvtárak átlag 250 napon át állanak nyitva, egy-egy napon körülbelül 180 könyvet szoktak olvasni.

Megtudni azt, vajjon mily könyveket forgattak leginkább, és felösmerni ily módon, vajjon mily irányban halad a kor szelleme, kétségkívül igen érdekes dolog, de olyannyira fáradságos munka, hogy a statisztikai hivatal erre szűk munkaereje mellett évről évre nem vállalkozhatik¹⁾. Ezt csak azon esetre lehetné, ha a könyvtárak részéről annyiban gyámolít-

¹⁾ E munka fáradságos voltáról fogalmat képezhet magának az olvasó, ha meggondolja, hogy a használt 46000 könyv mindegyiknek szerzőjét és címét előbb el kell olvasni azon, nem épen a legvilágosabban kitöltött »Kérlapon«, melyre az olvasó a kívánt könyvet följegyzti, aztán be

latnék e munkában, hogy a használt könyvek jegyzékén az már is meg volna jegyezve, mily osztályba való az. Minthogy pedig könyvtáraink egyike sem rendelkezik elegendő személyzet-
tel, azoknak egyike sem nyújthatna e tekintetben segílyt és a statisztikai hivatal ennek folytán
arra van kényszerítve, hogy a könyvtárak használatáról szóló statisztikát csak hosszabb idő-
közökben, — évtődönként, esetleg talán csak évtizedenként — bocsássa közzé.

Mielőtt a könyvtáraknak az 1871-dik év alatti használatát ismertetnők, a közlendő
adatok jellemzésére a következőket kell föl említenünk :

A tudományos folyóiratok szakuk irodalmához soroztattak ; a vegyes tartalmu munkák
és folyóiratok (encyclopédiák, hírlapok, stb.) a K. alatti »vegyes munkák« közé soroztattak.
Segédkönyvek, minők mutatók, atlaszok, szótárak stb. egészen figyelmen kívül maradtak, és szó-
tárak csak azon esetre vétettek számba, ha önállóan használtattak. A klasszikus irodalomba a
latin és görög írókat vettük és pedig írataik tartalmára való tekintet nélkül.
A modern röpirodalomban megkülönböztetést tettünk hazai és idegen irodalom közt; idegen
szerzők magyar fordításai az utóbbi rovatba soroltattak.

A pesti nyilvános könyvtáraknak 1871-dik év alatti használati módja.

Egyetemi muzeumi akadémiai Együtt
k ö n y v t á r

	10	35	11	56
A) Hittudományok.				
B) Társadalmi tudományok.				
a) Jog- és államtudományok.				
római jog	1028	423	410	1861
egyházjog	163	231	117	511
magyar magánjog	790	466	95	1351
» közjog	80	110	17	207
váltójog	154	169	29	352
osztrák jog	205	67	9	281
észjog	92	61	44	197
bányajog	10	13	—	23
büntető-jog	253	74	76	403
államjog	484	323	362	1169
egyéb	119	168	184	471
összesen:	3378	2105	1343	6826
b) Nemzetgazdaság és pénzügytan.	392	373	420	1185
c) Statisztika.	255	112	106	473
összes társadalmi tudományok:	4025	2590	1869	8484
C) Bölcsészlet és neveléstan.				
bölcsészlet	586	259	597	1442
neveléstan	67	110	53	230
összesen:	653	369	650	1672
D) Történelem segédtudományai.				
történelem, mythologia	2183	2142	1604	5929
segédtud., genealogia, régészet, heraldika stb.	212	188	185	585
összesen:	2395	2330	1789	6514
E) Nyelvészet és philologia.				
F) Matematikai tudományok.				
számтан	458	144	231	833
mértan	449	120	145	714
összesen:	907	264	376	1547
G) Szépirodalom, aesthetika, művészet.				
a) Régi klasszikusok.				
latin klasszikusok	401	322	165	888
hellen »	151	111	110	372
összesen:	552	433	275	1260

kell osztani az illető irodalmi szakaszba, pedig ezen beosztást a felállított 55 szakaszba
egyszerre nem lehet eszközölni, hanem az első általánosabb osztás nagyobb szakaszok
szerint történt, és minden egyes szakasz alosztályaira később bontatott föl — minek követke-
zésében 90,000 esetben kellett a szerző nevét és a könyv címét megtekinteni és megbíralni.

	Egyetemi	muzeumi	akadémiai	Együtt	
	könyvtár				
<i>b) Egyéb szépirodalom.</i>					
hazai	költemény	675	764	239	1678
	próza	544	855	85	1484
	színmű	510	267	90	867
	összesen:	1729	1886	414	4029
idegen	költemény	266	251	246	763
	próza	361	293	95	749
	színmű	556	268	197	1021
	összesen:	1183	812	538	2533
hazai szépirodalmi közlöny 534 1242 315 2091					
c) Irodalom-történet. 592 303 532 1427					
d) Aesthetika. 126 93 59 278					
e) Művészet. 26 2 38 66					
egész szépirodalom: 4742 4771 2171 11684					
H) Természettudományok, orvos- és gyógyszerészi tudományok.					
<i>a) Természettan:</i>					
természetan (physika) 690 243 357 1290					
vegytan 267 63 99 429					
csillagászat 57 12 13 82					
erő- és géptan 78 20 55 153					
egyéb folyóirat stb. 550 57 479 1086					
összesen: 1642 395 1003 3040					
<i>b) Természetrajz.</i>					
állattan 144 44 68 256					
növénytan 85 38 19 142					
ásványtan 33 19 9 61					
földisme 24 17 28 69					
összesen: 286 118 124 528					
<i>c) Orvosi tudományok.</i>					
boncztan 694 34 55 783					
élettan 478 108 126 712					
törvényszéki orvostan 31 15 1 47					
bel- és külgyógyászat kór- és gyógytana 1534 196 24 1754					
egyéb, folyóirat stb. 32 11 — 43					
összesen: 2769 364 206 3339					
<i>d) Gyógyszerészet.</i>					
Összes természet-, orvos- s gyógyszer. tudományok 4849 880 1334 7063					
I) Földrajz, ethnografia és utazás. 784 460 1225 2469					
K) Vegyes					
Hazai vegyes tartalmu tudományos folyóirat 358 91 163 612					
külföldi „ „ „ „ 326 155 502 983					
hazai politikai hírlapok 141 455 103 699					
conversations-lexicon, encyclopaedia 480 105 349 934					
egyéb (szónoklat, gyorsírás, katonai munka, gazdászat, országgyűl. irományok, naplók stb. 545 708 229 1482					
összesen: 1850 1514 1346 4710					
Összesítés.					
A. Hittudományok 10 35 11 56					
B. Társadalmi (állam- és jog) tudományok 4025 2590 1869 8484					
C. Bölcsészlet és neveléstan 653 369 650 1672					
D. Történelem és segédtudományai 2395 2330 1789 6514					

	Egyetemi	muzeumi	akademiai	Együtt
	k ö n y v t á r			
F. Nyelvészet és philologia	950	497	329	1776
F. Mathesis	907	264	376	1547
G. Szépirodalom, aesthetika, művészet	4742	4771	2171	11684
G. Természettudományok, orvos- és gyógyszer- részi tudományok	4849	880	1334	7063
I. Földrajz, ethnografia és utazás	784	460	1225	2469
K. Vegyes munkák	1850	1514	1346	4710
összesen:	21,165	13,710	11,100	45,975

E szerint az oroszlanrész a szépirodalomnak jutott, összesen majd 12000 könyvvel, vagyis az összhaszánlat 25.2 százalékjával. Ebből jutott görög és latin könyvekre 1260, hazai szépirodalom 6120, mely nagy számú könyv közt kétezer egyszáz izben hazai szépirodalmi közlöny használatott. Az irodalomtörténetre (hazai és külföldi) esik 1427 könyv. Aesthetikai és művészeti könyvek igen ritkán olvastattak, de nem is léteznek igen nagy számmal.

A szépirodalom után legjelentékenyebben vannak képviselve a társadalmi tudományok, ide számítván a jog- és államtudományokat, a nemzetgazdaságot és a statisztikát. E könyvek 8500 izben olvastattak (= 18.4 %) még pedig a jogi könyvek 6800-szor, a nemzetgazdaságiak 1200-szor, a statisztikaiak 500-szor. A nemzetgazdasági és a statisztikai tudomány e szerint elég nagy érdeket keltettek maguk iránt. A jogi irodalom közt leginkább kellett római jog, aztán magyar magánjog és államjog, melyeknek használata 1200 és 1900 közt ingadozik. Egyházjogot 500 izben olvastak, büntető jogot csak 400-szor; még ritkábban váltó-, osztrák- és észjogot, míg a bányajognak csak 23 olvasója akadt.

Harmadik sorban következnek a természettudományok, az orvosi és gyógyszerészeti könyveket is ide számítván. E könyvekből t. i. 7063 (=5.2 %) 1 használatott, miből épen fele esik tulajdonképen orvosi munkákra, másik fele az egyéb természettudományi munkákra. Fizikai munka háromszor oly sűrűen használatott mint vegytani; csillagászati könyv csak 82 izben forgattatott, míg természettudományi folyóiratok ezerszernél gyakrabban. A természetrajz szintén kevésbé olvastatik. Az orvosi könyvek közt leginkább kérték a gyógytanokat, mely könyvek 1754 izben adtak ki; míg a boncz- és élettan hét-hétszáz izben olvastattak. Némileg feltűnőnek látszik, hogy az orvosi folyóiratoknak csak 156 olvasója akadt az egész éven át.

Következik negyedik sorban a történelem segédtudományaival (mythologia, genealogia stb.) 6500 könyvvel (= 14. 1 %) és azután a földrajzi és ethnografiai irodalom (utazásokkal együtt) 2500 könyvvel (5.3 %).

A többi szakok következőleg használatottak :

Nyelvészet és philologia	1800 = 3.7%
Bölesészet	1700 = 3.6%
Mathesis	1500 = 3.3
Hittan	56 = 0.1
míg a vegyes irodalomba	4700 = 1.0
tartozik.	

Az utolsó rovatbeli könyvek közül találunk 600 izben vegyes tartalmú hazai tudományos folyóiratot, 700 izben hazai politikai lapokat, kilencz-kilenczszáz izben encyclopediakat és külföldi tudományos folyóiratokat.

Nem tartottuk érdektelen dolognak kutatni: vajjon mily mértékben fordult az olvasó közönség figyelme bizonyos írók és bizonyos munkák felé? Ily összeállításnál a tankönyveknél szolgáló kézikönyveket voltaképen nem szabadna számbavenni, tudván, hogy az eféle munkák keresettsége kevésbé volna az irántuk mutatkozó érdeklődésnek, mint inkább a tankönyveket nélkülöző tanuló ifjuság szükségletének tulajdonítandó. Nem lévén azonban lehetséges a szakmunkák és a tankönyvek közti határvonalat szorosán kijelölni, az itt következő kimutatásból, mely különben is csak a nevezetesebb szakok szerzőire van tekintettel, következetesen csak oly munkákat hagyunk ki, melyek középiskolákban tankönyveknél használatnak, holott oly szerzőket, kiktől egy-egy szakban ugy tankönyveket, mint tulajdonképeni szakmunkákat is használtak az összes keresettségükben mutaljuk be. Megjegyzendő továbbá, hogy miután nem szerzők,

hanem szakok szerint haladunk, megtörténhetett, hogy oly szerzőt, kit gyakran olvastak ugyan, de különféle ágakban, az itt következő kimutatásból egészen kimaradt.

A leginkább keresett szakokban a következő szerzők voltak legsűrűbben olvasva:

Szépírodalomból: Shakespeare 459, Petőfi 368, Eötvös 348, Göthe 324, Schiller 287, Vörösmarty 257, Kurz (Literaturgeschichte) 225, Toldy 207, Arany 188, Kisfaludy 163, Lessing 119, Schmidt Julián 114.

Ezekon kívül leginkább kerestelett a hazai irodalomból): Kölcsey, Szigligeti, Katona; az idegen irodalomból: Victor Hugo, Lamartine, Herder, Börne, Weber (Demokritos), Jean Paul és Molière; a hazai folyóiratok közül: Vasárnapi ujság (296) „Athenaeum“ (Schedel, Vörösmarty és Bajzáé) (215), „Fővárosi lapok“ (168), Magyarország és nagyvilág“ (61) „Koszoriú“, „Figyelő“ stb.

Történelemből: Horváth Mihály 857, Weber 606, Buckle 139; ezeken kívül Macaulay, Gibbon stb.

Bölcsészethöz: Schopenhauer 126, Kuno Fischer 96, Kant 89, Rosenkranz 37; ezeken kívül, Herbart, Hegel stb.

Római jogból: Puchta 390, Hoffmann 354, ezeken kívül Mackeldey, Windscheid, Vangerow, Marezzoli, Savigny stb.

Államjog és politika: Eötvös (XIX. század eszméi) 191, Bluntschli 182, Wagnner (Staatslexicon) 70, Széchenyi 55, Montesquieu 54; ezeken kívül Tocqueville, Mill, Gneist, Mohl, Genz, Stein, Guizot stb.

Nemzetgazdaság: Kautz 323, Stein 153, Weninger 129, Roscher 74; ezeken kívül Mill, Smith, Carey, Rau, Ricardo stb.

Statisztika: Konek 217; továbbá Oettingen, Hunfalvy, Fényes stb.

Természettan: Müller-Pouillet 298; továbbá Wüllner, Schellen, Jedlik, Szily stb.

Vegyan: Roscoe 91; továbbá Regnault, Liebig, Berzelius stb.

Általános természettudományi művek: Büchner 584, Humboldt 116, Vogt 101; továbbá Darwin, Moleschott stb.

Élettan: Wundt 219, Funke 74; továbbá Budge, Frenzel stb.

Boncztan: Hyrtl 259, Bock (atlaszszal együtt) 198 stb.

Kór- és gyógytan: Niemeyer 282, Hartmann 229 stb.

A legközelebbi összeállítás alkalmával, melyet, mint említettük, öt vagy tíz év előtt nem ismételhettünk — majd kitűnik minő térfoglalást vagy térvesztéséget fog az egyik-másik irodalmi ág feltüntetni.

¹⁾ Megjegyzendő, hogy a könyvtárak regényekkel csak kivételesen szolgálnak.

Valószínű összefüggése a lakosok vagyoniosságával. — A'zsosajai népek vagyoniossági osztályzata. A vagyonos városrészekben kevesebb a házaspár, mint a szegényebbekben, ellenben több a nősüléstől tartózkodó férfi. — Miért házasodik a szegény ember könnyebben mint a vagyonos? — Valószínű nagyobb termékenység a szegényebb osztályoknál. — A berlini népszámlálás eredményei e tekintetben és azoknak helyreigazítása. — Malthus és Carey. — Az özvegyek. — Az elváltak. — Származás és nősülés. — **Műveltségi fok.** A műveltségi, helyesebben a műveletlenségi statisztika adatainak értelme és érdekessége. — Birálata a műveltségi fok felismerésére czélzó különféle módszereknek: tanulók száma, házassulók írásképesége, ujonczok írásképesége, levélforgalom, írni tudók összeírása. — Az egész ország műveltségi foka és összehasonlítások más városokkal. — Műveltségi fok a gyermekek levonása után. — Nagy foku műveletlenség a nőlakosság közt. — A műveltségi fok emelkedése a fiatalabb nemzedéknél. — Kellemetlen jelenség az utolsó évtizedben növelkedett nemzedék műveltségi fokát illetőleg. — Hitfelekezet szerinti műveltségi fok. — A városrészek műveltségi sorrendje. — Párhuzamosan halad azok vagyoniosságával. — A külföldről bevándorlottak nagyobb szellemi képzettsége. — **Szellemi és testi hiányok.** Az elmebetegsége és hülyék. — A vakok. — A süketek. — A némák. — A süketnémák. — Ezen személyek kora, családi állapota, műveltsége, foglalkozása. — A süketnémaság keletkezése, tekintettel a szülők rokonságára vagy süketnémaságára. — **Áttekintés a foglalkozási statisztika fölött.** Fölötte nagy számú proletariátus Pesten. — Összehasonlítások más városokkal. — A legsűrűbben képviselt kereseti ágak. — Az 1857-ki állapot és eltérések az akkori kimutatásoktól. — A pesti foglalkozási statisztikának sémája. — Eszrevételek a szász, porosz és egyéb német sémák ellen. — Összehasonlítása a szász, porosz, berlini és pesti sémáknak. — Az utóbbi években mely kereseti ágak emelkedtek leginkább, melyek legkevésbé. — **A foglalkozásoknak városrészi szerinti elterjedése.** — **Nők foglalkozása.** — **Munkaadók és munkavevők.** Az anyag feldolgozásának nehézségei. — A költségesek rovata. — A munkaadók. — Női munkaadók. — **Foglalkozás és kor.** A londoni congressusnak erre vonatkozó határozatai s azok figyelembe nem vétele. — A gyermekek munkája. — Iskolaköteles gyermekek mint inasok. — Egyéb korviszonyok összefüggésben a foglalkozással. — Foglalkozás és élettartam. — Korkülönbség munkaadók és munkavevők között. — **Összefüggés a lakosság származása és foglalkozása, valamint vallása és foglalkozása közt.** — **Foglalkozás és műveltség.** A foglalkozási ágak rangsora azok műveltsége, szerint. — Kedvezőtlen adatok az iparüzökről. — Megkülönböztetés magyar és külföldi közl. — A tanoncok sajnos műveltségi állapota. — A vasárnapi iskolákról. — Adatok ez iskoláknak hanyag látogatására vonatkozólag. — **A foglalkozás és a nősülés közötti összefüggésről.** Megkülönböztetés a jobb módú és a szegényebb osztályok közt. — A foglalkozások rangfokozata a férfiak nősülési aránya szerint. — A legkorábban nősülők. — Az agglegények a kereseti ágak körül. — **Utczák és házak.** Utczák és házak most és ezelőtt. — A házak száma és szaporodása 90 év óta. — A házak kevesbülése a belvárosban. — A házak lakottsági száma. — Ugyanez magyarországi és külföldi városokra nézve. — A népesség sűrűsége. — A házak nagysága lakóik számát illetőleg. — Ugyanez szobáik száma szerint. — A házak magassága. — Nyilvános épületek. — **Lakviszonyok.** A háztartások lakói. — Cselédek száma az egyes városrészekben. — Szobatársak és ágyra járók nagy száma. — A lakások lakottsága. — Szobák sűrű lakottsága. — Lakviszonyok a lakások fekvése szerint és a pinceszlakások. — Túlnépes lakások. — A nemek együttalakása. — A lakásoknak üzleti czélokra való használata.

F u g g e l é k:

A pesti népszámlálás foganatosítása és földolgozása. — I. A népszámlálás előmunkálatai és annak keresztülvitele. — II. Az anyag földolgozása a városi statisztikai hivatalban. — Jegyzetek. — Melléletek.

A PESTVÁROSI STATISZTIKAI HIVATAL

KÖZLEMÉNYEI.

- I. AZ 1870-DIK ÉVI PESTI NÉPSZÁMLÁLÁS EREDMÉNYEI. 3722 tábla, 8 folio kötetben; földolgozta Kőrösi József.
- II. AZ 1857-DIK ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS EREDMÉNYEI. 1077 tábla két folio kötetben. Földolgozta (1870-ben) Kőrösi József.

Ezen két (autografiailag sokszorosított) táblás munkának egy-egy példánya a magyar tudományos akadémia, a nemzeti muzeum és a m. k. egyetem nyilvános könyvtáraiban közhasználatra áll. Egy-egy példány adatott át továbbá a városi levéltárnak, a pestvárosi statisztikai hivatalnak, az országgyűlési könyvtárnak, a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumnak, szabad királyi Buda városának, a budapesti kereskedelmi s iparkamarának, a városi reáltanoda könyvtárának, az országos gazdasági egyesületnek és az országos iparegyesületnek.

Ugyane szerzőtől Ráth Mór bizományában megjelent:

- III. ELŐLEGES JELENTÉS AZ 1870-DIK ÉVI JANUÁR 1-ÉN TÖRTÉNT PESTI NÉPSZÁMLÁLÁSRÓL. Négy grafikus rajzzal. — Pest, 1871. Ára 40 kr.
- IV. PEST SZABAD KIRÁLYI VÁROS AZ 1870. ÉVBEN. A népszámlálás és népleírás eredményei. 10 grafikus rajzzal. Pest, 1871. Ára 3 frt 50 kr.
- V. AZ 1870-DIK ÉS 1871-DIKI PESTI ÉPITKEZÉSEK. Pest, 1872. Ára 70 kr.

Sajtó alatt :

- VI. AZ 1870. ÉVI JÖVEDELMI ADÓ STATISZTIKÁJA.
- VII. PESTVÁROSI STATISZTIKAI ÉVKÖNYV. I. évfolyam.

Készülőben :

- VIII. AZ 1872-DIKI ÉPITKEZÉSEK.
- IX. PESTVÁROSA NYILVÁNOS NÉPISKOLÁI az 1871/72-diki iskolai évben.
- X. PESTVÁROSI STATISZTIKAI ÉVKÖNYV. II. évfolyam.

Külön lenyomatban megjelent :

- Pestváros lakosságának népesedési mozgalma.** (Az Évkönyv I. folyamából.) Ára 1 forint.
- Pestvárosa pénzügye.** (Az Évkönyv I. folyamából.) Ára 1 frt 40 kr.
- Adalékok az árak történetéhez.** (Az Évkönyv I. folyamából.) Ára 1 frt 40 kr.